

વેપારી

બજારોનો

ભોમીઓ

A GUIDE TO COMMERCE.

વાંચ્યા સિવાય

ચાલશેજ નહીં

તમેને નીચે લખેલ ટુકડાથી દરેક
જાતના ચાલુ ફેશનના સાનાચાંદીના
દાગીનાઓ, લખસરા અને પાર્શી

વખતે જરૂરીઆતી માનપત્રો,
તેમજ અવેરાત, મનપસંદ મલશે.

નરોત્તમદાસ ભાઉ અવેરી

ટુકડા —

(૧) શેખમેમન સ્ટીટ,

(૨) સુતારચાલ (બીજી દુકાન)

મુંબઈ.

વિગત માટે અંદર

પાત્રું ૪૧૯ વાંચો.

પ્રયોજક

પ્રાણુભવન વીઠલદાસ ધ્રુવ

કીંમત રૂ. ૭-૮-૦

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કૉપીરાસિટ વિભાગ]

અનુક્રમાક ૧૧૫૩૪ વર્ગિક

પુસ્તકનુ નામ યેપારી બનારસી ભાંભાને

વિષય ૨૮.૫૫

શ્ર

“વેપારી બજારોનો ભોમીઓ”

A Guide To Commerce

જેનો અદર

વેપારી બજારોની—રૂ, સુતર, કાપડ, રેશમ વિગેરે માલની, સોનુ, ચાંદી, ત્રાણુ, પીતળ આદિ ધાતુઓની, હીરા-મોતી, ચોખા, અનાજ અને તેલણીઆ વિગેરેની જાત, ભાત, હિસામ અને ઘટમાપની—કરીઆણીની ચીજોની જાત, પેદાશ અને વસ્તુર-વગવ આદિની, નેટ-લેન, શેર ઉપરાત વીમા અને નૃગની માહિતી—અનુભવીઓના અનુભવની હકીકત, ઉપરાત અગ્રેજી હુડીના અને વારોવારીઆ વ્યાજના તૈયાર કોઠાની, હીન્ના દરેક બદગમા ઉત્પત્ત થતા અને ખપતા માલના વેપારની, દરેક ચીજની લેવાતી જગાત અને તેના હિસાબ ગણવાની રીતની તથા તાર ટપાલ, સ્ટીમરો અને રેલ્વે સબધી વેપારી સાધનોની ઘણી ઉપયોગી માહિતી—૨૧ વિષયોની માહિતી—તેની એસોસીએશનના અને બજારના ધારા-ધોરણ સહિત આપનામા આવી છે

પ્રાથમિક અને ત્રીજી કક્ષા—

પ્રાથમિક વીકલેન્ડર ધ્રુવ

(ધોરતુગીઝ ભાષાના ભોમીઆના પ્રયાજક)

વિક્રમ સંવત ૧૯૮૦]

૧ હી માત્રિ

[૬ સ. ૧૯૨૪

કી મત રૂ ૨-૨-૦

(અગાઉથી ત્રાણક થયેલાને મારે રૂ ૫-૦-૦)

આ પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણું:—

પ્રાણજીવન વિઠલદાસ ધ્રુવ.

અમરવાડી, નવીચાલ નં. ૧૫૭

મુખ્ય નં ૪

અથસ્વામિત્વના સર્વ હક્ક પ્રયોજકને સ્વાધીન

કરત—ખપાટીયા ચરલા લક્ષ્મીનારાયણની વાડીમાં આવેલા “જૈન વિજય” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
મુલઅંદ કસનદાસ કાપડીયાએ છાપ્યું.

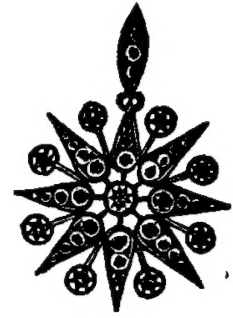
મીં અમૃતલાલ ખોખાણીની દેખરેખ નીચે

હોરા, મોતો, માણેક અને સોના ચાંદોના ફેશનેબલ

દાગોના બનાવવાનું ખાતું

ઝવેરીઓ

ચંદુલાલ એલ. ખોખાણી એન્ડ કું.

અમારા ગ્રાહકોને પુરતો સતોષ આપવો એ અમારો મુદ્રાલેખ છે
વિશ્વાસ મેલી પ્રમાણિકપણે કામ લેવું હોય તો એક વખત અમારી દુકાને પંથા-
રવાની વિનંતિ છે

અનુભવો કારીગરોના હાથથી બનેલા દાગોના ખરીદ્યા પછી બીજા
કોઈ ઠેકાણે જવું ગમશે નહીં.

ઠેકાણું—લક્ષ્મીદાસ ખીમજીની મારકીટ સામે. મુંબઈ.

ટેલીફોન નં ૨૮૬૯૬

તારણ શીરમ્બુ.—Hemvanti

તા ક —માન પાડો આપતી વખતે મજૂરીના પૈસા આદ કરીને બજાર આવથી
માલના નાણા પુરા આવવાની ગેરટી આપેશું

મારકીટમા, કોટમા અથવા પચધુનીમા

અમારી કોઇળી શાળા કે જોડીય નગી

અમલ એકજ દુકાન

કાલકાદેવી બારટન કું.

૩૦૨ ૩૦૪

ચરમા વાલા

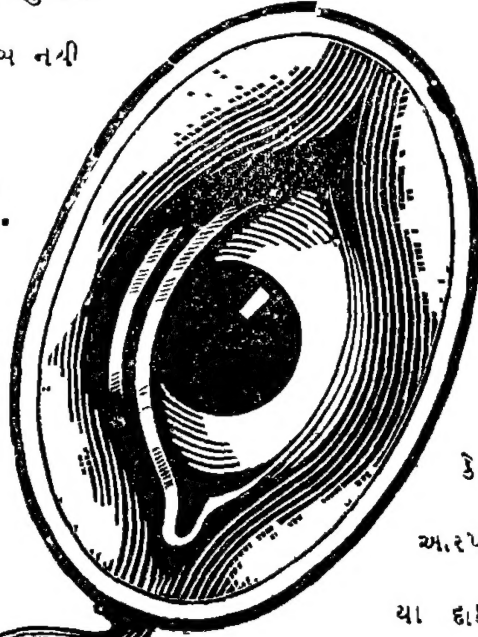
રામવાડીને નાકે આખની

મફત

તપાસ કરી દાકતરી

ચરમા કીકાયત

ભાવે મલશે

કોઇપણ

આરપીતાલના

યા દાકતરના

નગર પ્રમાણે

ચરમા જામીનગીરીથી

કીકાયત ભાવે ખનાવી

આપીશુ અમારો ખના

વેલો ચરમા દાકતર ના

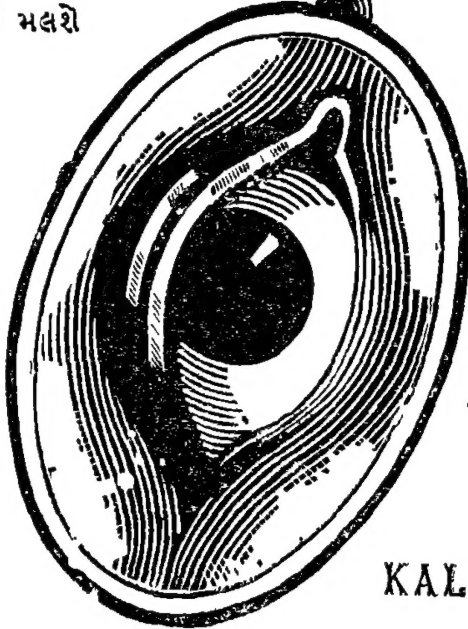
પસદ કરે તો તેના કુલ્લે

પૈસા પાછા આપવામા આવશે.

અને દરેક ચરમાની બાર મહી

નાળી મફત બદલવાની લેખીત

ગેર ટી આપીશુ

KALKADEVI BARTON CO.

302 304 Kalbadevi Road

Bombay No 2

આ પુસ્તકના વાંચકો પ્રત્યે

શુભનામ.

આ ગ્રંથના અગાઉથી થયેલા અને નહીં થયેલા એવા સવ આહુકો, તેમજ વાચક વર્ગ—પ્રત્યે મયવવાનું જે આ પુસ્તકમાં જે જે હકીકત દાખલ કરેલ છે, તે માહેલા તથા વિષયોની અને કટલાક નવા નવા વેપારોની ઉત્ત મોત્તમ માહિતી અને અનુભવીઓના અનુભવો સહિત વિગત જે હમેશા ઉપ-યોગી અને કારગત નીવડે તેવી, આ પુસ્તક છપાવવું રાઝ થયું ત્યારથી તે છપાવું પુરૂ થયું તે દરમિયાન મળેલી અને એકત્ર થયેલા તથા ચાલુ સમયને બધ બેસતી હોવાથી જે બીજી આવૃત્તિ ઈશ્વર કૃપાએ બહાર પડશે તેમા દાખલ કરવામા આવશે

જેથી જે કોઈ અગાઉથી પાતાનું નામ, ઠામ પારામુજબ નોંધાવશે તેઓને—(૧) નવી આવૃત્તિ તુરતા તુરત મોકલી શકાશે (૨) તેઓનું નામ, ઠામ અને પદાની માહિતી પુસ્તકને અતે ડીરેક્ટરીમા દાખલ કરી શકાશે અને (૩) તેઓને પુસ્તક પોણી કી મતે મલી શકશે

તેમજ આ પુસ્તકમાં જણાવેલ હકીકતના સંબંધમાં સુધારો વધારો સુચ-વવાની દૃષ્ટિ વાંચકને છુટ છે. યોગ્ય હકીકત કે વિગત માટે તેમની કદર કરવામાં આવશે

લી૦ પ્રયોજક—

પ્રાણુજીવન વીકલદાસ ધ્રુવ

કેમણ —અમરવાડી, નવીચાલ નં. ૧૫૭
મુબઈ નં. ૪

અર્પણ પત્રિકા

માન્યવર શ્રીમાન

શેઠ મગનલાલ પરભુદાસ મહેતા

રાજસ્થાન

મુંબઈ

મહારાજ,

હાલના રાજનૈતિક સિદ્ધાંત મુજબ સ્વરાજ્ય સુતરના તાત્ત્વ છે હીન્ના સુતર બળરોમા મુ બહુ તુતર બળર અસ્થાને ઠ, અને તે સુતર બળરની એસોસીએશનના આપ વાળા વખતથી પ્રમુખ છે સફરહુ બળરના સૂક્ષ્મ, વ્યાપારિક અને વ્યાવહારિક ફૂટ પ્રત્યેના નિવેદા આપની તીવ્ર બુદ્ધિ હરહમેશ કરતી આવી છે, જેથી કરીને બળરવાળાઓનો આપે ચાહ મેળવ્યો છે આ ઉપરાંત મુબઈની મીલ માયેમની મહાળીમા અને 'દેશી વેપારીઓની એબર'ની ગર્વવાહક કમીનીમા પણ આપ નીમાયેલા છે વળી મુબઈના સુતર બળરમા જ નહીં પરંતુ આપના સ્વસ્થાન સિદ્ધપુર પાટણથી માનીને હીન્ના લેકેશાયર જેવા અમદાવાદના મીલ માલોમા અને ગુજરાત લઠીયાવાડના વેપારીઓમા પણ નામીતા અને માનીતા છે આપના અનેક જાહેર રોપવારી કામોને અનુસરીને નામદાર ગારકવાડ સરકારે "રાજસ્થાન નો ખેતામ આપી આપની કફર-રી છે મારા અને આપના છેડના કેટલાક વરમોના નિજ પરિચયથી તથા મારા આ પુસ્તકના પ્ર-શનના હામમા આપે આપેલી હીમતી મદદથી અને આપના ઉપરજાહેવા બધા સદગુણથી આગ્રહાઈ નારીન ઉપરોળી આ પુસ્તક આપના ચમરડી નામથી અનીત થાય એ હેતુથી આ પ્રથમાત્મિક સંપ્રેમે મારને અર્પણ કરવાની રત્ન લઉં

૩

મુંબઈ મુંબઈ

સપ્ત ૧૯૨૮

વી ગુમાની

પ્રાણજીવન વીકેટ'ન મુવ

પ્રસ્તાવના.

ગુજરાતી સાહિત્યની વૃદ્ધિ કરનાર “ગુજરાતી” પત્ર, રા બાઇ સપટ, તેમજ રા નંગી-ગીનદાસ ગીરધરલાલ શેઠના મત મુજબ ગુજરાતી ભાષામાં વ્યાપારી પુસ્તકોની સંખ્યા બહુજ ગુજ છે અને તેમાં વેપરને લગતા જમાનાનુસાર ઉપયોગી પુસ્તકો તો નહીં જેવા અને જેટલાંજ છે. આવોજ મત દેશી વેપારી એ મરના સને ૧૯૨૩ના મે માસના અકમા તેના બોહાશ સેક્રેટરી રા રા જયસુખલાલ કૃષ્ણલાલ મહેતા એમ એ કે જેઓએ આ પુસ્તકની હસ્ત લિખિત પ્રત અથર્થી ઇતિ સુધી નિહાળ્યા બાદ જે સમાવેશના આશેખો છે તેની સરખાતમાં જણાવે છે કે “આપણી ગુજરાતી પ્રજા વેપારી પ્રજાને નામે મથકુર છે દરેક જાતના વેપારમાં તે આગળ પડતો ભાગ લઇ દરેક દેશાવરમાં તેનું યાણું વ્યાપારી તરીકે સુવિખ્યાત કરેલ છે વેપાર સબધી હકીકત દર્શાવનારા અંગ્રેજીમાં ધણા પુસ્તકો, પાના અને ચોપાનીઆ નીકળે છે, તેના ઉઠાવ પણ અંગ્રેજી વેપારી પ્રજા નિરંતર કરે છે, દાખલા તરીકે અંગ્રેજી ડીરેક્ટરીની કો મત એક પ્રતના રૂપીઆ ૫૦) પચાસ હોય તો તેપણુ ખેરચેલા તેઓ તૈયાર હોય છે આપણી ગુજરાતી વેપારી પ્રજામાં એવાં પુસ્તકો અને વેપારી ચોપાનીઆ હેનુ બહાર નથી પડતા તેનું સુખ્ય કારણ વાચનના શોખનો અભાવ અને તેથી ઉત્તેજનનો પણ અભાવ xxxxx” [વગેરે જણાવી છેવટમાં જણાવે છે કે “આપણે આવા પુસ્તકોની કદર કરીએ તો ભવિષ્યમાં આપણી પ્રજાને પણ તેનો લાભ મળતો રહે.”

આ સર્વ ઉપરથી જણાય છેકે વેપારી લાઇનના પુસ્તકોની જરૂર તો છેજ કારણકે અમેરિકા, જર્મની, ઇંગ્લાંડ બાદિ રમળોએ તે દરેક ધધાને લગતુ ઓછામાં ઓછુ એક એક ચોપાનીયુ તો દરમાસે બહાર પડે છેજ, જેવા કે ક્લાહીને માટે Ink Magazine, સ્ટીલની ટાપને માટે Steel pen Magazine, કાગળોને માટે Paper Maker વિગેરે માસિકો, સાપ્તાહિકો, પાક્ષિકો, અને વાર્ષિકો નીકળે છે, તો આપણે ત્યાં આવા સર્વ વ્યાપારી રિપોના અલુભવોનો સગ્રહ એક પુસ્તકના રૂપમાં કરવામાં આવે તો તે આકાર દાયક થઇ રડવુજ જોઇએ એમ સહજ સંજી શકાય તેમ છે

સદરહુ વિચારો આ પુસ્તકના પ્રયોજકને સને ૧૯૨૧ ની સાલમાં ઉદ્ભવ્યા, અને “વોરતુગીઝ ભાષાનો ભોમીખો” બહાર પડ્યુ ત્યારથીજ આને લગતી પ્રવૃત્તિ ચાલુ તો હતીજ, કારણકે આફ્રિકાના મુસાફરોની મુનીમગીરી દરમ્યાન મુમ્મ અને દેશાવરના દરેક ધધાના રીતરીવાજ કમીશન એજન્ટોની પેઠાઓના ધારાધેરણ, તોલમાપની રૂઢી અને વતતર અદિની રૂઢી જાણના પછી તે જાણવાનું સાધન બહારગામના અને દૂરના વેપારીઓને ઉપયોગી થઇ પડે, એવી રીતે એકત્ર કરી યથારિથતરૂપે બહાર પાડવાની ઉત્કઠા થઇ, પણ તેમાં કેટલીક મુશ્કેલી હતી પરતુ તે દરમ્યાન એકનખતે દશર્ધ પ્રાપ્ત સુરભ ઇલાહા ૨૦ રા૦ મંજૂર-બાઇ કે જેઓ આપમળથી એ મોટી પેઢીના માળીક થયા હતા, તેમજ વેપારમાં બાહેશ બાઇ કે જેઓ આપમળથી એ મોટી પેઢીના માળીક થયા હતા, તેમજ વેપારમાં બાહેશ તથા શરાર મહાજનના ઓન સેક્રેટરી હોવાથી ધણા શરાર, વપારીઓ અને તેમના આડ-તીઆઓમાં ચોતાના બહોળા અનુભવને લીધે માન્ય ગણાતા, તેઓની સાથે પ્રસંગોપાત ચાત-ચીનમાં આ રિષય નકળના તેઓએ કયુ કે આ પેઢીના હુ જોડાયો તે પડેલા ધણા વેપારીના રીતરોવાજથી તોલ અને વલતરાઈના ધારાથી, ઘટ અને માપના ચર્ચણથી અગત્ય

હતો અને ધણી મુશ્કેલીઓ આવતી પણ એવું એકપણ પુસ્તક મને મળ્યું નહીં કે જે ચાલુ વખતને માટે ઉપયોગી થઈ પડે હાલમાં જો કે “ વ્યાપારશિક્ષક ” અને “ મુખ્યના તોલમાપ ” એ બે પુસ્તકો છે, પણ તે જુદીજ ઢબના છે માટે હમેશા ઉપયોગી રહે તેવા વ્યાપારી પુસ્તકની જરૂર છે ” આ ઉપરથી આ પુસ્તકનું કાચું લખાણ તેમને દેખાડતા તેઓ ખુશી થયા, અને યોગ્ય સલાહ દરેક બાબતમાં આપવા અને ઇચ્છા દર્શાવી કેટલાક વિષયોમાં તો તેઓનો અનુભવ લખાવતા, જુનામાં વધારો કરાવી, નવું ઉમેરાવતા, વ્યાજના કોઠામાં પણ તેમનીજ સલાહ વધારે કીધી હતી. તેમણે એક સ્નેહી તરીકે પોતાને અનુભવનો લાભ આપેલો, અને આ કાર્ય પૂરું થયાથી પોતાના તરફથી ઘટતો આશ્રય આપવા જણાવેલું, પરંતુ દીવગીરી એટલીજ કે તેઓ આ સંપૂર્ણ કાર્ય જોવા રહ્યા નહીં દરેક લખાણ દરમ્યાન તેઓ કહેતા કે “ દરેક લખાણ નિયમો કરતાં વ્યવહારને અનુસરતું (Theoretical કરતાં Practical) હોય તેવુંજ દાખલ કરવાથી લોકોને વધુ ઉપયોગી થઈ શકે, વેપારીઓને વાચવું ઠીક પડે, વિદ્યાર્થીઓ જાણી આગળના અનુભવમાં લે, અને વધી-શેને પોતાના અસીલોના કેસ વખતે ધારાધારણ અને એસોશીએશનના રીતરીવાજ જાણવાને ઉપયોગી લાગે ”

આ વિચારો મુજબ મુખ્યની અને દેશાવરની પેઢીમાં થયેલો અનુભવ, તે તે લાઇનમાં આગળ વધેલા ગ્રંથોને વચાવી તેઓના અનુભવ સાથે ચાલુ વર્ષન વિગેરે જે છાપાં અને પત્રો દ્વારા જાણવામાં આવ્યું, તે એકત્ર કરી યથાસ્થિત આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવેલ છે પુસ્તકની રચનામાં એ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવ્યું છે કે વેપારીને વધારે-લાંબુ-લખાણ વાચવાને નરસા હોય નહીં, તેમ થોડું વાંચ્યા વિના છુટકો નહીં દાખલા તરીકે-વેપારી પારકી પચાત કરવા નવરો ઝોછો હોય છતાં ગામની-દેશની-પચાતથી ભરેલા છાપાં જોયા વિના તેને છુટકો નહીં તેથી ઉપર ૮૫૪ થી કામ જેટલું હોય તે વાચી જાય. તે મુજબ આ પુસ્તકમાં દરેક વિષય પરત્વે લખાણ તો ઘણું છતાં બહુજ જરૂરી વિગતો આપી છે. આથી કદાચ કોઇને એમ લાગશે કે અમુકમાં ઘણી હકીકત બાકી છે તો તેના ટુકા અને સરલ જવાબ એજ છે કે ઉપલા કારણે તથા આ પ્રયામ રાજઆતનોજ છે તેથી યોગ્ય સૂચનાનો અવકાશ રહે તે બનવા જોગ છે

આ પુસ્તક છપાવવું શરૂ થયું ત્યારે જે હકીકત દાખલ કરવી ધારેલી તેમાં ઉમેરો કર્યો છે તોપણ તેના કરતાં પૂરું થતાં આવ્યું ત્યારે ઘણા વેપારીની ઉમદા હકીકત તે તે લાઇનના અનુભવીઓ પાસેથી ઉપલબ્ધ થયેલ છે કે જે ઇશ્વર કૃપાએ ખીજી આવૃત્તિના યોગ આવતા આપવા ધારી છે

પ્રસ્તાવનાની જરૂર એટલા માટે હોય છે કે અથ પ્રસિદ્ધ કરવાનું કારણ, અથવાના પ્રતિપાદિત વિષયોનાં વિવેચનના સળધમાં કેટલાક ખુલાસા વિગેરે જે કામ જણાવવાનું હોય તે જણાવાય આ હિસાબે પ્રસિદ્ધ કરવાનું કારણ ઉપર જણાવ્યું અને વિષયોના સળધમાં દરેક હકીકત તે તે વિષયમાં દર્શાવેલી છે તેથી અત્રે પિષ્ટપેષણ કરવાની જરૂર રહેતી નથી તેમજ જે જે હકીકત જણાવી છે તે ચાલુ વ્યવહારની વાતો છે, તે તે દેશોની પેદાશ છે અને તે તે સ્થળોના તોલ માપ છે

શિક્ષણમાં વેપારી સાહિત્ય અગત્યનો ભાગ બનવે છે કારણકે બાપદાદાથી ચાલ્યો આવતો ધંધો જોતો હોય, તેવા વેપાર કરનારાને પણ હકીકત-જે વાકેફગારી, જે માહિતી મળવી મુશ્કેલ

પટે તે સાહિત્ય દર્શાવે છે જેમ ખોયેલી મીઠકત ઉદ્યોગ અને કરકસરથી, શુભાવેલુ માન અભ્યાસથી, અને શુભાવેલુ આરોગ્ય મિતાહાર અને ઔષધથી, પાછુ મળે છે, તેમ આવા પુસ્તકો વાચવાથી વેપારી બનરમા શરીને જાણે વેપાર કેમ ન કરતા હોય તેવો અનુભવ થાય છે. અર્થાત્ આવા પુસ્તકો એ ફતેહ પામેલા અને આગળ વધેલા વેપારીઓના અનુભવોજ દર્શાવે છે, તેથીજ પોતાનો ધંધો આગળ વધારવા, અને આખા રાખવા ઇચ્છનાર દરેક વેપારીની તે વાચવાની શરૂઆત છે.

આવા પુસ્તકોના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓને પણ અનુભવોના ફક્ત ચોડા ખરચે અમૂલ્ય લાભ મળે છે અને જાણાઓ છોડ્યાખાઈ અનુભવી માણસની પેઠે દરેક બાબત સમજીને કામ કરવાને શક્તિવાન થાય છે અને તેવા વાંચનથી વેપારના માલુમ સંજોગો અને બિઝનેસની વલણ નક્કી કરાય છે.

આ પ્રમાણે વેપારીઓ તેમજ વિદ્યાર્થીઓને આવાં પુસ્તકોના અભ્યાસ આવશ્યક છે; કેમકે ધંધાના અભ્યાસીઓનો તો પોતાનાજ હાથપણ ઉપર વધારે આધાર રાખવાનો હોય છે ચાલતા કાર્ય ઉપરથી શુ ફળ આવશે, અથવા ફળ આવ્યું તો તે કયા કારણથી ? તે જાણવું તેનું નામ વિદ્યા. અર્થાત્ વિદ્યા એટલે બનેલા બનાવો ઉપથી કાઢેલો સાર, બનાવોની માહિતી નિરીક્ષણ, વાતચીત કે વાંચન ઉપરથીજ માલુમ મળે છે આવા પુસ્તકોનું વાંચન તેટલા સારૂં ઉપયોગી હોય છે.

સરફ પુસ્તકના સંપાદકના નીચેના પુસ્તકો જોયા છે

A Hand-book of Commercial Training

A Hand-book of Commercial Information

for India by C. W. E. Cotton Esq

The Investors' Guide

The statistical Abstract for British India 1912-21

Lessons in Commerce

બાપાર શિક્ષક,

બાપારની માલી,

બાપારી માહિતી.

આ ઉપરાંત દેશી વેપારી એજરના છેલ્લા ત્રણ વરસના માસિકો, ફીનેન્સ એન્ડ કોમર્સના અકો, જુદી જુદી ડીરેક્ટરીઓ અને ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડાયરેક્ટરી અને મેગેઝીનો, કેટલાક ઉપયોગી ચાલુ પત્રો, વિગેરે વિગેરે.

આ સર્વના આધારે કેટલેક સ્થળોએ લેવા પડ્યા છે તે માટે તેઓના કર્તાઓનો આભાર માનવાની મારી પવિત્ર શરૂઆત છે. આ ઉપરાંત કેટલાક ગૃહસ્થોએ નિઃસ્વાર્થ પોતાનો વખત રોકી, પોતાના ધંધામાંથી વખત લઈ વિદ્યા વિલાસજ ખાતર કેટલીક હકીકત પુરી પાડી છે, તેમાના કેટલાક પોતાના નામ દર્શાવવા ઇચ્છા ન રાખતા હોવાથી જણાવી શકાતા નથી, તો પણ તેમાં શેઠ નટવરલાલ કેશવલાલની કું. વાલા રા. મોતીલાલ નારણભાઈનો બાજુ જગાત વિગેરેની હકીકત માટે, સુદામા પેપર માર્કેટવાલા રા. મગનલાલ માણુકલાલ ઝવેરી કે

જેઓએ કાગળની હકીકત ઉપરાંત કેટલુંક વિશ્વરો પરત્વે સુચનાઓ કરી, છે તેમનો, શેઠ અમુલ્ય પુન્યદવાલા અને મરહુમ બાઈ બાપાલાલ મુગનલાલ કે જેઓએ મોતીના ચતના હિસાબ પરત્વે ખાત તકલીફ ઉઠાવી સગવડતા કરી આપી હતી તેમનો, સદગત શેઠ મકનજી મોરારજીનો તથા શેઠ કુદયાણજી ચત્રજી કે જેઓએ નોટ અને બોનના વિષયમાં ચોતાના અનુભવનો લાભ આપ્યો છે તેનો, વાયદાના વેપારના કામમાં જાણીતા કમીશન એજન્ટ રા. રેવાજીકર માધવજીએ તે વિષય જોઈ જવાની અને સુધારો વધારો કરી આપી વખતનો લાભ આપ્યો તેનો, ઇસ્ટેટના દલાલીના વિષય સંબંધમાં શેઠ ચત્રજી ભવાનીદાસનો તથા દેશી વેપારી ચેતરના સેક્ટરી રા. જે કે મહેતા અને આસિ સેક્ટરી બાઈ કાન્તીલાલ એમ દેશાઈ કે જેઓને વખતોવખત આપેલી તરદી માટે આભાર માનવો આવશ્યક છે

આ પુસ્તક લખી વ્યક્તિઓના અનુભવો છતાં આપેલા વિષયો સંપૂર્ણ છે એમ કહેવાનો દાવો નથી. દરેક મનતી માહિતી આપી છે છતાં યોગ્ય સુચના કે વાંચની સુધારો જણાવવામાં આવશે તો ઉપકાર સહિત સ્વીકારવામાં આવશે, અને આ પ્રયાસ દ્વીજીવ થયા બાદ નના રૂપમાં ઉત્તમ પ્રકારે જોઈ શકાશે.

પુસ્તક મહાર પાડવામાં થયેલો વિલંબ કે જે કેટલીક અડચણને આભારી છે અને જેને લઈને અગાઉથી આદક તરીકે નામ નોંધાવનાર ગૃહસ્થોને આપેલા વાયદા લખાવવા પડ્યા છે તેમની આ સ્થળે હાથ માર્યું છું, છતાં તે લખાવેલા વાયદાને લીધેજ પુસ્તકની હકીકતમાં વધારો થયો છે, એમ જોઈ શકાશે

વળી જે જે ધારાધારણો (મડળના કે વેપારના) આ પુસ્તકની અદર દર્શાવવામાં આવેલ છે, તે આલુ રીવાજ મુજબ સમજવા છતાં વખતના વહેના સાથે તેમાં ફેરફાર થાય કે સુધારો વધારો થાય અને તે જણાવવામાં આવે તો સુચોએ તે મુજબ સમજી લેવું

છેવટમાં એટલું જ જણાવવાનું કે અને ત્યાંસુધી સ્થાયી હકીકતજ દરેક વિષય પરત્વે તો આપવામાં આવી છે, છતાં સુધારાવધારાનું સ્થાન તો રહેજું. કારણકે વેપાર એ શબ્દ વ્યાપક છે, તેમાં સમયાનુસાર ફેરફાર થવાનાજ. તો નીરક્ષીરૂપે હસદાઈ રાખવી એ સુચનું કર્તવ્યજ છે.

આ પુસ્તક મહાર પાડવામાં અગાઉથી નામ નોંધાવનારા ઉપરાંત સુતરમળનરની એસોશિએશન કે જેણે એકસો પ્રતો રાખી ઉત્તરન આપી ઉત્સાહમાં વધારો કર્યો તે માટે તેમનો ખાસ આભાર માનવામાં આવે છે.

સદરહુ પુસ્તકના છાપવાના કાર્યમાં જે ખત અને કાળજી રાખી તેના માલેક શા. મુલ ચા. કીસનદાસ કાપડીઆ અમેને સગવડ આપતા રહ્યા છે, તે માટે અત્રે તેમનો પણ આભાર માનવાની અમારી ફરજ સમજીએ છીએ

મુખ્ય
તા. ૩ જુન સને ૧૯૨૪

પ્રાણજીવન વીહલદાસ મુવ

અનુક્રમણિકા.

ક્રમાંક	વિષય.	પૃષ્ઠાંક.
૧	વેપાર અને વેપારીઓ	૧
૨	હોટસ્થાનની જુદી જુદી રેલ્વેઓ કેટલા માઈલમા અને કયા કયા ભાગમાં ન-ખાયેલી છે, તેના મુખ્ય સ્ટેશનોના નામ	૩
૩	હોટના મુખ્ય વેપારી બદરો અને શહેરો	૪
૪	કાપુસ-૩	૧૩
૫	સુતર	૨૦
૬	કાપડ	૩૫
૭	રેશમ	૪૩
૮	ગિન	૪૫
૯	કત્તાન અને પારદાન	૪૯
૧૦	ગોખા	૫૩
૧૧	અનાજ	૬૦
૧૨	ધઉ તથા તેલ ખીખા	૬૨
૧૩	ધી	૭૫
૧૪	તેલ	૭૭
૧૫	ગોળ	૭૯
૧૬	ખાંડ	૭૯
૧૭	સાકર	૮૫
૧૮	કરીઆણા અને ગાંધીઆણા વિગેરે મુખ્ય મુખ્ય ઝીંજોની ઉપયોગી વ્યાપારી હકીકત	૮૬
૧૯	કાચો	૧૦૫
૨૦	જુદી જુદી ઝીંજોના મુખ્યમાં ચાલતા તોલમાપનો કોઠો	૧૦૭
૨૧	કરીઆણા વિગેરેના જે તોલ જણાવેલ છે તેનું રતલના હિસાબે વજન કેટલું તેની નોંધ	૧૧૫
૨૨	હોટસ્થાનના જુદા જુદા સ્થળોના તોલની સમજણ	૧૧૬
૨૩	કોણકો	૧૧૭
૨૪	મોતી હીરા અને જવેરાત	૧૧૯
૨૫	ચાદી (રૂપ)	૧૪૫
૨૬	સોનું	૧૫૦
૨૭	ત્રાણુ, પીતળ, જર્મનસીલ્વર, એલ્યુમીનમ અને કલાઈ	૧૫૭
૨૮	લોખંડ	૧૬૦
૨૯	લાકડું	૧૬૨
૩૦	કોલસા	૧૬૦
૩૧	કાચ	૧૧૭

(૬)

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાક
૩૨ કાગળો	.. .	૧૬૯
૩૩ હાથીદાત	. ...	૧૭૬
૩૪ હુડી	. .	૧૭૮
૩૫ અગ્રેજી હુડીના હીસાબ (પાડના રૂપીઆ) (શિ ૧-૩૧ થી ૧-૭ સુધી)	...	૧૮૪
૩૬ દેશી હુડી	. .	૨૪૧
૩૭ નોટસ અને લોન્સ	. .	૨૪૮
૩૮ સ્ટોક અને શેર	. .	૨૫૮
૩૯ સદો અને વાયદાનો વેપાર	...	૨૭૮
૪૦ વાયદાના વેપારના ધારા અને કમીશન એજન્ટોની પેદીઓ	...	૨૮૫
૪૧ એસોશીએશનો	..	૨૯૧
૪૨ હાજર ખાલની ગ્યાડત, હકશી અને વલતર સબખમા ધારા	. .	૨૯૬
૪૩ ટાઉનડયુટી કયા કયા ખાલ ઉપર અને કેટલી લેવાય છે તેની વિગત	..	૨૯૮
૪૪ હીલ્ડુ સરકારી જગતનુ ધોરણ સને ૧૯૨૪નુ	..	૨૯૯
૪૫ નોરનો વેપાર	.. .	૩૨૦
૪૬ વીમો	. .	૩૩૧
૪૭ રથાવર જમીન અને મકાનોના લેવાણુ વેચાણુ સબધી		
હલાલી વિગેરેના ધારા અને રીત રીવાજો	..	૩૩૮
૪૮ પગાર ભથ્થુ કે રોજીદી મજૂરી ગણવાનો કોઠો	.	૩૪૦
૪૯ દેશીનામુ	. .	૩૪૧
૫૦ વારોવારીક બ્યાન અને તેની સમજણ	..	૩૪૪
૫૧ બ્યાનના કોઠા (આઠ દસ અને બાર આના લેખે)	..	૩૪૮
૫૨ ઇનકમટેક્સ સબધી સુચના	..	૩૭૨
૫૩ હીદુસ્થાનના દરેક જાતના પાકના રીપોર્ટ ને સરકાર		
તરફથી બહાર પડે છે તેની મુદતની નોંધ	..	૩૭૪
૫૪ ટપાલ સબધી ઉપયોગી હકીકત	.	૩૮૧
૫૫ તાર સબધી હકીકત	.	૩૮૬
૫૬ ડુનીઆમા રહેતો એક વખતનો ટાઇમ	...	૩૮૮
૫૭ ડુનીઆના મોટા શહેરોમા વાર્ષિક પડતા વરસાદની સરાસરી		૩૯૦
૫૮ મુબમ્મ આલેલી એકાના નામ અને ઠેકાણા	..	૩૯૨
૫૯ રેલ્વે સબધી સામાન્ય અને ઉપયોગી માહિતી	.	૩૯૩
૬૦ વિષયોની વસ્તુ-નિર્દેશ વિગતસહ અનુક્રમણિકા		૪૦૧
૬૧ વેપારીઓની ડીરેક્ટરી	.	૪૨૨

હજર ઉઘોગના વિષયનો નમુનો-આરી ભરતકામ-(પાના ૪૧૪ મે જોવુ)

ઉપર જણાવેલા વિષયોની વિગતવાર હકીકત જાણવા અને જોવા

માટે વાંચો પાના ૪૦૧ થી ૪૦૮

શુદ્ધિપત્ર.

નોંધ — ને ને જુઓ છાપખાનામાં હજાતી વખતે અક્ષરો ખડી પડી ગયાને લીધે થયેલ હોય ને વાંચનાર સુધારી વાંચશે એવી આશા છે બાકીની સરતચુકથી રહેલ જુનોતુ શુદ્ધિપત્ર આપેલ છે.

પાત્રું	સાંદી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૨૭	૮	સુતરમા કાપડ કાઢનારી	સુતર અને કાપડ કાઢનારી
૩૦	૪	ગા થી ૫૮ રા	રા થી રા
૩૦	૧૭	દલાલી ટકો ગા	ટકો ના
„	૨૮	Bomay	Bombay
„	„	Nastvo	Native
૩૬	૧	આકલી	આકસેટ
„	૧૮	બખાય	બેખાય
૪૨	૩૨	ત્રાકા	ત્રાકો
૫૩	૧	ચો	ચોખા
૬૧	૨૯	કલ્પી	કાલ્પી
૧૯	૨૧	વારપવા	વાપરવા
૮૮	છેલ્લી	નીલગ	નીલગીરી
૧૦૪	૧	પાસીસ	પાસીસ
૧૧૯	૧૭	સેકાયર	સેકાયર
૧૩૪	૨૯	૫૫ ૧ ગા	૫૫ ૧ ગા
„	૩૦	૫૫ ૧૧ ૧	૫૫ ૧૧ ૧
૧૩૬	છેલ્લી	૮૫ ૧૨	૧૮૫ ૧૨
૧૩૭	૨૦	૨૪૩ ૨૧ ૧	૨૪૩ ૨૧ ૧
૧૩૮	૨૧	૨૫૭ ૧૯ ૩	૨૫૭ ૧૯ ૩
„	૨૧	૨૧ ૨૦ ૦	૨૫૮ ૨૦ ૦
„	૨૦ ગા	૨૯ ૮ ગા	૨૯ ૮ ગા
૧૪૫	૨૦	તો ગુચવા	તો કુ ગુચવા
૧૬૩	૧૯/૨૪	ભારો	(જીલથી છપાઇ મરુ' છે)
૧૭૨	૧૭	૧૩×૧૬	૧૩ $\frac{૧}{૨}$ ×૧૬ $\frac{૧}{૨}$
૧૭૫	૧૯	૧૭×૨૨	૧૭ $\frac{૧}{૨}$ ×૨૨ $\frac{૧}{૨}$
„	૨૦	૧૩ $\frac{૧}{૨}$ ×૧૬	૧૩ $\frac{૧}{૨}$ ×૧૬ $\frac{૧}{૨}$
„	૨૬	૧૫×૨૦	૧૫ $\frac{૧}{૨}$ ×૨૦
„	૩૨	શાસ્તર શાની	શાસ્તરખાની
૧૮૦	૭	એકસમે જ	એકસમે જ

(૮)

પાવ'	લીટી	અમુદ	શુધ
૧૯૬	ગિ. ૪ ૧-૪૩૬ લેખે	૩-૧૫-૧-૫૦	૩. ૨-૧૫-૧-૫૦
,,	પૌ. ૯૦ ૧-૪૩ ,	,, ૧૧૨૯-૩-૮-૩૦	,, ૧૩૨૯-૩-૮-૩૦
૧૯૬	,, ૧૦૦ ૧-૪૩૬ ,	,, ૧૫૫૫ . . .	,, ૧૪૫૫
૨૧૭	,, ૧૦૦૦ ૧-૪૩૬ ,	,, ૧૬૬૬૫	,, ૧૩૬૬૫
૨૧૮	લીટી બીજી	૧-૫૬૩	૧-૫૬૩
૨૩૬	ફિ. ૧૯	,, ૧૨-૩-૧-૭૨	૧૨-૨-૬-૭૨
૨૫૩	લીટી ૧૪	જેને	જેવો
૨૫૪	,, ૭	કી મતનો	કી મતના
	,, ૧૧	૧૦	૧૦૦
	,, ૨૬	Promise to pay	Promise to pay on demand.
૨૫૮	,, ૩૧	ઑરડીનરીઅનો	ઑરડીનરી અને
૨૬૧	,, ૩૭	Cumulative	Cumulatives.
૨૬૯	હેલી બે લીટીમા શબ્દો ઉલટા સુલટા હપાયા છે તે હેંગ ઉપર કરી સુધારી વાંચવા એટલે સોદા ચાલે છે અને મોદા બદલાવી નાખવા એમ વાચવું		
૨૭૨	લીટી ૨૧	કમીટીમા	કમીટીની
૨૧૩	કરીમખાનના શેરોની સંખ્યા ૧૮૮૦૦		
૩૧૪	લીટી ૫	ત્રાજનર	ત્રાઉઝર
૩૩૧	,, ૨૩	સને ૯૭૬	મવત ૧૯૭૬
૩૩૩	,, ૨	ઉભો	ગભો
૩૩૬	,, ૫	Association	Association
૩૭૦	,, ૧	દિવસ ૩૬૧ તુ	૩૬૦ તુ
૩૮૮	,, ૨૩		
	ગ્રીનીન-આયર્લૅન્ડ ૧૬-૩૫ P M		૧૬-૩૫ A M
૪૦૯	,, ૫	Ar-bharat	Aribharat
૪૨૪	,, ૪	તપનીસ	તપસીલ
૪૨૭	નાથાલાલ રેવાશ કર ભટ્ટ અને તેમચંદ લાલચંદ એ બન્નેમાં હાપખાનાનો બુલધી ધધા ઉલટા સુલટા (ઉપર નીચે) મુકાઇ ગયા છે તે સુધારીને વાંચવું		

“વેપારી બનશેનો ભોમીઓ”

A Guide to Commerce.

૧-“ વેપાર અને વેપારીઓ ”

TRADE AND TRADERS

“વ્યાપારે વસતિ લક્ષ્મી” એ મૂત્ર અનુનાદ દેશની ખરી આગતી તેના વ્યાપાર, ધણ, ડળ, વિદ્યા અને ઉદ્યોગ હુન્નર ઉપર અવલંબીને ગહેલી હોય છે તેમા રહેલી વિવિધતાઓ જાણવી તે વેપારીઓને ખામ અગત્યનું છે વેપારમા નાનામા નાના કામગીરી શરૂ કરી છંદો સુધીના કામકાજથી જે નાહિતી મેળવે તેજ કુશળ વેપારી ગણાય છે

હીદ એ વેપારનું વિશાળ ક્ષેત્ર છે વણા ખાલી બોલાતી ચાવની ઉક્તિ છે કે “હીદ એ કાચું સોનું” છે, તેનું કાનણ એ છે કે હીદ આગી હુનીઆને હાજત પુરો પાડેના અગ્રસ્થાને આવેલો દેશ છે હાદ વેપારમા, તત્ત્વજ્ઞાનમા અને કાચા નીપજમા સર્વોત્તમ દેશ ગણાય ચુક્યો છે કાચા જ્વાનાનો એટલોજ અરથ છે કે આજ ખખે હાતર વચ્ચે થયા ગાજ્રક ગ્રીજનીવી માટી સુગલ સુધીના તેમજ, જ ધીમખાન જેવા લુગડચો અઠવડ હોયન વડા ગયા અનેક ચુરોપીય અને ૫ દેશી વેપારીઓ આગી અનેક તનહુત્રી જેમ લેવાય તેમ લઈ ગયા છતાં તે પોતાની મૂળ જિવનિએ કિભો છે તે તેની દાચી પદારાને લીધેજ છે ચાલુ દાખલા તરીકે સુખર્ષ વલાડા તેના દાપડ મુતરના મીલ ઉગ ને માટે, ખગાગા-લકત્તા તેના ગળી શણ અને ડોલરાની ખાણેને માટે, આગામ અને નીવગીરી ચા । ઉદ્યોગને માટે, રગુન ખરમા ચોળા, ઇમાની લાઠડું અને ઘાસવેટ વીગેરે ખનીજ તેલને માટે, મદ્રામ ઇલાકો નીકોના ચા અને ખુદ કાશી પકવવાના મોટા વણકાઓને માટે, કરાગી ઘઉં અને આજ ખીઆની પેદાશ અને નીકાશને માટે, કાશ્મીર રેશમ પકવવાના ઉદ્યોગ માટે, પજામ કિનના વેપારને માટે અને કાનપુર ગરમ કાપડના ઉદ્યોગને માટે પ્રખ્યાત છે તે સહુ કોઇ જાણે છે

હાલની પરિસ્થિતિ આવી છે એટલુંજ નહીં, પરંતુ દરેક એજ નીકાશ

તેમજ આયાત કરવામાં પણ તે એકદુ છે નીકાશમાં કયો કયો માલ કયે કયે સ્થળે મળે છે તે આગળ દર્શાવેલું છે તેમ આયાત પણ કેટલી ચીજોની અને કેટલા પ્રમાણમાં કરે છે તે પણ દર્શાવેલું છે, છતાં પણ દુકામાં જણાવવાનું જે કચ્છી ઘોળા બહુધા લોકો અને સ્ટેટસ સેટલમેન્ટમાં, ઘઉં ઇંગ્લાંડ, બેલ્જિઅમ, વિગેરે દેશોમાં, અફ્રીણ ચીન, કોચીનચીન અને મલાયાના ટાપુઓ ઉપરાંત મીસર અને તુરકસ્તાનમાં, રૂ અને ગોળ ઇંગ્લાંડ આદિ દેશોમાં, તેલી બીઆ અને તલ જાન્સ આદિ સુલકોમાં અને બિન ખાસ ઇંગ્લાંડમાં નીકાશ કરનારો દેશ હીન્દ છે તેમજ દુનીયાના દરેક ભાગમાં અનાજ, રૂ, તેલબીઆ, શણ, બિન, ધાતુઓ, ચા, કાકી અને કરીઆણાની ચીજો આયાત નીકાશ થયા કરે છે તેની હકીકત વીગતમર આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવી છે તે જોવાથી જણાશે.

હીન્દનું ક્ષેત્રફળ ૧૭,૭૩,૧૬૮ ચોરસ માઈલ છે અને વસ્તી સને ૧૯૨૧ ના ૧૮ મી માર્ચની રાત્રે ગણતરી કરી તે સુજળ ૩૧,૬૦,૭૫,૧૩૨ ની (ખ્રીટીશ અને દેશી રજથોમાં થઈને ગણતરી કરતા) થઈ હતી હીમાલયથી કેપ કુમારી સુધી અને કલકત્તાથી કચ્છ સુધી રેલ્વે દરેક ભાગમાં નખાયેલ હોવાથી, તેમજ દેશના અદરના ભાગમાં નહેરોની ખીલવણી થયેલી હોવાથી અને નાના મોટા બદરોમાં મટીમરો અને વહાણોની મોટી આવજાવ થતી રહેતી હોવાથી હાલ ને હાલમાં વેપાર ખુબ ખીલી નીડળ્યો છે જર્મન ખ્રીટીશની છેલ્લી લડાઈ દરમ્યાન વેપારનું પાનું હાઈની તળાણમાંજ હતું, તેનું કારણ યાચા માલની કીમત પરદેશમાં ઉંચા ભાવે અડાણી અને આયાત ચીજના ભાવ દેશમાં વધી ગયા હતા.

ગરબાતની આટલી ઉપયોગી હકીકત અને દેશની પરિસ્થિતી દર્શાવ્યા બાદ કેટલી અને કઈ જેવેઓએ કેટલા માર્ગમાં પોતાની લાઈન નાખી છે તે પ્રેમીઓને ખામ તાણવું જરૂર હોવાથી તે હકીકત મહિત તેના ઉપર આવેલા મોટા નેગોનો જણાવવાનું કામ પ્રથમ કરેલ છે, અને બીજી ઉપયોગી હકીકત કઈ કઈ ગજા કયે કયે સ્થળે ઉત્પન્ન થાય છે, અને નીકાશ કયા દેશ ખાતે કયે બદરોથી થાય છે, તે આર્થને પછી દેશની કાચી દોલતની દરેક ચીજની ઉપયોગી બિના જાત અને ભાત, તોલ, વલત વટાવ, અને આયાત નીકાશ વિગેરેની હકીકત જણાવવાનું કામ ધરવામાં આવ્યું છે આ સ્વળે એક બાજત જણાવવાની જરૂર છે કે આ પુસ્તકમાં હીન્દ અને દેશ પરદેશની વેપારની હકીકત આપવામાં આવેલ છે પરંતુ દાખલા તરીકે અમુક ગા નું ઉદાહરણ હોવું જોઈએ, જે ઉપથી ખસ ચનુભવ કરી શકાય, આ હિસાબે સુખદ કે જે પહેલાં નબરનું હોઈનું બદન અને શહેર હોવાથી તેનોજ દાખલો લઈ વીગત લખી છે.

૨-“હાંદુસ્થાનની જુદી જુદી રેલ્વેઓ કેટલા માઇલમા અને કયા કયા ભાગમા નખાયેલી છે, તેના (હેડક્વાર્ટર્સ) મુખ્ય સ્ટેશનના નામ સહિત લખીકત”:- (Indian Railways with their Head Quarters.)

રેલ્વેનું નામ અને તેનું હેડક્વાર્ટર્સ.	કેટલા માઇલમા	મુખ્ય મુખ્ય કયા પ્રદેશમા પસાર થા છે અને તે ઉપરના મોટા સ્ટેશનો
બંગાળ નાગપુર રેલ્વે (કલકત્તા)	૩૧૨૩	બીહાર, ઝોરીસાધી વીઝાગા-પટમ સુધી તેના ઉપર રાઇપુર, જબલપુર વીગેરે
બોમ્બે બરોડા એન્ડ સેન્ટ્રલ ઇંડીઆ રેલ્વે (મુબઇ)	૪૦૭૬	મુબઇ ઇલાકો, મધ્ય પ્રાતથી રજપુતાના થઇ પંજાબ સુધી તેના ઉપર દીલ્હી મથુરા, સુરત વીગેરે,
ઇસ્ટર્ન બેંગાલ સ્ટેટ રેલ્વે (કલકત્તા)	૧૭૪૪	બંગાળ, આસામ, ગંગાજીનો પ્રદેશ અને હીમાલય સુધી. તેના ઉપર નારાયણગંજ અને પટણા વીગેરે
ઇસ્ટ ઇંડીઅન રેલ્વે (કલકત્તા)	૨૭૮૩	પંજાબ, બીહાર અને બંગાળના પ્રાતમા તેના ઉપર બનારસ, અલ્હાબાદ, દીલ્હી, અલીગઢ વીગેરે
ગ્રેટ ઇંડીઅન પેનીનશુલા રેલ્વે (મુબઇ)	૩૪૪૧	મુબઇ અને મદ્રાસ ઇલાકામા થઇ મધ્ય પ્રાત ને રજપુતાના અને સંયુક્ત પ્રાતમા તેના ઉપર પુના, નાગપુર, આગ્રા, અહમદનગર, વીગેરે સ્થળો છે
મદ્રાસ અને સંધર્ન મનાઇ રેલ્વે (મદ્રાસ)	૩૧૭૧	મુબઇનો દક્ષીણ ભાગ, મદ્રાસ ઇલાકાનો ઘણો ભાગ અને મડી સોર પ્રાતમા તેના ઉપર પુના, મહીસુર કોકનાડા, બેંગલોર વીગેરે
બીઆમ સ્ટેટ રેલ્વે (સીકંદગાબાદ)	૯૧૦	હૈદરાબાદનું રજ્ય.

નોર્થવેસ્ટર્ન રેલ્વે (લાહોર)	૫૬૮૦	સીધ, પબ્લિક અને બહુચી- સ્તનના ભાગમાં તેના ઉપર હંદાખાદ, શીઝરપુર, રાવલ પીડી, અમૃતસર, કચેટા વીગેરે
આઉથ એન્ડ રોહીલ અંડ રેલ્વે (લકનો)	૧૬૨૪	સંયુક્ત પ્રાંતમાં તેના ઉપર બનારસ, લકનો અલીગઢ, દહે- ગઢન વીગેરે
સાઉથ ઇન્ડિયન રેલ્વે (ત્રીચીનોપલી)	૧૯૫૩	દક્ષીણ હિંદના અને મદ્રાસ ઇલાકાથી ૧૦ ધનુષકોડી સુધી તેના ઉપર મદુરા, કોઈમળતુર, કાવીરટ, તુતુંગીન વીગેરે
આમાં બંગાળ રેલ્વે (ચીનાગોળ)	૧-૪૧	આમાં પ્રાંતમાં તેના ઉપર નાનપણુગંજ, ગોહતી, સીદ્દહૈટ વીગેરે
બંગાળ અને નોર્થવે સ્ટર્ન રેલ્વે (ગોરખપુર)	૨૦૬૧	સંયુક્ત પ્રાંતો અને બીહારમાં તેના ઉપર મોગીર, અદ્દહા ખાદ વીગેરે
બર્મા રેલ્વે (રગુન)	૧૬૩૩	બરમાની અંદર તેના ઉપર પેંગુ, માડલે, બમીન વીગેરે,

આ સિવાય કાલીઆવાડની નેટીવ સ્ટેટસ રેલ્વે, તાપ્તીત્રેલી રેલ્વે તથા
એવી બીજી નાની લાઇને પેટા લાઇનો છે તે અધ્યાહાર તરીકે સમજી લેવાની છે

૩ “હિંદના મુખ્ય વેપારી બંદર અને શહેરો” (Chief Ports & Towns of India)

હિંદમાં સરકારી જગત દગીઆઈ રસ્તે આવવા માલની લેવા માટે
મોટા છ થાણા નક્કી નિમાયલા છે તેના નામ —

કલકત્તા મુબઈ, મદ્રાસ, રગુન, ડગચી, અને ચીનાગોળ

કેટલાક બંદરો તથા શહેરો જે વેપારના મુખ્ય સ્થળો છે, ત્યાંથી કયો
કયો માલ આયાત નીકાશ થાય છે તેનું ટુક દીગદશન —

એકન-પેગીમ-વસ્તી પચાસ (૫૪૬૨૨) હજારની અંશરે છે આ બંદરે
સ્ટ્રીમરો હ મેશા પુષ્કળ જોવામાં આવે છે, કારણકે જે માલ અરબસ્તાન, સુદાન,
ગાની અબાન, મોમાંના, ઇટાલીના અને ટ્રેચના આફ્રીકાના બંદરો અને

આળીસીનીઆમા જવાનો હોય તે અહીં ગ્રાન્શીપ કરે છે એટલે ખાત્રી કરે છે, અને યુરોપ અને એશીઆના બહારના માટે લઈ જવાનો માલ ઉપાડે છે તે તરફની ઉપજામા બુદ, ચામડા, ગુદર, હીરાબોર, છીપ, મોની અને નીમક છે જેની નીકાશ થયા કરે છે અને કાપડ ખાડ અને ખોગકી બરની આયાત કરે છે.

કુરાચી—આ બહરની ખુબી એ છે કે વીલાયત જવા માટે હીંદુ પાસેનું પાસે બહર આ છે લગભગ બસો વરસ થયા ઘણા દેશાવરો સાથે વેપાર ખેડતું ચાલ્યું આવે છે તેથી તેનો વેપાર ધમધમકાવ છે મુખ્ય ચડત આ બહરેથી ઘઉં, રૂ, જવ, તેલ પીઆ, જીન, ચામડા, હાડકા વીગેરેની છે અને આયાતમા કાપડ, અને ગરમ પુષન કાપડ તેમજ હોઝીઅરી, ખાડ, લોખંડી સામાન, ઘાસલેટ અને કોલસા મુખ્ય છે. સરકારને હિસાબેજ નોર્થ વેસ્ટર્ન રેલ્વે માટે બેઠતો કોલસો જગી સ્ટ્રીમરો ભરાઈને આ બહરે હમેશા આવે છે ત્યાની વન્ની છેલ્લી વન્તી ગણતરી ૧૯૨૧ માર્ચની ૧૮ મી મુજબ ૨૧૫૭૮૧ માણસની છે બલુચીસ્તાન, અફઘાનીસ્તાન તથા ઉત્તર તરફના સરહદ ઉપરાતના બીજા દેશો માટે માલ આ બહરેથી તની તેમજ ખુસ્કી રસ્તે જતો હોવાથી વેપાર બહોળા પ્રમાણમા છે અને હાલમા બહર તથા પોર્ટ ટ્રસ્ટનું કામ સુંદર જાય છે

સુબઈ—વેપારને માટે બાણીતુજ છે ૧૬૬૮ મા ચલ્ડ્રી બીજાને પ્રહેશમણીમા મલ્યુ ત્યાનું પચાસ ઝુપડાનું અને હાલનું પચાસ લાખ દેદીખ્ય-માન આકાશી ઇમારતોથી દેખાતું સુબઈ એ બેમા કેટલો ફેર ? હાલના સુબઈની ગેહીઓ અને બહરનો ઠંઠારો, રેલ્વેની આવબના ધમધમકાટ, પોર્ટ ટ્રસ્ટ અને મ્યુનીસીપાલિટીઓની ધમાલ અને વેપારી વાહનોના શોર બકોર આવનવીજ શોભા દર્શાવે છે તે બધા વેપારનોજ પ્રતાપ છે સુબઈમા કાચી ચીજની આવકમા ૩ મુખ્યત્વે ગણાય છે જેટલું ૩ આ બહરે આવે છે તેટલું હીંદના કોઈ પણ બહરે આવક ચડત થતું નથી આ ઉપરાત કોલસો, ચામડા, સુતર, કાપડ, લોખંડ, અનાજ, તેલ બીઆ, કાચીધાતુ, ઘાસલેટ અને ઘાસ, જીન, હરડાં, અફીણ, ખાડ, ઇમારતી લાકડું વીગેરે છે; અને આ કાચા માલ ઉપરાત બીજા કેટલીક ચીજો હુનીઆના દરેક દેશાવરે જાય છે હુનીઆના દરેક ભાગની અને પ્રાત પી આગખોટો લાગરેલી હમેશા આ બહરમા ભરચક દેખાય છે—વળી હજ પઢનારા હાજીઓને સ્ટીમરનું સાધન અહીંથી હોવાથી, હુનીઆના દરેક ભાગના સ્ટીમર વાળાની ઓફીસો અહીં હોવાથી, ચીન જાપાન તથા એશીઆ અને આફ્રીકાના દરેક વેપારીઓની ખરીદી નિરંતર ચાલુ હોવાથી અને પરદેશી સહેલાણીઓની આવબવથી તથા દેશના—બહરના ભાગ કાઠીઆવાડ મલખર વિગેરેના વેપારનું મધ્ય સ્થળ આ બહરજ હોવાથી સુબઈ એ અલ્લકાપુરી છે આ બહર દસ માઈલ લાંબુ અને આ

છ માઈલ પહોલાઈમાં છે અને હજુ વધતુ જાય છે તેમા ત્રણ લીલો જળરી ગોદીઓ અને બે મુકી ગોદી જળ-દરત છે, તેનુ એક દર બાધકામ ઠા માઈલમાં છે આ ગોદીમાંથી ૩ જે રીવરી કોટન શીનનો જયો ઠરાવવામાં આવેલ છે ત્યાંથી ચડત થાય છે

માસું ગોવા—કોકણના કીનારા ઉપર જ જુગ-માલવણ એ વેપારના ધીકતા બદરે છે, પણ ગોવા જબર બદર-બાડ-હોવાથી મુબઈની ઉપડેલી તે તરફ આફ્રીકા જતી રટીમર પ્રથમ અહીં બદર કરે છે, તે પોરતુગીઝ સરકારને તાબે છે દીવ, દમણ ને ગોવા એ ત્રણ પોરતુગીઝના થાણા છે તે માહેલુ આ બાડ ધણુ સાડ અને સગવડતાવાળુ છે, રટીમર ઉપરથી આસપાસનો દેખાવ વણે રળી આમણો લાગે છે આ બદરેથી કાચી ધાતુ યુરોપ તરફ, નીમક, અને લાકડા, બસરા તરફ, અને નાળીએર અને સોપારી હીદના બીજા ભાગમાં જાય છે.

મેગલોર—મદ્રાસ દલાકામાં કાનરા પ્રાતમાં આવેલુ વેપારનુ બદર ગોવાથી ૧૩૦ માઈલ થાય છે અહીંથી મરીની નીકાશ યુરોપ ખાતે મોટા જથામાં થાય છે, કારણ કે મરીના વજુદ નજીકના પ્રાતમાં આવેલા છે, તે ઉપરાંત કાફી, સુખડ, જે મહિસોની મુખ્ય પેદાશ છે, તેની અહીંથી ચડત થાય છે આ ઉપગત વળી નલીઆ, ચોખા, મછીઆડ વીજેરે સીલોન તથા બીજા અદરના ભાગમાં જાય છે આ બદરમાં મુખ્ય આવક કાથાની છે જે કાથો લકઠીવ બેટો જે તેની નજીકમાં છે ત્યાંથી, કાથો કાથાના દોરડા બનાવવા માટે ઉપયોગી રેસા પુષ્કળ અત્રે આવે છે

તેલીચેરી—મેગલોથી ૯૪ માઈલ છે રટીમર દરીઆમાં બદરથી બે માઈલ દૂર બિલી રહે છે અહીંથી કાફી, મરી, કોપરા, સુખડ અને આ ની નીકાશ મોટા પ્રમાણમાં થાય છે, કારણ કે કાફી અને મરીના વજુદ-તેની આસપાસ આવેલા મહીમુર અને કુર્ગ પ્રાતને સગવડ પડતા છે

કાલીકટ—મલબાર જિલ્લામાં કોચીનથી ૯૦ માઈલ આવેલુ છે. વસ્તી ૮૧૯૬૫ માણસની છે બાડ છીછડ છે, કીનારેથી આગબોટો ત્રણ માઈલ દુર લાગરે છે ત્યાંની હીવાદાડી બાર માઈલમાં ફરતી દેખાય છે દર વરસે આશરે બસો આગબોટો લાગરે છે ત્યાંની પેદાશ નીકાશમાં કાથો, કાથાના દોરડા, કોપરા, કાફી, ચા, મરી સુઠ, રજર, અને મછીઆડ મુખ્યત્વે કરીને છે. કાથો તે દેશની પેદાશ હોવાથી તેના મોટા મોટા કારખાનાઓ ત્યા આવેલ છે તેમાં મેસર્સ ઇન્ડ્રાહીમ આદમજી એન્ડ કુ નુ મરકન દડવ દરીઆ કીનારે દોરડાનુ તારખાનુ આવેલુ છે, ત્યા વણી જાનના રાઢવા, દોરડા, છીંદરી બને છે.

આ ઉપરાંત ઇંમાગતી લાકડા, માગ, સીસમ, આમલી, જેડોચલા, એલા

ચથી, જયદ્રથ, ઉપરાત આખા લીંબુ, ફળુસ વિગેરે પુષ્કળ ઉત્પન્ન થાય છે, જેની દેશના અંદરના ભાગમાં નીકાશ જથાબધ થયા કરે છે નાળીએરીના અસખ્ય ઝાડો હોવાથી કાથો એ મુખ્ય પેદાશ ગણાય છે.

દેશમાં આયાત માલમાં યત્રકામ જોગકી પોશાકી ખર અને ધાતુના વાંમણુ તથા ખીજો સરમામાન એ મુખ્ય છે.

કોચીન—એ કાલીકટથી ૯૦ માઈલ દૂર દક્ષીણના ભાગમાં આવેલું વેપારનું મોટું મથક છે, જે મુખ્યત્વે તેમજ કોલોમો સાથે વેપાર જેડે છે, તેમજ મદ્રાસ અને તુલુકોરીન રસ્તે વેપારી ચીજોની આયાત નીકાશ બહોળા પ્રમાણમાં થાય છે રખર ચા અને ઈમારતી લાકડાના જગલો આ દેશમાં પુષ્કળ હોવાથી અહીં રેલ્વે અને ત્રામવે નાખી ખીલવણી વિશેષ કરવામાં આવી છે. તેવીજ સ્ટીમરોને ઊભી રહેવાનો ધક્કો બધાનો જાય છે.

વરસાદની રૂતમાં એટલે મે માસની આખરીએથી આગસ્ટ સુધી વેપારની સીઝન બધે જેડી ગણાય છે તેમજ નાળીએરીનો પાક અને કાથાની ઉત્પાદન ઓછા પ્રમાણમાં તે રૂતમાં હોય છે કોચીનના બંદરેથી કાથો, કોપરા, કોપરેલ, ચા, રખર વિગેરે મોટા પ્રમાણમાં વહાણો, ફોતેમારીઓ અને સ્ટીમરો રસ્તે મુખ્ય કોલોમો, તથા ખીજે સ્થળોએ ચડે છે આ ઉપરાંત લોયસીંગ (શીગદાણા) નો પાક તેના આસપાસના પ્રદેશમાં પુષ્કળ હોવાથી તેની પણ ચડત વિશેષ થાય છે કોચીનમાં બે જાતની સત્તા છે ખ્રીટીશ કોચીન અને દેગી રાજ્યનું તેમાં વેપારના સાધન ગોદી, રેલ્વે વિગેરે અગ્રેજી હદના હોવાથી ત્યાં વેપાર ધમધોડાર જોવામાં આવે છે અગ્રેજી કોચીનની વસ્તી ૨૨ હજારની ગણી શકાય.

અલેપી—એ ત્રાવણકોર રાજ્યમાં આવેલું બંદર છે કોચીનથી ૩૫ માઈલ દૂર છે આ બંદરેથી કોપરા, નાળીએર, કાથ ના દોગડા, સાદડીઓ, એલચી, મુઠ અને મરી જથાબધ નીકાશ થાય છે અને જથાબધ મોટી વખારોમાંથી ત્રાવે રસ્તે માલ લાવ લઈને કરવામાં આવે છે તેની પાનેનું કીલોન બંદર છે ત્યાંથી પણ ઉપરના માલ ઉપરાંત ઈમારતી લાકડું ચડે છે.

તુલુકોરીન—અલેપીબંદરના કીનારેથી આવતા દક્ષીણહીંમમાં મદ્રાસથી ખીજે નજરે વેપારનું મોટું મથક આ ગણાય છે અને સધર્ન ઈર્ડીઆ રેલ્વેનું છેવટનું સ્ટેશન છે, ત્યાંનું બારૂ ઊંડું નહીં હોવાથી સ્ટીમરો પાચેડ માંડલના અતરે લાગરે છે સીલોન જવું હોય તો ત્યાંથી જવાય છે આ બંદરનો વેપાર લકા સાથે ચોખા, દાળ, ડુંગરી, મરચા વિગેરેનો જથાબધ અને બહોળા પ્રમાણમાં આવે છે તેમજ જાપાન અને ઐરોપીયન ખાતે રૂ, ચા, કાકી, સોનામુખી (મીઠીઆવળ) અને તાંબા નતુ જડીઆ નીકાશ થાય છે.

ધનુષકોડી—હીદનુ દક્ષીણ ભાગનુ છેવટનુ મથક તે આ સાઉથ ઇંડીઆ રેલ્વેનો છેડો પણ આ ગમેશ્વર જતા બેઝુદરીઆનો-બગાળા ઉપસાગર અને અરબી સમુદ્રનો-સંગમ થાય છે તેજ આ સ્થળ છે. ત્યાં ધકકે સુદર બાધેલો છે લકાથી સ્ટીમર આવે છે અને અહીંની રેલ્વેના પેસેન્જર હેઠળ પગ ન મુકતા પગલાનુ તે સ્ટીમરમા ચડે તેવી ગોઠવણ કરેલી છે. અહીંથી ચોખા, રબર, આ કાફી અને કાપડની નીકાશ થાય છે આ ગામની આખી વસ્તી રેલ્વે તાર ટપાલ વાગેરેમા નોકરીઆતની અને ગોરપદુ કરનાર પડ્યાઓની છે

નેગાપટમ—એ આબુ તાલેરમા રેલ્વે અને ગોદી એબ્રુનને સાધન છે સ્ટ્રેટ સેટલમેન્ટને રસ્તે વીલાયતની ટપાલ અહીંથીજ જાય છે મુબમ્મથી રેલ્વેમા અહીં આવે અને પાસેની સ્ટીમરમા પીનાગ-સીંગાપુર રસ્તે રવાના થાય છે આ બંદરેથી શીંગદાણા મોટા પ્રમાણમા માર્ચેલ્સ અને યુગેપના બીજા બંદરે ચડત થાય છે, અને રંગીન કાપડ, તમાકુ તથા તાજા ફ્રુટ પીનાગ, સીંગાપુર અને કોલમો તરફ નીકાશ થાય છે આ બંદરેથી જે મનુરો રબરના વજુદામા કે આ ના બગીચામા નોકરીએ બધાઈને મલાયાના ટાયુમા કે સીલોનમા જાય છે તેને રવાના કરવામા આવે છે

પોંદીચેરી—કરીબલ અને કડલોર મુક્યા પછી ક્રેચ રત્તા ન્યા છે તે બંદર પોંદીચેરી, કોરોમાડલના કાઠા ઉપર આવેલ છે મદ્રાસથી તે ૧૦૫ માઈલ છે, ત્યાં આવેલા ધોધમાર હરીઆનુ નામ બગાળાનો ઉપસાગર છે બંદર ઉપર ઘણો તથા વીજળીકે છેડેનો ગોઠવી દીધી છે શહેર પણ મોટું છે વસ્તી આશરે પચાસ હજારની છે અહીંના વેપારમા શીંગદાણાનો પાક જે અમ્મપાસના પ્રદેશમા થાય છે તેની નીકાશ માર્ચેલ્સ ખાતે કરવામા આ બંદરેથી સગવડતા છે ગામમા ચાર મીલો, લોખડના મોટા કાખાના અને સ્ટાર્ડ ઓઈલ ફા, ધી એસીઆટીક પેટ્રોલીઅમ ફા ના નેલના મેટા ભડા આવેલા હોનાથી વેપાર ધીકતો છે

અહીંથી દેગ વર ખાને ચડનમા શીંગદાણા (કોવેલા અને વગર માલેલી મગફળી), ચોખા, એરંડી, મરચા, ધી વીજે છે અને આયાતમા રૂ, ઘાસલેટ, ગુણી અને બારદાન (શીંગદાણા ભરવા સારું) છે આ રાજ્યમા જે મલ દેશમા અયાત થાય તેના ઉપર મુદ્દલ જગત નથી લેવાતી વરમ દહાડે ખસો ને આશરે સ્ટીમરો આ બંદરે આવજાય કરે છે

મદ્રાસ—દક્ષીણ હીદમા મદ્રાસ એ વેપારને માટે તથા રાજ્યધનીના શહેર તરીકે ક્ષીટીય આગલના જુના વખતથી પ્રખ્યાતિ પામેવ બંદર અને શહેર છે તેની ગોદી તથા સ્ટીમરો લાગવવાના સ્થળો ગોલામા વધારે કરે છે જેને

સબધ પરભારો રેલ્વે સાથે કરેલ છે, જેથી માલ ચઢાવવા ઉતારવાની સગવડતા સારી હોવાથી સ્ટીમરોમાંથી પરભારા રેલમા તેલ, ઘાસલેટ, કોલસા, જાનવરો વિગેરે ઓછા ખર્ચે અને સહેલાઈથી જમીન ઉપર લાવ લઈ જા કરી શકાય છે મદ્રાસ ઇલાકાના માડવીનો થાક વિશેષ હોવાથી અત્રેથી વીતાયત તરફ ચડગત થાય છે, તે માટે ગોદી ઉપર મોટા મોટા ગોદાઉનો બાંધેલા છે જ્યાં સાફસુક કરી કોથળા ભરી મોકલી આપવામાં આવે છે આ ઉપરાંત દરેક જાતના તલી-બીઆ, આમડા, રૂ, અનાજ, કઠોળ, કાપ્પી, ચા, કાથો, બારદાન અને તેજનો વિગેરે અત્રેથી દેશાવર ખાતે તથા પરદેશ ખાતે ચડગત થાય છે અને આયાતમાં કાપડ, સુતર, ધાતુ અને ત્રણા પીતલના વાસણ, ખાડ, દરેક જાતના તેલ, તેજનાના-મસાલા અને પુષ્કળ સામાનનો સમાવેશ થાય છે

મછલીપટમ—મદ્રાસને કીનારેથી ઉચ્ચતા વેપારનું ઉપયોગી બંદર મછલીપટમ આવે છે તે કુબ્જા નદી ઉપર આવેલું છે તેની એક તરફ મદ્રાસ, બીજી તરફ કલકત્તા અને વચ્ચે બેંગલોર આવેલ હોવાથી, અને રેલ્વે સ્ટેશન હોવાથી વેપારને માટે બહુ સબધ ધરાવે છે મોટી સ્ટીમરો બંદરથી થાણેક માઈલને છેડે ઉભી રહે છે જ્યાં સારો હોય તો સ્ટીમર ઉપર જાલીગોટા અને મછવા જાય છે બાકી વહાણોનો હ મેશનો ચાલુ વહેવાર આ બંદરેથી સીલોન તરફ વિશેષ પ્રમાણમાં છે જે અહીંની પેદાશ ચોખા, તલી, અને કપાશીઆ છે, તે દેશાવર ખાતે મોકલે છે

કોકોનાડા—બોદાવરીના કીનારા ઉપર મછલીપટમથી ૧૨૦ માઈલ દુર આવેલું છે મોટી સ્ટીમરો માલ ભરીને આવે તે બંદરેથી સાત માઈલના આશરે દૂર ઉભી રહે છે, અને ત્યાં મછવાઓમાં ખાલી કરી બંદર તરફ આવે છે આ મછવા એ ટન જેટલા એટલે ૧૩૦૦ ગુણી માલ ઉપાડી શકે તેવડા જઈ આવી શકે છે ધકા ઉપર માલ રાખવાના વેર હાઉસો ત્રીસેકને આશરે છે આ ગામની વસ્તી આશરે ૫૫ હજારની છે સ્ટેશન હોવાથી દેશની અંદરના ભાગમાં પણ માલની આવકબંધક સારી થાય છે અહીંથી અત્રેની પેદાશનું રૂ ચુરોપમાં કાચ અને ટ્રેટપ્રીટન મોટા પ્રમાણમાં ચડે છે, ચોખા અને ડાગર જથ્થાબધ સીલોન અને મોરીસ્યસ તરફ જાય છે, અને આયાતમાં અમેરીકાથી ઘાસલેટ, જાવાથી ખાડ અને ટ્રેટપ્રીટનથી ધાતુ અને ધાતુના ઘાટ ખાસ કરીને છે દર વરસે બસો જેટલી સ્ટીમર આવતી રહે છે

વીઝાગાપટમ—જે કલકત્તાથી ૫૪૫ માઈલ અને કોકોનાડાથી ૧૦૫ માઈલ દૂર આશરે ૪૫ હજારની વસ્તીવાળું આ શહેર, મદ્રાસ અને સર્વ મરાઠા તથા બેંગાલ નાગપુર રેલ્વે સાથે સબધ ધરાવે છે પરદેશોથી જે માલ આવે છે તે અત્રે પરભારો આવી સંસ્કૃતિ થાય, પણ કલકત્તાથી કે માસથી

થઈને આવે છે અહીંથી ચડગતમા મેગેનીઝ ધાતુ, હરડા અને ગોળ મુખ્ય છે અને રંગુન જતા મજુરોને આ બદરેથી ચઢાવવામા આવે છે

ખીમ્બલીપટમ—આ બદરેથી શણ, હરડા, મહુડા, તલ, અને તલી પુષ્કળ ચડગત થાય છે ખારૂ છીછરૂ હોવાથી વહાણો કાઠેથી એકાદ ગાઉ દૂર ઉભે છે મછવા માલ લાવ લઈજા કરે છે માલ ચઢાવવાને તૈયાર રાખવા માટે પ્રીનાર વેપારીઓના ગોદાઉનો બાધેલા છે, પણ ડકકો કે એવું કાંઈ નથી આ બદર વીજાગાપટમથી ૨૧ માઈલ દૂર છે અને ચોખાના પાક વખતે રંગુન ખાતે મજુરો બહુ પ્રમાણમા આ બદરેથી ચડે છે

કટક—એ મોટું પગાસ હજારની વસ્તીવાળું શહેર—બદર અને સ્ટેશન છે—મદ્રાસની કલકત્તા જતા મહા નદીના કાઠે કલકત્તાથી ૨૫૩ માઈલ દૂર આવેલું છે તેનું બરૂ સારૂ છે પરદેશ ખાતાના વેપારમા કોલબો અને મોરીબસ ખાતે ચોખા અને તેલબીઆની ચડગત યયા કરે છે અને નિમક અને સુતર મોટા પ્રમાણમા આયાત કરે છે

કલકત્તા—હુગલી નદી ઉપર આવેલું દસ લાખની વસ્તીવાળું (હાવરા સાથે બારલાખ) રાજ્યધાનીનું શહેર અને મોટું બદર છે આ બદરે મોટા વેપાર શણ, ચા અને કોલસા એ ખાસ કરીને છે, કારણ કે બંગાળા કોલસાની ખાણથી, તેમજ શણની પેદાશ અને બારદાન તથા ગુણીઓના કારખાનાઓથી ભરચક છે, વળી આસામના ચાના બગીચા નજીક હોવાથી તેની ચડગત અત્રેથી થાય છે આ ઉપરાંત બીહાર અને સચુકત પ્રાનોમાંથી અલસી સરસી અને ઘઉં જે બગાલ નાગપુર અને ઇસ્ટર્ન બગાલ દ્વારા માર્ફતે અત્રે આવે છે તે સ્ટીમર માર્ફતે યુરોપાઈ દેશખાતે ચડગત થાય છે ઉદલા દસ વરસમા વેપર વધેનો જાય છે સને ૧૯૧૮-૧૯ માં તેર કરોડ પવનની માલની આવજા થઈ હતી

કલકત્તાનો વેપર મુબઇની રજામણી કરી શકે મુખ્ય નીકાશમા શણ, ચા, કોલસા, બારદાન કાન, ગુણી, ચોખા, તેલબીઆ અને અનાજ તથા ડોળ, ચામડા અને સુરેબાર, રૂ, કાચુ લોહ અને મેગેનીઝ ધાતુ છે, અને આયાતમા નિમક, પેલાદ, ખાડ, ઇમારતી લાકડું, કાપડ, ગોળ, સીમેન્ટ, તેલનો, ચોખા અને તેલબીઆ છે

કલકત્તાની ડીડરપોર ગોદી જોવાલાયક છે તેની આસપાસ મોટા વેર હાઉનો છે, કેટલાકમા જાતથી આવેલી ખાડ ઉતરે છે, અને કેટલાકમા ચઢાવવા માટેની ચા લેવા હોય છે આ બધા વેર હાઉસો પોર્ટ કમીશનરના તાબામા છે, તે વેપારીઓ પાસેથી માડુ લે છે મુબઇમા પણ તેમજ છે ઘાસલેટને વાસ્તે બજારખજનો ધોળો અલાયદો રાખેલ છે, જ્યાં પરભારી નળીવાટે ટાકીઓ ભરાય છે નાગરિકમા કે પેટીઓના ગોદાઉનમા તે ખડકવામા આવે છે

ચીનાગોંગ—પૂર્વ બજારોમાં નદી કીનારે આવેલું મોટું બંદર છે, જ્યાંથી ચા, શણ અને ચોખ્ખાની નીકાશ મોટે ભાગે થાય છે તેમજ સરકારી જગતખાતાનું ખામ મોટું થાય છે અને દેશના અદ્યત્ન લાગભારી રેલ્વે માર્કેટ માલ આવી અત્રે મોટા ખર્ચેલા ગોદાઉનમાં ઉતારવામાં આવે છે કત્તાની ગાસડીઓ નાગચણુગજથી બધાઈને આવે છે, અને ચા આમામ બગલ રેલ્વે મારફત આવે છે અને આયતમાં નિમક, રેલ્વે મામાન, ગાલ્વેનાઈઝડ પતરા અને ચા મશીનની સામાન મુખ્ય છે આ બંદરે માલની આવકબંધક એટલી મોટી છે કે વર્સ હઠાડ હસો વહાણોની આવજા થાય છે અને પોર્ટ ટ્રસ્ટને કત્તાની ૪૦૦ રતલની ગાસડીએ બે આનાને હિસાબ હજારો રૂપિયાની આવક થાય છે ચીનાગોંગ અને અકયાબ વચ્ચે વહાણ માર્કેટ વહેવાર ચાલે છે

અકયાબ—આરાકાનમાં આવ્યું આશરે ત્રીસ હજારની વસ્તીનું બંદર છે બંદર ઉડાઈમાં હોવાથી સ્ટીમરો ઠેક ઠીક રહે છે અને માલ ખાસી ડરે છે તથા લઈ શકે છે ત્યાં રેલ્વે નથી પણ સ્ટીમર મારફત ટપાલ લાવ લઈ જા કરાય છે નીકાશમાં તે દેશની ઉત્પત્તિ ખામ ડાગર ચોખ્ખાની છે અને કોલના, દેડા અને વાસણકુસણુ વિશેષ પ્રમાણમાં આયાત કરે છે

રંગુન—ત્રણ લાખને આશરે વસ્તીવાળું શહેર ખાસ ચોખ્ખાનો વેપાર ધીકતો કરે છે, અને દુનીઆના દરેક ભાગમાં ચોખ્ખા મોકલાવે છે વેપારીઓમાં ચીના ત્યાં બહુ જોવામાં આવે છે ત્યાંની આયાતમાં કાપડ, સુતર, ધાતુ, ખોરા કીખર, રેશમ, ખાડ, નિમક અને લોખંડી સામાન મુખ્ય છે, અને ચોખ્ખા, કઠોળ, મીણ, ચામડા, રૂ, લાકડા અને ઇમારતી, લાકડું, રખર, ધાતુ, નેલના કુવા પુષ્કળ હોવાથી ખનીજ તેલ, તમાકુ અને ચોખ્ખાના છાલા પરદેશ ખાતે રકમમાં વચડે છે

મુલમૈન—તેનાસરીમ પ્રાંતમાં આવેલું બંદર છે ત્યાં લકડાની મીચો ઘણી છે ત્યાં ચોખ્ખા અને ઇમારતી લાકડાની પેદાશ વિશેષ હોવાથી તેની નીકાશ દેશાવરો ખાતે થયા કરે છે, તે ઉપરાંત ચોખ્ખાન છાલા, ચામડા અને સીંગાર પણ બહાર જાય છે અને આયાતમાં કોલનો અને દોરડા તથા વાસણકુસણુ મુખ્ય છે

ટેન્ગાય—આ સ્થળે કલઈની ખાણો હોવાથી તે ઉદ્યોગને માટે બાણીતું અને બર્મામાં આવેલું બંદર છે વસ્તી એક લાખ પત્રીસ હજારની છે બંદરોમાં ટપાલ લાવ લઈ જા માટે અઠવાડિક સ્ટીમર મેલ આવ્યા કરે છે આ બંદરનો મુખ્ય વેપાર સ્ટ્રેટસ એટલમેટ, સોઅન અને પૂર્વના કનારાના સ્થળો સાથે છે આયાતમાં ખોરાકી પોશાકી, વાસણ કુસણુ, પતરા, ગારી ગડેરા,

એ મુખ્ય છે અને નીકાશમા ચોખા ઉપરાત હાલમા કલઈના સ્થળો હાથ લાગવાથી તે ધાતુ, રખર અને શાર્ક માછલીની પાખો એ મુખ્ય છે

મેરગુઈ—આ સ્થળ બ્રહ્મ દેશમા રખરને માટે પ્રખ્યાત છે, તથા મેતી શોધવાનું ખાસ સ્થળ તરીકે જાણીતું છે વધારે વેપાર પીનાગ સાથે તથા સીયામ મલાયા અને તેનાસરીમ સાથે જોવામા આવે છે નીકાશમા રખર, કલઈ અને મેતી એ મુખ્ય ચીજ છે

આ પ્રમાણે બદગેમા થતી ઉપજ અગર તે બદરો માર્કેતે તેની ખાસ ખાસના મુલકમાથી પેદા થતા કઈ કઈ જાતના માલની નીકાશ થાય છે તે ખાસ ઉપયોગી હોવાથી જણાવ્યું; તેમા મુખર્ષ લેના મીલ ઉદ્યોગને માટે, કલકત્તા શણ અને કોલસાને માટે, કરાચી ઘઉં અને ખીઆને માટે, રગુન ચોખા, ઇમારતી લાકડું અને ખનીજ તેલને માટે અને મદ્રાસ સુતર વીગેરે ચીજોના વેપાર માટે પ્રખ્યાત છે તે દેખાઈ આવે છે આ ઉપરાત દેશના અદરના ભાગમા ખાસ વેપારી સ્થળો છે તેના નામ સાથે ઉપરથી ઉલ્લેખિત જણાવવી આવશ્યક છે

કાનપુર—બે લાખની વસ્તીવાળું શહેર છે મુબઈથી ૮૭૦ માઈલ અને કલકત્તાથી ૬૩૦ માઈલ દૂર આવેલું રેલ્વે જંકશન છે ત્યા કાપડની, પુલનની, ચામડાની ચીજો બનાવવાના અને તણુ બનાવવાના કારખાનાઓ છે તે ઉપરાત લોખંડના કારખાના અને કેમીકલ કારખાના હોવાથી ત્યાનો વેપાર ધીકતો છે

દીલ્હી—એ નવ રેલ્વેઓનું જંકશન ગણાય છે અને પબ્લિક, વાયવ્ય પ્રાંતો અને ઉત્તરના મુલકોમા કાપડ, રેશ્મ અને ગરમ કાપડના માલ મોકલવાનું મુખ્ય સ્થળ હોવાથી, કાતવાની અને વણવાની મીલો ઉભી થયેલ હોવાથી, આટાની અને ખીસ્કીટની મીલ ચાલુ થવાથી ત્યા ઘણો સારો ઉઠાવ થઈ શકે છે, અને મુબઈ કલકત્તાથી મદ્ર ત્યા ખાતે નીકાશ થાય છે ઉત્તર હિંદુસ્તાનમા દીલ્હી અને કાનપુર એ બે મોટા માલ ખાનારા બજારો ગણાય છે વળી દીલ્હી રાજ્યધાનીનું શહેર છે, અને હાથીદાત, જવેરાત, લાખનુ મીણા કારી કામ, સોના ચાંદી અને લરકામચા ઉમદા કારીગીરીને માટે તથા વાસણ કુસણ માટે ઘણું જ નામીયું શહેર છે

અમદાવાદ—મીલોનું સ્થળ તરીકે પકાએલ છે એકલા અમદાવાદમા ૬૪ મીલો છે હીંદુ તે લે કેશાયર ગણાય છે વસ્તી સવા બે લાખની ગણાય છે આ ઉપરાત

અમૃતસર—શેત્રણ અને શાલ્ક માટે, આગ્રા લરતકામ અને ગાલીઆ માટે, બેંગલોર જુદી જુદી જાતના કારીગીરી માટે, અને બનારસ-કાશી-રેશમી કામ માટે પ્રખ્યાત છે વળી લાહૌર, લકનૌ અને નાગપુર તે

તે તે પ્રાતના વેપારના મોટા દરવાજા ગણાય છે, કે જ્યાંથી દરેક માલ પ્રાતના દરેક ભાગમાં જાય છે આ ઉપરાંત ઢાંકા મલમલ માટે, મદુરા સાડી અને સેવા માટે, ગ્વાલ્ડીઅર પથ્થર કામ માટે, મીરજાપુર ગાસણકુસણની આંગ્રેહુખ કારી ગીરીને માટે અને શ્રીનગર રેશમી ભરતકામને માટે પકાએલ છે આ સો કરતા સોલાપુર અને ઉમરાવતી કાપડ કામને માટે અને જયપુર પીતલના ઘાટ અને હાથીદાતના રમકડા માટે પ્રખ્યાત હોવાથી વ્યાપારી શહેરોની ગણતરીમાં આવી જાય છે

મુખ્ય મુખ્ય બજારો અને શહેરોની જેટલી હકીકત જણાવી તે કરતા વિશેષ ઉપયોગી હકીકત, દરેક કાચો માલ કયે કયે સ્થળે ઉત્પન્ન થાય છે, તેની ખપતી અને નીકાશ કયે કયે સ્થળોએ કેટલા પ્રમાણમાં થાય છે, દરેક ચીજમાં જાત, ભાત, (Varieties) તોલ, અને વલનર વટાવના ધારાઓ શુ શુ છે, તેમજ બનાવટોના કારખાનાઓ કયે કયે સ્થળે છે, અને તે તે માલના મુખ્ય મુખ્ય વેપારીઓ મુખ્યના બજારમાં કોણ કોણ છે તે દરેક હકીકત ચીજવાર અલગ અલગ રીતે આપવામાં આવે છે

૪-કાપુસ-૩ (Cotton)

૩ કાપુસનું મૂળ ઉત્પત્તિ સ્થાન હિંદુસ્થાન છે, અને અહીંથી ચીન, ઈરાન, અરબસ્તાન વિગેરે સ્થળોએ ફેલાવો થયો છે. કેંડ યુરોપમાં હિંદુસ્થાનથી કાપુસ અસલવારે પશુ જતું, અને હાલ પશુ જાય છે

૩ ગરમ દેશોમાં સારો પાકે છે હિંદુસ્થાનમાં દરેક ભાગમાં કાપુસનું વાવેતર પુષ્કળ થાય છે, અને જ્યાં ૪૦ ઇંચને આશરે વરસાદ પડે છે, ત્યાંનો કાપુસ સારો થાય, પરંતુ મુખ્ય આધાર જમીન ઉપર રહે છે કપાસમાંથી કપાશીઆ લોઢાવી ૩ છુટ્ટ પાડવામાં આવે છે, જેને યુરોપીઅન વેપારી તેની વર્ગવાર જાત નીચે લખ્યા પ્રમાણે કરે છે, જે ઉપર મુખ્યમાં રૂના વેપારમાં જે જાતનો વ્યવહાર ચાલે છે, તે કયા કયા પ્રાંતની પેદાશ છે તેની ઉપયોગી હકીકત નીચે મુજબ છે —

૧ ૩ ભરૂચ ભરૂચ, સુરત તથા વડોદરા જિલ્લામાં પાકતા રૂને ભરૂચ ૩ કહેવામાં આવે છે, તેનો તાર સારો નીકળે છે

૨ ,, ધોલેરા અમદાવાદ જિલ્લામાં ધોલેરા બદર છે, જે ખાસતના અખાત નજદીક છે ત્યાં તથા વડોદરા સસ્થાનમાં કેટલાક ભાગમાં

- પાકતુ, તથા કાઠીઆવાડમા પણ જે સારી જમીનમા ઉત્પન્ન થયેલ હોય તેને ઘોલેરાનુ ૩ કહેવામા આવે છે
- ૩ , ધારવાડ ધારવાડ, વીનપુર અને દક્ષીણ મહારાષ્ટ્રમા નીપજતા રૂને ધારવાડનુ ૩ કહેવામા આવે છે
- ૪ , ઉમરા અકોલા, ઉમરાવતી, જલગાવ, ધૂળીઆ, અકલકોટ, વીંગેરે સ્થળે નીપજતા રૂને ઉમરાનુ ૩ કહેવામા આવે છે
- ૫ , વેસ્ટર્ન મદ્રાસ જીલ્લો, નીઝામ સ્ટેટમ, કડપા, બલ્લાગી, ગતુર, કર્નુલ વીંગેરે સ્થળોએ નીપજતા રૂને વેસ્ટર્ન ૩ કહેવામા આવે છે
- ૬ , બગાલ પ બળ, યુનાઈટેડ પ્રોવી મીમ, અચેધ્યા, બગાળા, મધ્ય હીંદુસ્થાન અને રજપુતાનામા નીપજતા રૂને બગાળ ૩ કહેવામા આવે છે
- ૭ , કુમઠા એ ધારવાડ જીલ્લામા નીપજતા રૂની એક જાત છે, જે વીલાયતી રૂને મલતુ આવે છે તેને કહે છે
- ૮ , મઠીઓ ગુજરાત, કાઠીઆવાડ, ભાવનગર, મહુવા અને ખાનદેશ જીલ્લામા થતા રૂને મઠીઓ કહેવામા આવે છે

ભરૂચ કરતાયે નવસારી પ્રાંતનુ જીનીંગ રૂ સો ટકા ફેર ઉચુ હોય છે આ સિવાય કચ્છ દેશનો રૂ જે કાલા જીનો રૂ કહેવામા આવે છે, તે સહુથી ઉચો આવે છે, તે ઉપરાંત કોકનાડા, હીંગણુઘાટી, સી'ધી, આસામી તીનેવેલો, (ખામગામ, ધામણગામ, નાગપુરના રૂને સી પી નં ૧, સી પી નં ૨ કહે છે તે) અને ખીરાંરનો રૂ, તથા કાઠીઆવાડના વઢવાણુ તેમજ વીરમગામ વિંગેરે દેશે ઉપરથી તે તે દેશના રૂના નામ (જાત) બજારમા વેચતી લેતી વખતે બોલાય છે આ સિવાય જે જે જાતો મુખર્ષમા દેશાવરથી આયાત થાય છે તે કોલાખામા ઉતરે છે અને ત્યાજ વેચાણુ થાય છે હાલમા કોલાખાનુ રૂનુ મથક ફેરવી "સીવરી" ખાતે લઈ જવામા આવ્યુ છે જે "કોટન ગ્રીન" નામનુ રૂનુ મોટુ મથક કહેવાય છે કે જ્યા રૂના મોટા ગોદાઉન વિંગેરે બધાવી ના ૧૩ મી મર્ચ ૧૯૨૩ થી મુખર્ષના ગવનર સર લોઈડ જ્યોર્જે ખુલ્લુ મુકેલ છે અને અકરો બરથી ન્યા ખાનેજ રૂનો વ્યવહાર અને વ્યાપાર ચાલશે

આખી દુનીઆમા સૌથી ઘ્રંઠ રૂનુ બદર (વીલાયતમા લેકેશાયર સિવાય) મુખર્ષ બદર કહેવાય છે જ્યા દર વરને ૪૦ લાખ હાન્ડ્રેટ રૂની નીકાશ થાય છે, અને ૨૦ લાખ હાન્ડ્રેટ તો મુખર્ષ વિંગેરેમા કાપડ સુતર બતાવવામાજ

આખી જાય છે, ફક્ત ગુજરાત કાઠીઆવાડમાથીજ રૂ લગભગ ત્રણ કરોડ રૂપી-આનુ આવે છે

દરેક જાતના રૂમા ઉચ્ચ હલકુ કચુ તે નીચે આપેલા તેના ભાવ ઉપગ્રથી સમજાણ પડશે તેના ભાવ માલના કોલેટીના પ્રમાણમા રહે છે, એટલે બંગાલ, ઉમરા, ભરૂચ સીંધ વિગેરે રૂની જાતોમા શુડ, પુલીશુડ, ફાઈન, અને સુપર ફાઈનના ભાવ જુદા જુદા હોય છે, અર્થાત્ તે દરેક જાતના રૂમા ભાવ ફેર હોય છે ઉચ્ચ જાત સુપર ફાઈન, તેનાથી ૧૦ ટકા હલકુ ફાઈન, તેનાથી ૧૦ ટકા હલકુ ફુલીશુડ અને ફુલીશુડથી ૧૦ ટકા હલકુ તે શુડ આમ બધી જે ઉચ્ચ નીચી જાત ગણાય છે, તે તેના તાર ઉપર આધાર રાખે છે તાર લાંબો અને ઝીણો નીકળે તે ઉત્તમ સુપર ફાઈન ગણાય ઉપરની બધી રૂની જાતો જે જણાવી છે તેના આ ચાર કલાસ પાડી શકાય દરેક જાતના રૂની ફાઈન કોલેટી મુજબ ભાવની ગણતરી કરીએ તો નીચે મુજબ ટકાનો ઓછો વધુ ફેર રહી શકે જે ધારવાડા રૂના ખાડીના રૂ ૫૫૫ હોય તો (૨) ભરૂચ ૫૫૦ (૩) વરધા હીંગણધાટ ૫૧૫ (૪) નાગપુર ૫૦૦ (૫) ચૌતમાલ ૪૭૫ (૬) ધામણગામ-પુલગામ ૪૭૦ (૭) ખામગામ અકોલા ૪૬૦ (૮) ખાનદેશ ૪૬૦ (૯) મહીઓ ૪૫૫ (આ ભાવો સને ૧૯૨૩ ના જુલાઈ માસના ત્રીજા અઠવાડીયા દરમ્યાનના છે)

ટુકમા ઉચ્ચ જાત ભરૂચની ગણાય છે, તેને મલતુ ગુજરાત, કુમકો, વઢવાણ વીગેરે તેથી ઉતરતુ બગાળ, તેથી ઉતરતુ કોચીન જીન, બીરાર, ખામ ગામ વિગેરે એક એક જમીનમા સરાસરી એક ખાડી કલાસ ઊંચે તે ઘણો સફેત, રેશમ જેવો અને લાંબા તારવાળો હોવાથી સારામા સારો ગણાય છે એમ અનુભવીઓનુ કહેવુ છે

આ સિવાય પરદેશી રૂ કે જેનો વેપાર મુમ્બઈ ખાતે થાય છે, તેમા “અમેરીકન” અને “ઇંગ્લીશ” માલ ઊંચા ગણાય છે તેના સોદા આફ્રીસ-વાલા અને મીલવાલા કરે છે અમેરીકન રૂ સોથી સારો ગણાય છે ઇંગ્લીશનો લાંબા તારનો આવે છે, તેમાથી ઝીણુ સુતર નીકળે છે, તે ઓણા માલમા વપરાય છે આ સિવાય “કેમ્બોડીઆ,” “સ્પેન્સ કોટન,” “કરવોનીકા” વિગેરે પરદેશી રૂની ઘણી જાતો આવે છે અમેરીકાથી રૂના ભાવ આવે છે, તે સેન્ટ અને હોકડાના આવે છે, એક હોકડાના ૧૦૦ ફોકડા જેટલા ફોકડા ઓછા વધુ હોય તેને લે કો અમુક ‘ફીચર’ મદી તેજ એમ ખાલે છે હાલમા આફ્રીકા તરફથી યુગાન્ડાનુ રૂ અહીંના બજારમા આવતુ થયુ છે, અને આસ્ટ્રેલીઆમા રૂની ખેતી શરૂ થઈ છે

સને ૧૯૨૧ મા આખી દુનીઆમા રૂનો પાક (પાયસો રતલની ગાસડીને

હિસાબે) ૧,૫૫,૬૩,૦૦૦ ગાસડીનો ગણવામાં આવ્યો હતો જેમાં પ્રથમ નબરે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સનો પાક ૮૩,૪૦,૦૦૦ ગાસડીનો, ત્યારપછી ચીનનો ૧૬,૫૦,૦૦૦ ગાસડીનો અને ઇજિપ્તનો પાક ૬,૮૪,૦૦૦ ગાસડીનો હતો, બાકીનો હિંદુસ્થાન તથા બીજા દેશોનો હતો.

૩ની બજારના ભાવનો આધાર જાપાન, યુરોપ, અમેરીકા અને સ્થાનિક મીલોની લેવાલી ઉપર રહે છે, આ ઉપરાંત (corner) ખેલાથી ભાવ વધે તે જુદા હાથલા તરીકે “ધી ઇસ્ટ ઇન્ડીયા કોટન એસોશિએશને” સને ૧૯૨૨ ના સપ્ટેમ્બરમાં ઉભરાનો ભાવ ૪૮૦ નો તા ૯-૯-૨૨ ના રોજે બાધી આવ્યો, જે વખતે ભરૂચ એપ્રિલ મે વાયદો ૪૬૧, ઉભરા જાનેવારી ૪૩૯, હાજર ભરૂચ પરપ, ઉભરા હાજર ૪૬૫, અને બગાલ ૩૬૫, હતા આમાં જે ૪૮૦ નો ભાવ કપાયો તે ખેલાને લીધેજ હતો, કેમકે ભરૂચ કરતા ઉભરા ૫૦ ટકા ઓછો ગણાય

૩ નો ભાવ ખાડી ઉપર થાય છે ખાડી મુબઇના મણુ ૨૮ ની ગણાય છે હાજર માલમાં આડત-દલાલી વલતર વીગેરેના ધારા ધોરણ નીચે મુજબ છે

૧ હકશી, આડત, કમીશન ઇર સેકડે ટકો ૦૧૧ (હાજરમાં) અને ટકો ૦૧ વાયદામાં છે

૨ દલાલી સેકડે ટકો ૦૧ અરધો છે

૩ મુકાદમી, વીમો, ગોદામ ભાડુ-સીઝન મુજબ એસોશિએશન તરફથી નક્કી થાય તે ચોમાસાના ભાવ જુદા હોય છે, અને સુકી મોસમના ભાવ જુદા હોય છે ચોમાસામાં ગોદાઉન ભાડુ લાગે

૪ નમુનો ગાસડીએ આઠ આના

૫ ધરમાઉ લાગે મીલને વેચે તો ખાડીએ સવાઆનો મીલવાના કાપી લે છે

૬ આ સિવાય ઓફીસવાલા ૩ના સેપલ તરીકે ૧૦ ગાસડીએ એક રતલ લેખે ૩ લઈ જાય, અગર તેટલા પેસા કાપી લે

૭ ગાસડીના બે પાટા તુટેલા હોય તો પ્રેસીંગ આર્જ આશરે ૩૫ ડ) ત્રણ લાગુ પડે

૮ ૩નો હિસાબ સાફી છે માલના નાણા કાટા ઉપર પણુ લે, અગર સધર આશામી લાગે તો વલને દહાડે લે

ઉપરની બધી હકીકત હાજર માત્ર સબધી થઈ હવે વાયદામાં ૩ની કંઈ કંઈ જાત ચાલે છે, ધારા ધોરણ શુ છે, તથા પતાવટ કેમ કરાય છે તે સબધમાં ઉપયોગી હકીકત નીચે આપી છે તે પહેલા “ધી ઇસ્ટ ઇન્ડીયા કોટન એસોશિએશન” લીમીટેડની હકીકત જણાવવી જરૂરી છે

મુબમમા ડના મબમમા કાયદા કાનુનને અનુસરી દરેક ધારાધોરણને અમલમા મુકતારી સસ્થા કે જેતુ અગાઉતુ નામ “ ધી બોબે કોટન કોન - કટસ બોર્ડ ” હતુ તેણે સરકારને આગ્રહ કરવાળી સરકારે કાયદો બાધી ડના વેપારને નિયમીત ધોરણ ઉપર મેલવા માડુ આ સસ્થાને બહાલી આપી છે, અને તેનુ નવુ નામ “ ધી ઇમ્પ્ટ ઇડીઆ કોટન એસોશીએશન લીમીટેડ ’ રાખવામા આવ્યુ છે

સદરહુ એસોશીએશનને, ડના સોદા નિયમસર કરવાની, તેના ઉપર આકોશ રાખવા માટે પેટા કાનુનો ઘડવાની, કલીઅરીંગ હાઉસ નીચમસર ચલાવવાની, તથા તેને નિભાવવા માટે બુદા બુદા મેબરોને દાખલ કરવાની, અને બીબ્બોને ફર રાખવાની, સરપેડ કરવાની, ડના કબાલાના વગ તથા સખ્યા કે જેના સબમમા પતાવટ કરવાની, યા વલણ પગાર કરી દેવાની, સોદાની પતાવટના દિવસો મુકરર કરવાની, સોદા ફેરવવા વિગેરેની, કબાલાની સરતો અને ફારમો મુકરર કરવાની, કમીશન એજન્ટ અને તેના ઘરાક, દલાલ અને તેના ઘરાક, જથાવાળા યા મુકાદમ અને તેના ઘરાક, તથા મડળીના મેબર અને બીન મેબર વચ્ચેના સાટા રેગ્યુલેટ કરવા, બબ્બવવા તથા રદ કરવાની, પક્ષકારોની જવાબદારી મુકરર કરવાની, લવાદીની, લવાદાના મુકાદા સામે અપીલ કરવાની, શ્રી, દડ, વિગેરે ઉઘરાવવાની અને દલાલોને લાઇસન્સ આપવાની સત્તા વિગેરે આપવામા આવી છે

મજકુર એસોશીએશનમા ડના વેપારીઓ, દલાલો, આયાત કરનારાઓ, નીકાશ કરનારાઓ, જથાવાળાઓ વિગેરે બેડાબેલા છે, તેના પચ પાડયા છે જેવા કે (૧) આયાત કરનારાઓની પચ, (૨) મીચ માવેકોની પચ, (૩) નીકાશ કરનારાઓની પચ, (૪) વેપારીઓ અને કમીશન એજન્ટોની પચ, (૫) જથાવાળાઓની પચ અને (૬) દલાલોની પચ આ છ પચનુ કામ આ સસ્થા કરે છે આ છ પચ ડના દરેક પ્રકારના વેપારી પ્રતિનીધિઓ ધરાવે છે તેમાથી ડીરેક્ટરોની ચુટણી થાય છે એટલે મજકુર પચો પોતપોતાનામાથી દરેક ૧૫ પ્રતિનીધિઓ અને બબે ડીરેક્ટર નીમે એટલે કુલ ૬૦ પ્રતિનીધિઓ અને ૧૨ ડીરેક્ટરો થયા તેઓ બીબ્બ ચારને નેવુમાથી પસદ કરે છે આ પ્રમાણે ૧૬ ડીરેક્ટરોતુ બોર્ડ નીમાય છે, જેઓ પ્રેસીડન્ટ અને વાઇસ પ્રેસીડન્ટની નીમણુક કરે છે, અને તેઓ આ સસ્થા ચલાવે છે તેને ડ્રમ કહેવામા આવે છે

મારવાડી બબ્બર અને કોલાળાના જથા ઉપર દરરોજ જે કામગાજ થાય, તે મુજબ ડના છેલ્લા ભાવ ડ્રમના બોર્ડ ઉપર હમેશા મુકવામા આવે છે

આ ડ્રમ થવાથી હવે કાર્ડ વિનાના, નાના મુના વેપારી કે દલાલ સોદા

કરી શકે નહીં જે મેમ્બર રજીસ્ટર થયેલા હોય તેજ સોદાનું કામકાજ કરી શકે, જે કોઈ રૂપીઆ વીગ હજાર ભરે તેજ મેમ્બર થઈ શકે, અને તેનાજ નામથી સોદા કરી શકાય છે શરૂઆતમાં પાંચ હજાર અને દશ હજારના એમ બે ક્લાસ પાડેલા, પરંતુ તારીખ ૧૫ મી જુલાઈ ૧૯૨૨ થી રૂપીઆ વીસ હજારની કીમત નક્કી થઈ છે આ મત્તા ઉપર સરકાર કાયદા પૂર્વક બધારણુ રાખવાનો આગ્રહ કરી શકે છે

રૂનો વાયદાનો વેપાર મારવાડી બજારમાં અને કોલાબા ઉપર થાય છે વાયદામાં કયા કયા માલમાં કઈ કઈ જાતના સોદા થાય વાયદાનું બજાર છે, તથા મારવાડી બજારમાં જે “ ધી કોટન ઓર્ગેન ઓએશીએશન ” કહેવાય છે તેની સહાય હકીકત અને જાણવાની જરૂરની થઈ પડશે

માવાડી બજારમાં કાચી ખાડીના સોદા જે દર રોજ થાય છે, તેની વાત કરતા નથી કમકે તેનું વલણ અને પતાવટ દર શનીવારે (સોદામાં માવની જાત સદા રૂપે થઈ જાય છે પરંતુ એપ્રીલ-મે અને જાને-અને તેની હકીકત વારી વિગેરેના વાયદાઓ જે જે રૂની જાતના થાય છે, જેના ડીલીવરી ઓર્ડરો અને રેલ્વે રસીદો અપાય છે લેવાય છે, તેનીજ હકીકત જણાવેલ છે હાજર માલ જે કોલાબામાં ડીલીવરી અપાય છે લેવાય છે તેના નામ આગળ આપ્યા છે વાયદામાં તે ભરૂચ, અંગાલ, અને ઉમરાના ભાવ બોલાય છે, તેમાં જે જેના સોદા થાય છે તે માલ તોળાય છે, તેની (કાલીટી) જાત ભરૂચ અંગાલમાં કુડીગુડ અને ઉમરામાં પ્રાઈનની છે

ભરૂચના વાગ્દા એપ્રીલ-મે અને જુલાઈ-ઓગસ્ટના નીકળે છે, અને ઉમરા અને અંગાલના વાયદા માસ વાર અમુક મુદતના નીકળે છે.

હાલમાં ભરૂચ રૂનો જે સોદો થાય છે તેમાં સને ૧૯૨૧ સુધી ભરૂચ એટલે એકજ ભરૂચ જીલ્લાના રૂની બોલીથી સોદા થતા, તેમાં ખેલો (Cotton) થવાનો સભવ રહેતો હોવાથી હાલમાં ‘ ધી ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કોટન એસોશીએશન લીમીટેડ ’ બીજી અઢાર જાતની રૂની જાતો જેવી—કે વીરમગામ, વઢવાણ, કર્ણ, ગુજરાત કાઠીયાવાડ વીગેરે સ્થળોનું કે જે ભરૂચના રૂને મલતુ આવે, એટલે તાર લાખો અને ઝીણા નીકળે તે બધાને ભરૂચનું નામ રાખી સોદો કરવાની છુટ રાખી છે, પરંતુ તે ભરૂચમાં મઠીયાની જાત બાદ રાખી છે.

૩ લડચનો વાયદો એપ્રીલ-મેનો ચાલે છે, તેની તેજ મદી માર્ચની તા. ૩૦ મીએ અને વાયદો મેની તા. ૨૫ મીએ ખડાય તેજ મની વીજરેની છે ૩ ઉમરા તથા બગાલનો વાયદો ડીસેમ્બર-જાન્યુઆરીનો ચાલે છે, તેની તેજ મદી નવેમ્બરની તારીખ પતાવ ૩૦ મીએ, અને વાયદો જાન્યુઆરીની તા. ૨૫ મીએ પટે એટલે જે માસનો વાયદો ચાલે છે, તેના આગલા માસની ૩૦ મીએ તેજ મદી અને વાયદો ચાલતા માસની તા. ૨૫ મીએ પતી જાય, એવી રીતે ઉમરા જુલાઈ ઓગસ્ટનો વાયદો તા. ૨૫ મી સપ્ટેમ્બરે ખલાસ થાય છે

“ઈસ્ટ ઇન્ડિયા કોટન એસોશીએશનના” ધરા અલગ છે, જેનું કામકાજ ફક્ત કોલાબા ખાતેજ છે, અને મારવાડી બજારમાં તો દલાલો આમન સામન “ધી કોટન ઓફિસ” એસોશીએશન”ના ધારા મુજબ વર્તે છે તેમાં વાધા પડે, લવાઈ નીમાય, અમ્પાપર નીમાય, હવાલા પડાય તથા હોલમાં દાખલ થવા મેબર થવું પડે તે મહલીની સભાસદોની કમીટીજ મુકરર કરતી રહે છે, તથા ચાલુ ધારા તરીકે સામાન્ય રીત રીતજ નીચે મુજબ છે (૧) મુબઈમાં જેની પેલી કે ઓફીસ હોય તેજ આ મહલીનો સભાસદ થઈ શકે (૨) આગલે દિવસે થયેલા સોદાનું કામકાજ બીજે દિવસ સવારના ૯ થી ૧૧ના સુધીમાં આમન સામન રજુ કરી સહી લેવી દેવી (૩) દલાલી ટકો વા અરધો વેચનાર આપે (૪) હોલના પાટીઆ ઉપર દરરોજના લાવ વધીને, ઘટીને, ઉઘડીને અને બધ બજારે રહેલા હોય તે મુકાવા જોઈએ (૫) મારવાડીબજાર ૧૨ થી ૫ સુધી ખુલ્લો રહે ત્યારે સોદાનું કામકાજ થાય પણ જે દિવસે કોલાબા બંધ હોય ત્યારે ૧૨ થી ૩ સુધી બજાર ઉઘાડો રહે આ સિવાય નીચે જણાવેલા તહેવારોએ તો બજાર સદતર બંધ રહે છે

રવિવારો, મકર સંક્રાંતિ, મહાશીવરાત્રી, હોળી, રામનવમી, સુડક્રાંતિ, નાળીએલી પુનેમ, જન્માષ્ટમી, મોહરમ, દસરા, નાતાલ, ભાદરવા સુદી ૫, અને અન્ય અતુર્દશી

આ સિવાય કોઈ કારણસર બજાર બંધ રખાવાય ત્યારે સોદા ન કરવા. સદરહુ બજારનું વલણ સહી સલામત પતી શકે એટલા સારૂ “ધી કલીઅરીંગ હાઉસ” (પતવણી કરી આપનાર સંસ્થા) જેમ શેરબજારમાં છે, તેમ અત્રે પણ રાખવામાં આવ્યું છે, વેપારીઓ હવાલા પાડી પોતે લેણુદેણુ કરવાને બદલે બધું કામ આ સંસ્થાને એપી દે છે, અને એકજ સ્થળે બધાનો લેવડદેવડનો હિસાબ એકજો થઈ જાય છે તથા જોખમ એકજું રાખવું પડે છે. આ કલીઅરીંગ હાઉસની પતવણી મહિનામાં બે વખત થાય છે

વળી જે જે માલનો વાયદો પુરો થતો હોય ત્યારે તેની હોલેવરી સબંધમાં

“હિજ કોન્ટ્રેક્ટ”થી વેચાણ થાય છે તેનો અર્થ એવો છે કે અમુક જાતના રૂના વર્ગમાં બે પાચ જાત ગણાય છે અને તેની આપ લે એક બીજાને બદલે કરવાની છુટ રહે છે જેમકે ઉમરામા સી પી ન ૧, સી પી ન ૨ અને બીરાનુ ૩ ગણત્રીમા ચાલી શકે છે

અહીંનું રૂનું બજાર મોટે ભાગે ન્યુયૉર્ક અને લીવરપુલના બજાર ઉપર ચાલે છે તાન્મા ન્યુયૉર્કના અને લીવરપુલના ફીચર આવે તે ઉપર આધાર રાખીને મારવાડી બજારમા અને કોલોમ્બામા ભાવ ખુલે છે, કારણકે તે ભાવો, રૂનો ખપ કેટલો છે, ઉપજ અને આવડ કેવીક છે, તથા દુનીયાની ખાગણી અને કારખાનાઓની લેવાલી કેવી છે, તે ઉપર આધાર રાખતી જણાય છે

૫ સુતર—(Yarn)

મુબઈમા સુતર બજાર પાયલુની ત્રાખાકાટા ઉપર આવેલું છે, ત્યાં સુતરના વેપારીઓની લગભગ ૮૦ થી ૧૦૦ દુકાનો છે તે બજારનું નામ સુતર અને ત્રાખા પીતળનું બજાર કહેવાય છે જેમકે ત્રાખા અને પીતળના પતરા, લઠા, કલઈ, જસત વીગેરેનો મોટો વેપાર પણ તેજ સ્થળે છે આખા હીદમા સુતર બજાર મોટું તે મુબઈનું જ છે અહીંથી સુતર ચાન, રશુન, ઇરાન, તુર્કસ્તાન વગેરે સ્થળોએ ચડે છે

સુતર ન ૧-૨-૩-૪ થી કરી ન ૧૬૦ સુધીનું ગામડી, જાપાની કે બીલાયતી આવે છે સો ત્રસ અગાઉ ઢાકા ખંગાળામા ન ૨૦૦ સુધીનું સુતર આગળના નખથીજ કાઢતા, જેની એક સાડી દસ વારની હોય તે છતાં એક વાસની ભુગળીમા સમાઈ જતી

ન ૨ નું સુતર દાખલા તરીકે સોલાપુર, કરતુચ્ચદ, સેચરી વિગેરે મીલો કાઢે છે ન ૩ નું સુતર દેવીડ, કોહીનુર વિગેરેમા થાય છે, જે બહુ હોવાથી દોરી તથા શેતરજી વિગેરેમા ઉપયોગમા આવે છે હાલમા રેટીયાથી સુતર જે હાથે કટાય છે, તે ન ૬ થી ૧૨ સુધીનું સાધારણ રીતે નીકળે છે ગામડી સુતર ન ૨ થી ૮૦ સુધીનું મોલોમાથી નીકળે છે જેમ સુતર બારીક તેમ નબર ઉચો ગણાય છે વાલાયતી સુતર નબર ૧૦૦-૧૨૦ અને ૧૫૦ સુધીનું આવે છે, જેના સચા પણ હીદુસ્તાનમા મલતા નથી મુબઈ ભરૂચ અને અમદાવાદમા ન ૮૦ સુધીનું સુતર કાઢવાના સચા છે સો અને તેથી ઉચા નબરો કાઢતી હીદમા બે ત્રણ મીલોજ છે

સુતરનો ભાવ રતલ ઉપર વાય છે ગામડી સુતરની ગાસડી ૩૦૦ અને

૪૦૦ રતલની આવે છે (દાખલા તરીકે ન ૨૦૧ નું કાળો દોરો ૩૦૦ રતલની ગાસડી આવે છે, બાકી ઘણીખરી ૪૦૦ રતલની આવે છે) વીલાયતીમાં ૨૦૦ ૩૦૦-૪૦૦ રતલની આવે છે, એટલે જેમ નખર ઉચો તેમ નતલ ઓછા, જેમકે ન ૬૦ કે ૮૦ નું હોય તો ૨૦૦ રતલની ગાસડી આવે, ન ૪૦ નું સુતર હોય તો ૩૦૦ અગર ૪૦૦ રતલની ગાસડી આવે છે

સુતરમાં સ્ત્રીગલ અને ડબલ એ મુખ્ય ચાલુ ખર ગણાય છે તેમજ ટેબલ એટલે ત્રણ તાગનું સુતર પણ આવે છે, જેવું કે ૬-૩, ૮-૩, ૧૦-૩, ૨૦-૩ વિગેરે ડબલ એટલે બેવરો દોરો વણેલો સામાન્ય રીતે વેપાર ચીજવનોજ મોટા પાયા ઉપર થાય છે, તેમાં મીલના નામ ઉપર સુતરના ભાવ બોલાય છે દેશાવગ વાળા મીલનું નામ ન બાણતા હોય તો સુતરના પડીકા ઉપરની ટીકેટ મુજબ માગણી કરે છે જેમકે ફોટો, ગાડી, બે છોકરા વિગેરે ગામડો સુતરના ભાવ જે ખજારજી બોલાય છે, તે મીલના અગર ટીકેટના નામથી બોલાય છે તેમજ સોદા હાજર તેમજ વાયદાથી પણ થાય છે, જે માલ ચાલુ ખજાર ખર તથા ચીન ખર ગણાય છે તેના ભાવ વિગેરેમાં કેટલો ફરક ચાલુ રહે છે, તે નીચેની વીગતેથી જણાશે

(તા ૨૦-૭-૨૩ મુજબન ભાવ છે -)

ન	૬૧૧	લાઈટ હાઉસ	૦૧૧-૧૧૧
,,	૬૧૧	શાપુરજી	૦૧૧
,,	૧૦૧	દેવીડ	૦૧૧-૧૧૧
,,	૧૦૧	શાપુરજી	૦૧૧
,,	૧૦૧	ત્રીકમદાસ	૦૧૧-૧૧૧
,,	૧૨૧	કરીમભાઈ	૦૧૧૦)
,,	૧૨૧	એલફ્રીડ	૦૧૧૦
,,	૧૪૧	કીલાચદ	૦૧૧-૧
,,	૮૧	સાત તારા જેકબ	૦૧૧
,,	૧૦૧	,,	૦૧૧
,,	૧૨૧	,,	૦૧૧૦

સુતરમાં જાત ઘણી હોવાથી, તેમજ એકજ નખરમાં ઘણી ભાતો હોવાથી ઉપરના જે નામો આપ્યા છે તે ચાલુ ખરમાંથી થોડાક નમુના દાખલ જણાવેલ છે

નંખર ૧૦-૧૨ અને ૨૦ ચીનખરનું સુતર ગણાય છે, પણ હાલમાં ન ૧૦ અને ૧૨જ ચીનખર ગણાય છે અગાઉ ન ૬૧-૧૬ અને ૨૦ નું સુતર પણ ચીન જતું હતું, પણ ત્યાં મીલો થવાથી હવે તે માલ નથી જતો

આ વિવાદ જાપાની સુતર જે ચાલુ માલ તરીકે બજારમાં ખપે છે, તેમાં નબર ૨૦, ૨૦, અને ૪૦ નીગલ મુખ્ય છે, જેના અનુક્રમે ભાવ ૧) ૧૧, ૧૧, અને ૧૧૧ લેખાય.

ઉપર મુજબ લાવતું પેરણું રહે છે વધઘટ વળતે બધા ભાવમાં ઓછા વડુતું પ્રમાણ રહે ઉપરની હકીકત તો સહેજ દીશા જાણવા માટે આપી છે, પણ ગામઠી સુતરમાં નબર ૧૨૧-૧૪૧-૧૬૧-૧૨-૧૩-૧૬-૧૭-૨૦-૨૨-૨૪-૨૬ ૩૦-૩૨-૩૪ ૪૦ અને ૪૪ મુધીનું આવે છે ન ૪૦-૪૪ વીલાયતી પણ બજારમાં આવે છે

જુદી જુદી જાતના સુતરના નામ અને ટીકીટ

સુતરમાં ગામઠી, જાપાનીશ, વીલાયતી મર્સરાઇઝડ વીગેરે જુદી જુદી જાતો આવે છે તેના વેપારીઓ પણ જુદા જુદા છે (તેના નામ પાછળ આપ્યા છે) તેના વટાવ-વલતરના ધારા પણ જુદા જુદા છે ગામઠી સુતરની તથા વીલાયતી સુતરની કેટલીક જાતો મીલોના નામથી અને ટીકેટના નામથી પણ વેચાય છે જે નીચે મુજબ જાણવા માટે (જે ચાલુબર પી છે તે) આપી છે

ન ૬૧ ગામઠી સફેત

કરીમભાઈ મીલ, ચાઈના મીલ, મુનમીલ, ખટાઉમીલ, દેવીડમીલ, (પુવારો અને લાઈટ હાઉસ છાપતું) આરાગમીલ, પ્રેમીડ-સી મીલ, સનમીલ (આના છાપ) ઇંડોચાઈના મીલ, સોગબ મીલ, ત્રીકમદાસ મીલ, ડેન મીલ (બે છોકરા છાપ અને ફાનસ છાપ) ગોલ્ડ મહોર મીલ, ફીનીક્ષ મીલ, સી પ્લેક્ષ મીલ, સેચરી મીલ, જીવરાજ મીલ, સામુન ટેક્સટાઈલ મીલ, વિગેરે આ મુજબ મીલોના નામ છે પણ દેશાવરવાલા ટીકેટથી માગણી કરે છે, જેમકે ગાહી છાપ, ગાય છાપ, તબુરા છાપ, પબ્લ છાપ, શીકારી ઘોડો, ચીના છાપ, હરણ છાપ, જ્યોત છાપ, ઘડીઆલ છાપ, ફેટો છાપ, કોનોગ્રાફ છાપ, સહેબ છાપ, હનુમાન છાપ વીગેરે

ન ૮૧ ગામઠી સફેત નીચે મુજબ મીલનું નીકળે છે

કરીમભાઈ, ડેન-ચાઈના-ખટાઉ-આશર વીરજી, સન મીલ, ગ્રીવજી, માણે ડજી, દેવીડ ફાવર, વિગેરે, નમજ છાપમાં પાલળી છાપ, સુરજ છાપ, સાત તારા છાપ, ફેટો છાપ, ટોપલી છાપ વીગેરે

આ મુજબ ન ૧૦૧-૧૨૧-૨૦-૨૦૧ તથા ૨૨-૨૪ થી ૨૬ નું ઉપર મુજબ મીલોનું તથા બીજી ઘણી જાત અને છાપનું આવે છે તે ગામઠી સફેત સુતર (નીગલ) કહેવાય છે

ચીનખર અને બજાર ખર

ઉપરના સુતરમાં ચીનખર અને બજાર ખર એમ બે નામથી લેવાળું વેચાણ નાં સોદા થાય છે ચીનખર એટલે મુખ્ય તળપદમાં કે બહાર રેલ્વે ગરતે દેશાવરમાં ન જતા પગભાર, ચીન વીગેરે સ્થળે સ્ટીમર માગકને ચડત થાય તે જેમકે ઇંડો ચાઈના ન ૧૦૧૨ ગુન જાય છે ન ૧૦૧૧ શાપુરજી ચીન જાય છે બીજા કેટલાક બસરા વીગેરે સ્થળે જાય છે

કેટલાક માલ ચીનખર અને બજાર ખર એમ બંને ગણાય છે, જેવા કે ઇંડો ચાઈના ન ૧૦૧૧, શાપુરજી ન ૧૦૧૧, સ્વદેશ ન ૧૦, આસન ન ૧૦ વીગેરે, એટલે આ સુતરની ચડત પણ થાય છે, અને દેશાવર અને સ્થાનિક માટે પણ બજારમાં ખપે છે તેના લેવાળું વેચાણના ખાસ નામ પાડી સોદા થાય છે

ચીનખરમાં અને બજાર ખરમાં તફાવત એમ છે કે-બજાર ખર તે બજાર ધારે લીએ તો ડીલેવરી બજારમાં આપવી પડે, અને વટાવ ધારામુજબ બે આની આપવી પડે, અને નાણા-હિસાબ-ત્રણ દિવસે મહે, પણ ચીનખર તરીકે સોદો હોય તો હિસાબમાં વટાવ નહીં એટલે સારી અને મીલમાથી ડીલેવરી અપાવે એટલે ગાડી ભાડુ મજૂરી નો ખચાવ અને હિસાબ તેજ દિવસે

ચીનખરની ખાસ પેઢીઓ.

મુખ્યમાં ચીન ખાતે જે જે મોટી અને મજાદુર પેઢીઓ સુતર ચડાવે છે, તેમાંના કેટલાકના નામ

મેમર્મ દેવીડ સાસુનની કુ	મેર્સ ડગલ્યુ એચ બ્રેડી કુ
ઈ ડી સાસુનની કુ	, મીટમુઈ લુશાન કમ્પશ
, સાસુન જે દેવીડ	, બર્ગેદલ બમનજીની કુ
, કરામભાઈ ઇંબ્રાહીમની કુ	, માવવદાસ અમરશી
, તાતાસન્સ કુ	, બપાન કોટન ટ્રેડીંગ કુ
, ગોસો કાબુશીકી કેશા લોમીટેડ	

આતો થોડાક નામ આપ્યા છે બાકી બીજા કેટલીક પેઢીઓ સુતરની આરાત અને નીકાશ બંને કરે છે

ચીનખરનું સુતરબજાર હીદમાં કેમ પડી લાગ્યું ? સુતરની

ખપ-પેદાશના પ્રાંતવાર આંકડો

અગાઉ સુતર મોટે ભાગે હીદમાંથી ચીનમાં જતું, ત્યારે વેપાર ધીકતો હતો હાલમાં ચીનમાં પણ સુતરની મીલો મોટા ભાગે થઈ છે

તે ઉપરાંત હીદનો કેટલાક સુતરનો વેપાર જાપાને એ ચી દીધો છે. જાપાને અત્રેથી ૩ ખરીદી લઈ તેનું સુતર બનાવી તે ચીનમાં વેચવા માડયાથી હીદના સુતરના વેપારને ચીનના બજારમાંથી અર્ધાથી વધારે ઓછો કરી નાખ્યો. કારણ કે જાપાન એ ચીન દેશ નજીક હોવાથી મજૂરી નોર વીગેરેમાં ફેર પડે તેથી ભાવ પણ ઓછા સંભવે દશ વરસ પહેલાં હીદ જેટલું સુતર ચીનમાં વેચતું, તેનો અર્ધો ભાગ હવે જતું નથી.

આ બાબતમાં તપાસ કરતા ટોક્યોના એક જર્નલમાં એક બાબત જણાવી છે, તે ઉપરથી ખાત્રી થાય છે કે ચીનમાં જે મોટા પ્રમાણમાં સુતર જતું તે નીચેના કારણથી અટક્યું જણાય છે.—

‘‘થોડા છેલ્લા વરસો થયા ચીનમાં સુતરની મીઠોની મોટી ખીલવણી થઈ વધારે થયો છે, અને જાપાન કરતા પણ તે આગળ વધ્યું છે. સને ૧૯૧૩ માં ફક્ત દસ લાખ સ્પીન્ડલો ચીનમાં હતી, જે હાલ (તા ૧-૪-૨૩ દરમિયાન) ત્રેવીસ લાખ આલીસ હજાર સ્પીન્ડલો થઈ છે, અને દસ લાખ વધુ સ્પીન્ડલો આડું સાલમાં ૧૯૨૩ માં ઉભી થવાની તૈયારી છે.

વળી તે ઉપરાંત લગભગ ૬૦ ટકા જેટલી આયાત જાપાન ખાતેથી કરે. તે જાપાનમાં ૪૩ લાખ સ્પીન્ડલો કામ કરે છે, અને મહીને દહાડે બે લાખ ગાસડો સુતર ઉત્પન્ન કરે છે. આમાંથી ૫૦ હજાર ગાસડાંઓ કાપડ બનાવનારી મીઠો વાપરે છે અને ૫૦ હજાર ગાસડાંઓનો નીકાશ કરવામાં આવે છે, પણ ખાકીની એક લાખ ગાસડો સુતરનો ઉઠાવ કરવો તે જાપાનને માટે મુશ્કેલ કામ છે, અને હવે તેથી ઉત્પન્ન થતાં ઘટાડવાની વાતો થાય છે. તેઓ હીદી ૩ અને અમેરીકન ૩ વાપરે છે. હીદમાં રૂના હાલના ભાવો ઉચા હોવાથી તેઓને મુશ્કેલી નડે છે.

પરંતુ સને ૧૯૨૩ ની શરૂઆતથી ચીનમાં જગતના નવાદરો અમલમાં આવવાથી ચીન ખાતે જે સુતર જાપાનથી કે બીજા દેશોથી આયાત થાય, તેના ઉપર ખરાબ અસર થઈ શકે છે અને ખુદ ચીનમાં જ રૂની ઉત્પત્તિ મોટી છે, પણ તે ૩ હલકું ગણાય છે. છેલ્લા વરસોમાં કાપડ સુતરની આયાત નીકાશના આકડા ઉપરથી જણાશે કે ચીને પોતાની ખીલવણી કેટલી વધારી દીધી છે. સને ૧૯૧૩માં ચાર લાખ તલ સુતર પેદા કર્યું હતું, અને નવ લાખ તલ આયાત કર્યું હતું, તે વધતા ઘટતા સને ૧૯૨૨ માં દસ લાખ તલ સુતર પેદા કર્યું, અને ચાર લાખની આયાત કરી હતા, તેજ દેખાડી આપે છે કે ચીન હવે પોતાનો જ માલ ખાતું થયું છે, જેથી બહારના દેશાવર ખાતે તેની માગ ઓછી રહેવા સંભવે છે.

(ખપ) અત્રેની મીલોનું સુતર, મીલો કાલમાં વાપરે છે, થોડુંક ફરીયા પાર મોકલે છે પાકીનું હાથ વણુટમાં કતાય છે સને ૧૯૨૧-૨૨ માં ૬૬ કરોડ રતલ સુતર પેદા કર્યું, તેમાં ૮૧ કરોડ રતલની નીનાશ કરી, ૨૫ કરોડ રતલ હાથવાટમાં ગયું, અને ૩૪ કરોડ રતલ મીલોએ વણુટ આપણા દેશમાં હાથ વણુટનો ઉપયોગ નામતો હોવાથી એટલું સુતર બાકી

સુતરની પ્રાતવાર પેદાશ સને ૧૯૨૧-૨૨ માં હીલમાં કેટલી થઈ તેના આકાશ નીચે મુજબ છે —

પ્રાંત	એપ્રિલ માસમાં		
	૧૯૨૧	૧૯૨૨	
મુબઈ	૩૮૭	૩૮૧	(લાખરતલ)
મદ્રાસ	૩૭	૪૧	"
બંગાલ	૨૬	૨૨	"
સયુક્તપ્રાંત	૨૮	૩૨	"
અજમેર મેવાડ	૧	૧	"
પંજાબ	૨	૩	"
દીલ્હી	૨	૨	"
મધ્યપ્રાંત અને બીજા	૨૭	૨૭	"
દેશીરાજ્યો	૩૦	૩૧	"
	<hr/>	<hr/>	
	૫૪૫	૫૫૪	લાખરતલ

સુતરના આવ લકાઈ પહેલાં કેટલા હતા અને આજે કેટલા છે, તે જણાવવું જરૂર છે સુતર ન ૧૦૧ નો ભાવ સને ૧૯૧૫ સુતરના સંગ્રહ માં મા રતલનો પાચ આના એક પાઈ રૂા ૦-૫-૧ હતો, સને ૧૯૧૮ માં રૂા ૧-૪-૦ સવા રૂપીઓ હતો સને ૧૯૨૧-૨૨ માં રૂા ૦-૧૨-૩ સવાબાગ આનાની રાશ હતી જે ઘટતું ઘટતું સને ૧૯૨૩ માં અગીઆર આનાની આસપાસ છે (જુલાઈ ૧૯૨૩)

સુતરના ઉદ્યોગમાં કેવા ફેરફાર કરવા જોઈએ, અને તેનું ક્ષેત્ર કેટલું વિશાલ છે, તેના અબધમાં તા ૨૦-૬-૨૨ ના કાગળમાં સર ચારલેટ મેકારા જણાવે છે કે હીલ, ચીન અને જાપાનની એકઠર વસ્તી ૮૦ કરોડ માણસની છે, જ્યારે તેઓના “સ્પીન્ડલો” (તાત) ની સખ્યા ફક્ત ૧ કરોડ ૨૦ લાખ નીજ છે આટલી સ્પીન્ડલોતો ઇંગ્લંડ અને આયર્લેન્ડની જરૂર પુરી પાડે, અને મજકુર સ્પીન્ડલો જાડું સુતર કાતતી હોવાથી લેકેશાયરને પણ બીક જેવું નથી

સુતર મ્યુલ, ડબલ, વૉટર અને રીંગ સંબંધી હકીકત.

સુતરમા મ્યુલ અને વૉટર એમ બે જાન આવે છે મ્યુલ એટલે વાણાનુ સુતર, જે સીંગલ અને નરમ હોવુ જોઈએ અને વૉટર એટલે તાણાનુ સુતર તે મજબુત હોવું જોઈએ વૉટર કે રીંગ તે વલદાર અગર ડબલ હોવાથી તાણામા વપરાય છે

ઉપરની જે હકીકત સુત ની આવી તે સીંગલ સુતર સંબંધીની થઈ પણ જે સુતર ખેવડુ કરેલ હોય તે ડબલ સુતરની વણામા ખાસ જરૂર પડે છે સીંગલ સુતરના કરતા તેનો ભાવ એક આના જેટલો વધારે હોય છે નીચે મુજબ મીલો ડબલ સુતર નખરવાર કાઢે છે

ન ૬ ડબલ મજગામ, એપોયો ત્રીકમદાસ વીગેરે

ન ૧૦ , શાપુગ્જી, એપોલો, ત્રીકમદાસ સીરવેક્ષ, કરીમભાઈની મીલો વીગેરે

ન ૨૦ ,, દેવીડ, જ્યુબીલી વીગેરે

ન ૪૦ ,, ભરૂચ, સોલાપુર વીગેરે

ન ૨૮-૪૦-૫૦-૬૦ ગામડી મીલો તથા અમદાવાદની મીલો કાઢે છે, તેમજ વીલાચતી પણ આવે છે

અગાઉ શરૂઆતમા હીદમા મ્યુલ સુતરની નીકળતુ, પણ નવા સાચા દાખલ થવાથી હવે રીંગ (વલદાર) સુતર નીકળવુ ચાલુ થયુ છે, અને મ્યુલ તેના પ્રમાણમા ઓછુ થયુ છે અનેના ભાવમા સહેજ આના જેટલો ફેર રહેવો યોગ્ય છે આ ફેર ૧૯૧૪ ની લડાઈ પહેલા હતો, પણ લડાઈ દરમ્યાન ૨-૧૦ અને ૨-૨૦ (એટલે ડબલ દશ અને ડબલ વીસ)ના ભાવ સીંગલ દશ અને સીંગલ વીસના કરતા બેથી ખઠો આના જેટલા વધારે હત

લડાઈ પહેલાના વખતમા મીલોવાળા નખર ૬ અને ૮ વેચના, તે પા આના ફેરે વેચના, અને ન ૮ના અને ૧૦ના વચ્ચે ફક્ત નખર મજમ નફાની નાનુંન અરધા આનાનો ફેર હોતો, ન ૧૦ના અને ૧૨ના વચ્ચે ફક્ત પા આનાનોજ ફરક ચાલતો, પણ લડાઈ દરમ્યાનથી આજ છ વન્સ થયા ઉપલો માલ એક આના ફેરે વેચાવા લાગ્યો, જે ગાળો ઘણો કહેવાય આગલ જતા ને ગાળો નીકળી જવો જોઈએ લડાઈ પહેલા મીલોનો નફો એક વતલે એક આનાથી સવા આનાનો રહેતો, પણ લડાઈથી અત્યાર સુધીમા એવરેજ ત્રણથી ચાર આના સુધીનો નફો રતલ દીઠ થતા આવે છે, જે હાલવે હાલવે ઘટવાની શરૂઆત થઈ છે તે કયા અટકશે તે જોવાનુ છે

કયા કયા રૂમાથી કઈ કઈ જાનનુ સુતર નીકળે છે તેની માહીતિ.

ખગાલ અને ઉમરાના મીકશનમાથી સુતર ન ૧૦ અને ૧૨ નીકળે છે. અને તેના વેસ્ટમા થોડુ હલકુ રૂ (મઠીઆ જેવુ) મેલવીને ન ૬ ૪ અને ૨ કાઢે છે ભરૂચ રૂમાથી નખર ૨૦-૨૨ અને ૨૪ નીકળે છે સુરત નવસારી કાટનમાથી નખર ૩૦નુ સુતર નીકળે છે, સીધ અમેરીકન રૂમાથી નખર ૪૦ અને ૬૦નુ નીકળે છે, ત્રિગેરે હકીકત દુકામા જણાવી છે

મીલોની સખ્યા

સુતરમા કાપડ કાઢનારે મીલો અને Spinning and weaving mills કહેવાય છે એકલુ સુતર કાઢનારી મીલ Spinning કહેવાય છે ઘણી ખરી મીલો કાપડ અને સુતર બને કાઢે છે એકલુ સુતર કાઢવાની મીલોની સખ્યા જુજ છે એકલા મુબઈમા સુતર અને કાપડની મલી આશરે ૬૦ મીલો છે, અને તે સિવાય મુબઈ ઈલાકામા એટલે અમદાવાદ, ખાનદેશ જુલો, ખેડા, સોલાપુર, રાજકોટ, ભાવનગર, વીરમગામ, ભરૂચ, સુરત ત્રિગેરે સ્થળોએ મલી આશરે ૧૦૦ મીલો છે, અને હી દુસ્થાનના બીજા પ્રાંતો જેવા કે મદ્રાસ, ત્રાવણકોર, પોંદ્ચેરી, આંધ્રા, આર્ધ, પંજાબ, બંગાળ, અને બીરાર આદિમા થઈ સુતર અને કાપડની ૧૦૦ મીલો છે

સુતરની ગાંસડીમા નખર વાર બાધો, આટી અને દોરા કેવી રીતે આવે છે તે

સુતર નખર ૨ અને ૪ની અંદર ૧૦ રતલના એક બડલમા ૨૦ આટી આવે છે ગાંસડીમા ૪૦ બડલ (૪૦૦ રતલ) આવે ન ૬૧૧ ના એક પડીકામા ૧૩ આટી, ન ૮૧૧ મા ૧૭, ન ૧૦૧૧ મા ૨૧ ન ૧૨૧૧ મા ૨૫, ન ૧૧૧૧ મા ૨૩, ન ૧૪૧૧ મા ૨૬, ન ૨૦ મા ૨૦, ન. ૨૨ મા ૨૨, ન ૨૪ મા ૨૪ આટી, ન ૩૦ મા ૩૦ આટી, ન ૪૦ મા ૪૦ આટી, અને ૬૦મા ૩૦ આટી એક બડલમા આવે દરેક બડલ ૧૦ રતલનુ હોય, અને ગાંસડીમા ૪૦ બડલ (એટલે ૪૦૦ રતલ) હોય છે આખા હી દની બધો મીલોમા આજ મુજબ બાધા અને બડલ આવે છે નખર ૪૦ અને ૬૦ મા ૩૦ બડલ આટી બાધેલ હોવાથી ઉચા નખરમા કોઈ કેઈ માલમા પાચ રતલનુ બડલ આવે છે.

૧ આટી (lb) મા ૧૦ લાગ, ૧ લાગની અંદર ૭ નખ, ૧ નખની અંદર ૮૦ દોરા હોય છે એક આટીની અંદર આટીની હનીત ૧૨૦ વાર લાબો તાર આવે (દોરા ૮૦ જ હોય) આ પ્રમાણે બધા સુતરમા આવે

દરેક આટીને દોરો બાધેલો આવે છે જેને (To) કહે છે, જે ઘણું ભાગે કલાવર ટાઇ (લાલ અને રુદ્ધેત મીક્ષ કરેલ) બાધેલો હોય આટીનો હોય છે પણ કેટલાક દેશાવગમા જુના રીવાજ મુજબ લાલ ટાઇ, પીળો ટાઇ, કાળો ટાઇ, ચાલુબર ગણાતા હોવાથી તે બાધવામા આવે છે આવો ગાડરીઓ પ્રવાહ હવે નીકળી જવા આવ્યો છે, કારણ કે હવે દોરો ન જોતા માલ જોઈ કીમત કરી જરીદી કરાય છે નબર ૨૨, ૨૪, ૨૭ મા ગુલાબી દોરો આવે છે વીલાયતી સુતરમા ફલવર ટાઇ અને બાધો ૩૦૦ રતલનો (ડબલ ે સીંગલમા), અને બાપા રીઝ સુતરમા સફેત ટાઇ અને બાધો ૪૦૦ રતલનો (' ') આવે છે

કેટલા નંબરનું સુતર છે તેનો આંક કાઢવાની રીત:—

સુતરની આંક કાઢવાની ગણતરી એવી છે કે ૮૪૦ વારની લબાઈ એ તેનું મુકરર કરવામા આવેલું માપ છે આ માપ એક રતલમા કેટલા ગણુ રમાય તેટલો તે સુતરના નંબરનો આંક ગણાય જેમકે —

૧૨૧ આંકવાળા નમુનાની તાણીના તાર ગણતા તેની સખ્યા ૮૩૪ થઈ તેની લંબાઈ ૬૧ વાર હતી એટલે સુતરની કુલ લબાઈ લગભગ ૫૨૧૨ વાર થઈ, ૮૪૦ વારની તે લગભગ સવાઇ ગણી લબાઈ થઈ હવે તે તાણીનું વજન એક રતલ હોત તો તે ૬૧ આંકનું સુતર ગણાત, પણ વજન અરધા રતલનું હતું, એટલે તેનો આંક ૧૨૧ નો થયો

કયા કયા નંબરનું સુતર હી દના કયા કયા ભાગમા મુખ્યત્વે કરીને ખપે છે

કાનપુર, હાથરસ, દીલ્હી તરફ સુતર ન ૧૨૧-૧૦૧-૧૪૧ સીંગલ અને (ડબલસીંગ-ડબલદસ) ૨-૨૦, ૨-૧૦ ખપે છે

કાઠીઆવાડ અને અમદાવાદ જિલ્લામા ન ૬૧-૮૧ અને ૧૦૧ ની ખપતિ છે વીજયનગર, ભરતપુર, કોકનાડા અને મદ્રાસ જિલ્લામા ન ૧૧૧-૧૪૧-૨૦-૩૨ અને ૪૦ મોટા પ્રમાણમા ખપે છે

મુબઈઈલાકાના સુતરનો મોટો ભાગ, મોટા પ્રમાણમા મદ્રાસઈલાકોજ ખાય છે કારણકે ત્યાં હાથવણાટના કારખાના અને ગાળો મોટા પ્રમાણમા આવેલી છે

અમદાવાદની મીલોનું સુતર મુરદાબાદ અને કાનપુર ખાય છે કલકત્તામા ન ૨૨-૨૪-૩૦-૩૨-૪૦ વીગેરે કયા નંબરનું ખપે છે જાના માગરોલમા ન ૨૦૧ નો મોટો ઉદાવ છે

સુતર મેઢીઉ, વીલાયતી જાપાનીશ અને મર્સરઈઝડ.

ઇજીપ્શીઅન કોટનનું જે સુતર બનાવવામાં આવે છે, તેનું નામ મેઢીઉં હોવાય છે મેઢીઉં એટલે કોડ સુતર તેનો રંગ પીળાવ પડતો અને સફેત એટલે બ્રાઉન જેવો હોય છે તે સુતર નં ૪૦-૫૦-૬૦-૭૦-૮૦-૧૦૦ અને ૧૨૦ નંબર સુધીનું આવે છે મેઢીઉં મર્સરઈઝડ વીગેરે જીણા સુતરનો ઉપયોગ મદ્રાસઈલાકામાં મોટે ભાગે થાય છે, કારણકે ત્યાં શાળો પુખ્ત થાય છે

વીલાયતી સુતર—નંબર ૩૦ થી ૨૩૩ ક્વી નં ૧૦૦ સુધીનું આવે છે અગાઉ ૨૦ થી ઉચા નંબરો આવતા હતા પણ અહીંની મીલો ૨૦ થી ૨૮ સુધી નંબરનું સુતર કાઢતી હોવાથી હરીફાઈને લીધે પેસાતું નથી તેથી ૩૦ થી ઉપરનું આવે છે નંબર ૩૦ માં ૩૦ આટી અને નં ૪૦ માં આટી એમ આવે છે મજકુર સુતર પડીકા તથા દાગીના બધ વેચાય છે જગીન સુતર વીલાયતી નં ૪૦ નું આવે છે, તે અહીં પણ બને છે પણ ભાવમાં ૨૨૬ રહે છે અહીંના સુતરનો રૂા રાખા ભાવ હોય નો વીલાયતીનો રૂા ૩૧-૩૧૧ હોય, તેનું કારણ ત્યાંના મશીનો બિચા અને કામ સફાઈબધ હોવાથી રંગીનમાં કઈ કઈ છાપ ચાલુ છે તેની હકીકત—

નં ૨૦ કનુબીમાં નીલીરાણી, બલુન, હાથી, મોટર વીગેરે છાપ આવે છે, જે અત્રેનો હાઈગ મીલનો દેશી રંગેન માલ છે

નં ૩૦ માં હરણુ, ઘોડો, બલુન વીગેરે ઉપલીજ મીલનો રંગેલ માલ વેચાય છે

નં ૪૦ હાથી, સસલો, રાખ, ઘોડો તથા નં ૪૦ માં લીલું પીરૂ આવે છે, તેમાં વાઘ, હાથી, દેવી છાપ, હનુમાન છાપ, વીગેરે વીલાયતી સુતરની જાતો છે. હિંદમાં સુતર રંગવાના કારખાના ફકત જુજ છે, તેમાં ૪ કારખાના મુંબઈમાં, (બોબે હાઈગ, ઇડીઅન પ્લીચીંગ, ઇ ડી સાસુન હાઈગ અને આમદ મોતીવાલુ) અને ૨ પેટલાદમાં છે

જાપાનીશ સુતર—સીંગલમાં નં ૨૦-૩૦-૩૨-અને ૪૦ આવે છે, અને ડબલમાં ૨-૪૦ અને ૨-૪૨ આવે છે તેના વેપારીઓ તથા વટાવ વલતર જુદા છે, જે નીચે આપ્યા છે

મર્સરઈઝડ સુતર—એટલે જે સુતરને ગેજડ અર્થાત્ પાલોશ કરેલું હોય તે તેમાં બે જાત આવે છે પ્લીચ (ધોયેલું સફેત) અને ગ્રે (કોડ) જાણે રેશમી સુતર હોય નહીં એમ ભુલાવામાં પડી જવાય તેવું ઈમીટેશન કરેલું આ સુતર રેશમ જેવું જ આવે છે મર્સરઈઝડ સુતર ડબલજ આવે જે વાણાનાજ ઉપયોગ આવે છે ૪૦ નંબરના ઉપરનું સુતર મર્સરઈઝડ થઈ શકે છે, રૂા-

આતમા આ સુતર મન્યેમટરનાજ કાખાના બનાવતા, પણ હવે જાપાન પણ બનાવી મોટા પ્રમાણમાં નીકાગ કરે છે

મગનઈઝડમા તાણી અને વાણી એવી બે જાતજ તેઓ આવે છે

તાણી-૫૮ તર લાખી અને ૧૬૦૦ તાણી આવે, તેનું વજન ૨૧ થી ૫૮ ગામ રતલ થાય તેનો ભાવ તર ઉપર થાય છે, એક પેટીની અદર ૧૦૦ તાણી આવે, તાણી પોચેલ અને કેરી ન ૮૦ અને ૧૦૦ એવી બે જાતની આવે છે વીલાયતવાલા તાણીને દરેક કલરમા ડાઈંગ ક્લેલી આવી શકે છે જાપાન તેને ડાઈંગ કરી શકતું નથી

વાણી-વાણીની અદર ડાખલ ૪૨ એટલે ૨ ૪૨, ૨-૬૪, ૨-૮૮, ૨-૧૦૦ અને ૨-૧૦૪ નમરો આવે છે એક પેટીની અદર ૬૦ બડન એટલે (પાંચ રતલનું બડલ લેખે) ૩૦૦ રતલ આવે છે વીલાયતી વાણી રંગીન આવી શકે છે

મર્સનઈઝડ ૮૧ ઘણે ભાગે મદ્રાસ ઇલાકો, સુરત, અમદાવાદ, બનારસ અને પંજાબની અદર મોટા પ્રમાણમાં ખપે છે

સુતરમાં વલતર-વટાવ

સુતરનો ભાવ રતલ ઉપર થાય છે ગામડી સુતરની ગા ડી ૪૦૦ રતલની આવે છે, તેનો વટાવ સેક્ટે બેઆની-દલાલી ટકો ના હીસાબ ત્રણ દિવસે લેવાનો રીવાજ છે, વીલાયતી સુતર રંગીન સી ગલનો વટાવ ટકો ૧૮ છે, અને મુદત દીન છતી છે, પણ રોકડામા બોલીથી ત્રીજે દિવસે હિસાબ લેવાય છે રંગીન, વીલાયતી કબલનો વટાવ બેઆની છે જાપાનીશ નં ૪૦ મા ૧૮ અને ન ૨૦-૩૦-૩૨ મા બે આની છે બધામા દલાલી ટકો પા તો ખરો, જે વેચનાર ઘણી પાસેથી લેવાય છે આ ઉપરાંત ગામડી કે વીલાયતી સફેત સુતરની ગાસડી ઉપર એક આનો, રંગીન વીલાયતી કે ગામડી સુતરની ગાસડી ઉપર દોઢ આનો, અને મર્સનઈઝડ રંગીન કે સફેત સુતરની પેટી ઉપર બેઆના લાગે લેવાનો બજાર ધારો છે સુતરનો વેપાર ચીનની હુડી ઉપર મોટો આધાર રાખે છે ચીનની અદર સુતરના બે મોટા બજાર ગણાય છે, શાઘાઈ અને હોંગકોંગ બંનેના ચલણ જુદા જુદા છે શાઘાઈમા ટેલ ચાલે છે, અને હોંગકોંગમા ડાલર ચાલે છે

સુઅઈમા 'The Bonay Yarn Cotton And Braws Native Merchants' Association " એટલે સુતર અને ત્રાખા પીત્તળના દેશી વેપારીઓની મંડળી " આજ આઠ વગસ થયા હસ્ટી ધગવે છે, તેમા દરેક સુતરના વેપારી અને ત્રાખા પીત્તળના પતરા વેચનારાઓ સલાસદો તરીકે દાખલ થઈ શકે છે તેના ધારાઓમા નીચે સુઅઈ મુખ્ય છે

લાગે—ગામઠી તથા વીલાયતી સફેત સુતરની ગાસડી દીઠ એક આનો તથા પાટાવાળા બાચકા ઉપર નંગે એક આનો ધરમાડે લાગે લેવો અને રંગીન (વીલાયતી તથા ગામઠી) સુતરની ગાસડી તથા પાટાવાળા બાચકા ઉપર નંગ દીઠ દોઢ આનો, તથા મર્સરાઈઝડ, રંગીન અગર સફેત સુતરની પેટી તથા કોકડી આવે તે, તથા મર્સરાઈઝડની ગાસડી તથા કારમજની દરેક પેટી તથા ગાસડી ઉપર બે આના મુજબ લેવો આ મુજબ લાગાના પેમા મડળીના સમાસદ શીવાયના કોઈ વેપારી પામેથી માલ ખરીદવામા આવે તે તેને આપવા નહીં તથા ઉપર મુજબ લાગે જે ખરીદનાર વેપારી ન આપે તેને બજારધારે માલ આપવો નહીં

માલના નાણાની આપ લે મળ ધમા—

- ૧ જે દિવસે માલ ઉપડે, અગર બજારખરના ડીલીવરી આગડગે અપાય તે દિવસથી ત્રીજે દિવસે નાણા સાજના સાત (મુ ૧૧) સુધીમા આપવા લેવા આ મુજબ ન આપવામા આવે તે વળતે દિવસે સેકડે ૦૧ ટકા લેખે વ્યાજ સહિત નાણા આપવા લેવા, જે કોઈ વ્યાજ વગર નાણા આપે તે નાણા લઈને એસોશીએશનના સેક્રેટરીને બાણુ ડરવી
- ૨ ચીનખરના સુતરના ડીલીવરી આરડરો દરેક અગ્રેજી માસની છેલ્લી તારીખે મોડામા મોડા મુખઈ ટાઈમ પાચ વાગતા સુધીમા આપવા લેવા, અને નાણા તેજ દિવસના સાત (મુ ૮૧) સુધીમા આપવા લેવા આ મુજબ નાણા આપવામા ઢોલ થાય તે વળતે દિવસે બાર વાગતા સુધીમા સેકડે ૦૧ ટકા વ્યાજ સહિત આપવા લેવા પણ જો ડીલીવરી આરડર પાચ વાગ્યા બાદ અપાયા હોય તે બીજે દિવસે બાર વાગતા સુધીમા વગર વ્યાજે આપવા લેવા
- ૩ ચીનખરના સુતરની ડીલીવરી નોટ (ચીટીઓ) ના ડીફેન્સના નાણા સાજના સાત (મુ ૮૧) સુધીમા ઉપરના ડરાર મુજબ લેવા

મજકુર એસોશીએશન તરફથી સુતર અને ત્રાખા પીતલતુ બજાર બધ રાખના મટે નીચે મુજબ તહેવારો પાળવામા આવે છે —

કાગતક શુદ્ધી ૧૧	દેવ દીવળી
„ શુદ્ધી ૧૫	ચોમાસુ પુર થવાનો દિવસ
મહા વદી ૧૪	મહા શીવરાત્રિ
ચેત્ર શુદ્ધી ૯	રામનવમી
વેશાગ શુદ્ધી ૧૪	સિદ્ધ ચતુર્દશી

આશાડ શુદ્ધ ૧૧	દેવશયની એકાદશી
, શુદ્ધ ૧૪	એસતુ ચોમાસુ
ત્રાવળુ વદી ૮	જન્માષ્ટમી
, વદી ૧૧	પબ્બસણુનો પ્રારભ
ભાદરવા શુદ્ધ ૪	પબ્બસણુની સમાપ્તિ
, , ૧૨	વામન દ્વાદશી

આ સિવાય કોઈ આચાર્યના લીલાવિગ્રહ (દેહાવસાન) કે બીજા કોઈ કારણવશાત્ બળર બધ રાખવામા આવે છે

બળર બધ હોય ત્યારે રેલ્વે કે ગોદીમાથી માલ લાવવામા આવે તો રૂ. ૨૫ એસોશીએશનના મેનેજીને મોકલી પરવાનગી લેવાય છે, જેમાથી રૂ. ૧૫ શ્રીનાથજીની ભેટમા, અને રૂ. ૧૦ શ્રી ગોરદા કુડમા જાય છે

ઉપરોક્ત મહાળીના સુતરના (ગામઠી, જાપાનીસ, વીલાયતી, અને મર્સ-રાઈઝના) વેપારીઓના નામ

મુખ્ય ગામઠી સુતરના વેપારી, મીલોના કમીશન એજન્ટસ, અગર મીલમાલેક

શેઠ મગનલાલ પરબુનામ	શેઠ ન્યાલયદ લલ્લુચ
, કીલાયદ દેવચંદની કુા	, (વીલાયતીના પણુ વેપારી)
, ધી કરીમભાઈ ઇબ્રાહીમ સન્સ	, ડુગરશી ગાગજી
લોમીટેડ	, પ્રહલાદભાઈ દોલતરામ
, ખટાઉ મકનજી રૂપીની ગ એન્ડ	, દલસુખમાઈ મગનલાલ
વીવાંગ કુા	, ઇશ્વરદાસ વેણીલાલ
, વીઠલદાસ ભવાનીદાસ	, પોપટલાલ મુલચંદ
, ચતરભુજ ભવાનીદાસ	, હીરાચંદ મુલચંદ
, નારણદાસ ટોપણદાસ	, મફતલાલ ગગલદાસ

એકથી વધારે જાતના સુતરના વેપાર કરનારાઓના નામ —

શેઠ અમરતલાલ જયેંદ (ગામઠી)
, અમીચંદ મોતીચંદ (જાપાની, મર્સનાઈઝડ અને ગામઠી)
, આદમજી હાજી કરીમ (, ,)
, ધી એડવાન્સડ ટ્રેડીંગ કુા (વીલાયતી)

- શેઠ અબારામ મોતીચંદ (ગામઠી)
- ,, આમદ મુસા મોતીચાલા (ગામઠી)
- ,, અબુલ અજીઝ હાજી તેયબ (,,)
- ,, કાન્તીલાલ મણીલાલ (ગામઠી)
- ,, કર્તુરચંદ નાનચંદ (,,)
- ,, કેશવલાલ મલુકચંદ (ગામઠી અને વીલાયતી)
- ,, ગીન્ધરદાસ જેસી ગભાઈ (ગામઠી, વીલાયતી, જાપાની અને મસ્સરાઈઝ)
- ,, ગીરધનદાસ ગોરધન (,, ,, ,, ,,)
- ,, ગોરધનદાસ દામોદરદાસ (ગામઠી)
- ,, ગોરધનદાસ નાથાલાલ (વીલાયતી, જાપાનીશ, મસ્સરાઈઝ)
- ,, ગોતમચંદ ઉમેદચંદ (ગંધી જાતના ખરીદી કરનાર)
- ,, ઘેલાભાઈ ખુશાલદાસ (ગામઠી, અને જાપાનીસ)
- ,, ચીમનલાલ પુનેમચંદ (ગામઠી)
- ,, ચીમનલાલ શીવલાલ (વીલાયતી)
- ,, ચીમનલાલ ડાહ્યાભાઈની કુ (ગામઠી)
- ,, ચુનીલાલ છગનલાલ સુતરવાલા (જાપાનીશ અને મસ્સરાઈઝ)
- ,, ચુનીલાલ લલ્લુભાઈ (ગામઠી)
- ,, ચંદુલાલ શીવલાલ (ગામઠી)
- ,, છગનલાલ વીરચંદ (વીલાયતી)
- ,, છોટાલાલ લલ્લુભાઈ (વીલાયતી, જાપાની અને મસ્સરાઈઝ)
- ,, જમનાદાસ બલદેવદાસની કુ (ગામઠી, વીલાયતી, જાપાની)
- ,, દુવાળકાદાસ પુરુષોત્તમ (ગામઠી, વીલાયતી, અને જાપાની,)
- ,, ત્રીકમલાલ મુવચંદ (ગામઠી,)
- ,, ત્રીકમલાલ હરીલાલ (,,)
- ,, દોલતરામ વેણીચંદ (ગામઠી, અને વીલાયતી,)
- ,, નગીનદાસ બાલુભાઈ (ગામઠી, વીલાયતી અને જાપાની)
- ,, નાથાલાલ નગીનદાસ (ગામઠી)
- ,, પોપટલાલ વીરચંદ (,,)
- ,, પોપટલાલ મોહનલાલ (ગામઠી, અને વીલાયતી)
- ,, આપુલાલ ઈશ્વરદાસ (ગામઠી)
- ,, ભાઈચંદ રૂપચંદ (વીલાયતી)
- ,, ભગવાનદાસ ગગારામ (ગામઠી, અને વીલાયતી)
- ,, ભોગીલાલ જીવાચંદ (વીલાયતી)

- ,, મગનલાલ છગનલાલ (બધી જાતનું ખરીદી કરનાર)
 ,, મણીલાલ વાડીલાલ (ગામઠી વીલાયતી અને જાપાની)
 ,, માધવલાલ પીતાબરદાસ (,,)
 ,, માણેકલાલ શ્રીજલાલ (,, ,,)
 ,, રમણલાલ છબીલાદાસ (ગામઠી)
 ,, લલ્લુભાઈ કેવલદાસ (ગામઠી, વીલાયતી, અને જાપાની)
 ,, વીઠલદાસ જલદેવજી (વીલાયતી અને જાપાની)
 ,, વાડીલાલ જલદેવદાસ (ગામઠી)
 ,, વાડીલાલ લહેરચંદ (,,)
 ,, સામલદાસ મોહનલાલ (,,)
 ,, હરજીવન હીમલાલ (,,)
 ,, હીરાચંદ મુલચંદ (ગામઠી, વીલાયતી, જાપાની)
 ,, હરીચંદ કુા (,, ,, ,)
 ,, હસન હાજીદાદા (,, ,, ,)
 ,, હરીદાસ પદમશી (ગામઠી, વીલાયતી, જાપાની)
 ,, હરગોવીંદાસ ગીરધરલાલની કુા (વીલાયતી)
 ,, હીમતલાલ હરગોવીંદ (ગામઠી)

આ બધા વેપારીઓના ઠેકાણા પાયધુની, ત્રાબાકાટો છે

હોલ સેલ-(જથ્થાબંધ) ત્રાબા અને પીતલના વેપારીઓના નામ

શેઠ વીઠલદાસ લખમીચંદ	શેઠ કે. એમ. કોપર મરચન્ટસ કુાં
, કેવળદાસ લલ્લુભાઈ	, ધી મેટલ મરચન્ટસ કુાં
, અમરતલાલ છોટાલાલ	, ગોપાલદાસ માણેકલાલ
, ચુનીલાલ છગનલાલ	, ઇશ્વરદાસ વેણીલાલ
, સુરચંદ કેવલદાસ	

બધા વેપારીઓનું ઠેકાણું—પાયધુની, ત્રાબા કાટો છે

૬-કાપડ (Piece goods)

મુબઈમાં કાપડ લેવા વેચવાના મુખ્ય મથકો તરીકે—મુલશ જેઠા માર કીટ, લખમીદાસ ખીમશ મારકીટ, મગલદાસ મારકીટ, મોરારશ ગોકલદાસ મારકીટ, અને મેમણ મહોલ્લાની કટપીસ મારકીટ છે તે ઉપરાંત (કલમ ૫ કાગીના ખરીદવા માટે) મીલની ઓપ્રીસો અને વીલાયતવાલાની ઓપ્રીસો છે વળી અરમ અને ફ્રેન્સી કાપડ ચકલામાં મોટા જથ્થામાં મલે છે, પરંતુ પરચુરણ કાપડ લેવું હોય તો તેના વેપારીઓ મુખ્યત્વે ભુલ્લેશ્વર (જૈરાઓના અરતું ખાસ કાપડનું મથક ગણાય છે), ભીંડી બજાર, નલ બજારનું નાકુ, ગીરગામ, ઉપરાંત સ્ટોર્સ મુખ્ય ભાગે કામ કરે છે આ બધા લત્તા ગામની પરચુરણ ઘરાકીને સાચવે છે હાલના છેલ્લા હાથકામાં સ્ટોર્સનો રાફડો એટલો બધો ફાટ્યો છે કે બધા તે સ્થળે પરચુરણ લેવું પમ્મદ કરે છે સ્ટોર્સની અંદર દરેક ચીજ રાખી શકાય તે સ્થળનો અર્થજ કરતુરીથી કાપડ અને કરીઆણું વેચવાનું મથક એ થાય છે એટલે જો કે તે ખાસ કાપડનું મથક ગણાય નહીં, પણ કાપડ વિના સ્ટોર્સ હોઈ શકે એવું મુબઈમાં દેખાતું નથી કાપડમાં અનેક જાતો અને તરેહવાર જાતો હોવાથી દરેક લાઈનના જોનારે—વીલાયતી, ગામઠી, ગરમ, જાપાનીસ, ફ્રેન્સી ધોએલા, અને કોરા વીગેરેના વેપારીઓ જથ્થાબધતા (મુળશ જેઠા મારકીટમાં) જુદા જુદા છે મુબઈની કાપડના દેશી વેપારીઓની મંડળી જે મુખ્ય અગ ગણાય છે, તેમાં ઉપર બતાવેલ જુદી જુદી લાઈનના વેપારીઓની બનેલી મંડળીઓ પેટા ભાગ તરીકે આવેલી છે તેના ધારા ધોરણ મજબૂત જુદાજ હોય છે, પરંતુ સ્વદેશ હિતનું કે સરકાર સંબંધી કે કાપડને લગતી બાબત નીકળે ત્યારે તેઓ બધા એકત્ર થઈને કામ કરે છે

ઉપર મુજબ જુદા જુદા કાપડમાં એટલી બધી જાતો આવેલી છે કે તેમાં નામજ ફક્ત આપવા તેજ મુશ્કેલ છે છતાં જે ચાલુખરનું કાપડ—ગામઠી—વીલાયતી કે જાપાનીઝ કે જેની ખરીદી અત્રેના બજારમાં મુખ્ય ભાગે થયા કરે છે, અગર જેના સોઢા છુટકા ખોલાય છે, તેમાંના કેટલાક નામ ઉઠાડાણ તરીકે આપ્યા છે ભાવો (તા. ૧૬-૭-૨૩ મુજબ જણાવ્યા છે)

તાકાના ભાવ.

કોરૂ શરટીંગ ફારી ન-૨૦૦૦ રૂ. ૧૨૫૫	જાપાનીઝ હાથી છાપ કોરૂ
કોરૂ જગન્નાથી ન-૧૮ „ ૫૫૫૫	ડ્રીલ રૂ. ૧૬-૧
„ ડ્રીલ ન-૪૨૫ મશીન છાપ „ ૧૪૫૫	લોગ કલોથ ધોયેલ ન. ૧૫૦૦
„ પેપર ડ્રીલ „ ૨૪	રૂ. ૨૫૫
„ સફેદ મલમલ ન-૧૨૬૦ „ ૩૫૫	લોગકલોથી સ્પી ૪૦૦૦૦
„ „ ન-૧૪૨ „	રૂ. ૨૮૫

તેના પના મુજબ ભાવ જુદા જુદા છે.

કોરી સફેત મલમલ ન-૬૦૦૦ રૂ દા. ચાકલી જન છીં રતલના બાઝ
 ,, ,, ન-૮૮ ,, બા
 ,, નૈનસુખ ૮૮-૮૮૮ રૂ પા
 ,, ,, ૧૮૫૦,, ૩૫૫

બપાનીસ માલમા લોગકલાથ કોરો આવે છે, તેમા નં ૬૬૬, ૧ ન
 ૮૨૪૨, ૮૧૮૧, ૧૨ સીપાઇ, ૩૮૩૮, ૧૦૦૦૧, ૬૬૧૫, ૭૨૦૦ વીગેરે જુદી
 જુદી જાત આવે છે તેમજ જન કોરી ખતકછાપ, હસછાપ, , અને હાથી
 છાપ આવે છે

દેશી મીલના માલમા—લાનકલાથ ઇંચ ૩૪—૪૦ મા રેચલ મીલનો,
 સ્ટાડર્ડ મીલનો, સેચરી મીલનો, હીદુસ્તાન મીલનો, કાજલ, ટેસ્ટાઇલ વીગેરે
 મીલનો આવે છે, તે પુરા વજનનો માલ સારા સુતરનો આવે છે તેના ભાવ
 રતલ ઉપર ગણાય છે એટલે એક તાકો જેટલા રતલ થાય તેનો ભાવ હાલ
 રૂ. ૧૧ ની આસપાસ રતલના ગણાય

આ ઉપરાંત લોગકલાથ હલકો માલ ઉપલીજ મીલનો જુદી જુદી કવોલી
 ઠીનો પણ આવે છે જેમકે ટેસ્ટાઇલ મીલનો હાથી છાપ, સ્પ્રીંગ મીલનો વેપારી
 છાપ, સેચરી મીલનો પ્યુગલ છાપ, જેનીથ મીલનો પડધમ છ પ, એવી જુદી
 જુદી છાપનો હોય છે જેના ભાવ ઉપરના કરતા બેથી ત્રણ આના રતલે એછા
 લખાય.

આ ઉપરાંત દેશી મીલોમા બનેલો જુદી જુદી જાતનો ઘણો માલ નીકળે
 છે, જેવો કે ઘોતીઆ, કોરી જન, એક કોરા અને ઘોચેલા, સ્પ્રીંગ, સફેત અને
 સલીવાળા આવે છે એકનો ભાવ તાકાનો થાય છે તાકો ૨૪ વારના આવે
 એછો વધુ હોય તો હિસાબે સમજાય એકની જાતોમા સ્ટાડર્ડ, ફીનીક્ષ, સ્વાન,
 ફીન્લે, ટેસ્ટાઇલ, પર્લ, કર્તુરચદ, બોબે ચુનાઈટેડ, સ્પ્રીંગ વીગેરેના માલ બનર-
 બરના ચાલુ માલ ગણાય, તેના ભાવ પણ રૂ. ૪૫ થી કરી રૂ. ૧૨૫ અને
 ૧૪૫ ના પણ હોય છે

કાપડમા અનેક જાત અને જાત હોવાથી તેનું સ્પષ્ટિકરણ કાંઈ દુકામા
 થઈ શકે નહીં પણ આટલી હકીકત ભોમીઆ તરીકે ઉપયોગી થાય તેથી
 જણાવી છે

દેશી માલમા હમણા ને હમણા કેટલોક વખત થયા છે તેથી તથા સાદીઓ
 અને ખાદી કાઢવાનું ઘણી મીલોએ શરૂ કર્યું છે, જે ખુશી થવા જેવું છે અને
 તેથી પરદેશી માલ કરતા તેનો ફેલાવો બહોળા પ્રમાણમા થાય છે પણ નફાની

માર્જીન જો ટુકડી કરવામાં આવે તો આ ઉત્પન્ન થતો દેશી માલ મોટા પ્રમાણમાં વપરાય અને મીલો સદાને માટે નફા કરતી રહે

ગામઠી કાપડમાં એક મોટી હરકત વેપારીઓને અને મીલવાળાને એ છે કે-વીલાયતમાં જેમ “મર્ચન્ટાઇઝ માર્કેસ એક્ટ” છે તેમ અત્રે નહીં હોવાથી અમુક મીલ કોઈ પણ નખર રજાટર કરાવી શકતી નથી, અને તેથી કરીને એક નખર જો બજારમાં આવુ થાય છે તો તેજ નખર બીજી મીલવાળાઓ પણ પોતાના કાપડ ઉપર મારી શકે છે આ ઘણા રોચનીય બાબત હોવાથી તેમાં સુધારો થવો ઘટે છે

દરેક જાતના ગરમ કાપડ ઉપર તેમજ નીચે જણાવેલી સુતરાઉ કાપડની જાતના તાકા ઉપર ફેટલા વારનો તે તાકો કે રેજો છે તેની છાપ મારેલી હોવી જોઈએ એવો સરકારી ધારો છે તે કાપડની જાત —

કીનખાખ, કેશ્મીક, કેનવામ, ચેક, કોરપ, ચદર, કાશ્મીર, સર્જ, કેપ, (ધોતીઆ ઉપર વાર અને જોટો કે સીગલ,) કોટનું કાપડ, ચોપડીઆ બાઘવાનું કાપડ, દોરીઆ, ડ્રીલ, ફ્લાઈન, ગાઝ, જીન, લપેટ, લૉન, લાગકાથ, માદરપાટ, મજલીન, નેનસુખ, નેટનું (મછરદાનીનું) કાપડ, દરેક જાતની છીટ, સાડી જોટો કે સીગલ, પીછોડી અને દુપેટા, ખમીશ પેરણનું કાપડ, તસર અને તવીલ, ટીકલોથ, (તળુનું કાપડ), છત્રીનું કાપડ, મખમલ, વેનીશ્યન, બફર, સીલે સ્યાઆ વિગેરે

આ દરેક કાપડ ઉપર જો વાર-કે નગ વીગેરે ન છાપેલ હોય તો જગત-ખાતું કસ્ટમમાં પાસ કરતું નથી અને તે મુજબ છાપ મારેલી જોઈનેજ પસાર થવા દે છે

કાપડમાં દરેક જુદી જુદી જાતોમાં વલતર વટાવ બારદાન કાપી આપવાના ધારો શુ શુ છે તેની હકીકત —

૧ કાપડ સુતરાઉ ગામઠી મુબઇની મીલનું રતલ ઉપર વેચાય છે, તેમાં વટાવ સેકડ ૦) = જે આના અને બોલીથી ૦. = મલે છે પણ ચાદર જોટાને વટાવ દર સેકડે ટકા ૩ અને રોકડેથી ૩) = કપાય છે મુદત દીન પાચની છે દલાલી ટકો ૦ કાપવાનો ધારો છે જુદા જુદા માલમાં વટાવ જુદા જુદા છે તેની વીગત —

ક ધોતી જોટા ખરીદે તો વટાવ દર સેકડે ટકો ૦ અને રોકડેથી ૦. = કપાય છે ખુલા થાન ખરીદે તો પણ વટાવ ઉપર મુજબ મળે છે

ખ નાગપુરી ધોતીઆ જોટા, ગામઠી માલનો વટાવ દર સેકડે ૧૧ ટકો છે.

ગ. અમદાવાદી ધોતીઆ જોટા, તથા સાડી વીગેરેનો વટાવ દર સેકડે ત્રણ ટકા કપાય છે, બારદાન મલતું નથી. મુદત દીન ૮ થી ૧૦ ની છે.

- ૬ સોલાપુરી શાહી તથા ચોલીના ખડ વીગેરેનો વટાવ દર સેકડે ૮કો
૦૧ કપાય છે મુદત દીન ૧૫ ની છે
- ૭ છાંયલ માલવી તથા જેપુરીમા નામનો ૮કો ૦૧ અરધો વટાવ મલે છે
પણ ફેન્સી છાંયલમા વટાવ ૮કો ૧ થી ૧૧ મલે છે તથા કાપડ
જરીકામમા વટાવ મલતો નથી
- ૮ કાપડ વીલાયતી સુતરાઉ ધોચેલું—પેટી અથવા ગાસડી અકબધ
ખરીદે તો માલ ઉપાડયા પછી છ દિવસે વલતર ૮કો ૩૦૦ કાપી
આપી હિસાબ આપે છે ખારદાન ધારા મુજબ જુદુ મળે છે છુટક
માલ ખરીદે તો માલ લીધા પછી ૨૦ મે દિવસે મજકુર વજારના
૮કો ૩૦૦ કાપી આપી વચેલા માલના નાણા લે ખારદાન છુટક
માલના હિસાબે થાય ઉપર મુજબ ટાઈમસર નાણા નહીં આપનાર
પાસેથી દર સેકડે ૮કો ૦૧૦ પોણા લેખે વ્યાજ અદે

ખારદાન દાગીનાને હિસાબે ખુલ્લો માલ વેચવામા આંચો હોય
તો દર દાગીને રૂપીઆ એકના હિસાબે ખારદાન કાપવું
ખુલ્લો માલ જેવો કે નેનસુખ, મલ્લમલ, જગન્નાથી, અને
લોન કલોથમા ખારદાન દર તકા એકે આનો ૦૧ પા અને
અડધીઆનું ખારદાન ૦)૧૧ અરધો પૈસો લેખે કાપી
આપવું પરંતુ લોનકલોથ વાર ૪૦-૪૨ ઉપર આનો અરધો
ખારદાનનો કાપી આપવો

કડદો મલમલ, નેનસુખ અને જગન્નાથીના તાકાની કીમત રૂ
૪૦ અને તે ઉપરમા ટુપાર્ટ તથા નમુનાના તાકા હોય
તો તેનો કડદો દર તાકે રૂ, ૦૧ પા રૂપીઆ લેવો દેવો
રૂ ૪૦ ની અદરની કીમતના માલ ઉપર દર તાકે બે
આના કડદો લેવો દેવો તેમજ લોન કલોથના તાકાવાર
૪૦-૪૨ ના ટુપાર્ટ માટે દર તાકા દીઠ રૂપીઆ ૫૦
અને અડધીયા વાર ૨૦ ના તાકા દીઠ બે આના ટુપાર્ટનો
કડદો લેવો દેવો

ઉપરની દરેક જાતના માલમા પેટીની અદર દશ તાકા
ઉપરાત બે તાકા વધારે કડદાના નીકળે તો દોઢે કડદે
વધારાના કડદાના તાકા ખરીદનારે રાખવા, એટલે બે
આનાને બદલે ત્રણ આના લેખે, અને આર આનાને બદલે
છ આના લેખે કડદો લેવો દેવો

૩. કાપડ વીલાયતી સુતરાઉ કોર્ડ-પેટી અગર ગાસડી અકબ ધ ખરોદે તો રૂપીઆ પાચ દિવસમા વટાવ ટકા ૩ અને રોકડેથી ૩) કાપી લઈ ભરવા છુટક તાકાનો વટાવ પણ તે મુજબ છે. ખારદાન તથા કડદો ધોયેલ મુજબ ધારાસર છે.

૪ કાપડ, (અંગ્રેજી) ગરમ, સુતરાઉ, ફેન્સી, મખમલ, પ્લશ, રેશમી, સાટીન જરી, કીનખાખ, શાલ તથા શણ વીગેરેમા એટલે બનાત કાશ્મીરી, વુલન, ફલાલીન, આલપાકો, સર્જ, પરમાટો વીગેરેમા વટાવ આદિ નીચે મુજબ અપાય છે—

ક. અકબ ધ માલની વલતરના ટકા ૩૫૫ તથા છુટક માલમા ટકા ૪૫ કાપી આપવામા આવે છે પરચુરણ છુટો માલ જો પેટીમા ભરી આવ્યો હોય તો તેનો વટાવ ટકા ૪૫ કાપી આપવાનો ધારો છે

ખ માલ લખાવ્યા પછી છ દહાડાની અદર ઉપાડવાનો ધારો છે. હિસાબના નાણા અકબ ધ દાગીનાના, ઉપડેલી મીતીથી દશમે દહાડે પાકે, અને છુટક માલ વેચ્યો હોય તો પાકા પદર દહાડે તેના નાણા વસુલ કરી શકે તેમા ફેરફાર પડે તો વ્યાજ ટકા પોણા લેખે પડે

ગ ઉપર મુજબ જણાવેલા માલો ઉપર ખારદાન કાપી આપવાનો ધારો નથી

ઘ દહાડી રીવાજ મુજબ ટકા ૦૫ કાપવાનો ધારો છે

પ કાપડ સણનું કે તાન ખારીક તથા મોટું જેવા કે મુગટા વીગેરેમા વટાવ સેકડે ટકા ૩૫૫ છે

૬. ખાદી હાથની વણેલીનો ભાવ સાફી છે મીલની ખાદીમા વેપારીઓ ગાસડી ઉપર છ આની વટાવ આપે છે દહાડી બુદી

૭ કાપડ વિલાયતી રંગીન છીટ ફેન્સી, કસુબા, રૂમાલ, સાડીઓ તથા છાપેલા માત્રમા નીચે મુજબ વટાવ-વલતરના ધારા છે —

૧-વટાવ અકબ ધ માલ, ગાસડી અથવા પેટી, અગર છુટો માલ પા અરધી કે પોણી પેટી મુજબ પેટી કે ગાસડીના ભાવે વેચાય તો તેના નાણા માલ ઉપાડ્યા પછી દીન પાકા ૧૦ દશમે, અને છુટક માલનો હિસામ ૧૬ મે દિવસે વટાવ ટકા ૩૫૫ કાપીને અપાય છે, પણ વલતે દિવસે જો હિસામ

આપવામાં આવે તો ૦૧ પા ટકો વધારે એટલે ટકા ૪
લેખે કાપી આપે છે માલ લખાવ્યા પછી અકબધ
હોય તો દીન આઠ સુધીમાં અને છુટક ન લ દિવસ દશ
સુધીમાં લેનારે ઉપાડવો જોઈએ નહીં તર વટાવમાં
વાધો પડે

૨-ખારદાન ખારદાન સખંધમાં એમ છે કે ખારદાન પા પેટી, અરધી
પેટી કે પોણી પેટીનું એવી સરતે અપાય છે કે પેટીના
ખોખાની કી મત રૂા ૧૧ ની એવરેજ અને ગાસડીનું રૂ
૦૧૧ પોણાની એવરેજ પ્રમાણે કાપી આપે
છુટક માલનું ખારદાન તાકા ઉપર નીચે મુજબ અપાય છે

મજલીન તથા છીટનું વાર ૧૦ થી ૧૨ નો આનો પા લેખે	૦)૦૧
રગીન દોરીઆ વાર ૧૦ થી ૧૨ નો આનો અરધા લેખે	૦)૦૧
કસુખી, ગુલાખી, ઘાઘરાપાટ, કોર વગરની છીટ ખોરડ જે ૪૦ વારના	
તાકાના ભાવે વેચાય છે, તેનું ખારદાન એક આના લેખે	૦)-
છીટ વીગેરે વાર ૨૦ થી ૨૮ સુધી અરધો આનો	૦)૦૧
„ „ ૨૮ થી ૪૦ „ પોણા „	૦)૦૧
„ „ ૪૦ થી ઉપર ૪૮ સુધી એક „	૦)-
„ „ ૪૮ થી વધારે વાર હોય તેનો મવાઆનો	૦)-
જે છીટ તાકાને હિસાબે ૨૮ વાર આવે તેનું અરધા આના	
લેખે ખારદાન કપાય	૦)૦૧
રૂમાલનું સીગલ ખારદાન પા આનો કપાય	૦)૦૧
સાડી ચાકચેટનું ખારદાન વાર ૪ થી ૭ નો દોકડો ૦૧૧ પોણા	
„ ૮ થી ૯ નો „ ૧ એક	
„ ૧૦ થી ૧૨ નો પેસો એક	

સાડી ગુલાખીનું ખારદાન વાર ૪ થી ૫ નો પા આનો -)૦ અને છુટા
વાર ૧૧ વારથી ૨ વારની નજે ૧ એક પાછ, ૨૧ થી ૩ વારની પેસાની ૨
અને ૧૨૧ થી ૨૦ ની નગ દશની નજે પાછ લેખે એમ બધા ગીવાજ
જુદા જુદા છે

શાહી

અકબધ માલમાં દર પેટી અગર ગાસડી દીઠ જો આકડામાં
લખ્યું હોય તો રૂપીઆ ૧ થી ૧૦ સુધી શાહી આપી
શકાય, અને છુટક માલમાં પા પેટીનો રૂા, ૧, અરધોના રૂ. ૨,

પોણીના રૂા ૩, અને આખી પેટીના વધુમા વધુ રૂા ૪ શાકી આપી ગયાય છુટક માવના પેચણ ઉપર શાકીનો ધારો નથી

૮ કારડ રેશમી સારી રીંગેરે ચીનાઈ જાપાનીસ બજારમા (માડરી બદર ઉપર છે ત્યા) વેચાય છે, જેમા જાપાનીશ અને શાંધાઇ રેશમી કાપડમા હીસાબ એસોશીએશનવાલા બજારના વેપારીઓ ૨૫ દિવસે લે છે અને આપે છે જ્યારે બહારના ઘરાકો માટે ૧૫ દિવસે હિસાબ લેવાનો રીવાજ છે વટાવ ટકા ૩૦ લેખે કાપવાનો ધારો છે અને ચીનાઈ રેશમી કાપડમા વટાવ ટકા ૨૦ કાપવાનો ધારો છે.

ઉપર મુજબ ધારા એસોશીએશનોના છે, તેમજ દરેક માલ અકબ ધ કે છુટક ખરીદાય તેના પસા કેટલા દિવસે લેવાય છે, તથા વટાવ જુદા જુદા માલમા શુ પ્રમાણમા ગણવામા આવેછે, તેનો ઉપરની હકીકતનો સારો સારાશ નીચે મુજબ છે, જે ઘણા વેપારીઓને ઉપયોગી થવા સમર્થ છે બારદાન કડદાની વિગત ઉપર આપેલી છે તે મુજબ સમજવી તથા દલાલી ટકો ના પા અને કોઈકમા ટકો ના અરવો માલ મુજબ રીવાજસર જાણવી

માલની જાત.	વટાવ સે કડે	પચુરણ માલનો હિસાબનો ધારો	અકબંધ દાગીનાનો હિસાબનો ધારો
દેશી પોતીયા પોચેલા	૧૦	૧૫ દિવસ	૭ દિવસ
„ „ કોના	૦૮	૧૫ „	૩ „
વીલાયતી પોતીયા પોચેલા	૩૦	૨ „	૬ „
„ „ કોરા	૪૦	૬ „	૩ „
ધોયલુ કાપડ, નેનસુખ, મલમલ, હરખ વિગેરે	૩૦	૨૦ „	૬ „
શર્ટીંગ દેશી જેવા કે એક, સુરતી વિગેરે	૧	૧૫ „	૫ „
શર્ટીંગ વીલાયતી „ એક વિગેરેમા	૪૦ થી ૪૦ ૧૬	„	૫ થી, ૭ દિવસ
ગરમ અગ્રેજી માલ	૪૦	૧૬ „	૫ દિવસ
ગજાક, હોઝયરી વીલાયતી, જાપાની વીગેરે	૪૦	૧૫ „ થી વધુ	૫ „
ચાઇના સીલ્ક અને રેશમી	૩૦	૧૫ દિવસ	૫ „
કસુબા, ચુદ્દી, લહેરી આ (વીલાયતી)	૩૦-૪૦	૧૫ દિવસ	૧૦ „

જાપાન જીન, માદરપાટ, સાટીન બે આની ૧૫ ,,	૩ ,
ગામઠી સુતરાઉ કાપડનો જુદો જુદો	
વટાવ ઉપર આપેલ છે ૧૦-૧૨ દિવસ	૫ ,,
શાલ ૪૧ ૧૨ ,,	૫ ,,
જાપાની રેશમ ૩ ૧૦ ,,	૫ ,,
ચીનાઈ સાટીન ૨૧-૨૧ ૧૨ ,,	૫ ,,
કટ પીસ ૦૧ થી ૧ ૧૫ ,,	૮ ,,
મીલ કાપડ ૧૧ ૧૨ ,,	૫ ,,

આ પ્રમાણે મારકીટના વેપારીઓ અને શરણેની પેઢીઓ વચ્ચે માલના હિસાબની બાબતમાં ધારા ધોરણ ચાલે છે. દલાલીની બાબતમાં અકબધમાં ટકો ના આપે છે પણ છુટકમાં ના અરથો ટકો દલાલી ગામઠીમાં છે ઉપર મુજબ ધારા, ચાલુ રીવાજ મુજબ છે પણ તેમાં ફેરફાર વખતના પ્રમાણમાં તથા લેનાર વેચનારની ગરજના પ્રમાણમાં—થઈ શકે છે જે ખાસ સમજી લેવા ખાતર જણાવ્યું છે

નામદાર મુબઈ સરકાર તરફથી સને ૧૯૨૧-૨૨ ની સાલનો બહાર પડેલો જે રીપોર્ટ છે તે ઉપરથી જણાય છે કે કાઠીઆવાડ અને દેશી રાજ્યોના ભાગ બાદ કરતા મુબઈ ઇલાકામાં કુલે ૧૦૫૩ કારખાના કામ કરે છે, અને તેનો મોટો ભાગ કાપડ બનાવવામાં રોકાયેલો છે

ખાનદેશ, અગદાવાદ, સુરત, હેદ્રાબાદ અને દક્ષિણ મહારાષ્ટ્રમાં રૂમાઈ કપાશીયા જુદા પાડનારા, સાફ કરનારા અને ગાસડી બાધનારા બધા મળી ૫૮૬ કારખાના છે, અને ૧૭૮ કાતવા વણવાની મીલો છે ૧૫ એકલી કાતનારી, અને ૬૫ વણનારી અને કાતનારી મીલો મુબઈ શહેરમાં છે, અને તે કુલ મુજબ ૧૬ તથા ૫૧ અમદાવાદમાં છે, કુલે ૭૭૭ કારખાનાઓ કાપડ વણાટના ઉદ્યોગમાં રોકાયેલા છે, જેમાં ૬૬ યુરોપીઅન કુપીના હાથમાં છે આ કાપડની મીલોમાં કુલે બે લાખ એશી હજાર માણસ મમે લાગેલા છે યુરોપીઅન દેખરેખ નીચે ચાલતી કાપડની મીલોની સંખ્યા ૮૪ની છે આ પ્રમાણે કાપડનો ઉદ્યોગ ખીલેલો મુબઈ ઇલાકામાં માલુમ પડે છે

વળી જ્યારે ચીનનું સુતર બજાર, હિન્દીઓના હાથમાંથી ઘણુંખરૂ જતું રહ્યું હોવાથી, મુબઈના જે મીલો એકત્ર સુતર કાતવાનું કામ કરતી હતી, તેની સંખ્યા ઘટી, અને કાતવાની તથા વણવાની લેગી મીલોની સંખ્યામાં વધારો થયો હતા મુબઈ ૧ આસીતે કા ખાના મીલોની સંખ્યામાં કાંઈ પણ ફેરફાર થયો નથી, છતાં પણ ત્રાકાની સંખ્યામાં ૬ ટકા જેટલો વધારો થયો છે, અને વણવાની શાળોમાં ૨૦ ટકા જેટલો વધારો થયો છે

વળી મીલ બનાવટ િ માલની જાતમા સુધારો થયો છે, અને કાતવાની મીલોમા પણ ધીમે ધીમે ઊંચા આકતુ સુતર કાઢવામા આવે છે

કાપડ સુતરના લાવનેા આવાર આખા દેશ િ સ્થિતિ ઉપર મુબઈમા રહે છે હી દુસ્થાનમા કલકત્તા, કુતાચી, રંગુન, મદ્રાસ અને મુબઈ એ પાચ મોટાં બદરો છે અને ઉત્તર હીદમા કાનપુર, દીલ્હી અને અમૃતમર એ કાપડનાં મોટાં બજારો છે. એ સર્વ સ્થળોની ચસર અરસપરસ થાય છે

સને ૧૯૨૨ના એપ્રિલથી સને ૧૯૨૩ના માર્ચ સુધી બારમાસ દરમ્યાન ૪૦ કરોડ અને ૬ લાખ રતલ જેટલુ કાપડ હીદમા બનાવવામા આવ્યુ હતુ, જેની કીમત રૂપીઆ ૫૬ કરોડ અને ૩૬ લાખની ગણાઈ હતી અને એક્ષાઈઝ જગાત એ કરોડ અને એ લાખની ઉપજ હતી આ ઉપરાત પરદેશથી ૬૦ કરોડ અને ૮૭ લાખનુ કાપડ આયાત કરવામા આવ્યુ હતુ

રેશમ (Silk)

રેશમનુ ઉત્પત્તિ સ્થાન ચીન દેશ છે રેશમ એ રેશમનો કીડો જેનુ નામ કોશેટો કહેવાય છે, તે કીડામાથી ઉત્પન્ન થાય છે
નામ કોશેટો કહેવાય છે, તે કીડામાથી ઉત્પન્ન થાય છે
આપણા દેશમા બગાળા રેશમનુ ઉત્પત્તિ સ્થાન ગણાય છે,
પણ યુનાઈટેડ પ્રોવીન્સીઝ, પંજાબ, કાશ્મીર, અને બેંગલોર તરફ પણ કાચુ રેશમ ઉત્પન્ન થાય છે કારણ કે રેશમના કીડા ઉછેરવામા તે દેશોની હવા અનુકૂળ છે મહીસુર, બગાળા અને કાશ્મીર એ ત્રણે રેશમના મથકો માટે પ્રખ્યાત છે

કાચુ રેશમ એટલે છાલ સડાવીને જે-જુદુ બોરામા આવે છે તે અને પાકુ રેશમ એટલે તેની આટી થઈ પેટીઓમા ભરાઈને આવે છે ને કાચુ રેશમ, ઉપર જણાવેલા આપણા દેશોમાથી જુજ ભાગે મુબઈમા આવે છે, કારણ કે તેનો લાવ અહી કરતા સ્થાનિક વધારે આવે છે પાકુ રેશમ ચીનના શાધાઈ અને કતાન બદરેથી આવે છે

શાધાઈથી જે રેશમ આવે છે, તેમા બે જાતો આવે છે-સફેત અને પીળુ.

તે મુબઈમા ૩૨૫ તોલાના પાકા શેરના હિસાબે વેચાય છે
તોવનુ પ્રમાણ મુબઈના એક મણનુ પાકુ ૧૫ શેર, અને એક રતલનુ પાકુ અરધો શેર અને એક તોલો એ હિસાબે શેરનો લાવ ગણાય છે તેમા જુદા જુદા નબર અને છાપ એમ એકસે જાત આવે છે, તેના લાવ પાકા શેરના રૂા ૧૩ થી ૪૦ સુધીના હોય છે એટલે હલકી

કોલેટીનો ભાવ રૂા ૧૩ હોય અને ઉચીનો રૂા ૪૦ હોય, પણ અહીં ૧૬ થી ૨૫ ના ભાવની અપત્તી વિશેષ કાણુ કે હિંદ ખાદુ ભારે ઉચો માત્ર ખાતુ નથી જે તાણી અને વાણા નીકળે છે તે રેશમના વેસ્ટમાથી (કચગમાથી) નીકળે છે

મજકુર રેશમ ખાનારા દેશ મદ્રાસ ઇલાકો, સુરત, અમદાવાદ, પાટણ, માલની અપત્તી દીલ્હી, કલકત્તા, પબખ અને કાઠીઆવાડમા જામનગર અને પોરબંદર છે તથા મીલોમા માલ ખપે છે

આપણા દેશમા રેશમના કારખાના ઘણા છે, ખંગાળામા તે કલકત્તા, મુર્શીદાબાદ, મીદનાપુર, ખરદ્વાન, ખર્હામપુર, ખારી, ફરીદપુર, રેશમના કારખાના ખારીસાલ વીગેરે સ્થળોએ છે, યુ પી મા ખનારસ અને કયા કયા છે પરતાપગઢમા છે, દક્ષીણમા માઇસોર, બેંગલોર, પોલીચેરી, મદુરા, તાન્નેર વીગેરે સ્થળોએ છે, અને મુખર્ધ ઇલાકામા દશ મીલો રેશમની છે, જેમા મુખર્ધ તળપદના પાચ, બે ગ દારા મા, એક પુનામા, એક સુરતમા અને એક પાલણપુરમા છે

આ ઉપરાંત હાથવણાટના રેશમના કારખાના છે જેમા અમદાવાદની અતલસ, જામનગરી અખર, સાક્ષા, અને રેશમી પાઘડી, ખનાખના મુગટા, પોરબંદરી રેશમી સાડી અને પાઘડી, અને પુનાની પીતાખગીઓ પટણના પટોળા અને સુરતની ગજી પ્રખ્યાત છે

રેશમનો ભાવ હાલમા જેનો રૂા ૪૦ ગણાય છે તેનો ભાવ લગાઈ અગાઉ રૂા ૨૦ નો હતો, રૂા ૧૩ ના ભાવના રૂપીઆ ૮-૨ હતા હાલમા ભાવ વધારે હોવાતુ કારણુ અપત વધી, હાલના અને આગલના ભાવમા તરાવત પેઢાશ ઘટી અને લગાઈના વખતમા પુખ્તળ માલ લગાઈના ઉપયોગમાજ લેવાયો તે ભાવ ઉચ્ચ જાયેલા તે ધીમે ધીમે ઘટે

રેશમમા વટાવ સેકડે ટકો ૧૫, દલાલી ટકો ૦ અને નાણા મલ ઉપ-વટાવ-દલાલી કયા પછી તેજ સાજરે જે તુરતજ લેવાનો રીવજ છે મુખર્ધમા કાયા રેશમના વેપારી જુજ છે શેઠ નગીતચદ પુલ્લચદ ચીતાઈ અને શેઠ જવેન્ચદ ગુમાતચદ એ પુખ્ત છે મેમસ રામના વપારી સર કંગેમભાઈ ઈમરાહીમ કુ અને ગેભાઈ ડરજીયા કુ એ કાચુ રેશમ જથામધ વેચનારી પેઢાઓ છે

રેશમની ઉત્પત્તિ કરનાગ પરદેશોમા મુખ્ય ફાસ, ઇટાલી, સ્પેન, અસ્ટ્રીયા ટીમેટ, ચીન, જાપાન અને સીચામ છે હિંદ પણ ગણત્રીમા આવી જાય છે મોટામા

મોટો પાક સને ૧૯૧૯માં આખી દુનીઆમાં રેશમનો હતો જે ૨૭૨૯૦ હજાર કીલોસ હતો. એક કીલોના ૮૪ નેલ ગણવા

હાલમાં બનાવટી રેશમનો ઉપયોગ વધારે થય છે, તેનો ઉદ્યોગ તેથી વીકાસ પામતો જાય છે ઇટલીમાં ચાર કપનીઓ હસ્તિમાં છે (મે ૧૯૨૩), તે દરરોજ પચીસ હજાર રતલ બનાવટી રેશમ બનાવે છે આ સિવાય રોમ અને નેવરલેડમાં પણ કારખાનાં ઉભા થાય છે, આ કામ માટે સોડા, કારબોન ઓઈલફાઈલ અને ગાંધકનો તેજમ મુખ્ય જોઈએ છીએ

૮ ઊન (Wool)

ઊન એ મેઢાના રૂવાડા છે તે રૂવાડા ગરમ હોવાથી તેમાંથી બનતી ચીજો ગરમ તરીકે શીયાળા અને ચોમાસામાં ઉપયોગમાં લેવાય છે. ઊનની પેદાશ અને ચડત ઊન સફેત, પીળું, ભુરૂં આવે છે, અને બકરાના કાળા વાળને ઊનની ગણતરીમાં ગણતા નથી કાઠીયાવાડ અને ગુજરાત । ભરવાડ લોકો ફાગણ માસમાં ઊનની કાતરણી કરે છે ઊનની પેદાશ કચ્છ, કાઠીયાવાડ, ગુજરાત, બીકાનેર, જયપુર, ખાનદેશ, યુ પી પ્રાંતો, પુના, સતારા અને મદ્રાસ ઇલાકામાં જે થાય છે, તેની ચડત મુખ્ય માર્ફતે થાય છે, અને મુખ્યત્વે કરીને લીવરપુલ ચડે છે બંગાળમાં જે ઊન થાય છે, તેની ચડત કલકત્તાથી થાય છે અને પંજાબ, લાહોર, અલોર અને મારવાડમાં થતા ઊનની નિકાશ કરાચી ખાતેથી તાર્તર પ્રીંટ કા કરીને અમેરીકાની પેઢી છે, તે દરેક સ્થળનો મલતો માલ ચડાવે છે આ સિવાય પર્શિયન ગર્દૂ અને આફ્રીકાના બહારનો માલ જુજ આવે છે, તે અત્રેની મીલો ખાય છે, અગર તો વીલાયત ચડત થાય છે ઉત્તર હિંદુસ્થાનમાં મોટા મથકો કવેટા, શીકારપુર, અમૃતસર અને મુલતાન છે, અને તે સ્થળોએ એકઠું થયેલું ઊન કરાચી માર્ફતે ચડે છે. મુખ્યમાં ઊન કઢહારી, બીકાનેરી હલકા ભારેના (સફેત)ના ભાવ બોલાય છે

આખા હિંદુસ્થાનમાં ઊન આશરે બે કરોડ રતલ નીપજે છે ઊનની સાથે રૂ નું મિશ્રણ કરી તેના કપડા બનાવે છે, એકલા ઊનનું ઊનનો ઉપયોગ પણ કાપડ બને છે ઊન કાળા રંગનું તથા સફેત રંગનું અને ઉત્તમ જાત મુખ્યત્વે કરીને હોય છે, અને ભુરા રંગના મેઢા હોય તો તેવું ઊન આવે છે સારી જાતનું ઊન તેજ ગણાય છે

કે જે તદ્દન સાફ કીધેલું હોય ચીકાશ નહીં કાતો નહીં, અને કાઠવ નહીં, આવા ઊનના ગાલીચા બને છે

તે શિવાય બિનમાથી વાબળા, ઘાબળી, શાલ, બનુમ, મોબ, ગલપદા,
રૂમાલ આનનીયા, ગજુફગફ, ટુવાલ, ચડી, કારપેટો,
બિનમાથી બનતો માન રંગે વિંગેરે બને છે સને ૧૯૨૧-૨૨ મા બાર લાખ
રૂપિયાની નીમતના કારપેટો, અને રંગ પ્રીટીશ બનાવટના
હિંદમા આયાત થયા હતા, અને બીજી બિનતુ કપડ ૭૯ લાખતુ આવ્યું હતું
હાલમા હિંદમા પણ કારખાના ઉઘડ્યા છે તે નીચે જણાવેલ છે

વીલાયતી શાલો ગરમ આવે છે, પણ કાશ્મીરની ભરતમરેલી શાલ
તેનાથી નડીયાતી હોય છે વીલાયતી માલ સોઘા અને દેખાવડો હોય છે, જ્યારે
દેશી માલ ટકાઉ પણ ઓછો દેખવડો હોવાથી લોકો વીલાયતી માલ ખરીદી
થોડ પેસે ભપકો મારી શકે છે ઉપર જે ચીજોના નામ આપ્યા છે, તેમાનો
ઘણાખરો માલ હોઝયરી (Hosiery) અગ કડવાય છે તે, તથા તેરોજ માલ
સુતરાઉ બરનો પણ ઇંગ્લાડ, જર્મની અને આસ્ટ્રીઆ, અમેરિકાથી આ દેશમા
ભરપુર આવે છે લકાઈના વખતમા જર્મની અને આસ્ટ્રીઆની જગ્યા બપાને
લીધી હતી, હાલમા તો હિંદમા પણ કારખાના ખુલ્યા છે

આલપાકો ગરમ કપડમા ગણાય છે, પણ તે બિન ઝહી શકાય નહી
દક્ષીણ અમેરીકામા પેરુ કરીને એક દેશ છે, ત્યા બકરા
આવપાડો જેવા આલપાકો નામના પણ થાય છે, તેના વાળતુ બના
વેલુ કપડુ આલપાકો નામથી એળખાય છે જેન બિનના કપડા ઉપર બના
બતનો રંગ થયે છે તેમ આલપાકો પણ દરેક બતનો રંગીત બની શકે છે

બિનનો વપરાશ હિંદમા અસલ વારેથી છે, તે “ પારાયલુ સગ્રહ ” ગ્રંથ
જોવાથી જણાય છે, તેમા લખ્યું છે કે—“ શ્રાદ્ધ કરનારે
વિશેષ હિંદુત બિનના વસ્ત્ર પહેરીને પીડ આપવા, કેમકે એવી રીતે
પીડ આપવાથી તે ગયાળ ખાતે શ્રાદ્ધ કરવા બરાબર
થાય છે ” તેમજ હારિત સ્મૃતિમા લખે છે કે—“ અગ્નિ, બિનતુ કપડુ, પ્રાણલુ અને
કુશતુ ઘસ એ ચર ચીજો મહા કૃપાળુ પ્રદાએ બતાવી છે આ ઉપરથી માલુમ
પડે છે કે પ્રાચિન કળમા ધાર્મિક દૃષ્ટિથી બિનને માનથી નીરખવામા આવતુ ”

ટીમેટના શુભ જુદા લાગમા અમુક બતના ઘેટા બકરા થાય છે જેમા બીયાગી
નામના ઘેટાનુ બિન ઘણુ સુવાળુ અને લાગા તારવાળુ હોય છે, પશ્ચિમ ઘેટાનુ
એના કરતા વધારે સુવાળુ અને ખારીક હોય છે પશ્ચિમ બિનના બે વર્ગ હોય
છે, એક કાળુ કે કાબરચિત્રુ, અને બીજી સફેદ આ બના બિનમાથી જે શાલ
બને છે, તે કાશ્મીરી શાલ તરીકે પ્રખ્યાત છે તે બિનની ખરીદી સોમલા પાસે

રામપુર અને કાશ્મીરમાં થાય છે હાલ ટીબેટથી જે ઊન આવે છે, તે ખરીદવાનું મુખ્ય મથક કાલીમ્પોગ સ્ટેશન જે ટીસ્ટા રેલ્વે કે જે દાર્જીલીંગ હીમાલય રેલ્વેની શાખા છે, ત્યાં આવેલું છે, તે રેલ્વે લીપુલાકી ખીણમાં થઈને કૈલાશ પર્વત અને માન સરોવર વાસે પસાર થાય છે આ સિવાય સરહદ તરફના ભાગની ઊન આવે છે, તે “બેંગોલ નોથ વેસ્ટર્ન રેલ્વે” ઉપરના રક્ષાલ સ્ટેશને આવે છે ઊન આંચેલોઆ અને ન્યુઝીલાંડમાં પુષ્કળ થાય છે

મુખર્ષમાં જે માલ વેચાય છે તે મુખર્ષના ૨૧ મણની ખાડીના હીસાબે, (૨૮ રતલનો મણ), કરાચીમાં ૮૦-૮૨ અને ૮૪ રતલના તોલથી ધન વેચાય છે લના હિસાબે, કાઠીઆવાડમાં ૪૦ રતલના મણને હિસાબે, અને મદ્રાસમાં ૨૫ રતલના મણને હિસાબે વેચાય છે

ઊનમાં ઘણી જાત આવે છે, તે લેનાર વેચનારની ગરજ ઉપર વેચાતું હોવાથી અને તેની એસોશીએશન જેવું કાંઈ બધારણુ વળતર વટાવ, દલાલી અને ખાતરી ન હોવાની ધર ધરના ધરે વેચાય છે, સાદીએ પણ વેચાય અને ૪ ટપાના વટાવથી પણ વેચાય છે મજકુર ઉનની મીનોને માટે ખરીદી કરાય છે, તથા વેપારીઓ પોતાને હિસાબે ચડાવત કરવા ખરીદે છે દલાલી વેચનાર કે લેનાર એમ બંને પાસેથી ગરજ અને સમય મુજબ સેડડે ટકા ગા લેખે અને ગા દાન ખોરાનું જેટલું ૭) રતલથી મણ સુધીનું થાય તે કાપી લે છે

મુખર્ષમાં કાચા ઊનના બુજ વેપારીઓ છે, અને મોટા જથ્થા જે મુખ્ય ગણાય છે, તેના નામ (૧) શેઠ લલાનજી હરલામ (૨) વીરચંદ ઉમરશી મુખર્ષમાં ધનના વેપારીઓ (૩) મુલજી ઉમરશી અને નરશુમલ ગોકળદામ છે દલાલી અને દાખો મોટા બે છે વલભદાસ દયગજી અને જમનાદાસ મેઘજી છે આ મિત્રાય ઠા મયુગદાસ ઠાકુશીની કુ પચુ દિન તથા હેમ્પના મોટા વેપારીઓ છે

વીલાયતમાં ઊનના મોટા કારખાના પ્રેડફર્ડ અને હર્ડસફીલ્ડમાં છે હીદમાં ધનના કારખાના કાનપુર વીગેરે સ્થળોએ નીચે મુજબ છે, જ્યાં હોજયતી વીગેરે ઊનનો મલ બને છે

મુખર્ષ ઇલાકામાં ઊનના કારખાના નીચે મુજબ છે-

ખોખે વુલન મીલ્સ, ધડીયન વુલન મીલ્સ, એગ્ગો ગીયામ કોરપોરેશન મીલ્સ, એલ્પીસ્ટન વુલન મીલ્સ, વાડીયા વુલન મીલ્સ, રક્ષખરી વુલન મીલ્સ, સ્ટાડર્ડ વુલન મીલ્સ, કરીમલાઈ વુલન એન્ડ સાલ્ક મીલ્સ અને ધરમશી મોશાર વુલન મીલ્સ (આ બધી મુખર્ષમાં છે) તથા કેવલદામ ત્રીભોવનદાસ વુલન મીલ્સ અમદાવાદમાં છે.

બીજા પ્રાંતોમાં નીચે મુજબ છે

કાનપુરમાં—કાનપુર વુલન મીલ્સ કુાં, મુર્સ મીલ્સ કુાં, ધી એલ્જન મીલ્સ કુાં અને સ્વદેશી સ્પીનીંગ એન્ડ મીલ્સ કુાંઓ છે આગ્રામાં વુલન એન્ડ કોટન સ્પીનીંગ એન્ડ વીવીંગ મીલ્સ કુાં લીમીટેડ છે ધારીવાલમાં ન્યુ ઇંગરટન વુલન મીલ્સ કુાં છે કલકત્તામાં અમૃતસર વુલન મીલ્સ, કલકત્તા નીટીંગ એન્ડ વુલન મીલ્સ કુાં, કાઉન વુલન મીલ્સ અને હોલ્ડન વુલન મીલ્સ છે

બેંગલોરમાં—બેંગલોર વુલન કોટન એન્ડ સીલ્ક મીલ્સ કુાં અને વેલોરમાં મહમદ યાકુબ સાહેબની બિનની મીલ્સ છે આ મુજબ હિંદુસ્તાનમાં બિનના કારખાનાઓ છે

આ ઉપરાંત ઢાકા સેત્રલ જેલ વુલન ફેક્ટરી ઢાકામાં, અને જયપુર અબાલા, ટોક (રજપુતાના) અને જબલપુરની જેલમાં પણ બિનના તથા રૂના ધાબળા બને છે

હિંદમાં જાપાને તો ઘર ઘાલ્યું છે જાપાનથી બિનનો માલ પુષ્કળ આવે છે જાપાનમાં “ વુલન ઇન્ડસ્ટ્રી એસોસીએશનની માલેકીની ૧૨ કંપનીઓ છે. જેઓ બિનનું કાપડ, રૂલેનલ, ખસાકીટો, સરજ, મુએલાઇન, વીગેરે બનાવે છે આ સિવાય બીજી કંપનીઓમાં મુખ્ય “ ટોકીયો મુસેવાઇન વીવીંગ કુાંની પણ મીલો છે, જે પણ પુષ્કળ બિનનું કાપડ કાઢે છે, અને હિંદમાં મોકલી બીજા માલમાં હરીફાઈ કરે છે

હિંદુસ્તાનમાંથી કેટલું બિન વીલાયત ખાતે દર વરસે ચડતી ચાલે છે, તે “ લીવરપુલનું ” “ ઇસ્ટ ઇન્ડીઅન વુલ એસોસિએશનનું ” છાપુ જે લીવરપુલની બિનના દલાલોની એએસીએસીએસી તરફથી દર માસે બહાર પડે છે, તેમાં આપેલા આકાશથી જણાય છે મજબૂત બિનની જાતોમાં ભેગી પાળીનેગી, રજપુતાનાનું, પેશાવરી, કદહારી, હરનાઇ, બીકુ, જેમલમીરી, મારગડી, મદ્રાસી અને બરગનું આ મુખ્ય છે તેમાં મદ્રેસ, પીળું, ભુરૂ, જીત થયેલું અને કાળું એમ જુદી જુદી જાતના લાવ જણાવેલા હોય છે અને બરગના કાળા વાળના લાવ જુદા જણાવવામાં આવેલા હોય છે નીચેના થયેલા બિનના આકાશ —

સને ૧૯૧૫માં	૧,૮૭,૨૬૩	ગામડી	૧૯૨૦માં	૧,૫૪,૫૯૧	ગામડી
૧૯૧૬માં	૨,૩૬,૦૪૬	„	૧૯૨૧માં	૯૪,૩૫૪	„
૧૯૧૭માં	૧,૨૨,૭૪૬				
૧૯૧૮માં	૧,૬૧,૪૪૭	„	૧૯૨૨માં	૧,૭૨,૮૬૮	„
૧૯૧૯માં	૨,૦૫,૫૧૭	„	૧૯૨૩ના જુન સુધી	૧૬,૮૪૪	„

૯ કતાન અને બારદાન (Part - 1st)

કતાનનો મોટો વેપાર નીકળે છે બારદાન જે મુખ્યત્વે બારદાનનું બજાર ખાડ બજારને નાક નાનેરી બારદાન ગણીમા છે ઉત્પત્તિ અને નરખાના શણ બીડી વિગેરે તતુના ઝાડ હી દુસ્થાનમા ઘણા જુના વખતની ઉત્પત્તિ થાય છે, તેમાં જે કાપડ બને છે તેને કતાન કે બારદાન કહે છે બીડી તતુને બારદાન ના જ્યુટ (Jute) કહે છે જ્યુટની વિશેષ ઉત્પત્તિ મુખ્ય ઇલાકામ દેખતી નથી, પણ બંગાળમા તેને આબોહવા અનુકૂળ હોવાથી ત્યાં મોટા પ્રમાણના ઉત્પત્તિ થાય છે, અને તેના કારખાના મોટે ભાગે ત્યાં જ છે એકલા કલકત્તામા જ જ્યુટની આશરે ૭૦ મીલો છે, તે ઉપરાંત જ્યુટ પ્રેમો બંગાળા અને મગાસ ઇલાકામા થઈ ૫૦ ને આશરે છે

વિલાયતમા જ્યુટના મોટા કારખાના ટડી, વલસગો, અને બેલકાન્ટમા છે, તથા જર્મનીમા એક્સની પ્રાંતમા છે આ દેશનું જ્યુટ તે સ્થળોએ તથા અમેરીકા અને આસ્ટ્રેલીઆમા જાય છે જેઓ આર્થિક અને વસાયણીક ક્રિયાઓથી તેનું સુદર કાપડ બનાવી આ દેશમા પાંચ મોકલે છે બંગાળમા અગાઉ હાથથી ચલાવવાની શાળ વડે કોથળા બનાવવાનો ધર્મ ગાલના, હાલમા તે તે કામ મીલો કરી રહી છે જ્યુટના કારખાના નીકળવાની હાથવણાટનો ઉદ્યોગ નાથ પામ્યો છે, જો કે બંગાળમા કેટલેક સ્થળે હજી જોવાના આવે છે, પરંતુ મીલો એક દિવસમા લગભગ ત્રણહજાર ટન જેટલું કાપડ બકાર કાઢે ત્યાં હાથ વણાટ નું કિસાબમા ? મને ૧૯૦૪ મા પ્રજા ૪૬ ખીનપા માળલાખ માણસ કામ કરતા હતા, તે સ્થળે ૧૯૧૮ મા ૭૬ મીલો ૧ મનાવીગણાખ માણસ કામ કરવા લાગ્યા, અને દર વર્ષે પચાસલાખ જાનની નીકળવા લાગી અને ગુણીઓ અને બારદાન મલી છલાખ એનાગો હજાર છતાં ટનની નીકળ કરવામા આવી હતી જ્યારે બંગાળમા કારખાનાની ગરુઆત નાં પી, ત્યારે હાથની શાળનો ઉદ્યોગ ચાલતો, અને ઘણાખરો માલ સ્કોટલાંડમા જતા, પણ સને ૧૮૫૦ પછી કલકત્તામા કારખાના ઉભા થયા, અને ત્યાંથીજ શણનો ઉપયોગ ઘણાખરો ત્યાંજ કાપ છે શણના કારખાનાઓમા મુખ્ય નામ આલ્યન્સ, આકલાંડ, કલાઈવ, હાવરા, હુગલી, કમ્પ્લેટી, કંકનારા, ગીલાયન, લન્ડાઉન, વીગેરે ઘણી મીલોના નામ છે.

જ્યુટના રેન્ડા સરેશ એક એકરે ૫૬૦ મ. ઉતરે છે, એવી ગણતરી છે, તેમાંથી કતાન, ગુણીઓ, કાગળો, સુતની બનાવવામાં વેદાશ, જાત અને ઉપયોગ આવે છે તે ઉપરાંત ટોંગ, પડદા, લાજમો, ચટાઈ, વિગેરે પણ બને છે સુત, રગદાર, ચાંદાવાળું, અને લખા ઈમા જેમ વધારે હિંચ તે શણ ઉત્તમ ગણાય છે ટાચી ગણના વેપારનું

સ્થળ નારાયણગંજ મુખ્ય ગણાય છે, જ્યાં ખેડૂત સાથે વેપારી અગાઉથી સોદા કરેલાની લેતી દેતી હરી, માલ કલકત્તા કે ચીતાગોગને રસ્તે દેશાવર ચડાવે છે, અગર મીલવાળાને વેચે છે કલકત્તાથી દર વરસે લગભગ આઠ લાખ ટન જેટલું જ્યુટ નીકાશ થાય છે

જ્યુટની મુખ્ય પેદાશ બંગાળામાં ઢાકા, હુગલી, બરદ્વાન, જરગોન, વિગેરે પ્રાંતમાં થાય છે, તેનો પાક સને ૧૯૨૧-૨૨ માં બંગાળા, બીહાર, ઓરીસા, નેપાલ અને આસામના જિલ્લામાં કેટલો ઉતર્યો હતો, તેનો સરકારી રીપોર્ટ નીચે મુજબ છે —

બંગાળા જિલ્લામાં-ચીતાગોગ, જલપઈગુરી, રંગપુર, પખની, કુચબીહાર, અને બીજા ૨૪ પરગણામાં થઈ સને ૧૯૨૧ માં ૩૬,૦૫,૬૬૧ ગાસડીનો પાક હતો, અને ૧૯૨૨ માં ૩૫,૭૭,૫૮૪ નો હતો.

બીહાર ઓરીસામાં-ઢાકા, ફરીદપુર, નદીઆ, જેસર, મીદનાપુર વિગેરેમાં થઈ સને ૧૯૨૧ માં ૩,૦૪,૬૧૮ ગાસડીનો પાક હતો, અને ૧૯૨૨ માં ૩,૬૧,૦૪૪ ગાસડીનો પાક હતો

આસામમાં- સને ૧૯૨૧ માં ૧,૫૪,૨૦૦ ગાસડીનો પાક હતો, અને ૧૯૨૨ માં ૨,૬૮,૦૦૦ નો હતો

નેપાલમાં- સને ૧૯૨૧ માં ૭૬,૫૫૧ ગાસડીનો પાક હતો, અને ૧૯૨૨ માં ૭૭,૬૨૦ ગાસડીનો હતો

જિલ્લાવાર જ્યુટની પેદાશ ઉપરથી તેની જાતો જુદી જુદી ગણાય છે, જેમકે દેશી, બકરાવાદી, ભટીચાલ, કવરા, કરીમગંજ, શેરાગંજ, બિત્તરીઆ વિગેરે

જ્યુટમાંથી બનતા કાંતન વિગેરેના ભાવ તેની પેદાશ ઉપર આધાર રાખે છે સને ૧૯૧૮ માં પાણીની રેલ આવવાથી, પાકને નુકશાન ભાવની ગણતરી અને વગવ થવાથી ભાવ વધી ગયા હતા કલકત્તામાં કાંતનને દવાતીના રીવાજ ભાવ ૧૦૦ વારના અમુક રૂપીઆ લેખે બોલાય છે, અને મુંબઈમાં એક વારની અમુક પાઈ એમ બોલાય છે કલકત્તામાં સને ૧૮૫૧ માં એકસો વારના રૂા ૧૪૧૧ હતા, સને ૧૯૦૬ માં રૂા ૫૭૧૧ હતા, સને ૧૯૦૮ માં ૩૯ થી ૩૭૧૧ લગભગ થયા હતા, સને ૧૯૧૨ માં ૫૪ થયા હતા, સને ૧૯૧૩ માં ૭૧, ૧૯૧૪ માં એપ્રોક્સિમા ૮૬૧૧ બોલાયા હતા, અને લડાઈ દરમિયાન બારદ્વાન ખાતેના જર્મની અને આસ્ટ્રીયામાં નીકાશ કરવાની બધી થવાથી ભાવ એકદમ ઓસી ગયા હતા, અને હાલમાં સને ૧૯૨૩ માં આગસ્ટની અધવચમાં રૂા ૧૨૧૧ નોજ ભાવ (એકસો વારનો) ચાલે છે કાંતનની ગાસડી ૧૦૦૦ વારની અને ૨૦૦૦ વારની આવે છે, તે તેના માપના પ્રમાણમાં

આવે છે ૪૦x૮ ની બેહુબર વારની આવે છે, ત્યારે ૪૫x૧૧ અને ૫૦x૧૦ ની એકહુબર વારની આવે છે તેના ભાવો વચ્ચે કેટલો ફરક મુબઈના બજારમાં રહે છે તે એક દિવસના ભાવ આપી જણાવાય છે (કલકત્તાના બજારની રીતના ભાવ ઉપર જણાવ્યા છે) તા ૨૦-૮-૨૩ મુજબ મુબઈના ભાવ —

ચાલુ બજારબર ક તાન (Hassian) ૪૦x૮ નો વાર ૧ નો ભાવ ૨૬ પાઈ
 ૫૦x૧૦ ના „ „ ૩૩ા „
 ૪૫x૧૧ „ „ „ ૩૮ „

મુબઈમાં હાજર માલનો સોદો ગમે તેટલા પ્રમાણમાં થઈ શકે છે પણ વાયદાનો સોદો ૨૫ ગાસડીથી ઓછો થતો નથી તેમાં વટાવનો ધારો ટકો ૦૧ પા અને દલાલી ટકો ૦૧ અરથો છે ક તાનનો ઉપયોગ કાપડ, સુતરની ગાસડીઓ મીલમાં અને સચામાં બાધવામાં, રેલ્વે અને સ્ટીમર ઉપર ચડતા દરેક માલ ઉપર શીવવામાં અને બીજા ઘણા પરચુરણ ઉપયોગમાં કરાય છે

કલકત્તામાં ખારદાન કાઢનારી મીલો છે, તેના ચાર (Group) ભાગ પાડયા છે A, B, C, અને D આ ગ્રુપ, માલની ભિચી કે હલકી કોલેટી કાઢે તે ઉપરથી નક્કી થયેલા છે તેમાં A અને B ગ્રુપની મીલોના માલનો ભાવ C અને D ની મીલોના માલના ભાવ કરતા એક ટકો ઊંચો રહી શકે છે વાયદાના સોદામાં (Forward Delivery મા) બોલી બે કે ન થઈ હોય પણ A અને B ની મીલોનો માલ સમજી લેવાય છે આ ફરક ફક્ત કલકત્તામાં જ ચાલુ છે મુબઈમાં નહિ

ગુણીઓ જુદી જુદી મીલોની અને જુદા જુદા વજનની આવે છે, અને બાધામાં પણ ફરક હોય છે, અને માલના પ્રમાણમાં ભાવ પણ ફેર હોય છે. ગુણીનો ભાવ ૧૦૦ એકસો ન ગ ઉપર થાય છે સમજાવટ ખાતર દાખલો નીચે મુજબ આપી જણાવાય છે તા ૨૦-૮-૨૩ ના ભાવ મુજબ

મીલ	વજન રતલી	ભાવ રૂા	બાંધો
હેસ્ટીંગ્સ (અસલ)	૨૧ા	૫૮	૨૫૦ નો
સામનગર	„	૫૪	„
અલાચન્સ	૨૧ા	૫૨	„
„	૨૧	૪૮	„
કેલવીન	૨	૪૨	૩૦૦

આ મુજબ બધી મીલોનું સમજી લેવું સાદી ધરીની ગુણો આવે છે તેનો બાંધો ૪૦૦ નો આવે છે

જે જાતની ગુણો મીઠાનાથી નાકાના આવે છે તેના મુખ્ય જાતોના નામ, વજન અને *

ગુણોની જાત	માપ (સાઈઝ)	વજન
૧ ઘઉં ભરવાના કાચા	૪૧x૨૩	૨૧ રતલી
૨ લાલ ધારી, કાળી ધારી અને પોણી ધારીના કોથળા	૪૪x૨૬	૨૧, ૨૨, ૨૩, આવે છે
૩ અનાજ ભરવાના કોથળા (ત્રેન સેડ)	૬૦x૩૦	૫ રતલી (આ સીંગાપુરી ખર છે)
૪ ખાડની કોથળી (જે ઝડુગા મોલનાય છે તે)	૪૮x૨૬ ૪૮x૨૮	૨૧ રતલી
૫ ધાન, કમોદ વગેરે ભરવાના કોથળા જે K B ના કોથળા છે	૪૦x૨૮	૧૧.૫ "
૬ આટાના કોથળા	૫૬x૨૮	૨૧ "
૭ નીમકના કોથળા	૪૫x૨૬	૧૧.૫ "
૮ પાકી સી (મુખધળન)	૪૦x૨૮	૨૧ "
કાચી રી	૪૦x૨૮	૨ "

મુખધળના ગુણધર્મો નીચેના મેટ્રીસમાં દર્શાવેલા છે, અને દલાલો ટકો ના
પા આપવાનો વારો છે. હિસાબ પાળે દિવસ દેનાય છે.

ગામઘાન બાનાના મોટા દેશો એટલિટન, અમેરિકા, જાસ, ઇટાલી, સ્પેન
ઉપરાંત લોકો પોતાના જમીની અને આજીવન ધણીયા મોટા પ્રમાણમાં હતા, જે
ખરે દેશ ખાતે લગભગ ૬૦ લાખ ગામડીનો ઉઠાવ દર વરસે થતો હતો. અમે-
રિકા દર વરસે પાંચ લાખ ગામડીને આરાધે ઉઠાવ કરી રાકે છે અને નાથી મોટો
ઉઠાવ એટલિટનનો છે, જે ૬૦ લાખ ગામડીને તોર લાખ ગામડીનો ઉઠાવ કરે છે
આ ઉપરાંત બ્રાઝીલ અને જાપાન પણ જોઈતો ઉપાડ કરે છે.

સુતલી-સુતલીના ભાવ જુદી જુદી મીઠાની તરહવાર (કોલેટી) જાત મુજબ
કરાય છે જેમકે ઝંડાયા મીઠાની તરહવાર ૧ ના રૂા ૮ (મુખધળના ભાવ છે) અલાયન્સ
મીઠાના રૂા ૭.૫, એમ નાવ મુજબ ગણતરી થાય છે. વટાવ સુતલીમાં ટકો ૧૫
સવા અને દલાલો ટકો ૫ પાના મીઠાજ છે. હિસાબ પાળે નિવસે દેવાય છે.

સુતલી (સુતલી) જાતના વટાવના છોડમાર્ગ જાતની એક જાત
છે જેને હમ્મ નામવળ નામ જવામાં આવે છે, જેમાંથી 'મનીલા' રાષ્ટ્ર
(દારદા જોને દ.) આ લાંબા તાલીમી છોડના, મધ્ય પ્રાંત અને બંગાળના કેટ
લાક લાગમા વાપરે છે. જન રુપે ખાતા મોટી સંખ્યા કરાય છે તેની વિગત
આગલ ઉપર અપારો.

૧૦—ચોખા (Rice)

ચોખાનો વેપાર મુખ્યમા ઘણોજ મોટો છે, રશુન અને બરમાના બદરોથી જે માલ સ્ટીમરોમા આવે છે, તેનો મોટો ઉઠાવ અહીં ખાતે થઈ દરેક દેશાવરમા હીંદુસ્થાન તેમજ ઠેક આફ્રીકા, યુરોપ વીગેરે સ્થળે જાય છે આ સિવાય થાણા જીલ્લામા ઉત્પન્ન થતા ગામડી ચોખાની પણ આયાત નીકાશ મોટા પ્રમાણમા થાય છે ચોખાનું મોટું બજાર કર્ણાટક બદર પાસે આવેલું “ચોખા બજાર” છે, અને ગામડી ચોખાનું બજાર દાણા બદરના પાછલના ભાગમા આવેલું નામે ‘લાત બજાર’ કરીને છે ચોખાની ઘણી જાતો આવેછે તે નીચેની હકીકતથી સમજશે

દર વરસે બગમા સહિત હીંદુસ્થાનમા ચાર કરોડથી વધારે એકરમા ચોખાની વાવણી થાય છે જેમ કાઠીઆવાડ, ગુજરાત, પંજાબ અને મધ્ય હીંદમા ઘઉં, બાજરા એ મુખ્ય ખેરાક છે, તેમ કર્ણાટક વીગેરે દક્ષીણ હીંદુસ્થાન તથા બંગાળા પ્રાંતમા ચોખા એ મુખ્ય ખેરાક છે જ્યાં વરસાદ વધારે ત્યાં ચોખાની ઉત્પત્તિ સારી અને વધારે થાય છે, કારણકે ભીની જમીનમાજ ચોખા થાય છે ચોખા એટલે કમોદ-કાગર-હીંદુસ્થાનના દરેક ભાગમા થાય છે, પરંતુ બરમા, મદ્રાસ ઇલાકા, બંગાળા પ્રાંત, ઓરીસા અને થાણા જીલ્લા એ ચોખાના પાક થવાના મુખ્ય દેશો છે જોકે ગુજરાત કાઠીઆવાડમા પણ કમોદનો પાક થાય છે, પણ થોડા પ્રમાણમા

હવે ચોખાની જાત કેટલી થાય છે તેનો તપાસ તથા વિચાર કરતા એમ કહેવાય છે કે જેમ મોતીની જાતો ઘણી છે અને પારખવી મુશ્કેલ પડે છે તેમ ચોખાની જાત ઘણીજ છે દશહજાર ચોખાની જાત હોય એમ કહેવાય છે કેમકે કાઠીઆવાડ અને સુરત, ભરૂચ, ખેડા, અમદાવાદ, પચમહાલમા થતા ચોખાની જાત જુદી જુદી, નારીક, પુના, સતારા, તેમજ દક્ષીણમા કર્ણાટક જીલ્લા, બેલગામ, ધારવાડ, કોકનાડા, તીંગુર વીગેરે દરેક સ્થળની જાત જુદી જુદી, કોકણ, કોલાખા અને થાણા જીલ્લામા થતી જાત જુદી જુદી, પનવેલીમાજ કેટલી બધી જાતના ચોખા ? કાનગ અને રતનાગીરી જીલ્લામા વળી ઘણી જાતના ચોખા થાય છે આ ઉપરાંત ઓરીસા, બંગાળા અને બરમાની જાત તો જુદીજ ગહી એકલા બંગાળામા પાચ હજાર જાતના ચોખા વાય છે, એમ કહેવાય છે રશુની ચોખાની ઘણી જાતો આવે છે તેમાથી થોડાક નામ અત્રે આપવામા આવે છે જેવા કે —

હુડા, હુડાનીગલ, ચીનીસાકર, જીરા, આખા મોરા, પેચુ, યુરોપ ન ૧-૨ પોટકલી, ખોડવાઈ, ખસીન, રશુન હલવો, નાની મીલ, સ્પેસલ, બુટકો, અકચા

બનું લાફન, હાથ છડ, હાથ સુગધી, રંગુન મીલછડ, મીલ સુગધી, માડલો, સીંગાપુરી, વેણ, કણી નંબર ૧-૨-૩ વીગેરે આ તો રંગુની ચોખાની મુખ્ય મુખ્ય જાતો કહી, તે ઉપરાંત બગાળા તથા બીજા દેશાવરના જે ચોખા બજારમાં આવે છે તેમાંના-બાલમ, રાણોગજ, કાજલા, કરાચી પાક, કાનપુરી પાક, પાકા હુડા, દાઉદખાની, માબ, દાઉદખાની કોરા, પાકાહુડા પીઠવાલા, કોકનાડો ધીજવાડો અને તેમાં પણ અવાતર જુદી જુદી જાતો આવે છે, આટલા નામ તો ફક્ત જાણવા માટે આપ્યા છે કે જેની બનરમાં માગણી થયા કરે છે તેમાં અત્રેના બનરના ચાલુ બરમાં સ્પેસ્યલ (મોટી મીલ), નાની મીલ, યુરોપ કોલીટી, મીલ સુગધી, કણી નં ૧-૨-૩ મુખ્ય ગણાય છે

કમોદમાથી ચોખા કાઢવાની મોટી મોટી મીલો બગાલા, બરમાં અને મનાસ જીલ્લામાં પુષ્કળ છે, તે ઉપરાંત સચુક્ત પ્રાંતો, પંજાબ અને વાયઠ્ય પ્રાંતોમાં પણ આવેલી છે ત્યાં જાગળ કમોદમાથી ઉપરના છાલા કાઢી નાખી, ચોખા છુટા પાડી, તેની જાતવાર એટલે કણી, અરધા ભાગેલા, આખા, એમ જુદી જુદી જાતવાર તારવી કાઢી પછી ગુણપાટના કોથળામાં ભરે છે બરમાંના મોટી મીલો રંગુન, અકયાબ, સુલમેન, માડલો, બસીન વીગેરે બદરોએ આવેલી છે, જ્યાંથી લાખો ટન ચોખા પરદેશ ખાતે તથા અહીં મુબઈ માટે ચડે છે એક નાની મીલ હમેશની એક હજાર ગુણી ચોખા કાઢે છે, અને મોટી મીલ દશ હજાર ગુણી ચોખા કાઢે છે ફોતરા અથવા છાલાનો ઉપયોગ ખાળવાના તેમજ ઢોરોને ખવડાવવાના કામમાં આવે છે મુબઈમાં તો ન્યાતો જમે ત્યારે ભીની જમીન સાફ કરવાના કામમાં આવે છે રંગુની ચોખાની મુખ્ય જાતો ઉપર જણાવી છે

મુબઈમાં હાજર તથા વાયદામાં મુબઈના છ મહાની ગુણીના હિસાબે ભાવ થાય છે, એટલે ૧૬૮ રતલ કહો કે દોઢ હરવેટ કહો તે ગુણીની ભરતી ગણાય રંગુની ગમે તે જાતના ચોખા હોય તે, કણી, બગાળાના કાચા પાકા હુડાના કે બાલમ અગર દાઉદખાની હોય તે બધાનો ભાવ છ મહાના હિસાબથીજ થાય છે ભરતી એટલી કે વધુ હોય પણ હિસાબ તો એકજ રીતથી થાય ફક્ત ગામઠી ચોખા જે ભીમડી, દુદ્યાણી કે પનવેલ અથવા ચીચણ વીગેરે થાણા જીલ્લાના આવે છે, તે ફોરને હિસાબે લેવાય-દેવાય છે, એટલે ૧૬ પાલીનો ફોર અને આઠ ફોરની ખાડી, એ હિસાબે ગણતરી થાય છે, અર્થાત્ તોલથી ૨૭ મહાની ખાડી લેખાય છે ચોખાનો હિસાબ વલતે દિવસે લેવાનો રિવાજ છે અને વટાવ ટકે વા અરધો કાપી આવે છે, પણ ગામઠીમાં તો સાફી તરીકેજ વેચે છે દલાલી

તથા નમુનો દલાલને વેચનાર ઘણી પાસેથી મલે છે તે સેક્ટે બે આના સુખડી કાપીને આપે છે તથા વાયદાના કામકાજમાં દલાલી સેક્ટે ત્રણ આના લેખે છે.

મુબમ્મા ચોખાનો જે વાયદાનો વેપાર થાય છે, તે મોટી મીલના એટલે રપેશ્યલનાજ એક વાયદામાં ૨૫ ટન (૩૩૫ ગુણી) લેખે ત્રણ વાયદાના ૭૫ ટન (એટલે ૧૦૦૦ ગુણી) લેવા-દેવાની બોલીથી સોદા કરાય છે, તે વાયદા દેશી મહિનાની બોલીથી એટલે કારતકથી આશો માસના કગથ છે જેમ કે ફાગણ, -ચૈત્ર-વૈશાકના વાયદા, શ્રાવણ-ભાદરવો-આશોના વાયદા-વિગેરે વિગેરે ગુણીની ભરતી છ મણ-નીજ સમજી લેવી એટલે દોઢ હદરવેટની

૨ગુનમાં પણ હાજર તથા વાયદાનો મોટો વેપાર દેશાવરના તાર-ટપાલથી થાય છે મુબમ્મા વેપારીઓ તારથી ત્યાના બજારમાં મોટો વેપાર ખેડે છે, અને શીપમેટો કરાવે છે ત્યા તોલનો હિસાબ ટોપલીનો (જેને કેટલાક ટોકરી પણ કહે છે) છે એટલે ૧૦૦ ટોપલીના ૭૫૦૦ રતલ થાય, તે ૧૬૮ રતલની ભરતી કરાવે એ હિસાબે ૨૮ રતલના મુબમ્મા મણ લેખે છમણની ગુણીનો ભાવ થાય છે એક ગુણીમાં ૨૧ (સવાબે ટોપલી સમાય તે ઉપરાત નુર, વીમો, બદર ખરચો તથા બીજો પરચુરણ ખરચો આવે તે બુદો ૨ગુનમાં જે વાયદા આવે છે તે અગ્રેજી મહિના મુજબ એટલે જાનેવારીથી ડીસેમ્બર મહિનાના આવે છે

હીદનો ચોખો ખાનાર દેશ સીલોન, સ્ટ્રેટ્સ સેટલમેન્ટ, જાપાન, જાવા, દક્ષીણ અમેરીકા, વેસ્ટ ઇન્ડીઝ, આફ્રિકના બદરો અને મોટે ભાગે યુરોપ છે લંડન પહેલા જર્મની ચોખાનું મોટું ઘરાક હતું બગાળાના ચોખા કયુમાં તરફ જાય છે, અને મદ્રાસનો પાક સીલોન અને મોરીસ્યસ તરફ ચડગત થાય છે હીદમાંથી બહાર મોકલાતા ચોખાના દર બગાળી મણે ત્રણ આનાની જગાત લેવામાં આવે છે, તેથી લગભગ આઠ લાખ પવનની આવક થાય છે

૨ગુનમાં હાગરની ૪૮ રતલની ટોપલીને હિસાબે ૧૦૦ ટોપલીનો ભાવ થાય છે, અકયાબમાં ૨૩ રતલની ટોપલી ગણવામાં આવે છે પરંતુ બમોની અદર ચોખા વેચનાર માપ નીચે મુજબ રાખ્યું છે

૨ગુન તળપદ માટે	૭૫	૨તલની ૧૦૦ ટોપલીનો ભાવ
યુરોપને માટે	૧૧૨	૨તલના હદરવેટનો ભાવ
જાવાને માટે	૧૩૬	૨તલના પીકલનો ભાવ
મનીલાને માટે	૧૩૩ ^૧	૨તલના પીકલનો ભાવ
સ્ટ્રેટ્સને માટે	૫૩૩૩ ^૩	૨તલના કુચાનો ભાવ
જાપાનને માટે	૧૩૬	૨તલ પીકલનો ભાવ
		અગર ૧૧૨ રતલના હદરવેટનો ભાવ

હોદ્દસ્થાન મારે

૧૬૮

સ્તલધી ૨૨૫ સ્તલ સુધીની ગુણીના

વજન મુજબ ભાવ

રગુનના બજારમા જે માલની કોલેટી બે લાય છે તે સબધમા —

૭. ચો સારો સફેતી માલ

૧ ન ૧-૨-૩ યુરોપ કોલેટી, S Q એમ કયુ, યુરોપ, (જે માલ સ્ટ્રેટસ કોલેટીની લાયકાતવાળો હોય તે,) નાની મીલ, અને મોટી મીલ અગર સ્પેશ્યલ વીગેરે જાતોના નામ છે

જે માલ કણી આવે છે, તેના નામ કેવી રીતે રાખેલ છે તેની હકીકત

૧ ન ૪-૫-૬ ની જાતના સફેત ભાગેલા ચોખાની કણીને કાર્ગો બ્રાકન રાઇસ કહે છે.

૨ ન ૧ અને ૨ યુરોપ ચોખાની જાતમાથી નીકળેલા ભાગેલા ચોખાને એ વન, એ દુ અને એ શ્રી કણી કહે છે

૩ ન ૩ યુરોપ ચોખામાથી ભાગેલા અને એસ કયુ યુરોપ ચોખાની ભાગેલી કણીને બી વન, બી દુ અને બી શ્રી કણી કહેવામા આવે છે

૪ નાની મીલ અને મોટી મીલના ચોખામાથી નીકળેલી કણીને સી વન, સી દુ, અને મી શ્રી કહેવામા આવે છે

રગુનના ચોખાના પાકની સીઝન ૧૫ જાનેવારીથી ૧૫ એપ્રિલની મુખ્ય ગણાય છે ચોખાની મીલ મોનમમા બર ડલાક નામ કર્યા કરે છે અને ૭૦૦ ટન ચોખા એક દિવસમા ઠાઠે છે મીલના બજારમા ચોખાના ફેાતગાનેત્ર ઉપયોગ કરે છે ચોખાની મુખ્ય નીકાશ જર્મા-રગુન ખાતેથી થાય છે, અને બીજે નબરે બગાળા આવે છે, જે લગભગ બે લાખ ટન ચોખો દર વરસે બહાર મે કલાવી શકે છે જેની જાતોમા દાઉદખાની, ખાલમ, ચીની માકર, પટણા, કાજલા એ મુખ્ય પકાએલી જાણીતી જાતો છે કાજલા એ મીલોની બર ગણાય છે બગાળાની ભરતી ૧૬૪ સ્તલની અગર ૨૨૪ સ્તલની આવે છે આ ઉપરાંત મદ્રાસ જિલ્લામાથી કોકોનાડા નેગાપટમ અને તુતુકોરાનથી પણ ચોખા મોરીમ, અને સીલોન તરફ જાય છે તેની ભરતી ૧૬૪ સ્તલની ગણાય છે મુબમથી જે ચોખાનુ માપ થાય છે તે ૧૬૮ સ્તલની ગુણીનુ માપ ગણાય છે અને ડરાચીથી જે ચોખા ઇરાની અખાત, મમ ત, રાતા સમુદ્ર, એડન અને સીલોન તરફ જાય છે તેનુ માપ ૬૨૬ સ્તલની ખાડીનો હિસાબ, અને ભરતી બે અગર અઢી મણની કરે છે

મુખ્યની ચોખા બજારની એસોશિએશન કે જેનું નામ “ધી રાઇસ મર્ચન્ટસ એસોશિએશન” છે તેના મુખ્ય મુખ્ય ધારા નીચે મુજબ છે —

- ૧ વાયદાના થએલા સોદાઓનો માલ જોખાય, તેના ૧૦૦ ટનની આશરે ગુણી ૧૩૪૦ (મુખ્યના ૮૦૦૦ મણ) થવી જોઈએ એટલે ત્રણ ગુણીનો ધડો ૧૬૧૧ મણથી ઓછો ન હોવો જોઈએ
- ૨ ચોખાનો વાયદાનો સોદો સ્પેશ્યલ કોલેટી ચોખાનો થાય છે, તેને બદલે રજીસ્ટર માર્કવાલી નાની મીડની કોલેટીનો માલ લેવો પડે (જે મારકા વારવાર એસો. તરફથી નક્કી કરાય છે)
- ૩ શીપમેન્ટના સોદાના કબાલા જે મહીનાની શીપમેન્ટનો માલ વેચ્યો હોય, તે માસની તારીખ ૧લી થી આખર સુધીમા ડીલિવરી અપવો સ્ટીમરને આસમાની સુલતાની થાય તો માલ કેન્સલ થાય
- ૪ શીપમેન્ટનો માલ મેદાનમાથી અગર ગોદીમાથી જ્યાથી માલની ડીલિવરી આપે ત્યાથી માલ લેનાર ધણી માલ લેવા બધાયેલ છે, પણ વાયદાના સોદા થાય, તેનો માલ વેચનાર ધણી ગોદીમાથી ઉપડાવે ન (એટલે લેનાર ગોદીમાથી ડીલિવરી લે નહીં)
- ૫ વેચનાર પાર્ટીએ લેનાર પાર્ટીને ઓરડર આપ્યા પછી માલ, ૨૪ ચોવીશ કલાકમા આપવો તથા માલનું સ્થળ બતાવવું તેમ કરતા નિષ્ફળ નિવડે તો લેનાર ધણી ૨૪ કલાકની લેખીત નોટીસથી માલ બજારમાથી લીએ. અને નુકશાન વસુલ કરે
- ૬ વેચનાર ધણી લેનાર આશામીને ઓર્ડર આપ્યા પછી લેનાર ધણી કબાલામા જણાવેલ ટાઈમની અંદર મજબૂર માલ ઉપાડી જવા બધાયેલ છે, તે પ્રમાણે રાહરહું ટાઈમમા માલ લેવા નિષ્ફળ નીવડે તો ૨૪ કલાકની લેનાર આશામીને નોટીશ આપી તેના હિસાબે વેચી નાખે અને તફાવત તથા ખર્ચ થાય તે મજરે લે
- ૭ ૨૫ ટનથી ઓછો ઓરડર કાઢવો નહીં વેચનારે લેનાર ધણીને ઓર્ડર પોતાનાજ ઘરનો (નામનો) આપવો ઓરડર પર મથાળા દરવા નહીં
- ૮ શીપમેન્ટ અને વાયદાના માલ લેનાર ધણીને ડીલિવરી ઓર્ડર મળ્યા પછી તેની મરજી માલની સરવાઈ કરાવવાની થાય તો તેણે તે આખતની સામા પક્ષકારને કલાક ૪૮ ની અંદર લેખીત નોટીશ આપવી તે પ્રમાણે લેનાર ધણી સરવાઈ માગવામા તેવી બખર આપવામા નિષ્ફળ નીવડે તો તેને ફરી સરવાઈ માગવાનો અધિકાર રહેશે નહીં
- ૯ સરવાઈ ફી દરેક સર્વેયરની રૂ. ૧૫) પદર ઠરાવી છે તેમાથી દરેક સર્વેયરે રૂ. ૫) એસોશિએશનના લાગાના આપવા

૧૦ આવતી સ્ટીમર તથા શીપમેટના નામના માલના કબાલાના સોદાના સખ - ધમા સ્ટીમર મુબઈના બારામા આવી પહોંચે તે પહેલા માલ વેચનાર ધણી કોઈપણ વખતે માલ લેનાર ધણીને પોતે વેચેલા માલના મારકા આપવા બધાયેલ છે, તથા સ્ટીમર આવ્યેથી માલ વેચનારે માલ લેનારને તુરત લેખીત બખર આપી ડીલીવરી ઓર્ડર મોકલી આપવા બધાયેલ છે કારણકે તેમ કરવથી લેનાર ધણી પોતે ખરીદેલા માલ ફીની અદર ઉપાડી શકે આમ કરવામા વેચનાર ધણી જો િષ્કળ નીવડે, તો લેનાર ધણી પોતે ખરીદેલ માલ લેવા બંધાયેલ નથી. અને જે નુકશાની લેનારને થશે તે વસુલ કરવા હક્કદાર થશે

૧૧ પણ વેચનારની કસુર ન હોય અને લેનારજ ફીના દીવસની અદર માલ ન ઉપાડે તો ફીના છેલ્લા દિવસની અગાઉ ૨૪ કલાકની નોટીશ આપવી અને માલ ફીની અદર ન ઉપાડે તો તે ધણીના હિસાબે અને જોખમે લીલાઉથી વેચી નાખે અને નુકશાની ખરચ સીએ વસુલ રે

૧૨ કબાલાનો માલ સ્ટીમર આવી પહોંચે અને ડકા ઉપર ઉતરે કે તુરતજ માલ વેચનાર ધણીએ માલ લેનાર ધણીને તે બાબતની લેખીત ડીલીવરી ઓર્ડરથી ચેતવણી આપવી, એટલે માલ લેનાર ધણીએ વગર વિલંબે તે માલ ફીની અદર ઉપાડી લઈ જવો. પણ તે માલ બાબત વાધો પડે તો સરવાઈ તથા વાધાને લગતા સઘળા સવાલોનો ફરિયાદ એસોસીએશનના કાનુનને અનુસરીને કરાશે સ્ટીમરમાથી ઉતરેલા માલની ડીલીવરી આપી દેતા જે સ્લેક અથવા ફાટેલી ગુણી રહે તે માલ વેચનાર ધણીએ માલ ધણીને ઉપાડી આપવી અને જે કાઈ કમિજ માલ રહે, અને તે જો માલ લેનાર ધણી ઉપાડવા ખુશી હોય તો માલ વેચનાર ધણી તેમ ઉપાડવા દેવા બધાયેલ છે, અને જો માલ લેનાર ધણી ને કમિજ માલ ઉપાડવા ખુશી ન હોય તો તેટલા માલની માલ વેચનાર ધણીએ કોઈ ડીલીવરી આપી એમ ગણવું

૧૩ સ્ટીમર તથા શીપમેટ અને વાયદાના તથા તેયારીના સોદાઓનું કામકાજ માત્ર એસોસીએશને મુકરર કરેલા દલાલો માફતે જ થઈ શકશે

૧૪ મંડળીનું વરસ ફાગતક માસથી શરૂ થાય છે ત્યાંથીજ લવાજમ લેવાય છે દલાલની દાખલ ફી રૂા ૨૦) અને વાર્ષિક લવાજમ રૂા ૧૫) છે બજારના વેપારીઓની દાખલ ફી રૂા ૧૦૦) અને વાર્ષિક લવાજમ રૂા ૨૦) છે અને બજાર બહાર રજીસ્ટર વેપારીઓ જ્યો મોટે ભાગે વાયદાનું કામ કરનાર ગણાય તેની દાખલ ફી રૂા ૧૫ અને વાર્ષિક લવાજમ રૂા ૧૦) છે

- ૧૫ આ એસોશીએશન બરમા અને કલકત્તા વિગેરેથી ચોખા આયાત કરનાર દેશી વેપારીઓનું બનેલું છે તેમા મેબર તરીકે ચોખાના અને અનાજના દેશી વેપારીને મેબર કરી શકાશે
- ૧૬ મેબર સિવાયના બહારના કોઈ વેપારીના ચોખા કોઈપણ બરમા પોર્ટમાથી મુબઈ આવે તો તે ખરેખરો ઈમ્પોર્ટ કરનાર ધણી પોતાને માલ મેબરો-માના કોઈને ત્યાં તેની કનસાઈનમા-આડતમા-કમીશને માલ વેચી શકે પણ ઈમ્પોર્ટ કરનાર અગર તેના ખાસ હલાલ માર્ફતે વેચાવે તો આપણા મેબરોમાથી કોઈએ તે માલ લેવો નહીં
- ૧૭ રવીવાગ તથા એસોશીએશને બહાર કરેલા તહેવારો પાળવા મહાળીના મ મહોની ફજ છે બધના દિવસે ધારા મુજબ ગોડાઉન છાપડુ બધ રાખવું પડશે
- ૧૮ બધના દિવસે બહરનું કામકાજ, હાથકાટો બધ રાખવા ઉપરાત માપ તથા પાલા કરવાનું કામ બધ રખાય છે, પણ અગત્યના કારણે ગોદીનું માપ લેવું હોય તો ફીના રૂ. ૧૧૧ ભરી એસોશીએશનની પરવાનગીથી થઈ શકે. વળી સ્ટીમર ઉપડતી હોય અને માલ ઉપાડવો હોય તો કાટો તે કરાય નહીં પણ તોલી રાખેલ માલ એવરેજમા ઉપાડે તો રૂ. ૬૧ અગાઉથી એસોશીએશનમા ભરી જઈ પરવાનગી લોએ અને સો ઉપરના દરેક બસ્તે એક આના પ્રમાણે વધુ ફી ગણવી
- ૧૯ ગોડાઉન ભાડે આપવા લેવાની ઇસ્ટેટની દલાલી આમન સામન ટકા એક લેખે આપવી અને પા ટકો મુખડી તે દલાલીમાથી કાપી લેવી. આ કામ માટે જે ખાસ દલાલો એસોશીએશનમા હોય તેજ કરી શકે
- ૨૦ તોલાનો જોખ ૧૮ મણની ધરણ પછવાડે વજનમા સાત તોલા અથવા તેની અહર એસેશીએશનના વજન સાથે સરખાવતા ઓછા થાય તો ઘટ મજરે લેવી દેવી નહીં પરતુ સાતથી વધુ ઘટ માલુમ પડે તો વેચનારે લેનારને ઘટ મજરે આપવી
- ૨૧ ચોખાની વાયદાની ડીલેવરીમા જે ભતના મારકા એસોશીએશન વારવાર મુકરર કરે છે, તેવા મારકાવાલા માલની લેતી દેતી થાય છે આ વિગેરે ચાલુ ધારા છે

ઉપરના ધારાઓમા ફેરફાર કે વધારો સુધારો એસોશીએશન કરી શકે છે.

૧૧ અનાજ (grains and Coins)

દરેક જાતના અનાજનું બજાર—જે દાણા બદલ કહેવાય છે તે—કર્ણાક બદલ અને મશીદ બદલના પાછલા ભાગમાં આવેલું છે તથા અનાજના મોટા છાપરા આવેલા છે, જે ગલીઓને નામે ઓળખાય છે આ સ્થળે અનાજનો ઘણો મોટો વેપાર તેમજ રાહ ઘાટનો બહોળો વ્યવહાર અને ઠઠ નજરે પડે છે

મુબઈમાં દરેક જાતનું અનાજ ભરીને આપવાનો રીવાજ છે એટલે ૧૬ પાલીનો ફરો અને ૮ ફરાની ખાડી એ હિસાબે ભરતરી થાય છે (આર શેરની પાલી અને બે ટીપરીનો ૧ શેર ગણાય છે) ભાવ ભરીને અને તોલીને એમ બુદ્ધા બુદ્ધા કહેવામાં આવે છે. ભરના કર ૧ તોલીને દેવામાં ચારથી પાંચ ટકા વધારે માગી છે ભરીને લેવું હોય તો લાકડાના ફરા હોય છે તે કાપીને ભરતી કરે છે અને તોલીને આપવું હોય તો નીચેના રીવાજે આપે છે—બધા મણુ મુબઈના સમજવા

ધઉ પીળા, કાઠા ખડવો	}	૨૭ મણુની ખાડી
,, પીસી વીંગેરે		
ચણુ		૨૭ મણુની ખાડી
મેથી		૨૭ મણુની ખાડી
રાઈ		૨૨૧ મણુની ખાડી
તલ		૨૦ મણુની ખાડી
વાલ, વટાણા, અડદ, ચોળા, મઠ	}	૨૮ મણુની ખાડી
મઠ, મસુર, લાગ અને તુવેર		
બુવાર, મકાઈ, જવ,		૨૭ મણુની ખાડી
એરડા અને સી ગદાણા		૨૦ મણુની ખાડી
મહુડા		હદરવેટ ઉપર
અલસી, સરસી, ખસખસ		હદરવેટના હિસાબથી વેચાય છે

અનાજની ભરતી કે તોલ થયા પછી હિસાબ બીજે દિવસે લેવાનો રીવાજ છે હિસાબમાં વટાવનો રીવાજ ન હોવાથી સાપ્તીજ ગણાય છે અનાજની વિગત દરેક માલની બુદ્ધી બુદ્ધી હોવાથી લખાણ આપવું તે નિર્ધારક પરંતુ બજારમાં મુખ્ય મુખ્ય દરેક જાતો નીચે મુજબ લેવાય દેવાય છે તે બાણવી જરૂરની હોવાથી લખેલ છે

ધઉ, અલસી, સરસી, તલ, શીગદાણા અને એકાની હકીકત “ધઉ અના તેલ બીઆ” ની હકીકતમાં આપી છે બાજરી બુદ્ધા બુદ્ધા દેશાવરથી આવે છે, તેમાં કાલ્પી, કાનપુરી, કરાચી અને કાઠીયાવાડી મુખ્ય સારી જાતો

ગણાય છે, ગુજરાત અને જગખારી સાધારણ ગણાય છે જુવારમાં સોલાપુરી, ગાડરવાલા, અને રગુની સારો માલ આવે છે, કાઠીયાવાડી જુવાર પણ ઘણી ખરી સારી જાત આવે છે, અને ઇંદોરી જુવાર હલકી ગણાય છે

ચણા—જ ખુસરી, સેફરો અને પીળા દીલ્હી સારો જિયો માલ ગણાય છે, અને લાલ દીલ્હી, કાલ્પી, ખાધો, વીંગેરે ચાલુ માલની ગણતરીમાં લેખાય છે

દાળ તુવેરની—તેલવાળી અને વગર તેલવાળી એમ બે જાતો વેચાય છે તેલવાળી એટલે એરડીઉ લગાડેલ હોય તેને ખોલે છે એકજ ઢગલામાંથી ઊંચી, સાધારણ અને હલકી એટલે વીણેલી, વગર વીણેલી અને સામાન્ય વીણેલી એમ ત્રીણી હલકી જાતો જુદી પાડી રાખે છે, અને તેના ભાવ જુદા જુદા રહે છે તેમાં સુરતી તુવેર જિયો માલ ગણાય છે કોરી તુવેરની દાળની (વગર તેલની) જાતમાં જ ખુસરી, કાગદી વિંગેરે જિયો માલ ગણાય છે, અને ચડુસી, હલદો તથા કાન પુરી, હાથગમ એ સાધારણ માલ ગણાય છે તુવેરની પેદાશ ગુજરાતમાં નડીયાદ, આણંદ, ખેડા, મહેમદાવાદ, મહુધા વિંગેરે ઘણા સ્થળોએ તથા સુરત જિલ્લામાં પુષ્કળ વાવેતર થતું હોવાથી ત્યાં થાય છે

ચણાની દાળમાં—ભટીડો (પજામ) જિયો માલ ગણાય છે કરાચી ભટીડો, ચદ્ર છાપ એ ખીજા નખરમાં ખરે છે આ મિલાચ કરાચીની મશીન પાસેથી ઇસાખાની અને પજાખી એ ચાલુ માલ લેખાય છે આ મિલાચ ગુજરાત અને સુરત તરફની આવતી ચણાની દાળ સારા માલ તરીકે પ્રખ્યાત છે મુખ્યમાં રહેતા ઘર ઘણીઓ આ માલ વાપરે છે, કરાચી અને ભટીડો દેશાવર ખાય છે અને કંદોઈઓ, વીંશીવાળાઓ અને લોજવાળા લાગ દાળ વાપરે છે

લાંબ દાળ—એ ચણાની દાળ જેવીજ હોય છે ગુજરાત તરફથી આવતી દાલ બડે દાણે આવે છે, અને ઠલકતા અને પટણા જિલ્લાની આવતી જીણું દાણું આવે છે આમાં જિયો માલ તે જીણું દાણું ગણાય છે લાંબ દાળ એ ચણાની દાળને બદલે લેણ સેણ ચાલે છે અને મીઠોવાળા તેનોજ મોટે ભાગે લોટ કાઢવામાં ઉપયોગ કરે છે આ દાળ મોટે ભાગે મોરીશ્વસ બહુ ચડે છે

મગ—કાળા, કાખરા અને લીલા આવે છે, તેમાં દીલ્હીના મગ સારા વખાણવા લાયક પણ તેના કરતા જે મગ ચીનાઈ આવે છે તેનો દાણો તો ઘણો મોટો, દેખાવમાં સારો પણ દીલ્હીના મગ જેટલો સ્વાદિષ્ટ નહીં આ ઉપરાંત કાનપુરી અને કલ્પીના મગ આવે છે જે સમાનજ ગણાય (કેલેટીમાં)

વટાણા—ગાડરવાલા, લીલા અને સફેદ એમ અતુકમે ભારે હલકી જાત આવે છે, જેમાં બેથી પાંચ ટકાનો અને અછત હોય તો વધારે ભાવનો તફાવત રહે છે. ખીજા અનાજમાં વિશેષ બાણવા જેવું નહીં હોવાથી પિષ્ટ પેવણ કંઈ નથી.

મેથી-કાનપુરી કાઠીઆવાડા, નાગિક જુહાની એન જુદી જુદી જાને આવે છે, કારણ કે મેથીનું મુખ્ય વાવેતર ગુજરાત, કાઠીઆવાડા, નાશિક જિલ્લો તથા દક્ષિણના ડેટલાક ભાગના વાવ છે મેથીનો ઉપયોગ ઢોળને ખવરાવવામા, વધારમા, અવાણમા થાય છે, પણ ખેરાક તરીકે તેને જુજ ઉપયોગ થાય છે

રાઈ-મારવાડી, તથા ખાનદેશી આવે છે રાઈને ખદલે રાઈડો વિશેષ વેચાય છે રાઈનું વાવેતર હિંદુસ્થાનના યગ છે ચોટકુજ નહી પણ અમેરીકા, એશીઆ અને યુરોપના ભાગમા પણ કરાય છે કેમકે દવાના ઉપયોગમા ઘણીજ વપરાય છે આપણા દેશમા તે મુખ્યત્વે કાગી અથાણા અને રાઈતામાજ વપરાય છે

૧૨-ઘઉં તથા તેલખીઆ (Wheats and Seeds)

મુગઈમા ઘઉં તથા સીડમના જુદા જુદા એકથી વધારે વાવદના ખજારો છે જેવા કે મારવાડી ખજાર, જ્યા ઘઉં અને અલમીના (સપ્ટેમર અને મે) વાવદાની ડીલીવરી ઓર્ડરોના સોદા થાય તે મીનુ ખજાર જે ‘ગુજરાતી વેપારીઓની મહત્તી’ કહેવાય છે, ત્યા ગુજરાતિ ધારે રૂક્ત એડાનાજ (આશો અને વેશાક મામના) વાવદાની ડીલીવરીના સોદા થાય છે, અને ત્રીજુ ખજાર અનાજ તથા ખીઆનુ મોટુ લેવડ દેવડનુ મથક જે માડવી ઉપર છે કે જેનુ નામ “ધી ગ્રેન મચન્ટસ એસોશીએશન” કહેવાય છે તે સ્થળે દરેક અનાજ ઘઉં, એરડા, અલસી, સરસી, શીંગદાણા, તલ, ખુરસાણી વીગેરેના ખજાર ધારે તથા ડીલીવરી ધારે દરેક અથેજ મહિના મુજબ સોદા થાય છે આ ત્રણે ખજારની હકીકત નીચે મુજબ આપી છે —

૧—મારવાડી ખજાર કે જેને ‘અલસીનુ પાટીઉ’ કહે છે ત્યા ઘઉં અને અલમીના સોદાજ થાય છે તે ખજાર “ધી મારવાડી ઍમર ઓફ કોમર્સ” ના ધારા મુજબ ચાલે છે, તથા તેની સાથે ‘ધી ગ્રેન એન્ડ સીડસ ઍકર્સ એસોશીએશન’ (The grains and Seeds Brokers Association) જોડાયેલી છે આ ખને ચીજના વાવદા સપ્ટેમર અને મે મામની ડીલીવરીના નીકળે છે, તેમા તેજમદી બાઈ તથા ખવાડી શકાય છે માર્ટેમ વાવદાની તેજ મદી ૩૦ મી આગસ્ટે મહી પડે છે, અને વાવદો ત ૩૦ મી સપ્ટેમરે પડે છે મેના વાવદાની તેજમદી ૩૦ મી એપ્રીલે મહી પડે છે, અને વાવદો તા ૩૧મી મેના પડે છે સેદા દરેક ચીજના ઓછામા ઓછો ૨૫ ટન મુખીનો થઈ શકે છે અને ભાવ હદરપેટ ઉપર થાય છે મદનુ ઓદાના કબાલા થાય છે, ડીલીવરી ઓર્ડરો પાકવી મુફતે નીકળે છે, અને મેખરો વચ્ચેજ સોદા થતા હોવાથી વાધો

વચકો પડે તો એસોશીએશનના ચુકાદા મુજબ પત્રાવેશ આમન નામન થઈ શકે છે જેને મેબર થવું હોય તેને વાર્ષિક લવાજમના રૂા ૫૧) પ્રથમ વગના અને રૂા ૩૧) બીજા વર્ગના ભરવા પડે અને પેઢીના નામથી મેબર થઈ શકે, અગર પોતીકા એના નામથી પણ થઈ શકે.

જે દીલ્હી સપ્ત (પીમી) વડેનો વાલદાનો ગેઢો થાય છે તેની કોલેટી ૭૦ અને ૩૦ ની કાનપુર કોલેટી કહેવાય છે, એટલે તે માલમા ૭૦ ટકા સફેત અને ૩૦ ટકા સુધી લાલ દાણે ઘઉં હોવા જોઈએ વધારે લાલ દાણો ન હોવો જોઈએ, તેમજ દીલ્હીની આસપાસના ગામ કાંઈક, કટોલો, દેવબદ, દીલ્હી, પાણીપત વિગેરે સ્થળોનો માલ હોવો જોઈએ વાલદા ઉપર ઘણા ખરા સોદા તો પતી બાય છે, પણ જેને પાલ લેવો હોય તેને માલની રેલ ડીલીવરીની બીલ્ડી અગર ગોડાઉન ડીલેવરીથી માલ તોલીને મળી શકે છે, તેમા ઘટનો ધારો ૬ અને ૮ ટકાનો છે એટલે ડીલીવરી ઓરડર લીએ તો ૬ ટકા અને તોલ કરે તો ૮ ટકા મજરે આપવી લેવીના ધારો છે ઘટ કેવી રીતે કાપ વામા આવે છે ? તેની હકીકત નીચે આપી છે તેમજ માલ તોલાવનારને ગોડાઉન ભાડું, સરવે ફી, ઠલીનીંગ ચાર્જ, મુનદમી, વીમો વિગેરે જે ભવવાવું હોય તે એસોશીએશનના ધારા મુજબ આપવું પડે છે, તેમાના કેટલાક તો “ગ્રેન મર્ચન્ટસ એસોશીએશન”ના ધારાને મલનજ છે જે નીચે આપ્યા છે

અલમીના સબધમા “પ્રાંત બોર્ડ” વિગેરે માલની ડીલેવરીને રીવાજ છે તેમા ૬૫ અને ૩૫, એટલે ૬૫ ટકા મોટે દાણે અને ૩૫ ટકા સુધી નાને દાણે માલ હોય તો પાસ થાય નહાંતર એટલે જીણું દાણું ૩૫ ટકાથી વધારે હોય તો માલ ગ્રીન્ટ થાય અલમીની ઘટ ૪ થી ૬ ટકાની છે બાનીની બીજી હકીકત ઉપર પ્રમાણે ઘટ મુજબ મમજ લેવા અલમી અને ઘઉં મ દલાવી સેકડે ટકો ૦ છે

૨- ‘ગુજરાતી વેપારીઓની મહળી’ જે માડવી બદલ ઉપર આવેલ છે તેના દલાલો અને મેબરો વચ્ચે ગુજરાતી ધારે, ગુજરાતી મહીના આશો અને વેશાક માસના વાલદના રૂકન ઓરડાનાજ સોદા થાય છે મજકુર વેપારીઓ સદરહુ મહલીના મેપરો હોવા જોઈએ તવ વાર્ષિક લવાજમ રૂા ૧૦૧) છે, અને દલાલોની કાર્ડ ફી વાર્ષિક રૂા ૫૧) છે વાલદા આશો શુદી ૧૫ અને વેશાક શુદી ૧૫ ના આવે છે તેની તેજ મહી એક માસ અગાઉ એટલે આશોની ભાદરવા વદી ૧ એકનના રોજ અને વેશાક વાલદાની ચેત્ર વદી ૧ એકમના રોજે સહી પડવાને ધારો છે સોદા ઓછામા એછા ૧૦૦ એકસો ખાડીના થાય છે અને ભાવ માડી ઉપર બોલાય છે (ગ્રેન મર્ચન્ટસ એસો મા હદરવેટ

ઉપર થાય છે) તેના કબાલા આમન સામન થાય છે, તેમજ બીઝનેસ સ્ટેડીંગ હાલના નામથી પણ રહી શકે છે દલાલો ટકા ૦૧ છે અને ઘટનો ધારો ૫) ટકાનો છે

૩—ધી “ગ્રેન મરચાંટસ એસોશીએશન” છે તેમા શીગદાણા, ચેર’દા, ઘઉં, અલસી, ખુરસાણી, તલ વિગેરે બધા અનાજના બજાર ધારે તેમજ હીલીવરી ધારે ટનના હિસાબે સોદા થાય છે સોદો ઓછામા ઓછો ૨૫ ટનનો (એટલે ૫૦૦ હદરવેટ અર્થાત્ ૨૦ મહુની ખાડીને હિસાબે ૧૦૦ ખાડીનો) હોવો જોઈએ તે દરેક અગ્રેજ માસ મુજબ એટલે જાનેવારીથી ડીસેમ્બર સુધીના કોઈ માસ મુજબ સોદા થઈ શકે છે ઓફીસ ધારા મુજબ સેટલમેન્ટ બીજા મહિનાની આખરીએ થાય છે વાધા સાધા એસોશીએશન મારફતેજ ચુકવાય છે મજકુર સોદામા કોન્ટ્રાક્ટ વેપારીઓને નામેજ થવા જોઈએ તે વેપારીઓ અને સોદા કરનાર દલાલ બને આ મરળીના રજીસ્ટર મેબર હોવા જોઈએ તે સંબંધી વિશેષ હકીકત નીચે મુજબ છે

આ મ’ડળીના દલાલો તથા સહાયકોના, તોલ માપના, ઘટ મજદે આપવાના, મુકાદમીના, તથા બજારધારા અને હીલવરી ધારાના તથા બીજા ઉપ યોગી મુખ્ય મુખ્ય ધારા ધોરણ નીચે મુજબ છે

૧ દલાલો સખધમા—

અ દરેક અનાજ, સીડહીટના દલાલનું, તથા તેના ભાગીદારનું વરસ એકનું લવાજમ રૂા ૪૧) લઈ સર્ટીફિકેટો આપે છે

બ દરેક અનાજ, સીડહીટના દલાલના નોકર જે સોદા કરતા હોય તે દરેકનું લવાજમ રૂા ૨૧) લઈ સર્ટીફિકેટ આપે છે

ક દરેક ગોદાઉન ભાડાના દલાલનું વરસ એકનું લવાજમ રૂા ૧૦૧) લે છે પરતુ જે દલાલો માત્ર ઓફીસોનીજ દલાલી કરતા હોય અને બીજી દલાલી ન કરતા હોય તેઓને લવાજમ ભરી સર્ટીફિકેટ લેવાની જરૂર નથી મજકુર મહત્ત્વનો દલાલ પોતાને માથે સોદો કરી શકે નહીં, પણ એસોશીએશનના મેમ્બરન નામથીજ કરી શકે સોદા એસોશીએશને હપાવેલી જાપવાલી મુક માજ થઈ શકે તેમા આગન સામન સહી લેવાય અને તે કબાલા પડોચાક વાની જોખમદારી દલાલોને છે દરેક સીડહીટ, ગ્રેનમા તૈયાર તથા વાયઠાના હીલવરી ધારે તથા બજાર ધારે જે માલ વેચાય, તેની દલાલી દર એક ટકા ૦૧ ટકા લેએ આપવી આ દલાલીની જે રકમ થાય, તેમાથી મુખડી દર રૂપીએ ચાર આના કાપી લઈ દલાલી ચુકવવી ગોદાઉન તથા વખાર ભાડની દલાલી ભાડે લેનાર ટકા ૧ લેએ તથા ભાડે આપનાર ટકા ૧ લેએ આપે તેમાથી મુખડી દર રૂપીએ ચાર આના બાદ કરાશે

૨ એસોશીએશનના સલાસદનું લવાજમ દર પેઢીએ અનાજ તથા સીડ વિગેરેના વેચાણ ઉપર દર ૧૦૦ એકસો ગુણીએ એક આનો ઠરાવેલ છે, અને સાધારણ વેપારીનું લવાજમ રૂા ૧૨) છે

૩ પાજરાપોલના લાગા તથા ડીલીવરી ધર્મોદા લાગા સળધમા—જેને ત્યાથી માલ ઉપડયો હોય તે ધણીએ, અગર રેલ્વે ડીલીવરી ઉપર નીચે મુજબ લાગો ભરવો તે લાગા ભર્યાની રસીદ દેખાડવાથી ખરીદનારે હિમાબ ચુકવવો કપાશીઆ ઉપર દર સોગુણે છ આના લેખે પાજરાપોલના ધરમદામા અને એક આના પ્રમાણે એસોશીએશનના લાગાના ભરવા

સીડ બ્હીટ એટલે ઘઉં, ખાજરો, જુવાર, ચણા, હરડા, શણ વિગેરે ઉપર દર સો ગુણીએ ખાર આના લેખે પાજરાપોલનો અને એસો. નો ઉપર મુજબ લાગો ભરવો

૪ આ એસોશીએશને મુકરર કરેલા બજાર બધ રાખવાના રખના દિવસો જે નીચે આપ્યા છે, તેમા સોદાનું કામકાજ તો બધજ સમજવું, તેમજ કાટો પણ બધ રાખવો, પણ તે સિવાયના અડચણના દિવસે અણચિતબ્યા કાટા બધ થાય અને સ્ટીમર ઉપડતી હોય અને માલ તોલી લેવાની જરૂર હોય તો એસો-શીએશનના સેક્રેટરીની પરવાનગીથી નીચે મુજબ ફી ભરી વેચનારના ગોડાઉનમાથી લેનારે, પોતાના ગોડાઉનમા માલ લઈ જઈ ત્યાં તોળવો પણ વેચનારના ગોડાઉનમા તોળવો નહિ

ફી નીચે મુજબ

બધના અણચિતબ્યા દિવસે

બધના મુકરર કરેલા

તોલવો પડે તો

દિવસે તોળવો પડે તો

પોતા ૧ થી ૧૦૦ સુધી રૂા ૫-૦-૦

રૂા ૬-૪-૦

પોતા ૧૦૦ થી વધારે દર એકસોએ

અગર તેના કોઈ ભાગે રૂા ૫-૦-૦

રૂા ૬-૪-૦

આવા તહેવાર કે બધ બજારના દિવસે “ડયુ ડેપુટ” હોય તો ગોડાઉન ડીલેવરીનો માલ પકડો કરી શકાય પણ કાટો માડી શકાય નહીં ફક્ત ચોખા કે કરીઆણુ તે ગોડાઉનમા હોય તોજ તોલી શકાય

૫ મુકરર કરેલા રખના દિવસો—

કારતક શુદ્ધ ૧૧

નાળીએરી પુનેમ

, , ૧૫

ગોકલ આઠમ

અગ્રેજ બેસનું વરસ

અઠાઈધર

મહા શિવરાત્રી

વાલકેશ્વરનો મેળો

સામ નવમી	પન્નુજાણુ
મહાવીર સ્વામીનો જન્મ દિવસ	તાજુત (અમોરે ત્રણ વાગ્યે)
ભીમ અગીઆરસ	કાળી ચોક્કસ
આશાડ શુક્રી ૧૫	હીવાળી
શ્રાવણની ચોમાસાની શરૂઆત	શહેનશાહનો જન્મ દિવસ
	સોમવરની અમાસ
	શૂર્ય અક્ષણી

૬ તોલના સબધમા જોખ સાખવો હોય તો એસોશીએશનમા આવીને સાખી જાય જોખો પાચ તોલા સુધી ઓછા થાય, તો કાંઈ પણ મુજરે મલતુ નથી, પાચ તોલા ઉપર ઓછુ થાય તો પંદર તોલા સુધી પા રતલ અને રપ તોલા સુધી અરધો રતલ મજરે આપવામા આવે વેચનાર વેપારી જેટલી વજન ઘટ મજરે આપતો હોય, તેથી વધારે વજન ઘટ જોખ રૂખાળ્યા પછી વેચનાર વેપારીએ આપવી ઠીરે તો જોખ લાવવા લઈ જવાનો ખરચ વેચનાર આપે અને વેચનારના કહેવા મુજબ અગર તેથી ઓછી વજન ઘટ જણાય તો બધો ખરચ લેનારે ભોગવવો અને બંધના દિવસે લેનારના ગોદાઉનમા માલ તોલતી વખતે લેનારના જોખ વધારે માલુમ પડે તો તે વેચનારને મજરે આપવું

૭ એસોશીએશનમા ખીન સભાસદો જોખ સખાવવા લઈ જાય તો લાગે દર સો ગુણીએ એક આનો તથા એસોશીએશનના ફંડમા રૂ. ૧૧ લઈ જોખ સાખી આપે સરવાળાં માટેની ચીજો દરેક સરવે બદલ રૂ. ૧) એક લઈ એસો શીએશનના રૂમમાજ વાપરવા દેવામા આવે

૮ મુકાદમી, ગોદામલાડું, વીમો, ગાડી ભાડુ વિગેરેના ધોરણ બબ્બરમા ફેરફાર થતા રહે છે તે મુજબ આપતા લેતા રહેવાય છે

૯ સરવાળાના સબધમા—તેયાર અને વાચદાની ડીલેવરી તથા બબ્બર ધાગના અનાજ તથા બીઆ વિગેરેના વાધા પડે તો સરવે કરાવવા તે માલ સાથે સંબંધ ન હોય તેવા બે સરવેઅરોને (જેને એસો. ને દર વરસે નીમેલા હોય તેમથી) નીમવા અને રીજેક્ટ થયેલા માલની સરવે પ્રી દરેક પાર્ટીએ ભોગવી લેવી

૧૦ માલ તોળાયા પછી એટલે કાટામાથી માલ નીકળ્યા પછી, તેના વજન બાબત કે કાલીટી બાબત કે કોઈ જાતની તકરાર કે વાધો ઉઠાવી શકાય નહીં અને નાણા કે રસીદ અટકાવી શકાય નહીં

૧૧ વાચદાની ડયુ ડેઈટે બબ્બર બધ હોય તો આગલો દિવસ ડયુ ડેઈટ ગણવો એટલે તે માલની ડીલેવરી આપવા લેવાનો છેલ્લો દિવસ ગણવો, તેમજ

એક તહેવાર અથવા સ્વિવારના દિવસે રેલ્વે રસીદો આપવા માટે અગર ગેટડાઉન ડીલીવરી આપવા માટે ડ્યુ ડેપ્ટ આપતી હોય તો તેને માટે ડ્યુ ડેપ્ટ વળતે દિવસે ગણવી

૧૨ કમ્પાઉન્ડ માટે સુદત વૈશાક માસ ગણાય છે, પણ એ વૈશાક હોય તો પ્રથમના વૈશાક સુદી ૧૫ નો છેલ્લો દિવસ ગણાય છે

૧૩ ગાડીલાડું દરેક બાતનાં અનાજ સીડ માટે દર દને (કાચા વજન ઉપર) બાર આના લેખે બી વોર્ડનુ (ભુલેશ્વરથી દાણાબદરની હદ સુધીમાં) લેવુ પણ સીવરી સીક્ષ્ય બહારની હદ સુધીમાં દર દને રૂ- ૧૮ લેવુ એવો ઠરાવ છે.

૧૪ વેપારીના નાણા બાબત મુકાદમને (વિલાસતી ચક્રવર્તીના મુકાદમો સિવાય) જવાબદાર લેખવામાં આવે છે ભલે પછી માપેલા કે તોળેલા માલની રસીદ આપી હોય કે નહીં. તે બાબતમાં વાધો પડ્યે એસોશીએશનમાં બાણ કરવા ઠરાવ છે રસીદ આપતા હોય તેઓએ વળતે દિવસે બધેરે બાર વાગ્યા અગાઉ રસીદો તૈયાર રાખવી બેઝીસીસ, અને વેપારી લેવા બંધ ત્યારે આપવી બેઝીસીસ, અને રસીદ નથી આપતા તેણે ચીઠ્ઠી આપવી બેઝીસીસ.

૧૫ તેમજ ઓર્ડરના માલ જે મુકાદમના ગોડાઉનમાં આવે તેજ તે માલની ઘટ, તોલ, કવોલીટી, બારદાન વિગેરે નક્કી કરવા આપવા બધાયેલ છે તથા માલની સરવાઈ પણ તેજ આપે અને નાણા આપવાની બેઝીસીસ પણ તેનીજ છે.

૧૬ તથા મારબાડી બજારના ઓર્ડર અથવા રેલ્વે રસીદના માલનાં તોલ ઘટ, કવોલીટી, બારદાન વિગેરે નક્કી કરવા અથવા સર્વેચર નીમવાની ફરજ મુકાદમની છે

૧૭ મુકાદમ વગર માલ લેતા હોય તેવા માલ લેનાર પાસેથી બહેલા માલના નાણા વળતે દિવસે લેવા માલના નાણા વેપારીએ ખરીદનાર પાસેથી વળતે દિવસે સાજમુધી લેશે તેવી રીતે નાણા ન મળે તો ત્રીજે દિવસે આજ સુધી મુકાદમોએ માપેલા માલના નાણા પોતાના પદરથી ચુકાવી આપે પણ જેઓ રોકકા નાણા આપી માલ ભરી જવા માગે તો માલ આપવાને હરકત નથી.

૧૮ માલ તોલાવી ખરીદનાર, પૈસા અગર રસીદ ન આપે ત્યાં સુધી એસોશીએશનના મેબર સિવાયનાને માલ કાઢી આપે નહીં. ખરીદનાર ચાર દિવસની અંદર માલ ન ઉપાડે તો ત્યારબાદ દર ગુણીએ એક આના લેખે બાડુ લેવુ. માલ ઉપાડ્યા પછી માલ બરાબર ન હોય અને નાપાસ થાય તો રસીદની

સામા જે રકમ રાખવામા આવી હોય તે ખરીદનારને વગર વ્યાજે પાછી મલે, અને ખરીદનાર પોતાને ત્યાં માલ રહે તેનું ગોદાઉન ભાડુ માગી શકે નહીં

૧૯ હિસાબ ચુકવનાર મુકાદમ હોય તો ટોપલીના પેસા કાપી આપવા, પણ અન્ય ત્રાહિતને માટે આપવા નહીં હિસાબના નાણા વલતે દિવસે લેવા, પણ જેઓ મોડી રાત્રે હિસાબ આપતા હોય, તો તેઓએ વ્યાજ શીખે ત્રીજે દિવસે નાણા વેચનારની પેઠી ઉપર આપી આવે તોજેલા માલના નાણામાથી કીફરન્સના નાણા વાળી શકાય નહીં

૨૦ તૈયાર સોદાનો માલ તોલાવવામા એસોશીએશન વચ્ચે પડતી નથી, પરંતુ તોલાયેલા માલના નાણા ન મળ્યા હોય તો તે બાબત એસોશીએશન હાથ ધરે છે તેમજ રસીદો ઉપર એડવાન્સ ન આવે તેની સાથે એસોશીએશનના મેબરોએ કામ કરવું નહીં

૨૧ જે માલ ડીલીવરી ધારે વેચાય, તેમા વેચનાર ગોદામ ડીલીવરી માત્ર મોકલે, તે ખાલી કરી લઈ, એલાવસ તરીકે માલની કીમતના નેવુ ૯૦ ટકા તો લેનારે આપવાજ નેઈએ બારદાન કોલીટીના સબધમા ૧૦ દસ ટકા રાખી શકે ડીલીવરી ધારે આખો લાટ તોળવો પડે તો તેમા છુટ તરીકે ફક્ત બારદાનનું વજન કાપી આપવું

૨૨ બજારધારામા-તૈયાર માલ વગર તોલે ખરીદનારના ગોદાઉન ઉપર મોકલવો નહીં (૨) ધર્માઉના હદ્રવેટ એકે એક દોકડો અથવા ખાડીએ એક આનો વધારે ચકાવી હિસાબ ચુકાવી દેવો (૩) તોલીને વેચાતા માલમા બારદાન જેવું હોય તેવું માલમા આપવું અને બારદાનનું તોલ કાપવું નહીં (૪) તોલીને વેચાતા માલમા ગુણી ૧ એક રતલ ૨૦ થી વજનમા વધુ હોય તો તે વધારાનું વજન માલ તોલતી વખતે મુજરે દેવું અને બારદાનનું એલાવસ હદ્રવેટ અગર ખાડીએ ઠરાવ્યું હોય તો તે ભાવમાથીજ કાપી આપવું પરંતુ કપાશીઆમા તો બારદાન જેવું હોય તેવું પાસ સમજવું (૫) સોદો નવો બારદાનનો થયો હોય, અને જુનું આપવામા આવે તો સમજુતી ન થઈ હોય તો એલાવસ (કડદા) દાખલ હદ્રવેટે એક આનો અને ખાડીએ હોય તો દર ખાડીએ ચાર આના બણવાનો રીવાજ છે (૬) સીગદાણામા ગુણી એકમા કડદો ૭ સાત રતલ જેટલો નીકળે ત્યાં સુધી ગણવો નહીં વધારે નીકળે તો કડદો આપવો અને માલ નેઈ કડદો નક્કી કરવો

૨૩-જે સીડ વ્હીટના સોદા થાય છે, તેમા ગુણીના સોદાના ભરતી કેટલી આવે છે તે હકીકત —

વેપારી ખજારોનો ભોમીઓ

અલસી	ગુણી	એકમા	હરવેટ	૧૧૧
સરસી	,,	,,	,,	૧૧-૧૪ રતલ
ઘઉં	,,	,,	,,	૨
શીંગદાણા	}	,	,	૧૧
ખસખસ				
એરડી				
કપાશીઆ	,,	,,	,	૧૧

૨૪ હવે દરેક માલની ઘટ શા પ્રમાણુમા લેવા દેવાનો રીવાજ છે તેની તથા તે સખધી બીજી હકીકત—

માલની ઘટ ખારદાન શીખેના વજન પ્રમાણુ લેવી દેવી (૨) ઘટ કાઢવામા હરવાલો એટલે તારની ગુથણીની ચાલણી કે ચાલણો વારપવા દેવા નહીં (૩) ઘટ ચકત તથા ખાદ થતા જે નક્કી હરવેટનો તોલ થાય તેજ કખાલામા ભરી શકાય (૪) ઘટ તેજ દિવસે સાફ થવીજ જોઈએ

અલસી સરસી તલ રાઈ ખુરસાણીમા ઘટ ટકા ૬) થી વધતી ઓછી લેવી દેવી ખસખસમા ઘટ ટકા ૮) થી વધતી ઓછી લેવી દેવી ગુજગતી સરસીમા ઘટ ટકા ૬ થી વધતી ઓછી લેવી દેવી એરડામા ટકા ૪ ચારથી વધતી ઓછી લેવી દેવી

અલસીમા ડીલીવરી ધારે જો ઘટ આઠ ટકા કરતા વધુ હોય, ઘઉંમા ચાર-ટકા કરતા અને એરડામા નવટકા કરતા વધુ હોય તો વેચનાર હર ૧૦૦ ગુણીએ ૩૦ ડા. કલીની ગ ચાજ આપે અલસીમા અલસી સિવાયના બીજા તેલીબીઆ માટી તરીકે ગણવામા આવે. થોથનો ભાવ કખાલાના ભાવથી પોણો, ડમીજ બીઆનો ભાવ અરધો અને સહેજ ડમીજ બીયાનો ભાવ પોણો અને અરધા ટકા કરતા જેટલો વધારે પાકો દાણો હોય અને અરધા ટકા કરતા જેટલો વધુ છાટવાળો દાણો હોય તેનો ભાવ કખાલાના ભાવથી થોડા આના ગણાય આમ દરેક ચીજના રીવાજ જુદા જુદા છે

મજકુર ધારાઓ એસોશીએશન તરફથી ફેરફારને આધિન છે

અનાજમાથી ઘટ કેવી રીતે કાઢે છે તથા તેના હિસાબ

કેવી રીતે ગણાય છે તેની હકીકત:—

ઘટ કાપવાના રીવાજ દરેક ખજારના જુદા જુદા છે જે ઉપર મુજબ જણાવેલ છે કારણ કે માલની કોલીટી ઉપર તે ધારાનુ ખધારણુ હીસે છે. હવે જ્યારે

ઘટ કાઢવી હોય ત્યારે તોળી લીધેલી તમામ ગુણોમાથી અમુક ફસ કે પદર ગુણોમા બાબુ મારી દરેકમાથી સરખે હિસ્સે થોડો થોડો નમુનો એકઠો કરવો પછી તે નમુનાનો તોલ કરવો તોલ કયાં પછી અદરથી કચરો કાઢી નાખી, સાફ કરાવી ફરીથી તોલી તે પ્રથમના નમુનાના તોલમાથી બાદ કરવો જે બાકી રહે તે ઘટ (જે કચરો કાઢી નાખતા ઘટ લાગે તેનું નામ ઘટ) મજકુર ઘટ ૪-૬-૬-૮ એમ અમુક ટકા સુધી સો હદરવેટે નહીં ગણવી, એવો રીવાજ હોય છે પણ તે ઉપરાંત ઘટ લાગે તો મજરે લેવાનો રીવાજ છે તેમજ ધારાના ટકા કરતાં ઓછા ટકા ઘટ આવે તો તેટલી પુરી કરી તેની કીંમત લેવામા આવે છે એટલે જે ભતતુ અનાજ હોય તે અનાજની ઘટનો જે ખરો હોય, તે કરતાં જો ઓછી હોય તો તેટલી મજરે આપવી અર્થાત્ તેટલા ટકા પુરા કરી આપવા, અને જો વધારે હોય તો તે આવેલી ઘટમાથી ધારાની ઘટ બાદ કરતાં જે બાકી રહે તેટલા ટકા નકકી ઘટ ૧૦૦ હદરવેટ ઉપર આવી સમજવી તે ઘટના હિસાબ ગણવાની રીત —

ઉપર મુજબ બાદબાકી કરતાં (કચરો તોલતા જે વજન થયું તે) જે ઘટ આવી, તેને કુલે અનાજની ઘટ કાઢવા સાફ ૧૦૦ સોએ ગુણી જે આવે તેને કાઢેલા નમુનાના તોલેથી ભાગવા અને જે જવાબ આવે તે સો હંદરવેટના ઘટના ટકા ગણાય છે પછી તેના રીવાજ મુજબ ૪-૬-૮ ટકા જે ઘટના ગણવાનો રિવાજ હોય તે બાદ કરવા જે બાકી રહે તે સો હદરવેટ ઉપર આવી ગણવી

હવે તોળેલ માલ જેટલા હંદરવેટ હોય તેમાથી બારદાન બાદ કરતાં જે નકકી હદરવેટ રહે, તેને આવેલી ઘટે ગુણી તેનો જે ગુણાકાર આવે તેને ૧૦૦ એ ભાગતા જે આવે તેટલા હંદરવેટ ગણવા અને બાકી વધે તે દોકડા ગણવા અર્થે પછી ૬૧ દોકડાના ૭ રતલ (એટલે ૧૧૨ થી ગુણી ૧૦૦ એ ભાગતા જે જે આવે તે રતલ) એવી રીતે હિસાબ ગણી નકકી રતલ કરી તોળી આપેલ અગર લીધેલ માલમાથી હદરવેટ, રતલ તથા તોલા બાદ કરી જે હદરવેટ રતલ અને તોલા બાકી રહે તેના હિસાબ હદરવેટના ભાવ મુજબ કીંમત ગણવી

દાખલો —

સરસીની ગુણી ૩૫ તોલમાં બારદાન બાદ કરતાં હદરવેટ ૧૮૦ અને ૩ રતલ થયા, તે મધ્યેથી નમુનાનું અનાજ ૧૫૦ તોલામા ૧૬ તોલા ઘટ આવી તો કુલે ૩૫ ગુણીની ઘટ કેટલી? ઘટનો રીવાજ ૬ ટકા છે.

૧૫૦) ૧૬૦૦ (૧૦૧૧ તોલા ૧૫૦૦ ૧૦૦ ૭૧ ૨૫ X ૧૦૦	ઉપર મુજબ ૧૬X૧૦૦=૧૬૦૦ ને નમુનાના તોલા ૧૫૦ થી ભાગતા ૧૦૧૧ તોલા ૧૬ દોકડા અને ૧૦ બદામ આવી આખા તોલા કાઢતા બાકી શેષ રહે તેને ૧૦૦એ ગુણી દોકડા કંઠી એટલે
૧૫૦) ૨૫૦૦ (૧૬ દોકડા ૨૪૦૦ ૧૦૦ X ૧૬	તોલાથી ભાગતા જે આવે તે દોકડા જાણવા અને જે બાકી દોકડા રહે તેની ૧૬ એ ગુણી બદામ કરી
૧૫૦) ૧૬૦૦ (૧૦ બદામ ૧૫૦૦ ૧૦૦	તેજ તોલાથી ભાગવા એટલે લાભાકાર તોલા દોકડા અને બદામ આશરે

એટલે ૧૦૧૧ તોલા ૧૬૧૧ દોકડા આવ્યા તે ૧૦૦ હંદરવેટની ઘટના ટકા આવ્યા

તેમાંથી ૬ છ ટકા રીવાજ મુજબ બાદ ગયા એટલે
૪૧૧ ૧૬૧૧ રહ્યા તે એકસો હંદરવેટની રાશ આવી તે
આખા તોલાની ઘટ કેટલી તે કરવા સારૂ ૧૮૦ હંદરવેટ અને ૩ રતલથી ગુણી
૧૦૦ એ ભાગવા અને ઉપર મુજબ હિસાબ કરવો એટલે

X ૧૧—૧૬૧૧

X ૧૮૦—૪

૮૩૬૧૧ હ ૭ રતલ ૪ તોલાને ૧૦૦ થી ભાગતા ૮૩ હ ૧૪૧૧ રતલ ૭ તોલા
આવ્યા તેના પાકા તોલા (૬૧ દોકડાના ૭ રતલ લેખે એટલે ૧૪૧૧ રતલને ૧૧૨થી
ગુણી ૧૦૦એ ભાગતા પાકા તોલા) હ ૮૩—૧૬૧૧—૧૧૧૧ તોલા આવ્યા તે ૧૮૦ હ
અને ૩ રતલમાંથી બાદ કરી કરેલા ભાવે હિસાબ ગણવો

હવે દરેક અનાજ સંબંધી ઉત્પત્તિ અને આયાત નીકાશ સંબંધી
ઉપયોગી હકીકત નીચે મુજબ છે —

ઘઉં—(Wheat) ઘઉં સબધી હકીકત તો સહુ કોઈના જાણમાં
હોય મુબઈમાં દરેક દેશાવરથી ઘઉંની આયાત થાય છે લડાઈના વખત દરમ્યાન
અને તે બાદ કત્રોલના વખતમાં અને ૧૯૧૮-૧૯ મા ઠેઠ આંગ્રેજીઆથી આયાત
૮૪ હતી આપણા દેશના ઘઉંમાં ખડવો, સફેતપીસી, કાનપુરી પીસી, કરાચી
બંગલો, પીસી સેવની, લાલ પીસી, શરખતી પીળા, લાલ કાઠા, ચન્દુસો વિગેરે
ઘણી જાતો છે વાયદામાં મારવાથી બજારમાં જે માલ તોળાય છે તે કીલ્લી
પીસીની બોલીમાં દ્રેવડ દેવડ થાય છે

ઘઉં ઊગાડનારા દુનીઆમાં મોટા દેશો — (૧) યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અમેરીકા (૨) રૂશીઆ (૩) હીંદુસ્થાન (૪) આર્જેન્ટાઇન અને (૫) કાનેડા તેમજ આસ્ટ્રેલીઆ છે, તેમાં હીંદુસ્થાન ત્રીજો નબરે ઉપજમાં આવે છે હીંદુસ્થાનમાં ઘઉંનો પાક ખાસ પંજાબમાં મોટો છે. ઘઉંનો પાક માર્ચ એપ્રિલમાં પાકીને મે માસમાં તૈયાર થાય છે અને એપ્રિલથી આગસ્ટ સુધી મોટા પ્રમાણમાં ચડગત થાય છે કલકત્તા, કરાચી અને મુબઇ એ ત્રણ ચડગત કરનારાઓમાં મુખ્ય ગણાય છે કરાચીમાં ૬૫૬ રતલની ખાડીનો હીસાબ, મુબઇમાં ૭૫૬ રતલની ખાડીનો અને કલકત્તામાં ૧૮૨ થી ૨૨૪ રતલના હિસાબે ભાવ થાય છે

આ ઉપરાંત ઘઉંનો આટો સોજા મેદો પણ મોટા પ્રમાણમાં મુબઇથી ઇજીપ્ત, મોગીશ્યસ, એડન, સીલોન, સ્ટેટસ સેટલમેન્ટસ વીગેરે સ્થળોએ ચડગત થાય છે

અલસી (Linseed) અલસીની ઉત્પત્તિ મિસરમાંથી થઇ છે હાલ ઇરાની અખાત અને કાળા સમુદ્રની વચ્ચેના પ્રદેશમાં કુદરતી રીતે ઉગી નીકળે છે અલસીનો મુખ્યત્વે પાક લાખ્લાટા, આર્જેન્ટાઇન, હીંદુસ્થાનના મધ્ય પ્રાંતોમાં અને ખીરાર, સચુક્રપ્રાંતો, ખીહાર ઓરીસા, બંગાળ, પંજાબ, હૈદરાબાદ, કોટા તેમજ મુબઇ ઇલાકાના કેટલાક ભાગમાં અને દક્ષીણ ભાગમાં થાય છે અલસી રાતા રંગની, કાળા રંગની, કાખરી તથા સફેદ રંગની આવે છે, તેનું તેલ ખાવાના કામમાં આવે છે, તથા મોટેભાગે રંગમાં ઉપયોગ થાય છે ખોળા ઢોરને ખવરાવવામાં તથા ખાતરમાં વપરાય છે અલસીના છોડના રેસા થાય છે અને તેના તલુનું જે કાપડ બને છે, તેને ફેલાકસ કહે છે જે માદા માણસના કામમાં વપરાય છે આપણા દેશમાંથી અલસી યુરોપ ખાતે ચડે છે જ્યાં તેનો દરેક રીતે દવા માટે તથા ઉપર કહેલા બીજા ઉપયોગમાં આવે છે અલસીનો ભાવ હાઈરવેટ ઉપર થાય છે

સરસી (Rapeseed) સરસીનો પાક પંજાબ તરફ વિશેષ પ્રમાણમાં છે, તેમાં કાનપુરી પીળી, અને લાલ દીલ્હી ઇટાવાનો માલ સારો ગણાય છે તેમજ ગુજરાતમાં પણ રંગે પીળી સરસી નીપજે છે સરસીની ચડત મુખ્યત્વે કરીને દીલ્હી, ભટીડા, હિસાર, ખરગુડી તથા દીલ્હી અબાલા રેલ્વેપરના રેશ નોથી વિશેષ પ્રમાણમાં થાય છે અને અત્રેથી યુરોપ જાપાન વીગેરે સ્થળે ચડે છે કરાચીમાં ભાવ ૬૫૬ રતલની ખાડીનો થાય છે મુબઇમાં હાઈરવેટનો ભાવ થાય છે

ઝેરંડા (Caster-seeds) દુનીઆના ઘણા ભાગમાં થાય છે ઇરાન, અરબસ્તાન, ચીન, જાપાન, આફ્રીકાના ઘણા ખસ ભાગમાં, ઉત્તર અમેરીકા, ઇટાલી અને ઇસ્ટ ઇન્ડીઝના ટાપુમાં તથા હીંદુસ્તાનમાં પણ થાય છે હીંદુસ્તાનમાં

સુરત, અમદાવાદ, ધારવાડ, મોલાપુર, બેલગામ તથા મુબઈ ઇલાકાના ખીજા ગામોમાં પણ થાય છે મદ્રાસ ઇલાકામાં, હૈદરાબાદ સ્ટેટમાં પણ થાય છે તેમાં એરંડી ચોમાસુ અને કાયમ રહે જેમ બે જાતની થાય છે મુબઈ ઇલાકાની એરંડી કાળાગની, મોટી અને તે ઉપર ઘોળાકાંઘ હોય તેમ થાય છે અને બનત સુધી શેરડીના વાંતને ફરતી વાવવાનો રીવાજ છે એરંડાની નીકાશ યુરોપના દેશો તથા આસ્ટ્રેલિયા ખાતે મોટા પ્રમાણમાં થાય છે મદ્રાસ તરફ થતા એરંડા બહાર હોય છે, અને શુભગતમાં જીણા થાય છે જીણા માલ તે સારા મુબઈમાં ૨૦ મણની ખાડીને હિસાબે અને કલકત્તામાં મણ ઉપર ભાવ થાય છે એરંડીઉં દવામાં, સચ્ચા વિગેરે કામમાં, દીવેલ તરીકે, ગાડા ઉઘાટામાં, રેચમાં રીંગે અનેક ઉપયોગમાં આવે છે એરંડાનો ખોળ ખાતરમાં કીમતી ગણાય છે

મોંગદાણા (Monkey nuts) એટલે માડવી, મગફળી કે લોચ-ગીંગ, એ હીંદુસ્થાન, આફ્રીકા, બ્રાઝીલ વિગેરે જે ગરમ દેશો છે ત્યાં થાય છે હીંદુસ્થાનની મગફળી કરતાં પૂર્વ આફ્રીકાના બહારો મુસબી, બેરા, ડેલાગોઆબે વિગેરે તરફની માડવીનો દાણો ઘણો મોટો થાય છે હીંદુસ્થાનમાં મોટો પાક મદ્રાસ ઇલાકામાં, ધરંડ, કડપા વિગેરે તથા મુબઈ ઇલાકામાં તેમજ કલ્કાટ અને સતારા જિલ્લામાં થાય છે તેનો ઉપયોગ આપણા દેશમાં ફરાળમાં, તેમજ તેલ કાઢવામાં થાય છે તથા અહીંની યુરોપ ખાતે નીકાશ થાય છે, તેમાં મોટે ભાગે મદ્રાસ તથા મુબઈથીજ ચડતી થાય છે ચઢાવ્યા પહેલાં છાલા ફેંતરા કાઢી નાખી દાણા કરી ગુણો કરે છે મોટે ભાગે ક્રામના બહારે વિશેષ બપો છે કેમકે તેના તેલમાંથી સુગંધીત સાબુ વિગેરે બનાવે છે તેનો ખોળ ખાતરમાં તથા ઢેરોને બચાવવામાં વપરાય છે ખીજા ખોળ કરના આમાં પ્રોટેન વધારે પ્રમાણમાં રહેલું હોય છે હાલમાં માડનીનું તેલ કાઢવાની મીલો આપણા દેશમાં ઘણી વધે છે જે તેલ ઘણું ભાગે મીઠા તેલની સાથે ભેળવેલ કરી વેચવામાં આવે છે મુબઈમાં ૨૦ મણની ખાડીને હિસાબે ભાવ થાય છે અને તેલનો ભાવ મણના ઉપર થાય છે

તલ (Sesame) ઉત્તર હીંદમાં સચુક્ત પ્રાંત સિવાય હીંદુસ્થાનના બહાર ભાગમાં થાય છે તે ઉપરાંત આફ્રીકાના પૂર્વ કાંઠેના બહારોમાં ઠેઠ ડેલાગો આબેથી તે જગજાર સુધીના બહાર ભાગમાં, મીમરમાં તેમજ દુનીઆના ઘણા ભાગમાં વચાય છે તલ રતા, કાળા, કાબગ અને ભુરા થાય છે સફેદ રંગના હોય તેને તલ્લા કહે છે તેમાંથી ખીજા તલ કરતાં તેલ વધારે નીકળે છે તલમાં ઘણી જાતો છે જેવી કે હાવરી સફેદ, બહાર કાબગ, કાળા, શરાદીયા, પુરખીઆ, આશાની તલી વિગેરે તલનું વાવેતર આપણા દેશમાં કાઠીઆવાડ,

ખાનદેશ, નાશીક, અહમદનગર, મોલાપુર, કણ્ઠાટક જીલ્લો તથા ધારવાડમા મોટા પ્રમાણમા થાય છે તેમાથી કાઢવામા આવતું તેલ તથા ખોળ મોટે ભાગે દેશ માજ ખપી જાય છે, છતાં નીકાશ યુરોપાદિ દેશોમા થાય છે. મુખ્યમા ૨૦ મણની ખાડીનો ભાવ થાય છે કરાચીમા ૬૫૬ રતલની ખાડીનો ભાવ થાય છે.

કપાશીયા (Cotton Seeds) કપાસના બીને કપાશીઆ કહે છે, જે જીનમા ૩ લોઢાયા પછી કાપુસમાથી છુટા પડે છે તેનો મુખ્ય ઉપયોગ ઢોરોને ખાણુ આપવામા આવે છે. કપાશીઆ ખવરાવેથી દુધમા ઘીનું સત્વ વધે છે. કપાશીયાનું તેલ નીચળે છે, અને તે ખાવામા તથા મીઠાઈ તળવાના કામમા આવે છે, તથા તે તેલ સુગંધી તેલમા ભેળવી વપરાય છે, તેથી ખાલ વધે છે, અને મગજને થડક આપે છે. મુખ્યમા વરાડી, મુગલાઈ, ઘાટી, ઇટાવા એ નામના દેશ વર ઉપરથી તે તે નામની જાત આવે છે. કપાશીઆની મુખ્ય પેદાશ ભરૂચ જીલ્લો, વરાડ, ખાનદેશ તથા કાઠીઆવાડમા થાય છે. જ્યારથી મુખ્ય બદરે આવક થાય છે, તથા બીજા દેશોવરે ખાતે નીકાશ પણ થાય છે. ઉપરની જાતો મુખ્ય ઇલાકાની ગણી, તે ઉપરાંત દીલ્હી કાનપુરી જાત અમેરીકન કપાશીઆની જાત અને બગાળા તરફના કપાશીઆની જાત બજારમા આવે છે. મુખ્યમા કપાશીઆનો ભાવ ૨૮ મણની ખાડીનો થાય છે.

ખસખસ (Opium seeds) ખસખસના છોડ હીંદુસ્થાનમા ફક્ત પટણા, બિહાર, માળવા અને કડી પ્રાંતમા થાય છે, તેમજ ચીન, રપેન, અલ્બેનીઆ ફ્રાન્સ, સીસીલી, ગ્રીસ અને નાઈપ્રસના બેટો. થાય છે. ખસખસના બીડામાથી અફીણ નીકળે છે. મુખ્ય ઇલાકામા અફીણનું વાવેતર કરવાની સરકારની મનાઈ છે. બીજા પ્રાંતોમા જ્યાં વવાય છે ત્યાં સરકારનો પરવાને લેવો પડે છે અને તેમાથી ઉપજતું અફીણ પરબાડ સરકારી ટાવવી સરકારને આપી દેવું પડે છે. અફીણના બીને ખસખસ કહે છે. હીંદુસ્થાનમા વાવેતર થયા પછીજ તેનું વાવેતર ચીનમા થયું હતું અને હાલ ત્યાં મોટા પ્રમાણમા વવાય છે. કેમકે ચીના લોકો અફીણના શોખીન છે. ખસખસમાથી તેલ કાઢવામા આવે છે તેનો ખોળ જનવરોન ખવરાવાય છે. ખસખસનું તેલ સ્વાદ રહિત હોવાથી “ઓલીવ” તેલની સાથે ભેલવામા આવે છે. ખસખસનો ભાવ હદરવેટ ઉપર થાય છે.

૧૩-ધી (ghee)

મુબઈમા ધીની આયાત કાઠીઆવાડ, ગુજરાત, મધ્યપ્રાત વિગેરે દેશોમાથી થાય છે તેમા ધી પોરબદરી ઊચુ ગણાય છે, જે ધી ખાસ તળપદ પોરબદર-માનુ હોતુ નથી, પણ ખરડાના ડુગરનો જે પ્રદેશ છે, તેના નાના ગામડામાથી માલ લેગો કરી, મોટા તાવા કરી વેપારીઓ પોતાનો મારકો કરી વેચે છે તેમા ભાણા લવા અને લીમા લવાના મારકાનુ (નિશાનીવાળા ડબાનુ) ધી જે આવે છે તે વેપારીઓમા જાણીતુ છે કારણ કે તે ધી એકજ પ્રથાનુ અને હમેશા તાવો સારો કરીને તથા ડમા નીટ કરી ભરતા હોવાથી વખણાય છે નહીતર જેમ ‘ ધીનુ ગળુ અને તેલનુ તળુ ’ જે કહેવત છે તે આમને લાગુ પડતી નથી આ સિવાય મેદરડા, રાજકોટ, હાથરસ, સાગર, વેરાવલ, બેલગામ, અમદાવાદ અને સુરત વિગેરે સ્થળોનુ ધી આવે છે, તે તે ગામના નામ મુજબ માલના નામ અપાય છે અને તે નામથીજ બજારમા માલ વેચાય છે ધીબજાર બદર ઉપર ખાડ બજારને નાકે આવેલુ છે, જ્યા હજારો ડમાની લે વેચ થઈ શકે છે

ધીનો ભાવ મુબઈના મણુ ઉપર (૨૮ રતલનો) ઠરાવવાપા આવે છે તેમા ખારદાન ડમા એકે રતલ ૨૦ અઢી કાપી આપે છે બદર ઉપર ચાર ડમે વધારાના અઢી રતલ અને એકસો ડમે બીજા દમ રતલ વધારે ખારદાન મલે છે વટાવ રકાખધ માલમા ટકો ૦૧ અરધો દર સેકડે હિસાબમાથી કાપી આપે છે ધીની જગાત અને ટાઉન ડયુટીમટ્ટી દસ ટકા હોવાથી કાઠીઆવાડમા પાકા મણુનો જે ભાવ હોય તજ ભાવ અઢી કાચા મણુનો પડે છે હિસાબ ચોથે કે પાંચમે દિવસ લેવાનો ધારો છે ધી મુખ્યત્વે કરીને હિંદુસ્થાનમાજ વિશેષ ભાગે વપરાય છે અમેરીકા યુરોપઆદિમા તો માખણ (બટર) મલાઈ વીગેરે પરભાડુ જે “ડેરી” (Dairy) મા તૈયાર થઈ ડાબલા ભરાય છે તેજ વપરાય છે તોપણ યુરોપ, આફ્રીકા, અમેરીકા આદિ દેશોમા જ્યા હીદીભાઈઓનો વસવાટ છે, ત્યા ધીની નીકાશ થાય છે, તે ઉપરાત એશીઆઈ તુર્કસ્તાન, ઈરાનનો અખાત, આફ્રીકાના દક્ષીણ પૂર્વ ભાગના તમામ દેશો નાતાલથી તે જગખાર મોખાસા સુધીના આખા પૂર્વ કીનારાના તમામ બદરો તરફ જાય છે જર્મન ક્રીટનના ૧૯૧૪-૧૯ ના જખરા સગ્રામ વખતે ધી મેનોપોટેમીઆ અને ફ્રાસ સુધી હીદી લશ્કરીઓ માટે ગયુ હતુ જેથી અત્રે ભાવ બહુજ વધી ગયા હતા એટલે મુબઈમા મણુના રૂા. ૬૦ થયા હતા

ધીની ચડત મુખ્યત્વે કરીને મુબઈ, અને પોરબદરથી થાય છે જામનગરથી પણ થોડી ઘણી નીકાશ થાય છે, કારણ કે ખરડાનો મુલક જે જામનગર તથા પોરબદરની હદમા છે અને ત્યાના રમારીઓ ઢોર ત્યા ચરાવતા હોવાથી ત્યા થતા ધીને પોરબદરી ધી કહેવામા આવે છે જે માલ ઉચો હોવાથી તે બે બદરો-એથી નીકાશ થાય છે આ જણાવેલા સ્થળોએ જેવુ ધી થાય છે તેવુ આખા હીંદના કોઈ પણ સ્થળોએ થતુ નથી

મુખર્મીમાં બીના ભાવ વધી ગઈ હતી ત્યારે મલાયાયાં પણ ઘાં બાંધી હલુ કેટલાક ધીમા કોપરાનું તેડું, કોકરાનું વાં, બટાટા અને સજ્જીઆ બાણીને તેનો ભેગ કરે છે, તેનજ તુતના મરેલા ભેજ વિગેરે કાઢવા પ્રાણીઓના ધાન માથી ધી જેવા પદાર્થની ચળી મહેલી હોય છે તે પણ ભેગવે છે આ બાબત સને ૧૯૨૦ ની સાલમાં કાઢતા અને મુખર્મીમાં ખાસ મારવાડી ભાઈઓએ પોકાર ઉઠાવ્યો હતો, જે તે વખતના છાપા વાચવાયી જણાશે ધાનો ઉપયોગ મારવાડી ભાઈઓ વિશેષ પ્રમાણમાં કરે છે, કારણ કે તેઓ તેલને બદલે બધી વસ્તુઓમાં ધીનોજ ઉપયોગ કરે છે

ધી ખાવામાં તુરત માખણનું તાવેલું હોય તે જેટલું લહેજતદાર હોય છે તેટલું બાંબુ હોતું નથી કાઠીઆવાડના કેટલાક જુદા જુદા દેશાવરના વી ભાગોમાંથી બનતું ધી માખણ તાવીને પગમાં જે ગાડવા અને તેની હકીત ભરાય છે તે અગ્ની મીઠાસ આપે છે, જો કે દેખાવામાં નરમ હોવાથી ઉપરથી જોનારને મોઢું ટાગતો નથી પરંતુ નમ્લાં બાધાના ધી કરતા તે ધી ઘણું સ્વાદાંટ હોય છે અને ભાવમાં પણ માણુ પછવાડે પાચથી સાત ટકા ઓછા હોય છે સુતી ધી પણ આવીજ બાબતનું સારું આપે છે

પોરબંદરનું બનાવટી બાધાનું ધી જે લીલબણી અને સુદર દેખાય છે તે ધી દવા નાખી કઠણ માલ બનાવાય છે પણ ઉપલા ધી જેવું ખાવામાં લહેજત વગરનું હોય છે, તે ઉનું કરો ત્યારે તેમાં સોરમ પણ ન આવે તેવું હોય છે, અસલ પોરબંદરી ધી જે તાવડા કરેલું ભરાઈને આવે છે, તેમાં પણ તાજાં માખણનું ભરેલું ગાડવાના ધી જેવી લહેજત તો નથી હોતો, પરંતુ બીજાના કરતા માલ ઉચ્ચે ગણાય છે તે ભરેલા ડબ્બામાંથી પરચુરણ વેપારીઓ ફેડતી વખતે મોઢીઆનું એકથી બે રતલ ધી ઉપરથી કાઢી લે છે અને તેનો તાવો કરી કઠણ માલ બનાવે છે અગર મીઠાઈવાલાને ઓછા ભાવે આપો દે છે સાગરનું વી પાણી જેવું આવે છે જેથી તે વિશેષ તલવાના ઉપયોગમાં આવે છે, તેમજ મારવાડી ભાઈઓ તે વિશેષ વાપરે છે

આફ્રીકામાં ધી બનાવતા ન આવડતું હોવાથી, અને દુધને હલાવી હલાવાને પરભાર ધી કાઢતા હોવાથી, તે તદ્દન પાણી જેવું અને હલકું વી જે અહીં આવે છે તે બીજા વાંમાં ભેગ કરીને ઘણા ઓછા ભાવથી પણ વેચાય છે જેનો ઉપયોગ તદ્દન ગરીબ લોકો કરે છે

અહીં ખાસ જણાવવાનું જે હાલમાં “વો નાર” “વેજીટેબલ ઘા” વિગેરે બનાવટી ધીની બાબતો નીચળી છે, પણ તે ધીની ગણતરીમાં નહીં આવતા હોવાથી ધી બનાવતા તેને દાખલ કરેલ નથી કેમકે જેમ કોકમના તેલને “કોકમનું ધી” બોલે પણ તે કાંઈ બવાય નહીં તે મુજબ આ બનાવટી ધીનું સમજવું

૧૪-તેલ (Oils)

નીંઠુ તેલ એ ખોરાકની ચીજ હોવાથી, અને શરીરની તદુસ્તી માટે તલનું તેલ ઉત્તમ હોવાથી તેનો વપરાશ સર્વથા જોવામાં આવે છે. મુખ્યત્વે તેલ તો ઘણી જાતના ખીયાના વેચાય છે તલ્લીનું ચોખ્ખું તેલ હવણા હવણામાં મલવા લાગ્યું છે એ ચાલુ વરસ અગાઉજ તલના તેલની સાથે માડવી (લોયશીંગ) ના તેલનો ભેગ કરીને વેચવામાં આવતું હતું તલના તેલને મીઠું તેલ કહેવામાં આવે છે (કણ્ઠીક) કરડીનું તેલ સરસીયા તેલ જેવું હોય છે સરસીયાની વાસ મીઠા તેલ કરતા વધારે તીવ્ર હોય છે અને સ્વાદમાં ફેર હોય છે તલના તેલનો સ્વાદ સરસીયા કરતા ઘણુંજ સારો લાગે છે આ બંને તેલનો ઉપયોગ ખાવામાં તળવામાં તથા અથાણા વીગેરેમાં થાય છે કણ્ઠીયાનો ઉપયોગ દીવેલમાં થાય છે

તેલ તલનું, કેપરેલ, સરસીક, ખસખસનું, અલસીનું, તથા એરડીક મુખ્યત્વે મણ (૨૮ રતલનો) ના હિસાબે વેચાય છે અને હિસાબ વટાવ ટકો ૧૫૦ પા કાપીને તુરં નાણા લે છે

કોઈ પણ તેલનો ઉપયોગ સાબુ બનાવવામાં થઈ શકે છે તેમજ વારનીમ પાલીશ, રોગાન, મીઠુંગત્તી તથા માથામાં નાખવાના જે તેલ આવે છે તેમાં જુદા જુદા તેલો જેવાકે કેપરેલ, મીઠું તેલ, વીગેરેનો ઉપયોગ કરાય છે

ઉપરના જે તેલો કહ્યા તે સિવાય વનસ્પતિના તેલો છે જેવાકે ગરબનું કપુરનું, બદામનું, ચારોળી, પીન્તા અને કાજુનું, લવીંગ, તજ અને મરીનું આમ ઘણી જાતના તેલ આવે છે કેટલાક તેલ ફળોમાંથી કાઢવામાં આવે છે દાખલા તરીકે જમ્બાલ ગોટાનું તેલ જે ચામડીને લાગતાજ ચામડીને ખાળી નાખે છે તે તેના ફળનું તેલ છે વળી નારંગી, સત્રા, સુસળી, લીંબુ વીગેરેના ફળોની છલમાં ઓછું વત્તું તેલ રહેલું હોય છે, જે કુદરતી રીતે સ્વાસ્થ્યવિક સુગંધમય હોય છે કેટલાક તેલો લાકડામાંથી નીકળે છે જેવાકે સુખરનું તેલ, ટરપીનટાઇન વીગેરે તેલો તે જાતના લાકડામાંથી નીકળે છે નારીયેલના કાચલામાં પણ તેલ રહેલું છે

દરેક પ્રાણીના શરીરમાં ચરબી છે તે તેલનો એક પ્રકાર છે માછલીના શરીરમાંથી ચરબી કાઢી જે તેલ બનાવે છે તેમાં કોડલીવર ઓઈલ, ઓલના તેલો જેની મીઠુંગત્તી બને છે તે આ પ્રકારના છે મહુદના ખીઆમાંથી તેલ નીકળે છે તેને ડોળીક કહે છે, તે દીવેલના ઉપયોગમાં આવે છે સુખર વિગેરેના તેલનો લાવ રતલ ઉપર થાય છે, કેટલાક તેલ ખનીજ પદાર્થના છે, જેવા કે ઘાસલેટ, રોક ઓઈલ અથવા ખડકનું તેલ વિગેરે ઘાસલેટ (જુદી જુદી જાતના) અમેરીકાથી તથા રશુન, બાકુ (રશીઆ) વિગેરે જાણીતા કે જ્યાં

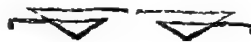
તેના કુવા નીચળ્યા છે ત્યાથી અત્રે આયાત થાય છે તે સ્ટીમરમા મોટી ટાકીમા ભરીને દનીઆમા લાગરે છે જ્યાથી પાણીના નળની પેઠે નળીઓ લગાડી બદ્દ ઉપર આવેલી મોટી ટાકીમા ભરે છે ઘાસલેટના તેલના વેપારીઓની મોટી મોટી કુપનીઓ છે, જેવી કે સ્ટાડડ એન્ડ કુ. બર્મી ઓઇલ ટ્રેડીંગ કુ. વિગેરે જેઓ પોતાની છાપનો માલ દેરાતા વેપારીઓને વેચે છે જે ચમલ ઘાસલેટ આવે છે તે ૧૫૦ ડીગ્રીનું આવે છે તેના ડબ્બા લગાઈને તૈયાર પેકબચ અત્રે આવે છે

ખીત્રોલ પણ તેલની નીચળીમા આવે છે, જે મેટરમા ખામ કરીને વપગચ છે કઈ કઈ જાનના તેલો સુખ્યત્વે કરીની કયા કયા દેશાવરોનો ચાલુબર હોવાથી ખપે છે તે નીચેના કોઠાથી જણાશે —

કોપરેલ	યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ અમેરીકા, ગ્રેટબ્રીટન જર્મની, બેલ્જીયમ હેલ્લન્ડ એન્ડ સ્વીડન
ચેરડીઉ	આસ્ટ્રેલીઆ, ન્યુઝીલેન્ડ, મોરોશ્યસ, સીલોન, મલાયાના ટાપુઓ અને યુનાઈટેડ કીંગડમ
રાઈનું અને સરનીઉ	મોગીસ, નાનાલ, ફ્રીજ અને બ્રીટીશગાયના
લોપશીગનું	સીલોન, મોરોશ્યસ અને ફ્રાસ
તલીનું	મસ્કત, ઓડન, નીલોન અને દારેસલામ તરફ પૂર્વ આફ્રીકાના બહરે
અલસીનું તેલ	ન્યુઝીલેન્ડ, હોલકોગ, આસ્ટ્રેલીઆ અને ગ્રેટબ્રીટન
કપાશીઆનું	યુનાઈટેડ કીંગડમ

આ બધા તેલ લઠાઈ પહેલા જર્મની વિગેરે સ્થળોએ જતા તેલનો ઉપયોગ આગબોટ ઉપર પણ પુષ્કળ થયા કરે છે

હીંદુસ્થાનમા જુલ્ફીજુલ્ફી જાનના ખીઆમાથી તેલ કાઢવાની મોટી મીલોની સખ્યા ૨૦૦ જેટલી છે, જેમા સુબઈ ઈલાકામા ૩૦ છે, જે સુબઈ, અમદાવાદ વડાદરા, પુના, ભાવનગર, સોનાપુર, બારસી, કરાચી, અને હુબલી વિગેરે સ્થળોએ આવેલી છ એકલા સુબઈમાજ ૧૪ ને આશરે છે તે સિવય આસામમા ૫, સચુક્ત પ્રાતમા ૬, વરાહ અને બેડયા પ્રાતમા ૭, મદ્રાસ ઈલાકામા ૭૪, પંજાબમા ૭, બમામા ૫, બીહાર અને ઓરાંમામા ૫, અને બંગાળમા ૫૭ છે આ ઉપરાંત તેલીખીઆ ખીલવાના નાના મોટા ઘાણા છે તે જુદા.

૧૫-ગોળ (Treacle)

ગોળની મુખ્ય બનાવટ શેરડીના રસમાંથી કાઢીઆવાડ, ગુજરાત, દક્ષીણમાં ધારવાડ જીલ્લો, સાગલી, મીરજ વીગેરે સ્થળે થાય છે બગાળામાં ખજૂરમાંથી પણ ગોળ બનાવવામાં આવે છે ગુજરાત, કાઠીઆવાડમાં ગોળના ઘડા ભરે છે, તેમજ ભીલા પણ પાડે છે પુનામાં ૧૨૦ પાકા બગાલી શેરના મોટા ચાકા કે ઢેકા પાડે છે એક પલ્લો ગોળ લઈએ તો ૨૪૬ શેર ગોળ આવે શેરડીના એક એકરમાંથી આશરે ૨૮ થી ૩૦ મણુ ગોળ ઉતરે છે હીંદુસ્થાનમાં દર વરસે એસી લાખ મણુ ગોળની નીપજ થાય છે મુબઈમાં સાકરના કારખાનાવાલાઓ ખાડના મેલમાંથી ગોળ બનાવે છે અને તેના ચાકા પુનાના ગોળના ચાકા જેવા પાડે છે શેરડીના રસ ૧૧ ગોળના કરતા આ ગોળ ઘણો હલકો હોય છે, અને ખાવામાં ભુકા જેવો લાગે છે

મુબાઈમાં ગોળ ૨૧ મણુની ખાડી તોલ ગાયે ૪૨ ગણે છે, વટાવ ના અરધો ટકો કાપી આપે છે અને હિમાબ ખીજે વિવેને ક્ષવાય છે

ગોળ મબઈ ઉપયોગી હકીકત ખાડની વીગત વાચવાથી જણાશે

૧૬-ખાડ (Sugar)

ખાડ મુખ્યત્વે કરીને શેરડીમાંથી નીપજે છે, જે કે જર્મની વીગેરે બીજા દેશે મા ખાડ જુદી જુદી ગળાશવળી ચીજો જેવી કે બીટરૂટ, ગાજર આદિમાંથી પણ બનાવવામાં આવે છે બગાળામાં ખજૂરમાંથી ખાડ બનાવવામાં આવે છે હીંદુસ્થાનમાં શેરડી ઘણા બગ લાગેલા થાય છે રોગી રાતી અને સફેત એવી બે જાતની થાય છે જે કે આખા હીંદમાં ચાલીસ જાતની શેરડી નીપજે છે જેમાંથી ખાડ કરતા ગોળ વિશેષ પ્રમાણમાં બનાવવામાં આવે છે ખાડનો મોટો પાક મોરીશ્સ, બ્રાવ, ફ્રીલીપાઈન ૧. ટાયુઓ અને આસ્ટ્રેલીઆમાં થાય છે, તે ઉપરાંત હીંદ-ખપાન દક્ષીણ આફ્રીકા અને યુરોપના બીજા દેશોમાં પણ થાય છે, અને નીકાશ કરાય છે જે બધી હકીકત નીચે આપવામાં આવી છે

ખાડ દુનીઆના બધા ભાગોમાં થાય છે છેલ્લા દશકામાં ખાડની ખીલવાણી એટલા મોટા પ્રમાણમાં થઈ છે કે દરેક સ્થળે ખાડ બનાવવાના કારખાના ઉભા થયા છે, અને શેરડીના પાકનું વાવેતર થાય છે મોરીશ્સમાં ઉગાડવામાં આવતા પાકમાં સઉથી અગત્યનો પાક શેરડીનો છે, જે સવાબેલાળ એકર જમીનમાંથી પોણા બે લાખ એકર જમીન શેરડી વાવવામાંજ ઉપયોગ થાય છે

આ પાક ઉપર ત્યાના લોકોનો એટલા બધો આધાર છે કે દરેક ધધા ઉપર આ પાકની અમર થાય છે શેરડી પીલવાની મોસમ દર વર્ષે આગસ્ટથી જાનેવારી સુધી ચાલે છે અને ૧૯૧૯ નું વર્ષ ખાસ લાવ માટે ઉચ્ચામાં ઉચ્ચ હોવાથી ત્યાના કારખાનાઓએ મોટો લાભ કર્યો હતો, તે વખતે ખાડની કુલ પેદાશ અશરે અઠીલાખ ટન જેટલી હતી આસ્ટ્રેલીયામાં જે ખાડ ઇનાવવામાં આવે છે તેમાં નેવુ ટકા જેટલી તે એક ક્વીન્સલૅન્ડ પ્રાતમાજ ઇનાવાય છે, કારણ કે તે સ્થળે ખાડની મોટી મીલો આવેલી છે ૧૯૧૫ માં ૪૫ મીલો હતી, તેમાં આજસુધી વધારો થતો રહ્યો છે હુની-આમાં ખાડના કારખાનાઓ કયેકયે સ્થળે ફેવી રીતે ચાલે છે, તે ફેબ્રુઆરી ૧૯૨૨ ના એક જર્નલમાં જણાવ્યું છે તે હિસાબે કુલખામાં ૧૫૭ કારખાનાઓમાં એક અઠવાળીમાં ૧,૬૩,૧૭૮ ટન ખાડ થઈ હતી એ માલ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ, કેનેડા, યુરોપ અને જાપાન મોકલવામાં આવ્યો, અને તા ૧૩-૧૨-૨૨ ના રોજે કારખાનાઓમાં, વખારોમાં અને ત્યાના બહાર ખાતે સ્ટીમરોમાં મલી કુલ ખાડ ૧૧,૮૧,૭૦૬ ટન જેટલી હતી આ ઉપરાંત ફીલીપાઈનના ટાપુમાં ખાડ ઇનાવવાના કારખાના ૭ ને ગત દિવસ કામ કરે છે, જેમાંથી ૨,૮૫,૦૦૦ ટન ખાડ નીપજે છે એમ જણાયું છે, જે અમેરીકા, ચીન અને જાપાન ખાતે નીકાશ કરાય છે વળી હાવાઈના ટાપુમાં દર વર્ષે ૪૫ લાખ ટન ખાડ નીપજે છે તેમજ જર્મની, ફ્રાંસ, બેલ્જિઅમ-હોલાંડ જ્યાં ખીટ રૂટ (મૂળીઆ)ની ખાડની પેદાશ થાય છે, અને સાફ કરવાના કારખાનાઓ છે, તેઓએ ૧૯૨૨ ના ફેબ્રુઆરીમાં અનુક્રમે ૧૨૭૦, ૨૮૬ અ. ૩૭૩ ટન ખાડની પેદાશ કરી હતી હીદમાં અને ૧૯૨૧-૨૨ ની સાલમાં શેરડીમાંથી સીવી ખાડ ઇનાવવાના ૧૮ કારખાના હતા જે વધી થોડી મુદતમાં ૨૬ સુધીની મજ્યાએ પહોંચ્યા હાલમાં જે કારખાના છે તેની વીગત નીચે આપી છે ઉપરની ગણતરી મુજબ ૨૬ કારખાનાઓએ ૭૩,૧૧૩ ટન ખાડ ઇનાવી હતી બીજા નાના કારખાનાઓ દર વર્ષે પચાસ હજાર ટન ખાડ કાઢે છે, તે મલી એક દર ૧,૨૩, ૧૧૩ ટન ગણાય જેમાંથી કેટલીક જથ્થો મેસોપોટેમીઆ, ડાન, સીલોન વીગેરે સ્થળે મોકલાવાય છે આ ઉપરાંત હીદુસ્થાન ૭,૪૮,૫૪૪ ટન જેટલી પરદેશી ખાડ વપરે છે તેની કીમત ૧૫ કરોડ રૂપિયા થાય છે, આથી હીદમાં ખાડના ઉત્પાદ માટે સાફ સવિધ્ય છે તેમજ પરદેશી ખાડ ઉપરની જગતમાં વધારો થતા હીદુસ્થાનમાં સુડીદારોએ આ ઉદ્યોગ તરફ લક્ષ આપવું જરૂર છે યુરોપમાં ખોટરૂટની ખાડ અને છે, તેના કગ્તા આપણા દેશમાં શેરડીમાંથી જે ખાડ ઇનાવવામાં આવે છે તે વધી નાયદારક થાય છે બંગાળમાં ખજુરમાંથી ખાડ અને ગોળ ઇનાવવામાં આવે છે એક ખજુરીના ઝાડમાંથી આશરે ૨૪૦ શેર (બગાલ)

રસ નીકળે, તેનો ૨૪ શેર ગોળ અને અને ૩૫ મણુ ગોળની ૧૫ મણુ ખાડ અને

સને ૧૯૨૦ માં ખાડના ભાવ ટોચે ચડ્યા હતા એટલે હદરવેટ એકના રૂા ૫૦-૫૫ થી વધુ થયા હતા, જેના ૧૯૨૧ માં ૨૫ અને ૩૦ વચ્ચેના ભાવ રહ્યા હતા અને ૧૯૨૨ અને ૨૩માં રૂા ૨૨ની આસપાસના ભાવ મુખ્યમાં રહ્યા બીજા દેશો જેવાકે, કયુબા, કેનેડા, હાવાઈ ટાપુ, વરણનીઆ ટાપુ, મોરીશ્વસ, જાવા, વેસ્ટઇન્ડીસ વીગેરેમાં ખાડ બનાવવાનો જે ખર્ચો આવે છે તેના પ્રમાણમાં શેરડીની કીમત, મીલમાં શેરડી લાવવાનો ખર્ચો, સંચાની મરામત, શુભો, રેલ્વે તુર, સ્ટીમર તુર, બદરપર થતો ખર્ચો, ટેકમ, વીમો તથા સરકારી કોર્ટ વીગેરેનો લાગો મલી જે ખર્ચ થાય તે બધા હિસાબ કરતા આપણા દેશની ખાડ કેમ ઓછે ભાવે પડે તેની ગણતરી કરીને, અને ખાડ બનાવવાની રીતમાં પણ ફેરફાર કરાય તો અવશ્ય ફરજ પડે શકે વળી ખાડ બનાવવા પછી પાછળ રહેતા વેસ્ટમાંથી સુધરેલી પદ્ધતિ મુજબ “ આલ્ફોલોલ ” બનાવવાના ઉદ્યોગની શરૂઆત થઈ છે, તેમજ “ રમ ” નામનો ફેફ્ફી દારૂ પણ તેમાંથી બને છે અને લડાઈ દરમ્યાન જર્મની અને અમેરીકાએ ખાડમાંથી “ ગ્લીસરાઈન ” બનાવવાની ચુક્તિ શોધી કાઢી છે, જે લડાઈમાં જર્મનીને ઉપયોગી થઈ પડી હતી. આ ઉપરાંત એક વાત લક્ષ્યમાં રાખવાની કે પગ્દેશી ખાડ સાફ કરવામાં હાડકા તથા લોહીનો ઉપયોગ થાય છે કારણકે દુધ કરતા લોહી અને ચરબી સસ્તા પડે છે તે બાબત “ એન સાઈકલોપીડીઆ બ્રીટાનીકા ” જેવા સર્વમાન્ય ગ્રંથમાંથી, તા ૨૮-૧૦-૧૯૦૫ ના “ ભારતમિત્ર ” માંથી, તેમજ તારીખ ૩-૬-૦૮ના સચાળ વીજ્યમ મીદાવન નામે એક પત્રથી કે જે મોરીસમાં પોતે જાતે ખાડના કારખાનામાં ખાડ બનાવતો હતો તેના લખાણ ઉપરથી માલુમ પડી આવે છે તો સ્વદેશી ખાડથી શારીરિક અને માનસિક પવિત્રતા જળવાતી હોવાથી તથા ગળપણ પણ વિશેષ હોવાથી તે વાપરવી ઉત્તમ છે.

ખાડની કીમત તેની આયાત ઉપરથી સરેરાશ ભાવને આધારે, જગત માટે નક્કી કરવામાં આવે છે તે માટે ૨૩-ડચ સ્ટાન્ડર્ડની ખાડનું સ્ટાન્ડર્ડ તથા જાત ખાડનું ધોરણ મનાય છે એવી ખાડની આયાત ૧૯૨૧ના અક્ટોબરથી ૧૯૨૨ ના જુનની આખર સુધી આશરે ૬૦ લાખ હદરવેટ જેટલી થઈ હતી, તેનો ગોદી ડીલેવરીનો સરેરાશ ભાવ રૂા ૧૫૫૫ નો રહ્યો હતો મુખ્યમાં જે ખાડ આવે છે તે સુવાળી, ચીનમાં સુધારેલી, અથવા જાવાની ૨૩ ડચ સ્ટાન્ડર્ડની તથા જાવાની અને જાપાનની ૧૬ થી ૨૨

ડચ સ્ટાન્ડર્ડની તથા તેથી હવની અને મોરીસ્યસની ૧૬ ડચ સ્ટાન્ડર્ડની તથા બીચી સારી પણ આવે છે

આદુબર તરીકે બજારમા મોરીસ કીસ્ટલ (હાણાહાર), મોરીસ ખારીક, જાવાઈ સફેત જાવાઈ ભુરી વિગેરે, બે હદરવેટની ગુણી આવે છે અમેરીકન ખાડ જે એક હદરવેટ અને બે હદરવેટની દોથળીમા આવે છે, તે સફાઈમા સારી જાવાઈ જેવી આવે છે, તેનો જાવ પણ જાવાઈના જેટલોજ આવે છે કાશીપુરી બીચો માલ આવે છે તે જાવાઈ કરતા બે ટકા ઉંચા જાવની હોય છે હોલાડની જાવાઈ જે ખારીક હાણાહાર સફેત આવે છે, તે જાવાઈના જેવડી અને તેટલાજ જાવની આવે છે ઉપરની બધી જાતની ખાડના જાવ હદરવેટ ઉપર થાય છે, અને ભરતી આઠમણ (મુબઈના) ની હેય છે પણ કાનપુરી ખાડ જે દેશી ખાડ ગણાય છે તેનો જાવ ૬ મણનો થાય છે, તેમજ બગલાની દેશી ખાડનો જાવ પણ છ મણનો થાય છે, ખાડ લીમી (ડરખોટો કહે છે તે) ચીનથી આવે છે, તેમા બીચી અને હલકી એમ બે જાત આવે છે, તેના જાવ પણ હદરવેટ ઉપર થાય છે

ખાડમા વટાવ ટકો ૧ એક બારદાનનો ધારો ૬ મણની ગુણીમા બે રતલ, ૮ મણની ગુણીમા ૨૦ રતલ લેખે બાદ જાય છે અને વટાવ દવાની ટાઉનડગુડી દલાલી ટકો ૦૧ આપવાનો ધારો છે, તથા હીસાબ ત્રીજે દિવસે લેવાય છે તે ઉપરાંત ટાઉનડચુટી નીચે મુજબ મળે છે —(એસોશીએશનના ધારા મુજબ)

- A બે હદરવેટની ગુણી ખાડ જાવાઈ વીલાયતી વિગેરેના ફારમ ગુણી ૧૬ અને તેનાથી વધુ હેય તેના ઉપર દર ગુણીએ રૂા ૦-૧૪-૦ લેખે
- B બે હદરવેટની ગુણી ખાડ જાવાઈ વીલાયતી વિગેરેના ફારમ ગુણી ૮ ના દર દાગીને રૂા ૦-૧૩-૬ લેખે
- C દોઢ હદરવેટની ગુણી ખાડ મોરીશ, ચિનાઈ, કાશીપુરી વિગેરેના ફારમ ગુણી ૧૬ અને તેનાથી વધુ ઉપર દર દાગીને રૂા ૦-૬-૬ લેખે
- D દોઢ હદરવેટની ગુણી ખાડ મોરીશ, ચિનાઈ, કાશીપુરી વિગેરેના ફારમ ગુણી ૧૦ ના દર દાગીને રૂા ૦-૬-૦

હીફુથાનમા અત્યાર મુખીમા ખાડના મોટા કારખાનાઓ આશરે ૫૦ ની

સખ્યામાં છે તે ઉપરાંત નાના છુટક કારખાના બુદ્ધિ
 કારખાના ગણાય તેની દૃઢ નોંધ લેતા સચુક્ત પ્રાતમા ૧૦ (કાન
 પુરમા ૩ બાકીના ગોરખપુર, શાલીગપુર, પીલીત, લખ
 નોર અને જિનાઝમા મલી ૭) પબ્બમા ૨ (અમૃતસરમા ૧ અને મુબનપુરમા
 ૧) મદ્રાસ ઇલાકામા ૬, મધ્ય પ્રાતમા ૩, બગાળા અને બીહારમા મલી ૨૧
 અને મુબઈ ઇલાકામા ૩, ગાયડવાડ શુગર વર્કસ કુ બરોડા, (૨) પુના
 સુગર વર્કસ એન્ડ રમ ડીસ્ટીલરી પુના અને ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ કોર્પોરેશન મુબઈ
 એમ ત્રણ કારખાના છે

ખાડની ખીલવણી માટેનો અવકાશ મુબઈ ઇલાકામા પુષ્કળ છે હીદી
 ખાડ માટે નીમાયેલી કમીટીએ તે સબધમા રીપોર્ટ કરતા જણાવ્યું છે કે
 “શેરડીનો પાક વધારવા દક્ષીણની નહેરો વધારવી જોઈએ, જાડી જાતની શેરડી
 વાવવા અબતરા કરવા જોઈએ, અને તે માટેના સ્થળો ગુજરાત અને કોંકણમા
 ખોલવા જોઈએ તેમજ સિંધમા શેરડીના પાકને પાણી મલે એટલા સારૂ સીધુને
 બધ બાધવા પી થોજના હાથ ધરવા જોઈએ વળી સહુથી અગત્યનો પ્રશ્ન જગાત
 સબધી છે, જે ખાડના ઉદ્યોગના રક્ષણ અર્થે વિચારવાની જરૂર છે, તેમજ
 સમુદ્ર અને રેલ્વેના દર સાથે હીન્દી ઉદ્યોગને સારૂ રક્ષણ પુરૂ પાડવું જોઈએ,
 જે દેશી ખાડ પરદેશી ખાડના ભાવે વેચાય તો લોકો દેશી ખાડજ વાપરવી
 બહેતર ગણે છે ”

હીદમા ખાડનો ઉદ્યોગ કેવી રીતે વધારી શકાય ? આ બાબત
 વિચારતા જણાય છે કે આખા અને આઉધ પ્રાતમા શેરડીનો પાક આખા
 હીદમા સવેથી વધુ ઉતરે છે ત્યાની પુનડા શેરડીમાથી એક એકરના પાકમાથી
 ૪ ટન જેટલો ગોળ ઉતરે છે, પણ પ્રાતળી જાતની શેરડીમાથી એટલો ગોળ ઉત-
 રતો નથી બિહારમા પણ શેરડીના ઘણા કારખાનાઓ છે, જે જુની રૂઢીથીજ ગોળ
 ઉતારે છે જો ખાતર વિગેરેમા તથા શેરડીના પાકમા સુધારો કરાય તો એટલો
 બધો ગોળ કે ખાડ તેમાથી ઉતરવા સલામ છે કે હીદમા ખાડ આયાત કરવાને
 બદલે સામી ખાડ હીદથી નીકાશ કરી શકાય એવો “ધી ઇડીઅન શુગર
 કમીટીની” તપાસમા અભિપ્રાય પડ્યો છે, પણ તે ઉપર સરકાર તથા પ્રજા
 એ બન્નેએ ધ્યાન આપવું જોઈએ તોજ સંગિન લાભ થાય કેમકે આઉધ,
 જોડયા પ્રાત, પબ્બ અને કોઇમ્બતુરમા આ ઉદ્યોગ પાછળ ધ્યાન બરાબર
 અપાય, અને શેરડીના પાક માટે નાણાની મદદ કરનારી કંપનીઓ નીકળે તો
 સરકાર પાસે કીફાયત ભાવે જમાન આપવાની, નહેરુ પાણી પુરૂ પાડવાની,
 અને બીજી કેટલીક બ્યવહારીક માગણીઓ કરી શકાય.

ગઇ સાલ ૧૯૨૨-૨૩ માં હિંદમાં ૨૮ કરોડની ખાડની આયાત થઈ હતી હિંદમાં ફક્ત ગોળનોજ અપ ૨૦ લાખ ટન જેટલો છે ખાડ અને ગોળનો વપરાશ હિંદનો હિમેશનો અને ભથ્થુકનો છે બીજા દેશોએ શેરડીના પાક માટે મોટા મોટા સુધારા કર્યા છે, અને તેના પાકમાં વધારો કર્યો છે જાવામાં અગાઉ એક એકરે ૧૧૦ ફોટ ટન ખાડ ઉતરતી, તેને બદલે સુધારો થવા પછી હાલમાં ૪૧૦ સાડાચાર ટન જેટલી ઉતરે છે હિંદમાં ખાડના કારખાનાઓમાં ૧૦૦ એકસો ટન શેરડીમાંથી માડ માડ ૭૦ સીતેર ટન જેટલી ખાડ ઉતરે છે, ત્યારે જાવામાં ૬૫ ટન જેટલી કાઢવામાં આવે છે તેજ જાવાએ સને ૧૮૪૫ની સાલમાં હિંદમાંથીજ ઉચી જાતની શેરડીના બીજા મગાવ્યા હતા ત્યાંના તુકુમાનના જગલો કે જેના હવા પાણી પળખને મલતા છે, ત્યાં એકર ફીટ અઢી ટન ખાડ ઉતારવામાં આવે છે આવીજ રીતે ફોરમોમાના ટાપુમાં જાપાનીસ સરકારે નાણા, ખાતર વીગેરેની મદદ આપી શેરડીના પાકમાં મોટો સુધારો કર્યો છે અને પંદેશી ખાડ ઉપર જગત નાખી તે ખરચો વાળી લીધો છે

૧૭ સાકર (Sugar-candy)

સાકરની બનાવટ ખાડમાંથી કરવામાં આવે છે તેના કારખાના સુબધમાં ઘોળી ગલીમાં પુષ્કળ આવેલા છે, તેમજ ગુજરાત-કાઠીઆવાડમાં ભાવનગર-રાજ કોટ વિગેરે ઘણા સ્થળે છે તેમાં બે ચાર જાતની સાકર બનાવવામાં આવે છે ખાડમાંથી જેમ વધારે મેલ કાઢવામાં આવે તેમ સાકર ઊંચા પ્રકારની બને અને તેના ભાવ પણ ચડ ઉતરના લેખાય છે જેમ કે ગંડેરી અથવા ભાવનગરી જે મોટા ગાગડા એટલે ખડા આવે છે તેના ગણના રૂ. ૬૫- હોય ત્યારે કુલકલી જે નાના ગાગડા ચપટી જેવી અને ચાલુમરની આવે છે તેના રૂ. ૭૦ લેખાય, આમાં કણી કરીને એક જાત આવે છે જે પુલકલીના નાના ગાગડાને મલતીજ હોય છે તેનો ભાવ એછો હોય છે પતરી જે ઉચો માલ સફેદ અને પાસા-વાળી બધી ચકતી હોય તેનો ભાવ ઉપરની સરખામણીમાં રૂ. ૧૦૧ લેખાય આમાં અસલ પતરી અને સાદી પતરી એવી બે જાત આવે છે આ ઉપરાંત સાકર ચીનાઈ જે અસલ જેમની કહેવાય છે (નકલી દોમ કારખાનાવાળા લાલાશ પડતી બનાવે છે તે જુદી) તે સાદામાં ખાંચેલી અને લાલ હોય છે તે ચીનથી આવે છે તે સુરતી ઝડા ના તોલથી વેચાય છે બાકી સુબધની સાકર સુબધના ૨૮ રતલી મણના ભાવે વેચાય છે વલતર દલાલી ટકો ૧) એક આપ વાનો રીવાજ છે હીજાબ બીજે દિવસે લેવાય છે

આ પ્રમાણે ખાડમાંથી બનતી સાકર માટે તો જાણુ પરંતુ કેટલાક ઝાડ એવા છે કે તેના પાદડા ઉપર સવા ઇંચથી બે ઇંચ ઘેરા-
સાકરના ઝાડ વાના સાકરના ગાગડા બાજે છે, જે સાકરમાં લાખા વખત સુધી ટકી રહેવના શુભો રહેલા હોય છે, જ્યારે આપણા

ગોળ વિગેરે સાકરેતુ રૂપાતર જલદી થાય છે, તેમ આતુ થતુ નથી આ સાકરમાં ઘણી ઊંચી જાતની મીઠાશ રહેલી હોય છે તે મોમાં નાખતા જરાકવાર સુધી ચીકણી લાગે છે પણ મોને તુરત સ્પર્શિત બનાવે છે આવી સાકરના ઝાડ બ્રીટીશ કોલબીઆની સુકી હાથમાં થાય છે, અને તે દેશના અંદરના ગરમ પ્રદેશોમાં ઊભેલા નજરે પડે છે તે સિવાય તુર્કસ્તાન અને ઈરાનમાં પણ તેવા ઝાડો છે પણ જુજ પ્રમાણમાં છે આ જાતના ઝાડને ૧૦૦થી કરીને ૧૮૦ પાદડા હોય છે. પાદડાની નીચે ચાકી જેવી ચળકાટ સફેદી હોય છે તે પાદડા લબગોળ હોય છે ઝાડના નામ—ટેન્કેરી ફોલીઆ, ગ્લાસીઆ વિગેરે છે જે બરફની પેઠે હમેશા સાકર આપ્યે છે આવા ઝાડ હીંદમાં બે રોપવામાં આવે તો ઘણું સાફ

૧૮-કરીઆણા અને ગધીઆણા વિગેરે મુખ્ય મુખ્ય ચીજોની ઉપયોગ વ્યાપારી હકીકત:—(Useful Details in groceries & Provisions)

એલચી—(Cardamoms) એલચીની વાવણી પશ્ચિમ અને દક્ષિણ હિંદુસ્થાનમાં શરદીવાળા ભાગમાં કરાય છે, એટલે મલબાર, મદુરા, મહીસુર, ત્રાવણકોર, તથા બંગાળ તરફના ભાગમાં મુખ્યત્વે કરીને વીસથી પચીસ હજાર એકર જમીન તે માટે વપરાય છે એલચીનો ખપ હિંદમાં જ છે, તેમજ મોટે ભાગે દેશાવર ખાતે પણ જાય છે મહીસુર એ નામની એલચી ગોળ અને નરમ હોય છે, મલબારની લાખી અને ખડખડા દાણાની હોય છે, નેપાલી મોટી એલચી સુવાસિક તેલ માટે મોટે ભાગે વપરાય છે એલચીને સફરમાં ધોધને તેમના દીટા તોડી જાતવાર જુદી પાકે છે તે સફેતાઈમાં સારી દેખાય છે, પણ તેના કરતા લીલા રંગની સુકવેલી એલચી વધારે સુવાસિક હોય છે એલચી જે મુખ્યમાં આવે છે તેમાં કામદી, હાવરી, લીલવા, સીલોની વીગેરે જાતોના નામથી ખરીદી વેચાણ થાય છે એલચીનો નિકાશ ઇંગ્લંડ, અમેરિકા, ફ્રાન્સ, જર્મની વિગેરે સ્થળોએ દવા માટે થાય છે, તેમજ સીલોન, સ્ટેટ સેટલમેન્ટ, અરબસ્તાન, તુર્કસ્તાન, એડન અને આફ્રીકાના બહાર તરફ પણ થાય છે, એલચીનું વાવેતર ભીનાશવાલી જગ્યામાં સપ્ટેમ્બર અક્ટોબરમાં થાય છે, અને તેના ઝાડની ગાઠના કટકા કરી અગર બીને ગખની સાથે લેગવીને વાવે છે, તેને પાક્યાનું ખાતર વધારે અનુકૂળ આવે છે, અને પાક અક્ટોબરમાં તૈયાર થાય છે મુખ્યમાં સુરતી ખેતાલા મણુના તોલના હિસાબે ભાવ થાય છે, અને પાંચ મણુની ગુણા આવે છે

અંબર—(Ambegris) એ મગરોનો ઝોગાળ છે મગર જ્યારે પાણી-માંથી બહાર ફરવા નીકળે અને કાઠા ઉપર પડી રહે ત્યારે તેનો ઝોગાળ મોમાંથી ફીણ રૂપે બહાર પડી જામી રહે છે અંબરની પેદાશ આફ્રીકા, એડન, કેલબો વિગેરે સ્થળે થાય છે તેમાં જગબારી માલ ઉચો ગણાય છે જે માલ વજનમાં હલકો, દાણાદાર અને સફેત હોય તે સારો તથા સફેતાઈ ઓછી, અને કાળાશ પડતો અગર ઉઠાવાલો માલ હોય તે હલકો અંબરનો ભાવ તોલા ઉપર થાય છે તોલાની કીમત રૂપીઆ ૧૫ થી કરીને ૪૦ સુધીની ચાલુ સાલમાં ગણાય છે

અખરખ (Mica) આ ધાતુના થરો મૈસુર, બીહાર, નેપોર, પંજાબ, બંગાળ, ગુજરાત, કાઠીઆવાડ, અહમદનગર મહીકાઠા વિગેરે જિલ્લાઓમાં જમીન ઉપર પથરાયેલા નીકળે છે રજપુતાનામાં તે તેની ખાણ આવેલી છે હિંદુસ્થાનમાં અખરખનું મોટું બજાર ગીરડી જે હજારીબાગ જિલ્લામાં આવેલું છે ત્યાં

મોટા સોદા થાય છે અખરખની મુખ્ય જાતો બે છે કાળી અને લાલ તેમા લાલ તે ઊંચો માલ ગણાય છે ખાણુમાથી જે નીકળે તે કાચુ અખરખ (Raw) કહેવાય. તે પછી તેના ઉપર સરકાર થઈ સાફ થાય તેને (Dressing of Mica) કહે અને ત્યાર બાદ કાપકુપ કરી કાતરણીથી ચકતા પાડે તે (Triming of Mica) કહેવાય અને છેવટમા સાઈઝ મુજબ grades પાડવામા આવે છે જેમ ચકતી મોટી તેમ તેનો નબર ઊંચો ગણાય અને કીમત પણ સારી મલી શકે

અખરખનો ઉપયોગ વીજળીના કારખાનાઓમા, તેમજ ઈશ્યુલેટીંગ મશીનરીમા ખાસ મોટા પ્રમાણમા કરાય છે, ત્રીજેરીઓમા પત્રાની વચ્ચે પણ અખરખ રાખવામા આવે છે, કારણ કે ત્રીજેરીમા તેવી રીતે મુકવાથી અગ્નિઅ અદરનો સામાન ગળનો નથી આ ઉપરાંત ચીમનીઓ ખનાવવામા, કાચની ખારીઓમા જડવામા, મોટરના પડદા અને ખારીઓમા તથા તકતીઓ મઠવામા પણ ઉપયોગ કરાય છે અખરખનો ભાવ તોલ સુરતી ૪૪ નો ગણાય છે અખરખની નીકાશ યુરોપાઈ પરદેશ ખાતે સને ૧૯૨૨ ના એપ્રિલથી નવેબર સુધીમા ૪૦ લાખ રૂપીઆની થઈ હતી, અને ૧૯૨૧ ના તેજ અરસામા ૪૮ લાખનુ ગચુ હતું

કસ્તુરી—(Musk) એ અત્યંત સુગંધી પદાર્થ છે, તે કસ્તુરી મૃગની દુટીમાથી નીકળે છે કસ્તુરીનો દુટો કસ્તુરી મૃગની નાભી અને જનને દ્રીચમા ભાગની વચ્ચેમા હોય છે તેના દુટાની અદરનો ભાગ ઘણેજ લીસો હોય છે, અને તેમાથી કસ્તુરી ઝરે છે તેનો ઉપદ્રો ભાગ ખડખડો અને વાળવાળો હોય છે, આ વાળની ગોઠવણુમા પણ કેટલોક ફેર છે ઉપદ્રો ભાગમા પુષ્કળ વાળ હોય છે તથા દુટાની અસપાસનો ભાગ થોડા વાળવાળો હોય છે તે દુટો લબાઈમા આશરે બે ઇંચ હોય છે, અને દરેક દુટામાથી અરધાથી એક તોલા કસ્તુરી નીકળે છે કસ્તુરીનો રંગ કાળો, ગૂઢો અને જરા રતાશપર હોય છે

આ દેશમા કેટલાક પરદેશી લોકો કૃત્રીમ દુટા લાવે છે કૃત્રીમ દુટા ઉપર માથે ખીસકોલીના રંગના તેમજ તેના વાળ જેવા સુવાળા વાળ હોય છે ખરા દુટાના વાળ સાવ સફેત, જાડા, અને થોડા જેવા હોય છે ખરા દુટામાથી કસ્તુરી કાઢી લઈ, તેની અદર કાકરા ધૂળ સારી રીતે ભરી તેનો છેદ બંધ કરી તે છેદ વાળની ગુચ્છાની અદર સતાડી દેવામા આવે છે, માટે કૃત્રીમ દુટા લેતી વખતે ખાસ સાવચેતી રાખવી, કે વાળની અદર આવે કંઈપણ છેદ છે કે નહી તે બેબુ કસ્તુરી તોલા ઉપર વેચાય છે અને તેનો ભાવ તોલા ઉપર થાય છે પહેલા નબરનો ઊંચો માલ તે નેપાલી અને પાખાનો માલ આવે છે તે હલકો. ઊંચાનો ભાવ રૂપીઆ ૩૨) તેલોના હોય તો હલકાના રૂ. ૧૫) હોય.

કપુર-બરાસ—(Camphor) એ જાપાનમાં તથા ચીન હોજકાગ્રમાં થાય છે તેના ઝાડ આબાના ઝાડ જેવા થાય છે તેના થડને વહેરી પાટીઆ પાડી, તેની સુગંધીદાર પેટીઓ બને છે તે પેટીમાં રેશમી કપડા મેલવાથી જીવાત થતી નથી, તે ઝાડના રસમાંથી કપુર બને છે તે એક જાતનું પ્રવાહી તેલ છે, પણ સુકવવાથી અને તેની એકઝાની ભારની ટીકડી કે ગોટીથી બંધે રૂપીઆ ભારની નાની મોટી ગોટીઓ બનાવાય છે આપણા દેશમાં આરતીમાં કપુર ખાસ કરીને વપરાય છે કારણકે તેમાં સુગંધ સુવાસક છે તે ઉપરાત પાણીમાં બળતા બળતા પણ તરવાનો શુદ્ધ ધરાવે છે આ ઉપરાત કપુર, દવાના કામમાં સર્વત્ર વપરાય છે, તેમજ જાતુનાશક પદાર્થ હોવાથી જીન કે રેશમી કપડામાં ઉધાઈ ન લાગે તે માટે સુકવામાં આવે છે કપુર જલદી ન ઉડી જાય તે માટે તીખાની સાથે રાખવામાં આવે છે વળી સુવાસિક તેલ બનાવવામાં પણ વપરાય છે આપણા દેશમાં રતલના ભાવથી વેચાય છે એક રતલના કલઘના ડાઘા આવે છે તેમાં એક ઝાની ભારની, દોઢ ઝાની ભારની, બેઝાની ભારની, ત્રણ, ચાર, છ, આઠ, દસ ઝાની ભારની નાની મોટી ગોટીઓ હોય તે સુજળ ડાખાના રતલના જુદાજુદા ભાવ હોય છે તેમજ પોણીઆ, રતલી વિગેરે ભાવથી પણ વેચાય છે સને ૧૯૨૨ ની સાલમાં એપ્રિલથી નવેબર સુધીમાં દસ લાખ રૂપીઆનું કપુર હીંદમાં આયાત થયું હતું, અને ૧૯૨૧ માં તેજ અરસામાં સતર લાખ રૂપીઆનું આયાત હતું.

બરાસ—કપુર કરતાં ઉંચો માલ ગણાય છે, સ્ત્રીઆપુરી માલ તે જિયો, અને જર્મની, જાપાનીઝ તે ઉતરતો જિયામાં સુવાસ વધારે તેથી થડક વધારે આપે હલકામાં કપુર જેવી વાસ આવે જિયો હલકો માલ અનેક તરાકનો આવે છે હલકાની કીમત રતલના રૂ. ૬) હોય તો સઉથી જિયાની કીમત રૂ. ૧૪૦) સુધી આવે

બરાસનો ઉપયોગ જૈન મંદિરોમાં, અને સુરમાઓમાં ખાસ કરાય છે તે ઉપરાત પાક બનાવવામાં, તથા સોપારી ડેળવવામાં પણ થાય છે

કકુ—(Kunku) હલદરને લીળુના રસનો ખોલ દીધેલ પાપડખાર સાથે કેળવણી કરીને બનાવે છે તેનો વપરાશ માગલીક કાર્મમાં અને દેવ સેવાના ઉપયોગમાં થાય છે તે ઉપરાત બેરાએ આદક્ષા માટે બહુ વાપરે છે સાથે કકુ જામનગરી વખણાય છે કકુનો ભાવ સુબર્ધના તોલ ૪૨ સુબર્ધ થાય છે કકુનો ખર્ચ હિંદુસ્તાનમાં સારો છે

કાફી—(Coffee) બુદ દાણાનું નામ કાફી છે તે કાળા તથા સફેદ એમ બે જાતના આવે છે સફેદ સુરતી તોલ ૪૪ થી અને કાળા હલદરવેટથી વેચાય છે કાફીની પેદાશ આ દેશમાં હિમાલય, જૈલંગ ના પ્રદેશમાં, મદ્રાસ

ઈલાકામાં તથા મઝીનુર પ્રાતમાં મોટા પ્રમાણમાં થાય છે મદ્રાસ ઈલાકામાં ૨૨૫ ને આગરે, મઝીનુર પ્રાતમાં ૧૨૫ ને આશરે અને નીલગીરી ના પ્રદેશમાં ૧૦૦ ને આગરે કાફી એલચી અને ઝાળી જેવીના વણકા છે આ ઉપરાંત ચીન, આસામ, સીચોન, અરબમાન, કેનીયા અને સાઈપ્રીસીઆમાં પણ થાય છે મોખાની કાફી વખણમાં ગણાય છે બુદદાણને શેડી, તેને દળી કાફીના લાટ (ડબ્બા) તૈયાગ કરી પેઠ મધ અગ્ધા ગ્તલી, પા ગ્તલી બજારમાં છુટક તથા જથ્થામધ વેચાય છે છુટક કાફી તોલથી રતલના ભાવે પણ મળે છે દુનીઆના સર્વે ભાગમાં ચાના જેટલોજ નેનો ઉપયોગ થાય છે તેની નીકાશ એશીઆઈ તુર્કી, મન્કન, ઇંગ્લાડ, ફ્રાન્સ વિગેરે સ્થળોમાં થાય છે કાફી સારી જમીનમાં એક એકર દી. ૨૪૬ રતલ ઉતરે છે કાફીની નીકાશ સને ૧૯૨૨ના એપ્રિલથી નવેબર સુધીમાં ૭૭ લાખ રૂપિયાની હીન્માંથી થઈ હતી, જ્યારે આગલા વર્ષે તેજ અરમાં ૯૦ લાખની કાફી પરદેસ ખાતે મોકલાવવામાં આવી હતી.

કેસર (Saffron) કેસરની મુખ્ય પેદાશ સ્પેનમાં થઈ છે તે ઉપરાંત કાશ્મીર બુખારા, ઈરાન, અને સીઆમ વિગેરે દેશોમાં ઉત્પત્તિ સ્થાન પણ થાય છે તે માંમાં કાશ્મીરી કેસર શ્રેષ્ઠ પકાય છે હમણા હમણા તે ઉત્તર હીન્દુસ્થાનમાં પણ તેના છાંડ માલુમ પડવા લાગ્યા છે સાબળવા પ્રમાણે મુરાદાબાદમાં બાબુ કુજ બીહારી લાલજી પોતાના બગીચામાં થોડાક વર્ષો થયા કેસરની ખેતી કરાવે છે અને તેમાં તેઓ ફળીબુત પણ ચલા છે

કેસરનું ઝાડ વધારેમાં વધારે એક ફુટ ઊંચું થાય છે પાતરા લાખા થાય છે અને ફુલનો રંગ બેરંગી હોય છે તેમાં જે તતુઓ અર્થાત્ રેશા લાલ પીળા રંગના હોય છે તેનેજ કેસર કહેવામાં આવે છે એ રેશામાં ઘણાજ બારીક રેશા હોય તે સાગ હોતા નથી એક ઝાડ ઉપર ૩ થી ૪ ફુલ આવે છે એક ફુલમાં દોઢથી બે રતી કેસર પાકે છે ઝાડ ઉગા પછી ફુલ ત્રણથી ચાર અઠવાડીયા માંજ આવે છે ફુલ આવતાથી ઝાડનો દેખાવ રળીયામણો અને સોહામણો લાગે છે, અને મુગધી પણ ઘણે દૂર સુધી હવામાં ફેલાય છે

કેસરનું વાવેતર સપ્ટેમ્બરમાં કરાય છે અને જુનમાં તેના બી કાઢવામાં આવે છે જો બીને ન ખોદી કાઢે તો પછી નવું વાવેતર કરવાની બી અને વાવેતર કરવાની જરૂર રહેતી નથી એના એજ બીમાંથી કેસર દસ વર્ષ સુધી ઉતર્યા કરે છે એનું બી કાઢના બીને મલતુ હોય છે અને જમીનના નાખ્યા પછી તે વધે છે, ફુલે છે અને ઝાડ રૂપે દ્રાવે છે કેસરની ખેતી માટે જમીન ઊંચી, ઢાળ પડતી,

પીલી મટોડીવાળી અને રેતાળ હોવી જોઈએ અને બહુ પાણીની જરૂર પડતી નથી તેમજ પાણી પણ એવી રીતે પાવુ જોઈએ કે મૂળીઆમા બહુ વાર પાણી પચી ન ગહે એના ઝાડને કોઈપણ પ્રકારના ખાતરની જરૂર પડતી નથી પણ છોડને વસ્કાદ અને ઝાકળથી બચાવવાની ખાસ કાળજી લેવી પડે છે

કેમરમા જેમ મુગધ વધારે અને રંગે સાફ તેમ તે ઊંચુ ગણાય છે

કાશ્મીરી કેસર રંગમા ઉત્તમ અને ગદમમા સુવાસિક આવે

કેસરની પરીમા છે ઓછા ગદમુ, ઓછા રંગુ કે પીળા રંગુ અને

ખારીક રેમાવળુ કેસર હોય તે હલકુ ગણાય છે ઈરાન,

બુખારા વિગેરે સ્થળેથી આવતુ કેસર તેવુ હોય છે, તથા તેમા લેળ સેળ પણ હોય છે ચોખખા કેસરને ‘મીકશન’ કન્વા માટે મુરોખારનો પામ ચડાવે છે તેમજ રંગદાર અને ઉજ્જમ બતાવવા માટે સ્પીરીટનો હાથ લગાડવામા આવે છે આથી કરીને અસલી કેસર કરતા નકલી કેસર દેખાવમા ઘડી ભરતો વધી જાય છે કારણકે નકલી કેસર બનાવવામા માસ અને લોહીનો ઉપયોગ પણ કરાતો જાણુમા આવવાથી હાલમા દેરાસરો અને મંદિરોમા તેનો વપરાશ ઓછો થઈ ગયો છે આવા નકલી કેસરને અસિ ઉપર નાખવાથી દુર્ગંધ આવે છે અને પાણી લઈ હથેલીમા ધીરે ધીરે ઓગાળવાથી મામના તતુ માલુમ પડે છે અસલી કેસરને પાણીમા પીછાળવાથી રંગ અને ગવ બન્ને કાયમ ગહે છે અને ઘોઘવાથી તેના રેત્તા બાકી રહેતા નથી અને બધુજ પીગળી જાય છે

આપણા દેશમા કેસરનો વપરાશ ઘણા જુના વખતથીજ છે તેનો ઉપ-

યોગ દવાના અને ખાવાના વપરાશ ઉપરાત દેવ સેવામા

ઉપયોગ ખાસ કરીને થાય છે વળી બાળકોને કફ-ખાસી-શરદી અને

રુજેખમમા તથા મોટાઓને શ્વેત નીકળતુ હોય તે વખતે

દૂધમા નાખીને પચાય છે બાળાગોળીમા પણ તે વપરાય છે ઈરનમા તો ગર્ભવતી સ્ત્રીઓ કેમરની ગોળી કરીને ચોર્લમા ગ્લન ઉપર બાધી ગાળે છે કે જેથી સુખપૂર્વક પ્રસવ થઈ શકે

કેસરમા વટાવ ટકા બેનો ધારો છે અને ૧૬૨૨મા છેલ્લા આઠ માસ દરમ્યાન હીંદમા ચાર લાખ સ્પીઆનુ કેસર આયત થયુ હતુ બનરમા સુરજ કાપ, આદલાપ કેસર વળણાય છે પરંતુ કાશ્મીરી કેસર મોથી ગ્રેષ અને ચાખ્ખુ હોય છે જુના રંગુ ગુચ્છ વાળુ કેસર આવે છે તે કાશ્મીરી કેસરથી ઉતરતુ પણ વપરવામા આફ આવે છે કાશ્મીરી કેસર જે પવિત્ર અને ખાત્રીવાળો અને ઊંચો માલ આવે છે તેને મોટા જથ્થમા આયાત કરનાર સુરતમા શાં મુચ્ચદ ક્રીસનદાસ કાપડીઆ જે “દિગ્ગજર જૈન પુસ્તકાલય” ના માલિક છે તેઓ ઘણા સ્થળોએ માલ પુર પાડે છે

કોકમ—(Mangosteen) કોકમની મુખ્ય પેદાર કોકમના પ્રદેશમાં વિશેષ થાય છે. ગોવાના કોકમ પુષ્કળ આવે છે. નખી કોકમ ઉચ્ચ ગણાય છે. કોકમના ઝાડ થાય છે. કોકમ નામના ફળની છાલને મુક્યાથી કોકમ બને છે અને ફળમાંથી મીણ જેવું ઘેણ બહુ તેલ નીકળે છે તે કોકમનું ઘી છે. કોકમ મુળમાં ૨૮ મણની ખાડીના હિમાળે ભાવ થાય છે. કોકમનું ઘી તૃતીયા ગ્રામી ઉપર અસરકારક ઇલાજ છે તે મુગ્ધી તોલ ૪૪ ના ભાવે વેચાય છે. કોકમનો ઉપયોગ ખટાઈ તરીકે થાય છે.

કોપરાં (Kernels of Cocoanut) નાળીયેરમાંથી જે ગોટા નીકળે છે, તે મુકવીને તેના કોપરા બનાવવામાં આવે છે. બજારમાં કોપરાની આઠ બલ, છબલ, ચોબલ માગરોલી ગોટા, મુઠા પગડી એ મુખ્ય બને છે. તેનો તોલ મુળમાં મણ ૨૨ના ની ખાડીના ભાવે થાય છે. પચાસ લાખ રૂપિયાના કોપરા હીદમાંથી સીલોન અને મલબાર કોનારેથી પરદેશ ખાતે વૃદ્ધર ના છેલ્લા આઠ માસ દરમિયાન મોકલવામાં આવ્યા હતા અને કોપરેલ સતર લાખનું નીકાશ થયું હતું.

કોપરાનો મોટો પાક મલબાર-ગાલીકટમાં થાય છે. તેમાં ઘણી બને આવે છે. કાલીકટ બદરે નીચે મુજબ બને વેચાણ થાય છે.

કોપરા આફ્રીસ નોટમ (પીલવાના કામમાં આવે તે) મદ્રાસ નોટમ (ખાવામાં વપરાય તે) મદ્રાસ દીલખુશ (નાની વાટકીઓ ખાવાના ઉપયોગમાં આવે છે તે) વિગેરે તેના ભાવ ખાડી ઉપર થાય છે. ત્યાંની ખાડી ૭૦૦ રતલની એટલે ૬૧ હદરવેટની અથવા મુળમાં ૨૫ મણની થાય છે. કોપરેલનો ભાવ ત્યાં ખાડી ઉપર થાય છે. તેમાં બે બત આવે છે. આફ્રીસ પાસ (સફેત) અને ચાલુ કોપરા મુળમાં ૨૨ના મણની ખાડીના ભાવે વેચાય છે. ચટાઈ હોય તો ખારદાન એક રતલ બાદ આવે છે. વટાવ દોઢ ટકો, દલાલી અરધો ટકો, અને હિસાબ અઠવાડીએ લેવાનો રિવાજ છે. ફીલીપાઈન કે સીલોનના કોપરા કરતા મલબારી કોપરા ઊંચા માલ ગણાય છે. કારણ કે તડકેજ મુકવેલા હોવાથી તેમાં તેલનો ભાગ વિશેષ રહેલો હોય છે.

ખજૂર-ખારેક—(Wet & Dry dates) આપણા દેશમાં ખજૂરના ઝાડ થાય છે. પણ મોટી પેદાશ અરબસ્તાન-ઇરાન અને આફ્રીકામાં વિશેષ પ્રમાણમાં અને સારા જથ્થામાં જોવામાં આવે છે. ત્યાં તેને ફળ ઘણા સારા આવે છે. પાકેલ ફળનો ખજૂર બનાવે છે, અને તેના વાડીઆ ભરે છે, તથા અધપાકા ફળ ઉતારી મુક્યાથી તેની ખારેક થાય છે. ખજૂરની બતોમાં રાતો અને કાળો એમ બે બતનો આવે છે. બજારમાં બયદી, શામરગ, બયડી, ફળદ

એમ ચઢતા ઉતરતા માલની જુદી જુદી જાનારત મુજબ જાતો ગોલાન છે વાડી આનો ભાવ મુબઈના ૩૦ મણની ખાડીના હિસાબે થાય છે અને બીજી જાતનો કાળો જે પેગીમા આવે છે તેનો મુબની તોલ ૪૪ ના હિસાબે થાય જે શિવાય નાની પેટીઓમા તથા ટીનના લાટના પણ તેની આવક થાય છે જેના ભાવ પેટીઓનો તેમજ હૃદરવેટ ઉપર થાય છે ખજુર-ખારેક ૮૫૦ જગત ટકા ૧૫) લેવાય છે

ખારેક મુસી, છુવારી (સોની), કટમાણી, ચાપચાપ, જરડ, મીનાવી, સાક રીઆ વીગેરે જાતો આવે છે તેના ગુણીઓના તોલ મુબઈની ૨૮ મણની ખાડીના હિસાબે કરી ભાવ થાય છે મસ્કત, એડનથી ખજુર ખારેક ૫૦ મારો વેરાવલ ખંદરે થઈ કાઠીઆવાડમા જાય છે, જેથી ત્યાં પેસાણુ મુબઈ ખાતે ચોમ્બુ રહે છે બાકી મુબઈથી બીજા દેશોવર ખાતે રકમબધ મલ ચઢે છે ખજુરની આયાત હીંદમા ૧૯૨૨ ના ૬૦ લાખ રૂપીઆની થઈ હતી

ખસખસ : Poppy seeds, ની હકીકત તેલગીયા (Wheats & Seeds) મા જોઈ લેવી

ગુદર (Gum) આડની છાલમા કાટ પડવાથી નેમાયી જે ગમ કરે છે તેજ ગુદર આવળ તથા ખેડના ઝડમથી ગુદર પુષ્કળ નીડળે છે એ શિવાય ગોરડીઓ વિગેરે વણા ઝાડમાયી ગુદર બને છે તેના ઉપયોગ વારનીસ ખનાવવામા, દવામા, ખાવામા, કાગળો ચોટાડવામા પુષ્કળ થાય છે તેની આવક મધ્યહિંદુસ્તાન, તથા અરબસ્તાન તરફથી થાય છે બહરમા મકલાઈ, ખાવળીઓ, ખેરીઓ, ઘાટી એ જાતથી વેચાય છે તેનો ભાવ હૃદરવેટ ઉપર થાય છે ગુદમા ખારદાન ગુણી ૧ ના બે રતલ, અને ડબલ હોય તો ચાર કાપી આપે, નમુના બદલ દર ગુણીએ બે આના તથા વટાવ ટકો ૦૧ અરધો અને દલાલી ટકો અરધો વેચનાર કાપી આપે છે અને ૧૯૨૨ મા ગુદર વીગેરે ખાર લાખનો આયાત થયો અને ૬ લાખ રૂપીઆનો પરદેશ ખાતે નીકાશ થયો હતો ગુદરના આડની મોટી સખ્યા ત્રાન્સવાલમા છે જ્યાં ઝાડો ૩૦ ફીટ ઊંચા અને તેના યડ ત્રણથી ચાર ઇંચ ઘેરાવાના છે આવા દસ હજાર ઝાડોનો તીકોએ નાશ ડયો છે એમ મે ૧૯૨૩ ના મટાન પત્રમા જણાવલ છે જે ઉપગ્રથી ત્યાં ઝાડોની સખ્યા કટથી વિપુલ છે તે જણાઈ આવે છે

ચા (Teas) ચાચો હાલ કાઈ માણસ અબ્બાસુ નવી ચાના ઉપયોગની શરૂઆત ઇંગ્લીશન ૧૬૫૭ મા ઇંગ્લાંડમા થઈ ત્યારે દસ પાડની દોઢ પાણે મલતી હતી અને અન્લાંગટનના ચાલે હાલના બર્કમહામ પેલેસમા પીયો હતા અને અમીર ઉમરાવ તેના ઉપયોગ કરના ચાની મૂળ પેદાશ ચીનમાથી થઈ ચાની મુખ્ય ઉપજ હીંદમા આસામ, ડાયાર, મીઝોર તાલુકો

નીલગીરીના જંગલો ઉપરાંત, જંગાળ, ખીહાર, ઓગિસા, મદ્રાસ અને મીલો નમા પણ મોટા જથ્થામાં થાય છે આ ઉપરાંત ચીન, જાવા, તથા ખરમાના મુલકમાં પણ વાવેતર થાય છે મુખર્ડના બજારમાં જે આ આવે છે, તે કલ કત્તાની તથા સીલોનની એમ બે જાત મુખ્ય ગણાય છે, તેમાં આખી, તથા ભુકીની ઘણી જાત આવે છે, અને દરેક જાતના માનકાતા ટીન-ડામા જેવા કે લાલ પીળા લીલ્લન, યુડગોન્ડ, લીટલ, એંગ, જોરેજ પેકો, જોરેજ કારો વિગેરે આવે છે, તેના ગતલના, પાચ ગતલના એમ પેક બધ લેખલ લગાડેલ ટીન બજારમાં વેચાય છે પણ આ છુટી આવે છે તેના ભાવ ગતલ ઉપર થાય છે અને ૫૦ રતલથી ૬૦-૭૦-૮૦-૯૦ અને ૧૦૦ રતલની પેટી (ગોળા) પેકબધ કી આપે છે હીસામનો રેકડાનો ધારો ૧૫ દિવસ અને વટાવ ટકો ૧૧ અને પદ્મ દિવસ બાદ ટકો ૧૧ આપે છે તથા દલાલી ટકો ૧૧ અઘાનો ધારો છે આ પેક બધ લાટ-ડામા-ને કરતા છુટી મોટી પડે છે આ ઉપર જગત પદ્મ ટક છે

ચીનમાં તથા હીદમાં કાળી (Black) અને લીલી (Green) એમ બે જાતની આ વાય છે જ્યાં જે દુનીયાનો હરેક દેશ અને ઉપયોગ કરે છે પણ રૂશીઆમાં તેનો ઉપયોગ ઘણો થાય છે, વળી ગ્રેટબ્રીટન, જર્મની, આસ્ટ્રીઆ અને રૂશીઆ વિગેરે દેશો ચીનની આ કરતા હીદની આ વધારે પસંદ કરે છે કારણ કે હીદુસ્તાનની આનો જ વધારે સારો થવા ઉપરાંત આ કઠક થાય છે લીલી આ મુખ્યત્વે કરી ગ્રેટબ્રીટન, રૂશીઆ, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ, અને અક ધાનીસ્તાન વાપરે છે થોડો ઘણો ઉપયોગ આપણા દેશમાં પણ થાય છે, લીલી આમાં દુધ નાખવામાં આવતું નથી અને ફક્ત ગરમ પાણીમાં નાખી જગ આવે ત્યારે સાકર નાખી પીવાય છે

ચાની પેદાશ સીલોનમાં સને ૧૯૦૮ ની સાલમાં અઢાર પ્રોહ રતલને આશરે થઈ હતી હીદુસ્તાનમાં જે જે પ્રદેશોમાં મુખ્ય વરસાદ પડે છે, તે તે દેશોમાં ચાતુ વાવેતર કરવામાં આવે છે ચાના વાવેતર માટે રોકવામાં આવેલી જમીનના ૮૪ ટકા જમીન આસામ-હાઈલીંગ અને ઉત્તર બંગાળમાં આવેલ છે તથા દક્ષીણ હીદુસ્તાનના મલબાર કીનારા ઉપરની ઉચાણની જમીનમાં હીદુસ્તાનમાં ચાના વાવેતર માટે ૧૨ ટકા જમીન રોકાયેલ છે ચાની વાડી વજીરઓની કુલ સખ્યા ૪૧૦૦ ને આશરે છે બજારની પેદાશ બાબુએ રાખતા તે વાડીઓની કુલ પેદાશ સને ૧૯૧૬માં આશરે ૩૮ કરોડ રતલ કાળો અને લીલી આ મલીને થઈ હતી જે વખતે વધારેમાં વધારે દર એક ટીક ૭૬૨ રતલ (લખ-મીપુર આસામમાં) હતી, અને ઓછામાં ઓછી પેદાશ (ગાંધીવાલ સયુક્ત પ્રાંતમાં) દર એક ટીક ૧૮ રતલની હતી જે સરેરાશ ૫૮૮ રતલની ગણી શકાય.

મજકુર ચાના ઘાક યુનાઈટેડ નેટ્સ યુનાઈટેડ કીંગડમ, સીલોન, ઇજિપ્ત, કાનેડા, ફ્રાન્સ, કેપકોલોની, ઇરાન, એશીઆઈ તુર્કી, ચીલી રૂશીયા, આર્જેન્ટા ઇન, અને ન્યુઝીલેન્ડ એ મુખ્ય છે અને વેદરરના એપ્રીલથી નવેમ્બર માસ સુધીમાં એ દેશો અને અગીઆર લામ રૂપીઆની ચા હીદે નીકાશ કરી હતી જ્યારે આગલા વર્ષે તેજ મુદત દરમિયાન અગીઆર કરોડ રૂપીઆની ચાની નીકાશ થઈ હતી.

જાયફળ-જાયંત્રી (Nutmeg & mace) એ સુમત્રા, જાવા અને મલાકાના પ્રદેશમાં નીપજે છે જાયફળ ટોપાવાળા અને વગર ટોપાના એમ બે જાત આવે છે ટોપાવાળા ડરતા વગર ટોપાના એટલે ફાટેલાનો લાવ બમણું હોય છે તેનો લાવ જલ ઉપર થાય છે તે દવામાં તથા ખાવામાં મસાલા તરીકે વપરાય છે.

જીરું (Fennel Seed) ગુજરાતના હેટલાક પ્રાંતમાં જીરું વધાય છે પરંતુ મોટો લાભ ઉત્તર હિંદુસ્થાન એટલે રતનામ-માળવા તથા મેવાડ જબલ પુર તેમજ પબળ તરફ થાય છે જબલમાં જે જીરું આવે છે તેના માવ તેવા ભાવ હોય છે જીરું મસ્કની, જબલપુરી, રતલામી, ગુજરાતી, મેવાડી વિગેરે જુદી જુદી જાતનું આવે છે, તેમાં રતલામી એ મારામાં સારૂ ગણાય છે જીરુનો તેલ સુરતી ૪ અને ૪૨ ઉપર લાવ થાય છે જીરું આપણા દેશમાં વિશેષ વપરાય છે પરદેશ ખાતે ચોડા પ્રમાણમાં જાય છે જે મુખ્ય લાગે સીલોન, મલાયાના ટાપુ, અરબી સમુદ્રના કીનારેના અને આફ્રીકાના કીનારેના બંદરોમાં જાય છે.

તજ (Cinnamon) તજ એ ઝાડની છાલ છે મસાલાના તથા દવાના ઉપયોગમાં તેનો વપરાશ થાય છે તેની નીપજ સીલોનમાં થાય છે તજની છાલ કાટયા પછી તેના બહારના ગાંધે છે અને સુકાયા પછી જબલમાં મોકલે છે જાડી છાલ હલકી ગણાય છે અને પાતલી છાલમાં તીખાશ તથા સત્વ વધારે હોવાથી તેની કીમત વધારે આવે છે તજનું તેલ કાઢે છે, તે ઝાડમાંથી પણ કાઢે છે, છાલમાંથી પણ કાઢાય છે અને મૂળમાંથી પણ કાઢેલું હોય, તેથી તે ત્રણ પ્રકારનું તેલ જિયું હલકું ગણાય છે તજની નીકાશ મદ્રાસમાં તેલીથેરીથી મોટે લાગે થાય છે તેમજ બંગાળમાંથી પણ કરાય છે તે નીકાશ મોટે લાગે ગ્રેટબ્રી ટન, દક્ષીણ આફ્રીકા કે જ્યાં હીદી લાઈએનો વપરાય છે ત્યાં, મોરીશ્યમ અને અમેરીકાના અમુક પ્રાંતમાં કરાય છે સુગંધમાં તેનો બાવ રતલ ઉપર થાય છે, અને તેની મોટી જુડી કે નાની જુડીના અમુક દોકડા રતલનો ભાર કરી પેટીમાં પેક કરી આવે છે.

તંબાકુ (Tobacco) તંબાકુ અસલ વારે હીદમા હતી નહીં સને ૧૯૦૫ માં પોરતુગીઝો લાવ્યા ત્યારે રોપવામા આવી અને હવા અનુકુળ આવવાથી હીદના બુદ્ધા બુદ્ધા ભાગોમા રેપાણી અને તેની બનો પણ બુદ્ધા બુદ્ધા થવા લાગી (૧) ૦ ગાળામા રગપુર જીલ્લામા મોટો પાક તમાકુનો થાય છે તે બન બુદ્ધા (૨) મદ્રાસ, કોકનાડા, કાલીકટ, ત્રીચીનોપત્રી હીડીગલમા થતી બનો બુદ્ધા (૩) રગુન બજારમા જે બન થાય છે તે બુદ્ધા આ શિવાય અવાતર બનોની જાણતી લખતા નથી (૪) મુળધ ઇલાકામા ગુજરાત પ્રાંતમા તમાકુની જે બન થાય છે તેની હકીકત નીચે જણાવેલી છે

તમાકુનો પાક ફેબ્રુઆરી માર્ચ અને એપ્રિલમા મોટે ભાગે ઉતરે છે તેમજ ડીસેબરથી જુન સુધીમા કેટલાક ભાગમા નીદે છે તમાકુના પાકડા એકઠા કરી ચત્તા રાખી ૨૦ થી ૨૫ની થડી બાધી પછી તેને થોડા દિવસ ખુટલા રહેવા દઈ ગાસડી બાધી દેશાવર ખાતે ચડાવે છે હીદનો વગર કમાવેલ તમાકુ હોગકોગ, ક્રાસ, લાળુઆન અને મલાયાના ટાપુ તથા યુરોપના બીજા દેશો ખાતે બંધ છે બર્માનો તંબાકુ ક્રાસ ચીન અને હોલાંડ ખાતે મોટા પ્રમાણમા બંધ છે તંબાકુની ચડત મુળધ, કલકત્તા, રગુન, અને મદ્રાસ ઇલાકાના નેગાપટમથી મુખ્ય છે સને ૧૯૨૧-૨૨ માં તમાકુની નીકાશ ત્રેવીસ લાખ તલની થઈ હતી

હીદમા તમાકુની સીગાર વીગેરે બનાવવાના કારખાનાઓમા મોગીર, હીડીગલ અને પોદેચની એ મુખ્ય છે જે સીગાર એડન, જીપ્રાલટર, સીઆમ, યુરોપી તરકી, મલાયાના ટાપુ, આફ્રીકાના બદરે ઉપગત યુરોપના બીજા ભાગમા બંધ છે

ગુજરાતમા જે તમાકુ થાય છે તેનો ઉઠાવ ગુજરાત-કાઠીઆવડ મુળધ ઇલાકો અને સુરત પ્રાંત ઉપરાંત બગલાદ સુધી બંધ છે તેની બનો માં નીચે મુજબ મુખ્ય છે

૧ લાલ લુકો (બીડીબગ બીઓ)	ભાવ સુરતી મણના ચાલુ રૂા	૮ થી ૧૧
૨ લીલો લેડીઓ	ભાવ સુરતી મણના	૩ ૬ થી ૧૪
૩ લાલ જરદો (ગાસરીનો)	”	”
૪ લાલ ગાળીક (ગલમમા વપરાય)	ભાવ રૂા	૩૮-૫
૫ ગાળરી (મીઠો માલ)	ભાવ રૂા	૧૧-૨

આ મુખ્ય બનો છે તેમા ગાસડીનો માલ ખાધામા તથા બીડીમા વપનાય છે ગાસડી ૨૦ મણની, ૧૦ મણની અને ૫ મણની ભરાય તેલ ૪૨૧૧ તેલ (ગુજરાતમા ચાલે છે) અને વલતર ચાર ટકા અપાય છે

મુઘણી માટે જે તમાકુ આવે છે તે કાળો આવે છે તેની કાળી ઝુડી આવે છે તેનો તેલ રીંગેરે ધાન ઉપર મુજબ ઉપરનો ન ૪ અને પનો માલ પણ ઝીકણીમા વપરાય છે અને તેને દળીને તેયાર કરવામા આવે છે

ધાણા (Coriander seeds) ધાણા મુબરના ૧૧ મળની ખાડીનો ભાવ થાય છે ધાણાની લાજીને કોથમરી કહે છે તેનું વાવેતર સર્વત્ર થાય છે, પણ ધાણા તરીકે ઉત્તર હિંદુસ્થાનમા વિશેષ વવાય છે મુબરના જે ધાણા આવે છે તેમા જમ્મુકની કાનપુરી, દંદોની મુખ્ય ગણાય છે નાશિક જલ્દામા તથા દક્ષિણ હિંદમા પણ ઘણે જગ્યાએ ધાણાનું વાવેતર થાય છે ધાણાની નીકાશ જ્યાં હિંદીભાઈઓનો વનવાટ છે ત્યાં આફ્રીકા, વિજેરેના બદરો મલાયા ટાપુ મોરીશ્વસ સીકોન તથા બીજા દેશાવરો ખાતે ઉપયોગ પુરતી થાય છે ખાડી માટે ભાગે હિંદમાજ અથાણા વિજેરેની રોજની ચાલતી ચીજ હોવાથી ખપે છે મદ્રાસમા ૫૦૦ રતલની ખાડીનો ભાવ થાય છે

નાળીએર (Cocok nuts) નાળીએર ને ત્રીકળ કહે છે તેની પેદાશ હિંદમા મલબાર, કોકણ, અને કોરોમાડલના કિનારા તરફ તથા ગોવા ટાપુમા થાય છે આ સિવાય સીકોન, આફ્રીકા અને દક્ષિણ અમેરીકામા ઊગે છે મિક્સાનમા ઝાંડની મોટી નકમ છે દક્ષિણ હિંદમા તેના કોપગ કાઢી તેનું તેલ કાઢે છે, જે બીલાયત તેમજ બ્રહ્મદેશમા જાય છે, તથા આપણા દેશમા મીલ મશીનો વિજેરેના ગમમા પુષ્કળ વપરાય છે મલબારમા નાળીએર ઝાડ ઉપરથી ૬૨૪૦ થી ૪૫ દિવસે ઉતારે છે તેને લીલા નવા, લીલા જુના, તેલીયા, અને ગડગડીયા એમ બતવાર જુદા પાડે છે જે નાળીએર ને બી તરીકે ઉપયોગમા લેવાના હોય તેને ચતથી યાગ માત્ર ૫૫ ત ઝાડ ઉપરજ સુકવે છે, અને ત્યાંથી ઉતાર્યા પછી બે ત્રણ માસ સુધી રાખી તેનું પાણી સુકવી નાળી તે બીને એટથી બે ફીટ ઊંડુ રાખે છે, તેના ઉપર વરનાદ પડે નહીં ત્યાં સુધી બીજે ત્રીજે ત્રિવસે પાણી રહે છે કીડ લાગે તો નીમક અને લાડડાની રાખ છાટે છે નાળીએરની પાચ વગ્ગે ફળ અપે છે, અને દોઢમો વરસ સુધી નાળીએરના ઝાડની ઉમર ગણાય છે ૧૦૦૦ મુઠા નાળીએર ૫૦૦ રતલ કોપડ આવે, તેલ તરીકે લીધા પછી જલ્દા કુચામાઘા મીણબત્તી બને છે, તેના છોટલામાથી જે રે નીકળે છે, તેને પાણીમા બીજવી ગયો, અને કાથામાથી કોચ મેટીગ બનાવાય છે આ મેટીગો ચટાઈઓ દાદર ઉપર ચડવાના ઉપયોગમા આવે છે, તેમજ તેના મોટા દોન્ડા જે ખારા પાણીમા લાખો વખત ટકી શકે છે તે પણ બને છે આ ઉપરાંત નાળીએરના પાદડાના પળાઓ બને છે નાળીએરના ઝાડો ખાસ કરીને પાણી વાળા જગ્યાએ ઉગે છે કુલો બોદનારા પાણીની શોધ માટે નાળીએરની નજદોક જગોપર પાણી મલી શકે એમ માને છે

મુળમાં નાળીએની નીચે પ્રમાણે જાત તથા ભરતી મુજબ ભાવ થાય છે. ગોવાઈ નાળીએનો ભાવ ૧૦૦૦ પાકા (૧૧૦૦ કાચાના) નો ગણાય છે તે સિવાયના જે નાળીએ કલીકટના પાણીયા, ગોળ દેવાડ, લાખા દેવાઈ વીગેરે આવે છે તે ૧૦૦૦ પાકા (૧૨૫૦ નાળીએનો ભાવ થાય છે, સુકા ગુડગુડા આવે છે તે સુકા ભરતીના હિસાબે ભાવ થાય છે, જે ભરતી ૧૧૦-૧૭૦ કે ૨૫ ની હોય છે મલબારીની ભરતી ૧૪૦ ની આવે છે તેમજ બડોચછોલ, તથા સાફ છોલના ભાવ જુદા જુદા હોય છે હિસાબ રાંડડાનો આઠમે દિવસે અને મુઠતનો પંદરમે દિવસે લેવાનો ગીવાજ છે.

મરી (Peppers) મરીને ત્રીણા પણ કહે છે મરી કાળા અને સફેદ એમ બે જાતના આવે છે મુળમાં સફેદ મરીનો ભાવ મુળમાં તોલ ઉપર ૪૨ અને કાળા મરીનો મુળમાં ૨૧ મણની ખાડીના ભાવે તોલ થાય છે મરીની મુખ્ય પેદાશ મલબાર, કોચીન, ત્રાવણકોર, કારવાન અને કાનરાના જંગલોમાં, તથા કેપ કામોરીનના પર્વતમાં કુદરતી રીતે દ્રાક્ષના વેલાની માફક ઊગી નીકળે છે, તે વેલાના ખીને સુકવીને મરી બનાવે છે આ ઉપરાંત સિયામ, મલાયા ટાપુ, ચીન વિગેરેમાં વાવેતર કરીને ઉત્પન્ન કરે છે મરીની વેલ રોખ્યા પછી ત્રણ વરસ બાદ પેદાશ મલી શકે છે માર્ચ માસમાં મરીઓના લુખખાઓ પાકા થાય છે એક મરી વેલમાંથી આશરે ચાલુ રતલ મરી નીકળી શકે મરીની મુખ્ય બે જાતો છે અલપાઈ અને તેલીચેરી તેમાં તેલીચેરીનો દાણો મોટો હોય છે અને સરો ભાવ આવે છે મુળમાં બજારમાં જે મરી વેચાય છે, તેમાં ભટકી (ભટકુલ), અલપાઈ, કુમઠાઈ મુખ્ય જાતો છે મરીનો વેપાર યુરોપ સાથે ઘણા જુના વખતથી ચાલ્યો આવે છે અત્યારે પણ મલબારના બદરો કોચીન, અલપાઈ, કલીકટ, કાનાનોર, બડોચ તેમજ તુતીકોરીનથી પણ તેની નીકાશ ટ્રેડપ્રીટન, જર્મની, ફ્રાન્સ, ઇટલી, અમેરીકા તથા કાનડા ઉપરાંત ઇરાન, અરબ-સ્તાન અને તુર્કસ્તાનમાં જાય છે સને ૧૯૨૧ તથા ૧૯૨૨ ના એપ્રિલથી નવેબર સુધીમાં વીમ લાખ રૂપીઆના મરી પરદેશો ખાતે નીકાશ થયા હતા.

તેલીચેરીમાં મરી હુદરવેટના ભાવથી, કોચીનમાં ૬૦૦ જાતની ખાડીના ભાવથી, મુળમાં ૨૧ મણની ખાડીના ભાવથી, અને કલકત્તામાં બજાર મણના ભાવથી વેચાય છે.

સફેદ મરી—તૈયાર કરવા માટે મરી વેલ ઉપરથી ઉતાર્યા પછી તુરંતજ સાત આઠ દિવસ પાણીમાં ભીજવી રાખે છે, તે પછી મજુરો ઉપરના ફાતરા પણ વડે મસળીને કાઢી નાખે છે, અને તડકામાં સુકવે છે.

મરચા (Chilis) પોર્તુગીઝ લોકોના વખતથી મરચા આપણા દેશમાં દાખલ થયા છે તેના ગેપા અને લાવવામાં આવ્યા હતા એમ કહેવાય છે મરચાની મોટી પેદારા ઉત્તર અમેરીકામાં છે આપણા દેશમાં મરચાની બીજામાં ઘોલર, લવીંગીઆ, ગોવાઈ, મદ્રાસી ખાનદેશી, ઘાટી અને બોર એ મુખ્ય છે ગોવાના ૧૫૪ દક્ષિણ તરફના મરચા વણાજ ત્રીજા હાય છે ગુજરાત કાઠી આવાડના મરચા મોટા, લાંગા પણ બહુ ત્રીજા નથી હોતા મરચાનું વાવેતર મુબઈ ઇલાકામાં, મદ્રાસ જિલ્લાનાં ગતુર પ્રાંતમાં તથા ધારવાડ, બેલગામ, ખાન દેશ, સત્તાગ, પુના સોલાપુર વીગેરે પ્રાંતોમાં કરવામાં આવે છે ગતુરમાં મરચાનો પાક બહુ મોટા પ્રમાણમાં થાય છે

મરચાની ગુણી મુબઈ છ થી સાત મણની મદ્રાસ તરફથી આવે છે મુબઈમાં મુબઈના ૨૨ મણની ખારીના તેલથી કલકત્તામાં બજાર મણના તેલથી, તુતુકોગેનમાં ૧૫ રૂપિયાના તેલથી લાવ થાય છે મરચાનો ઉપયોગ મોટે ભાગે હીદમાજ છે નોપણ તેની નીકાશ આફ્રીકા, મેરીસ્યસ, એડન વીગેરે સ્થળોએ જાય છે જે ૧૯૨૨ ના હેલ્લા આઠ માસ દરમિયાન ૩૨ લાખ રૂપીઆના મરચા પરદેશો ખાતે નીકાશ કરાયા હતા

મીઠું (Salt) મીઠું દરિયાના પાણીમાંથી તેમજ ખાણમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે દરિયાના કે સરોવરના પાણીના કયાન બાધી, સૂચના તાપથી સુકાવા દઈ કકડા અથવા ઢેકા બાંડે, ત્યારે ઉજોડી લે છે મુબઈના દરિયામાં તથા રજપુતાનાના સરોવરમાં આ રીતે મીઠું પકાવાય છે પબ્બ તથા ઇરાન દેશમાં મીઠાની ખાણ છે ત્યાંથી મનુષ્યો ખોદી કાઢે છે ઇંગ્લાંડમાં પણ મીઠાની ખાણ છે મીઠામાં એવો ગુણ છે કે વનસ્પતિના પદાર્થો તેના પાણીમાં બુડાડી રાખવાથી બગડી જતા નથી, તેથી અવાણ તથા મસાલામાં પ્રાપ્ત આવે છે તથા તેમાં રોગના સૂક્ષ્મ જંતુ નાગ કરવાનો ગુણ હોવાથી ખાતર તરીકે પણ ઉપયોગમાં આવે છે, મીઠાની જગત હાલમાં બંગાલી મણ ઉપર રૂપીઆ અઢી લેવાય છે

મેથી (Methi) તથા રાઈની હકીકત “અનાજમાં” પાના ૬૨ મે આપી છે

રાજગરો (Grass-seeds) એ એક પ્રકારની લાજના દાણ છે તેની ગણતરી અનાજમાં થાય છે, અને ગુણોમાં ભરાઈને આવે છે તથા ફરાળના કામમાં આવે છે તે મુબઈમાં ખાડીના હિસાબે વેચાય છે

રબર (Rubber) જરના જાડ મલાયા, પીનાગ, સીંગાપુર, ફાલો, બોર્નીઓ, સુમાત્રા, જાવા, આસામ તથા આફ્રીકાના કાગો પ્રાંત તેમજ દક્ષિણ

આગી ના ફેટલાક ભાગે મા થાય છે, તેના થડ વડના થડના જેવા હોય છે રમગની ખરી આ ઉપરાંત બ્રહ્મદેશ અને મદ્રાસ જીલ્લામાં પણ થાય છે. કોચીન કાલોકટ કુતુર વીગેરે મલબાર જીલ્લામાં થઈ આખા મદ્રાસ ઇલાકામાં ઉપવજીર રખરના છે બ્રહ્મદેશમાં ગુન, મુતમેન, ટુગુ વિગેરે સ્થળોએ મલીને રપ ને આશરે વજીર છે આસામમાં છે તે જુદા મુળઈ ઇલાકામાં રખગની ખેતીની શરૂઆત મલબાર ફોરેસ્ટ એન્ડ રમર કુપનીએ કરેલ છે રખરનો ભાવ રતલ ઉપર થાય છે રખરના ઝાડની ડાળી, પાદડા થડ વિગેરે કાપી, ઉકાળી તેનો રસ મેળવી તેમજ રખર બનાવે છે તેમજ રખરના ઝીણા ઝીણા તતુઓ કાઢી આગળી ઉપર વીટીને તેની નાની લાકડીઓ અગર નાના દડાઓ બનાવે છે, જેની નીકાશ યુરોપ ખાતે થાય છે રખરનો ઉપયોગ ઘણા કામમાં થાય છે, મોટરના અને ગાડીઓના ટાયરો, હવાખાનાની નળીઓ, કોથળીઓ વીગેરે અનેક તરફના સામાન, વાલ્વ, વોલર, ગીગ, કોરક, પ્લગ, પેડ, શીટ્સ, ઇન્સર્શન પેકીંગ જે મીલો દેલ્વેઓ અને મ્યુનીસીપાલિટીમાવપગાય છે તે, તથા બુટની એડીઓ (ઇલાસ્ટીકો), મોબાના ગાટરો, વીગેરે બનાવવા બને છે આ ઉપરાંત ચામાસામાં પહેરવાના એવરકોટ (પાણીથી ન ભીજાય તેના) રખરના બનાવેલા આવે છે, દેલ્વે તથા સ્ટીમરોમાં બારી બારણા, ડાઈનીંગ એન્ડડેસીંગ રૂમમાં રખરનો યુક્તિ ઉપયોગ કરેલો માલુમ પડે જ આ ઉપરાંત શાહીના ડાગ કાઢવાના ઉપયોગમાં તેમજ રખર સ્ટાપ બનાવવાના ઉપયોગમાં પણ આવે છે આ બધી ઉજવણી રખરના ઝાડના રસમાંથીજ બનાવવામાં આવે છે

હીંદુસ્થાનમાંથી કાચુ રખર પરદેશો ખાતે ૧૯૨૧ અને ૧૯૨૨ના એપ્રિલથી નવેબર માસ દરમિયાન અનુક્રમે ૪૬ લાખ અને ૩૨ લાખ રૂપીઆનું ગયું હતું

લવીંગ (Cloves) લવીંગની મોટી પેદાશ જગબાર (ઝાઝીબાર આફ્રીકા) ના થાય છે જગબારમાં પેળા કરીને એક પ્રાત છે, જેને ઘણા ફેરમાં પણ કહે છે તેમાં મોટો ખેતી લવીંગનીજ થાય છે જગબાર જતા દરીઆમાંથી સ્ટીમર ઉપરથી તે સ્થળ તથા લવીંગના બગીચા ફરથી દેખાય છે મુળઈમાં લવીંગની જાતોમાં જગબારી લવીંગ, લંગડેઓ તથા વીલાયતી એ મુખ્ય નામો છે તેનો ભાવ આખા અને ટોપના રેલા માલની જાત ઉપર થાય છે તેનો તોલ સુરતી ૪૨ બેતાલો થાય છે લવીંગની પેકાગ મુળઈ બદરેથી યુરોપ, આસ્ટ્રેલીયા તેમજ અમેરીકા તરફ થાય છે, જ્યાં તેના સત્વો કાઢે છે, તથા હવાના ઉપયોગમાં વપરાય છે ૧૯૨૨ના છત્રીસ લાખ રૂપીઆના લવીંગ એપ્રિલથી નવેબર સુધીમાં હીંદુમાં આવ્યા હતા

લાખ (Lac) લાખ—એ બો ડી, પીપળે, ખાખરે, ખેર ખાવળ વિગેરે ઝાડના ડાળા અને થડ ઉપરથી મળી આવે છે. પીપળેના શુદ્ધ કી દાણા લાખ ચઢા લાખ, પત્તા લાખ, એમ જુદી જુદી જાતના બનાવવામાં આવે છે, તેનો ભાવ મુજબ તોલ ૪૨ બેતાલા ઉપર થાય છે. લાખની આવક છોટા નાગપુર, ઓરીસા, નીઝામ સ્ટેટસ સીધા, આસાન, સર્ગાપુર તથા બગાળામ થી થાય છે, અને પરદેશથી ઉપાતર થઈને પાછી અત્રે આવે છે. સંધ્યાનુ વખતમાં ૧૦૦ શીલી જે હદરવેટ મલની, તે લડાઈના વખતમાં ૩૦૦ શીલી જે હદરવેટ મલવા લાગી હતી ઇંગ્લાંડથી જે લાખ આવતી તે દોઢ હદરવેટનું પીપ આવતું લાખનો ઉપયોગ સોની લોકો કરે છે તેમજ સીલ કરવાની લાલ લીલી કાળી વીગેરે રંગીન લાકડીઓ બનાવવામાં આવે છે એટલે તેનો રસ કરી મેળવણી કરી હીંગળો નાખવાથી લાલ, અખરખનો ભુકો નાખવાથી રૂપેરી અને કાળો રંગ નાખવાથી કાળી બને છે આ ઉપરાંત હેટનું રેસમી કપડું અછકડ બનાવવામાં, રાગ સાગ કલાસીક લેખકાના પુસ્તકો ઉપર લગાડી પુઠા અળકતા કરવામાં દાડગેળો બનાવવામાં, પનલની દાડની ગોળીઓ બનાવવામાં બહુડવારીસ કરવામાં વહાણના અને મટીમરોના ડેટલાક જાગ વાગીસ કવામાં, હાઈ વીમાનોની પાળ રગવામાં લાખનો ઉપયોગ થાય છે લાખને સોડાના પાણીમાં ઉકાળ્યાથી વારનીસ કરવાના ઉપયોગમાં લેવાય છે ૧૯૨૨માં પાચ કરોડ પાસં લાખ રૂપીઆની લાખ પર દેશ બાને હીદમાથી ગઈ હતી આગલા વરસે તેજ અરસામાં પાચ કરોડ અને અગીઆર લાખ રૂપીઆની મેકલવામાં આવી હતી લાખ ફક્ત હીદમાજ ઉત્પન્ન થાય છે

વરીઆળી (Fennel Seed) વરીઆળી મુખ્યત્વે કરીને શુજરાતમાં તથા દક્ષિણમાં થાય છે નડીઆદ, આણંદ, ઉમરેઠ-કરખામાં તથા દસકોઈ અને ભુલાવડા ગામ જે અમદાવાદથી ૭ જાઉ ફર છે, ત્યાં સાની અને મોટા પ્રમાણમાં થાય છે વરીઆળી ચાર માસમાં પાકી તેચાર થાય છે, અને તેનું બી વાવવા કરતાં જે રોપા કરી ટેરવીને વાવવામાં આવે તો તેની ઉપજ સારી આવે છે વરસાદથી વરીઆળી જોરમાં નીઠળે છે વરીઆળોના ઝાડ ગાજરના ઝાડ જેવડા ચાર પાચ ફુટની ઊંચાઈના થાય છે તેને કુલ સડેલ રગના ઝુમ ખામાં આવે છે તેમાં વરીઆલી બધાય છે વરીઆલીનો ઉપયોગ ખાવામાં તથા દવામાં કરાય છે મુજબમાં સુગંધી તોલ ૪૨ ના હિસાબે વેચાય છે અને ખારદાન માલમાજ ગણાય છે જન્દરમાં વરીઆળી કપડવજ તથા ઘાટી એ નામથી બાવપાડ થાય છે

સાગુ ચોખા (Sago) ઇસ્ટ ઇન્ડીઝના બેટોમાં સાગુ ચોખાના ઝાડ થાય છે. આપણા દેશમાં મલખા અને કોકણ દેશમાં થાય છે. તેનો તોલ પીક

લના હિસાબે એટલે ૧ પીકલના મુબઈના મણુ જાત લેખે કરાય છે. સાબુ ચોખાનો ઉપયોગ હીદમા માદા સાબુ પ્રસંગે કરાય છે તે ઝાડનો રસ હોવાથી કરાળમા પણ વપરાય છે

સુવા (Fennel) સુવાની નીપજ ગુજરાત કાઠીઆવા મા થાય છે, તે વરીઆળીની પેઠે જીરાની સાથે વવાય છે તેના રોપાને પીળા રંગના ઝુમખા-બધ કુલ આવે છે તેમા સુવા થાય છે લીલા હોય ત્યારે લાજી તરીકે ઉપયોગ થાય છે, અને સુકાય ત્યારે દાણા કાઠી ખાવામા તથા દવામા મોટે ભાગે ઉપયોગ થાય છે ચોનીના દોષને મટાડનાર તથા ધાવણુ વધારનાર હોવાથી બેરાઓ વિશેષ ઉપયોગ કરે છે મુબઈમા ૧૫ મણુની ખાડીના ભાવે વેચાય છે

સુરોખાર (Salt-petre) સુરોખારનો ઉપયોગ ખાસ કરીને દારૂ બનાવવાના કામમા આવે છે બીહાર પંજાબ અને સચુક્ત પ્રાતમાથી જેટલો સુરોખાર નીકળે છે, તેની નીકાશ યુરોપ ખાતે કરવામા આવે છે આપણા દેશમા બીજી વસ્તુઓ સાથે મેલવી બપોરીઆ, કોઠીઓ, કુલકણીઓ તથા ટેટા બનાવે છે સુરોખારની નીકાશ ચીન, આસ્ટ્રેલીઆ યુરોપ, અમેરીકા અને સ્ટેટ સેટલમેન્ટ ખાતે થાય છે મોરીસ અને સીલોનમા તે ખાતર તરીકે ઉપયોગ માટે બય છે મુબઈમા છ મણુની ગુચીનો ભાવ કરાય છે ૧૯૨૧ ના તથા ૧૯૨૨ ના એપ્રીલથી નવેંબર સુધીના અરસામા ૨૭ લાખ રૂપીઆની નીકાશ પરદેશ ખાતે સુરોખારની થઈ હતી

સુંઠ (Dry Ginger) સુંઠ આદામાથી બને છે સુંઠ માટે મલબાર કીનારો પ્રખ્યાત છે તેનું વાવેતર મે માસમા થાય છે, નવેબરમા તેનું નીદામણુ કરાય છે, અને પછી જમીન કોતરીને સુંઠ કાઢે છે સુંઠ મુરત, થાણા, બગાળામા રગપુર જીલ્લો, તથા સચુક્ત પ્રાતમા કમાઉન જિલ્લામા પણ થાય છે પણ કોચીનની સુંઠ જે છોતરા કાઢેલી આવે છે, તે બહુજ સારી હોય છે સુંઠનો ઉપયોગ હીદમા ઠરેક સ્થળે થાય છે તે ઉપરાત પરદેશ ખાતે પણ તેની નીકાશ ગ્રેટબ્રીટન, જર્મની, અમેરીકા, અરબસ્તાન, તુર્કસ્તાન તથા સિલોન તરફ પણ કરાય છે ૧૯૨૨ના છેલ્લા એપ્રીલથી નવે મર સુધીમા નવ લાખ રૂપીઆની સુંઠ પરદેશો ખાતે મોકલવામા આવી હતી. ૧૯૨૧મા દસ લાખની નીકાશ થઈ હતી

સુંઠનો ઉપયોગ દવા તરીકે વાપરવામા વિશેષ આવે છે કોચીન કાલી-કટથી ગુણીમા મુબઈના પાચ મણુના હિસાબે અગર ૧૨૬ રતલની ગુણીના ભાવે પણ આવે છે કલીકટમા હદરવેટનો ભાવ થાય છે. કોચીનમા ૬૦૦ રતલની ખાડીનો ભાવ બિંદાય છે. મુબઈની બજારમા અલપાઈ અને ચીનાઈ

સુન્ની જાતો આતુ ગણાય છે, તેમાં ખુઠ ધોયેલીનો લાવ હરદેટ ઉપર અને બીજી સુઠનો લાવ સુઠના ૨૧ મણની ખાડીના હિંમમે થાય છે જાપાન, ચીન અને હોંગકોંગથી પણ સુઠ સુઠના બજારમાં આયાત થાય છે.

સુખડ (Sandal wood) મલાય દલાકો માઇસોર, કુર્ગ, કણ્ણોટક, તથા સોની દીપેલા પ્રાંતોમાં સુખડના ઝાડો (સેન્ટેલમ અલ્બમ) વાય છે, જ્યાંથી સુખડ યુરોપ અને અમેરીકાના દેશોમાં નીકાશ વાય છે લાઇધ પહેલા એટલે સને ૧૯૧૪ પહેલા મોટા ઘરાક ફ્રાંસ અને જર્મની માઇસોરી સુખડ માટે હતા, **મલબારી** સુખડમાં માઇસોરી સુખડ બિચુ ગણાય છે આ ખિવાય જે સુખડ મલાયા, આન્ડીપેટેગોમાંથી આવે છે તે **સીંગાપુરી** તરીકે વેચાય છે, અને આસ્ટ્રેલીઆ, ક્વીન્સ લેન્ડ તરફથી આવે છે તે **જગમારી** સુખડના નામથી વેચાય છે, આ સુખડ ઘણે ભાગે દવામાજ વપરાય છે હલકુ સુખડ અત્તરમાં વપરાતુ નથી નલબાગીરી સુખડ ને મલબારનુ

સુખડના વૃક્ષનુ અદરનુ લાકડુ ખરી રીતે બિચુ ગણાય છે, તે લાકડુ ડાતરકામમાં-ખાસ ડીને આપણુ દેશમાં કોતરેલી પેટાખાને ૧૮૦ કામ કરવામાં-વપરાય છે પણ તેની વધારે કીમત તો તેમાંથી નીજગતા તેલને લીધે છે દવાના કામમાં, તથા અત્તર બનાવવામાં તેનુ તેલ ખાસ વપરાય છે વળી અર્ક કાઢવામાં અદરના લાકડાની પીસીઓ કે જે મૂળમાંથી નીકળે છે તે વધારે પસંદ કરવામાં આવે છે માઇસોરમાં ઉત્તમમાં ઉત્તમ સુખડનુ ઝાડ કે જેની ઉંચાઈ લાગ્યેજ ૪૦ ફીટથી વધારે નથી હોતી, તેમાંથી ઉત્તમ સુખડ નીકળે છે. સુખડની ૧૮ જાત છે, તેની કીમત તેના વજનના પ્રમાણમાં ગણાય છે નાની લાકડી કે જેનુ વજન ૨૦ રતલ છે તે મોથી સાગે જાત અને કીમતમાં ઉચુ ત્યાંથી માડીને તે સુખડનો વેર જે લાકડા કાપતા પડે છે તે ઓછી કિમતી ગણાય છે મહી-સોનમાં સુખડના તેલ કાઢવાના કારખાના છે અગઉ સુખડનુ તેલ જર્મનીથી આવતુ, પણ હવે તો પરદેશ ખાતે નીજગ કરતુ વચુ છે સુખડનુ તેલ કાઢવાનું કારખાનુ બેંગલોરમાં છે તેમાં એક માસે ત્રણ હજાર રતલ તેલ નીકળે છે અને મહીમોગના મોટા કારખાનામાંથી દસ હજાર રતલ તેલ દર માસે નીકળે છે મદ્રાસથી સુખડના તેલની નીકાશ ૧૯૧૬-૧૭ મા લગભગ ૪૦૦૦ જેલન જેટલી ફક્ત યુનાઇટેડ કીંગડમ ખાતજ કરવામાં ખાવી હતી સને ૧૯૨૨ના ફક્ત આઠ મામમાજ ૧૬ લાખ રૂપીઆના તેલની નીજગ દેશાવર ખાતે થઈ હતી સુખડમાં સુખડ મલબારી, રાજપુરી, સીંગાપુરી જગમારી વિગેરે ચકુ જાતો ગણાય છે તેના માચી, પેરીઆ, સલીગાઠ, તાછે ગામઠી, તાજે મુદાના, એમ ૬૬ નાના મોટા કટકા તથા ભુકો પરચુણ ઘરાકી બર ગણાય છે, કેમકે આ ૧ લાકડા સુખડનો અખિમા હોમ માટે વિશેષ ઉપયોગ કરે છે. સુખડની દુકાનો ગીરગામ

ઉપર, પાર ૧ ગલીમાં તથા ખેતવાડી તરફ વિશેષ પ્રમાણમાં છુટક માટે જોવામાં આવે છે. સુખનો નામ મુખર્ધ તોલ ૪૨ અગ ૨૧ મણની ખાડીના હિસાબે થાય છે. આ મુખર્ધના તેલનો ભાવ વતલ ઉપર બોલાય છે. બારદાન માલમાં ગણાય છે. વટાવ મુદતે ૧ ટકો ના અને રોકડોનો ૮ ટકો ના અરધો તથા દલાલી ૮ ટકો ના અરધો આવે છે.

સોપારી (etelnuas) સોપારીની મુખ્ય પેદાશ કોકણ, મલબાર અને સીલોનમાં થાય છે. તેની જાત સેરધની, માગરોલી, હના, સીંગાપુરી, ગોવાઈ, મજેસગી, દાસ્તાન, ચીકણી, બરડો વિગેરે આવે છે. તેમાં સેવરધનીનો તોલ મુખર્ધના તોલ ૪૨ થી અને બાકીની ખાડીના મુખર્ધના મણ ૨૧ લેખે વેચાય છે, તેમાં નવો છોલ અને જુનો છોલ મુજબ ભાવમાં ડેન્કાર રહે છે. સોપારીનો વપરાશ હિંદુસ્થાનમાં દરેક સ્વર્ણે હોવાની તેનો ખર્ચ પુષ્કળ છે અને જે પરદેશ ખાતે ચડે છે ત્યાં તેનો મુખ્ય વપરાશ દત્તમજન તથા દાનના રોગો ઉપરની દવામાં કરાય છે. હિંદુસ્થાનમાં જે વપરાશ છે, તે બાધા પછી દાત સાફ થાય તે ઈશિદાથીજ ઉપયોગ થયો છે. આ ઉપરાંત મગલ કાર્ય તથા દેવદર્શન પ્રસંગોમાં પણ યથેચ્છ ઉપયોગ થાય છે.

હીંગ (Assafoetida) ખેટલે વધાગણી એ ગાંડનો રસ છે તે ગાંડો અફઘાનીસ્તાન અને ઈરાનના જગલમાં તથા પાકિસ્તાનમાં પણ થાય છે. હીંગ પાચક હોવાથી શાક ભાજીમાં વપરાય છે, તથા વેદ્ય લોકો દવા તરીકે ઉપયોગ પણ કરે છે. હીંગ આ રોગમાં ખપે છે, તેવી રીતે મુખર્ધથી અમેરીકા, આસ્ટ્રેલીયા તથા યુરોપના કેટલાક જાહેરોએ દવાના ઉપયોગ માટે નીકાશ થાય છે. મુખર્ધમાં હીંગ સુગંધી ૪૪ તોલથી જથ્થાબદ્ધ અને પરચુરુ રતલના ભાવે વેચાય છે. હીંગની જાતો કાળી અને પીળી એવી રંગે, તથા હલકી અને ભારી ઘણી જાતો બાર આનાની વતલથી પાચ રૂપીયા સુધીની રતલની આવે છે. હીંગ અસલ હોય તે રસ હોય છે. અગર લાકડાની છાંડીવાલો માલ હોય છે, તે પણ ચોખ્ખા માલની ગણતરીમાં ગણી શકાય છે. પરંતુ બનાવટી હીંગ આવે છે કે જેને બાધો પણ કહે છે. તે હીંગ બનાવવામાં જુજ હીંગ જાયી જાતની નાખી તેમાં ચણાનો આટો, મરચા, મીઠો પીળો રંગ, કુલીજનની છાંડી વીગેરે વસ્તુનો ઉપયોગ કરે છે. બાધાની હીંગ વાપરવી તે બ્રહ્મતા કરતા છે.

હલદળ (Turmeric) હલદળની મુખ્ય પેદાશ ઉત્પન્ન કરનાર મદ્રાસ ઈલાકો છે અને તેમાં ગતુર જિલ્લામાં પુષ્કળ થાય છે. તેની જાતોમાં રાજપુરી, ગતુર કડપો ઈ.ટ., ગાંડા અને ચાલુબર છે. ગતુરમાં હલદળની ખાણો નાખે છે, જે મોસમ વખતે ખોલે છે તથા તેને મશીનમાં નાખી પાલીસ કરે છે તથા

પાલીસ અને વગર પાલીસ એમ બે જાતનો માલ વેચાય છે તેમા પાલીસવાળો માલ સુબઈ તરફ ચાલે છે અને વગર પાલીસનો કલકત્તા તરફ ચાલુ બર ગણાય છે સુબઈમા હલદળનો ભાવ તોલ ૨૧ મણની ખાડીને હિસાબે ગણાય છે મદ્રાસ તરફ ૫૦૦ અને ૬૦૦ રતલની ખાડીને હિસાબે ભાવ થાય છે હલ દળ ખાનાર દેશ ફ્રાન્સ-સીલોન-મુનાઇટેડ કીંગડમ અને રૂશીયા છે હીદમાથી સુબઈ-કલકત્તા-મદ્રાસ-કોચીન અને તુતુકોરીનથી ચરગત થાય છે

હરડા-બેડાં (Myrobalans) હરડાની ઉત્પત્તિ મદ્રાસમા બીમ્બલી-પટમમા, સુબઈ ઇલાકાના કેટલાક ભાગમા, જ લપુર અને મધ્ય પ્રાંતો વીગેરે સ્થળોએ થાય છે તેનો ઉપયોગ રંગવાના કામમા થાય છે વીલાયત અને જર્મનીમા તેની અપતિ-માગ વિશેષ ગણાય છે સુબઈમા ૨૫ મણની ખાડીના ભાવે અને મદ્રાસમા ૫૦૦ રતલની ખાડીના ભાવે ભાવ બોલાય છે કલકત્તામા બબરૂ મણ ઉપર ભાવ બોલાય છે સ્ટીમર ઉપર હદરવેટની ગુણી પેક કરી ચડત કરાય છે તે કલકત્તાથી સુબઈથી અને રત્નાગીરી જલ્લાના બીજા સ્થળોએથી નીકાશ કરાય છે

વેપારી બનરોનો ભોમીઓ.

વિલાયતી તીજેરી, ફ્રેંચ તીજેરી, અમેરીકન તીજેરી
અને

ગોદરેજની ગામઠી તીજેરી.

મુળજી જેઠા મારકીટની આગમાં ગોદરેજની ૧૦૧ તીજેરી હતી જ્યારે
બીજા મેકરેની કોઈની એક, કોઈની બે અને કોઈની ચાર એટલીજ હતી

ગોદરેજની ૧૦૧ માહેલી સાત તીજેરીમાં સઘળું બળી ગયું હતું અને
આઠમાં થોડું ઘણું નુકસાન થયું હતું જ્યારે ૮૬ માં સઘળું સલામત રહ્યું
હતું આ ૮૬ માહેલી સઘળીને બહુ તાપ લાગ્યો હશે નહીં પણ ૨૫
તીજેરી એટલી તો ગરમ થઈ હતી કે કેટલીક પુલી ગઈ હતી, કેટલીક
મરડાઈ ગઈ હતી અને કેટલીકના પીતલના હેડલો પીગળી ગયા હતા
આટલો સખત તાપ છતાં દરેક માહેલા કાગજ, દાગીના વીગેરે સઘળું
સલામત રહ્યું હતું વાચનાર પુછે કે આટલો સખત તાપ છતાં ૮૬ તીજે-
રીમાં જરાએ નુકસાન નહીં થયું ત્યારે આઠ તીજેરીમાં થવાનું કારણ શું ?
તો તેનો જવાબ એ છે કે

જે તીજેરીઓમાં નુકસાન થયું તે લડાઈ દરમિયાન બનેલી હતી અને જેમાં
બહુ મજબુત ગરમી છતાં કશું બળ્યું નહીં તે લડાઈ પહેલાની હતી.

કાપડીયા લાઈઓએ જોયું હતું કે જુની તીજેરીઓમાં નુકસાન કશું
થયું હતું નહીં પણ નવીઓમાં થયું હતું પણ તેનો ભેદ નહીં જાણવાથી
તેઓ એવું બોલતા હતા કે ગોદરેજે શરૂઆતમાં સારી તીજેરીઓ બનાવી
અને કામ ચાલવા પછી દગો કરવા માડ્યો

ખરો ભેદ એ છે કે કાયર પૂરું કરવા માટે જે જે વસ્તુઓ ગોદરેજ
વાપરે છે તે માહેલી કેટલીક જે આ દેશમાં થતી નથી તે લડાઈ વખતે
પુરતી મલતી હતી નહીં અને તેથી લડાઈ દરમિયાન બનેલી તીજેરીઓને
નુકસાન પુગ્યું હતું

એ આગ વખતે બે દુકાનમાં બે બે તીજેરી જોડાજોડ હતી એક
ગોદરેજની અને એક જાણીતા મોટા વિલાયતી મેકરની, અને બંને ઠેકાણે
જ્યારે ગોદરેજની તીજેરીમાં સર્વ સલામત હતું ત્યારે વેલાતીમાં બળી ગયું હતું
આગ પછી શેઠ હરગોવિન્દાસ જમનાદાસ રામજીએ ફ્રાંસ, વેલાત અને
અમેરીકા કાગળો લખી કોણની તીજેરી ભરોસાલાયક છે તેની તપાસ કરી
ગોદરેજની ચાર તીજેરી ખરીદી હતી

કારખાનું — ગેસ કંપની પાસે, પરેલ, મુંબઈ.

ત્રેપારી બજારોનો ભોમીઓ.

સાબુમાં પત્થરનો ભુકો

ગ્લીસરીનના સાબુ

કોલટારના સાબુ

કારખોલીક એસીડના સાબુ

સાબુના હુસ્તરપર લખાએલી આજની દરેક ચોપડીમાં જણાવેલું હોય છે કે દવાઓ નાખીને બનાવેલા સાબુ ખાત્ર ગુણકારક હોતા નથી અને એવા કેટલાક સાબુઓ તો ચામડીને નાશ નુકશાન કરે છે યુરોપ અને અમેરીકાના લોક એ વાત હવે જાણવા લાગ્યા છે અને તે દેશોમાં દવા નાખીને બનાવેલા સાબુ હવે અગાઉ માફક વપરાતા નથી ચામડીને સાફ કરવા અને આમુદી રાખવા માટે વજર ભેળનો ચોખો સાબુ એજ આજે ઉત્તમ ગણાય છે

ગોદરેજના સાબુમાં ચોખા સાબુ મીવાય ખીજુ કશું એ હોતુ નથી અમ્ની કીમતે વેચાય એવા હેતુથી વેચાતી સાબુવાલા આ દેશમાં જે માલ મોડલે છે તેમાં આટો, માટી, ખાડ વીગેરે નાખેલું હોય છે અને તે કારણથી જવની ખાખી જવા ઉપરાંત ચામડીને નુકશાન પહોંચાડે છે

૧૯૨૩ ના આગસ્ટ મહીનાના Export & Import Review વાળા જરમન ચોપાનીયામાં ૪૪૫૭ મે પાને સાબુ સસ્તો કરવાની એક નવી તકનીક બતાવેલી છે અને તે એ કે સાબુમાં આરસપહાણના પત્થરનો ભુકો ઉમેરવો !

ગોદરેજના સાબુ વાપરનારઓ હવે જાણવા લાગ્યા છે કે ટકવામાં એ સાબુ કોઈપણ વેચાતી સાબુ કરતા વધુ હોય છે અને તે કારણથી આયદે મસ્તા પડે છે

ઠેંગો-ગોદરેજ ઑઈલ એન્ડ સોપ કું.

પારસી સ્ટેચ્યુ પાસે, ભાયખલા, મુંબઈ.

સોલ સેલીંગ એજન્ટ:-નાદીરશા પ્રીન્ટર એન્ડ કું.

એસ્પેનેડ રોડ, કોટ, મુંબઈ.

૧૯—કાથો (Cott)

કાથો એ નાળીએની માથી જે છોટલાના રેસા નીકળે છે, તેમાંથી બનાવવામાં આવે છે, તે કાથામાંથી દોઝડા, છીંદરી, કોપર મેટી ગો, ચટાઈઓ તથા ધૂળ લુછવાના ડગ્ટો વિગેરે ઘણી ચીજો બને છે કાવાની પેદાશ મલબાર, કોંકણ તથા ડેરોમાડલના કીનાગ ઉપર વિશેષ પ્રમાણમાં થાય છે તેમજ કોલોમાંથી પણ આગ્રાત થાય છે

કાથાની બત ત્રીસેકને આશરે છે, જે બતોના નામો ગામની બનાવટ મુજબ કે પેદાશ મુજબ અપાયેલા ઘણેભાગે બેવામાં આવે છે દરેક ગામની બતમાં ઉચી હલકી બત તો આવે છે એટલે ઉચા માલના દોઝડા બનાવી બાકા રહેતા બદલામાંથી જે માલ મને ૧૦૫૬ માલ બજારો હલકા મતને બરડી કાથો (હલકામાં હલકો) કે બત ૧૦૫૬ છે જે કલિકટ બેપુર વીગેરેનો કાથો આવે છે તે ઉચા માલની ૬૫ રૂીએ બાડીનો ભાવ હોય, તો સાધારણ માલની કીમત ૩૦૫ થી શરૂ કરી ૫૦ સુધી બાડીનો ભાવ ગણાય, કાથામાં જિથામાં જિચી બત અલપાઈની ગણાય છે, જેનો ભાવ ઉપરના હિસાબે બાડીના ૩૧૫૦ સુધી હોય છે આ સિવાય ગામ ઉપરથી કાથાની બતો જેવી કે નકલ, પડટ, સેલાણી, મોઉઘાટ, અજીતગલ, પિડાણી વિગેરે આવે છે, તેમાં ઉચી કેલીટી, હલકી કેલીટી તથા પોતપોતાના નબર અને નીશાનીઓ કરી બજારમાં ચાલુ માલ કરાવી ભાવ જણાવાય છે આ સિવાય દોરડા સચાના ચટાઈવાલા (ઉચા માલ) સચાના બુલ્લા, તથા દોરડા ગામડી એવી દોરડાની બતો બજારમાં આવે છે કાથાનો ભાવ ૨૧ મણની બાડીના હિસાબે મુબઈમાં થાય છે કાથાનો ઉપયોગ સ્ટીમરના તથા વહાણના દોરડાઓમાં મુખ્યત્વે કરીને કરાય છે કેમકે આજ પાણીમાં તે લાંબો વખત ટકી રહે છે આ સિવાય બાધકામમાં તથા દરેક સ્થળોએ ખેતી વિગેરેના તથા ઘરગથું ઉપયોગમાં પણ ઘણુંજ ઉપયોગ થાય છે

કાથાની નીકાશ કોંકણથી પરભારી કલકત્તા, રગુન, ક્રાસ, બેલ્ગમ, વીલાયત તથા બીજા દેશાવરો ઉપરાંત કાઠીઆવાડમાં વેરાવલ બદર તરફ પણ થાય છે મુબઈ જે કાથો આવે છે તેની ખરતી વગર જીવના, ગુજરાત કાઠી આવાડ, પંજાબ તથા બીજા પ્રાંતમાં થાય છે

કાથા સીંદરી નાવાની રીત એ છે કે નાવાની બતોની બત છાલી તેને દરબાજામાં લાગે તેવા માલને રે મડા બનાવટ બોલી તેના ચાર બતોની રીત સુધી રહે છે તે પછી મજકુર છાલ કાઠીને તેને ઘોડાવતી ધમધમાવે જેથી કબજો બુદો પડી જાય છે. એ કાબલાને હાથવતી વહીને કાથો બનાવે છે

બરાબર બાર મહીના દરીઆને કીનારે દાટેલી છાલનો કામલાનો માલ ઘણોજ ઉંચો બને છે આ ઉદ્યોગ કાલીકટમાં જૈરાઓનો ઘરગથુ છે વરસાદની રૂતમાં ફક્ત ચાર મહીના દાટીને કાઢી લીધેલ કામલાનો માલ રગવાળો બને છે, પણ તે માલ ખીલકુલ તાકાત વિનાનો હોવાથી જલદી સડી જાય છે મલબારમાં મુખ્ય ત્રણ સ્થળોએ કાથાનો વેપાર ધમધોકાર જોવામાં આવે છે

- ૧ અલપાઇમાં જે કાથો બને છે તે માલ ઝીણો અને સારો બને છે. તેની જાતમાં મુખ્ય અજીતગલ, આરારોટ, અરટમુડી અને મંખાડમ એ મુખ્ય છે
- ૨ કોચીનમાં જે કાથો આવે છે તેમાં જડામાલમાં માવજાટ, કુડપુલી અને ગામનો એ મુખ્ય જાત છે અને ઝીણા માલમાં પફર અને અડવપીરી વીજેરે જાતો છે આ જાતના કાથામાં સુકો માલ પણ આવે છે અને પાણી નાખીને પણ લાવે છે
- ૩ કલીકટમાં જાતના માલમાં ઘણી જાતો છે જેવીકે ખેપુર, કીલાડી, પરાણી, એલતુર, બણકણ, કરવડી, પીલાણી વીજેરે

આ દરેક જાતના કાથાનો ભાવ કોચીનમાં ૬૦૦ રતલની ખાડી, કાલીકટમાં હરવેટ ઉપર, અને કોકનાડામાં ૫૦૦ રતલની ખાડી ઉપર ભાવ થાય છે. આ દરેક બદરેથી તથા ત્રાવણકોરના બદરેથી કાથાની નીકાશ થાય છે નીકાશની સીઝન સપ્ટેમ્બરથી મે મહીના સુધીની ગણાય છે

મલબારમાં કાથાના દોરડા સરકમફરમ બે ઇંચથી ૨૦ ઇંચ સુધીના જેવા જોઈએ તેવા સાઈઝના બનાવવાના કારખાના છે જેમાં ઇમ્પ્રાહીમ આદમજી એન્ડ કું'૦ નું કારખાનું કલીકટમાં મરકન કડવ દરીઆ કીનારે આવેલું છે

૨૦ જુદી જુદી ચીજોના મુખ્ય મુખ્ય ચીજોની હકીકત આગલ આવી છે.

(Table of several kinds of commodities
in weights and measures current
in Bombay)

અનાજ તથા કરીઆણીની મુખ્ય મુખ્ય ચીજોની હકીકત આગલ આવી છે, તેનાં ફરેકના તોલ અને જોખના રીવાજ વિગેરે દર્શાવેલા છે પરંતુ પરચુરણ કેટલીક ચીજો કરીઆણી તથા ખીજ રહી છે તેનો તોલ જણાવવો આવશ્યક હોવાથી કરીઆણી બજારના અનુભવી દલાલ ભાઈ ચીમનલાલ સુરજમલ પાસેથી ખાસ મેલવીને આપેલી છે — ફરેક તોલનું વજન (રતલમાં) કેટલું તે આ પછીના વિષયમાં જણાવવામાં આવશે

ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?	ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે.
અકલકરો (સાસખ ધ)	સુરતી તોલ ૪૪ *	અરીડા	મુખર્ધ ૧૬ મણની ખાડી
„ (સાફ કરીને)	સુરતી મણથી	આરાલોટ	મુખર્ધ ૨૦ મણની ખાડી
અખરોટ	સુરતી તોલ ૪૪	આસન	સુરતી તોલ ૪૪
અમરતાશ	„ „	આબોળીઆ	„ „
અજમો	મુખર્ધ ૧૪ મણની ખાડી	આલુ બોખાર	„ „
અજમો ખોશસાણી)	સુરતી તોલ ૪૪	આબળા	„ „
„ (ધીરસાણી)	„ „	આબલી આખી કાતરા	મુખર્ધ ૨૨ મણની ખાડી
અજમાના પુલ	રતલથી (૩૬ તોલા)	„ ફાલેલી	મુખર્ધ ૨૧ મણની ખાડી
અજમાનું તેલ	રતલથી	આખાફલકળ	„
અજમોદ	સુરતી તોલ ૪૪	એલથી	સુરતી તોલ ૪૨
અખરખ	„ „	એખરો	„ ૪૪
„ (કાળો)	મુખર્ધના મણથી	એળીઆ	„ ૪૪
અળીલ	મુખર્ધના મણથી	એસીડ	રતલથી
અગરના લાકડા	રતલથી	એરવા ઢોસ	સુરતી તોલ ૪૪
અસેળીઆ	સુરતી તોલ ૪૪થી	અખર	તોલાથી

* સુરતી તોલ ૪૪ એટલે ૨૦ મણની ખાડી હોયજ એમજ સમજવું.

ચીજનું નામ.	કયા તોલથી વેચાય છે ?	ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?
અગુર	સુરતી તોલ ૪૨થી	કલામતુ	ઓસથી તથા
અજુર મુકા (ગુણીના)	" ૪૪થી		રતલથી
અજુ નીલાયતી	હંદરવેટ	કલધ (વાડલી)	સુરતી મણથી
અદરબો	સુરતી તોલ ૪૪	કલુજી	સુરતી તોલ ૪૪
ધસેસ (ધૂપ)	હંદરવેટથી	કલુસો	" "
ધસબ ગોલ		કમરડમ	" "
(સફેત ૭૩)	સુરતી તોલ ૪૪	કાળીજરી	સુરતી તોલ ૪૪
ધંદ્રજવ	"	કાયફળ	" "
ઉપલેટ રાશબધ	"	કાયકા	" "
" મૂળ છુટક	સુરતી મણથી	કાસની	" "
ઉનાબ	સુરતી તોલ ૪૪	કાસનીની જડ	" "
ઉનાબી સાલમ	" "	કાકડીના બી	" "
ઉકીગણનો મગજ	રતલથી	કાથો (ખાવાનો)	મુબઈ તોલ ૪૨
કસ્તુરી	તોલાથી	કાથાના દોરડા	મુબઈ તોલ ૨૧
કમળકાકડી	સુરતી તોલ ૪૪		મણની ખાડી
કપુર રતલ ૧વાલા ડબા	૪૮૦-૫૬૦-૬૬૦	કાફી (બુદ્ધાણા સફેત)	સુરતી તોલ ૪૪
	ગોટીના રતલ	" (કાળા)	હંદરવેટથી
	ઉપર લાવ	કાબુ	મુબઈ તોલ ૪૨
"	તેમજ ૦૧૧-૦૧૧	કાદા (લાલ-સફેત)	મુબઈ ૨૨ મ-
	૦૧ રતલી ડબા પછી		ણની ખાડી
	આપે છે તેનો બાવ	કાકણેજ (માલકાકડા)	સુરતી તોલ ૪૪
	રતલ ઉપર	કીસગીસ	પુરતી તોલ ૪૨
કપુરકાચલી	સુરતી તોલ ૪૪	કીરમજ	રતલથી
કરીઆતુ	" "	કુલફે	"
કડુ રાસબધ	" "	કુલીજન (પાનની જડ)	સુરતી તોલ ૪૪
" સાફ કરાને	સુરતી મણથી	ફેળા કુકણી (ખાવાનો)	
કડા છાલ	સુરતી તોલ ૪૪	મેવો છે)	સુરતી તોલ ૪૨
કટોલ	" "	કેવડાની જડ	સુરતી તોલ ૪૪
કપાશીઆ	મુબઈ ૨૮ મણની	કેરબો	રતલથી
	ખાડી	કોડીખા	"
કડિઆ	સુરતી તોલ ૪૪	કોચારમમ	સુરતી તોલ ૪૪
કસુબો	" "		

ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે	ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે
કેસર	રતલથી	ગરીઆના બી	રતલથી
કોકમ	મુબઈ ૨૮ મણની ખાડી	ગળોનું મત્વ	"
કોકમનું તેલ	સુરતી તોલ ૪૪	ગાળે	સુરતી તોલ ૪૨
કોડી મોટી	મુબઈ ૨૮ મણની ખાડી	ગ્યાસલેટ તેલ	પેટીનો ભાવ તથા ગેલન ઉપર
" સ ખલી	સુરતી તોલ ૪૪	ગાફુલ	સુરતી તોલ ૪૪
કેસુડાના પુલ	૨૧ મણની ખાડી	ગુલક દ	મુબઈના મણથી
કોલસા વીલાયતી	ટનથી	ગુલે ખતમી	રતલથી
" ગામઠી	ખાડી ૨૦ મણની	ગુલે બાબુના	"
ક કુ	મુબઈનો તોલ ૪૨	ગુલે ગાફસ	સુરતી તોલ ૪૪
ક પીલો	સુરતી તોલ ૪૪	ગુલે હરમાણી	"
ખસખસ	સુરતી તોલ ૪૪	ગુલે ગોજબાન	"
ખડીઓખાર (કાચો)	" "	ગુજર	"
" (વીલાયતી)	હદરવેટ	ગુલાબના ફુલ	"
ખતમી	સુરતી તોલ ૪૪	ગુલખેરના પુલ	"
ખાપરીઉ	રતલથી	ગુલાલ રાબપુરી	મુબઈ મણથી
ખાખસીર	મુબઈ તોલ ૪૪	" ગામઠી	સુરતી મણથી
ખાખણતું તેલ	મુબઈ મણથી		(રેતીના કારણથી)
ખારો પાપડીઓ	મુબઈ ૨૧ મણની ખાડી	ગુગળ	મુબઈ ૨૧ મણની ખાડી
ખારેક-ખજુર		ગુ હર-ખેરીઓ	
ખાડ	પાછલ આપેલ છે.	ખાવળીઓ	હદરવેટથી
ખેરસાલ	રતલથી	ગોખરૂ	સુરતી તોલ ૪૪
ખોળ	મુબઈ ૨૧ મણની ખાડી	ગોળ	મુબઈ ૨૧ મણની ખાડી
ખોરાસાની વજ	સુરતી તોલ ૪૪	ગોફુલ દન	રતલથી
" અજમે	" "	ગોપીચ દન	પોતાનો ભાવ (ચાર મણનું પોતું આવે)
ગજપીપર	" "		સુરતી તોલ ૪૪
ગરમાલાની સીંગ	સુ તો ૪૪ ખાડી ૨૦ મણની	ગોવાકરી લાકડી	
		ગ દો બેરજો	"

ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?	ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે.
ગ ધક (અમલસાર બાલાયતી)	૧૦ શેરની કેથ- ળીનો ભાવ	ઝેર કાચલા	સુરતી તોલ ૪૪
ઘઉં લા	સુરતી તોલ ૪૪	જેઠીમધ	"
ધી	મુખઈ મણથી	જેઠી મધનો શીરો	રતલથી
ઘોડાવજ	સુરતી તોલ ૪૪	જેર મે રો	"
ચણોઠી લાલ	"	ઝેરી નાળીએર	નગ મુજબ
ચવક	"	" ટોપર	સુરતી તોલ ૪૪
ચાડ	હંદરવેટથી	" ગોઠલી	" ૪૨
ચાહા	રતલથી તથા ડાળાનો ભાવ	ટંડણખાર	સુરતી તોલ ૪૪
ચારોલી	સુરતી તોલ ૪૪	ટાર (લાલ તથા કાળો ડામર)	મુખઈના મણથી
ચીમેડ	"	ડામર	"
ચીનીકબાલા	"	તજ (હાલચીણી)	
ચીત્રક મૂળ	"	(પેટી અથવા પોતા)	રતલ ૧ના તો. ૩૬
ચીકાખાઈ	સુરતી તોલ ૪૪	તમાલ પત્ર	સુ તો ૪૪ ની ખાડી ૨૦ મણની
ચંદ્રસ	૨૦ મણની ખાડી	તેલ મુખડનુ	રતલથી
ચંદન મલખારી	સુરતી તોલ ૪૪	" બદામનુ	"
ચોપચીની	૨૧ મણની ખાડી	" લવી મનુ	"
જાંદાલુ	સુરતી તોલ ૪૪	તેલ તલનુ	મુખઈ મણથી
જરસ	સુરતી તોલ ૪૪	" કોપરાનું	"
જવખાર	"	" ઝેર ડીઠિ	"
જનારદન ધુપ	રતલથી	તકમરીઆ	સુરતી તોલ ૪૪
જગાલ	"	તાપીઓ	હંદરવેટથી
જટા માસો	સુરતી મણથી	ત્રીફળા	સુરતી તોલ ૪૪
જમાલ ગોટો	સુરતી તોલ ૪૪	તુરખત	રતલથી
જાયફળ જાવત્રી	રતલથી તોલા ૩૬	તુકમા (ખાલુ ગા)	સુરતી તોલ ૪૪
જૂં મસકતી		તુઢરી સફેત-લાલ	"
જળલપુરી	સુરતી તોલ ૪૪	તેજખળ	મુખઈ મણથી
" મેવાડી ગુજરાતી	"	દગડ પુલ (દવા છે)	હંદરવેટ
" સફેત	"	દ્રાક્ષ (કીસમીસ)	સુરતી તોલ ૪૨

ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?	ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?
હાટ હળદર	સુરતી તોલ ૪૪	પદર પોટા	સુરતી તોલ ૪૪
દાડમની છાલ	"	પતંગના લાકડા	
દીકાભારી	"	(સીંગાપુરી)	સુબઈની ખાડી
દેવદાર	"		૨૮ મણની
દમણ	"	" (મલબારી)	સુબઈની ખાડી
ધાણા	સુબઈના ૧૧ મણની ખાડી		૨૧ મણની
ધાવડીના કુંદ	સુ તો ૪૪ થી ૨૦ મણની ખાડી	પસતા	સુરતી તોલ ૪૪
નર કચોળુ	સુ તોલ ૪૪	પસતાનો મગજ ગામડી	સુરતી તોલ ૪૨
નવસાગર	"	" , કાણુલી	} " , ૪૪
" પેગબરી	રતલથી	" , અમદસરી	
નસોતરના મૂળ	સુ તોલા ૪૪ થી ૨૦ મણની	પારો બાટલા	સુરતી મણનો ભાવ
નરગુડી	સુરતી મણથી	પાપડખાર	સુબઈ ૨૧ મ- ણની ખાડી
નર લવીંગ	સુ-તી તોલ ૪૨	પાદડીઓ ધુપ	સુરતી મણથી
નખલા	સુરતી તોલ ૪૪	પાપાણુલેદ (પથરીઓ)	સુરતો તોલ ૪૪
નીલુકળ	"	પ ઉજર	રતલથી
નિર્મળો	"	પીપરમેટના પુલ	રતલથી તોલા ૩૬
નામકેસર રાતુ	સુબઈ ૨૧ મણની ખાડી	પિસતાના પુલ	સુરતી તોલ ૪૪
" કાળુ	સુરતી તો ૪૪ની ૨૦ મણની ખાડી	પીત પાપડા } પીલ પાપડા }	" "
નાળીએર	હકીકત પાછળ આપી છે	પીપળ પાન	રતલથી
નેતર	હદરવેટથી	પીપરા મોટા	સુરતી તોલ ૪૪
પડો પાદડી	સુરતી તોલ ૪૪	પીપરીમૂળ	રતલ ઉપર
પદમક	" ,	પીપર સુવાળી	સુરતી ૪૪ તોલા
પરવાળાની હાખરી	રતલથી	" બગાળી	" "
પરવાળાના ગાઠા	સુરતી તોલ ૪૪	પુવાડોઆના બી	" "
પપીતા	રતલથી	પુનરનવા	" "
પદવાસ	સુરતી તોલ ૪૪	ફટકડી સફેત	સુબઈના ૨૮ મણની ખાડી
		" રાતી	સુરતી તોલ ૪૪

ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે	ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?
પ્રુદીનો સુકો	સુ તો ૪૪	ભીલામા	મુબધની ખાડી
કુદીનાનુ તેલ	રતલથી	ર૫ મણની	
ફટાકડા	પેટીનો ભાવ	ભોજપત્ર	મુબધ મણથી
બદામ ધરપાની, જીજી		ભોયશીંગ	૨૦ મણની ખાડી
નુગતી	સુરતી તોલ ૪૨	મનસળ	સુરતી તોલ ૪૪
બદામ કાગદી	સુરતી તોલ ૪૪	મજીઠ (રાસબધ)	"
બદામ મગજ કાબુલી	" "	" (સાફ કરીને)	સુરતી મણથી
બદામનો મગજ ગામડી	સુરતી તોલ ૪૨	મધ	મુબધ તોલ ૪૨
બટેટા	સુબળના ૨૧	મરવી	સુરતી તોલ ૪૪
	મણની ખાડી	મરડાશીંગ	"
બરાસ કપુર	રતલથી ૩૯ તોલા	મરચા	મુબધ ૨૧ મણની
બળદાણા	સુરતી તોલ ૪૪		ખાડી
બાવચી	સુ તો. ૪૪ થી	મરી કાળા	"
	૨૦ મણની ખાડી	" સફેદ	મુબધ તોલ ૪૨
બાદીઆન	સુરતી તોલ ૪૪	મામીરો	રતલથી
બીજબધ	"	માલકાકણા (કાકણેજ)	સુરતી તોલ ૪૪
બારદાન	૧૦૦ નગનો ભાવ	માણુ ફળ	"
બાળતંગ	રતલથી	મીણુ	મુબધ તોલ ૪૨
બીલીનો ગરબ	સુરતી તોલ ૪૪	મીઢોળ	સુરતી તોલ ૪૪ થી
બાફદી	"		૨૦ મણની ખાડી
બનપસા	"	મીઠું વીલાયતી	હદરવેટથી
બગડીઆર	સુરતી તોલ ૪૪	મુસળી ઘોળી તથા કાળી	સુરતી તોલ ૪૪
બોદાર	સુરતી મણથી	મુગલાઈ બેદાણા	"
બેડા	સુરતી તો ૪૪ થી	મેંદા લકડી	"
	૨૦ મણની ખાડી	મેદો	૭ મણ ૧૧ ગુણીનો
ભરચી	સુરતી તોલ ૪૪		ભાવ
ભાગ	, તોલ ૪૨	મોર પીછ	હદરવેટથી
ભારગ	, , ૪૪	મોચરસ	સુરતી તોલ ૪૪
ભીંડી	મુબધની ખાડી	મોરથુથુ	"
	૨૧ મણની	રસવતી	"
		રસ કપુર	સુરતી શેરનો ભાવ

ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?	ચીજનું નામ.	કયા તોલથી વેચાય છે ?
રતનજેઠ	સુરતી તોલ ૪૪	વસીઆળી	સુરતી તોલ ૪૨
રતાજીવી (ચંદનની ખત છે)	"	વખખો	રતલથી
રણુ કળીજ	રતલથી	વછનાગ	સુરતી મણથી
રલસી દુર	"	વડગુ દા	મુબઈના મણખે ભાવ
રાજગરો	ખાડીથી	વાવડી ગ	મુબઈ ૨૧ મણની ખાડી
રાજહ સ	સુરતી તોલ ૪૪	વાપુલા	સુરતી તોલ ૪૪
રાસના	સુરતી તોલ ૪૪	વાળો	"
રાળ	મુબઈ મણથી	વાસકુધુ	રતલથી
રાજન	"	સફેતો	હંદરવેટથી
રામપતરી	સુરતી તો. ૪૪થી ૨૦ મણની ખાડી	સરસ	સુરતી તોલ ૪૪
રૂમા મરતકો	રતલથી	સમુદ્રફીણ	હંદરવેટથી
રગ	"	શણ	મુબઈ ખાડી ૬૧ મણની
રગ ખાસતો	સુરતી તોલ ૪૪	શતાવળી	સુરતી તોલ ૪૪
રેવ ચીની લાકડી	સુરતી મણથી	સાળુ	ચેરીના ભાવ તથા હંદરવેટથી
રેવ ચીનો શીરો	રતલથી	સાળુચોખા	પીકલથી ૪૫૫ મણ
રોઈસાનુ તેલ	મુબઈના મણ ૧ ના ચેર ૧૫	સાલમે	રતલથી
(આ તેલની સુદર વિગત અમોને હાલમાજ મળેલ હોવાથી તેની વિગત આગલ ઉપર અપાશે)		શાહજીરૂ	સુરતી તોલ ૪૪
લસણ	મુબઈ ૨૧ મણની ખાડી	સાજખાર	મુબઈની ખાડી ૨૮ મણની
લવીગ તથા તેની દાડી	સુરતી તોલ ૪૨	સીસોપાટ	હંદરવેટથી
લાખ ચરડા (ચપટી)	મુબઈ તોલ ૪૨	સી દોર જીનીવા હલકો ટકા ૬૫	"
, સીંગાપુરી	સુરતી તોલ ૪૪	શીલારસ	સુરતી મણથી
લીંમડાની છાલ	"	લીંધાલુણ	મુબઈની ખાડી ૨૮ મણની
લીલુકળ	"	શીંગડા	હંદરવેટ-ટનથી
લોખાન રસનો ફોડીઓ	સુરતી મણથી	શીંગોડા	સુરતી તોલ ૪૪
		સીમેટ	ખીપનો ભાવ

ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?	ચીજનું નામ	કયા તોલથી વેચાય છે ?
સુતળી કાચી	મુંબઈ મણથી	હરડા	મુંબઈની ખાડી
„ પાકી	„		૨૫ મણની
„ વીલ યત્ની ગુ ચળી	રતલથી	હરડે	સુરતી તોલ ૪૨
સુવા	મુંબઈ ખાડી-૧૫	હરમરો	સુરતી તોલ ૪૪
„	મણની	હડતાલ	„
સુરમો	સુરતી તો ૪૪	હમામો	„
સુંઠ, સાકર, શ્રીફળ,	વીગત પાછળ	હજરત બોર	„
સુખડ, સોપારી વિગરેની	આપી છે.	હાવબોર	રતલથી
સુરોખાર	મુંબઈના ૬ મણની	હીરા કપણા	રતલથી
„	ગુણી	હીમજ	મુંબઈ ૨૧ મણની
સોમલ	સુરતી તોલ ૪૪		ખાડી
સોરબી	„	હીંગ	સુરતી તોલ ૪૪
સોડા	હરવેટના પી-	હીરાબોળ	„
„	પનો ભાવ	હીરાકસો	હરવેટથી
સોનામુંબી	હરવેટથી	હીંગળો કાચો	સુરતી મણથી
સોણ (રવે)	૭ મણની ગુણીનો	હીંગડો	સુરતી તોલ ૪૪
„	ભાવ	હીંગળાના પડીકા	દજનનો કાવ
હલદળ	મુંબઈની ખાડી	હોશમણ	અગર રતલ ઉપર
„	૨૧ મણની		મુંબઈ ૨૮ મણની
			ખાડી

૨૧-કરીઆણા વિગેરેનો જે તોલ જણાવેલ છે તેનું રતલના હિસાબે
વજન કેટલું તેની નોંધ-

(Particulars of Bombay weights)

૨૮ રૂપીઆભારનો	સુબઈનો ૧ શેર થાય છે
૪૦ સુબઈના શેરનો	સુબઈનો ૧ મણ થાય છે
૨૦ તેવા મણની	સુબઈની ૧ ખાડી થાય છે
૪ સુબઈના મણનો	૧ હદરવેટ થાય છે
૨૦ હદરવેટનો	૧ ટન થાય છે
૪૦ રૂપીઆભારનો	૧ રતલ થાય છે
૨૮ રતલનો	૧ સુબઈનો મણ થાય છે
૩૭૫ રૂપીઆભારનો	૧ સુરતી શેર થાય છે
૪૦ સુરતી શેરનો	૧ સુરતી મણ થાય છે
૧ સુબઈના મણનો	૧૫૫ સુરતી મણ થાય છે
૧ " "	૧૪ બગાળી શેર અથવા ૨૮ રતલ થાય છે
૮૦ રૂપીઆભારનો	૧ બગાળી શેર થાય છે
૪૦ બગાળી શેરના	૧ બગાળી મણ થાય છે
૧ સુરતી મણ તોલ ૪૧ના	બગાળી શેર ૧૯ અને રતલ ૩૭ના થાય છે
૧ " " તોલ ૪૨ના	૧૯૫ " ૩૭ના "
૧ " " ૪૪ના	૨૦૫ " ૪૧ના "
૧ સુબઈનો કાચો ૪૨ તોલના	રતલ ૨૫ના થાય છે
૧ તોલો=૧૮૦ ગ્રેન	

૨૨-હીંદુસ્થાનના જુદા જુદા સ્થળોના તોલની સમજણ:- (Explanation of weights of different countries in India).

સ્થળ.	દાખલા તરીકે કઈ ચીજમાં તે તોલ વપરાય છે તે
મુંબઈની ખાડી—	
મુંબઈના ૧૧ મણ (૩૦૮ રતલ) ની	ધાણામા
„ ૨૦ „ (૫૬૦ „) „	શીંગદાણા, તલ, એરડા
„ ૨૧ „ (૫૮૮ „) „	તબાકુ વીંગેરેમા
„ ૨૨.૧ „ (૬૩૦ „) „	ઉન, હળદર, મરી, મરચા
„ ૨૪ „ (૭૦૦ „) „	વિંગેરેમા
„ ૨૫ „ (૭૫૬ „) „	રાઈ
„ ૨૮ „ (૭૮૪ „) „	હરડા
„ ૨૯.૬ „ (૮૨૩ „) „	ધઉં, અણા, જુવાર, ખાજરી
„ ૩૦.૬ „ (૮૨૩ „) „	રૂ, કમ્પીશી, ઠોકોળ
કશ્મીર—	ઝેરકોચલા
ઝેર	૮૦ તોલાનો
મણ	૨૮ રતલનો
	૮૨ „
	૮૪ „
ખાંડી	૮ મણની (૬૫૬ રતલની)
મદ્રાસ—	ચોખા, ઘઉં, અનાજ વીંગેરે
મણ	૨૫ રતલનો
ખાંડી	૫૦૦ રતલની
	૬૭૨ રતલની
પુતુકેરોન—	ગળી
તુલા	૧૪ રતલી
„	૧૫ રતલી
„	૨૦.૧ રતલી
મણ	૨૬ રતલી
ખાંડી	૫૦૦ રતલી
કેડનાડા	રૂ
મણ	૨૫ રતલી
ખાંડી	હલદળ
કેચીન	રૂ
„	૬૦૦ રતલી
	કોપરા વિંગેરે

૨૩ કોષ્ટકો (Tables)

સુખર્ષમા દરેક ચીજમા કયા કયા તોડશ્રી વજન, તોડ, માપ ભરતરી વિગેરે થાય છે તેની ગણત્રી નીચેના કોષ્ટકો ઉપરથી જાણી શકાયે —

૧ હીંદી નાણાનુ કોષ્ટક

૩ પાઈનો	૧ પૈસો
૪ પેસાનો	૧ આનો
૧૬ આનાનો	૧ રૂપીઆ

આ ઉપરાત સુખર્ષ તળપદમા ચાર પૈનુ ફદીઉ (પૈન ને દોઢીઉ) કહે છે અને હિસાબમા ૧૦૦ દોકડાનો રૂપીઆ ગણે છે

૨ અંગ્રેજી નાણાનુ કોષ્ટક

૪ ફાર્ધીગની	૧ પેની
૧૨ પેન્સ	૧ શીલીંગ
૨૦ શીલીંગ	૧ પોંડ

આ ઉપરાત ૨ શીલીંગની ફલોરીન અને ૫ શીલીંગનો કાઉન ગણે છે પવનનેજ હવે ગીની બોલે છે આગળ ૨૧ શીલીંગની ગીની કહેવાતી

૩ ગણતરીનુ (સખ્યાદર્શક) કોષ્ટક

૨ નંગ	૧ ભેટો
૪ નંગ	૧ ચોલુ
૫ નંગ	૧ પચોર
૧૦ નંગ	૧ હસકો
૨૦ નંગ	૧ કોડી
૧૨ નંગ	૧ હજન
૧૨ હજન	૧ ખુસ
૧૨ ખુસ	૧ લેરનુસ(અખુસ)

૪ કાગળ ગણવાનુ કોષ્ટક

૨૪ કાગળનો	૧ ઘા
૨૦ ઘા	૧ રીમ
૧૦ રીમની	૧ ગાસડી

૫ લુગડા ભરવાનુ દેશી કોષ્ટક

૨ આગળ	૧ તસુ
૧૨ તસુ	૧ હાથ
૨૪ તસુ	૧ ગજ
૩૬ ઇચ	૧ વાર

૬ ગોળ લાકડા ભરવાનુ કોષ્ટક

૧૬ આનાની	૧ વીસવાસી
૨૪ વીસવાસીનો	૧ વસો
૨૪ વસાની	૧ ખાડી

૭ ચોરસ લાકડા ભરવાનુ કોષ્ટક

૧૨ ઇંચનો	૧ કુટ
૧૨ પુટનો	૧ ચોરસ (સ્કવેર) પુટ
૧૨ ચોરસ પુટનો	૧ ઘન (ક્યુબીક) કુટ
૫૦ ઘન કુટનો	૧ ટન

૮ સોનુ રૂપુ તોલવાનુ દેશી કોષ્ટક

૬ ચોખાભાર	૧ રતી
૩ રતી	૧ વાલ
૧૬ વાલ	૧ ગદીઆણો
૨ ગદીઆણા	૧ તોલો

સુખર્ષમા ૪૦ વાલનો તોલો ગણે છે.

૯ સોનુ રૂપુ તોલવાનુ અંગ્રેજી

કોષ્ટક (ટ્રોય વજન)

૨૪ ગ્રેન	૧ પેનીવેટ
૨૦ પેનીવેટ	૧ ઓસ
૧૨ ઓસ	૧ પૌંડ

સોના રૂપાના તોલમા તેની ચુદ્ધતા કેરેટથી બતાવવામા આવે છે એક કેરેટ શુદ્ધ સોનુ એટલે ૨૪ મો ભાગ શુદ્ધ છે એટલે કેરેટનો અર્થ ચોવીસમો ભાગ છે

૧૦ ઔષધ તોળવાનુ અગ્રેજી કોષ્ટક (એપોથેકરી વજન)

૨૦ ગ્રેન	૧ સ્કુપલ
૩ સ્કુપલ	૧ દ્રામ
૮ દ્રામ	૧ આસ
૧૨ આસ	૧ પોંડ

૧૧ અગ્રેજી સાધારણ તોલનુ કોષ્ટક (એવડુ પોંઝ વજન)

૧૬ દ્રામ	૧ આસ
૧૬ આસ	૧ પાઉન્ડ (રતલ)
૨૮ પાઉન્ડ	૧ ક્વાર્ટર (મુ મણ)
૪ ક્વાર્ટર	૧ હદરવેટ
૨૦ હદરવેટ	૧ ટન

૧૨ પ્રવાહી માપનુ (દાક્ટરોનુ) કોષ્ટક

૬૦ મીનીમ્સ (ટીપા)	૧ દ્રામ
૮ દ્રામ	૧ ઓસ
૨૦ ઓસ	૧ પાઇન્ટ
૨ પાઇન્ટ	૧ ક્વાર્ટ
૪ ક્વાર્ટ	૧ ગેલન

૧ ગેલન ચોખ્ખા પાણીનુ વજન ૧૦ રતલ થાય છે ૧ પાઇન્ટ પાણીનુ વજન ૧૧ રતલ થાય

૧૩ સુકા પદાર્થ ભરવાનુ માપ

૨ ગેલન	૧ પેક
૪ પેક	૧ બુશલ

૧૪ મોતીના તોલનુ તથા મોતીના હીસાબ ગણવાનુ કોષ્ટક

‘મોતી અને હીરા’ એ મવાળાના (વધ્યમા વાચો વાકેફ થવુ

૧૫ મુબદમાં ચાલતા સામાન્ય તોલનુ કોષ્ટક

૪૦ વાલનો	૧ તોલો
૧૧૧૧ તોલાનો	૧ અઘોળ
૨ અઘોળ	૧ નવટાક
૨ નવટાક	૧ પાશેર
૪ પાશેર	૧ શેર
૪૦ શેરનો	૧ મણ
૨૮ રતલનો	૧ મણ
૪ મણનો	૧ હદરવેટ
૧૧૨ રતલનો	૧ હદરવેટ
૨૦ મણની	૧ ખાડી
૨૦ હદરવેટ	૧ ટન
૪૧૧૧ મણનો	૧ પીકલ

૨૪ મોતી હીરા અને જવેરાત (Pearls, Diamonds and Jems.)

મોતી, હીરા, પાતુ, પોખરાજ વીગેરે ઝવેરીઓનું ઝવેરાત છે, અને મહોટા નાણાવાલાની મોજની ચીજો છે તેમજ દરેક ચીજ અહીંના સર્વે અહીંના નગ અને નગ તરીકે હીંદુ યુનાની વીગેરે શાસ્ત્રમા પરાપૂર્વથી તેના રંગ તથા હકીકત પકાતી આવેલી હોવાથી તેનો ઉપયોગ યથેચ્છ કરવામા આવે છે કંઈ ચીજ કયા અહીંને લાગતી છે તે નીચેની હકીકતથી સમજાશે

નગનું નામ	કયા અહીંનું નગ	નગનો રંગ	શાસ્ત્રાક્રત તેનું નામ	અંગ્રેજીમા તેનું નામ
૧ માણેક	રાવતું	કીરમજી	વેડુર્યમણિ	રૂબી (Ruby)
૨ મોતી	ચંદ્રનું	સફેદ	મુકતાફલ	પર્લ (Pearl)
૩ પરવાળુ	મગળ	સી દોરીઓ	રકતમણિ	કોરલ (Coral)
૪ પાતુ	બુધ	લીલો	મરકતમણિ	એમરલ્ડ (Emerald)
૫ પોખરાજ	શુક્ર	પીળો અગર		
		સફેદ	ચંદ્રમણિ	ટોપાઝ (Topaz)
૬ હીરા	શુક્ર	સફેદ	કોસ્તુભમણિ	ડાયમંડ (Diamond)
૭* નીલમ (શની) શનિ		જાળુડીઓ	નીલમણી	સેફાઇર (Sapphire)
૮ ગોમેધક	રાહુ	ધુપેલીઓ	ધુમાસમાણ	સારોની (Sardonyx)
૯ લસણીઓ	કેતુ	ખાખી	વિભૂતિમણિ	કીસો લાઇટ (Cat's eye)

આ પ્રમાણે અહીંવાર નગ માનેલા છે જ્યારે જે જે અહીંની નડતર હોય ત્યારે તે તે અહીંનું નગ જપથી મંત્રિત કરીને પહેરવામા આવે તો અહીંની નડતર બધ પડી શાંતિ થાય છે નવે નગની વીંટીઓ હાલમા મલે છે મુબમમા હીરા મોતીનું બજાર જે “ઝવેરી બજાર” ને નામે જાણીતું છે, તે મુમ્બાઈની ઉપર આવેલું છે દરેક ચીજનો મહોરો વેપાર અને વ્યવહાર તેજ સ્થળે થાય છે, જે કે તે માલની આયાત નીકાશ કરનારા આરબો અને દેશી યુરોપીઅન પેઢીઓ અન્ય ઘણે સ્થળોએ આવેલો છે, પણ બહુ ધમાલ તો આજ સ્થળે જોવામા આવે છે તાનો ખરો વેપાર તો સાજનાજ ૩ થી ૬ સુધી જોવામા આવે છે સવારના ૧૦ થી ૧૨ વચ્ચે જુગ દેખાવ જણાય

ઉપર જે નવ રત્નો જણાવ્યા તેમા મોતી એ પૃથ્વિમા ઉત્તમ ચીજ.

*કેટલાક નીલમને શની કહે છે

હોવાથી તેને મેળવવા તથા પારખવાને કોઈક ઘણા મોતીના ઉત્પત્તિ અને તત આતુર હોય છે હીંદુ શાસ્ત્રોમા તે મોતીની ઉત્પત્તિ નીચે જણાવેલા સ્થળોએ કહી છે

- ૧—ઐરાવત હાથીના વશમા ઉત્પન્ન થયેલા ભદ્ર જાતિના હાથીના કુમરસ્થલમા આ મોતીની કીમત અમુલ્ય ગણાય છે, તે અત્યંત તેજ પ્રાણ અને નમુનાદાર હોયુ જોઇએ
- ૨—તક્ષક કે વાસુકી નાગના કુળના વશમા થયેલા સર્પની ફેણના અગ્ર ભાગ ઉપર મોતી હોય છે જે નીલ કાનિવાળુ અને તેજસ્વિ હોય છે તેની પરીક્ષા એવી છે કે વર્ષારુતુમા જો ચાહીના વામણમા રાખી ખુલ્લા મેદાનમા મુકે વાથી વરસાદ તુરંતજ આવે છે
- ૩—વાસમા મોતી નીપજે છે, તે કપુર અને સ્ફટિક જેવી કાતિના હોય છે
- ૪—શંખમાથી મોતી નીપજે છે તે તારાના જેવા ચકચકના હોય છે
- ૫—માછલીના પેટમા મોતી હોય છે તે તેની આખના જેવુ તેજદાર અને લીલી ઝાંઝવાળુ હોય છે
- ૬—છીપમાથી મોતી નીકળે છે તેની હકીકત નીચે આપી છે

મોતી કાણુ નામની માછલીની છીપમા પાડે છે એમ મનાય છે કે શરદ પુનેમની રાત્રે દરીઆમા વગસાદ આવે, અને જે જે છીપોમા તેના છાટા પડે તેમા મોતી બધાય છે, અને તે છીપો દરીઆમા તરીવળે છે તેને વેપારીના વહાણુ લાવી તેમાથી મોતી છુટા પાડે છે તે મોતીની પેદાશના મૂખ્ય સ્થળો - ધરાની અખાત, મનારનો અખાત, લકા અને કન્યાકુમારીની ભૂગિર વચ્ચેનો દરીઓ, મદ્રાસ ઇલાકામા મદુરા અને તીનેવેલ્લીનો દરીઓ, અરખમાનના ખેટો, આરબીસમુદ્ર અને ચીનાઈ સમુદ્ર તેમજ આ દેશોઆનો સમુદ્ર છે આ ઉપરાંત કાઠીજ માડમા જામનગરના દરીઆમા અને કચ્છના અખાતમા તથા સુમર્ધ પાસે ઊરણની ખાડીમાથી પણ કેટલીક જગ્યાએ નીકળે છે

હાલમા મદ્રાસ સરકારના માછલી ખાતા ૧૧ સરકારી ઇન્સ્પેક્ટરે શોધ કરી છે કે ઉત્તર-પશ્ચિમ સીંચાનના કીનારા અને તાનેવેલ્લી વચ્ચે આવેલા મનારના અખાતમા વીસ માઈલના વીસ્તારમા કાણુ માછલી કે જેની છીપોમાથી મોતી નીકળે છે તેનુ નવું મથક મળી આવ્યુ છે આ સ્થળે મને ૧૯૨૬મા માના પાકશે અને ૧૯૨૭મા પુબ્બળ મોતી ત્યાંથી મેળવી સકાશે જુના વખતમા મનારના અખાતમા જ્યાંથી રકમળ વ મોતી મલતા હતા તે સ્થળની બરાબર સામેના ભાગમાજ આ જગ્યા ફેર આવેલી ,

હાલમાં મોતીની જગ્યા માટે મેર્યુઇ પ્રખ્યાત છે ત્યાથી મોતી, રાખ વિગેરે મલી આવે છે ઈરાની અખાતમાં જે મોતી નીકળે છે, તેને મુબઈ મોતી કહે છે, કારણ કે તેનો ઉઠાવ મુબઈના બજારમાં ઘણો જબરો થાય છે ઇરાની અખાતમાંથી લગભગ એક કરોડના મોતી મુબઈમાં દર વર્સે આવે છે, ઉપરના લખેલા સ્થળે પણ મોટો રકમના મોતી નીળવા સંભવ છે

બીજા સ્થળેએ નીળતા મોતીની વીગત —

જામનગરનું મોતી પાણીદાર, તેજના સાડ પછુ ઘાટમાં બેઠેએ તેવું ગોળ નહી હોવાથી બેડોળ દેખાવના નીકળે છે, છતાં ઘણા વખાણવા લાયક ગણાય છે

ઈરાની અખાતમાં બેડેરીન, કાટીફા, બુલફાર અને ચોરમજ બેસોરા વચ્ચે આવેલા કેમેરાતના ભાગના મોતી બહુ પાણીદાર ગણાય છે ત્યાથી આરબો મુબઈ લાવે છે, અને મુબઈથી પારીસ, લંડન, ન્યુયૉર્ક વીગેરે સ્થળે જાય છે.

ઈરાની અખાતમાં આવેલા કરક, કીસ્મ, અને ચોરમજ બેટો છે ત્યાં તથા બમરા પાસે મોતી નીકળે છે, તે સફેદ ગુલાબી ઝાંઝું, પાણીદાર, બજાર ગોળ અને નાડ નીકળે છે તેને બસરાઈ મોતી કહે છે

અજ્ઞસ્તાનમાં મોખા બદર છે, ત્યાં તથા મસ્કત પાસેના દરીઆમાં મોતી નીકળે છે તે પીળા તથા કાળા ગોળ નીકળે છે તેને મોખાઈ મોતી કહે છે કાળા મોતીને કાગવાસી મોતી કહે છે

મુમબીના દરીઆમાં (મોજબીક આફ્રીકાના દરીઆમાં) મોતી નીકળે છે તે પાણીદાર લાલઝાંઝાળું પણ અખડા બખડુ હોય છે તેને નીમસીંગી કહે છે

ચીનાઈ સમુદ્રમાં મોતી નીકળે છે, જેને ચીનાઈ મોતી કહે છે તે ડાંગડુગવાળા અને બેડોળ હોય છે

સીડોન (લકા) પાસેના મનારના અખાતમાં જે મોતી નીકળે છે તેને ઉડન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે તે બેડોળ પણ તેજદાર અને પાણીવાળા હોય છે

આસ્ટ્રેલીઆના સમુદ્રમાં નીકળતા મોતી તેજસ્વી, પાણીદાર થોડા ઘાટવાળા અને ચીપટડા દેખાવના હોય છે

આ સિવાય યુરોપ અને અમેરીકાની મોટી નદીઓમાં નીકળે છે તે લાલ, કાળા, કે સફેદ રંગના હોય છે. તેમજ વેનેઝુઈલામાં પણ મોટી રકમના મોતી પાડે છે.

મોતી કાઢવા માટે તે તે સ્થળોએ તેની મોસમ વખતે સખ્યાબધ હોડીઓમા બેમી લોકો ભય છે ત્યાં ગયા બાદ માણસો મોતી કેવી રીતે નહે છે? ટોપલીઓ સાથે અદર ઉતરે છે સાથે નાના ભાલા જેવું હથીઆર લેતા ભય છે, કારણકે દરીઆની તળેટીએ કેટલાક હિંસક જીવો નુકશાન કરે તેવા હોય છે જેવા કે શર્કા માછલી, મગર બીજેરે તેનાથી તે હથીઆર વડે બચાવ થાય છે અને શરીરે લોખંડી બળ તર પહેરે છે, અને આખો દુકાત ઉઘાડી રહે અને તેના ઉપર એવા ચક્ષમા લગાવ્યા હોય છે કે હવાઈ વિમાનવાળા પહેરે છે તેવી રીતે તે પોતે બધાને ભેંધ શકે તથા તેને પવન થસ માટે મળે એવો બહોળસ્ત વહાણ ઉપરથી ફગાયેલો હોય છે બ્યારે દરીઆની ટળેટીએ ભય અને ટોપલી ભરાય એટલે મોતાની પાસે રહેલું દોરડું હલાવે જેથી ઉપરના માણસો તેને ખેંચી લે છે આવી રીતે મોતી કાઢે છે તેમજ જીડા દરીઆમા ખડક સાથે છીંચા બાહેલી હોય ત્યાં મોટા તરનારા કાચની કોઠીમા ઉતરી, તેલનો કોગળો મોઢામા ભરીને ભાય છે અને તે નીચે જતા વેત તેલ મોઢામાથી કાઢે છે એટલે ત્યાં દીવા જેવું તેજ થાય છે અને ઉપર મુજબ છીંચા કાઢી બહાર આવે છે

મોતીની પરીક્ષા કરવી તે કાંઈ સહેલ વાત નથી તેની પરીક્ષા જ્યેરી લોકો કેટલીક બાબતો ધ્યાનસા લઈ કરે છે જેમ ખરે પરીક્ષા દાકતર આખ તપાસી તુરતજ કહે છે કે આખ ખોટી છે, પડળ છે, કુંઠુ છે, કે મોતીઓ છે તેમ ખરે મોતી પારખનાર તેને ફેરવીને જોતાજ કહી શકે છે કે આ મોતીમા આટલી એબ છે. કેટલીક વખતે મોતીને પારાની બગનો ઓપ ચડાવેલો હોય તો મોતી તેજ આપે છે એમજ મોતીનું વીંધ પહોળું હોય તેમા એવી જાતનો સફેત સુરમો ઓપદાર પદાર્થ ભરે છે કે વીંધ ખરીક દેખાય જેની કાચા કારીગરને ખબર પડે નહી તેમજ મોતી કયા દેશાવરની પેદાશનું છે? અને કયા સમુદ્રના ખાળાની ઉપજનું છે? તેનું પાણી, ઘાટ રૂપ અને રંગ કેવો છે? (કારણ કે ઘાટ સારો હોય પણ પાણી ન હોય તો શુ કામનું?) કાચું છે કે પાકું, અને ખડું છે કે ખોટું? (કારણ કે પાકું વજનમા વધારે હોય છે, અને કાચું વજનમા ઓછું હોય છે) તેમજ એબવાળું છે કે એબ વિનાનું? કયા દેશાવરની ઉપયોગની ચીજ છે? અને તે દેશાવરમા તેના શુ ભાવ ચાલે છે? વળી કુદરતી છે કે સુધારેલ છે? (કારણ કે અસલની કીમત વધારે લેખાય) આ મધી બાબતો કાચની (Eye glass ની) અદર તપાસે છે અને પરીક્ષા કરે છે. દુકામા સગ, રંગ અને દગ ભેંધને પરીક્ષા કરે છે ખરેખર મગજ શક્તિના કામ મુજબ પરીક્ષા થાય છે આ ઉપરાંત મોતીની પોટલી હોય જેમાથી જુદા જુદા મોતીના ગચ્છ

કરી તેનો આક ધારી તમામને એકઠા કરી કરી આક મુકે છે, જેથી ચોકસાઈ થાય છે. વળી અવિધનો આક મુકે છે અને વીધયા પછી કેટલી ઘટ લાગશે તેનો પણ આક મુકી જુવે છે મોતીની પરીક્ષામાં દાણે દાણો ફેરવવો પડે છે મોતી જોવાનું ઠેકાણું એવું હોવું જોઈએ કે ત્યાં કાચની ખારોનો, રંગીન મીંતની છોનો, વાદળાનો કે કોઈ એવી ચીજ કે ત્રાધતનો લાક્ષણિક થતો ન હોય જોઈએ જો લાસ જણાય તો પરીક્ષામાં ભુલ્યો સમજવું, કારણ કે નળજો માલ હોય તે ભાસથી સારો દેખાઈ આવે અને સારો હોય તે નળજો દેખાઈ જાય. આથી કરીને ઝવેરી લોકો ખુદ પાડમાં રહી મોતી જુએ છે

તમામ મોતીમાં ઘોળા, સફેત, ગોળ, પાણીદાર મોતી ઉત્તમ પંક્તિના ગણાય છે કોઈ કોઈ મોતી પીળાશ મારે છે ત્યારે કોઈમાં જરા રતાશ હોય છે. પરંતુ કલક એટલે એમ વગરના ગોળ પાણીદાર દાણાની તેના કદના પ્રમાણમાં સારી કીમત ઉપજે છે ઉંચામાં ઉંચા મોતી, એરેબીઅન મોતી ગણાય છે, સીલોનનું મોતી રંગમાં સફેત પણ ગોળાઈ એાછી, ચમક સારી અને વાપવામાં સાફ પણ તે ૨૫-૩૦ વરસે કાળું પડી જાય છે, જ્યારે એરેબીઅન (એટલે પરશીઅન ગેલ્ડનું) મોતી ૧૦૦ વરસ સુધી પણ કાળું પડતું નથી સીલોનની ખાડી જામે ત્રણ ત્રણ વરસે પાકતી હતી પણ આ છેલ્લા અઢાર વરસે એટલે (૧૮૨૪) મા આવતે વરસે નીકળવાની છે તેથી ઝવેરી લોકોનો તે ઉપર ભારે ડોળો ચાલી રહ્યો છે અને કશોડ રૂપિયાના મોતી નીકળવાની અટકળ છે મોતી કાઢવાની તે મોસમમાં એટલે ફેબ્રુઆરી એપ્રિલ સુધીમાં સીલોનમાં “મારીચીકાડી” નામના ગામડામાં પચાસ હજાર માણસો એકત્ર થાય છે. જામનગરી મોતીની ગોળાઈ ઠીકઠીક પણ જરા મીઠા રંગનું મુખઈની પાસે ઉંરણું છે તેની ખાડી-માથી જે મોતી નીકળે છે તે પાતળા, જીણા અને વાપરવામાં પોચા છે, પણ ખસ મોતી છે

અસલ મોતી લાખો વખત ટકી રહે છે. પારીસમાં હુવરના મ્યુઝીયમમાં ૨૦૦૦ વરસની પુરાણી મોતીની માળા હજી જોવામાં આવે છે

મોતીની પોટલીના ખાધા ખાધતાં શીખવું તે પહેલું કામ છે, કેમકે સાવ હલકો દાણો હોય તે સારાસારા મોટા દાણાની પોટલીમાં બીજકુલ નખાય નહીં, અને સારો મોટો દાણો હલકા મોતી સાથેની પોટલીમાં નાખવો ન જોઈએ, કારણ કે જે પોટલીમાં સારામાં સારા મોતીના દાણા હોય તેમાં ઝવેરીઓને મોહ વધારે હોય છે, અને ખામ તેની કીમત પણ આવે છે. વળી કોઈ મોતી જોતા ખાતલ ભાસે તો કેવી રીતે સુધારાશે તેનો વિચાર કરે છે. પડ ઉખેડી સધાડે ચડાવી સુધારાશે કે કેમ તેની ગણતરી કરે છે, પાણી

ચડશે કે કેમ ? ડાઘડુઘ હોય તો કાઢી શકાશે કે કેમ ? તે તેના કારીગરને પૂછીને ખાત્રી કરે છે કેમકે કારીગરો રગ ફેર કરી આપે છે અને ડાઘડુઘ પણ કાઢી આપે છે તમજ દવાના જોમથી, ખાફથી અને તેવી જ બીજી હીક મતથી તેને સુમરીને હલકી કીમતનું હોય તેને ઉચી કીમતનું કરી આપે છે અને તેનો રગ વજનના પ્રમાણમાજ બનાવી દે છે

મોતીના છડા કે ચોકડા બાધવા તેમા પણ ગોઠવણ કરી બાધવાની યુક્તિ રહેલી છે, જેથી શોભાયમાન દેખાય છે તેમજ દરેક દાર્ગાનામા મોતી બધાય છે તેમા પણ કારીગરી છે, કારણકે યુક્તિથી અને તેના તેજદાર પડખાને સન્મુખ રાખી બધાય તો કીમતમા વધી જાય છે વળી દેખાવના મોના ઉપર રાગ સારા મોતીના દાણા બધાયેથી દાર્ગાનો સારો દેખાય છે મોતીના દાણા દાર્ગાનામા હોય ત્યારે બીજી રીતના દેખાય છે, અને બહાર કાઢના પડી જુદીજ રીતના રૂપ રંગ દેખાય છે આ બાબતમા કહેવત છે કે ‘મોતી દોરે અને સ્વાર ઘોડે’ શોભે છે માટે છુટા દાણા કરતા પરોવેલ દાણામા એક વધારે રહે છે તેમજ દાર્ગાનામા હોય ત્યાં સુધી મોતી ગોળ અને સારા જોવામા આવે છે પણ બહાર કાઢી હાથમા લઈ જોવામા આવે તો લેનાર ટાઢા પડી જાય છે અર્થાત્ દાર્ગાનામા બાધેલા હોય અને જોવામા આવે તેવા છોડયા પછી દેખાતા નથી જે મોતી બાતલ હોય, પણ વજનમા સાફ હોય તેને સુધારવાની આશા રહે પણ મોતી અદર મટીઆર જેવું હોય અને વજનમા હલકું હોય તેને સુધારવાની આશા રહેતી નથી બાતલ મોતીના ઉપરના પડ ઉખેડી નાખીને અદરથી તેજવાળું મોતી કાઢે છે મોતીમા કોઈએક જગ્યાએ ડગળી મારેલ હોય, તે પુરતી રીતે જણવાની જરૂર છે, કારણકે જેવું મોતીનું તેજ હોય તેવાજ રંગની પડની ડગળી મારેલી હોય છે, જેના સાધાની બીલકુલ કાચા પોચાને બળરજ ન પડે જે મોતી થોડું શ્વેત, પીળું, તામ્રવર્ણ કે વિષમ હોય, જેમા બે ત્રણ રંગ દેખાતા હોય, બરાબર વીંધેલું ન હોય અગરતો બરૂડીવાળું કે અદર હલકા ચિન્હવાળું, માખીના ટાગા જેવા લીસોટા વાળું હોય તે એબવાળા મોતી ગણાય છે

ઉપરની વિગતેથી મુખ્ય મુખ્ય માખતો જે જણાવી છે તે મુજબ જવેરીઓ મોતીની પાળબ કરે છે મોતીના વાપગતાર દેશોમા પારિસના લોકો વધારે શોખીન છે જે કે યુરોપના ઘણા દેશોમા અને અમેરીકામા તેનો વપરાશ સારો થાય છે, પણ ઊંચી કીમત પારિસ અને લંડનમાજ આવી શકે છે. યુરોપમા નીચેના બરના મોતી ઠીક ચાલે છે

અ ૩ ગ્રેનથી મોટા કદના કીમ અથવા ગુનાળી તથા એવાજ રંગના ૧૫ ગ્રેનથી વધુના ફાઈન છુટા મોતી

બ નાના કદના મોતી ક્રીમ અથવા ગુલાબી ના થી ૪ ગ્રેન સુધીના તથા સફેદ રંગના

ક બટન મોટા કદના છુટા અગર નારી કોલેટીની બેડી તથા એક ગ્રેનથી નીચેના કાર્બન નાના મોટા

ઢ ઉરોપ સારી કોલેટી રોનકદાર આકારના, સીડ હલકા તથા સારી કોલેટીના આ ઉપરાંત યુરોપમા લોકો સોગ વખતે કાળો પોશાક જેમ પહેરે છે, તેમ કાળા મોતીના દાગીના પહેરે છે

મોતીવાળી ચીજ જમીનમા રાખવી નહીં એ ખાસ સલાહ રાખવાની જરૂર છે મોતીમા ઘણી તપાસ કરવાની જરૂર પડે છે
 હવેયોગી હકીકત મોતી બનાવટી (Cultured and Imitation) આવે છે તે ઉપરાંત સારા ચિન્ડવાળા મોતી આવે છે તે શકુનવાળા ગણાય છે, જે લેવાથી, અને પહેરવાથી લાભ થાય છે, સતતિ વધે છે, રોગનુ શમન થાય છે, પરંતુ અશુભ ચિન્ડવાળુ મોતી આવી જાય તો દુષ્ટ ગ્રહોની પીડા થાય છે, નુકસાન ખમવુ પડે છે, વશમા દુષ્ટ કુષ્ટ રોગ માલુમ પડે છે આ માટેની સવિસ્તર હકોક્ત આપવાનુ આ અથળ નથી, તેથી વિરમવુ પડે છે

ખોટા મોતી (Cultured Pearls) હાલમા અસલ મોતીની નકલ કરનારા જેને “કલ્ચર્ડ પર્લ્સ” કહેવામા આવે છે તે નીકળ્યા
 ખોટા મોતી છે ખોટા મોતી એટલે મીણીઆ કે કાચના બનાવેલા એમ નહીં (કારણકે તે તો તદ્દન ખોટાજ) પણ આ મોતી એટલે બનાવટી મોતી જેમ અસલ સાચા મોતી છે, તેનાજ જેવા રંગ રૂપે અને ઢગમા દેખાય; પરંતુ લાભે દહાડે તેમા વિકૃતિ થઇ રૂપાતર થઇ જાય છે. ઝવેરીઓ સાચા અને ખોટા તુરંતજ પારખી શકે છે

ખોટા મોતીની બનાવટમા “જાપાન” બહુ આગળ વધી ગયુ છે આ મોતી કેટલી જાતના બને છે અને કેમ બનાવે છે, તેના ફોટોગ્રાફ સાથેનુ રમુજી વર્ણન Journal of India's Industries and Labour ના બીજા ભાગમા Mr Cyril S Fox સાહેબે અચ્છી રીતે સમજાવેલ છે અને જવેરીઓને ચેતવે છે

આપણા દેશમા આવા બનાવટી મોતીની બનાવટની શરૂઆત મદ્રાસમા થઇ. જાપાનમા તો મોટા પ્રમાણમા બનાવવાની યુક્તિઓ છે ત્યાં મોટા મોટા પાણીના તળાવો બાધી અદર રંગબેરંગી માછલીઓ રાખી કેવી રીતે બનાવે છે, તે બેવાનું રમુજ પડે તેવુ છે

(૧) અમુક રમાયની ઢવાની ગોળીઓ મોતીના આકારની અને કઠની બનાવી માછલીના પેટમાં મુકી દઈને તે માછલીઓને પાણીમાં નાખે છે. બાવી માછલીઓ રાખવાના મોટા મુદર તળાવ બાપાનમાં ખાસ મોતી બનાવવા માટે બાંધેલા છે અમુક સમય વિત્યાબાદ તે ગોળી પાછી કાઢી લેતા તેના ઉપર અસલ મોતી જેવી સફતાઈ અને રંગ દેખાય છે આ મોતી વાપરવામાં અને વીધવામાં એરેબીયન મોતી કરતાયે પણ બહુ સખ્ત હોય છે

(૨) બે છીપ સાધીને વચ્ચેમાં નક્કર પદાર્થ મુકીને બે મોતી બનાવે છે તે નીમડના મોતી તરીકે ઓળખાય છે

(૩) ત્રીજી જાતના મોતી જે અસલ જેવાજ દેખાય છે, તે વીશેક વચ્ચે થયા બનાવવામાં આવે છે જેને (Imitation) “ઈમીટેશન” મોતી કહી શકાય તેમાં ફેર એટલોજ કે બરા મોતીને ગાદી ઉપર કે સામાન્ય નરમ વસ્તુ ઉપર ઘસીએ તો નહીં ઘમાય પણ આ ઈમીટેશન જે ત્રીજી જાતના છે તેને ઘસતાજ જગક “ધાસોટો” (Scratch) તેના ઉપર દેખાશે

મોતીને ધોવાની રીત ઘણી છે પણ ધોતા સાવચેત રહેવાની જરૂર છે નહીંતર દવાઓમાં ખાફ પાણી આવવાથી રંગ ફેર મળે મોતી ધોવાની રીત સામાન્ય રીતે સાજીના કુલ (સોડાના) પાણીથી ધોવાય છે અરીઠા, લીળુનો રસ અને પનાસાથી પણ ધોવાય છે, ખાડ અને ચોખાથી પણ સાફ થાય છે અને ઘઉંના પાંચેર થુસાને બથેર પાણીમાં ઉકાળ્યા પછી તે ડુબામાં ઘસવાથી પણ સાફ થાય છે

તેમજ મોતી ધોવાની એક રીત એવી છે કે ફટકડી અને જરા મીઠું તથા થોડા ભુસાવાળું પાણી ગરમ થયું હોય તેમાં ઝાંઝાળી રાખવા, અને બન્ને હાથોથી ધીમે ધીમે ઘસવા પાણી થડું પડે ત્યાં સુધી ચોળ્યા કરવા બાદ સઘળો મેલ કે ડાઘ જતા રહે કે તેને પાછા ચોખ્યા પાણીમાં ઝાંઝાળીને અધારી જગ્યામાં સફેત વસ્ત્ર ઉપર સુકવવા

મોતીના તોલની અટકળ પણ કરી શકાય છે, કેમ કે ઝવેરી લોકો ખાસે ચારણ હોય છે. જેટલા વખરની ચારણમાંથી તે મોતી મોતીને તોલ અને ધાસ નીકળ્યું તે ઉપરથી અટકળ બાધી લીએ છે મોતીનો તોલ સરખે સરખા દાણાનો થાય છે નાના મોટા દાણા ભેગા તોલવાથી તોલમાં ફેર પડી જાય છે હોરે ચડેલ હોય તો ઘાસ નીચે મુજબ ગણવાનો રીવાજ છે મોતી વીધ્યા વગરના હોય તે કોરા કહેવાય છે

તેની ઉપર ઘાસ ચડે છે વાપરેલાને મજૂર કહે છે તે ઉપર ઘાસ ચડે નહીં.
ઘાસનો રીવાજ—

ટાક એકના ચડતા દાણા	૪ થી ૧૨ સુધીના હોય તો	ટાક એકે	૦૧	રતી ઘાસ.
" " " "	૧૩ થી ૧૫	" " "	૦૨	" "
" " " "	૧૬ થી ૧૮	" " "	૦૩	" "
" " " "	૧૯ થી ૨૧	" " "	૦૪	" "
" " " "	૨૨ થી ૫૦	" " "	૦૫	" "
" " " "	૫૧ થી ૧૦૦	" " "	૧	" "

ત્યાર બાદ સો ઉપર ગમે તેટલા દાણા હોય તો સેકડે રતી ૧ એક
દેખે તેની ગણતરી ગણાય છે

બે મોતી દોરામાં પરોવેલા હોય છે ત્યારે દોરા કાપવામાં આવે
છે તે નીચે મુજબ —

અ છેડાનાદોરા એકે બે આના રતીના ઓછા કરવા

બ લરીના દોરા એકે એક આનો રતીનો ઓછો કરવો

હીદમાં મોતીનું વજન ટાક અને રતીમાં કરવામાં આવે છે, તેમ

ચુરોપમાં ટાઇમમાં તથા કેટલેક સ્થળે કેરેટ અને ગ્રેનમાં

મોતીનું જુદા જુદા કરવામાં આવે છે ૪ ગ્રેનનો ૧ કેરેટ ચીનમાં કોન

દોરાનું વજન દોરાના અને લીમાં કરાય છે ૧૦ લીનો ૧ કોનદોરની થાય

છે, ૧ કોનદોરનીનું વજન ૧૧૧૧ કેરેટ હોય છે, ઈરાન

અને અરબસ્તામાં મોતીનું વજન અબાસમાં કરવામાં આવે છે. અબાસનું

વજન એક કેરેટ કરતા દસ ટકા ઓછું હોય છે

ખુદ હીદમાં પણ જુદા જુદા સ્થળોએ તોલમાં કેન્દ્રાર માલુમ પડે છે

મુબઈ અને પુનાનું વજન એક સરખું છે ૨૪ રતીનો ટાક કલકત્તામાં
અને જયપુરમાં ૨૩ રતીનો ટાક મુબઈમાં ૧૦૦ રતી હોયતો જયપુર, અને કલ-
કત્તામાં ૧૦૪ રતી થાય અમદાવાદમાં ૧૦૨ રતી થાય છે

મોતી દોરામાં પણ ટકા મજૂરમાં બાંધી દમ ટકા, મોટી રકમના સોદામાં

વેપારીધારે વેપારીઓમાં અરસ્પરસ છે ઘરાકો માટે

મોતીમાં વરાવ દલાલી નહીં, બાકી બોલીથી સારી વેપાર પણ થાય છે તેનો

કાંઈ નિયમ નથી ઘરાક સાથે મોતીમાં વટાવ એકથી

બેટમાં અપાય લેવાય છે.

મોતીનો અને હીરાનો તોલ એક સરખી રીતેજ “ મોતીના ધરમના કાટે ” કરાવાય છે પણ હિસાબ ગણવાની રીતમાં ફેર છે હીરાનો હિસાબ જેટલા તોલા અને રતી હોય તેના ભાવ મુજબ કીંચો ગણી શકાય છે તેમા વલતર ધારા મુજબ મળે છે પણ મોતીનો હિસાબ તો તેનું વજન થાય અને તેના ટાક, રતી તથા આની આવી હોય તેના ચવ-દોકડા કરવા પડે અને તેના આપેલા ભાવ મુજબ હિસાબ થાય કારણ કે ભાવ ચવ ઉપર થાય છે

મોતીના તોલનું કોષ્ટક

૪ ચોખાખાગની	૮ રતી (એટલે એક ઘઉંનો દાણો)
૪ પા રતીની	૧ રતી
૧ ચોખ ભારનો	૧ આને.
૧૬ આનાની	૧ રતી
૨૪ રતીનો	૧ ટાક

મોતીના હિસાબ ગણવાનું કોષ્ટક.

૧૮ વીશવાસીની	૧ બદામ
૧૬ બદામનો	૧ દોકડો
૧૦૦ દોકડાનો	૧ ચવ-ટકો
૧૩૫ ટકાની	૧ રતી
૨૪ રતીનો	૧ ટાક

હિસાબ ગણવાની રીત —

મોતીનો એક દાણા તોલમા જેટલી રતી તથા આનીનો રાય, તેને ૧૩૫ થી ગુણવા (કેમકે ૧૩૫ ટકાની રતી) જે ગુણાકાર આવે તે ટકા આવશે તેને ચોવીસે ભાગવા (જે ભાગાકાર આવે તે એક રતીના ચવ આવ્યા) ભાગાકારથી આવેલ જવાબને તોલની જેટલી રતી તથા આની હોય તેણે ગુણવા એટલે જવાબ પાકા ચવ તથા દોકડા થશે (આ એક દાણાના ચવ ગણવા)

જેમકે મોતીનો એક દાણા તોલમા રતી ૧૦૫ના આની છે તેના ચવ એકના ૩ ૮) લેખે કેટલા રૂપીઆ

૧૦૧૧૧ x ૧૩૧૧	૨૪) ૧૪૬૧૧-૨ (૬ ૧૪૪	અવ દે કડા ૬ ૧૦૧ x ૧૦૧૧૧
૧૩૦	૨૧૧	૬૩
૭૧	x ૧૦૦	૦૧૧ ૧૮૧૧
૬૧	૨૫૦	૧ ૫
૦૧ ૧૨૧	૦	૧૧ ૨
૨) ૩	૨૫) ૨૫૨ (૧૦૧	૫૧ ૨૧૧
૯૧	૨૪૦	
૨૧	૧૦	
ટકા ૧૪૬૧૧-૨ દો	આ એક રતીના	અવ ૬૫-૫૧૧ દો ૦૧૧ બદામ
આ ટકા અને દોકડા આળ્યા	અવ આળ્યા	આ એક દાણાના પાકા અવ થયા
તેના ૬૨ ૩ ૮) લેખે	૬૫ ૫૧૧ ૦૧૧	
	x ૮	
	૫૦૦	
	૦૧ ૨૧	
	૫૨૦ ૨૧૧ દોકડા એટલે ૩ ૫૨૦૧૧૧ અથવા જવાબ	

જો એક કરતા વધારે દાણા સાથે તોળેલા હોય તો ઉપર મુજબ પાકા અવ તથા દોકડાને જેટલા દાણા હોય તેટલાએ ભાગવા એટલે દાણા એકના અવ આવશે જેમકે મોતીના ૧૫ દાણા તોલમા રતી ૧૮) આની છે તેના અવ એકના રૂપીઆ ૫) લેખે કેટલા રૂપીઆ ?

૧૮) = x ૧૩૧૧	૨૪) ૨૫૦-૭૧૧ (૧૦૧ અવ
૨૩૪	૨૪૬
૧૩૧	૪
૨૧ ૧૮૧૧	x ૧૦૦
૧૪	૪૦૦
ટકા ૨૫૦) ૭૧૧ દો	૭૧૧
ટકા તથા દોકડા આળ્યા	૨૫) ૪૦૭૧૧ (૧૬૧૧૧ દોકડા
	૩૮૪
	૨૩૬૧
	૧૮
	૫૧૧
	x ૧૬
	૨૪) ૯૨ (૩૧૧ બદામ
	૯૦
	૨ વીસવાસી
	અવ દો બ ની
	એટલે ૧૦૧ ૧૬૧૧૧ ૩૧૧ ૦
	એક રતીના અવ આળ્યા

૩ સુધી વીસવાસી હોય તે દિશામમાં છોડી દેવાય છે. આગળ આપેલ દિશામમાં તેમજ ચોરસ રાખેલ છે

અવ દો બ
૧૦૧ ૧૫૧૧ ૩૧૧

$\times ૧૮ \equiv$

૧૮૯૧ ૧ ૩૧૧ આ પાકા અવ ૧૫ દાણાના થયા એટલે ૧૫ થી ભાગતા
જે જવાબ આવશે તે એક દાણાના અવ આવશે

૧૫) ૧૮૯૧-૧-૧૧૧ (૧૨૧ અવ

૧૮૦

૯૧

૭૧

૨

$\times ૧૦૦$

૨૦૦

૧

૧૫)

૨૦૧

૧૮૫

૦૬

૩૧૧

૨૧

$\times ૧૬$

૩૬

૩૧૧

૧૫)

૩૯૧૧

૩૭૧

૨૧

(૧૧ બદામ

વીસવાસી

એટલે અવ દોકડા બદામ વીસ
૧૨૧ ૧૩૧ ૨૧ ૨૧ થયા

૧૨૧ ૧૩૧ ૨૧ ૨૧

$\times ૫$

૬૨૧

૦૧ ૧૬૧

૦૧ ૦૧

૦૧ ૩૧

૩

૬૭

૧૭

૧

૩૧

એટલે ૩૫૧૧ ૬૩૧૧૧ જવાબ

ઉપરના દાખલામાં ૧૩૧૧ ગુણી ૨૪ એ ભાગે છે તેને બદલે ૫૫૫ થી ગુણી
૬૬ એ ભાગવાથી પણ તેજ જવાબ આવે છે જે રીત ઠીક લાગે તે
પ્રમાણે ગણવું

પરંતુ આ પ્રમાણે રતોના અવ દોકડા કરતા વખત લાગે તેથી તેના તૈયાર
હિસાબ એક ટાંક સુધી આપવામાં આવે છે

બનરમાં પા આનાના હિસાબ ચાલુ નહીં હોવાથી કેટલાક ઝવેરી બાઈ-
ઓના મત મુજબ અરધા આનાનાજ ચાલુ હિસાબો આપેલ છે

મોતીના એક દાણાનો તોલ હોય તે ઉપરથી કેટલા ચવ દોકડા અને બદામ તેના થાય તેનું કે.ષ્ટક

મોતીના ચવના હિસાબની જો કે એકથી વધારે જાતની ચોપડીએ વડોદરા-વીસનગર અમ દાવાનું મુખ્ય, પાનખ વિગેરે સ્થળોએ છપાએલી છે તે સર્વે જોતા એકએકની સાથે મેળ ખાતો નથી આમન સામન હિસાબમાં ફેર માણુમ પડતો હોવાથી “ મુખ્યના મોતીના ધરમના કાટામાં રહેલા હિસાબવાળાએ ગણેલા અને બનરમાં અરધા આનાના દરકવાળા ચાલતા હિસાબો અને આપેલા છે —

(મજકુર હિસાબના કાર્યમાં શેક જીવણુભાઈ સાકરચ દ બેરી અને ભાઈ બાપાલાલ મગનલાલ તથા બેરી અમુલખ ખુબચ દવાલાએ લીધેલા પરિશ્રમને આભારી છીએ)

(દાણા એકના ચવ)

રતી આના ચવ દોકડા બદામ	રતી આના ચવ દોકડા બદામ	રતી આના ચવ દોકડા બદામ
૦) ૦ા ૦) ૦) ૦ાા ૨ા	૧) ૦ા ૦ા ૧૦ા ૨ાા	૨) ૦ા ૨ા ૧૧ા ૨
૦) ૦ ૦) ૦) ૩ા	૧) ૦ ૦ા ૧૪ા ૦ાા	૨) ૦ ૨ા ૧૮ા ૩
૦) ૦ા ૦) ૦ા દોકડો	૧) ૦ા ૦ા ૧૮ા ૦ા	૨) ૦ા ૨ા ૧) ૦ા
૦) ૦ ૦) ૦ાા ૨ા	૧) ૦ ૦ા ૨૦ા	૨) ૦ ૦ા ૮ા ૩
૦) ૦ા ૦) ૧ા ૨ા	૧) ૦ા ૦ાા ૧ા ૧ા	૨) ૦ા ૦ા ૧૬ા ૨
૦) ૦ ૦) ૨) ૦ા	૧) ૦ા ૦ાા ૫ા ૦ા	૨) ૦ ૨ા ૨૪) ૨ા
૦) ૦ા ૦) ૨ા ૩ા	૧) ૦ા ૦ાા ૧૦) ૧ા	૨) ૦ા ૨ાા ૭) ૦ા
૦ા ૦) ૩ા ૧ા	૧ા ૦ા ૦ાા ૧૪ા ૦ા	૨ા ૨ાા ૧૫) ૦ા
૦ા ૦ા ૦) ૪ા ૦ા	૧ા ૦ા ૦ાા ૧૬) ૦ા	૨ા ૦ા ૨ાા ૨૩) ૨ા
૦ા ૦ ૦) ૫ા ૧ા	૧ા ૦ ૦ાા ૨૩ા ૩	૨ા ૦ ૩) ૬ા ૨
૦ા ૦ા ૦) ૬ાા ૦ા	૧ા ૦ા ૧) ૩ા ૩ા	૨ા ૦ા ૩) ૧૦ા ૩ા
૦ા ૦ ૦) ૮) ૦ાા	૧ા ૦ ૧) ૮ા ૧	૨ા ૦ ૩) ૨૩) ૨ા
૦ા ૦ા ૦) ૯ા ૩ા	૧ા ૦ા ૧) ૧૩ા ૦ા	૨ા ૦ા ૩ા ૬ા ૩ા
૦ા ૦ ૦) ૧૦ાા ૩ા	૧ા ૦ ૧) ૧૮ા ૨ા	૨ા ૦ ૩ા ૧૫ા ૨ા
૦ા ૦ા ૦) ૧૨ા ૧ા	૧ા ૦ા ૧) ૨૩ા ૧ા	૨ા ૦ા ૩ા ૨૪) ૨ાા
૦ા ૦ ૦) ૧૪ા ૧	૧ા ૦ ૧ા ૩ાા ૨ા	૨ા ૦ા ૩ા ૮)
૦ા ૦ા ૦) ૧૬) ૨ાા	૧ા ૦ા ૧ા ૯ા ૧ા	૨ા ૦ા ૩ા ૧૭) ૧ા
૦ા ૦ ૦) ૧૮) ૨	૧ા ૦ ૧ા ૧૪ાા ૨	૨ા ૦ ૩ાા ૧) ૩ા
૦ા ૦ા ૦) ૨૦) ૩ા	૧ા ૦ા ૧ા ૨૦ા ૦ા	૨ા ૦ા ૩ાા ૧૦ા ૨ાા
૦ા ૦ ૦) ૨૨ા ૨	૧ા ૦ ૧ા ૧ા ૦ા	૨ા ૦ ૩ાા ૧૯ાા ૦ા
૦ા ૦ા ૦) ૨૪ા ૨ાા	૧ા ૦ા ૧ા ૭) ૨ા	૨ા ૦ા ૪) ૪) ૩ાા
૦ા ૦ ૦) ૨ ૧	૧ા ૦ ૧ા ૧૩) ૨ા	૨ા ૦ ૪) ૧૩ાા ૦ા
૦ાા ૦ા ૦ા ૪ા ૧ા	૧ા ૦ ૧ા ૧૬) ૩ા	૨ા ૦ ૪) ૨૩ા ૩ા
૦ાા ૦ા ૦ા ૭ા	૧ાા ૧ા ૦ા ૩ા	૨ાા ૪ા ૮ા ૦ા
૦ાા ૦ા ૦ા ૯ાા ૩ા	૧ાા ૦ા ૧ાા ૬ાા ૦ા	૨ાા ૦ા ૪ા ૧૮) ૨ાા
૦ાા ૦ ૦ા ૧૨ાા ૧	૧ાા ૦ ૧ાા ૧૩) ૩ા	૨ાા ૦ ૪ા ૩) ૩
૦ાા ૦ા ૦ા ૧૫ાા ૦ા	૧ાા ૦ા ૧ાા ૧૯ાા	૨ાા ૦ા ૪ા ૧૩ા ૧
૦ાા ૦ ૦ા ૧૮ાા ૧ા	૧ાા ૦ ૨) ૧ા ૨ા	૨ાા ૦ ૪ા ૨૩ા ૦ા
૦ાા ૦ા ૦ા ૨૨) ૧	૧ાા ૦ા ૨) ૮) ૩	૨ાા ૦ ૪ા ૮ાા ૨ા
૦ાા ૦ ૦ા ૦ા ૧ા	૧ાા ૦ ૨) ૧૫) ૧	૨ાા ૦ ૪ા ૧૫ા ૧ા
૦ાા ૦ા ૦ા ૩ા ૦ા	૧ાા ૦ ૨) ૨૨) ૦ા	૨ાા ૦ ૫) ૪ાા ૩
૧) ૦ા ૭ા ૦ા	૨) ૨ા ૪) ૨ા	૩) ૫) ૧૫ા ૨

(દાણા એકના ચલ)

રતી આના ચલ દોકડા બદામ	રતી આના ચલ દોકડા બદામ	રતી આના ચલ દોકડા બદામ
૩) ના પા ૧૧ રાા	૪) ના હા ૬) નાા	૫) ના ૧૪ા ના
૩) ન પા ૧૨ા ૧ા	૪) ન હા ૨૦ા ના	૫) ન ૧૪ા ૧૮ા ૧ા
૩) ના પા ૨૩ા ૧ાા	૪) ના હા ૧૦) ૨ા	૫) ના ૧૪ાા ૧૧ા
૩) ન પાા હા ૩ાા	૪) ન હા ૨૪ાા ૧ા	૫) ન ૧૫) ૪ાા નાા
૩) ના પાા ૨૦ા ૩ાા	૪) ના હાા ૧૪ા ૨ાા	૫) ના ૧૫) ૨૩) ૩ા
૩) ન પાા ૭) ૧ા	૪) ન ૧૦) ૫ા ૧ાા	૫) ન ૧૫ા ૧૬ા ૩ાા
૩) ના પાા ૧૮ા ૧	૪) ના ૧૦) ૧૬ા ૨ા	૫) ના ૧૫ા ૧૦ા ૧ાા
૩ા ૬) ૫) ૨ા	૪ા ૧૦ા હાા ૧ા	૫ા ૧૫ાા ૪) ૧ા
૩ા ના ૧) ૧૬ાા ૧ા	૪ા ના ૧૦ા ૦) ૧ા	૫ા ના ૧૫ાા ૨૨ાા ૩ા
૩ા ન ૬ા ૩ા ૨ા	૪ા ન ૧૦ા ૧૫ા ૩ાા	૫ા ન ૧૬) ૧૬ાા ૨ાા
૩ા ના ૬ા ૧૫ા નાા	૪ા ના ૧૦ાા ૫ાા ૩ાા	૫ા ના ૧૬ા ૧૨
૩ા ન ૬ા ૨ા ૧ા	૪ા ન ૧૦ાા ૨૧ા ૧ા	૫ા ન ૧૬ા ૫) ૩
૩ા ના ૬ા ૧૪ાા	૪ા ના ૧૧) ૧૨ા ૧	૫ા ના ૧૬ા ૨૪ા ૩ાા
૩ા ન ૬ાા ૧ાા ૩ાા	૪ા ન ૧૧ા ૩) ૨ા	૫ા ન ૧૬ાા ૧૮ા ૨ા
૩ા ના ૬ાા ૧૪ા ૧ા	૪ા ના ૧૧ા ૧૬) ૧ા	૫ા ના ૧૭) ૧૦ા ૩
૩ાા ૭) ૧ાા ૧	૪ાા ૧૧ા ૧૦) ૨ા	૫ાા ૧૭ા ૮) ૧
૩ાા ના ૭) ૧૨ા ૨ા	૪ાા ના ૧૧ાા ૧ા ૧ા	૫ાા ના ૧૭ા ૨ાા ૧
૩ાા ન ૭ા ૨) ૧ાા	૪ાા ન ૧૧ાા ૧૭ા ૧ાા	૫ાા ન ૧૭ા ૨૨ા ૩
૩ાા ના ૭ા ૧૪ાા ૨ાા	૪ાા ના ૧૨) ૬)	૫ાા ના ૧૭ાા ૧૭ા ૨ા
૩ાા ન ૭ા ૨ાા ૧ા	૪ાા ન ૧૨ા ના	૫ાા ન ૧૮) ૧૨ા ૩ાા
૩ાા ના ૭ા ૧૫ાા ૨	૪ાા ના ૧૨ા ૧૭) ૨	૫ાા ના ૧૮ા નાા ૩
૩ાા ન ૭ાા ૪) ના	૪ાા ન ૧૨ા ૮ાા ૧ા	૫ાા ન ૧૮ા ૩ા
૩ાા ના ૭ાા ૧૭ા ના	૪ાા ન ૧૨ાા ના ૩	૫ાા ના ૧૮ા ૨૩ા ૨ાા
૩ાાા ૮) ૫ા ૨ા	૪ાાા ૧૨ાા ૧૭ા	૫ાાા ૧૮ાા ૧૬) ૩ા
૩ાાા ના ૮) ૧૬) ના	૪ાાા ના ૧૩) હા ૩ા	૫ાાા ના ૧૬) ૧૪ાા ૧ા
૩ાાા ન ૮ા ના ૩ાા	૪ાાા ન ૧૩ા ૧ાા ૨	૫ાાા ન ૧૭ા ૧૦ા ૧ાા
૩ાાા ના ૮ા ૨૧ા ૩ા	૪ાાા ના ૧૩ા ૧૬) ૨ાા	૫ાાા ના ૧૭ા ૬ા ૩ા
૩ાાા ન ૮ા ૧૦ા ૧ા	૪ાાા ન ૧૩ા ૧૧ા ૧	૫ાાા ન ૧૭ાા ૨ા ૩
૩ાાા ના ૮ા ૨૪) ૩ા	૪ાાા ના ૧૩ાા ૪) ૧	૫ાાા ના ૧૭ાા ૨૩ા ના
૩ાાા ન ૮ાા ૧૩) ૩ાા	૪ાાા ન ૧૩ાા ૨૧ા ૩ા	૫ાાા ન ૨૦) ૧૬ાા
૩ાાા ના ૯) ૨ા ૨ા	૪ાાા ન ૧૪) ૧૪ા ૩	૫ાાા ના ૨૦ા ૧૬) ૧
૪) ૯) ૧૬ા ૨ા	૫) ૧૪ા ૭ા ના	૬) ૨૦ા ૧૨ા

(દાણા એકના ચય)

રતી આના ચય દોઢા બદામ	રતી આના ચય દોઢા બદામ	રતી આના ચય દોઢા બદામ
૬) ૦૧ ૨૦૧ ૮) ૦૧	૭) ૦૧ ૨૮૧ ૭ ૨૧	૮) ૦૧ ૩૬૧ ૨૦ ૧૧૧
૬) ૦ ૨૧) ૫૧ ૩	૭) ૦ ૨૮૧ ૭૧ ૨૧	૮) ૦ ૩૭) ૨૪) ૨૧૧
૬) ૦૧ ૨૧૧ ૨૧ ૧	૭) ૦૧ ૨૮૧ ૭૧ ૨૧	૮) ૦૧ ૩૭૧ ૩) ૧૧૧
૬) ૦ ૨૧૧ ૨૪૧ ૧૧	૭) ૦ ૨૮) ૮૧ ૩	૮) ૦ ૩૭૧ ૭) ૨૧
૬) ૦૧ ૨૧૧ ૨૧ ૧	૭) ૦ ૨૮) ૮) ૦૧	૮) ૦૧ ૩૮) ૧૧૧ ૦૧૧
૬) ૦ ૨૧૧ ૧/૧ ૨૧૧	૭) ૦ ૨૮૧ ૮૧ ૩	૮) ૦ ૩૮૧ ૧૫૧ ૦૧૧
૬) ૦૧ ૨૨) ૧૫૧ ૨	૭) ૦૧ ૨૮૧ ૧૦૧ ૩૧	૮) ૦૧ ૩૮૧ ૧૮૧ ૨૧૧
૬) ૨૨૧ ૧૨૧ ૩૧	૭) ૦ ૩૦) ૧૧ ૨૧	૮) ૦ ૩૮૧ ૨૪૧ ૨૧
૬) ૦૧ ૨૨૧ ૧૦૧ ૨૧	૭) ૦૧ ૩૦૧ ૧૨૧ ૨૧	૮) ૦૧ ૩૮૧ ૪
૬) ૦ ૨૨૧ ૭૧ ૩	૭) ૦ ૩૦૧ ૧૩૧ ૦૧	૮) ૦ ૩૮૧ ૮૧ ૩૧
૬) ૦૧ ૨૩) ૫૧ ૧૧	૭) ૦૧ ૩૦૧ ૧૪૧ ૦૧	૮) ૦૧ ૩૮૧ ૧૩૧ ૦૧
૬) ૦ ૨૩૧ ૩૧ ૧૧૧	૭) ૦ ૩૧) ૧૫) ૨	૮) ૦ ૪૦) ૮૧ ૩૧
૬) ૦૧ ૨૩૧ ૧૧	૭) ૦૧ ૩૧૧ ૧૭૧ ૧૧	૮) ૦૧ ૪૦૧ ૨૩૧ ૦૧
૬) ૦ ૨૩૧ ૨૩૧	૭) ૦ ૩૧૧ ૧૮) ૨૧૧	૮) ૦ ૪૦૧ ૩૧ ૨૧૧
૬) ૦૧ ૨૩૧ ૨૨૧ ૧૧	૭) ૦૧ ૩૧૧ ૨૦૧ ૧૧૧	૮) ૦૧ ૪૧) ૮૧ ૩
૬) ૨૪) ૨૦૧ ૧	૭) ૦ ૩૨) ૨૧૧ ૨૧	૮) ૦ ૪૧ ૧૪૧ ૧
૬) ૦૧ ૨૪૧ ૧૮૧ ૨૧	૭) ૦૧ ૩૨૧ ૨૪૧ ૧	૮) ૦૧ ૪૧૧ ૧૪૧ ૧
૬) ૦ ૨૪૧ ૧૭૧ ૧૧	૭) ૦ ૩૨૧ ૧૧ ૧૧	૮) ૦ ૪૨) ૦૧ ૨૧૧
૬) ૦૧ ૨૪૧ ૧૫૧ ૨૧	૭) ૦૧ ૩૩) ૩૧ ૩૧	૮) ૦૧ ૪૨૧ ૬) ૨
૬) ૦ ૨૫) ૧૪૧ ૧	૭) ૦ ૩૩૧ ૫૧ ૩૧	૮) ૦ ૪૨૧ ૧૧૧ ૩૧
૬) ૦૧ ૨૫૧ ૧૩૧ ૧૧	૭) ૦૧ ૩૩૧ ૮૧ ૧૧	૮) ૦૧ ૪૨૧ ૧૭૧ ૨૧
૬) ૦ ૨૫૧ ૧૨) ૩૧	૭) ૦ ૩૩૧ ૧૦૧ ૦૧	૮) ૦ ૪૩) ૨૩૧ ૩૧
૬) ૦૧ ૨૫૧ ૧૧) ૩૧	૭) ૦૧ ૩૪) ૧૩૧ ૨૧	૮) ૦ ૪૩૧ ૫) ૧૧૧
૬) ૨૬) ૧૦૧ ૧૧	૭) ૦ ૩૪૧ ૧૬) ૧૧	૮) ૦ ૪૩૧ ૧૧૧ ૨૧
૬) ૦૧ ૨૬૧ ૮૧ ૧૧	૭) ૦૧ ૩૪૧ ૧૮૧ ૨૧	૮) ૦૧ ૪૪) ૧૭૧ ૦૧
૬) ૦ ૨૬૧ ૮૧ ૧૧	૭) ૦ ૩૪૧ ૨૧૧ ૦૧	૮) ૦ ૪૪૧ ૨૪૧ ૦૧
૬) ૦૧ ૨૬૧ ૮૧ ૧૧	૭) ૦૧ ૩૫) ૨૪૧ ૧૧	૮) ૦૧ ૪૪૧ ૫૧ ૧
૬) ૦ ૨૭) ૮૧ ૨૧	૭) ૦ ૩૫૧ ૨૧૧ ૩૧	૮) ૦ ૪૫) ૧૨૧ ૧૧
૬) ૦૧ ૨૭ ૭૧ ૧૧	૭) ૦૧ ૩૫૧ ૬) ૩૧	૮) ૦૧ ૪૫૧ ૧૮૧ ૩
૬) ૦ ૨૭૧ ૭ ૨	૭) ૦ ૩૬) ૮૧ ૧૧	૮) ૦ ૪૫૧ ૧૧ ૨૧
૬) ૦૧ ૨૭૧ ૭ ૦૧	૭) ૦૧ ૩૬) ૧૩) ૧૧	૮) ૦ ૪૬) ૮૧ ૩૧
૭) ૨૮) ૭ ૦૧	૮) ૩૬૧ ૧૬૧ ૨૧	૯) ૪૬૧ ૧૫૧ ૨

(દાણા એકનાચવ)

રતી આના ચવ દોઢડા બદામ	રતી આના ચવ દોઢડા બદામ	રતી આના ચવ દોઢડા બદામ
૧૨) ૦૥ ૮૨૥ ૧૮) ૦૧	૧૨) ૦૥ ૮૭ ૩૥ ૨૧	૧૪) ૦૥ ૧૧૨૥ ૪૧ ૧૥
૧૨) ૦૦ ૮૩૧ ૧૧) ૨૥	૧૩) ૦૦ ૮૭૥ ૦૥ ૧૥	૧૪) ૦૦ ૧૧૨૦ ૪૥ ૨૧
૧૨) ૦૦ ૮૩૥ ૪૧ ૨૥	૧૩) ૦૦ ૮૮) ૨૨૧ ૩	૧૪) ૦૦ ૧૧૩૥ ૫) ૧
૧૨) ૦૦ ૮૪) ૨૨૥ ૦૧	૧૩) ૦૦ ૮૮૥ ૧૪૧ ૨૧	૧૪) ૦૦ ૧૧૪૧ ૫૥ ૧૧
૧૨) ૦૦ ૮૪૥ ૧૬) ૩૥	૧૩) ૦૦ ૮૮) ૧૬૧ ૩	૧૪) ૦૦ ૧૧૪૥ ૬) ૩૥
૧૨) ૦૦ ૮૫) ૮૥ ૧૧	૧૩) ૦૦ ૮૮૥ ૧૩૧ ૧૧	૧૪) ૦૦ ૧૧૫૧ ૬૥ ૩૧
૧૨) ૦૦ ૮૫૥ ૩૥ ૦૧	૧૩) ૦૦ ૧૦૦) ૧૦૥ ૨	૧૪) ૦૦ ૧૧૫૥ ૭૥ ૧
૧૨) ૦૦ ૮૫૥ ૨૦૧ ૧૧	૧૩૧ ૧૦૦૥ ૮૧ ૦૦	૧૪૧ ૧૧૬૧ ૮૥ ૦૥
૧૨) ૦૦ ૮૬૧ ૧૬૧	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૧) ૫૥ ૦૦	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૬૥ ૮૥ ૧૥
૧૨) ૦૦ ૮૬૥ ૧૦૧ ૦૦	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૧) ૩૧ ૦	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૭૧ ૧૧) ૧
૧૨) ૦૦ ૮૭ ૪૧ ૨૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૨) ૧) ૧૥	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૭૥ ૧૨૧ ૧૥
૧૨) ૦૦ ૮૭૥ ૨૩૥ ૧૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૨૧ ૨૦૥ ૦	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૮૧ ૧૩૥ ૦૦
૧૨) ૦૦ ૮૮) ૧૮) ૦૦	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૨૥ ૨૧૥ ૨૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૮૥ ૧૫૧ ૧
૧૨) ૦૦ ૮૮૥ ૧૨૥ ૦૦	૧૩૧ ૦૦ ૦૩૧ ૧૧૧ ૩૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૮૧ ૧૬૥ ૩૧
૧૨) ૦૦ ૮૮) ૭) ૧૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૩૥ ૧૮) ૨	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૮૥ ૧૮૥ ૩૧
૧૨) ૦૦ ૮૮૥ ૧૥ ૧૧	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૪ ૦૬૧ ૧૥	૧૪૧ ૦૦ ૧૧૮૧ ૨૦૥ ૧
૧૨) ૦૦ ૮૮૥ ૧૧ ૨૧	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૪૥ ૧૦૥ ૦૦	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૦૥ ૨૨૥ ૦૦
૧૨) ૦૦ ૮૦૧ ૧૬૥	૧૩૧ ૦૦ ૫૧ ૨૩૧ ૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૦૧ ૨૪૥ ૨૧
૧૨) ૦૦ ૮૦૥ ૧૧૥ ૧૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૫૧ ૧૦૥ ૨૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૦) ૧૥ ૧૧
૧૨) ૦૦ ૮૧ ૧૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૬૧ ૧૦૥ ૦૦	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૦૥ ૪) ૨૧
૧૨) ૦૦ ૮૧૥ ૨) ૦૧	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૬૧ ૮૥	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૩) ૬૥ ૧
૧૨) ૦૦ ૮૧) ૨૧ ૧	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૭ ૮૧ ૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૩૥ ૮) ૧૥
૧૨) ૦૦ ૮૨૥ ૧૦૥ ૨	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૭૥ ૭૧ ૦૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૪) ૧૧૥
૧૨) ૦૦ ૮૩) ૧૩૧ ૩૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૮ ૬૥ ૩૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૪૥ ૧૪૥ ૦૧
૧૨) ૦૦ ૮૩૥ ૮) ૦	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૮૥ ૬) ૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૫) ૧૭ ૨૧
૧૨) ૦૦ ૮૪) ૫) ૧	૧૩૧ ૦૦ ૧૦૯ ૫૧ ૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૫૥ ૨૦ ૨
૧૨) ૦૦ ૮૪૥ ૦૦ ૩	૧૩૧ ૦૦ ૧૧૦ ૫૧ ૨૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૬) ૨૩ ૩૥
૧૨) ૦૦ ૮૪૥ ૨૧૥ ૩૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૧૦ ૮૧ ૦૦	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૬૥ ૧૧ ૨૥
૧૨) ૦૦ ૮૫ ૧૮ ૨૧	૧૩૧ ૦૦ ૧૧૦ ૮ ૦૦	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૭) ૫) ૧
૧૨) ૦૦ ૮૫૥ ૧૪૧ ૨૥	૧૩૧ ૦૦ ૧૧૦ ૪ ૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૭૥ ૮૧ ૩
૧૨) ૦૦ ૮૬ ૧૦૥ ૦૦	૧૩૧ ૦૦ ૧૧૦ ૮) ૨૥	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૮ ૧૧૥ ૩૥
૧૩) ૮૬૥ ૭ ૦૦	૧૪) ૧૧૨૧ ૪) ૨૧	૧૪૧ ૦૦ ૧૨૮૥ ૧૫૧ ૨

(દાણા એકના ચવ.)

રતી આના ચવ દોકડા બદામ	રતી આના ચવ દોકડા બદામ	રતી આના ચવ દોકડા બદામ
૧૫) ના ૧૨૯ા ૧૯ા ના	૧૬) ના ૧૪૭) ૨૪) ના	૧૭) ના ૧૬૬) ૧૮) ના
૧૫) ના ૧૨૯ા ૨૩ા ના	૧૭) ના ૧૪૭ા ૩ા ના	૧૭) ના ૧૬૬ા ૪ા ના
૧૫) ના ૧૩૦ા ૨ા	૧૬) ના ૧૪૮ા ૧૪) ના	૧૭) ના ૧૬૭ા ૧૫ા ૨ા
૧૫) ના ૧૩૧) ૬ા ૧ા	૧૬) ના ૧૪૮ા ૨૧ા ના	૧૭) ના ૧૬૮) ૧ા ૨ા
૧૫) ના ૧૩૧ા ૧૦ા ૧ા	૧૬) ના ૧૪૯ા ૪ા ના	૧૭) ના ૧૬૮ા ૧૩) ના
૧૫) ના ૧૩૨) ૧૪ા ૨ા	૧૬) ના ૧૫૦) ૧૨ા ૨ા	૧૭) ના ૧૬૯) ૨૪ા ના
૧૫) ના ૧૩૨ા ૧૯ા ૧ા	૧૬) ના ૧૫૦ા ૨૦ા ના	૧૭) ના ૧૬૯ા ૧૧) ૨ા
૧૫ા ૧૩૩) ૨૩ા ૨ા	૧૬ા ૧૫૧ા ૩ા ૧ા	૧૭ા ૧૭૦ા ૨૨ા ૧ા
૧૫ા ના ૧૩૩ા ૩ા ના	૧૬ા ના ૧૫૧ા ૧૧ા ૧ા	૧૭ા ના ૧૭૧) ૬ા ૨ા
૧૫ા ના ૧૩૪ા ૮ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૫૨ા ૨૦) ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૧ા ૨૧ા ૧ા
૧૫ા ના ૧૩૪ા ૧૩) ૩ા	૧૬ા ના ૧૫૩) ૩ા ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૨ા ૮ા ૨ા
૧૫ા ના ૧૩૫ા ૧૮) ૩ા	૧૬ા ના ૧૫૩ા ૧૨) ૩ા	૧૭ા ના ૧૭૨ા ૨૦ા ૧ા
૧૫ા ના ૧૩૫ા ૨૩ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૫૪) ૨૦ા ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૩ા ૮) ૧ા
૧૫ા ના ૧૩૬ા ૩ા ના	૧૬ા ના ૧૫૪ા ૪ા ૩ા	૧૭ા ના ૧૭૪) ૨૦ા ૩ા
૧૫ા ના ૧૩૬) ૮ા ૨ા	૧૬ા ના ૧૫૫ા ૧૩ા ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૪ા ૭ા ૩ા
૧૫ા ના ૧૩૭ા ૧૪ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૫૫ા ૨૨ા ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૫ા ૨૦ા ૧ા
૧૫ા ના ૧૩૮) ૧૯ા ૨ા	૧૬ા ના ૧૫૬ા ૬ા ના	૧૭ા ના ૧૭૬) ૮ા ના
૧૫ા ના ૧૩૮ા ના ના	૧૬ા ના ૧૫૭) ૧૬) ના	૧૭ા ના ૧૭૬ા ૨૧) ૨ા
૧૫ા ના ૧૩૯ા ૬ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૫૭ા ના ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૭ા ૬) ૧ા
૧૫ા ના ૧૩૯ા ૧૨) ૩ા	૧૬ા ના ૧૫૮ા ૬ા ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૭ા ૨૦) ૧ા
૧૫ા ના ૧૪૦ા ૧૮) ૩ા	૧૬ા ના ૧૫૮ા ૧૯ા ના	૧૭ા ના ૧૭૮ા ૧૦ા ના
૧૫ા ના ૧૪૦ા ૨૪ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૫૯ા ૪) ૨ા	૧૭ા ના ૧૭૯) ૨૩ા ૧ા
૧૫ા ના ૧૪૧ા ૫ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૬૦) ૧૩ા ૩ા	૧૭ા ના ૧૭૯ા ૧૧ા ૩ા
૧૫ા ના ૧૪૨) ૧૧ા ૨ા	૧૬ા ના ૧૬૦ા ૨૩ા ૨ા	૧૭ા ના ૧૮૦ા ના ૩ા
૧૫ા ના ૧૪૨ા ૧૮ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૬૧ા ૮ા ૨ા	૧૭ા ના ૧૮૧) ૧૪) ૧ા
૧૫ા ના ૧૪૩) ૨૪ા ૨ા	૧૬ા ના ૧૬૧ા ૧૬) ૧ા	૧૭ા ના ૧૮૧ા ૨ા ના
૧૫ા ના ૧૪૩ા ૨ા ૧ા	૧૬ા ના ૧૬૨ા ૪ા ૧ા	૧૭ા ના ૧૮૨ા ૧૫ા ૨ા
૧૫ા ના ૧૪૪ા ૧૩ા ૨ા	૧૬ા ના ૧૬૩) ૧૪ા ૩ા	૧૭ા ના ૧૮૩) ૫ા ૧ા
૧૫ા ના ૧૪૪ા ૨૦ા ના	૧૬ા ના ૧૬૩ા ના ૨ા	૧૭ા ના ૧૮૩ા ૧૬ા ૨ા
૧૫ા ના ૧૪૫ા ૨ા ના	૧૬ા ના ૧૬૪ા ૧૦ા ના	૧૭ા ના ૧૮૪ા ૮ા ૧ા
૧૫ા ના ૧૪૬) ૬ા ૨ા	૧૬ા ના ૧૬૪ા ૨૧ા ૩ા	૧૭ા ના ૧૮૪ા ૨૩) ૧ા
૧૬) ૧૪૬ા ૧૬ા ૨ા	૧૬ા ના ૧૬૫ા ૭ા ના	૧૮) ૮ા ૧૨ા

(દાણા એકના ચલ)

રતી આના ચલ દોઢા બદામ	રતી આના ચલ દોઢા બદામ	રતી આના ચલ દોઢા બદામ
૧૮) ૦૦ ૧૮૬૧ ૨	૧૯) ૦૦ ૨૦૭૦ ૦ ૨	૨૦) ૦૦ ૨૨૮૦ ૧૩ ૧૧
૧૮) ૦ ૧૮૬૧ ૧૬૧ ૨	૧૯) ૦ ૨૦૮) ૧૮૧ ૧	૨૦) ૦ ૨૩૦૦ ૧૦) ૧૧૧
૧૮) ૦ ૧૮૭૦ ૬૧ ૧૧૧	૧૯) ૦ ૨૦૮૧ ૧૧૧ ૨૧	૨૦) ૦ ૨૩૨૧ ૭)
૧૮) ૦ ૧૮૮) ૨૧) ૩	૧૯) ૦ ૨૦૮૧ ૫ ૧	૨૦) ૦ ૨૩૨) ૪) ૦
૧૮) ૦ ૧૮૮૧ ૧૧) ૨૧	૧૯) ૦ ૨૧૦) ૨૩૧ ૧૧	૨૦) ૦ ૨૩૨૧ ૧) ૨
૧૮) ૦ ૧૮૮૧ ૧) ૩૧	૧૯) ૦ ૨૧૦૧ ૧૧ ૦	૨૦) ૦ ૨૩૩ ૨૩ ૧૧
૧૮) ૦ ૧૮૯) ૧૬ ૨૧	૧૯) ૦ ૨૧૧ ૧૧ ૦	૨૦) ૦ ૨૩૪) ૨૦ ૩
૧૮) ૦ ૧૯૦૧ ૬૧ ૩	૧૯) ૦ ૨૧૨ ૫) ૨	૨૦) ૦ ૨૩૪૧ ૧૮) ૨૧
૧૮) ૦ ૧૯૧ ૨૦) ૧	૧૯) ૦ ૨૧૩ ૨૪) ૨	૨૦) ૦ ૨૩૫ ૧૫ ૩
૧૮) ૦ ૧૯૨) ૧૨ ૨	૧૯) ૦ ૨૧૩૧ ૧૮) ૩	૨૦) ૦ ૨૩૬ ૧૩ ૨
૧૮) ૦ ૧૯૨૧ ૩	૧૯) ૦ ૨૧૪ ૧૨ ૩	૨૦) ૦ ૨૩૭) ૧૧) ૩
૧૮) ૦ ૧૯૩ ૧૮ ૩	૧૯) ૦ ૨૧૫) ૬ ૧	૨૦) ૦ ૨૩૭૧ ૬) ૧
૧૮) ૦ ૧૯૪) ૬ ૧	૧૯) ૦ ૨૧૫૧ ૧) ૩	૨૦) ૦ ૨૩૮ ૭) ૧
૧૮) ૦ ૧૯૪૧ ૦ ૧	૧૯) ૦ ૨૧૬ ૨૦ ૩	૨૦) ૦ ૨૩૮ ૫) ૩
૧૮) ૦ ૧૯૫ ૧૬ ૨	૧૯) ૦ ૨૧૭) ૧૫ ૨	૨૦) ૦ ૨૪૦) ૩ ૩
૧૮) ૦ ૧૯૬) ૮) ૧	૧૯) ૦ ૨૧૭૧ ૧૦) ૨	૨૦) ૦ ૨૪૦૧ ૧૧ ૧
૧૮) ૦ ૧૯૬૧ ૨૪ ૨	૧૯) ૦ ૨૧૮ ૫) ૦	૨૦) ૦ ૨૪૧ ૦ ૦
૧૮) ૦ ૧૯૭ ૧૫ ૦	૧૯) ૦ ૨૧૮ ૦) ૦	૨૦) ૦ ૨૪૨) ૨૩ ૧
૧૮) ૦ ૧૯૮) ૭ ૦	૧૯) ૦ ૨૧૮૧ ૨૦) ૨	૨૦) ૦ ૨૪૩ ૨૨ ૦
૧૮) ૦ ૧૯૮૧ ૨૩ ૩	૧૯) ૦ ૨૧૯ ૧ ૧	૨૦) ૦ ૨૪૩ ૨૧ ૧
૧૮) ૦ ૧૯૯ ૧૫ ૩	૧૯) ૦ ૨૨૦ ૧૦ ૨	૨૦) ૦ ૨૪૪ ૨૦) ૩
૧૮) ૦ ૨૦૦) ૭ ૦	૧૯) ૦ ૨૨૦) ૬) ૧	૨૦) ૦ ૨૪૫) ૧૬ ૦
૧૮) ૦ ૨૦૦૧ ૨૪ ૦	૧૯) ૦ ૨૨૨ ૧૧ ૩	૨૦) ૦ ૨૪૫૧ ૧૮ ૨
૧૮) ૦ ૨૦૧ ૧૬ ૧	૧૯) ૦ ૨૨૩ ૨૨ ૧	૨૦) ૦ ૨૪૬ ૧૭ ૨
૧૮) ૦ ૨૦૨) ૮ ૦	૧૯) ૦ ૨૨૪) ૧૮) ૨	૨૦) ૦ ૨૪૭ ૧૭)
૧૮) ૦ ૨૦૩ ૧) ૧	૧૯) ૦ ૨૨૪૧ ૧૪)	૨૦) ૦ ૨૪૮) ૧૬ ૩
૧૮) ૦ ૨૦૩ ૧૮ ૦	૧૯) ૦ ૨૨૫ ૧૦)	૨૦) ૦ ૨૪૮૧ ૧૬) ૦
૧૮) ૦ ૨૦૪) ૧૧) ૦	૧૯) ૦ ૨૨૬ ૬) ૧	૨૦) ૦ ૨૪૯ ૧૫ ૩
૧૮) ૦ ૨૦૪૧ ૩ ૩	૧૯) ૦ ૨૨૭) ૨ ૧	૨૦) ૦ ૨૫૦ ૧૫ ૦
૧૮) ૦ ૨૦૫ ૨૧ ૩	૧૯) ૦ ૨૨૭૧ ૨૩ ૨	૨૦) ૦ ૨૫૧) ૧૫ ૩
૧૮) ૦ ૨૦૬) ૧૪ ૧	૧૯) ૦ ૨૨૮ ૨૦) ૧	૨૦) ૦ ૨૫૧૧ ૧૫ ૩
૧૮) ૦ ૨૦૬૧ ૭ ૦	૧૯) ૦ ૨૨૯) ૧૬ ૨	૨૦) ૦ ૨૫૨ ૧૫ ૨

(દાણા એકના ચવ)

ਰੀਤੀ ਆਨਾ	ਧਰ	ਫੋਕਡਾ	ਯਫਾਮ	ਰੀਤੀ ਆਨਾ	ਧਰ	ਫੋਕਡਾ	ਯਫਾਮ	ਰੀਤੀ ਆਨਾ	ਧਰ	ਫੋਕਡਾ	ਯਫਾਮ			
੨੧) ੦੧	੨੫੩	੧੫੧	੨	੨੨) ੦੧	੨੭੮	੮	੨੩) ੦੧	੩੦੩	੧੪੧	੩	੨੪) ੦੧	੩੦੩	੧੪੧	੩
੨੧) ੦੧	੨੫੪	੧੫੨	੩	੨੨) ੦੧	੨੭੯	੯	੨੩) ੦੧	੩੦੪	੧੪੨	੪	੨੪) ੦੧	੩੦੪	੧੪੨	੪
੨੧) ੦੧	੨੫੫	੧੫੩	੪	੨੨) ੦੧	੨੮੦	੧੦	੨੩) ੦੧	੩੦੫	੧੪੩	੫	੨੪) ੦੧	੩੦੫	੧੪੩	੫
੨੧) ੦੧	੨੫੬	੧੫੪	੫	੨੨) ੦੧	੨੮੧	੧੧	੨੩) ੦੧	੩੦੬	੧੪੪	੬	੨੪) ੦੧	੩੦੬	੧੪੪	੬
੨੧) ੦੧	੨੫੭	੧੫੫	੬	੨੨) ੦੧	੨੮੨	੧੨	੨੩) ੦੧	੩੦੭	੧੪੫	੭	੨੪) ੦੧	੩੦੭	੧੪੫	੭
੨੧) ੦੧	੨੫੮	੧੫੬	੭	੨੨) ੦੧	੨੮੩	੧੩	੨੩) ੦੧	੩੦੮	੧੪੬	੮	੨੪) ੦੧	੩੦੮	੧੪੬	੮
੨੧) ੦੧	੨੫੯	੧੫੭	੮	੨੨) ੦੧	੨੮੪	੧੪	੨੩) ੦੧	੩੦੯	੧੪੭	੯	੨੪) ੦੧	੩੦੯	੧੪੭	੯
੨੧) ੦੧	੨੬੦	੧੫੮	੯	੨੨) ੦੧	੨੮੫	੧੫	੨੩) ੦੧	੩੧੦	੧੪੮	੧੦	੨੪) ੦੧	੩੧੦	੧੪੮	੧੦
੨੧) ੦੧	੨੬੧	੧੫੯	੧੦	੨੨) ੦੧	੨੮੬	੧੬	੨੩) ੦੧	੩੧੧	੧੪੯	੧੧	੨੪) ੦੧	੩੧੧	੧੪੯	੧੧
੨੧) ੦੧	੨੬੨	੧੬੦	੧੧	੨੨) ੦੧	੨੮੭	੧੭	੨੩) ੦੧	੩੧੨	੧੫੦	੧੨	੨੪) ੦੧	੩੧੨	੧੫੦	੧੨
੨੧) ੦੧	੨੬੩	੧੬੧	੧੨	੨੨) ੦੧	੨੮੮	੧੮	੨੩) ੦੧	੩੧੩	੧੫੧	੧੩	੨੪) ੦੧	੩੧੩	੧੫੧	੧੩
੨੧) ੦੧	੨੬੪	੧੬੨	੧੩	੨੨) ੦੧	੨੮੯	੧੯	੨੩) ੦੧	੩੧੪	੧੫੨	੧੪	੨੪) ੦੧	੩੧੪	੧੫੨	੧੪
੨੧) ੦੧	੨੬੫	੧੬੩	੧੪	੨੨) ੦੧	੨੯੦	੨੦	੨੩) ੦੧	੩੧੫	੧੫੩	੧੫	੨੪) ੦੧	੩੧੫	੧੫੩	੧੫
੨੧) ੦੧	੨੬੬	੧੬੪	੧੫	੨੨) ੦੧	੨੯੧	੨੧	੨੩) ੦੧	੩੧੬	੧੫੪	੧੬	੨੪) ੦੧	੩੧੬	੧੫੪	੧੬
੨੧) ੦੧	੨੬੭	੧੬੫	੧੬	੨੨) ੦੧	੨੯੨	੨੨	੨੩) ੦੧	੩੧੭	੧੫੫	੧੭	੨੪) ੦੧	੩੧੭	੧੫੫	੧੭
੨੧) ੦੧	੨੬੮	੧੬੬	੧੭	੨੨) ੦੧	੨੯੩	੨੩	੨੩) ੦੧	੩੧੮	੧੫੬	੧੮	੨੪) ੦੧	੩੧੮	੧੫੬	੧੮
੨੧) ੦੧	੨੬੯	੧੬੭	੧੮	੨੨) ੦੧	੨੯੪	੨੪	੨੩) ੦੧	੩੧੯	੧੫੭	੧੯	੨੪) ੦੧	੩੧੯	੧੫੭	੧੯
੨੧) ੦੧	੨੭੦	੧੬੮	੧੯	੨੨) ੦੧	੨੯੫	੨੫	੨੩) ੦੧	੩੨੦	੧੫੮	੨੦	੨੪) ੦੧	੩੨੦	੧੫੮	੨੦
੨੧) ੦੧	੨੭੧	੧੬੯	੨੦	੨੨) ੦੧	੨੯੬	੨੬	੨੩) ੦੧	੩੨੧	੧੫੯	੨੧	੨੪) ੦੧	੩੨੧	੧੫੯	੨੧
੨੧) ੦੧	੨੭੨	੧੭੦	੨੧	੨੨) ੦੧	੨੯੭	੨੭	੨੩) ੦੧	੩੨੨	੧੬੦	੨੨	੨੪) ੦੧	੩੨੨	੧੬੦	੨੨
੨੧) ੦੧	੨੭੩	੧੭੧	੨੨	੨੨) ੦੧	੨੯੮	੨੮	੨੩) ੦੧	੩੨੩	੧੬੧	੨੩	੨੪) ੦੧	੩੨੩	੧੬੧	੨੩
੨੧) ੦੧	੨੭੪	੧੭੨	੨੩	੨੨) ੦੧	੨੯੯	੨੯	੨੩) ੦੧	੩੨੪	੧੬੨	੨੪	੨੪) ੦੧	੩੨੪	੧੬੨	੨੪
੨੧														

હીરા તથા ઝવેરાત (Diamonds and Jewels)

માણેક—જે નવરત્નો ગણાય છે, તેમાં માણેકની જાત મુખ્ય ગણાય છે જુની ખાણના માણેક વજનદાર અને મજબૂત હોય છે માણેકમાં પણ એમો જોતા શીખવુ એ ખાસ જરૂરનું છે કોઈમા જાણુ હોય, કોઈમા કુલાર હોય, કોઈમા દુધક હોય, કોઈમા છાટા હોય, એમ અનેક પ્રકારની ખોડ હોય છે તે તપાસતા શીખવુ માણેકની પીક્ષા શીખવાની રીત એવી છે કે જાતજાતના માણેકના કેરીઆના રંગ જુદા જુદા મેલવી પોતા પાસે નમુના રાખવા અને ચડતી ઊતરતી કીમતનો ગઠ પોતાની પાસે રાખવો, જેથી મેલવીને વેપાર થઈ શકે છે મોટું માણેક હોય તે તેલ મુકીને “આ” ગાસ”થી જોઈ શકાય છે જવેરાતની ખાખતમાં માણેકથી ઉમદી એક પણ ચીજ નથી, જેને અગ્નિથી ખળવાનો લય નથી, તેમજ જિંઘા માણેક “તા”માં મુકવાથી રંગ પણ બદલાતો નથી

માણેકની ખાણો શીઆમ, બ્રહ્મદેશ, કાબુલ, મદ્રાસ ઈલાકામાં, સીલોનમાં (માણેક શની અને પોખરાજ ત્રણે જાત નીકળે છે) પંજાબ, મેવાડ અને કાઠી-આવાડમાં સોરઠ પ્રાંતમાં કોઈ કોઈ સ્થળે નીકળે છે માણેકમાં જાતો ઘણી આવે છે પાડવી, નથમલ સાર્થ, કીરમજી, ગુલાબી, ક કુવણી વીગેરે તેમજ એક નરમ જાત જેને Spinal Ruby કહે છે તે પણ માણેકમાજ નીકળે છે ખાણમાંથી જે કાકરી નીકળે છે તેને ખરડ કહે છે માણેકની ખરડ રતીના હિસાબથી વેચાય છે તેમજ ગાર્નેટ વિગેરેની ખરડ રતલના હિસાબથી વેચાય છે મજકુર ખરડ સાફ કરવાના હીંદુસ્થાનમાં કારખાનાઓ મુમ્બઈ, મદ્રાસ, કલકત્તા, જયપુર, અમદાવાદ, ખજાત, સુરત, કાશી, ખનારસ વિગેરે સ્થળોએ છે જ્યાં માલ ઘસવા-વાળા રહે છે, ત્યાં મોકલાય છે

હીરા—હીરા સફેતજ હોય તેમ કાંઈ નહીં લીલો, પીલો, ગુલાબી, ભૂખ-રો, અને કાળા રંગનો પણ હોય છે હીરાની ખાણ હીંદમાં ગોવળકોડા નીજમના રાજ્યમાં છે, જેમાંથી “કોહીનુર” હીરા નીકળ્યો હતો આફ્રીકામાં કેટલાક ભાગોમાં, કીબલી, કેપ કોલોની વિગેરે પ્રાંતમાં હીરા નીકળવાની ખાણો છે તેમજ હાલમાં “ગોલ્ડ કોસ્ટ કોલોની” પ્રાંતમાં હીરાની હસ્તી ધરાવતી મટોડી મલી શકે છે જેને સાફ કરતા તેમાંથી સારી જાતના હીરાના ગાગરા મળી આવે છે આ જગ્યા “અક્રીમ” ના રાજા કે જ્યાં હીરાની ખાણ ચલાવવામાં આવે છે તેની નજીકમાં છે તેના નમુના લડનમાં મોકલવામાં આવ્યા બાદ તે માટે એક કંપની સ્થપાનાર છે આ ઉપરાંત આસ્ટ્રેલિયા તથા અમેરીકામાં

પ્રાચીન પ્રાતમા પણ નીકળે છે હીરાની જુદી જુદી જાતો કહેવાય છે જેમકે ક્રાસમાથી આવતા હીરાને અખંખી હીરા, વીલાયતમાથી આવતા હીરાને નવી ખાણના, તુકી લોડો જે જે હીરા લાવે છે તેને ઇસ્ત ખોલી, તેમજ ખીલીઆન કે ખીલીયટ, પરખ, વલદી વીગેરે નામો અપાય છે તેમા ખીલીઆન એટલે બન્ને તરફ ઘસેલો અને નીચેના ભાગમા અણી હોય એક તરફ ઘસેલો હોય તે વલદી કહેવાય પરખ હીરા તે સાવ કાચ જેવો હોય અને પહેલ મારેલા હોય આ ઉપરાંત વ ર ઘસેલા જડા હીરાને ટાકીચાકહે છે જન્નાપન્નાની ખાણમાથી આવતા હીરાને તે તે નામ અપાય છે

હીરાનું થાન જેમ મોટું તેમ કીમત વધારે ગણાય છે પરંતુ તેમા તેજદાર, પાણીદાર, એળ વગરનો, એમ ઘણી હકીકત જાણવાની છે, તથા તેના ઉપર પહેલ પાડવામા આવે છે

હીરામા લાલ છાટા હોય તે “રંગતીઓ” કહેનાય છે કાગડાના પગ જેવા કાળા છાટા હોય તે “કાગપગો” કહેવાય છે લોહીના જેવો લાસ હોય તે વધુ એળવાળો કહેવાય છે આવા હીરાની કીમત ઓછી અકાય છે

જે હીરામા સફેતાઈના અગમ લીલી ઝાંઝાળી અને એળ વગરની હોય તો તે ભારે કીમતનો સમજવો આવો હીરા પહેરવાથી ઘણું સારું ફળ મળે છે એમ શાસ્ત્ર કહે છે જે હીરામા લીલી ઝાંઝાળી અને અત્યંત પાણી હોય તેને “વનસ્પતિ” કહે છે આ હીરા જેમ સફેત અને પાણીનો ભરપૂર સૂર જના જેવી કાતિવાળો, અને સફેતાઈ ઉપરાંત ઘાટ તથા નમુનો સારો અને તરાહ તરાહની રંગની ઝાંઝાળો હોય તેમ ઊંચામા ઊંચો ગણાય છે

હીરાને પહેલ પાડવાના (એટલે “કટ” કરવાના) કારખાના ફક્ત બેદલ્અમમાજ છે ત્યાં હીરાને ઉત્તમ પ્રકારનો કટ થઈ શકે છે હીરાને જ્યારે “કટ” કર્યા વગરનો હોય ત્યારે ભલે વજનમા વધારે હોય, છતાં કીમત ઓછી ગણાય છે (દાખલા તરીકે રતિના ૨૦૦ રૂપીઆ હોય તેની કટ કર્યા પછી વજન ઘટી જાય છતાં ઊંચી કીમત ઉપજે છે) હીરાના મોટા વળતે બેદલ્અમ કટનો, અમેરીકન કટનો, ઇંગ્લીશ કટનો, ર્યુચર કટનો, એમ નામ અપાય છે હીદમા “જયપુરી” કટ અને “ખલાતી” કટ એ નામો ઇન્ડિયનમા પ્રખ્યાત છે હાલમા મુબઈમા પણ કટ થઈ શકે છે ઊંચી કીમતના હીરાઓમા—વનસ્પતિ, ગુલાબી અને જ્વેલ એ મુખ્ય છે કારણ તેની ઉત્પત્તિ જુદી છે હીરા વાપરનારી શોખીન પ્રજા પ્રથમ નજરે અમેરીકાની છે હીદમા

જે હીરા આવે છે તે ઓડી કીમના અને સાધારણ માલ આવે છે એમ
ઝવેરીઓનું કહેવું છે હાલમાં રજવાડાઓ પણ તેવો ઊંચો માલ લેવાનો
શોખ ધરાવતા નથી

પાનુ —ગ્રામીન, બ્રહ્મદેશ, તેમજ મગન ઇલાકામાં નીકળે છે તેની ખાણ
માથી કાઢી નીકળે છે લીલા ટાપુ (Green Islands) માં નીકળતા પાના ઓ-
ચી કીમતના ગણાય છે ચોરાશી જાતના જવેરાતમાં પાનાની પરીક્ષા કરવામાં
બહુજ સાવચેતી રાખવી પડે છે ચાલુ જમાનામાં મોતી, હીરા, પાના, માણેક
વીગેરે ઇમીટેશન પુષ્કળ નીકળ્યા છે જે અસલને પણ ટક્કર મારે તેવા હોય
છે રાનીની જાત માચી તે કાશ્મીરના પત્યાળા પ્રાતમાં ખાણુ છે ત્યાં તથા
હીમાલયના પહાડનાં મુલકોમાં થાય છે પરવાળું ઇટાલી તરફ, ઇરાની અખાત
અને સુમાત્રા તથા જાપાન તરફના દરીઓમાં થાય છે તે રંગે સીંદુરીઆ તથા
ચુલાખી રંગના પણ હોય છે આ સિવાય પોખરાજ, સીલોન બ્રહ્મદેશ વીગેરે
મુલકોમાં નીકળે છે સફેદ પોખરાજ કેઈ કેઈ એવાં તે આવે છે કે અસલ
હીરાને પણ કોરે મુકી દીએ તેમાં ચમક પણ હીરાના જેવીજ હોય છે તેના
સાચા ખોટાની પરીક્ષા પાણીથીજ થાય છે બનાવટી પોખરાજ પણ આવે છે
ઝવેરાતની ચોરાશી જાત જાણીની છે તેથી વધારે પણ હશે કારણકે ચાલુ જમાનામાં
નકલી અને બનાવટી “ટેટના હીરા” જેવા ઝવેરાતો નીકળવાથી જાતોમાં વધારો
થઈ શકે દરેક ઝવેરાતને કેમ ઓળખવું, તેમાં રહેલી એજ કેમ જાણવી,
એજ વિનાનું નગ પહેરવાથી શુ શુ ફાયદા છે, તથા તે સબધી ફલાદેશ
શુ શુ થાય છે તે સવિસ્તર આપવામાં આવે તે એક પુસ્તકજ થાય ઉપર
જેટલા જણાવ્યા તે સિવાયના મુખ્ય લીલમ, ગોમેધક, લસણીઓ, અલેમાની,
સલેમાની, ચમકપાણુ વીગેરે ૮૪ જાતના છે તેના નામ આપવામાં આવે છે

ચોરાશી જાતના જવેરાતના નામ—

૧ હીરા	૨૨ સોનામુખી	૪૩ જાહુદ	૬૪ પદ્મ
૨ માણેક	૨૩ રૂપામુખી	૪૪ લાજવત	૬૫ ચક્રમક
૩ મોતી	૨૪ તારામ હલ	૪૫ જરમુરા	૬૬ અકીક
૪ પાનુ	૨૫ ટોપાસ	૪૬ દાનાકરંગ	૬૭ કેરબો
૫ પોખરાજ	૨૬ નરમ	૪૭ નગોરી	૬૮ પટોળીઉ
૬ પરવાળું	૨૭ ધુમ	૪૮ રેહડા	૬૯ લીલુ
૭ નીલમ	૨૮ તુનેલો	૪૯ કટલા	૭૦ ચેલાસાઈ

૮ ગોમેધડ	૨૬ પંતોનીઓ	૫૦ અઠડા	૭૧ ચમકપાણી
૯ લનણીગો	૩૦ મ ગોડસળ	૫૧ જઠડા	૭૨ બીકાગે
૧૦ ખીંગળ	૩૧ મ ગેઅખસુદ	૫૨ હમમ	૭૩ સુગધી
૧૧ મમર્ગી	૩૨ મ ગેમગમ	૫૩ પમમ	૭૪ લોલછાયો
૧૨ ડ ડાલડ	૩૩ સ ગેમગવાર	૫૪ મનાદો	૭૫ મકનાતી
૧૩ ડિલના	૩૪ ન ગેજનમ	૫૫ ઢેરી	૭૬ રતક
૧૪ ચોપલ	૩૫ સ સુધગીઆ	૫૬ હઠીદ	૭૭ કુરડ
૧૫ ખીરાજ	૩૬ સ ગેજરો	૫૭ ધુરેનજર	૭૮ ફાટડ
૧૬ મવાન	૩૭ સુવાલાજી	૫૮ રતક	૭૯ ખુરચ
૧૭ પાગમમણા	૩૮ સ ગેમગસુદ	૫૯ સુસાઈ	૮૦ સલોઠવક
૧૮ લાલડી	૩૯ સ ગેગુદડી	૬૦ ગોહરી	૮૧ થાકુત
૧૯ મ ગજ	૪૦ સ ગેઅખરી	૬૧ જખરજત	૮૨ જેરમુરાદ
૨૦ સુલેમાની	૪૧ સ ગેતીલીઅર	૬૨ પાઉજર	૮૩ તામ્રમુખી
૨૧ મોનંડા	૪૨ સ ગેમતારા	૬૩ અલેમાની	૮૪ લોહમુખી

આ સિવાય ગાર્નેટ, એશમ, પ્રેનાઈટ, વીગેરે તથા અગ્રેજી નામો ગણતા જાતોના વધારે કદ શકે

ઉપરની ચોગશી જાતના જવેરાતની પાળખ શીખવવાની નિશાળ લખનૌમાં અવરી હીન્ડલાલ પુનીલાલની દેખરેખ નીચે થોડા વરસ અગાઉ ચાલતી હતી એમ માલગવામાં આવતા તે દરેકની પાળખ સળધી વિશેષ હકીકત આગળ ઉપર ગાપવામાં આવશે

જેમ દરેક વેપારના વેપારીઓની એસોશીએશન છે, તેમ હીરાના વેપારીઓની એમોશીએશન પણ છે, જેનું નામ ' ધી એમેલીગની મગો ના ગ્રા. ડાયમંડ મરચન્ટસ એસોશીએશન ' છે આ એસોશીએશન દેશી વેપારીઓનું બનેલું છે હીરા અને જવેરાતના વેપારીઓનું એક બીજું યુરોપીયન મંડળ છે કે જેનું નામ " ધી યુનીયન ઓફ ડાયમંડ ઇમ્પોર્ટસ " છે તે બહુ

મદદગુ એમોશીએશનના સભાસદોની દાખલ ફી રૂ. ૧) એક અને વાર્ષિક રા. ૨૪) ચેવીમ છે ઇંગ્લેન્ડના વેપાર કરનાર આશામી કે દવાલ હોય તે

આ મડળનો સભામદ થઈ શકે છે હાલ અને ૧૯૨૩ ના જુલાઈ દરમિયાન મેળ રોની સખ્યા ૧૦૩ ની છે સદગ્રહ મડળીના ઉપયોગી કેટલાક ધારાધોળી નીચે મુજબ છે —

૧ એસોશીએશનના કોઈપણ મેમ્બરે વિદેશી વેપારીઓને ધરાકોમા લઈ જવા નહી

૨ માલ વેચનાર ધણી પામેથી માલના વેચાણનું ખીલ જ્યાં સુધી ન મલે ત્યાં સુધી તે માલ વેચનારની માલીફીનો ગણાય

૩ હીરાનું વેચાણ દલાલ મારફતે થયું હોય—નો દલાલી

(૧) કેરેટના ભાવથી વેચાણ થયું હોય તો દલાલી એટલે લેખે અને

(૨) રતિના ભાવથી વેચાણ થયું હોય તો દલાલી બે ટકા લેખે વેચનાર આશામીને આપવી (અર્થાત્ લેનાર ધણીની માથે દલાલી નહી)

૪ એસોશીએશનના મેમ્બરો શિવાયના હીરા ખરીદ કરનારામા હીરા રતિના ભાવથી અને વજનથી દરેક સભાસદે વેચવા, પરંતુ ‘ યુનીયન ઓફ ડાયમંડ ઇમ્પોર્ટર્સ ’ના મેમ્બરો કે જે આ એસોશીએશનના સભાસદો ન હોય તેને કેરેટના વજનથી વેચવાની સભામદને છુટ છે

૫ ધરાકોને જે માલ વેચવામા આવે, તે દરેક મેમ્બરે માપીબી વેચવો, એટલે રોકડાનું જે કઈ ડાપી આપવામા આવતું હતું તે તા ૧૫-૫-૨૩ થી બંધ કરવાપા આવે છે

૬ ધરાકોને માલ વેચતી વખતે મુકાબલામા એકજ ચીટ્ટીઓ ભગવા પછી સાકર વગેરે (કાપડમા “ શાહી ” અપાય છે તેવી હીરામા માઠર ગ્રાન્ટ વપગય છે) કઈપણ ડીમન ઓગ્રી કરવી નહી અને તેજ દિવસે ખરીદનાર પાસેથી ખુલાનો લેવો ખુલાનો ન આપે તો મુકાબલાવાળા દરેક મેમ્બરોએ મુકેવો માલ પોતાની પાને તેજ વખતે પાછો લઈ લેવો

૭ (જિવાળી સિવાય) દરેક મામની અમાસને દિવસે બધા મેમ્બરોએ આખો દિવસ કામકાજ બંધ રાખવું

આ ઉપરાંત યુરોપીયન વેપારોઓનું જે યુનીયન છે તેની સાથેના થયેલા ઠરાવ અનુસાર એક એવી કલમ છે કે —

એસોશીએશનનો કોઈપણ સભાસદ મડળીના મેમ્બર મિત્રાય બીજા કોઈ પણ માણસને વિદેશી હોલસેલ વેપારીના (સાહેબના) નામથી બેચી શકે નહી

અને યુનીઅનના મેળરો ફક્ત આ એસોશીએશનના મેળરોનેજ પોતાનો માલ વેચી શકે આ ઉપરાંત માલ બંદગડ (On approval) લઈ બંધ તેના ધારા ટૂંકમા નીચે મુજબ છે

૧ બંદગડ માલ લેતી-આપતી વખતે જગખર ખાત્રી કરવી (૧) બંદગડ માલની તમામ જોખમદારી અને જવાબદારી બંદગડ લેનાર ધણી ઉપર છે (૩) બંદગડ માલનું વેચાણ થયા બાદ પુરેપુરું નાણું ન ચુકવાયા હોય ત્યાં સુધી માલની માલેજી માલધણીની ગણાય છે (૪) દલાલ મારફતના વેચાણમા માલ ધણી વેચાણ અને જોખમદારી કબુલ કરે ત્યાં સુધી બંદગડ માલની બધી જવાબદારી દલાલ ઉપર રહે

જન્મ દિવસના માસ મુજબ કયા કયા નંગનો ઉપયોગ કરવાથી

શુ શુ ફાયદા થાય છે તે માટેની યુરોપીય માન્યતા

(Birthday-Jewels)

મહિનો	નંગ	ફાયદો
જાન્યુઆરી મા	ગાર્નેટ પહેવાથી	સ્થિરતા
ફેબ્રુઆરી „	ચાક્રુત „	સતોષ
માર્ચ „	અકીક „	હીમત
એપ્રિલ „	હીરો „	નિર્દોષતા
મે „	પાનુ „	સ્નેહમા અગ્રિકતા
જુન „	એરમનુ નંગ „	તદુરસ્તી
જુલાઈ „	માણિક „	મનોમજ
ઓગસ્ટ „	ગોમેધક „	લગ્નમજબ
સપ્ટેમ્બર „	કીમોલાઈટ „	દાનાઈ
અક્ટોબર „	લસણીયો „	આશાતૃપ્તિ
નવેમ્બર „	પોખરાજ „	વફાદારીની પ્રાપ્તિ
ડીસેમ્બર „	પીરોન્	સુખી

૨૫-ચાંદી (રૂપુ) (Silver)

ચાંદી એટલે રૂપુ રૂપાના લાકડા તથા પાટો આવે છે જેને Silver bars કહે છે, તે મુખ્યત્વે પશુ બને છે અને વીલાયત અમેરીકાથી પશુ આવે છે જે લાકડા દેશી આવે છે અને જેને ચાંદીઓ અથવા ગોળીઆ કહે છે તે ગામડી ચાંદીની પાડવામાં આવેલી હોય છે ચાંદીની નીપજ મોટે ભાગે મેક્સિકો અને કાકેસસમાં આવેલી ખાણોમાંથી થાય છે જે જગાઈને અને શોધાઈને અત્રે આવે છે એક પાટનું વજન ૨૮૦૦ તોલાથી ૩૨૦૦ અને વધુમાં ૩૫૦૦ તોલા સુધીનું થાય છે તે અમેરીકાથી યુરોપથી, અને ચીનથી અત્રે આવે છે

ચાંદીનો ભાવ વીલાયતમાં ઓસ ઉપર અમુક પેનીનો થાય છે, જ્યારે અત્રે મુખ્ય, કલકત્તા, વિગેરે સ્થળોએ ૧૦૦ તોલાનો અમુક રૂપીઆ એમ બોલાય છે એટલે વીલાયતી ચાંદીની લેવડ દેવડ તથા વાચદાનો મોદો ૧૦૦ તોલાના હિસાબે બોલાય છે અને ગામડી ચાંદીનો ભાવ છુટક તોલાનો બોલાય છે. વીલાયતી ચાંદી કરતા ગામડી ચાંદીનો ભાવ આગલ બેથી ત્રણ ટકા ઓછો રહેતો પશુ હાલમાં ગામડી ચાંદી ૬૬ જેટલા ટકાની લગભગ આવતી હોવાથી વીલાયતીના ભાવ કરતા અરધાથી એક ટકાનો ફેર રહે છે. વીલાયતી ચાંદી બે બતની આવે છે ૧૭૫ પેનીની અને ૧૭ પેનીની, તેમાં ૧૭૫ પેનીની ચાંદીને બજારમાં ગોળીઆ, ન. ૬૬૬ એમ બોલે છે આને મલતી પાટો મુખ્યત્વે કારખાનમાં બનાવે છે પણ તે અસલ નહિ ચાંદીની પાટ જે વિલાયતી આવે છે, તેના ઉપર તે કેટલા ઓસની છે તે જણાવેલું હોય છે તેના તોલા કરવા હોય તો ગુણવા એટલે એક ઓસના ૨૨ તોલા ગણાય છે અર્થાત્ ૩ ઓસના ૮ તોલા થાય છે ૬ બલા તરીકે ચાંદીની ૧ પાટ ૧૨૦૦ ઓસની છે તેના દર રૂ. ૮૬) લેખે કેટલા રૂપીઆ તે ઉપર મુજબ ૧૨૦૦ ઓસના ૩૨૦૦ તોલા થાય તેના ઉપરના ભાવથી રૂપીઆ ૨૮૫૬ થાય

અથવા ઓસને બમણા કરી ૩ ભાગવા. જે ભાગાદર આને તેને બમણા કરેલા ઓસમાં ઉમેરવા પી પણ તેટલા તોલા આવશે ૧ ઓસના ૧૦૦ ટોકડા ગણાય છે

ચાંદીની ચડત ન્યુયોર્કથી, લંડનથી અને સાન ફ્રાંસીસ્કોથી હીન્દ તથા ચાન ખાને મુખ્યત્વે કરાને થાય છે. ચીનમાં ચાંદીનું ચલણ વિશેષ હોવાથી તથા હીન્દમાં ચાંદીના સિક્કા છુટથી ફરતા હોવાથી આ બન્ને દેશ મોટા પ્રમાણમાં ચાંદી ખાનારા દેશ કહેવાય છે જો કે હિંદુસ્થાનમાં કાગળની નોટોનું ચલણ વિસ્તર્યા પછી, અને લોકાન સચવાની, ગણવાની તથા લાવવા લઈ જવાની

જહેમત વધારે પડે તેથી નોટોની પસંદગી વિશેષ પ્રમાણમાં થાય છે, ત્યારપછી ચાદીનો ખર્ચ ઘટી જવા પામ્યો છે.

મુખર્જી કલકત્તામાં ચાદીનો ભાવ ચીનની હુડી ઉપર, લંડનના ભાવ ઉપર, બજારની લેવાલી વેચવાલી ઉપર, સ્ટર્લિંગ હુડીઆમણ ઉપર તથા આસમાની સુલતાની ઉપર રહે છે.

ચાદીનો સટ્ટો બહોળા પ્રમાણમાં મુખર્જી, કલકત્તા વીગેરે સ્થળોએ ચાલે છે તે સટ્ટો એટલે વાચદાનો વેપાર દેશી મહિના મુજબ વાચદા સબધી હમી-ત તથા થય છે, એટલે જે માસ ચાલતો હોય તે માસની ડીલે વરીની બોલીથી તથા તે પછીના માસની ડીલેવરીની બોલીથી શરદાની પેઢી, તેના આડતીઆ તથા બેકા અને ચોકસીઓ કરે છે તે ચોકસીઓની દુકાનો મુખર્જીમાં જવેરી બજારમાં આવેલી છે જ્યાં ચાદી અને સોનાનો હાજર તથા વાચદાનો વેપાર એસોશીએશનના બધા રજુ મુજબ થાય છે અને સોદો થયા પછી આપન આપસમાં વળતે દિવસે રજુ કરાવી લે છે તે એસોશીએશન કે જેનું નામ પહેલાં ધી બુલીઅન મર્ચન્ટસ એસોશીએશન હતું તેને હાલમાં “ધી બોમે બુલીઅન એકસ્ચેન્જ લીમીટેડ” કહેવામાં આવે છે, તેના ચાદીના સોદા તથા ડીલેવરી આપવા લેવાના ધારા નીચે મુજબ છે —

ચાદીના વાચદાના ધારા.

- ૧ ચાદીનો વાચદો દરેક મહિનાની વહી ૫ નો ગણાશે
- ૨ વાચદાનો સોદો એક પેટીના (એટલે પાટના) તોલા ૨૮૦૦ ના હિસાબે ગણાય
- ૩ તેજ મહી મુદ્દી ૧૫ ને દિવસે ત્રણ વાગ્યે, અને સવિવર હોય તો ૧ વાગ્યે, પુનેમને દિવસે બજાર બંધ હોય તો વહી ૧ ને દિવસે, અને બે પુનેમ હોય તો બીજી પુનેમને દિવસે સહી બોલવી પુનેમનો ક્ષય હોય તો વહી ૧ ને દિવસે સહી બોલવી
- ૪ હવાલા વહી ૩ થી શરૂ કરવા વહી ૫ ને દિવસે બાર વાગ્યે વધતોનો ભાવ નક્કી કરી પછી ચીક્રી (Delivery order) કાઢવી
- ૫ વહી ૮ ને દિવસે ચાર વાગ્યા સુધીમાં વેચનાર ધણી લેનારને ચીક્રી આપે, તે મુજબ ન આપે તો એસોશીએશનમાં નોંધ કરાવી વહી ૧૦ ને દિવસે ૧૨ વાગ્યા સુધી માલ આપવો જોઈએ, તે મુજબ પણ ન કરવામાં આવે તો

- બેથી સાડા પાચ સુધીમા વેચનારને બેખમે માલ ખરીદે, અને નુકશાની વસુલ કરે પણ તે નુકશાની લીલામના દિવસના ભાવ કરતા સો તોલે રૂા ૩૫ થી વધુ ન હોવી બેખમે
- ૬ તેમજ લેનાર વદી ૯ ને દિવસે ચીકીનો માલ ન કઢાવે તો વદી ૧૦ મે એસોશીએશનમા નોંધ કરાવી, બહાર લીલાઉથી વેચી નાખે, અને નુકશાની લેનાર પાસેથી વસુલ કરે
- ૭ ચીકીની લેવડ દેવડ બેકની સાડા પાચ વાગ્યા સુધી, શનીવારે ફક્ત બેકની ૧૨ વાગ્યા સુધી, અને ગામની સાડા પાચ વાગ્યા સુધી આપવી લેવી ચીકી લખી તારીખથી બીજે દિવસે આપે તો પાટ ૧ ના મીતી એક દીઠ બાર આના લેખે બ્યાજ લેવુ આપવુ
- ૮ માલ કઢાવવા સખંધી.—ચીકીનો માલ બેકનો ત્રણ (મુ ટા) વાગ્યા સુધી અને ગામનો પાચ વાગ્યા સુધી કાઢી આપવો ચીકી લખી તારીખથી બીજે દિવસે માલ કઢાવે તો તેનુ બ્યાજ લેવુ નહી, પણ તે પછી કઢાવે તો એક દિવસ એછા ગણી બ્યાજ લખી તારીખથી બાર આના લેખે લેવુ ચીકી લખી તારીખથી બીજે દિવસે બેક બધ હોય તો બેક ખુલ્લે વગર બ્યાજે માલ કઢાવી આપવો પણ પછી કઢાવે તો બ્યાજ લખી તારીખથી લેવુ
- ૯ વાયદામા ચાદી વીલાયતી, અમેરીકન જર્મની, આસ્ટ્રેલીઆ, ચીન, જાપાનથી આવેલી ટચ ૯૯૬ થી ૯૯૯ ની ચાલશે, અને ચાદીની પેટી એસ ૮૦૦ થી એછા વજનની ચાલશે નહી
- ૧૦ ચાદીમા દલાલી પાટ દીઠ ચૌદ આના છે .

ધી બોમ્બે બુલીયન એક્સચેન્જ લી૦ ના સવત ૧૯૮૦ના વાયદાના (ચાંદાને માટે)
નક્કી થયેલા પત્રોવટના હવેસો

અણીનાઓ	ટલક મદી	મધ્યગતોના (૧૦૦) નો ભાવ	ચીઠી ર શ	ચીઠી નહિ મ ગત ને ટીમ	ચેચનાર તથા ચેના ને હીમાણે લીનામ	ચલણ
કારતક	શુદ્ધ ૧૫ ને શુક્ર તા ૨૩-૧૧-૨૩	વદ પ ને બુધ તા ૨૮-૧૧-૨૩	વદ પ થી ૮ બુધથી શની તા ૨૭-૧૧-૨૩ થી તા ૧-૧૨-૨૩	વદ ૮ ને શની તા ૧-૧૨-૨૩ ની સાથે	૧૬ ૧૦ ને સોમ તા ૩ ૧૨-૨૩	૧૬ ૧૩ ને શુક્ર તા ૬-૧૨-૨૩
માગસર	શુદ્ધ ૧૫ ને રવી તા ૨૩-૧૧-૨૩	વદ પ ને શુક્ર તા ૨૮-૧૨-૨૩	વદ પ થી ૮ શુક્રથી સોમ તા ૨૮ થી ૩૧-૧૨-૨૩	વદ ૮ ન સોમ તા ૩૧-૧૨-૨૩ ની સાથે	વદ ૧૧ ને બુધ તા ૧-૧-૨૪	વદ ૧૩ ને શુક્ર તા ૪-૧-૨૪
પોષ	શુદ્ધ ૧૫ ને સોમ તા ૨૧-૧-૨૪	વદ પ ને શની તા ૨૬-૧-૨૪	વદ પ થી ૮ શની થી મગળ તા ૨૬ થી ૨૮-૧-૨૪	વદ ૮ ને મગળ તા ૨૮-૧-૨૪ ની સાથે	વદ ૧૦ ને શુક્ર તા ૩૧-૧-૨૪	વદ ૧૪ ને સોમ તા ૪-૨-૨૪
માઢિ	શુદ્ધ ૧૫ ને બુધ તા ૨૦-૨-૨૪	વદ પ ને સોમ તા ૨૫-૨-૨૪	વદ પ થી ૭ સોમથી બુધ તા ૨૫ થી ૨૭-૨-૨૪	વદ ૭ ને બુધ તા ૨૭-૨-૨૪ ની સાથે	વદ ૧૦ ને શુક્ર તા ૨૮-૨-૨૪	વદ ૧૪ ને મગળ તા ૪-૩-૨૪
ફોગણ	શુદ્ધ ૧૫ ને શુક્ર તા ૨૧-૩-૨૪	વદ પ ને મગળ તા ૨૫-૩-૨૪	વદ પ થી ૮ મગળ થી શુક્ર તા ૨૫ થી ૨૮-૩-૨૪	વદ ૮ ને શુક્ર તા ૨૮-૩-૨૪ ની સાથે	વદ ૧૦ ને રવી તા ૩૦-૩-૨૪	વદ ૧૩ ને મુધ તા ૨-૪-૨૪
ચૈત્ર	શુદ્ધ ૧૫ ને શની તા ૧૯-૮-૨૪	વદ પ ને શુક્ર તા ૨૪-૪-૨૪	વદ પ થી ૮ શુક્ર થી રવી તા ૨૪ થી ૨૬-૪-૨૪	વદ ૮ ને શા તા ૨૬-૪-૨૪ ની સાથે	૧૦ ૧૦ ને સોમ તા ૨૮-૪-૨૪	વદ ૧૩ ને શુક્ર તા ૧-૫-૨૪

વેશાખ	શુદ્ધ ૧૫ ને રસી તા ૧૮-૫-૨૪	વદ ૫ ને શુદ્ધ તા ૨૩-૫-૨૪	વદ ૫ થી ૮ શુદ્ધ થી સોમ તા ૨૩ થી ૨૬-૫-૨૪	વદ ૮ ને સોમ તા ૨૬-૧-૨૪ ની સાંજે	વદ ૧૦ ને બુધ તા ૨૮-૫-૨૪	વદ ૧૩ ને શની તા ૩૧-૫-૨૪
જ્યેષ્ઠ	શુદ્ધ ૧૫ ને મગળ તા ૧૭-૬-૨૪	વદ ૫ ને શની તા ૨૧-૬-૨૪	વદ ૫ થી ૮ શની થી મગળ તા ૨૧ થી ૨૪-૬-૨૪	વદ ૮ ને મગળ તા ૨૪-૬-૨૪ ની સાંજે	વદ ૧૦ ને ગુરુ તા ૨૬-૬-૨૪	વદ ૧૩ ને સોમ તા ૩૦-૬-૨૪
અશ્વિન	શુદ્ધ ૧૫ ને બુધ તા ૧૬-૭-૨૪	વદ ૫ ને સોમ તા ૨૧-૭-૨૪	વદ ૫ થી ૮ સોમ થી ગુરુ તા ૨૧ થી ૨૪-૭-૨૪	વદ ૮ ને ગુરુ તા ૨૪-૭-૨૪ ની સાંજે	વદ ૧૦ ને શની તા ૨૬-૭-૨૪	૧ ૧૩ ને મગળ તા ૨૧-૧૧-૨૪
આવશ્ય	શુદ્ધ ૧૫ ને ગુરુ તા ૧૪-૮-૨૪	વદ ૫ ને મગળ તા ૧૮-૮-૨૪	વદ ૫ થી ૮ મગળ થી શની તા ૧૮ થી ૨૩-૮-૨૪	વદ ૮ ને શની તા ૨૩-૮-૧૪ ની સાંજે	વદ ૧૦ ને સોમ તા ૨૫-૮-૨૪	વદ ૧૩ ને ગુરુ તા ૨૮-૮-૨૪
ભાદરવો	શુદ્ધ ૧૫ ને શની તા ૧૩-૯-૨૪	વદ ૫ ને ગુરુ તા ૧૮-૯-૨૪	વદ ૫ થી ૮ ગુરુ થી રસી તા ૧૮ થી ૨૧-૯-૨૪	વદ ૮ ને રસી તા ૨૧-૯-૨૪ ની સાંજે	વદ ૧૦ ને મગળ તા ૨૩-૯-૨૪	વદ ૧૩ ને શુક્ર તા ૨૬-૯-૨૪
આસાદ	શુદ્ધ ૧૫ ને રસી તા ૧૨-૧૦-૨૪	વદ ૫ ને શુદ્ધ તા ૧૭-૧૦-૨૪	વદ ૫ થી ૮ શુદ્ધ થી મગળ તા ૧૭ થી ૨૧-૧૦-૨૪	વદ ૮ ને મગળ તા ૨૧-૧૦-૨૪ ની સાંજે	વદ ૧૦ ને ગુરુ તા ૨૩-૧૦-૨૪	વદ ૧૨ ને શની તા ૨૫-૧૧-૨૪

તા ૧૦ ૬૦ ઉપલા દિવસોમાં કાલપણ્ય દિવસ બજાર આખો દડાડો બધ રહેશે તો તેટલા દિવસો ગણવાની પતાવટમાં વધારવામાં આવીશે

૨૬ સોનું (Gold)

સોનાની મોટી ખાણો અમેરીકા, આસ્ટ્રેલિયા, દક્ષીણ આફ્રીકા (નાતાલ) કેલોફોર્નીઆ અને ન્યુમાઉથ વેલ્સમાં છે, જ્યાંથી શુદ્ધ થઈને ગળાઈને યુરોપ માર્કેટે અગર પરભાર હિંદુસ્થાનમાં આવે છે હિંદુસ્થાનમાં પણ સોનું નીકળવાની જગ્યાઓ પ્રસિદ્ધ છે જેવી કે ઓરીસા અને ઓઢીઆ પ્રાંતમાંની સંબલપુર, ખુદેલખંડ અને મહિસુર પ્રાંતની ખાણો, તથા ચીનામાં અને પન્નારની રેતી તે સિવાય મદ્રાસ ઇલાકામાં સદુર, હુટી, અનંતપુર વીગેરે સ્થળો તથા બર્મામાં પણ અમુક સ્થળો આવેલા છે

મુબઈની બજારમાં સોનાની ઘણી જાતો વેચાય છે, જેવી કે નેશનલ બેંકની લગડી, ચાર્ટર્ડ બેંકની લગડી, નેટીવ યુનીઅન લગડી, મુબઈની ટકશાળના પાટલા, નેમજ હજી ટચના પાટલાનું સોનું જેવું કે નારણદાસ મોતીદાસની છાપનું, ફકીર શેઠની છાપનું, ચીતુની છાપનું, મણી ચીમનની છાપનું વીગેરે ઉપરની જે બેંકોની લગડી જણાવી છે તે ૧૦૦ ટચની ગણાય છે, અને જે હજી ટચના પાટલા જુદા જુદા દુકાનવાળાના નામથી વેચાય છે તે અહીંના બનાવેલા હોય છે દરેકનો ભાવ જુદો જુદો હોય છે અને દરેક સોનાનો ભાવ ટચ ઉપર થાય છે

૧ સોનાની લગડી જે નેશનલ બેંકની આવે છે, તે ૧૦૦ ટચની ગણાય છે, પણ ૬૬ ટચ અને ૬૪ દોકડાની આવે છે, પરંતુ પૈસા ૧૦૦ ટચના લેવામાં આવે છે એટલા ટચના પૈસા કાપી આપતા નથી. નેશનલની ત્રણ લગડી ૮૦ તોલા થાય છે

૨ બીજી લગડીઓ જે વીલાયતી પાટલાની આવે છે, તે ૬૬ ટચ ૪૧ દોકડાથી ૭૫ દોકડા સુધીની આવે છે અમેરીકન લગડી ૬૬-૮૦ દોકડાની થાય છે ભાવ તે ૧૦૦ ટચનો થાય છે અને વધારે એટલા ટચના પૈસા મજરે લેવાય છે.

૩ મુબઈના ટકશાળના પાટલા જે અત્રે ટકશાળમાં પાડેલા હોય છે, તેના ઉપર સરકાર ટચ નાખી આપે છે, તે વધારેમાં વધારે ૬૬ ટચ અને ૬૮ દોકડા સુધીના આવે છે, તેપણ હિસાબે લેવાય દેવાય છે જેટલા ટચનો પાટલો પડાવેલો હોય તે ટકશાળ પાડી આપે છે અને વધારેમાં વધારે ઉપર કદા તેટલા ટચનો પાડી આપે છે અને એસે (Assay) ડીપાર્ટમેન્ટ તેના ઉપર કસીને છાપ મારી આપે છે તથા તેનું ફારમ પણ આપે છે

૪ ચીનાઈ ગોળ લગડી આવે છે તે ૬૭ ટચ ૬૦ દોકડાથી કરી ૬૬ ટચ અને ૨૦ દોકડા સુધીની આવે છે

૫ ગીનીનું સોનું હમિશા હલકું હોય છે, કારણકે વીલાયતી ગીની જેને પવન ઘોડાની કહીએ છીએ તે ૯૧ ટચ ૬૦ દોકડાની હોય છે ૧૦૦ ગીનીનું વજન ૬૮ તોલા ૭ વાલ થાય ગીની વીલાયતી ઘોડાછાપ નવી અને જુની એમ બે જાતની આવે છે જ્યોર્જ અને એડવર્ડ છાપની આવે તે નવી બાકીની જુની તેમા રાણી, ચોટલો, મુગટ એમ આવે છે, તે વજનમાં રજા વાલની થાય છે એટલે અગીઆર આનીઆર થાય ગીની ટચની (નાતાલની) આવે છે તે ઓછા વજનની અને ઓછા ટચની આવે છે ચીનાઈ ગીની ૯૦ ટચની આવે છે, અને તે વજનમાં રજા, રજ, રપ અને રરના વાલની પણ હોય છે તુર્કી છાપની ગીની આવે છે તે રપ વાલની વજનની (દસ આનીઆર) પણ ૯૧-૬૦ ટચની હોય છે દરેક જાતની ગીનીના અરક્ષીઆ પણ આવે છે

કુદન—સોનાથી પણ ઉચુ તે કુદન કુદન આપણા દેશના જડીઆજ બનાવે છે બીજે કેથેથી પણ આવતું નથી, તે બનાવવા માટે માટી, સેલ, મીઠું વીગેરે નાખી લેળ બાળીને શુદ્ધ સોનું કરે તે કુદન તેના ટચ ૧૦૧ જેટલા થાય કુદનનો હીરા માણેક વિગેરે નગ જહવામાજ ઉપયોગ થાય છે તેમા કાચુ રહેલું કામ ન લાગે એવી ખુબી છે.

સોનાનો તોલ મુબઈગરા રૂપીઆ પ્રમાણે થાય છે એક રૂપીઆઆરનો એક તોલો ગણાય છે, અને ભાવ તોલાનો થાય છે તોલાના વાલ ૪૦ ગણાય છે અને મુબઈમા એજ રીતે હિસાબ ગણાય છે, પણ કાઠીઆવાડમા તોલાના ૩૭ વાલ (એટલે ૧૬ વાલનો ગદિઆણું અને ૨ ગદિઆણું તોલો એ હિસાબે) ગણાય છે

મુબઈમા હિસાબ કરતી વખતે તોલાના ૪૦ વાલ મુજબ ગણતા જેટલે રૂપીએ તોલો તેથી અઢી ગણે દોકડે વાલ અને જેટલે આને તોલો તેથી અઢી ગણી બદામે વાલ મુજબ ગણત્રી કગય છે ટચનો ફેર હોય તે મજરે લેવાય છે દાખલા તરીકે સોનાની ત્રણ લગડી તોલા ૮પા ૪ વાલ છે તેના દર રૂ ૨૩૨ લેખે કેટલા રૂપીઆ ? તો ઉપર મુજબ ગણતા રૂ ૨૦૦૦૧૧૮૧, અને ટચનો હિસાબ કરવો હોય તો ટચ અને દોકડા આપેલા હોય તેમા જેટલા રૂપીએ તોલો તેટલા દોકડાને એક ટચ સમજવો અને જેટલા દોકડા ઓછા હોય તેને, જે હિસાબ (ભાવ અને તોલાથી ગણતા) આવ્યો હોય તે વડે ગુણતા જે ગુણકાર આવે તે ફેકડા, તેમાંથી જમણી બાજુના બે આકડા કાઢી નાખતા રહે તે દોકડા અને તેના કરવા રૂપીઆ ૧૦૦ ફેકડાનો ૧ દોકડો, ૧૦૦ દોકડાનો ૧ રૂપીઆ આ મુજબ હિસાબ ગણતા જે આવે તે અસલ ગુણકારમાંથી બાદ કરેલા.

અથવા વજનના તોલા અને વાલ હોય તેને કહેલા ભાવથી ગુણતા જે ગુણકાર આવે તેને જેટલા ટચનુ સોનુ કહ્યુ હોય ટચના હિસાબ તેટલાએ ગુણવા, આ રીતે ત્રણેનો એકંદર ગુણકારને ૧૦૦ થી ભાગતા પણ જવાબ આવશે નીચેના દાખલામા

બન્ને રીત જણાવી છે —

દાખલો — સોનાનો પાટલો ટચ ૯૨ અને ૨૫ દોકડાનો તોલા ૧૧૧ ૪ વાલ છે તેના દર રૂા ૨૨) લેખે કેટલા રૂપીઆ ?

૧ રીતથી —

સોટચના કિસામે ૭૭૫ દોકડા એ'ગ છે	
૧૧૧ ૪	૨૪૧૧ ૨૦
× ૨૨	× ૭૭૫
૨૪૨	૧૨૪૫
૫૧૧	૧૭૪૩૫
૨ ૨૦	૧૫૪૩૫
રૂા ૨૪૯૧ ૨૦ દોકડા	૧૯૨૯૭૫
	૩૮૭૧
	૧૫૫
	૧૯૩૧૭૧ દો ડા
	તેના દોકડા ૧૯૩૫
	તેના રૂપીઆ ૧૯૮૧

એટલે રૂા ૨૪૯૧

૧૯૮૧ નવતા

રૂા ૨૩૦૧ ના જવાબ

બીજી રીતથી —

તોલા વાલ	
૧૧૧ ૪	૪
× ૨૨	(૧૯૦ રીત મુજબ)
૨૪૯૧ ૨૦ દો	૩૧
× ૯૨) ૭૫	
૪૯૮	
૨૪૪૧ ×	૨૦
૨૨૯૦૮	× ૯૮) ૨૫
૪૬	૧૮) ૪૫
૬૨) ૩૭૧	
૧૮) ૪૫	
૨૩૦ ૪-૮૨૧	

તેને ૧૦૦ થી ભાગતા

૩ ૨ ૦-૩૪ દોકડા અને ૧૩ મદામ

અ રી એટલે રૂા ૨૩૦૧ ના જવાબ

ગાપના દાગીનાની મોટી મોટી દુકાનો આવેલી છે તેમા જે દાગીના વેચાય તે ગીનીના અને ૯૭ ટચની બાલીથી વેચાય છે. તે બન્ને ગાપના દાગીના જાતના ભાવમા ફેર હોય છે એજખા સોનાનો દાગીનો જલદા ઘસાઈ જાય તેથી ૯૭ ટચના કરવામા આવે છે અને બહુ પાલીસ તો ગીનીના સોના ઉપર ચારો અને સહેલાઈથી રદ શકે તેમજ ઘસાવાની ધારતી ઓછી રહે છે

સુખદુ દલકતા વાગેરે તથા સોનાનો જે વાયદાનો વેપાર આવે છે, તેમા સુખદની ટકશાળના પાટદાની લેવડ દેવડ થાય છે વાયદાનો વેપાર અને ત્રણ વાયદાનો વેપાર કરનાર દુકાનો ઝવેરી, બજારમા આવેલી છે, અને તની સાથે શરદાની પેઢીઆ પોતાના તથા આડતીઆઓનો મોટો સોદો કરે છે, જે સોદો એરોશીએશનના ધારા ધારણને

અનુસરીને કરવામા આવે છે તે એસોશીએશનનું નામ ધી ખુલીઅન મર્ચન્ટસ એસોશીએશન કે જેને હાલમા “ધી બ્રોમિ ખુલીઅન એકમચેજ લીમીટેડ” કહે છે તેના ધારા સોના માટે નીચે મુજબ છે.

- ૧ સોદો ૨૫૦ તોલાથી ઓછો કરવો નહિ
- ૨ સોનાનો વાયદો શુદ્ધ ૧૫ નો ગણાયે તેજમદી શુદ્ધ ૧૩ ને દિવસે ત્રણ વાગ્યે બોલાય પચુ તે દિવસે બવ ખમર હોયતો શુદ્ધ ૧૪ ને દિવસે ત્રણ વાગ્યે બોલાય, અને ૧૩ ને રવિવાર હોયતો એક વાગ્યે બોલાય. બે તેરસ હોય તો બીજી તેરસ ગણાય હવાલા શુદ્ધ ૧૪ થી શરૂ થાય, અને ચીકી એટલે ડીલીવર ઓર્ડર વદી ૧ થી ૫ ને દિવસે ૪ વાગ્યા સુધી આપવા દેવ મા આવે
- ૩ ચીકી બેકની સાડાપાય સુધી શનીવારે ખાર વાગ્યા સુધી અને ગામની સાડાપાય વગ્યા સુધી લેવી દેવી ચીકીનો માલ બેકનો ત્રણ વાગ્યા સુધી અને શનીવારે એક વાગ્યા સુધી કાઢી આપવો, અને ગામની ચીકીનો માલ પાય વાગ્યા સુધીમાં કાઢી આપવો. બેક ઉપરની ચીકી જે તારીખની લખેલી હોય તેને બીજે દિવસે બેક બધ હોય તો બેક ખુલ્લે તે દિવસે માલ વગર વ્યાજે કાઢી આપવો. ચીકી ઉપર એસોશીએશનની છાપ હોવી બેકએ ડીલીવરી વખતે દર ૨૫૦ તોલા ઉપર ૨૫ તોલાની પ્રમણે માલ વધુ ઓછો આંપી તથા લઈ શકાશે, અને તેનો ભાવ તે વખતે નક્કી કરાશે. વાયદામા નખર વગરના ટુકડા લેવા દેવા નહિ
- ૪ ચીકીના સબધમા એવુ કરાવવામા આવેલ છે કે વેચનાર ધણી લેનારને વદી ૫ ને દિવસે ચાર વાગ્યા સુધીમા ચીકી ન આપે તો તેની નોંધ એસોશીએશનમા કરાવી, તે ધણી ૨૪ કલાકની નોટીસ આપે છતાં વદી ૭ ને દિવસે ૧૨ વગ્યા સુધીમા માલ ન મળે તો બખરમાથી વેચનારના હિમાબે માલ ખરીદી લે અને નુકશાન વેચનાર પાસેથી વસુલ કરે
- ૫ ચીકી આપતી લેતી વખતે લખી તારીખથી બીજે દિવસે મીતી થકે તે દર એક હજાર તોલાની ચીકી ઉપર દરેક મીતીના વ્યાજને દર નીચે પ્રમાણે નક્કી કરવામાં આવેલ છે

તોલાના ભાવ રૂ	૨૦) સુધી	વ્યાજ રૂ.	૫)
”	૨૦) ૦૧ થી ૨૧) સુધી	”	” ૫૧
”	૨૧) ૦૧ થી ૨૨)	”	” ૫૧
”	૨૨) ૦૧ થી ૨૩)	”	” ૫૧
”	૨૩) ૦૧ થી ૨૪)	”	” ૬)
”	૨૪) ૦૧ થી ૨૫)	”	” ૬૧
”	૨૫) ૦૧ થી ૨૬)	”	” ૬૧

૨૧) ૦૧ થી ૨૭) સુધી	, , ૬૧૧
૨૭) ૦૧ થી ૨૮)	, , ૭)
૨૮) ૦૧ થી ૨૯)	, , ૭૧
૨૯) ૦૧ થી ૩૦)	, , ૭૧
૩૦) ૦૧ થી ૩૧)	, , ૭૧૧
૩૧) ૦૧ થી ૩૨)	, , ૮)

૬. જીલેવરા લેવા સોડ વર્લ્ડ ૬ નો દિવસ સખવો વહી ૬ ને દિવસે પાચ વાગ્યા મુધી લેનાર માલ કઢાવી નહી બાય તો વળી ૭ મે ૧૨ વાગતા મુધીમા એસોશીએશનમાં નોંધ કરાવી લીલાઉથી એસો. માફતે વેચી લાખવો અને નુકશાની માલ લેનાર ધણી પાસેથી વસુલ કરવી તેમા કોઈએ બીજી પાર્ટી બતાવવી નહી

૭. દરેક પાટલા સાથે અકેક જુદુ ટચેનું ટકશાળનું સર્ટિફિકેટ આપવું, અને મેથમ્સ ધણીને આપવા સર્ટિફિકેટની જરૂર હોય તો તેને ટકશાળના સર્ટિફિકેટની કોપી દરેક કોપીએ એક આનો લઈ એસોશીએશન તરફથી કરી આવશ્યક આવેશે અને તે ટકશાળના સર્ટિફિકેટની જગ્યાએ વાયદામા પાટલા સાથે આપી શકાશે.

૮. આખાનો નીકાલ પાચ નીમેલ લવાદો અને સેક્ટરી કરે

૯. વલણુ વહી ૧૩ ને દિવસે બાર વાગ્યા પછી સોદો બધ કરી કરવું તે દિવસે બેક બંધ હોય તો બીજી દિવસે કરવું

આ પ્રમાણે સોનાના વાયદા સખધી ધના ધોરણ છે સોનાનો સોદો ૧૦૦ ટચના હિસાબે થાય છે દલાલી ને કડે ટકા અરધા દેખે (એટલે મો તેલા એ અરધા રૂપીઆ દેખે) વચંદ મા લેનાર ધણી આપે છે હાજરમા વેચનાર આપે

સોનાની વધવટ અમેરીકન કોસ (અમેરીકા અને લડન વચ્ચેના એક પવનના ડલરનો ભાવ) ઉપર, તથા વિલાયતમા એક ઐસની કીમત, તથા અહીના સ્ટલીંગ હુડીઆમણના હિસાબ ઉપર રહે છે આ સિવાય બજારની દેવ દી વેચવાલી ઉપર, હજર માલના ઉઠાવ ઉપર, ખાણોની આવક ઉપર, અને આસામની મુજતાની ઉપર રહે છે બજારમા હાજર માલની સાધારણ અપત દરરાજ ૨૦ થી ૨૫ હજર અને વધુમા ૪૦ હજર તોલાની ગણી શકાય

કેરેટ સર્ટિફિકેટ—જેટલા કેરેટ સોનુ જણાવાય તેટલો ભાગ (ચોવીસ ભાગમાથો તેટલા ભાગ) ચોખ્ખુ સોનુ અને બાકીનો ભેગ (ત્રાખાનો) ગણાય જેમકે ૧૮ કેરેટ સોનાની ચીજ છે તો ૨૪ ભાગમાથી અઢાર ભાગ ચોખ્ખુ અને છ ભાગ ભેગ સંમજવો જાવીસ કેરેટનુ સોનુ બિયુ. ૧૮ અને ૧૪ કેરેટના દાગીના ચુગેપીઓમા વિશેષ વપરાય છે

ધા બોંબે બુદ્ધીચન ઓફસેચન્સ લીં ના સવત ૧૯૮૦ ના વાયદાનમ (સોનાને ખોટે)
નક્કી થયેલા પતાવટના દિવસો.

મહીનાઓ	તેજ મદી	ચોટી ફરશે	ચોટી નહિ ખરમાની તોડસ	વેચનાર તથા લેનારને હીમાબે લીનામ	વસણ
કારતક	શુદ્ધ ૧૩ ને બુધ તા ૦૧-૧૧-૮૩	વદ ૧ થી ૫ શની થી બુધ તા ૨૪ થી ૨૮-૧૧-૮૩	વદ ૫ ને બુધ તા ૦૮-૧૧-૮૩ ની સાંજે	વદ ૭ ને શુક્ર તા ૩૦-૧૧-૮૩	વ ૧૩ ને ગુરુ તા ૬-૧૨-૮૩
	શુદ્ધ ૧૩ ને શુક્ર તા ૧૦-૧૧-૮૩	વદ ૧ થી ૫ સોમ થી શુક્ર તા ૨૪ થી ૨૮-૧૧-૮૩	વદ ૫ ને શુક્ર તા ૨૮-૧૧-૮૩ ની સાંજે	વદ ૭ ને રવિ તા ૩૦-૧૧-૮૩	વદ ૧૩ ને શુક્ર તા ૪-૧-૮૪
માગસર	શુદ્ધ ૧૩ ને શની તા ૧૧-૧૧-૮૪	વદ ૧ થી ૫ મંગળ થી શની તા ૨૨ થી ૨૬-૧૧-૮૪	વદ ૫ ને શની તા ૨૬-૧૧-૮૪ ની સાંજે	વ ૭ ને સોમ તા ૦૮-૧૨-૮૪	વદ ૧૭ ને સોમ તા ૪-૧-૮૪
	શુદ્ધ ૧૩ ને સોમ તા ૧૮-૧૧-૮૪	વદ ૧ થી ૫ ગુરુ થી સોમ તા ૨૧ થી ૨૫-૧૧-૮૪	વદ ૫ ને સોમ તા ૨૫-૧૧-૮૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને મુક્ર તા ૨૭-૧૧-૮૪	વદ ૧૭ ને મંગળ તા ૪-૩-૮૪
પોષ	શુદ્ધ ૧૩ ને બુધ તા ૧૮-૧૧-૮૪	વદ ૧ થી ૫ શની થી મંગળ તા ૦૨ થી ૦૬-૧૨-૮૪	વદ ૫ ને મંગળ તા ૦૬-૧૨-૮૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને ગુરુ તા ૦૮-૧૨-૮૪	વ ૧૩ ને બુધ તા ૨-૧-૮૪
	શુદ્ધ ૧૩ ને ગુરુ તા ૨૫-૧૧-૮૪	વદ ૧ થી ૫ રવિ થી બુધ તા ૨૦ થી ૨૪-૧૨-૮૪	વદ ૫ ને બુધ તા ૨૪-૧૨-૮૪ ની સાંજે	વ ૭ ને શુક્ર તા ૦૧-૧-૮૪	વદ ૧૩ ને ગુરુ તા ૧-૧-૮૪

શ્રેણીનાંશો	તેજ મંદી	અભિજ્ઞ શ્રે.	ચોટી નહિ અલ્પાની તોટીસ	વેચનાર તથા શેનારને હોસાએ શ્રીલાખ.	વલણ
વેચાણ	શુદ્ધ ૧૩ ને શની તા ૧૭-૫-૨૪	વદ ૧ થી ૫ સોમ થી શુક્ર તા ૧૮ થી ૨૩-૫-૨૪	વદ ૫ ને શુક્ર તા ૨૩-૫-૨૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને રવી તા ૨૫-૫-૨૪	વદ ૧૩ ને શની તા ૩૧-૫-૨૪
	શુદ્ધ ૧૩ ને રવી તા ૧૫-૬-૨૪	વદ ૧ થી ૫ શુક્ર થી શની તા ૧૮ થી ૨૧-૬-૨૪	વદ ૫ ને શની તા ૨૧-૬-૨૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને સોમ તા ૨૨-૬-૨૪	વદ ૧૩ ને સોમ તા ૩૦-૬-૨૪
જેડ	શુદ્ધ ૧૩ ને સોમ તા ૧૪-૭-૨૪	વદ ૧ થી ૫ શુક્ર થી સોમ તા ૧૭ થી ૨૧-૭-૨૪	વદ ૫ ને સોમ તા ૨૧-૭-૨૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને બુધ તા ૨૩-૭-૨૪	વદ ૧૩ ને મંગળ તા ૨૯-૭-૨૪
	શુદ્ધ ૧૪ ને બુધ તા ૧૩-૮-૨૪	વદ ૧ થી ૫ શુક્ર થી મંગળ તા ૧૫ થી ૧૯-૮-૨૪	વદ ૫ ને મંગળ તા ૧૯-૮-૨૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને ગુરુ તા ૨૧-૮-૨૪	વદ ૧૩ ને ગુરુ તા ૨૮-૮-૨૪
આવણ	શુદ્ધ ૧૩ ને ગુરુ તા ૧૧-૯-૨૪	વદ ૧ થી ૫ રવી થી ગુરુ તા ૧૪ થી ૧૮-૯-૨૪	વદ ૫ ને ગુરુ તા ૧૮-૯-૨૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને શની તા ૨૦-૯-૨૪	વદ ૧૩ ને શુક્ર તા ૨૬-૯-૨૪
	શુદ્ધ ૧૩ ને શુક્ર તા ૧૦-૧૦-૨૪	વદ ૧ થી ૫ સોમ થી શની તા ૧૩ થી ૧૮-૧૦-૨૪	વદ ૫ ને શની તા ૧૮-૧૦-૨૪ ની સાંજે	વદ ૭ ને સોમ તા ૨૦-૧૦-૨૪	વદ ૧૩ ને શની તા ૨૫-૧૦-૨૪

તા ૬-ઉપલા-દિવસોના વખતની ખતમદમાં ટાંક મળ્યું દિવસ બજાર આપેા દિવસ બધ રહેશે તો તેટલા દિવસો વધારવામાં આવશે

૨૭ ત્રાણુ, પીત્તળ, જર્મન સીલ્વર, એલ્યુમીનમ અને કલંધ Copper, Brass, German-Silver, Aluminum & Tin

તાણુ પીત્તલ—આ સર્વ ચીજોનું બજાર મુબઈમાં ત્રાણાકાટો જે પાયલુવી ઉપર આવેલ છે, ત્યાં રહેલું છે ત્રાણા પીત્તળના જે ઘાટ વેચાય છે તેના મૂળ પતરા આવે છે તે પતરા ઇંગ્લીશ, જર્મન, ફ્રેન્ચ, જાપાન અને અમેરીકન એમ જાતવાર તે તે દેશમાથી અત્રે વેપારીઓ મંગાવે છે તેના ભાવમાં દરેકના માલ મુજબ (Quality મુજબ) ફરક રહેલો હોય છે પણ બને ધાતુમાં ૪૪૪ ની સાઈઝના પતરા આવે છે એક પતરૂ જાડાઈના પ્રમાણમાં ૨૧ રતલથી ૫૬ રતલ સુધીના વજનનું અને દરેક બડલ પાંચ પાંચ હંદરવેટનું આવે છે તે મુજબ બંડલ પેકબંધ આવે છે અહીં પણ હંદરવેટ ઉપરજ ભાવ થાય છે, પણ અહીં જે ઘાટ જે જે કારખાનામાં તેચાર થાય છે, તે પોતાની છાપ મારે છે અને તે ઘાટનો ભાવ તેની મજૂરી ગણતા (ઘડેલા વાસણનો ભાવ) મુબઈના મજૂ ઉપર થાય છે મજૂર વાસણનો મુખ્ય ઉઠાવ વીજાપુર, હાથરસ તથા કાઠીઆવાડમાં વિશેષ પ્રમાણમાં થાય છે, બીજે થાય છે, પણ ઓછો

પતરાનો ભાવ લડાઈ પહેલા હંદરવેટ ૧ ના ત્રાણાના રૂા ૬૦ અને પીતલના રૂા ૫૦ હતા લડાઈ દરમ્યાન બનેનો ભાવ રૂા ૨૦૦ સુધી હંદરવેટ એકનો થયો હતો અને હાલ ૧૬૨૩ મા ત્રાણાના હંદરવેટ ૧ ના રૂા ૭૭ અને પીતલ ના રૂા ૬૭ ની આશ્રપાસ છે. તે વળી ૫૬૨ ટકા જગત પડવાથીજ નહીંતર ઓછી કીમતે પણ પડે

ત્રાણા પીતલના સળીઆ જે છ આનીથી બે ઇંચ સુધીના આવે છે તેની ભારી હંદરવેટની તથા બંબે હંદરવેટની આવે છે, અને તે પણ ઉપરનાજ મુલકોમાથી નીકાશ થઈ અત્રે આવે છે. તેનો ઉપયોગ ફટીમરોમાં, રેલ્વેઓમાં, જોડા વિગેરે મોટા રાજ્યવશી ખાતાઓમાં તથા બીજા ઘણા ઉપયોગમાં આવે છે, તેનો ભાવ પણ હંદરવેટ ઉપર થાય છે. પીતલના રૂા. ૫૬) અને ત્રાણાના રૂા ૬૭) ની આશ્રપાસ ચાલુ ભાવ ગણાય.

વટાવ—ત્રાણા અને પીતલમાં વટાવ દર સેંકડે ટકા ગા અરધા લેખે અને હિસામ શેકડાનો વટાવ દર સેંકડે ટકા ગા પોણા લેખે તેરીબ ૩ ત્રણનો રીવાજ છે તથા પતરા લાઠા તથા સીર્કીંગ માટે ધરમાઉ લાગો દર હંદરવેટે અરધો આનો ભાવમાં ચડે છે

જર્મન સીલ્વર—આ ધાતુ વધારે જસત અને થોડું ત્રાણું મેલવા બનાવેલી હોય છે. તે આસીઆ, જર્મની, અને ઇંગ્લંડથી નીકાશ થાય છે. કાલમાં ઇટાલીથી

આવતું શરૂ થયું છે તેમા જિલ્લો માલ આસ્ત્રીઅન, (ઝાડ છાપ,) તેથી ઉતરતો જમની (ઘોડો છાપ) અને લેથી ઉતરતો ઇંગ્લડનો (નાણી છાપ) છે આ છાપ દરેક દેશની રજીસ્ટર થયેલાં મનાય છે. અત્રે તે પતરાના અગર ગોળ બાધાના (Circles ના) આકારમા પેટીમા પેકબધ આવે છે પતરા પુટ ૩૪૨ અને ૩૪૨ એટલે ત્રણ પુટ લાખા અને બે અગર એક પુટ પહોળા એ બે સાઈઝમા પેટી એકમા પાચસો રતલ આવે ગોળ બાધા પણ ચાર ઇંચથી ચાલીસ ઇંચ સુધીના માપની પાચસો રતલની પેટી આવે, અને ઉપર જણાવી તેવી છાપ મારેલા પતરા અને ગોળ બાધા અત્રે આવે છે જેના ઘાટ અહીંના કારખાના લાલાઓ બનાવે છે મર્કલ (ગોળ બાધા) નો ભાવ પતરા કરતા એકાદ શીલીંગ મોઘો હોય તેમ તેનામા કટીંગ પાડના કતરણી ખાડ ન પડે એ કાયદો એટલા માટે તે વધારે પસંદ કરાય છે

આ ચીજનો ભાવ રતલ ઉપર હોય છે આસ્ત્રીઅનનો ભાવ શી ૧-૧૦ હોય તો જર્મનીનો ૧-૮ હોય અને ઇંગ્લડનો તેથી ઓછો હોય તેવી રીતે અત્રે પણ રતલનો રૂ. ૧૦૦ હોય તો માલ ફેર બમ્બે આના ઓછા હોય આ ભાવ તો પતરા અને સર્કલનો થયો પણ ઘાટના ભાવ તો તેના ઉપર પડતી મજૂરી મુજમ રૂ. ૨ થી કરીને ૩૦ સુધી નો હોય છે

લડાઈ પહેલાં તેનો ભાવ રતલના ૦.૧૦૦ ચૈદ આના હતા લડાઈ દરમ્યાન રૂ. ૬) છ સુધી ભાવ થયેલો અને હાલમા પદર ટકા જગત હોવાથી રૂ. ૨ બેનો ભાવ ગણાય

વટાવ દલાલી ઘડેલા ઘાટ ઉપર ટકા ૨) બે લેખે આપવામા આવે છે. બાકી પતરા અને ગોળ બાધાના સોદા સાફી થાય છે

એલ્યુમીનમ — એલ્યુમીનમની ઉત્પત્તિના દેશો અમેરીકા, સ્વીટઝર્લંડ, નોર્વે અને ફ્રાન્સ છે ખ્રીટનમાથી પણ માલની આયાત થાય છે જર્મન-ખ્રીટીશ લડાઈ વખતે તે તે દેશો ખાતેથી માલ મગાવી જાપાને નીકાશ કરવા માટી તેથી જાપાની માલ તરીકે બજારવાળાઓ ઓળખે છે બાકી જાપાનમા એલ્યુમીનમની પેદાશ થતી નથી અહીં આ પણ જાપાનમા અર્થાત્ કોલેટીમા અમેરીકન કોલેટી, સ્વીસ કોલેટી, ઇંગ્લીશ કોલેટી, એવા નામ અપાય છે તેના ઉચો હલકો માલ કારખાનાની ચીલ્ટ ઉપર અને બનાવટ ઉપર આધાર રહે છે

એલ્યુમીનમ જર્મની, ઇંગ્લડ, અમેરીકા અને જાપાનથી પતરા તથા ગોળ બાધાના આકારમા આવે છે તેમા ઉચો માલ ઇંગ્લીશ ગણાય છે જર્મની અને અમેરીકાનો માલ એક સરખો લેખાય છે પતરા અને બાધા દરેકના એકજ માપના આવે છે એટલે ૪ ફુટના સમચોરસની ૫૦૦ રતલની પેટી આવે છે

અને ગોળ બાધામા ૪ ઇંચથી ૪૦ ઇંચ સુધીના જેવા ભેડાંએ તેવા માપના અને ૫૦૦ રતલની પેટી આવે છે તે બંનેના ભાવમા સહેજ એકાદ પેતીનો અને અહીં એકાદ આનાનો ફેર રહે છે જેમકે પતરાનો રતલનો શીવીંગ ૧ હોમ તો ગોળ બાધાનો શી ૧-૧ હોય અહીં પણ રતલનો ભાવ રૂપીઓ ૧ અને ૧)- એમ રહે છે

મજકુર પતરા અને બાધાના ઘાટ અહીં ઘડાય છે અને તેના ઉપર છાપ પણ અહીંના કારખાનાજ માટે છે તે વાસણના ભાવ ઘાટ મુજબ રૂ. ૧ થી ૧૫ ગણાય છે તે ઉપર મજૂરી પડે તેના પ્રમાણમા ગણાય છે

વટાવ દલાલી—પતરા અને બાધા સાફી ભાવથી વેચાય છે પણ જે વાસણો લેવામા આવે તેના ઉપર ટકા ૨) સેકડે કાપી આપવામા આવે છે (વટાવ ટકા ૧૫ અને દલાલી ટકા ૦૫ મલીને)

એલ્યુમીનમનો વધારે ખર્ચ પળખ, બગાલ, અરમસ્તાન તથા આફ્રીકાના મુલકોમા જેવામા આવે છે ગુજરાત કાઠીઆવાડમા જુજ પ્રમાણમા લડાઇ પહેલા તેનો ભાવ રતલના બાર આના ગણાતા લડાઇ દરમ્યાન રૂ. ૪૫ સુધી રતલ એકના થયા હતા અને હાલમા રૂ. ૧) એક લેખાય એલ્યુમીનમમા દેશી અને વીલાયતી એવી બે જાત ચાલુ રીવાજ મુજબ બોલાય છે તે અહીંની પાડેલી અને વીલાયતી છાપ મારેલી તથા હલકી ભારી કેલીટી મુજબ જણાવાય છે

કેસ્ટલ (Tin) આ ધાતુ ઇંગ્લાડ, આસ્ટ્રેલીઆ અને અમેરીકાના પેરુના મુલકમા મોટા જથ્થામા મળે છે આ ઉપરાંત બરમાના પ્રાંત મેરગુઇ, અને ટેવેય પ્રાંતમા તથા પીનાંગ સીંગાપુરની બાણોમા પણ નીકળે છે હાલમા બરમાના શાન પ્રાંતમા આઠ હજાર શીટ લાખા અને પાચસો શીટ પહોળા વિસ્તારમા કલમના પડ જેવામા રાખ્યા છે એમ જણાયુ છે

કલમને શુદ્ધ કરવાના કારખાના ઇંગ્લાડમા છે તેની અકેક હારવેટની પાટો બનાવેલી આવે છે તે પાટને ગાળીને તેમાથી પાતળા દોરા જેવા તાર ટીપી કાઢી તેના ધુચળા બનાવે છે તે વાકલી કલમ કલમનો ભાવ મુજબ બધમા સુરતી મણના તોલથી થાય છે વટાવ ટકા ૧૫ દલાલી ટકા ૦૫ મલે છે અને સુરતી મણ દીઠ એક દોકડો ભાવમા ધરમાઉ લાગે ચડે છે

૨૮-લોખડ (Iron)

મુળદામ લોખડનો મોટો વેપાર કર્ણાટક બદરની પુલ નીચે આવેલી જગ્યા કે જે “લોખડનો જંગલો” એ નામે પ્રસિદ્ધ છે, ત્યાં જોવામાં આવે છે ત્યાં દરેક ચીજ જેવી કે કૌટુંબીક આયર્ન (ઝીકા પતરા) લોખડના સળીઆ, લોખડના પાટા, ચોરસ, અને ગોળ ભારીઓ વીગેરે દરેક ચીજ મલી શકે છે તેના ભાવ ખાંડી અને હદરવેટ બંને ઉપર માલ મુજબ થાય છે કેમકે જેવી ચીજ તે મુજબ તોલ જુદો જુદો છે જેમકે સળીઆ જેવી ચીજનો ભાવ ખાંડી ઉપર થાય છે, અને પતંગનો જાત હદરવેટ ઉપર ગણે છે

આપણા દેશમાં લોખડની ખાણો દરેક સ્થળે છે પણ પરદેશના લોખડ કરતા હીદમાં લોખડ કાઢવું મોઢું પડતું હોવાથી તે કામ ઘણું ભાગે પડતું મુકાય છે લોખડના મોટા ગાંધવર કારખાનાઓ નીચે મુજબ છે

લોખડના કારખાનાં

- ૧ તાતા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ વર્ક્સ જમશેદપુર
- ૨ ધી બેંગાલ આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કુા—કુલતી મથક જે બરાકર નદી ઉપર આવેલ છે ત્યાં આ કંપનીએ લગાઈ દરમ્યાન ફેરો મેગેનીઝ બનાવવાનું માથે લીધું હતું
- ૩ ત્રીજી કંપની હાલ નવીજ છે તેનું નામ “ ધી ઇંડીઅન આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કુા હીરાપુર ખાતે તેનું કરખાનું છે
- ૪ આ સૌથી મોટી કંપની ધી યુનાઇટેડ સ્ટીલ કોર્પોરેશન ઓફ એશીઆ ” લીમીટેડ ઉભી થાય છે (જુલાઈ ૧૯૨૩) જે બેંગાલ નાગપુર રેલ્વે ઉપર આવેલ સીગતુર ગામમાં છે, જ્યાં એન્જીન અને ડામ્પરો કાઢવાનું કામ કરવામાં આવશે

આ સિવાય બીજા નાના કારખાનાઓ ઘણા છે, પણ પરદેશથીજ મોટા પ્રમાણમાં લોહ મગાવવામાં આવે છે, જે શોચનીય છે કહે છે કે સ્વીડનના જેવું લોહ કોઈ પણ જગ્યાએ થતું નથી પરદેશથીજ બધી જાતની મશીનરી, યાંત્રિક હથીઆરો, મોટરો, વરાળ યંત્રો, વીજળીને લગતો સામાન વીગેરે આયાત થાય છે તે લોખડનોજ હોય છે લોખડના નાના હથીઆર જેવા કે કાનસ, કરવત, ને કાતર, અસ્ત્ર, મોચ, તાળા, ને ટાપની ડબીઓની વાત ખાણુએ મુકીએ તો પણ દરીઆ ઉપર સ્ટીમરોમાંથી માલ કાઢવાના યંત્રો જેને કેન કહે છે અને જે એક સાથે ઘણા ટન ભાર ઉપાડી શકે છે તેવા મશીનો, આગગાડી, અને

આગળના યોગ્યતા, ચકો, મીઠાના ભુગણાઓ અને મીઠા મશીનરી, કાગળ બનાવવાના, દાણા દળવાના, કપાસ લોઢવાના, રૂ કાતવાના, કાપડ વણવાના, ખેતી કરવાના, રસ્તા સાફસુદ કરવાના અને સુધરાઈ ખાનામાં વપરાતા ચત્રો, છાપ ખનાઓ અને સલેપાટો, નળીઓ, નળના પાઈપો, અને શીશવા । સચા, રૂ, કાપડ, સુતરની ગામડી બાધવાના સચા, પાતાળ પાણી કાઢવાના સચા અને પવન ચક્ષીઓ, વીજળી ગેસ, તાર અને ટેલીફોનના ચત્રો તથા ઘડીબાજનો સામાન આ સર્વ લોખંડમાંથીજ બને છે અને તે માત્ર ઇંગ્લાંડ, સ્કોટલાંડ, હોલાંડ, જર્મની, બેલ્જિઅમ, અમેરીકા, સ્વીટ્ઝર્લાંડ, વીગેરે સ્થળોએથી આવે છે એવી અટકળ કરવામાં આવે છે કે આખી દુનીયામાં હજારો સાડા ત્રણ કરોડ ટન લોખંડ ગળવામાં આવે છે અને ૭૫ કરોડ રૂપિયાનું લોખંડ બપે છે ઉપર જણાવેલ ઘણા બરો સામાન અત્રે પશુ બનાવી શકાય પશુ રાજ્ય તરફથી જ ॥ તના ધેરણમાં સરક્ષક નીતિ દર્શાવાય તો અત્રેના માલતુ પોમાણુ થઈ શકે. હિંદુસ્થાનમાં લોખંડ અને પીતલના ઘટ ઘડવાના તો ઘણા કારખાનાઓ છે એકલા મુબઈમાંજ આશરે ૫૦ મોટા કારખાના છે. જે મજગાવ, ખેતવાડી, પહેલ, બાઈખાલા, કણીક બદર તથા અન્ય સ્થળોએ આવેલા છે તેમાં પોલાદની વસ્તુઓ, ખીખાતી અદર પાડેલા કાસ્ટ આયર્નના ઘાટો વીગેરે બનાવે છે તથા ખીડના લાટ જે મીઠોમાં વપરાય છે તે બનાવે છે આ ઉપરાંત મુબઈ ઇલાકામાં અમદાવાદ, નડીઆદ વીગેરે સ્થળોએ કારખાના છે બગલા અને મદ્રાસ, પંજાબ અને વાયવ્ય પ્રાંતો તેમજ અન્ય પ્રાંતોમાં ઘણા કારખાના છે

હાલમાં ટાપ બનાવવાના કારખાના નીચેની જગ્યાએ નીકળ્યા છે રત્ના ગીરી જીવંતાના મલ્લવગુ ગામમાં બે કારખાના છે ગ્વાલીઅમ ત્રાખટ બ્રધર્મનું, ઉજ્જનમાં ખીનોદ મીલન, કલકત્તામાં શુભા એન્ડ કુ અને મુરશીદાબાદમાં એડ કરખાનું છે જેમાં ટાપો બનાવે છે

લોખંડમાં વટાવ દલાલો પત ૧૫ ૧૧-અને ખીલા સળીઆમાં ૨) ટકા અપાય છે ખીન આઠઆની બારઆની ચેરસ-ગોળ ચેમ વગવ સાઈઝ અને બજારબર સસારી એલે બારીના સળીઆ આવે છે અને પતરા માવ સબધી નોવ નીચે મુજબ સાઈઝના આવે છે તેના બાધમાં નીચે જણાવેલા નંગ નીકળે છે ભારી હદરવેટના વજનની આવે છે અને ભાવ હદરવેટ નોજ થાય છે

કેટલા પુટનો બાધો	૬	૭	૮	૯	૧૦
કેટલાક નંગ નીકળે	૧૪	૧૨	૧૦	૮	૮

આ ઉપરાંત લોખંડની નીચેની ચીજો નો વપરાશ બહુજ જોવામાં આવે છે માઈલ્ડ સ્ટીલ, ગોળ ચેરસ સળીઆ, નીમગોળ પાટા, એગવટી, પ્લીસ, ગાસડી બાધવાની પટી, છાપરા માટે કોરોગેટેડ પતંગ, ગાલવેનાઈઝડ પ્લેન પતરા, મોભીઆ, રોલ ખીમ, કાસ્ટ આયર્ન અને ખીડનો સામાન વીગેરે

૨૯ લાકડ (Wood)

અહીં મુળદામ લાકડને મોટા વેપાર શીવરી ખાતે છે, જ્યાં દરરોજના કુટલોક ભાગ એક ખાડીના આકારમાં ખાધી લઈ મીઠામાંથી ઉતરતા લાકડાને તંત્રા રાખી, વેપારીઓના જુદા જુદા જથ્થાઓ નીમેલા હોય છે તથા દોરડાથી બાંધીને પોતાના માલ મારકાની નિશાની દરી રાખવામાં આવે છે

લાકડાની મોટી આયાત રિયામ, રોટરમેટલમેટ તથા રશુન તેમજ સુરોપના રૂશીઆઆદિ દેશો તથા કાનેડા અને આસ્ટ્રેલીઆ કે જ્યાં મોટા મોટા જંગલો હતા તે લાકડાના આવેલ છે તથાથી મોટા ખીમો તથા તોતીંગ જેવા સાગના તથા બીજા ભારતીઓ વીગેરે ઘણા માલ સ્ટીમરો દ્વારા મંગાવવામાં આવે છે આ સિવાય આપણા દેશમાં ગીરના કુલકમાં દક્ષીણના અને મધ્ય હિંદના જંગલોમાં પણ પુરુષ લાકડું થાય છે આપણા જલ્લામાં વલસાડ, દહેણ, દમણ વગેરે રથજોએ વળીએ વીગેરે પુરુષ નીપજે છે તાપ્ટી લાકડાના સોનગઢ વ્યારાનુ લાકડું “વિરતર” તરીકે ઓળખાય છે તે ઘણું સરસ ખીમના કાંતા ઉત્પન્ન કરે છે શીવરીના જથ્થામાં ગોળ તથા ચોરસ લાકડા જેને ખીમ કહે છે તેનો જથ્થાબધ માલ જોવામાં આવે છે આ સિવાય વાસ-સીલીંગ બોટ, રૂશીઆ બોટ વીગેરેના વેપારીઓ જુદા છે તે ખરક ઉપર તથા મજાવના લક્ષ્યમાં બેસે છે

લાકડાનાં હિસાબ બીજે ૧૯૦૨ દેવનાં કારો છે જો કે કુટલોક તો તુરત પણ નાશા દેવા માગે તો લઈ શકે વટાવ દરે વા અરસો કાપી આપે અને સાફ બોટા હોય તો ન પણ આપે ગેળ અને ચોક્કસ લાકડાના હિસાબ જાણવા ઉપરથી હોવાથી તેની રીત અત્રે આપી છે હાલતી ચોક્કસ લાકડા ટનથી (૫૦ મનપુટને,) ઈંગ્લીશ ગોળ લાકડા પાર્ડથી (૨૪ વસાની) અને બાવળના લાકડા મુળદામ ૨૮ મણની ખાડીથી દેવાય છે જે બજારમાં તરીકેના ઉપયોગમાં આવે છે અને ખાડીના આઠ બોળ ગણે છે

ગોળ લાકડાના હિસાબ કાંવાની રીત એવી છે કે—ગોળ લાકડું જેટલું લાંબુ હોય તેના વચગાળે દોરીથી ભાગવું, તે દોરી જેટલા તરુની થાય તેને ૪ થી ભાગવા કાગામરની જે રકમ આવે તેને તેજ રકમવડે ગુણવાથી (સ્કવેર કાંવાથી) જે આવે તેને લાકડાની કહેલ લાંબાઈના ગજે ગુણવા ગુણાકાર આવે તે વીસવાસી, તેને ૨૪ ભાગી વસા કરવા અને તે વસાને ૨૮ થી ભાગી ખાડી કરવી પરી કહેલ ભાવના હિસાબ કાંવા લાકડાનું કોષ્ટક ૨૪ વીસવાસીને ૧ વસો

૨૪ વસાની ૧ ખાડા

એ મુજબ કરાય છે

હાજલા તરીકે એક ગોળ લાકડું લાગુ ગજ ૩૨ છે તેની વચ્ચેમાની દોરી તસુ ૩૨ ની છે તેના ખાડી ૧ ના રૂા ૩૬૫ લેખે કેટલા રૂપીઆ ?

તો $૩૨-૪=૮\times ૮= ૬$, $૬\times ૩૨=૨૦૪૮$ વીસવાસી તેને ૨૪ ભાગતા વસા ૮૫-૮ વી થઈ, ૮૫ ને ૨૪ થી ભાગતા ૩ ખાડી આવી અને ૧૩ વસા વધ્યા. એટલે ૩ ખાડી, ૧૩ વસા અને ૮ વીસવાસી ને દર રૂા ૩૬૫ લેખે ગુણતા રૂા ૧૨૬૫ આવ્યા તે હિસાબ સમજવો

ચોરસ લાકડાંના હિસાબ

ચોરસ લાકડા ખીમ-મારવટ વીગેરેનો હિસાબ કરવો હોય ત્યારે તેની જાડાઈ અને પહોળાઈના ધ્યેનો ગુણાકાર કરી તેને લાખા 'ના જે કુટ હોય તેને ગુણતા જે રકમ આવે તેને ૧૪૪ થી ભાગતા ભાગાકાર આવે તે ધન કુટ, અને ખાકી રહેલી રકમને ૧૨ થી ભાગતા આવે તે ચોરસ પુટ જણવા શેષ વધે તે ધન સમજવા તેનું કોષ્ટક એવું છે કે—

૧૨ ધ્યેનો ૧ કુટ

૧૨ કુટનો ૧ ચોરસ (સ્કવેર) કુટ

૧૨ ચોરસ પુટનો ૧ ધન (ક્યુબીક) કુટ

૫૦ ધન કુટનો ૧ ટન

આ તેના માપનું કોષ્ટક છે તે આવેલા ધન કુટના ૫૦ ધન પુટનો ૧ ટન ગણી કહેલા ભાવે હિસાબ ગણવો જેમકે—

એક ભારે ભારેટ લાખો ૩૬ કુટ અને પહોળો ૧૮ ધન, જાડો ૧૬ ધન છે તેના ટન એકના રૂા ૧૦૦ લેખે કેટલા રૂપીઆ ?

તો $૧૮\times ૧૬=૨૮૮$, $૨૮૮\times ૩૬=૧૦૩૬૮$ ને ભાગના ૧૪૪ થી એટલે ૭૨ ધન કુટ આવ્યા તેને ૫૦ થી ભાગતા ૧૫ ટન લા ધન પુટ થયા તેના દર રૂા ૧૦૦ લેખે રૂા ૧૪૪ આવ્યા તે હિસાબ

ખીજો હિસાબ—ભારે ભારેટ ૧ એક લાખ ૨૩ કુટ, જાડું ૧૫ ધન અને પહોળું ૧૫ ધન છે તેના ટન એકના રૂા ૭૫ લેખે કેટલા રૂપીઆ ?

તો $૧૭\times ૧૫=૨૫૫$, તેને ગુણ્યા $૨૩=૫૮૬૫$ ને ભાગ્યા ૧૪૪ એટલે ૪૦ ધન કુટ અને ૧૦૫ વધ્યા તેને ભાગ્યા ૧૨ એટલે ૮ ચોરસ કુટ આવના વધ્યા ૬ તે ધન, એટલે ૪૦ ધન પુટ ૮ ચોરસ પુટ અને ૬ ધન ને ૫૦ થી ભાગના

ટન ૦૧ ૧૧ ધન પુ. ૮ ચો પુ ૬૪૪ તેના દર રૂા ૭૫ લેખે રૂા ૬૧) — ૧૧
એકસઠ અને દોઢ ચોા ૬૪૪ તે હિસાબ

હવે જ્યારે પાટીઆનુ માપ લેવુ હોય ત્યારે રૂરખી જાડાઈ, અને હોળા-
ઈના જેટલા પાટીઆ હોય તેની એકદર લખ ઇ ૫૫૫. અને ૫૬૧ હિસાબ ઉપર
સુજમ કરવે જેમકે, સાગના પાટીઆ નગ ૨૦ તેની બધાની એકદર લખાઈ
કુટ ૬૦૦ અને દરેક પાટીઆની જાડાઈ ઇચ ૧૧ અને પહોળાઈ ઇચ ૧૮ છે.
તેના ટન એકના રૂા ૫૦ લેખે ફેટલા રૂપીઆ ?

તો ૧૧×૧૮ ૨૭ ને ગુણ્યા ૬૦૦ એટલે ૧૬૨૦૦ તેના ધન કુટ કરતા
૧૪૪ થી ભાગ્યા એટલે ૧૧૨૧ ધન કુટ આવ્યા તેને ૫૦ થી ભાગી ટન કરતા
૨૧ ટન આવ્યા તેના દર રૂા ૫૦ લેખે રૂા ૧૧૨૧ થયા તે હિસાબ

લાકડાને માટે મોટા જ ગલોા ઝરમાના ખાસ પ્રખ્યાત છે જ્યા દર વર્સ
પાય લાખ ટન લાકડુ સાગ, સીસમ, દેવદાર, સુખડ વીગેરે ઘણી જાતના ઇમારતી
લાકડાની ઉપજ થાય છે જ્યા હજારો માઈલમા લાકડાના જખખર જ ગલોા આવે-
લા છે આ ઉપરાત એક બીજું મોટું મથક લાકડાને માટે મલખાર જીલ્લામા
નીલાબુર પ્રાતમા આવેલ છે જ્યા સાગ, શીશમ, કારીમરદ, બીબલો, વેલપેન,
કલપેન, શાજડ, ઇરોડ, જ ગલી વુડ, સુખડ વીગેરે અનેક તરેહના લકડા મોટા
પ્રમાણમા મલી શકે છે ત્યા આખાના પાટીઆ ૧૪×૧૧, ૧૨×૨, ૧૨×૧૧ વિગેરે
સાઈઝના કોડીના ભાવ ઉપર મળે છે કોડીના ગજ ૨૪૦ અને ગજ ૧ના ઇચ
૨૮ આ ત્યાનુ માપ (કાલીકટનુ) છે આ શિવાય સિયામના અતે જાવાના
જ ગલોામાથી પણ સાગ વિગેરે પુષ્કળ મલી શકે છે કે જ્યાથી કલંકત્તા મોટી
આયાત કરે છે રેલ્વેના રલીપરો ઉપલા જ ગલોા ખાતેથીજ આવે છે

૩૦ કોલસા / Coal / charcoal

મુખ્યના વપરાશમાં કોલસા એ મુખ્ય દ્રવ્યોની ચાલુ ચીજ હોય છે કારણકે તે દરેકની જરૂરીયાતની વસ્તુ રહી ઘરોની અદ્યતન મગદી વિગેરેમાં જે કોલસો ખાળવામાં આવે છે તે દેશી કોલસો અથવા જંગલીમાંથી તૈયાર કરેલો હોય છે તેના લાવ મુખ્યની એકસો પાટી ખાડી અને મણ ઉપર ચાલે છે

પરંતુ આ કોલસો મોટા કારખાનામાં વપરાતો નથી કારખાનાઓ, મીલો, આગબોટો અને રેલ્વેઓમાં જે કોલસો ખાળવામાં આવે છે તે ખાણ-માંથી કાઢેલો હોય છે હીંદુસ્થાનમાં કોલસાની ખાણો ખગાળા ઇલાકાના કેટલાક ભાગોમાં, મદ્રાસ ઇલાકામાં, મધ્ય હીંદુસ્થાન અને નીચામના રાજ્યમાં, પંજાબ અને સીધના પ્રદેશ ઉપરાંત મીકાનેર, આસામ, દાર્જીલીંગ, આરાકાન, પેગુ વિગેરે બ્રહ્મદેશના પ્રદેશમાં પુષ્કળ આવેલી છે તેમાં ખગાળામાં આવેલા ઝરીયા અને રાણીગંજની ખાણોનો કોલસો પ્રખ્યાત છે તેમજ વર્ધા અને નીચામની ખાણોમાંથી નીકળતો કોલસો જી આ પી રેલ્વેમાં વપરાય છે આ શિવાય પરદેશમાંથી નાતાલ તેમજ ઇંગ્લાંડ આદિ યુરોપના ખીજા મુલકમાંથી જે કોલસો આવે છે, તે સસ્તો હોવાથી આ દેશના કારખાનાઓમાં વપરાય છે કેમકે કોલસો જે સ્ટીમરોમાં લાવવામાં આવે તેનું નુર ઘણું ઓછું અને ઓછા લાવની કીમત પડતી હોવાથી તથા તેમાં ગરમીનું પ્રમાણ (Heat power) ઘણું રહેતું હોવાથી ઇંગ્લાંડ-સ્કોટલેંડનો કોલસો ઊંચો ગણવામાં આવે છે અને વિશેષ વાપરવામાં આવે છે લડાઈ દરમિયાન કોલસો આવતો બધ થઈ ગયો હતો ત્યારે આપણા દેશનોજ કોલસો વપરાતો હતો

કોલસાનો ઉપયોગ મુખ્યત્વે કરીને રેલ્વેઓ, બોખાંડ અને પીતળ વીગેરે ધાતુઓના કારખાના અને ઇજનેરી ખાતાઓ, રૂની, સુતરની અને શણની મીલો, એડમીરલ્ટી અને ઇન્ડીઅન મરીન ખાતા, ઇંટ અને નળીઆના કરખાના, સ્ટીમરો, ચાના ખગીચા, કાગળની મીલો, પોર્ટ ટ્રસ્ટો તથા એવા ખીજા ઘણા ખાતાઓ કરી રહ્યા હોવાથી તેની આવક તેમ અપ પણુ વિશેષ જણાય છે લડાઈ દરમિયાન કોલસાની તંગી પડવાને લીધે ઇંટના કકડા જેવા લીલના કકડાઓ કોલસાને બદલે ઉપયોગ કરવાની રીત ચુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ અને ડેન્માર્કમાં જરૂર પડી હતી તથા તે સસ્તા પણ પડ્યા હતા

કોલસાની ખાણો ખગાળા, ખીહારમાં ઘણી છે અને તે માટે સેકડા “કોલ કંપની” ઊભી થઈ ઉદ્યોગને ખીલવ્યો છે સદરહું કોલસો ખગાળ નાગપુર અને મદ્રાસ સંધર્ન મરાઠા રેલ્વે વાપરે છે હાલમાં કટક અને

તાલચેરમાં લસાની ખાણો જે ૨૪૦ ચોરસ માઈલ જેટલા કોલસાથી ભરપુર છે તે જમીન થોડા વખતમાં ખુલ્લી મુકાશે એમ સને ૧૯૨૨ માં જણાવવામાં આવ્યું હતું આ કોલસો ખાસ કરીને દક્ષીણ હીંદના કારખાનાઓને ઉપયોગી થઈ પડશે આ સંબંધમાં ઇંગ્લીશન માઈનીંગ ફેડરેશનની ઝરીઆની શખાના સેક્રેટરી પોતાના એક કાગલમાં જણાવેલ કે હીંદી કારખાનાઓ હીંદી કોલસો અને ખાસ કરીને બંગાલાના કોલસાનો ઉપયોગ કરશે તો હીંદના ઉદ્યોગને ઘણી મદદ મળશે વળી પશ્ચિમી કોલસા કરતા બંગાલનો કોલસો વધારે સસ્તો પડે છે અને ઉપયોગમાં ખર્ચનો પણ ખચાવ કરે છે આ ઉપરાંત દેશી કોલસો હવે બે દરેક સ્થળે વપરાય તો દેશને રાહત મળે તેમ છે

એકલા હીંદુસ્તાનમાં સને ૧૯૨૦ ની સાલમાં આશરે એક કરોડ ચોરાશી લાખ ટનની કુલ પેદાશ થઈ હતી, જેનો સરેરાશ માત્ર ટન દીઠ ૩ ૫-૩-૦ નો રહ્યો હતો, જેનો ઓછામાં ઓછો ભાવ સને ૧૯૦૫માં ૩ ૨-૮-૦ નો હતો, પણ લડાઈ પછી કોલસો કાઢવાના ખર્ચમાં વધારો થવાથી મજૂર ભાવ થયેલો હીંદનો કોલસો સીલોનમાં થોડા પ્રમાણમાં વપરાય છે, અને જાપાનના કોલસા સ્ટ્રેઈટ્સ સેટલમેન્ટમાં મુખ્ય વપરાય છે. આ સિવાય કોલસો કાઢનારા દેશોમાં મુખ્ય ચુનાઈટેડ કીંગડમ, ફ્રાન્સ, જર્મની, આસ્ટ્રેલિયા ચુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ, જાપાન અને સાઉથ આફ્રીકા છે જે થોડા પ્રમાણમાં કોલસો કાઢે છે અમેરીકામાં વેનીઝુવેલાના એક ભાગમાં ૪૦ ચોરસ માઈલના વીસ્તારમાં કોલસાની ખાણો આવેલી છે જ્યાંથી ૫૬ લાખ ટન કોલસો મળી શકશે, એમ ચાલુ સાલમાં બહાર પડ્યું છે

મુખઈની બજારમાં બંગાલ કોલ, સી. પી. કોલ, નાતાલ કોલ તથા વીલાયતી કોલ (કાર્ડીફનો) ના ભાવો જુદા જુદા હોય છે કોલસાનો ભાવ તેને કાઢવા ઉપરાંત, તેની જાત, વાપરવામાં આવતા સચા, ખાણની ઉડાઈ તથા લાવવા લઈ જવાના ખર્ચ ઉપર આધાર રાખે છે હીંદુસ્તાનમાં હાલમાં જે કોલસો કાઢવામાં આવે છે, તે બીજા દેશોની સરખામણીમાં સપાટીની પાસે છે તેમજ મજૂરી સસ્તી છે આ કારણોને લીધે હીંદુસ્તાનનો ખાણ પાસેનો ભાવ ૩ ૫-૩-૦ છે જ્યારે બીજા દેશોના ભાવ ઉંચા છે કોલસાની મોટી આયાત મુખઈ કરે છે મુખઈ ૬૨ ટકા, બંગાળ ૧૧ ટકા, બર્મા ૨૬ ટકા અને મદ્રાસ ૧૮ ટકા આથી દેશનો કોલસો મોટે ભાગે દેશજ ખાય છે તો પણ સીલોન અને સ્ટ્રેઈટ્સ સેટલમેન્ટમાં હીંદનો કોલસો ખાસ ખરે છે

હીંદુસ્તાનમાં કોલસાની ખાણો એકલા બંગાળ ઇલાકામાં બરદાન અને

કલકત્તા મહાલમાજ આવેલી છે તેની સખ્યા આશરે ૧૩૫ની છે તે ઉપસંત ૫૭૭મા ૬, મધ્યપ્રાતમા છીદવાઈ, નાનપુર, સબલપુર વીગેરે જગ્યાઓએ મક્ષી ૧૦, આસામમા ૩, દખલ હેદરાબાદમા અને બર્મામા જુજ પ્રગણમા છે કોલસાની આયાત હીદમા ૧૯૨૨ ના એપ્રીલથી નવેબર માસ દરમ્યાન બે કરોડ અને પાત્રીસ લાખ રૂપીઆની જુદા જુદા દેશોમાથી થઇને થઇ હતી જ્યારે સને ૧૯૨૧ ના તેજ અરસાના અશરે સાડાત્રણ કરોડ રૂપીઆના કોલસા હીદમા આવ્યા હતા હીદુસ્થાનની કોલસાની ખાણોની ૨૪૪ કુપનીઓ છે; તેમાથી ૨૨૦ કંપનીઓ બ્રીટીશ માલેકોની છે બાકી રહ્યા તે દેશી

આફ્રીકાનો કોલસો દર વરસે સાડાસાત કરોડ રૂપીઆનો હીદમા આયાત થાય છે

૩૧ કાચ (Glass)

કાચ એ ચક્રમકની રેતી, સોડાખાર અને ગ્રીસુ એ ત્રણની મેલવણીનો રસ કર્તાથી બને છે સોડાને બદલે પોટાશ પણ વાપરે છે કાચની જુદી જુદી બનાવટનો માલ જેવો કે શીશીઓ, શીશા, હાડી, જુમ્મર તકતા, ચીમનીઓ, અરીસા વિગેરે પુષ્કળ માલ પરદેશથી અત્રે આવે છે જો કે હાલમા આ દેશમા પણ હવે તેના કારખાના પણ ખુલ્યા છે જેમાથી ચીમનીઓ, બગડીઓ, હાડીઓ, તથા બીજે સામાન પણ બની શકે છે તેવા કારખાના કપડવજ, તલેગાવ, વડોદરા, માટુગા, સીવરી વિગેરે સ્થળોએ આવેલા છે તે તથા અન્ય સ્થળોએ આવેલા કારખાનાની હકીકત નીચે આપી છે, પણ મુખ્ય માલ જે આસ્રીઆ અને જર્મનીથી આવતો હતો તેની જગ્યા લગઈ દરમ્યાન જાપને લીધી છે જો કે જાપાનનો માલ જર્મની કરતા હલકો ગણાય પણ કીમતમા સસ્તો પડે

હીદમા કાચ ઈ સ. પૂર્વે બનાવવામા આવતો અને ઘણી ઊંચી જાતના કાચ બનતા એમ લખાણ છે હાલમા હીદમા ૧૪ કારખાના કાચના મોટા છે તેમા મુબઈ, જબલપુર, અલ્હાબાદ, બીજેઈ, અને અબાલા એ મુખ્ય સ્થળો છે લાહોર, કલકત્તા વિગેરે સ્થળોએ શીશીઓ બને છે તેમજ અરધા ડૂમથી ૧૨ ઓસ સુધીની નાની મોટી શીશીઓ ચુનાઈટડે પ્રોવીન્સમા આવેલા કીરતપુર ગામમા બનાવવામા આવે છે

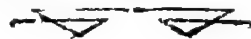
મુબઈના કાચના કારખાનાઓ માટે રેતી અલ્હાબાદથી મગાવવામા આવે છે સને ૧૯૦૬મા પહેલું કારખાનું નીજયુ ત્યારે જાપાનીઓની દેખરેખ હેઠળ નાના છોકરાઓને તાલીમ આપવામા આવી હવે તો કાચના કારખાના હીદના દરેક ભાગમા ફેલાયા છે

પહેલ પાડેલા કાચ ખાસ કરીને ઈંગ્લાડ અને બ્રેજિલમા આવે છે અને બીજી

ચીજો હાડી-ઝુમનગ તકતા, અગીઆ, ચીમન આ વિગેરે આસીઆ, બેદજીઅમ, કાસ, ઇગ્લાહ તેમજ અમેરીકાથી પણ આવે છે બગડીઓ અને મોતી (કીડીઆ) ઇંટાલી તથા જાપાનથી આવે છે કાચની બગડીઓ હીંદુસ્થાનમાં પણ બને છે, તેના કાર ખાના કલકત્તા, ઇલોર, પ્રીરોજાબાદ, કાનપુર, રણુન, મદ્રાસ તથા મુબઈમાં આવેલા માહિમ ગામમાં પણ છે ફરનીયર બનાવવાના કારખાના અલ્હાબાદ, રજપુતાના, ચુના ટેક પ્રોવીન્સના મુરાદાબાદ પ્રાંતમાં કલકત્તા વીગેરે સ્થળો ઉપરાંત ખુદ મુબઈ ઇલાકામાં વડોદરા, પચમહાલ, કપડવજ, તલેગાવ, માટુગા, શીવરી, નાયગાવ વીગેરે સ્થળો એ આવેલા છે ચીમનીઓ તે ખાસ માટુગામાં અને મુબઈમાં પણ બને છે, આ સિવાય કલકત્તા, મદ્રાસ વિગેરે સ્થળો એ પણ બને છે ટકાક અને ઊંચી જાત બેદજીઅમ, ઇંગ્લીશ જાપાન અને અત્રેની એમ અનુક્રમવાર લેખાય છે બારીના કાચ આવે છે, તે નાના મોટા સાઈઝના પ્રમાણમાં પેટી એકમાં ઓછા વધુ નગ ભરાય છે જેમકે ૧૬x૧૨ ની સાઈઝના પેટી ૧ માં નગ ૫૦ નીકળે ૧૨x૧૨ ના ૬૦ નીકળે તેમ જાવ પેટીનો થાય છે કાચનો લાવ હલકો ભારે માલ દરેક દેશની બનાવટ ઉપર આધાર રાખે છે વટાવ ટકા ૨) બે અપાય છે આ ઉપરાંત નકાળી ખ્યાલાના કારખાના પણ હીંદુસ્થાનમાં કલકત્તામાં ટાગ્રા રોડ ઉપર છે તથા ગ્વાલી અરમ, ડેચીનમાં અને મલબારમાં પણ નીકળ્યા છે તથા ભાવનગર જેલમાં પણ રકાળી ખ્યાલા બને છે કાચ ઘણી જાતના આવે છે જેમકે હાર્ડી, ગ્લાસ, ખ્યાલાના કાચ ને ક્રીસ્ટલગ્લાસ, તંકતા અરીસાના કાચને ક્રાઉનગ્લાસ, બારીના કાચને ઓટગ્લાસ, શીશીઓના કાચને ઓટલગ્લાસ કહે છે તે સિવાય ચરમાના, દુરબીનના તથા બીજી ઘણી તરેહના કાચ બને છે કાળા લીલા શીશા બને છે તે વળી મેલી રેતી અને સાબુના મેલમાંથી બને છે વળી રંગીન કાચ બનાવવા માટે તે બનાવતી વખતે જુદી જુદી જાતની મેળવણી તેમાં મેલવે છે, જેમકે નાગપુર તન્દ્ર નીકલતા લાલ પથ્થર પી ભૂકી અગર ત્રામાને તાવીને ટાઈનની ભુકી વીગેરેની મેલવણી મેલવીને નાખવાથી લાલ કાચ બને છે, અગરખ બાળીને કરેલી રાખ અને શીશાની રાખ સરખે ભાગે લઈ મુસમાં ઘાલી તાપ દેવાથી પીળા રંગનો કાચ, કાળી રેતી નાખવાથી કાળા રંગનો કાચ, આમ જુદી જુદી મેલવણીથી આસાની, ચાદી જેવો સફેદ, લીલો, જાંબુડીઓ વીગેરે જાત જાતના કાચ બનાવી શકાય છે અ ઉપરાંત કાચ ઉપર ચિત્ર કાઢવા, કાચ ઉપર કલઈ કરવી, અક્ષર કેતનના તેની પણ જુદી જુદી રીતે અને પદ્ધતિઓ છે

કાચ ગાળવા માટે જે વાસણો હોય છે તે લોઢા અને ચુનાના ભેગ શિવાયની પરતુ એચુમીનમ અને રેતીના ભેગવાળી માટીના હોય છે આવી માટી કોલસાની ખાણવાળી જમીનમાંથી મળી શકે છે જેમાંથી આવા વાસણ અગ્નિના જલદ તાપમાં બનાવી શકાય છે

વેપારી બનરોનો ભોમીઓ.

વિલાયતી માલપર મરી શીટનારાઓને અર્પણ.

અમારી પ્લાન્ટા બનાવટો.

સોમલ-એસ્પીરીન-કવીનીન-વીગેરે જેની પાછલી અસરો નુકસાનકારક છે તેવી કોઈ પણ ચીજના ભેગ વગરનું અમારૂં

પ્લાન્ટા એગ્યુ મીક્ષચર.

તાવના જ તુઓનો નાશ કરવા ઉપગત શરીરના મર્મસ્થાન જેવાકે ફેફસા-લીવર, આતરડા-વીગેરેને તાકાત આપે છે દવામા જે થરો રહેલો છે તે ખાસ ગુણકારક છે

પ્લાન્ટા કેસ્ટર ઓઇલ. (એરંડીયું)

વામ યા સ્વાદ નથી એટલે પીવામા મુશ્કેલ નથી પીધા પછી ઓડકાર યા ઉલટી આવતી નથી, જીવ ચુ યાતો નથી ઘણા પરદેશી કેસ્ટર ઓઇલમા બીજી ભળતી ચીજોનો ભેગ હોય છે તે છતાં તે નીતરૂં દેખાય છે કારણકે ખનવરોના હાડકાનો ભેગ અને મુકવેલા લોહીમાથી ખનતા 'અનીમલ ચારકોલ' ની મદદથી પરદેશી કેસ્ટર ઓઇલ સાફ કરવામા આવે છે બીજના ઠાટલાને કહાડી નાખી પ્રકટ બીજમાથીજ આ તેલ પીલી કહાડયું છે કે જેમવીલાયતમા પણ કરવામા આવતું નથી કોઈ પણ પરદેશી કે સ્વદેશી કેસ્ટર ઓઇલ પ્લાન્ટા કેસ્ટર ઓઇલની બરોબરી કરી શકે તેમ નથી

વાળની અત્યંત વૃદ્ધિ કરનારૂં-મગજ, આખ અને જ્ઞાનતતુઓને પોષણ આપનારૂં શુદ્ધ વનસ્પતીય

પ્લાન્ટા હેર ઓઇલ.

વામ વગરના ઘાસલેટના તેલમાથી બનાવેલા હેર ઓઇલ જેટલું સફાઈદાર અને સુગંધીદાર નથી ઘાસલેટમા એક પઈસાની સુગંધ નાખતા જે વાસ આવે તેવી એક રૂપીઆની સુગંધ નાખતાએ અમારા હેર ઓઇલમા નજ આવો શકે હેર ઓઇલની પગીજાની એકજ ધરગતુ રીત છે. કોઈપણ હેર ઓઇલ યોડુ કે નાના વાસણમા લઈ ચુલાપગ ધુમાડો નીકળતા સુધી ગરમ કરતા જે ઘાસલેટ જેવો ધુમાડો નીકળે તો સમજવું કે ઘાસલેટનું અદર મીશ્રણ છે આ અખતરો ઘણો સાદો છે અને કોઈ પણ ખાત્રી કરવા ઇચ્છનાર કરી શકે તેમ છે

વેપારી બજારોનો બોમ્બે.

લીલી ચા અને મરચાના તેલમાથી બનાવેલા ઘણા ખરા બજાર
બોમ્બેની હરીફાઈએ અમારો

પ્લાન્ટા પેન બામ.

મેનથોલ, વીન્ટર ગ્રીન, કેમ્ફર, યુકેલીપટસ, ક્યબ્બ વીગેરેમાથી ચા
બનાવેલા નથી એવા શકા ઉઠાવનાર કોઈપણ શખ્સને અમે ખુશીથી પુરતી ખાત્રી
કરી આપવા તૈયાર છીએ ઘણા ઓછા ખર્ચે જેનું પરિણામ લાવશે એ
અનુભવસિદ્ધ હોવાથીજ તે વાપરવાની ભારપુર ક વિનંતી કરીએ છીએ

હલકા અને સરતા દેશી સરકાઓ અને મોવા છતાંએ બેસ્વાદ પરદેશી
સરકાઓની સરખામણીએ અમારો

પ્લાન્ટા વીનીઝર.

ઘણાજ લોકજાતદાર છે જનર અને ઘટ છે એટલે અડધેઅડધ પાણી
નાખતા પણ મગાનો સ્વાદ સાચી રહે છે એ રીતે સગર્ભા આહારાઓને
સસ્તો પણ પડે છે

દરેક આબરૂદાર વેપારીઓને ત્યાંથી મળશે વધુ વીગત માટે ભાવોનું
લીન્ટ મગાવો.

ધી પ્લાન્ટા ફૂગ મેન્યુ ૦ હું ૦.

પારસી સ્ટ્રેચુ પાસે, બાયબલા, — મુબમ

૩૨ કાગળો (Papers)

છાપવાના, લખવાના, પાકીટો બનાવવાના તથા બાંધવાના અને પુઠાના જડા કાગળો બનાવવા માટે સને ૧૯૦૭ મા હી દુસ્થાનમા આઠ મીલો હતી ૩ બગાળામા, ૩ મુબઈમા, ૧ જોડીઆ પ્રાતમા, અને ૧ જ્વાલીઅમા તે બનાવેલા કાગળની કીમત ૭૩ લાખ રૂપીઆ હતી, તે સિવાય ૬૫ લાખ રૂપીઆના કાગળ પરદેશથી આયાત થયા હતા

કાગળની આયાત પહેલા ચીનમાથીજ અત્રે થતી તેથી હાલ પણ જે રફ કાગળ આવે છે તે ચીનાઈ કાગળના નામ ની ઓળખાય છે હાલમા મોટા પ્રમાણમા તો ગ્રેટ-બ્રીટન, નોર્વે, જર્મની અને અમેરીકાથી છાપવાના, લખવાના ઇત્યાદિ અનેક જાતના કાગળો આ દેશમા જથ્થાબધ આવે છે લડાઈ અગાઉ જાપાન પોતાના ઉપયોગ પુરતાજ કાગળ બનાવતુ તે માટે માવો સ્કેન્ડીનેવીઆથી આયાત કરતુ, પણ જર્મન બ્રીટીશ લડાઈ દરમ્યાન જર્મનીનો માલ બધ થવાથી તે નીકાશ પણ કરતુ થયુ છે ત્યા કાગલના કાગળાનાની સખ્યા ૧૯૧૮ મા ૩૬૦ ની હતી આમાથી મુખ્ય ૧૪ કંપનીઓ તો “જાપાન પેપર મેન્યુફેક્ચરર્સ એસોસીએશન” નીજ માલેકીની છે લડાઈના વખતમા ઠેક સને ૧૯૧૬ સુધી કાગળના ભાવ ઇંગ્લાંડ વીગેરે સ્થળોએ પણ એટલા બધા વધી ગયા કે એપ્રીલો અને ન્યુસપેપરના કાગળો સુદા મોલા થઈ ગયા હતા હી દુસ્થાનમા છાપવાના કાગળનો ભાવ રતલ એકનો લડાઈ અગાઉ સવાગ્રે આના હતો તેના બારઆના બોલાતા થઈ ગયા હતા આપણા દેશમા કાગળોનો ઉપયોગ નિશેષ હોવાથી અને સાવને પૂરતા હોવાથી આ દિશામા આપણુ રેલ્વી કાગળ બનાવવાના હુન્નરની ખીવવણી કરવાની ખાસ જરૂર છે અને તેમા નફો પણ મેળવી શકાય તમ છે હાલમા આપણા દેશમા અલ્હાબાદમા (અલ્હામાદ પેપર મીલ્સ), કલકત્તામા (ટીટાલ પેપર મીલ્સ, એંગાલ પેપર મીલ્સ અને આસામ પેપર મીલ્સ), મુતમા (આસકવાઠ પેપર મીલ્સ), પુનામા (હેક્કન પેપર મીલ્સ) તથા મોગમમા (સીવીઆ પેપર મીલ્સ) અને લખનૌમા (અપઃ ઇડીઆ ફૂપર પેપર મીલ્સ) તેમજ પુનાવૂર ખાને (મીનાલી પેપર મીલ્સ) છે. મુમૈનમા ગીરગામ પેપર મીલ્સ બંધ થયા બાદ પદમજી મોલ જ બાકી છે આ ઉપગત કારમીગ અને ત્રાવણકોરમા મળી બે ચાર મીલો છે આ બધી મીલો ગણીગાઠીજ બલો કાગળની બનાવતી હોવાથી તે કાઈ આખા દેશમા કાગળો પુરા પાકી શકે નહીં આ બાબતમા રાયલ સોમાઈટી ઓફ આર્ટ્સમા ના હીદી સરકારના સેક્રુટીયરેડના એક્સપર્ટ મી રેઈટે ખેતાના બાબલમા કાગળના ઉદ્યોગના સબધમા જણાવ્યુ હતુ કે “આખી દુનીયામા કાગળનો વપરાશ દર વર્સે એક કરોડ વીશ લાખ ટનનો છે કાગલ બનાવવા માટે બાબુ વાસ અને સેવેના આસીઝ (ખડ) ઉદ્યોગી અર્ધ મડે તેમા બાબુનો માવો બર્મા, બેંગાલ અને સાઉથ

વેસ્ટ ઇંડીયનમાંથી દરવરસે એક કરોડ ટન મલી શકે અને આસામમાંથી દરવરસે ત્રીસ લાખ ટન સેનેના ઘાસનો માવો મલી શકે તેમ છે તેથી હીંદુસ્થાનમાં કાચો માલ એટલો બધો છે કે આખી દુનીઆને વર્ષો સુધી કાગળ પૂરા પાડી શકાય. આ ઉપરથી હીંદના સુડીવાલા આ દિશામાં નજર દોડાવે તો, કાયદાકારક ઉદ્યોગ છે. હીંદુસ્થાનમાં કપડીઓ ઉભી કરી ઊંચા પ્રકારનું સાંચાકામ મળાવી, સારા એક્ષપોર્ટો ગેડે તો લાભ ચોક્કસ મેળવી શકે ઇંગ્લાંડમાં જે માલ અને છે તેના ઘરાક દક્ષીણ આફ્રીકા અને આસ્ટ્રેલિયા પણ છે.

આપણે ત્યાં હવે જે બુજબુજ અમદાવાદી કાગળ અને છે તે ચોપડા બાધવાના કામમાં પણ પુરા પડતા નથી તે કાગળો બનાવવા માટે ચીથરાને કહોલ-રાવીને તેને ઘોઘ, ઉકાળી ખાડીને માવો બનાવે છે તે માવો ટાકીમાં નાંખ્યા બાદ સુકવીને તેને ફટકડીનું પાણી પાંચ છુટાવતી ઘુટે છે બ્લોટીંગ પેપર અને છે તેને સરેસનું પાણી પાવામાં આવતું નથી તેથી શાહી ચુશી શકે છે ફટકડીના પાણીમાં કાગળ બોળી સુકવવાથી એવી જાતના કાગળ તૈયાર થાય છે કે અગ્નિની પણ અમર તેના ઉપર થતી નથી કાગળો આ દેશમાં ઘણી જાતના આયાત થાય છે દાખલા તરીકે લખવાના, છાપવાના, રેપર માટે ચામડા જેવા મજબુત, ગ્લેઝડ, ટ્રેસીંગ, પુઠા માટેના, પાલીસવાળા, કાકરવાળા, શીલા પ્રેસના છાપવાના, ટોપી કાઢવાના, રંગીન, જુદી જુદી તરાહના એમ અનેક જાતો આવે છે, જેમાંની ઘણાખગની હકીકત નીચે આપેલી છે હાલમાં જુદા જુદા અનેક કાર્યોમાં કાગળની જરૂર પડે છે છાપખાનાઓને અને પુસ્તક પ્રસિદ્ધ કરનારઓ માટે તો તે રોજનો ખોગક છે કાગળો બનાવવાને એક સચો એક દિવસમાં છ થી સાત ગાઉ પહોંચે એટલા કાગળ બનાવી શકે છે આવા સેક્ટોર મચાવવા કારખાનાઓ ગ્રેપ્થીટનમાં, અમેરીકામાં, ફ્રાંસ, જર્મની, જાપાન અને બીજા ૭ એમાં વીજળીક અને વરાળચત્રથી ચાલી રહ્યા છે, ટતા મારગનો તો તોરોજ જણાય છે.

કાગળો બનાવવા માટે જુના લુગડા, રૂં પરાળ, ટાટ, લાકડાનો ભૂકો, વામ, એસ માર્ગો નામનું ઘસ તથા રહી કાગળને ઉપયોગ થાય છે એ બનાવવા માટે ચીથરા દાવાના, ખાડીને માવો બનાવવાના, કાગળ બનાવવાના, તેને દાખવાના, અને બીની પોલી લાટો ઉપર વીટાળીને સુકવવાના જુદા જુદા સચાઓ હોય છે મુકા થયેલા કાગળો તૈયાર થઈ એક પછી એક ફાળકા ઉપર વીટાય છે આ રીતે થયેલા કાગળને સરેસમાં પાણીમાં બોળીને સુકાવી દે છે, તેથી લખવા જેવા બને છે અમેરીકા અને યુરોપમાં કાગળ બનાવવા માટે મોટે ભાગે લાકડાના મેદો વપરાય છે તે માટે ઉત્તમ પ્રકારનું સાંચાકામ અને કસાયેલ તથા અનુભવી કામદારોનો ઉપયોગ થતો હોવાથી જે જાતના કાગળો

હીંદમાં આયાત થાય છે તેવા કાગળો અહીં બનતા નથી લાકડાને વહે-
રતા જે ભુકે પડે તેને રસાયણી ક્રિયાઓની ઉપયોગમાં લેવાથી કાગળ બના-
વવામાં ઘણી સવળતા પડે છે આ લાકડાનો મેદો મોટે ભાગે સ્વીડન અને
નોર્વેથી વિશેષ પ્રમાણમાં મળે છે, તોપણ રૂશીઆ, કેનેડા, ન્યુકાઉલેન્ડ
અને જર્મનીમાંથી કાચો માલ થોડો થોડો નીકાશ થાય છે કાગળ બનાવ
વામાં આઈના કાગળ, ચાક અને હરસોઈનો ઉપયોગ કરવાથી આરપાર ન જોઈ
શકાય તેવા કાગળો બને છે કાચી વસ્તુઓમાંથી મળેલા માવાને સાફ કરવાને માટે
સોડા, ચૂનો, પ્લીમીંગ પાઉડર ઇત્યાદિ વપરાય છે, અને સફાઈબધ બના
વવા માટે રોઝીન, ચુ, જીલેટીન અને લાહીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે
તથા તે ઉપર રંગો આણવા માટે કોલ્ટારના રંગોનો ઉપયોગ કરાય છે

હુનીઆમાં જેટલા કાગળો બને છે તેનો ત્રીજો ભાગ યુનાઇટેડ સ્ટેસ
બનાવે છે, કેમકે ત્યાં તથા કાનેડામાં લાકડાનો મેદો અને પાણીની બહુજ
સવડ હોય છે તે બને દેશો કાચો માલ ઇંગ્લાંડ મોકલે છે જેમાંથી ઇંગ્લાંડ
કાગળો બનાવે છે હાલમાં પૂર્વ આફ્રીકામાં આવેલા કેનીઆ સરથાનમાંથી
લાકડાનો આવો પુષ્કળ મળે તેમ હોવાથી ત્યાંની સરકારે ટેન્ડરો માગ્યા છે
કેનીઆમાં મોટા મોટા જગલો આવેલા છે, તેમાં કીકુચુ અને મઉ પ્રાતમાં
વીસ હજાર ટન માવો દર વરસે મળે એવી વધી છે તેમજ બાબુ
વાસમાંથી પણ કાગળ બનાવવા માટે તજવીજ ચાલુ છે હાલમાં એવી શોધ
થઈ છે કે રબરના રેશામાંથી કાગળ બની શકે અમેરીકાના હાવાઈના ટાપુમાંથી
શેરડીના રેશામાંથી બનાવેલા કેટલાક જાડા કાગળના નમુના વીલાયત મોકલવામાં
આવ્યા છે જે પાણીથી ભીંજાય નહીં તેવા હોવાથી તે ઉપયોગી થઈ પડશે એમ
મી કીટ્ઝ જણાવે છે

હવે મુખ્ય મુખ્ય-કેટલી જાતના કાગળો કયે કયે સ્થળે બને છે અગર ક્ષણથી
આયાત કરાય છે તથા શુ શુ ઉપયોગમાં વપરાય છે તેની ટુકી નોંધ
આપવી આવશ્યક છે—

૧ મશીન ફીનીશ અથવા ગ્લેઝડ કાગળો—આ કાગળો આડુ છુક પ્રીન્ટીંગ
ઇત્યાદિ કામમાં વપરાય છે, અને સારી જાતનો કાગળ લાકડાના માવાથી
મુક્ત Woodfice હોય છે, તેથી તે જલદીથી રંગ બદલતો નથી કે
ખટકી જતો નથી

૨ રફ અથવા ન્યુસના—(ચીનાઈ તરીકે ઓળખાતા કાગળો) વર્તમાન પત્રો,
હેન્ડબીલો, અને એવા પરચુરણ સસ્તા કામો સાફ વપરાતા કાગળ આ
કાગળ મુખ્યત્વે નોર્વે-સ્વીડન, આસ્ટ્રીઆ અને કેનેડામાં બને છે
આપણા દેશમાં તેની બનાવટ થતી નથી, કારણ કે હજુ અહીંના જગ

લેનો ઉત્થોગ કાચે માલ ંનાવવાના કામમા કરવામા આવતો નથી, અને પરદેશથી મળાવેલો માલો મોઢો પડી જાય છે વી તેને લાયકની રાક્ષસી મશીનરી પણ અત્રે નથી અને હાથીના દાનની માફક બહારથી સસ્તી જણાતી આપણા દેશની મજુરી પણ પોષાતી નથી, કાગળ કે વીલાયતનો એક મજુ પોતાની જોખમદારીનો ખ્યાલ કરી એક દિવસમા જેટલું કામ આઠ કલાકમા કરે તેટલુંજ કામ (તેના જેવું સગસ તે થાય કે નહિ તે તો જુદો સત્ત છે) કરવાને આપણને અત્રે ચાર કે છ મજુર રોકવા પડે અને તેમને કઠાય બાર કલાક કામ કરવું પડે ।

આમા રગીન અને સફેત અનેક જાતો આવે છે, અને ઇંગ્લાંડ એની નિકાશમા ઝાઝું પડ્યું નથી ડારણ કે તેને માવા સાડ પરદેશ ઉપર આધાર રાખવો પડે છે વિલાયતમા ઘણાખરા મોટા વર્તમાનપત્રોની પોતાના ખપના કાગળ સાડ પોતાની કાગળ બનાવવાની નવત્ર મીદો હોય છે

- ૩ કુદસકેપ—અસલના નાજદરબારોમા વિફ્ફકોના માથાની ટોપીઓ બનાવવામા આ સાઇઝ કઠાય બહુ અનુકૂલ પડતી હશે, તેથીજ એનું નામ કુદસકેપ (મૂખાની ટોપી) રાખ્યું હશે । પણ આપણે સમજીએ છીએ તેની એ કોઇ વિશિષ્ટ જાતના કાગળનું નહિ, પરંતુ સાઇઝ વિશિષ્ટનું નામ છે અને આ કાગળની સાઇઝ ૧૩ X ૧૬ $\frac{1}{2}$ ઇંચ છે એમા કીમલેડ, ચીકણા, કીમલેવ ઇત્યાદિ જાતો આવે છે તે સર્વે મુખ્યત્વે લખવાનાજ કામમા વપરાય છે, અને તેનું ખાનદાન પણ Writing paper નુંજ છે

- ૪ ચોપડાના કાગળો—અમદાવાદી કાગળોની બનાવટ સખધી હકીકત ઉપર આવી ગઈ છે આ હાથે બનાવવાના કાગળોનો ઉદ્યોગ આપણે ત્યાથી હવે લુપ્તપ્રાય થઈ ગયો છે, છતાં અમદાવાદી ચોપડાના કાગળોની એ ખાસ ખુબી હજુ જળવાઈ રહેલી છે કે સળ પાડતા કે ચોખાના તે કાગળો તે ઠેકાણેથી બટકી જતા નથી જ્યારે વિદેશી કાગળો એટલે અશે એ ગુણમા એની સરખામણી કરી શકતા નથી, છતાં હીંદ જેવા ગરીબ દેશમા સસ્તા માલનો ઉકાવ વધુ થઈ શકે, તેથી આસ્ટ્રીઆ અને નોર્વે—કે જ્યાનો માલ ખીજા દેશો કરતા માફક દરનો અને ઉત્તમ હોય છે—તે બહુ ચાલુ થઈ ગયો છે. જર્મની પણ તે બનાવે છે, પણ ઉપલા બે દેશો જેટલી તેની કદર કે ખ્યાતિ નથી

આ કાગળ આપણે ત્યાં ચીકણા, દક્ષિણ હેંદ્રાખાદમા “રૂપકારી” ઇત્યાદિ નામથી ઓળખાય છે વિલાયતમા તેને Japan simali અથવા Indian account book paper કહે છે વેપારી અકડાઓ, ચીટ્ટી પત્રીઓ, હુડીઓ ઇત્યાદિ પરચરણ કામો માટે એ સાથી મજબુત, સરસ અને સુદર કાગળ છે

- ૫ બેક, બોડ ઇત્યાદિ—ખાસ મજબુત, અને કોપી કાઢવાનું પાણી લગાડવા પછી પણ નરમ ન પડી જાય, અને લખતાં છોકાય કે કુટી નીકલે નહીં, એવી જાતના રગીન તથા સફેત કાગળો ને બેક પોસ્ટ કહે છે તેમાં સુદર વોટર માર્ક પણ હોય છે. એવી જાતો અમેરિકા બનાવે છે જે આપણા દેશમાં બહુજ વખણાય છે અને ઇંગ્લાંડમાં પણ તેની કદર થાય છે બીજે નજરે ઇંગ્લીશ માત્ર આવે છે, પણ તે ભાવમાં મોઢો પડે છે, અને હવે તો નોર્વે-સ્વીડન, જર્મની, અને હોલેંડ પણ એની સારી જાતો કાઢે છે
- ૬ મેનીશ્રેલ્ડ, ટાઇપરાઇટર, તથા અનીઅન સ્ક્રીન પેપર—આમાં પ્રથમના બે પાતળા પણ Writing paper ની જાતના અને બહુ ચીવટ પ્રકારના કાગળોની જાતો છે, જ્યારે ત્રીજો પણ તેવોજ આવે છે, પણ આપણા આ ગરીબ દેશમાં તેની આયાત પોષાતી નથી વળી લગવાન વિષયના થાળમાંથી ગળડી ગયેલા કાકા (Onion) ની છાલ જેવા પાતળા અને સુદર તથા મજબુત કાગળનો—કે જેના પરથીજ એનું એ નામ પડેલું લાગે છે—હીન્દ જેવા ધર્મચુસ્ત દેશમાં બહુ આવદાર ન થાય તો નવાઈ નથી !
- ૭ પાર્ચમેન્ટ પેપર—શેર સર્ટીફિકેટો, અને કીમતી દસ્તાવેજો ઇત્યાદિ સાડ વપરાતો મોઢો કાગળ
- ૮ લેજર પેપર—વિભાગીય ચોપડાઓ બાધવા વિગેરે કીમતી કામો સાડ વપરાતા મોઢા અને મજબુત કાગળની આ જાત છે અને મુખ્યત્વે તેની જનાવટમાં ઇંગ્લાંડ પ્રમુખસ્થાન લોગવે છે
- ૯ હેડમેઇડ—આપણી કરસી નોટોના કાગળોની માફક હાથે બનાવેલા મજબુત અને લેજર પેપર કરતાયે મહત્ત્વના કામ સાડ વપરાતો કાગળ, કે જે મુખ્યત્વે કરીને ઇંગ્લાંડથીજ અત્રે આવે છે
- ૧૦ સુપર કેલેડર્ડ, આઇવરી ફીનીશ, રીયલ આટ, ઇમીટેશન આટ, વિગેરે—આ સર્વે કાગળો ચિત્રો છાપવાના ઉપયોગમાં આવે છે, તેમજ જલોકો છાપવા હોય તેવા કેટલોગોને સાડ પણ મુખ્યત્વે એજ વપરાય છે. આ બધામાં “ આઇવરી ફીનીશ ” કાગળ મજબુતીમાં વધુ હોય છે
- ૧૧ લીથો, કોમો—ઇત્યાદિ કાગળો વિના આપણે સુદર લેખકો અને રચિતર્થો આદિ ચિત્રકલાનિપૂણ આર્ટિસ્ટોના અદ્ભુત અને નયનમનોહર ચિત્રોના દર્શન ન કરી શકત
- ૧૨ પોસ્ટર પેપર—દિવાલે ચોટાડવાની બહેર ખખર ઇત્યાદિ સાડ ખાસ ઉપયોગમાં આવતો કાગળ એમાં અનેક જાતો આવે છે, પણ મુખ્યત્વે એક બાબત રહે (કે જેથી ચોટાડવાને સુગમતા થાય) અને

- બીજી બાજુ સુદર ગ્લેઝડ કે જેથી અનેક રંગોના ચિત્રો સહેલાઈથી છાપી શકાય છે, અને વાર્નિશ લગાડવાથી તે ચિત્રો અત્યંત ચળકતા અને સુદર દેખાય છે તેની (સરફેસ) સપાટી અત્યંત ગ્લેઝડ હોવાથી બહુજ થોડું વાર્નિશ તે પીએ છે
- ૧૩ ટીશ્યુ અથવા સીદવર પેપર—બહુજ પાતળા અને સફેદ ચા રંગીન, પણ સ્વચ્છ અને સુદર જાતના કાગળોનું આ નામ છે તેના વિના જેમ આદીમોનાના દાગીના આપણને શોભીતા લાગતા નથી, તેમજ પેશાવરથી પીય પણ અત્રે આવી શકત નહીં. વળી પતંગો ઉડાવીને આખો સુધાર વાનું સ્થાપન પણ આપણે કદાચ આ કાગળ વિના મેળવી શકત નહિ.
- ૧૪ મનીલા, વ્રાઉન, કાફ્રે—આ બધી કાગળની જાતો Wrapping Papers એટલે માલ પેક કરવાના કાગળોની જાતો છે
- ૧૫ ડ્રોઇંગ પેપર—આને કાટ્રીજ પેપર પણ કહે છે તે ડ્રોઇંગ વિગેરેના કામમાં મુખ્યત્વે વપરાય છે
- ૧૬ પેસ્ટબોર્ડ—ચોપડીના પુઠા, બાકસો, સુતરના પડકા, ઇત્યાદિ ઉપયોગમાં આવેલા આ છે પીળા રંગના આ પુઠાની પેદાશ જર્મની, હોલેન્ડ અને જાપાનમાં મુખ્યત્વે થાય છે આપણે ત્યાં બંગાલમાં હાલમાં આવી એક મીલ કે જેનું નામ The Bengal Pasteboard & Paper Mills છે તે ઉભી થઈ છે પણ તેનો માલ હલકા પ્રકારનો આવતો હોવાથી અને ભાવમાં મોઘો પડતો હોવાથી ખપતો નથી
- ૧૭ કાર્ડબોર્ડ—બાકસો, આલુ પોસ્ટકાર્ડો, ઇત્યાદિ ઉપયોગ સાડ વપરાતો અને જેની ઉપર લખતા શાહી ફેલાય કે કુટે નહિ તેવી સરફેસવાલો જાડો સફેદ ચા રંગીન કાગળ આમાં આર્ટ સરફેસનો પણ (ચિત્રો સાડ) આવે છે
- ૧૮ પેસ્ટેડ બોર્ડ—બોક્ષ બનાવવાના તથા હોઝીઅરી મીલો વિગેરેના કામમાં આવતા પેસ્ટેડ બોર્ડની ઉપર સફેદ અથવા રંગીન ચોટાડેલા કાગલોવાળા પુઠા
- ૧૯ કવર પેપર—બુકોની ઉપર કાચા પુઠા સાડ મજબુત કાગળોની ખાસ જરૂર હોય છે કે જે અદર બીજા કોઈપણ કાગળની મદદ વિના પુસ્તકનું રક્ષણ કરી શકે આ કાગળો ધીના ભાવ કરતા પણ મોઘા હોઈ શકે કારણ કે તેની સુદરતા અને મજબુતાઈપરજ પુસ્તકના ખપનો અને સૌંદર્યનો આધાર છે આમાં માસિકો પર લગાડાતા સસ્તા કાગળથી તે છેક “સોરાઈ” ની “રસધાર” નાં કવર સુધીનો સમાવેશ થાય છે.
- ૨૦ ફ્લેટ પેપર—રંગના ડગા, સુતરના પડકા, ઇત્યાદિ ઉપર સુદર ચિત્રો સાથે લગાડાતા એક બાજુ રંગીત કાગળો

૨૧ માર્ચ, ઇમીટેશન કલેથ—ઇં ચોપડીઓના પૂઠા પર કપડાને બદલે જાતજાતના ચોટાડવાના કાગળો

ઉપરના કાગળોમા સ્ટ્રોબોર્ડ, પેસ્ટેડ બોર્ડ વીગેરે હુદરવેટ ઉપર વેચાય છે કાંઈ બોર્ડ વીગેરે ગ્રસ ઉપર વેચાય છે, સુપરફેલેટર્ડ, આઈવરી ક્રીનીય, રફ, કુલ્સકેપ વીગેરે રતલના ઉપર વેચાય છે રીમ ૪૮૦ થી ૫૦૦ કાગળનું આવે છે ગાસડી આશરે ૫૦૦ રતલની થાય છે, પરંતુ ગાસડીના કદ સાડે કશું ખામ બધારણ નથી છતાં એક ટનની ચારથી પાચ ગાસડીઓ બધાઈને આપણા દેશમા આવે છે કાગળમા ચાલુ રીવાજ રોકડાનો વટાવ ટકા બેનો છે

ઉપરના સર્વે કાગળોની જાત “સુદામા પેપર માર્ટ” કે જે મુબઈમા કોટમા જનરલ પોસ્ટ ઓફીસ પાસે છે, તેઓ પરભારા મોટા જથ્થામા આયાત કરતા હોવાથી તેમને ત્યાંથી કીફાયત કાવે મળી શકે છે

ઉપર મુજબ કાગળોમા સાઈઝ એટલે માપ કેવી રીતે આવે છે તેની હકીકત બહુ માટે આપેલ છે

કાગળોની ચાલુ સાઈઝો (સાઈઝ ઇચમાજ સમજાવી)

૨૦x૨૭	રૉયલ,	૪૦x૨૭	ડમલ રૉયલ
૨૨x૨૯	સુપરરૉયલ	૨૯ $\frac{1}{2}$ x૪૩	,, સુપરરૉયલ
૧૫x૨૦	ક્રાઉન	૨૦x૩૦	,, ક્રાઉન
૧૭ + ૨૨	ડીમી	, ૨૨ $\frac{1}{2}$ x૩૫	,, ડીમી
૧૩ $\frac{1}{2}$ x૧૬	કુલ્સકેપ,	૧૬ $\frac{1}{2}$ x૨૬ $\frac{1}{2}$	,, કુલ્સકેપ
૧૮x૨૩	બેક પોસ્ટ,	૪૦x૪૦	કવોડ ક્રાઉન
૧૬ $\frac{1}{2}$ x૨૧	લાજ પોસ્ટ	૩૫x૪૫	,, ડીમી
		૨૭x૩૪	,, કુલ્સકેપ

લેજર પેપરની સાઈઝો

૨૨x૩૦	ઇપીરીયલ	૨૦x૩૧	ડમલ થર્ડ
૧૫x૨૦	સીંગલ થર્ડ	૨૨ $\frac{1}{2}$ x૩૫	,, સેક ડ
૧૭ $\frac{1}{2}$ x૨૨ $\frac{1}{2}$	,, સેક ડ,	૨૪x૩૮	,, ફર્ટ
૧૯x૨૪	,, ફર્ટ,	૧૭x૨૭	,, કુલ્સકેપ
૨૦x૨૮	સુપર રૉયલ		

ચોપડાના કાગળોની સાઈઝો

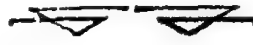
૨૩x૨૪ $\frac{1}{2}$	સાહિબખાની ઉર્ફે અંભાતી
૨૫ $\frac{1}{2}$ x૨૭ $\frac{1}{2}$	શાસ્તરખાની
૩૩x૨૮	બહાદરખાની,

૨૧×૨૨^૧/_૨ મુરાદશાહી

૧૬×૨૧ વરાના

૧૭×૧૬ ખીલીગરા

નોંધ—ઉપલી સાઇઝોમા દેશ અને જાત પ્રમાણે ઇચ્છિત અર્ધા ઇચ્છિતો ફેરફાર હોઈ શકે છે ઉદાહરણાર્થ—ઉપલ સુપર ગ્રેયલ સાઇઝનો કાફ્ટપેપર હોય તો તેની સાઇઝ ૨૬^૧/_૨×૪૩ ને બદલે ૨૬×૪૪ કે ૨૬×૪૫ હોય છે, અને ઉપલ ડીમીની ૨૨^૧/_૨×૩૫ને બદલે ૨૪×૩૬ હોય છે તેમજ રૉયલની સાઇઝ બગાલ-પન્થમા ૨૦×૨૭ને બદલે ૨૦×૨૬ હોય છે, ને ઇગ્લાડમા તે ૨૦×૨૫જ હોય છે

૩૩ હાથીદાત (Ivory)

હાથીદાતની નીપજ ખર્ચા, આફ્રીકાના ઘણા ભાગમા તેમજ સુખ્યત્વે કરીને ઇજીપ્તના મોટા ભાગમા અને મીલોન આદિ દેશોમા થાય છે મહીસુર અને દીલ્હી તરફના મુલકો કાંઈ નીપજના દેશો કહેવાય નહી, જુજનજ ઉપજ થાય એટલુજ

અહીં મુખ્યમા જે હાથીદાત આવે છે, તે મોટે ભાગે આફ્રીકાથી અને વિલાયતથી આવે છે આફ્રીકાથી આવનાર માલ ગામઠી એટલે નબર કાઢ્યા વગરનો મીકસ માલ આવે છે તે પાચ રતલથી ૭૦ સીતેર રતલ સુધીના ટુકડા આવે છે વિલાયતથી જે માલ આવે છે તે નબરવાર કટ કરેલો માલ આવે છે જે ચુડીઓના કામમા વપરાય છે આફ્રીકાથી આવનાર મલમાથી ચુડીનો ખર કાઢી લઇ ખાકીનો ચીન જાપાન અને યુરોપના ખીજ ભાગમા મોકલાય છે, જેના રમકડા આકે ઘણી ચીજો બને છે ચુડીબગના હાથીદાતની બપત મારવાડ, સીંધ, પન્થમ અને મુલતાન, ગુજરાત તેમજ કાઠીઆવાડમા થાય છે

દર વરસે હાથી દાત આશરે ૩૦ થી ૪૫ લાખનો માલ આ દેશમા આવે છે અને કુલ પેદાશ સવા બે કરોડને આશરેની ગણાય છે જેમાનો ઘણો ખરો માલ ખાનારા દેશ યુરોપ, અમેરીકા, ચીન અને જાપાન છે

જગખારી હાથી દાત આવે છે તેમા ઘણી જાત આવે છે એક દાતના જુદા જુદા કકડા પાડી તેના ભાવ જુદા જુદા થાય છે કારણ કે હાથીદાતનો છેવટનો ભાગ પોલો નીકળે, વચ્ચેનો નક્કર નીકળે અને શરૂઆતનો વળી જુદોજ નીકળે, જેને પોલી મુસી, લાટા, તથા ચટ્ટા એમ જુના જુદા નામ આપેલા હોય છે

એક આખો હાથીદાત હોય તેનો ભાવ હાલ સુરતી મથક ૪૧૦ નોડ લેખે ૧૧ રૂ ૩૮૦ વી ૪૫૦ ગણાય છે પણ જુના જુના કાપેના કટકોનો ભાવ મથુના ૨૮ તલના હિસાબે તલ એકનો ભાવ ગણાય છે જેમકે પોલી મુસી ન ૩ ના રૂ ૧૧, ન ૪ ના રૂ ૧૧, લાટા ન ૨-૩ ગોળના રૂ ૧૨, ન ૪ ગોળના રૂ ૧૨, પોલી કાકડી ગોળ ન ૪ ના રૂ ૮૧, દલેટ કાકડી રૂ ૭ આ મુજબ ગણાય છે

હાથીદાત જેમ બહુ જાડો, દેરના, મારો, વગર ફાટેલો હોય તેમ ઉચો ગણાય છે તેમા વગર ગામની મલમા ડાઘ ટકા આ આખા તથા કપેના માલમા ટકો ન અને દલાલી ટકો ના કપાય છે માનના નાણા બીજે વિષે ક્રેડિટ દેવડને ચાલ છે હાથીદાતના ગળાના જમણ, મડીસુર, અમૃતમર, મોગ વીગેરે સ્વજોએ છે ન્યા મુદ્દા અને તરેહવાર મલે છે બનાવટી હાથીદાતની બનાવેલી ચીજો બજારમા વેચાય છે, પણ તે અમલ હાથીદાત નહી તે બનાવટી હાથીદાત સેટ્યુનોઇડ જે કાગળ, કપુર અને દુધની મલાઈની બને છે, તેમાયા બનાવાય છે તે ઉપરાત કાસ્ટીક લાઈમ અને પ્લાસ્ટર ઓફ પારીસની બીજી વસ્તુઓ સાથે મેળવણીથી બની શકે છે પણ અત્રે ઉપયોગો હકીકત ન હોવાથી આપી નથી

હાથીદાત ઉપર લાવ, કસુબી, લીલો, પીળો, વાળી વીગેરે જે જે રંગ ચઢાવવા હોય તેને લીબુના રસમા ચોવીંગ ઝાક ગળી તે તે જાતના રંગ ચઢાવવાની પ્રદ્વતિ મુજબ રંગ ચઢાવી શકાય છે

હાથીદાતને નરમ પાડો હોય તો પાચ આમ પાણીમા એક ઓસ મુરાખાને તે નમ (Natta -oil) નાખી તેનું મિશ્રણ ડગેને તેમા ત્રણથી ચાર વિભાગે હાથીદાતને ડુમાડી રખો હોય તો તે નરમ બની શકે છે

૩૪ હુડી (Bill of Exchange)

હુડી એ ભતની ગણાય છે એક દેશી રીતની હુડી તે શરૂક ધારાની હુડી અને બીજી પરદેશની હુડી જે દરેક લાઇનોના પરદેશના વેપાર ઉપર આધાર ગણે છે, તેનું મોટું કામકાજ બેંકો સાથેજ થાય છે

પરદેશની અગત્ય વીલાયતની હુડી કે જેનું કામકાજ બેંકો સાથેજ કરવાના આવે છે તેનું બજાર કોટમાં ફોર્સા ફાઉન્ટન આગલ છે જ્યાં દલાલો, વેપારીને બજાર ભાવથી હુડી બેકમાંથી અપાવે છે અને વેચી પણ આપે છે તથા કલે શતમાં પણ સુકાવી આપે છે વીલાયત અને અમેરીકા તથા હુની-આના બુદા બુદા દેશોના ચલણ સુજળ દરેક હુડીના નામ બુદા બુદા હોય છે જેનકે અમેરીકાનો લાઇન ઉપરની હુડીનો ડાલરમાં ભાવ તે અમેરીકન કે સરેટ કહેવાય છે, ઇં લાઇની હુડી જે પૌડ, શીલીંગ પેન્સની હોય છે, તે સ્ટર્લીંગ હુડી કહેવાય છે તેવી રીતે બધા દેશના ચલણનું સમજવું કયા કયા દેશમાં કયું કયું ચલણ ચાલે છે તે નીચેની હકીકત ઉપરથી સમજાશે તેમજ સ્ટર્લીંગ હુડીઆમણની ગણતરીએ લગાઇ પહેલા જ્યારે ભાવો સ્થિર હતા ત્યારે મૂળ રીમત શું લેખાતી તે પણ તે ઉપરથી જણાશે

દેશનું નામ   ચલણનું નામ.   તે ચલણના   તે ચલણની
નાના અંશનું નામ   સામાન્ય કીમત
આશરે કેટલી
પેની ગણાય ?

હી હુર્યાન	રૂપીઆ	૧૬ આન	૧૬	પેની
બપાન	ચેન	૧૦૦ સેન	૨૪૧	"
શામઇ	ટેલ	૧૦૦ ડાશ	૩૨	"
હોગકોગ	ડાલર	૧૦૦ એન્ટ ૧	૧૧૧૧	"
સીગાપુર	"	"	૨૮	"
ન્યુયોર્ક (અમેરીકા)	"	"	૪૬	"
કાનેડા	"	"	"	"
મેક્સીકો	"	"	૨૪૧	"
મનીલા	"	"	૨૪	"
મેન્ડેપીડીઆ	"	"	૫૧	"
બ્રાઝીલ	મીનરેસ	૧૦૦૦ રેસ	૧૬	"
પોર્તુગાલ	ઇસ્કુદ	૧૦૦૦ રેસ	૫૩૧	"
સ્પેન	પેસેટા	૧૦૦ સેન્ટીમુમ	૬૧	"

ગ્રેટબ્રીટન	પૌડ	૨૦ શીલીંગ	૨૪૦	પેની
ફ્રાંસ	ફ્રાંક	૧૦૦ સેન્ટીમીસ	૬૫	,,
જર્મની-પોલાંડ	માર્ક	૧૦૦ રૈનીગ	૧૧૫	,,
બેલ્જિઅમ	ફ્રાંક	૧૦૦ સેન્ટીમીસ	૬૫	,,
હોલાંડ	ફ્લોરીન	૧૦૦ સેન્ટ	૧૬.૫	,,
સ્વીડન	ક્રોન	૧૦૦ ક્રોર	૧૩	,,
આસ્ટ્રીયા-હંગરી	,,	૧૦૦ હેલર	૧૦	,,
સ્વીટઝર્લેંડ	ફ્રાંક	૧૦૦ સેન્ટીમી	૬૫	,,
ઇટાલી	લાયરા	૧૦૦ સેન્ટીસીમી	,,	,,
ગ્રીસ	ડ્રાકમ	૧૦૦ લેપ્ટા	,,	,,
બેલગ્રેડ	દીનાર	૧૦૦ પરાસ	,,	,,
બુકારેસ્ટ	લેઇ	૧૦૦ બાની	,,	,,
સોફિયા	લેવા	૧૦૦ સ્ટોટીકી	,,	,,
તુર્કિસ્તાન	પીઆસ્ટર	૪૦ પારાસ	૨) =	,,
મીસર	,,	૧૦ મીસ્રીમીમ	૨૫	,,
વાલપારૈસો	પેસુ	૧૦૦ સેન્ટાવુસ	૧૮	,,

આ પ્રમાણે દરેક દેશનું ચલણ તથા મૂલ સ્થાયી કરી મત જણાવી છે એ કે હાલમાં તે તે દરેક ચલણના ભાવમાં મોટા ફેરફાર થઈ ગયા છે જેની હકીકત આગળ આવશે

સોનાનું બજાર અમેરીકન ડોલર ઉપર ચાલે છે, ચાલીનું બજાર ચીનની હુંડી ઉપર ચાલે છે તેન કાપડ, સુતર અને બીજા બજારો લડનની હુંડી ઉપર આધાર રાખે છે, કારણકે જે જે દેશનો માલ આયાત અગર નીકાશ થયો હોય, તે તે દેશના નાણા, બજાર ભાવ મુજબ ભરવાના હોય છે અગર લેવાના હોય છે જેવાકે વીલાયતી કાપડ વીલાયતથી, લડનથી, આવે તો તેના નાણા પવનથી ભરવાના હોય છે જર્મનીના નાણા માર્કથી ભરવાના હોય છે પારીસના ફ્રાંકના ફિસામિ ભરવાના હોય છે, ચીનના રેશમી કાપડના ટેલથી ભરવાના હોય છે, અને જાપાનના ચેનથી ભરવાના હોય છે એટલે જે ચલણમાં સોદો કરવો હોય તે ભાવથી હુંડીના ભાવ ગણાય છે જેથી દરેક બજારોના હુંડીના ભાવ જાણવા જરૂર પડે છે, તે દલાલો જણાવે છે પરંતુ એકદરે હુંડીનો મોટો આધાર લડનના બજાર ઉપર એટલે પવનની હુંડી જે સ્ટર્લિંગ હુંડી તરફે આગળાય છે તે ઉપર રહે છે કેમકે ગ્રેટબ્રીટન, પારીસ, કે ન્યૂયોર્કથી જે માલ આવે અગર તે તે સ્થળે જે માલ નીકાશ થાય તેની હુંડી બેઠ મારફતે મુજબત્વે કરીને પૌડ, શીલીંગ અને

પેન્મમાજ કરાય છે, તેથી તે નાણા, બજાર ભાવે ભરવાના હોય અગર ડોક્યુમેન્ટથી લેવાના હોય તે બેક ધાગ મુજબ દલાલો કામ ન કરી આપે છે આવી હુડીમા તરતની, તારની મુદતની, કલેકશનની એમ લેદ છે તારની હુડી ટી ટી કહેવાય, તુરતની ડી ડી (દર્શનીય) કહેવાય, અને મુદતની તે ત્રણ માસની, છ માસની એમ માસવાર ગણાય જેના નાણા તાગથી અપાવવા હોય અગર બેક ઉપરના તારના જવાબથી લેવાના હોય તે ટી, ટ (T T) એટલે તારની હુડી કહેવાય જે હુડીના ફર્ટ ઓફ એકસમેજ, સેકન્ડ ઓફ એકસમેજ અગર “સોલા” તરીકે હોય (એટલે હુડી અને પેઈ, અગર એકથી હુડીના કાઢેલા ડટકા કે જેને ફાફ્ટસ કહે છે) તે ત્રણ કાર્યથી પેમ મળે છે તેને on Demand (દેખાડ કરે કે તગતજ મળે તેવી) એટલે દર્શણીય હુડી કહે છે, તેના બજાર ભાવે નાણા અપાય, લેવાય છે આ ઉપરાંત જે હુડી 0 days sight 60 days sight ત્રિગેરેની હોય એટલે દેખાડ થયા પછી તેના નાણા ૩૦ દિવસે કે ૬૦ દિવસે હુડીમા જણાવ્યા મુજબ મુદતે અપવા લેવાના હોય તે મુદતની હુડી કહેવાય છે અગ્રેજીમા તેને “સઈટ બીલ” કહે છે, તે હુડીમા જણાવેલા દિવસ ઉપરાંત વધાગના દિવસ જેને Days of grace કહે છે તે દરમ્યાન નાણા ભરી શકાય છે આ ઉપરાંત કેટલીક હુડી એટલે “બીલ” કલેકશનની પણ હોય છે એટલે માલના ડોક્યુમેન્ટ (માલનું ભરતીફ, બીલ ઓફ લેડીંગ અને વીમા પોલીસ) આપીને સાથે નાણાનું થતું બીલ અપાય, અને જેના નાણા ભરપાઈ થયેથી વસુલ મળી શકે અને ત્યાંમુધી બેકમા પડી રહે તે હુડીનું નામ B/C (એટલે Bill of Collection) વસુલ થયે નાણા મળે તેવી હુડી કહેવાય છે પરંતુ તેજ બીલ ઉપર બેક પોતે લેનાર અગર વેચનારની શાખ ઉપર નાણા (ચાલુ ભાવ મુજબ વ્યાજ લઈને) આપે તો B/D (એટલે Bill of Discount) “વટાવેલી હુડી” કહેવાય છે ઉપરના દરેક બીલોમા બેકના લેવાના અને વેચવાના ભાવમા ફેરફાર રહેલો હોય છે જેમકે —

શી પે આની

તારની હુડી	(ટી ટી) ૧—૪—૯	(બેકનો વેચવાનો ભાવ હોય તો લેવાનો ૧—૪—૧૧ની આસપાસનો હોય)
દર્શની	(ડી ડી) ૧—૪—૧૦	(બેકનો વેચવાનો ભાવ હોય તો લેવાનો ભાવ ૧—૪—૧૨ની આસપાસનો હોય)
ત્રણ માસની	(બી સી) ૧—૪—૧૫	} વેચવા લેવાના આશરે બંને આના ડીમકાઉટ ત્રણ માસની(બી ડી) ૧—૫—૩
ડીમકાઉટ ત્રણ માસની	(બી ડી) ૧—૫—૩	

વેચવા લેવાના આશરે બંને આના ડીમકાઉટ ત્રણ માસની(બી ડી) ૧—૫—૩ } ઓછા વધુ સમજી લેવા

આ મુજબ બે કો અગર હુડીનો વેપાર કરનારી પેઢીઓ લેવા વેચવાના જરૂરીઆત અને ગરજ મુજબ ભાવમા વધુ ઓછો ફેર રાખી શકે છે કેટલો ફેર રહેવો તેનું કાંઈ ચોક્કસ બધારણ ન હોય

હુડીના આ જે ભાવ જણાવ્યા તે વડન ઉપરની હુડીના અત્રે મંબઈની બજારના ભાવ જણાવ્યા, તેવી રીતે ન્યુયોર્કની, પારીસની, આફ્રીકાની વીગેરેની હુડીના ભાવો પણ બોલાય છે તે ઉપરાંત જાપાનીસ ચેનના, અમેરીકન કેસના, જર્મની માર્કના, પારીસ કેસના, શાઘઈ, સીંગાપુર, હોંગકોંગ, બેંગ્ગાલ, સ્વીડનના ક્રોનના તથા એક પવનના ક્રોન કેટલા તે દરેક ચલણના હાજર તથા હુડીઅમણના ભાવ બજારમા બોલાય તે મુજબ લે વેચ પુષ્કળ થાય છે

દરેક હુડીના ભાવ જેવી કે બીલ કલેક્શન તારની હુડી (ટી ટી) બીલ કલેક્શન તુર્કની હુડી (ડી ડી) ત્રણ મસની હુડી, છ માસની હુડી વીગેરેના ભાવ બેક માર્કેતે માલુમ પડે છે અને મોઢા થઈ શકે છે મોટે ભાગે સ્ટર્લીંગ હુડીઅમણનો ખર્ચ વિશેષ માલુમ પડે છે જેથી તેના હિસાબ કેવી રીતે ગણાય છે તેની રીત નીચે મુજબ બતાવે છે આ રીતથી વેપારીઓને ગણતા વખત લાગે તેથી અને તેમા ભુલ થવા સલામત હોવાથી હુડીઆમણના તૈયાર હિસાબ હોય તે છુકનો ઉપયોગ કરે છે, જેમા તુર્કજ જવાબ મળી શકે છે ચાલુ બજારને ઉપયોગી હુડીઆમણ શી ૧-૩૩ થી ૧-૬૩ સુધી લેખાય જે આ પુસ્તકમા આપવામા આવેલ છે, તે સર્વેને ઉપયોગી થઈ પડશે લડાઈના વખત દરમ્યાન અને ત્યાર પછી હુડીઆમણ શી ૨-૬ અને ૨-૧૧ સુધી પહોંચ્યું હતું કે જે વખતે આપણી નામદાર સરકારે સોનું તોલા એકના ૩ (૧૬) ના ભાવે ટેન્ડરે બહાર પાડેલા હતા અને “ રીવર્સ કાઉસીલ ખીલો ” ઉઘાડ્યા હતા આવે સમય કાઈકજ વખતે આવી શકે છે

વીલાયતની હુડી એટલે સ્ટર્લીંગ હુડીના હિસાબ ગણવાની રીત એવી છે કે —

૧ પોંડ ૨૦ શીલીંગ

૧ શીલીંગ ૧૨ પેની

૧ પેની ૧૬ આની

આ મુજબ ગણતા મૂળ રકમ એટલા પવન, શીલીંગ પેની કે આની હોય તેના ઉપરના કોણક મુજબ અની કરવી, પછી હુડીનો બજાર ભાવ જે શીલીંગ પેની અને આની કહો હોય તેના પણ આની કરવી અને તે રકમ વડે ઉપલા રકમને ભાગતા જે આવે તે રૂપીઆ બાબુવા, શેષ વધે તેને ૧૬

ગુણી આના કંવા, ભાગતા આના આવશે, અને ૧૨ ગુણી ભાગતા પાંચ આવશે તેમા ધ્યાનમા એટલુ જ રાખવાતુ કે જે ભાવમા આની ન હોય તો બધી પેન્સજ રાખી ઉપર મુજબ હિસાબ ગણવો દાખલો —

૧૮૦ પવનના દર શીલીંગ ૧-૩-૧૧ (એટલે ૧ શીલીંગ ૩ પેની અને ૧૧ આની) ના ભાવે કેટલા રૂપીઆ ? તો

૧૮૦ ને ૨૦ ગુણતા ૩૬૦૦ શીલીંગ, તેને ૧૨ ગુણતા ૪૩,૨૦૦ પેની થઈ અને ૧૬ ગુણતા ૬,૬૧,૨૦૦ આની થઈ તેને ૧-૩-૧૧ એટલે $૧૨+૩=૧૫$ પેની તેની આની કરતા ગુણવા $૧૬=૨૪૦$ આની થઈ તેમા ૧૧ ઉમેરતા ૨૫૧ નો સરવાળો થયો તે વડે ઉપની રકમને ભાગતા ૨૭૫૩ આવ્યા તે રૂપીઆ, બાકી વધ્યા (શેષ) ૧૬૭ તેને ૧૬ ગુણી ૨૫૧ થી ભાગતા ૧૨ આના આવ્યા, અને શેષ ૧૪૦ રહ્યા તેને ૧૨ ગુણી ૨૫૧ થી ભાગતા ૬૫ પાઈ આવી, તેથી ૧૮૦ પવનના ૧-૩-૬ લેખે રૂ ૨૭૫૩-૧૨-૬ પાઈ ઉપજ્યા

ઘણી વખતે આનીથી પણ ઓટો ભાવ હોય છે અરધી આની પાઆની અને તેથી પણ ઓછો હોય છે જેમકે ૧-૩-૬ લેખે ૧૦૦ પૌડના કેટલા રૂપીઆ થાય ? તો ૧૬ ને બદલે ૩૨ ગુણવા એટલે $૧૦૦ \times ૨૦ \times ૧૨ \times ૩૨ = ૭,૬૮,૦૦૦$ તેને $૧-૩-૭/૩૨$ એટલે $૧૨+૩=૧૫ \times ૩૨ = ૪૮૦ + ૭ = ૪૮૭$ થી ભાગતા રૂ ૧૫૭૭ આવ્યા તે જવાબ

આ તો હુંડીના નાણા કર્યા કહેવાય, પણ કેટલીક વખતે નાણા આપી પરદેશની હુડી લેવાની હોય છે (જેને ડરાફ કહાવવો કહે છે) એટલે રૂપીઆ વટાવી પવન શીલીંગ પેન્સનો ડરાફ (હુંડી) કહાવી ખીડવો હોય તો તેનો હિસાબ ઉલટી રીતે ગણવો જોઈએ એટલે—

ભાવ જે ચાલતો હોય તેની શીલીંગની આની કરવી અને તે વડે કહેલા રૂપીઆને ગુણી જે ગુણાકાર આવે તેને ૧૬ ભાગતા પેન્સ, ૧૨ ભાગી શીલીંગ અને ૨૦ ભાગી પાઉન્ડ એમ અનુક્રમે કરવા જેમકે રૂપીઆ ૧૨૫૫૫ ની વીલાયતની હુડી કરાવવી છે તેના દર શી ૧-૫-૨ લેખે કેટલા પવનની હુડી થશે ?

તો $૧ \times ૧૨ = ૧૨ + ૫ = ૧૭ + ૧૬ = ૨૭૨ + ૨ = ૨૭૪$ આની થઈ હવે ૧૨૫૫૫ ને ૨૭૪ થી ગુણતા ૩,૪૪,૦૦૭ આવ્યા તેને ૧૬ ભાગતા ૨૧૫૦૦૬ પેની થઈ, ૨૧,૫૦૦ ને ૧૨ ભાગતા ૧૭૯૧૬૬ શીલીંગ થઈ, અને ૧૭૯૧ ને ૨૦ થી ભાગતા ૮૯૬ પવન થયા એટલે ૮૯ પૌડ ૧૧ શીલીંગ અને ૮૬ પેની થયા તે જવાબ આપણા દેશમા સ્ટીલીંગ હુંડીના ભાવ મુજબ કરીને લાડન અને પરદેશો

ખાતેની આયાત નીકાશ ઉપર વધારે આગ રાખે છે એટલે હીદમા આયાતનો વેપાર વિશેષ પ્રમાણમાં હોય, અને નીકાશનો વેપાર ઓછા પ્રમાણમાં હોય, તથા નાણાની સગવડતા હોય તો હુડીતુ બજાર તેજીમાં ન આવી શકે એટલે ૧-૩-૮ દાખલા તરીકે ભાવ હોય તો તેથી ઉપરના ધોરણ મુજબ વધે નહીં પરંતુ નરમ રહે

વળી આ દેશનું હુડીઆણુ સને ૧૮૯૨ થી ૧૯૧૭ સુધી ૧૬ પેનીનો રૂપીઓ ગણાતો હોવાથી સ્થિર હતું તે પાછું ધીમે ધીમે અસ્થિર જણાવા લાગ્યું અને બધા બજારો ઉપર અસર કરી આ હુડીનો ભાવ પરદેશોની સાથે સ્થિર કરવાને “મુબઇની દેશી વેપારી એજન્ડર” બે ઉપાયો સુચવે છે (૧) નવા રૂપીઆ પાડવા નહીં (૨) અને અવેજ વગરની નોટોની રકમ સરકારી મહેસુલમાંથી ભરી આપવી આ ઉપાયો પછી હીદમા દુકાળો નહીં હોય તો આયાત કરતા નીકાશ વધારે થશે તે વેળા હીદના ચલણમાં સંક્રાંતિ જેટલી જરૂર હશે તેટલી સોનાના સીકાથી પુરાશે (૧૯૨૨ ના આગસ્ટ) વળી હુડીઆમણુ ખોટી નીતે વધારવાથી હીદી વેપારીઓને અને ઓરીશ માલ આયાત કરનારાઓને ભારે ખોટમાં ઉતરવું પડ્યું, દરેક જાતના યાત્રિક ધધા ઉપર સામટી અસર થઈ, અને કૃષ્ણ રૂપે વેપાર પડી ભાગ્યા, અને જો કે કારુચલાઈ ક્રિતેહ થઈ એમ લાડનવું કંઈને નફાલ ટાઇમ્સે પોતાના ૧૯૦૨ ના સપ્ટેમ્બરના અકમાં વિગત પૂર્વક વર્ણન કરેલ છે

અગ્રજ હુડીના હિસાબ (પૈડંના રૂપીઆ) શિ ૧-૩૫ જે થો શિ ૧-૩૫ જે ૦૫૫ આનો મુદ્દી

क्रम	१-३ $\frac{१}{२}$ (१-३११)			१-३ $\frac{३}{४}$ (१-३११ ० १)			१-३ $\frac{१}{२}$ (१-३११ ० ११)			१-३ $\frac{३}{४}$ (१-३११ ० १११)		
	श	आ	पै	श	आ	पै	श	आ	पै	श	आ	पै
पेन्स १	०	१	० ३८	०	१	० ३७	०	१	० ३६	०	१	० ३५
२	०	२	० ७७	०	२	० ७४	०	२	० ७२	०	२	० ६६
३	०	३	१ १६	०	३	१ १२	०	३	१ ०८	०	३	१ ०६
४	०	४	१ ६३	०	४	१ ६७	०	४	१ ६१	०	४	१ ७१
५	०	५	२ ३२	०	५	२ २४	०	५	२ १७	०	५	२ ६८
शि १	०	१२	४ ६४	०	१२	४ ४६	०	१२	४ ३४	०	१२	४ १६
२	१	८	६ २६	१	८	६ ६६	१	८	६ ६६	१	८	६ ३६
३	२	४	१ ६३	२	४	१ ४८	२	४	१ ०३	२	४	० ५८
८	३	१	६ ५८	३	१	५ ६८	३	१	५ ३८	३	१	४ ७८
५	३	१३	११ २२	३	१३	१० ४७	३	१३	६ ७३	३	१३	८ ६८
६	४	१०	३ ८७	४	१०	६ ६७	४	१०	२ ०७	४	१०	१ १८
७	५	६	८ ५१	५	६	७ ४६	५	६	६ ४२	५	६	५ ३७
८	६	३	१ १६	६	२	१० ६६	६	२	१० ७६	६	२	६ ५७
९	६	१५	५ ८०	६	१५	४ ४५	६	१५	३ ११	६	१५	१ ७७
१०	७	११	१० ४५	७	११	८ ६५	७	११	७ ४६	७	११	५ ६६
१६	१४	११	४ ७५	१४	११	१ ४१	१४	१०	१० ५७	१४	१०	७ ७४
पैड १	१५	७	८ ६०	१५	७	५ ६०	१५	७	२ १२	१५	६	११ ६३
२	३०	१५	५ ८०	३०	१५	११ ८१	३०	१४	५ ८४	३०	१३	११ ८७
३	४६	७	२ ७०	४६	६	५ ७२	४६	५	८ ७६	४६	४	११ ८१
४	६१	१४	११ ६१	६१	१३	११ ६४	६१	१२	११ ६८	६१	११	११ ७५
५	७७	६	८ ५१	७७	५	५ ५४	७७	४	२ ६०	७७	२	११ ६६
६	८२	१४	५ ४२	८२	१२	११ ४५	८२	११	५ ५२	८२	६	११ ६३
७	१०८	६	२ ३३	१०८	४	५ ३६	१०८	३	८ ४५	१०८	०	११ ५७
८	१२३	१३	११ २२	१२३	११	११ २७	१२३	८	११ ३७	१२३	७	११ ५१
९	१३६	५	८ १२	१३६	३	५ १८	१३६	१	२ ०६	१३६	१४	११ ४५
१०	१५४	१३	५ ०३	१५४	१०	११ ०६	१५४	८	५ ०१	१५४	५	११ ३६
२०	३०६	१०	१ ००	३०६	५	१० १८	३०६	०	१० ४३	३०६	११	१० ७६
३०	४६४	८	३ ०६	४६४	०	६ २८	४६३	६	३ ०१	४६३	१	१० १६
४०	६१६	५	८ १२	६१८	११	८ ३७	६१८	१	८ ८६	६१७	७	८ ५८
५०	७७४	३	१ १६	७७३	६	७ ४६	७७२	१०	१ ०७	७७१	१३	८ ६८
६०	८०६	०	६ १६	८२८	१	६ ५६	८२७	२	७ ०८	८२६	३	८ ३८
७०	१०८३	१३	११ २२	१०८२	१०	५ ६५	१०८१	११	० ५०	१०८०	८	७ ७७
८०	१२३८	११	४ २५	१२३७	७	४ ७५	१२३६	३	५ ७२	१२३५	१५	७ १७
९०	१३६३	८	६ ०६	१३६२	२	३ ८४	१३६०	११	१० ६३	१३६८	५	६ ५७
१००	१५४८	६	२ ३२	१५४६	१३	० ६३	१५४५	४	५ १५	१५४३	११	५ ६६
२००	३०६६	१२	४ ६४	३०६३	१०	५ ८७	३०६०	८	८ ३०	३०६७	६	११ ४३
३००	४६४५	२	६ ८६	४६४०	७	८ ८०	४६३५	१३	० ४५	४६३१	२	५ ६०
४००	६१६३	८	६ २६	६१८७	४	११ ७४	६१८१	१	४ ६१	६१७४	१३	११ ८७
५००	७७४१	१४	११ ६१	७७३४	२	२ ६८	७७२६	५	८ ७६	७७१८	६	५ ८४
१०००	१५४८३	१३	११ २२	१५४६८	४	५ ३६	१५४५८	११	५ ५२	१५४३७	२	११ ६६
१००००	३०६६१०	११	१० ४५	३०६३६	८	१० ७३	३०६०५	६	११ ०५	३०६७४	५	११ ३६

નોંધ — એક પૈના ભાગાકાર કરતા ફક્ત એજ આકડા દેસીમલના આપ્યા છે.

અગ્રણ હુડીના હિસાબ (પૈડના રૂપીઆ) શિ ૧-૩૩૧ થી શિ ૧-૩૩૫ આના મુજબી.

રકમ	૧-૩૩૧ (૧-૩૩૧-)	૧-૩૩૨ (૧-૩૩૧-)	૧-૩૩૩ (૧-૩૩૧-)	૧-૩૩૪ (૧-૩૩૧-)
	રૂ. આ. પૈ.	રૂ. આ. પૈ.	રૂ. આ. પૈ.	રૂ. આ. પૈ.
પેન્સ				
૧	૦ ૧ ૦ ૩૩	૦ ૧ ૦ ૩૨	૦ ૧ ૦ ૩૩	૦ ૧ ૦ ૩૦
૨	૦ ૨ ૦ ૬૭	૦ ૨ ૦ ૬૫	૦ ૨ ૦ ૬૨	૦ ૨ ૦ ૬૦
૩	૦ ૩ ૧ ૦૧	૦ ૩ ૦ ૬૭	૦ ૩ ૦ ૬૩	૦ ૩ ૦ ૬૦
૪	૦ ૪ ૧ ૬૮	૦ ૪ ૧ ૬૨	૦ ૪ ૧ ૫૬	૦ ૪ ૧ ૫૦
૫	૦ ૬ ૨ ૦૨	૦ ૬ ૧ ૬૪	૦ ૬ ૧ ૮૭	૦ ૬ ૧ ૮૦
૬	૦ ૧૨ ૪ ૦૪	૦ ૧૨ ૩ ૮૬	૦ ૧૨ ૩ ૭૫	૦ ૧૨ ૩ ૬૦
૭	૧ ૮ ૮ ૦૬	૧ ૮ ૧૦ ૭૬	૧ ૮ ૧૦ ૫૦	૧ ૮ ૧૦ ૪૦
૮	૨ ૪ ૦ ૧૪	૨ ૪ ૧૧ ૬૬	૨ ૪ ૧૧ ૨૫	૨ ૪ ૧૦ ૮૧
૯	૩ ૧ ૪ ૧૬	૩ ૧ ૩ ૫૬	૩ ૧ ૩ ૦૦	૩ ૧ ૨ ૪૧
૧૦	૩ ૧૩ ૮ ૨૪	૩ ૧૩ ૧૦ ૪૬	૩ ૧૩ ૬ ૭૫	૩ ૧૩ ૬ ૦૧
૧૧	૪ ૧૦ ૦ ૨૮	૪ ૮ ૧૧ ૩૬	૪ ૮ ૧૦ ૫૦	૪ ૮ ૧૦ ૬૨
૧૨	૪ ૬ ૪ ૩૩	૪ ૬ ૩ ૨૬	૪ ૬ ૨ ૨૬	૪ ૬ ૧ ૨૨
૧૩	૬ ૨ ૮ ૩૮	૬ ૨ ૭ ૧૬	૬ ૨ ૬ ૦૧	૬ ૨ ૪ ૮૨
૧૪	૬ ૧૪ ૦ ૪૩	૬ ૧૪ ૧૧ ૦૬	૬ ૧૪ ૮ ૭૬	૬ ૧૪ ૮ ૮૩
૧૫	૭ ૧૧ ૪ ૪૮	૭ ૧૧ ૨ ૪૬	૭ ૧૧ ૧ ૫૧	૭ ૧૧ ૦ ૦૩
૧૬	૧૪ ૧૦ ૪ ૬૧	૧૪ ૧૦ ૨ ૦૬	૧૪ ૧ ૧૧ ૨૭	૧૪ ૬ ૮ ૪૬
૧૭	૧૫ ૬ ૮ ૬૬	૧૫ ૬ ૫ ૪૬	૧૫ ૬ ૩ ૦૩	૧૫ ૬ ૦ ૦૭
૧૮	૩૦ ૧૩ ૫ ૬૨	૩૦ ૧૨ ૧૧ ૬૮	૩૦ ૧૨ ૬ ૦૬	૩૦ ૧૨ ૦ ૩૪
૧૯	૪૬ ૪ ૨ ૮૧	૪૬ ૩ ૫ ૬૮	૪૬ ૨ ૮ ૦૬	૪૬ ૨ ૦ ૨૧
૨૦	૬૧ ૧૦ ૧૬ ૮૫	૬૧ ૮ ૧૧ ૬૭	૬૧ ૮ ૦ ૧૨	૬૧ ૮ ૦ ૨૮
૨૧	૭૭ ૧ ૮ ૮૧	૭૭ ૦ ૫ ૬૬	૭૬ ૧૫ ૩ ૧૫	૭૬ ૧૪ ૦ ૩૬
૨૨	૮૨ ૮ ૫ ૭૮	૮૨ ૬ ૧૧ ૬૬	૮૨ ૫ ૬ ૧૮	૮૨ ૪ ૦ ૪૩
૨૩	૧૦૭ ૧૫ ૨ ૭૪	૧૦૭ ૧૩ ૫ ૬૫	૧૦૭ ૧૧ ૬ ૨૧	૧૦૭ ૧૦ ૦ ૫૦
૨૪	૧૨૩ ૫ ૧૧ ૭૧	૧૨૩ ૩ ૧૧ ૬૫	૧૨૩ ૨ ૦ ૨૪	૧૨૩ ૦ ૦ ૫૭
૨૫	૧૩૮ ૧૨ ૮ ૬૭	૧૩૮ ૧૦ ૫ ૬૪	૧૩૮ ૮ ૩ ૨૭	૧૩૮ ૬ ૦ ૬૪
૨૬	૧૫૪ ૩ ૫ ૬૩	૧૫૪ ૦ ૧૧ ૬૩	૧૫૩ ૧૪ ૬ ૩૦	૧૫૩ ૧૨ ૦ ૭૨
૨૭	૩૦૮ ૬ ૧૧ ૨૭	૩૦૮ ૧ ૧૧ ૮૭	૩૦૭ ૧૩ ૦ ૬૦	૩૦૭ ૮ ૧ ૪૪
૨૮	૪૬૦ ૧૦ ૪ ૬૧	૪૬૨ ૨ ૧૧ ૮૧	૪૬૧ ૧૧ ૬ ૬૦	૪૬૧ ૪ ૨ ૧૬
૨૯	૬૧૬ ૧૩ ૧૦ ૫૫	૬૧૬ ૩ ૧૧ ૭૫	૬૧૫ ૧૦ ૧ ૨૦	૬૧૫ ૦ ૨ ૮૮
૩૦	૭૭૧ ૧ ૪ ૧૬	૭૭૦ ૪ ૧૧ ૬૬	૭૬૮ ૮ ૭ ૫૦	૭૬૮ ૧૨ ૩ ૬૦
૩૧	૮૨૫ ૪ ૬ ૮૩	૮૨૪ ૫ ૧૧ ૬૩	૮૨૩ ૭ ૧ ૬૦	૮૨૨ ૮ ૪ ૩૨
૩૨	૧૦૭૮ ૮ ૩ ૪૬	૧૦૭૮ ૬ ૧૧ ૫૭	૧૦૭૭ ૫ ૮ ૧૦	૧૦૭૬ ૪ ૫ ૦૪
૩૩	૧૨૩૩ ૧૧ ૬ ૧૦	૧૨૩૨ ૭ ૧૧ ૫૧	૧૨૩૧ ૪ ૨ ૪૦	૧૨૩૦ ૦ ૫ ૧૬
૩૪	૧૩૮૭ ૧૫ ૨ ૭૪	૧૩૮૬ ૮ ૧૧ ૪૫	૧૩૮૫ ૨ ૮ ૫૦	૧૩૮૪ ૧૨ ૬ ૪૮
૩૫	૧૫૪૨ ૨ ૮ ૩૮	૧૫૪૦ ૮ ૧૧ ૩૬	૧૫૩૯ ૧ ૩ ૦૦	૧૫૩૭ ૮ ૭ ૨૦
૩૬	૩૦૮૪ ૫ ૪ ૭૭	૩૦૮૧ ૩ ૧૦ ૭૬	૩૦૭૮ ૨ ૬ ૦૧	૩૦૭૫ ૧ ૨ ૪૧
૩૭	૪૬૨૬ ૮ ૧ ૧૫	૪૬૨૧ ૬ ૧૦ ૧૮	૪૬૧૭ ૩ ૮ ૦૧	૪૬૧૨ ૬ ૬ ૬૨
૩૮	૬૧૬૮ ૧૦ ૬ ૫૪	૬૧૬૨ ૭ ૬ ૫૬	૬૧૫૬ ૫ ૦ ૦૨	૬૧૫૦ ૨ ૪ ૮૨
૩૯	૭૭૧૦ ૧૩ ૫ ૬૨	૭૭૦૩ ૧ ૮ ૬૮	૭૬૯૫ ૬ ૩ ૦૩	૭૬૮૭ ૧૧ ૦ ૦૩
૪૦	૧૫૪૨૧ ૧૦ ૧૧ ૮૫	૧૫૪૦૬ ૩ ૫ ૬૮	૧૫૩૯૦ ૧૨ ૬ ૦૬	૧૫૩૭૫ ૬ ૦ ૦૭
૪૧	૩૦૮૪૩ ૫ ૧૧ ૭૧	૩૦૮૧૨ ૬ ૧૧ ૬૬	૩૦૭૮૧ ૬ ૦ ૧૨	૩૦૭૫૦ ૧૨ ૦ ૧૪

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પૌંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૩૧= થી શિ ૧-૩૧= નાના આના સુધી.

રકમ	૧-૩૧ (૧-૩૧=)	૧-૩૧ (૧-૩૧=)	૧ ૩૧ (૧-૩૧=)	૧-૩૧ (૧-૩૧=)
પેન્સ	રૂ. આ. પૈ.	રૂ. આ. પૈ.	રૂ. આ. પૈ.	રૂ. આ. પૈ.
૧	૦ ૧ ૦.૨૮	૦ ૧ ૦.૨૭	૦ ૧ ૦.૨૬	૦ ૧ ૦.૨૫
૨	૦ ૨ ૦.૫૭	૦ ૨ ૦.૫૫	૦ ૨ ૦.૫૨	૦ ૨ ૦.૫૦
૩	૦ ૩ ૦.૮૬	૦ ૩ ૦.૮૨	૦ ૩ ૦.૭૯	૦ ૩ ૦.૭૫
૪	૦ ૪ ૧.૪૪	૦ ૪ ૧.૩૭	૦ ૪ ૧.૩૧	૦ ૪ ૧.૨૫
૫	૦ ૬ ૧.૭૨	૦ ૬ ૧.૬૫	૦ ૬ ૧.૫૮	૦ ૬ ૧.૫૦
૬	૦ ૧૨ ૩.૪૫	૦ ૧૨ ૩.૩૦	૦ ૧૨ ૩.૧૬	૦ ૧૨ ૩.૦૧
૭	૧ ૮ ૬.૬૧	૧ ૮ ૬.૬૧	૧ ૮ ૬.૩૨	૧ ૮ ૬.૦૩
૮	૨ ૪ ૧૦.૩૬	૨ ૪ ૯.૯૨	૨ ૪ ૯.૪૮	૨ ૪ ૯.૦૪
૯	૩ ૧ ૧.૮૨	૩ ૧ ૧.૨૩	૩ ૧ ૦.૬૪	૩ ૧ ૦.૦૬
૧૦	૩ ૧૩ ૫.૨૮	૩ ૧૩ ૪.૫૪	૩ ૧૩ ૩.૮૦	૩ ૧૩ ૩.૦૭
૧૧	૪ ૯ ૮.૭૩	૪ ૯ ૭.૮૫	૪ ૯ ૬.૮૬	૪ ૯ ૬.૦૮
૧૨	૪ ૬ ૦.૧૯	૪ ૫ ૧.૧૬	૪ ૫ ૧.૦૧૩	૪ ૫ ૯.૧૦
૧૩	૬ ૨ ૩.૬૪	૬ ૨ ૨.૪૭	૬ ૨ ૧.૨૯	૬ ૨ ૦.૧૨
૧૪	૬ ૧૪ ૭.૧૦	૬ ૧૪ ૫.૭૭	૬ ૧૪ ૪.૪૫	૬ ૧૪ ૩.૧૩
૧૫	૭ ૧૦ ૧૦.૫૬	૭ ૧૦ ૯.૦૮	૭ ૧૦ ૭.૬૧	૭ ૧૦ ૬.૧૪
૧૬	૧૪ ૯ ૫.૬૬	૧૪ ૯ ૨.૬૬	૧૪ ૯ ૦.૦૭	૧૪ ૮ ૯.૨૮
૧૭	૧૫ ૫ ૯.૧૨	૧૫ ૫ ૬.૧૭	૧૫ ૫ ૩.૨૩	૧૫ ૫ ૦.૨૯
૧૮	૩૦ ૧૧ ૬.૨૪	૩૦ ૧૧ ૦.૩૪	૩૦ ૧૦ ૬.૪૬	૩૦ ૧૦ ૦.૫૯
૧૯	૪૬ ૧ ૩.૩૬	૪૬ ૦ ૬.૫૨	૪૫ ૧૫ ૯.૭૦	૪૫ ૧૫ ૦.૮૯
૨૦	૬૧ ૭ ૦.૪૮	૬૧ ૬ ૦.૬૯	૬૧ ૫ ૦.૬૩	૬૧ ૪ ૧.૧૯
૨૧	૭૬ ૧૨ ૯.૬૦	૭૬ ૧૧ ૬.૮૬	૭૬ ૧૦ ૪.૧૬	૭૬ ૯ ૧.૪૯
૨૨	૯૨ ૨ ૬.૭૨	૯૨ ૧ ૧.૦૪	૯૧ ૧૫ ૭.૪૦	૯૧ ૧૪ ૧.૭૯
૨૩	૧૦૭ ૮ ૩.૮૪	૧૦૭ ૬ ૭.૦૧	૧૦૭ ૪ ૧૦.૬૩	૧૦૭ ૩ ૨.૦૯
૨૪	૧૨૨ ૧૪ ૦.૮૫	૧૨૨ ૧૨ ૧.૩૯	૧૨૨ ૧૦ ૧.૮૬	૧૨૨ ૮ ૨.૩૯
૨૫	૧૩૮ ૩ ૧૦.૦૮	૧૩૮ ૧ ૭.૫૬	૧૩૭ ૧૫ ૫.૧૦	૧૩૭ ૧૩ ૨.૬૯
૨૬	૧૫૩ ૯ ૭.૨૦	૧૫૩ ૭ ૧.૭૩	૧૫૩ ૪ ૮.૩૩	૧૫૩ ૨ ૨.૯૯
૨૭	૩૦૭ ૩ ૨.૪૦	૩૦૬ ૧૪ ૩.૪૭	૩૦ ૯ ૪.૬૭	૩૦૬ ૪ ૫.૯૮
૨૮	૪૬૦ ૧૨ ૮.૬૦	૪૬૦ ૫ ૫.૨૧	૪૫૯ ૧૪ ૧.૦૦	૪૫૯ ૬ ૮.૯૭
૨૯	૬૧૪ ૬ ૪.૮૦	૬૧૩ ૧૨ ૬.૯૫	૬૧૩ ૨ ૯.૩૪	૬૧૨ ૮ ૧૧.૯૬
૩૦	૭૬૮ ૦ ૦.૦૦	૭૬૭ ૩ ૮.૬૯	૭૬૬ ૭ ૫.૬૭	૭૬૫ ૧૧ ૨.૯૫
૩૧	૯૨૧ ૯ ૭.૨૦	૯૨૦ ૧૦ ૧૦.૪૨	૯૧૯ ૧૨ ૨.૦૧	૯૧૮ ૧૩ ૫.૯૪
૩૨	૧૦૭૫ ૩ ૨.૪૦	૧૦૭૪ ૨ ૦.૧૬	૧૦૭૩ ૦ ૧૦.૩૪	૧૦૭૧ ૧૫ ૮.૯૩
૩૩	૧૨૨૮ ૧૨ ૯.૬૦	૧૨૨૭ ૯ ૧.૯૦	૧૨૨૬ ૫ ૬.૬૮	૧૨૨૫ ૧ ૧૧.૯૨
૩૪	૧૩૮૨ ૬ ૪.૮૦	૧૩૮૧ ૦ ૩.૬૪	૧૩૭૯ ૧૦ ૩.૦૧	૧૩૭૮ ૪ ૨.૯૧
૩૫	૧૫૩૬ ૦ ૦.૦૦	૧૫૩૪ ૭ ૫.૩૮	૧૫૩૨ ૧૪ ૧૧.૩૫	૧૫૩૧ ૬ ૫.૯૧
૩૬	૩૦૭૨ ૦ ૦.૦૦	૩૦૬૮ ૧૪ ૧૦.૭૬	૩૦૬૫ ૧૩ ૧૦.૭૦	૩૦૬૨ ૧૨ ૧૧.૮૨
૩૭	૪૬૦૮ ૦ ૦.૦૦	૪૬૦૩ ૬ ૪.૧૪	૪૫૯૮ ૧૨ ૧૦.૦૫	૪૫૯૪ ૩ ૫.૭૩
૩૮	૬૧૪૪ ૦ ૦.૦૦	૬૧૩૭ ૧૩ ૯.૫૩	૬૧૩૧ ૧૧ ૯.૪૧	૬૧૨૫ ૯ ૧૧.૬૪
૩૯	૭૬૮૦ ૦ ૦.૦૦	૭૬૭૨ ૫ ૨.૯૧	૭૬૬૪ ૧૦ ૮.૭૬	૭૬૫૭ ૦ ૫.૫૫
૪૦	૧૫૩૬૦ ૦ ૦.૦૦	૧૫૩૪૪ ૧૦ ૫.૮૨	૧૫૩૦૯ ૫ ૫.૫૩	૧૫૩૧૪ ૦ ૧૧.૧૦
૪૧	૩૦૭૦ ૦ ૦.૦૦	૩૦૬૮૯ ૪ ૧૧.૬૫	૩૦૬૫૮ ૧૦ ૧૧.૦૬	૩૦૬૨૮ ૧ ૧૦.૨૦

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પોંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૩૩૩ થી શિ ૧-૩૩૩૩૩, આના સુધી.

રકમ	૧-૩૩૩ (૧-૩૩૩)	૧-૩૩૪ (૧-૩૩૩)	૧-૩૩૫ (૧-૩૩૩)	૧-૩૩૬ (૧-૩૩૩)
પેન્સ	૩, આ, પે	૩, આ, પે	૩, આ, પે	૩, આ, પે
૧	૦ ૧ ૦૨૩	૦ ૧ ૦૨૨	૦ ૧ ૦૨૧	૦ ૧ ૦૨૦
૨	૦ ૨ ૦૪૭	૦ ૨ ૦૪૫	૦ ૨ ૦૪૨	૦ ૨ ૦૪૦
૩	૦ ૩ ૦૭૧	૦ ૩ ૦૬૮	૦ ૩ ૦૬૪	૦ ૩ ૦૬૦
૪	૦ ૪ ૧૧૯	૦ ૪ ૧૧૩	૦ ૪ ૧૦૭	૦ ૪ ૧૦૧
૫	૦ ૫ ૧૪૩	૦ ૫ ૧૩૬	૦ ૫ ૧૨૮	૦ ૫ ૧૨૧
૬	૦ ૬ ૧૬૭	૦ ૬ ૧૬૩	૦ ૬ ૧૫૭	૦ ૬ ૧૫૩
૭	૦ ૭ ૧૯૧	૦ ૭ ૧૮૬	૦ ૭ ૧૮૦	૦ ૭ ૧૭૫
૮	૦ ૮ ૨૧૫	૦ ૮ ૨૦૯	૦ ૮ ૨૦૩	૦ ૮ ૧૯૮
૯	૦ ૯ ૨૩૯	૦ ૯ ૨૩૩	૦ ૯ ૨૨૭	૦ ૯ ૨૨૧
૧૦	૦ ૧૦ ૨૬૩	૦ ૧૦ ૨૫૭	૦ ૧૦ ૨૫૧	૦ ૧૦ ૨૪૫
૧૧	૦ ૧૧ ૨૮૭	૦ ૧૧ ૨૮૧	૦ ૧૧ ૨૭૫	૦ ૧૧ ૨૬૯
૧૨	૦ ૧૨ ૩૧૧	૦ ૧૨ ૩૦૫	૦ ૧૨ ૨૯૯	૦ ૧૨ ૨૯૩
૧૩	૦ ૧૩ ૩૩૫	૦ ૧૩ ૩૨૯	૦ ૧૩ ૩૨૩	૦ ૧૩ ૩૧૭
૧૪	૦ ૧૪ ૩૫૯	૦ ૧૪ ૩૫૩	૦ ૧૪ ૩૪૭	૦ ૧૪ ૩૪૧
૧૫	૦ ૧૫ ૩૮૩	૦ ૧૫ ૩૭૭	૦ ૧૫ ૩૭૧	૦ ૧૫ ૩૬૫
૧૬	૦ ૧૬ ૪૦૭	૦ ૧૬ ૪૦૧	૦ ૧૬ ૩૯૫	૦ ૧૬ ૩૮૯
૧૭	૦ ૧૭ ૪૩૧	૦ ૧૭ ૪૨૫	૦ ૧૭ ૪૧૯	૦ ૧૭ ૪૧૩
૧૮	૦ ૧૮ ૪૫૫	૦ ૧૮ ૪૪૯	૦ ૧૮ ૪૪૩	૦ ૧૮ ૪૩૭
૧૯	૦ ૧૯ ૪૭૯	૦ ૧૯ ૪૭૩	૦ ૧૯ ૪૬૭	૦ ૧૯ ૪૬૧
૨૦	૦ ૨૦ ૫૦૩	૦ ૨૦ ૪૯૭	૦ ૨૦ ૪૯૧	૦ ૨૦ ૪૮૫
૨૧	૦ ૨૧ ૫૨૭	૦ ૨૧ ૫૨૧	૦ ૨૧ ૫૧૫	૦ ૨૧ ૫૦૯
૨૨	૦ ૨૨ ૫૫૧	૦ ૨૨ ૫૪૫	૦ ૨૨ ૫૩૯	૦ ૨૨ ૫૩૩
૨૩	૦ ૨૩ ૫૭૫	૦ ૨૩ ૫૬૯	૦ ૨૩ ૫૬૩	૦ ૨૩ ૫૫૭
૨૪	૦ ૨૪ ૫૯૯	૦ ૨૪ ૫૯૩	૦ ૨૪ ૫૮૭	૦ ૨૪ ૫૮૧
૨૫	૦ ૨૫ ૬૨૩	૦ ૨૫ ૬૧૭	૦ ૨૫ ૬૧૧	૦ ૨૫ ૬૦૫
૨૬	૦ ૨૬ ૬૪૭	૦ ૨૬ ૬૪૧	૦ ૨૬ ૬૩૫	૦ ૨૬ ૬૨૯
૨૭	૦ ૨૭ ૬૭૧	૦ ૨૭ ૬૬૫	૦ ૨૭ ૬૫૯	૦ ૨૭ ૬૫૩
૨૮	૦ ૨૮ ૬૯૫	૦ ૨૮ ૬૮૯	૦ ૨૮ ૬૮૩	૦ ૨૮ ૬૭૭
૨૯	૦ ૨૯ ૭૧૯	૦ ૨૯ ૭૧૩	૦ ૨૯ ૭૦૭	૦ ૨૯ ૭૦૧
૩૦	૦ ૩૦ ૭૪૩	૦ ૩૦ ૭૩૭	૦ ૩૦ ૭૩૧	૦ ૩૦ ૭૨૫
૩૧	૦ ૩૧ ૭૬૭	૦ ૩૧ ૭૬૧	૦ ૩૧ ૭૫૫	૦ ૩૧ ૭૪૯
૩૨	૦ ૩૨ ૭૯૧	૦ ૩૨ ૭૮૫	૦ ૩૨ ૭૭૯	૦ ૩૨ ૭૭૩
૩૩	૦ ૩૩ ૮૧૫	૦ ૩૩ ૮૦૯	૦ ૩૩ ૮૦૩	૦ ૩૩ ૭૯૭
૩૪	૦ ૩૪ ૮૩૯	૦ ૩૪ ૮૩૩	૦ ૩૪ ૮૨૭	૦ ૩૪ ૮૨૧
૩૫	૦ ૩૫ ૮૬૩	૦ ૩૫ ૮૫૭	૦ ૩૫ ૮૫૧	૦ ૩૫ ૮૪૫
૩૬	૦ ૩૬ ૮૮૭	૦ ૩૬ ૮૮૧	૦ ૩૬ ૮૭૫	૦ ૩૬ ૮૬૯
૩૭	૦ ૩૭ ૯૧૧	૦ ૩૭ ૯૦૫	૦ ૩૭ ૮૯૯	૦ ૩૭ ૮૯૩
૩૮	૦ ૩૮ ૯૩૫	૦ ૩૮ ૯૨૯	૦ ૩૮ ૯૨૩	૦ ૩૮ ૯૧૭
૩૯	૦ ૩૯ ૯૫૯	૦ ૩૯ ૯૫૩	૦ ૩૯ ૯૪૭	૦ ૩૯ ૯૪૧
૪૦	૦ ૪૦ ૯૮૩	૦ ૪૦ ૯૭૭	૦ ૪૦ ૯૭૧	૦ ૪૦ ૯૬૫
૪૧	૦ ૪૧ ૧૦૭	૦ ૪૧ ૧૦૧	૦ ૪૧ ૧૦૫	૦ ૪૧ ૧૦૦
૪૨	૦ ૪૨ ૧૩૧	૦ ૪૨ ૧૨૫	૦ ૪૨ ૧૧૯	૦ ૪૨ ૧૧૩
૪૩	૦ ૪૩ ૧૫૫	૦ ૪૩ ૧૪૯	૦ ૪૩ ૧૪૩	૦ ૪૩ ૧૩૭
૪૪	૦ ૪૪ ૧૭૯	૦ ૪૪ ૧૭૩	૦ ૪૪ ૧૬૭	૦ ૪૪ ૧૬૧
૪૫	૦ ૪૫ ૨૦૩	૦ ૪૫ ૧૯૭	૦ ૪૫ ૧૯૧	૦ ૪૫ ૧૮૫
૪૬	૦ ૪૬ ૨૨૭	૦ ૪૬ ૨૨૧	૦ ૪૬ ૨૧૫	૦ ૪૬ ૨૦૯
૪૭	૦ ૪૭ ૨૫૧	૦ ૪૭ ૨૪૫	૦ ૪૭ ૨૩૯	૦ ૪૭ ૨૩૩
૪૮	૦ ૪૮ ૨૭૫	૦ ૪૮ ૨૬૯	૦ ૪૮ ૨૬૩	૦ ૪૮ ૨૫૭
૪૯	૦ ૪૯ ૨૯૯	૦ ૪૯ ૨૯૩	૦ ૪૯ ૨૮૭	૦ ૪૯ ૨૮૧
૫૦	૦ ૫૦ ૩૨૩	૦ ૫૦ ૩૧૭	૦ ૫૦ ૩૧૧	૦ ૫૦ ૩૦૫
૫૧	૦ ૫૧ ૩૪૭	૦ ૫૧ ૩૪૧	૦ ૫૧ ૩૩૫	૦ ૫૧ ૩૨૯
૫૨	૦ ૫૨ ૩૭૧	૦ ૫૨ ૩૬૫	૦ ૫૨ ૩૫૯	૦ ૫૨ ૩૫૩
૫૩	૦ ૫૩ ૩૯૫	૦ ૫૩ ૩૮૯	૦ ૫૩ ૩૮૩	૦ ૫૩ ૩૭૭
૫૪	૦ ૫૪ ૪૧૯	૦ ૫૪ ૪૧૩	૦ ૫૪ ૪૦૭	૦ ૫૪ ૪૦૧
૫૫	૦ ૫૫ ૪૪૩	૦ ૫૫ ૪૩૭	૦ ૫૫ ૪૩૧	૦ ૫૫ ૪૨૫
૫૬	૦ ૫૬ ૪૬૭	૦ ૫૬ ૪૬૧	૦ ૫૬ ૪૫૫	૦ ૫૬ ૪૪૯
૫૭	૦ ૫૭ ૪૯૧	૦ ૫૭ ૪૮૫	૦ ૫૭ ૪૭૯	૦ ૫૭ ૪૭૩
૫૮	૦ ૫૮ ૫૧૫	૦ ૫૮ ૫૦૯	૦ ૫૮ ૫૦૩	૦ ૫૮ ૪૯૭
૫૯	૦ ૫૯ ૫૩૯	૦ ૫૯ ૫૩૩	૦ ૫૯ ૫૨૭	૦ ૫૯ ૫૨૧
૬૦	૦ ૬૦ ૫૬૩	૦ ૬૦ ૫૫૭	૦ ૬૦ ૫૫૧	૦ ૬૦ ૫૪૫
૬૧	૦ ૬૧ ૫૮૭	૦ ૬૧ ૫૮૧	૦ ૬૧ ૫૭૫	૦ ૬૧ ૫૭૦
૬૨	૦ ૬૨ ૬૧૧	૦ ૬૨ ૬૦૫	૦ ૬૨ ૬૦૦	૦ ૬૨ ૫૯૫
૬૩	૦ ૬૩ ૬૩૫	૦ ૬૩ ૬૨૯	૦ ૬૩ ૬૨૩	૦ ૬૩ ૬૧૭
૬૪	૦ ૬૪ ૬૫૯	૦ ૬૪ ૬૫૩	૦ ૬૪ ૬૪૭	૦ ૬૪ ૬૪૧
૬૫	૦ ૬૫ ૬૮૩	૦ ૬૫ ૬૭૭	૦ ૬૫ ૬૭૧	૦ ૬૫ ૬૬૫
૬૬	૦ ૬૬ ૭૦૭	૦ ૬૬ ૭૦૧	૦ ૬૬ ૬૯૫	૦ ૬૬ ૬૮૯
૬૭	૦ ૬૭ ૭૩૧	૦ ૬૭ ૭૨૫	૦ ૬૭ ૭૧૯	૦ ૬૭ ૭૧૩
૬૮	૦ ૬૮ ૭૫૫	૦ ૬૮ ૭૪૯	૦ ૬૮ ૭૪૩	૦ ૬૮ ૭૩૭
૬૯	૦ ૬૯ ૭૭૯	૦ ૬૯ ૭૭૩	૦ ૬૯ ૭૬૭	૦ ૬૯ ૭૬૧
૭૦	૦ ૭૦ ૮૦૩	૦ ૭૦ ૭૯૭	૦ ૭૦ ૭૯૧	૦ ૭૦ ૭૮૫
૭૧	૦ ૭૧ ૮૨૭	૦ ૭૧ ૮૨૧	૦ ૭૧ ૮૧૫	૦ ૭૧ ૮૦૯
૭૨	૦ ૭૨ ૮૫૧	૦ ૭૨ ૮૪૫	૦ ૭૨ ૮૩૯	૦ ૭૨ ૮૩૩
૭૩	૦ ૭૩ ૮૭૫	૦ ૭૩ ૮૬૯	૦ ૭૩ ૮૬૩	૦ ૭૩ ૮૫૭
૭૪	૦ ૭૪ ૮૯૯	૦ ૭૪ ૮૯૩	૦ ૭૪ ૮૮૭	૦ ૭૪ ૮૮૧
૭૫	૦ ૭૫ ૯૨૩	૦ ૭૫ ૯૧૭	૦ ૭૫ ૯૧૧	૦ ૭૫ ૯૦૫
૭૬	૦ ૭૬ ૯૪૭	૦ ૭૬ ૯૪૧	૦ ૭૬ ૯૩૫	૦ ૭૬ ૯૨૯
૭૭	૦ ૭૭ ૯૭૧	૦ ૭૭ ૯૬૫	૦ ૭૭ ૯૫૯	૦ ૭૭ ૯૫૩
૭૮	૦ ૭૮ ૯૯૫	૦ ૭૮ ૯૮૯	૦ ૭૮ ૯૮૩	૦ ૭૮ ૯૭૭
૭૯	૦ ૭૯ ૧૦૧૯	૦ ૭૯ ૧૦૧૩	૦ ૭૯ ૧૦૦૭	૦ ૭૯ ૧૦૦૧
૮૦	૦ ૮૦ ૧૦૪૩	૦ ૮૦ ૧૦૩૭	૦ ૮૦ ૧૦૩૧	૦ ૮૦ ૧૦૨૫
૮૧	૦ ૮૧ ૧૦૬૭	૦ ૮૧ ૧૦૬૧	૦ ૮૧ ૧૦૫૫	૦ ૮૧ ૧૦૪૯
૮૨	૦ ૮૨ ૧૦૯૧	૦ ૮૨ ૧૦૮૫	૦ ૮૨ ૧૦૭૯	૦ ૮૨ ૧૦૭૩
૮૩	૦ ૮૩ ૧૧૧૫	૦ ૮૩ ૧૧૦૯	૦ ૮૩ ૧૧૦૩	૦ ૮૩ ૧૦૯૭
૮૪	૦ ૮૪ ૧૧૩૯	૦ ૮૪ ૧૧૩૩	૦ ૮૪ ૧૧૨૭	૦ ૮૪ ૧૧૨૧
૮૫	૦ ૮૫ ૧૧૬૩	૦ ૮૫ ૧૧૫૭	૦ ૮૫ ૧૧૫૧	૦ ૮૫ ૧૧૪૫
૮૬	૦ ૮૬ ૧૧૮૭	૦ ૮૬ ૧૧૮૧	૦ ૮૬ ૧૧૭૫	૦ ૮૬ ૧૧૬૯
૮૭	૦ ૮૭ ૧૨૧૧	૦ ૮૭ ૧૨૦૫	૦ ૮૭ ૧૨૦૦	૦ ૮૭ ૧૧૯૪
૮૮	૦ ૮૮ ૧૨૩૫	૦ ૮૮ ૧૨૨૯	૦ ૮૮ ૧૨૨૩	૦ ૮૮ ૧૨૧૭
૮૯	૦ ૮૯ ૧૨૫૯	૦ ૮૯ ૧૨૫૩	૦ ૮૯ ૧૨૪૭	૦ ૮૯ ૧૨૪૧
૯૦	૦ ૯૦ ૧૨૮૩	૦ ૯૦ ૧૨૭૭	૦ ૯૦ ૧૨૭૧	૦ ૯૦ ૧૨૬૫
૯૧	૦ ૯૧ ૧૩૦૭	૦ ૯૧ ૧૩૦૧	૦ ૯૧ ૧૨૯૫	૦ ૯૧ ૧૨૮૯
૯૨	૦ ૯૨ ૧૩૩૧	૦ ૯૨ ૧૩૨૫	૦ ૯૨ ૧૩૧૯	૦ ૯૨ ૧૩૧૩
૯૩	૦ ૯૩ ૧૩૫૫	૦ ૯૩ ૧૩૪૯	૦ ૯૩ ૧૩૪૩	૦ ૯૩ ૧૩૩૭
૯૪	૦ ૯૪ ૧૩૭૯	૦ ૯૪ ૧૩૭૩	૦ ૯૪ ૧૩૬૭	૦ ૯૪ ૧૩૬૧
૯૫	૦ ૯૫ ૧૪૦૩	૦ ૯૫ ૧૪૦૦	૦ ૯૫ ૧૩૯૫	૦ ૯૫ ૧૩૮૯
૯૬	૦ ૯૬ ૧૪૨૭	૦ ૯૬ ૧૪૨૪	૦ ૯૬ ૧૪૧૯	૦ ૯૬ ૧૪૧૬
૯૭	૦ ૯૭ ૧૪૫૧	૦ ૯૭ ૧૪૪૮	૦ ૯૭ ૧૪૪૩	૦ ૯૭ ૧૪૩૯
૯૮	૦ ૯૮ ૧૪૭૫	૦ ૯૮ ૧૪૭૨	૦ ૯૮ ૧૪૬૭	૦ ૯૮ ૧૪૬૪
૯૯	૦ ૯૯ ૧૪૯૯	૦ ૯૯ ૧૪૯૬	૦ ૯૯ ૧૪૯૩	૦ ૯૯ ૧૪૮૯
૧૦૦	૦ ૧૦૦ ૧૫૨૩	૦ ૧૦૦ ૧૫૨૦	૦ ૧૦૦ ૧૫૧૭	૦ ૧૦૦ ૧૫૧૪
૧૦૧	૦ ૧૦૧ ૧૫૪૭	૦ ૧૦૧ ૧૫૪૪	૦ ૧૦૧ ૧૫૪૧	૦ ૧૦૧ ૧૫૩૮
૧૦૨	૦ ૧૦૨ ૧૫૭૧	૦ ૧૦૨ ૧૫૬૮	૦ ૧૦૨ ૧૫૬૫	૦ ૧૦૨ ૧૫૬૨
૧૦૩	૦ ૧૦૩ ૧૫૯૫	૦ ૧૦૩ ૧૫૯૨	૦ ૧૦૩ ૧૫૮૯	૦ ૧૦૩ ૧૫૮૬
૧૦૪	૦ ૧૦૪ ૧૬૧૯	૦ ૧૦૪ ૧૬૧૬	૦ ૧૦૪ ૧૬૧૩	૦ ૧૦૪ ૧૬૧૦
૧૦૫	૦ ૧૦૫ ૧૬૪૩	૦ ૧૦૫ ૧૬૪૦	૦ ૧૦૫ ૧૬૩૭	૦ ૧૦૫ ૧૬૩૪
૧૦૬	૦ ૧૦૬ ૧૬૬૭	૦ ૧૦૬ ૧૬૬૪	૦ ૧૦૬ ૧૬૬૧	૦ ૧૦૬ ૧૬૫૮
૧૦૭	૦ ૧૦૭ ૧૬૯૧	૦ ૧૦૭ ૧૬૮૮	૦ ૧૦૭ ૧૬૮૫	૦ ૧૦૭ ૧૬૮૨
૧૦૮	૦ ૧૦૮ ૧૭૧૫	૦ ૧૦૮ ૧૭૧૨	૦ ૧૦૮ ૧૭૦૯	૦ ૧૦૮ ૧૭૦૬
૧૦૯	૦ ૧૦૯ ૧૭૩૯	૦ ૧૦૯ ૧૭૩૬	૦ ૧૦૯ ૧૭૩૩	૦ ૧૦૯ ૧૭૩૦
૧૧૦	૦ ૧૧૦ ૧૭૬૩	૦ ૧૧૦ ૧૭૬૦	૦ ૧૧૦ ૧૭૫૭	૦ ૧૧૦ ૧૭૫૪
૧૧૧	૦ ૧૧૧ ૧૭૮૭	૦ ૧૧૧ ૧૭૮૪	૦ ૧૧૧ ૧૭૮૧	૦ ૧૧૧ ૧૭૭૮
૧૧૨	૦ ૧૧૨ ૧૮૧૧	૦ ૧૧૨ ૧૮૦૮	૦ ૧૧૨ ૧૮૦૫	૦ ૧૧૨ ૧૮૦૨
૧૧૩	૦ ૧૧૩ ૧૮૩૫	૦ ૧૧૩ ૧૮૩૨	૦ ૧૧૩ ૧૮૨૯	૦ ૧૧૩ ૧૮૨૬
૧૧૪	૦ ૧૧૪ ૧૮૫૯	૦ ૧૧૪ ૧૮૫૬	૦ ૧૧૪ ૧૮૫૩	૦ ૧૧૪ ૧૮૫૦
૧૧૫	૦ ૧૧૫ ૧૮૮૩	૦ ૧૧૫ ૧૮૮૦	૦ ૧૧૫ ૧૮૭૭	૦ ૧૧૫ ૧૮૭૪
૧૧૬	૦ ૧૧૬ ૧૯૦૭	૦ ૧૧૬ ૧૯૦૪	૦ ૧૧૬ ૧૯૦૧	૦ ૧૧૬ ૧૮૯૮
૧૧૭	૦ ૧૧૭ ૧૯૩૧	૦ ૧૧૭ ૧૯૨૮	૦ ૧૧૭ ૧૯૨૫	૦ ૧૧૭ ૧૯૨૨
૧૧૮	૦ ૧૧૮ ૧૯૫૫	૦ ૧૧૮ ૧૯૫૨	૦ ૧૧૮ ૧૯૪૯	૦ ૧૧૮ ૧૯૪૬
૧૧૯	૦ ૧૧૯ ૧૯૭૯	૦ ૧૧૯ ૧૯૭૬	૦ ૧૧૯ ૧૯૭૩	૦ ૧૧૯ ૧૯૭૦
૧૨૦	૦ ૧૨૦ ૨૦૦૩	૦ ૧૨૦ ૨૦૦૦	૦ ૧૨૦ ૧૯૯૭	૦ ૧૨૦ ૧૯૯૪

અગ્રણી હુડીના હિસાબ (પૌંડના રૂપીઓ) શિ ૧-૩૧૧ થી શિ ૧-૩૧૧ પૈ. બાબતના મુદ્દો

રકમ	૧-૩૬૬ (૧-૩૧૧)	૧-૩૬૬ (૧-૩૧૧ ૦૧)	૧-૩૬૬ (૧-૩૧૧ ૦૧)	૧-૩૬૬ (૧-૩૧૧ ૦૧)
૧-૩૬૬	૨, આ, પૈ,	૨, આ, પૈ,	૨, આ, પૈ,	૨, આ, પૈ,
૧	૦ ૧ ૦ ૧૬	૦ ૧ ૦ ૧૭	૦ ૧ ૦ ૧૬	૦ ૧ ૦ ૧૫
૨	૦ ૨ ૦ ૩૮	૦ ૨ ૦ ૩૫	૦ ૨ ૦ ૩૩	૦ ૨ ૦ ૩૦
૩	૦ ૩ ૦ ૫૭	૦ ૩ ૦ ૫૩	૦ ૩ ૦ ૪૬	૦ ૩ ૦ ૪૬
૪	૦ ૪ ૦ ૮૫	૦ ૪ ૦ ૮૬	૦ ૪ ૦ ૮૩	૦ ૪ ૦ ૭૭
૫	૦ ૫ ૧ ૧૪	૦ ૫ ૧ ૦૭	૦ ૫ ૦ ૮૬	૦ ૫ ૦ ૮૨
૬	૦ ૧૨ ૨ ૨૮	૦ ૧૨ ૨ ૧૪	૦ ૧૨ ૧ ૬૬	૦ ૧૨ ૧ ૮૫
૭	૧ ૮ ૪ ૫૭	૧ ૮ ૪ ૨૮	૧ ૮ ૩ ૬૬	૧ ૮ ૩ ૭૦
૮	૨ ૪ ૬ ૮૫	૨ ૪ ૬ ૪૬	૨ ૪ ૫ ૬૮	૨ ૪ ૫ ૫૫
૯	૩ ૦ ૬ ૧૪	૩ ૦ ૬ ૫૬	૩ ૦ ૭ ૦૮	૩ ૦ ૭ ૪૦
૧૦	૩ ૧૨ ૧૩ ૪૨	૩ ૧૨ ૧૦ ૭૦	૩ ૧૨ ૯ ૬૮	૩ ૧૨ ૮ ૨૫
૧૧	૪ ૬ ૧ ૭૧	૪ ૬ ૦ ૮૪	૪ ૮ ૧ ૧ ૬૭	૪ ૮ ૧ ૧ ૧૧
૧૨	૫ ૫ ૪ ૦૦	૫ ૫ ૨ ૭૮	૫ ૫ ૧ ૮૭	૫ ૫ ૦ ૬૬
૧૩	૬ ૧ ૬ ૨૮	૬ ૧ ૫ ૧૭	૬ ૧ ૩ ૬૬	૬ ૧ ૨ ૮૧
૧૪	૬ ૧૩ ૮ ૫૭	૬ ૧૩ ૭ ૨૬	૬ ૧૩ ૫ ૬૬	૬ ૧૩ ૪ ૬૬
૧૫	૭ ૬ ૧૦ ૮૫	૭ ૬ ૯ ૪૦	૭ ૬ ૭ ૬૬	૭ ૬ ૬ ૫૧
૧૬	૧૪ ૭ ૭ ૪૩	૧૪ ૭ ૪ ૬૭	૧૪ ૭ ૧ ૬૨	૧૪ ૬ ૧ ૧ ૮
૧૭	૧૫ ૩ ૬ ૭૧	૧૫ ૩ ૬ ૮૧	૧૫ ૩ ૩ ૬૨	૧૫ ૩ ૧ ૦૩
૧૮	૩૦ ૭ ૭ ૪૨	૩૦ ૭ ૧ ૬૨	૩૦ ૬ ૭ ૮૪	૩૦ ૬ ૨ ૦૬
૧૯	૪૧ ૧૧ ૫ ૧૪	૪૫ ૧૦ ૮ ૪૪	૪૫ ૬ ૧ ૭ ૬	૪૫ ૬ ૩ ૦૬
૨૦	૬૦ ૧૫ ૨ ૮૫	૬૦ ૧૪ ૩ ૨૫	૬૦ ૧૩ ૩ ૬૮	૬૦ ૧૨ ૪ ૧૩
૨૧	૭૬ ૩ ૦ ૫૭	૭૬ ૧ ૧૦ ૦૭	૭૬ ૦ ૭ ૬૦	૭૫ ૧૫ ૫ ૧૬
૨૨	૮૧ ૬ ૧૦ ૨૮	૮૧ ૫ ૪ ૮૮	૮૧ ૩ ૧ ૧ ૪૨	૮૧ ૨ ૬ ૧૮
૨૩	૧૦૬ ૧૦ ૮ ૦૦	૧૦૬ ૮ ૧ ૧ ૭૦	૧૦૬ ૭ ૩ ૪૪	૧૦૬ ૫ ૭ ૨૨
૨૪	૧૨૧ ૧૪ ૫ ૭૧	૧૨૧ ૧૨ ૬ ૫૧	૧૨૧ ૧૦ ૭ ૩૬	૧૨૧ ૮ ૮ ૨૬
૨૫	૧૩૭ ૨ ૩ ૪૨	૧૩૭ ૦ ૧ ૩૩	૧૩૬ ૧૩ ૧ ૧ ૭૨	૧૩૬ ૧૧ ૮ ૨૮
૨૬	૧૫૨ ૬ ૧ ૧૪	૧૫૨ ૩ ૮ ૧૪	૧૫૨ ૧ ૩ ૨૦	૧૫૧ ૧૪ ૧૦ ૩૨
૨૭	૩૦૪ ૧૨ ૨ ૨૮	૩૦૪ ૭ ૪ ૨૮	૩૦૪ ૨ ૬ ૪૧	૩૦૩ ૧૩ ૮ ૬૫
૨૮	૪૫૦ ૨ ૩ ૪૨	૪૫૬ ૧૧ ૦ ૪૪	૪૫૬ ૩ ૬ ૬૨	૪૫૫ ૧૨ ૬ ૮૭
૨૯	૬૦૬ ૮ ૪ ૫૭	૬૦૮ ૧૪ ૮ ૫૮	૬૦૮ ૫ ૦ ૮૩	૬૦૭ ૧૧ ૫ ૩૦
૩૦	૭૬૧ ૧૪ ૫ ૭૧	૭૬૧ ૨ ૪ ૭૩	૭૬૦ ૬ ૪ ૦૩	૭૫૯ ૧૦ ૩ ૬૩
૩૧	૮૧૪ ૪ ૬ ૮૫	૮૧૩ ૬ ૦ ૮૮	૮૧૨ ૭ ૭ ૭૪	૮૧૧ ૬ ૧ ૮૫
૩૨	૧૦૬૬ ૧૦ ૮ ૦૦	૧૦૬૫ ૬ ૮ ૦૨	૧૦૬૪ ૮ ૧ ૪૫	૧૦૬૩ ૮ ૦ ૨૮
૩૩	૧૨૧૬ ૦ ૮ ૧૪	૧૨૧૭ ૧૩ ૫ ૧૭	૧૨૧૬ ૧૦ ૧ ૬૬	૧૨૧૫ ૬ ૧૦ ૬૧
૩૪	૧૩૭૧ ૬ ૧૦ ૨૮	૧૩૭૦ ૧ ૧ ૩૨	૧૩૬૮ ૧૧ ૮ ૧૭	૧૩૬૭ ૫ ૮ ૮૩
૩૫	૧૫૨૩ ૧૨ ૧૧ ૪૨	૧૫૨૨ ૪ ૮ ૪૬	૧૫૨૦ ૧૨ ૮ ૦૭	૧૫૧૯ ૪ ૭ ૨૬
૩૬	૩૦૪૭ ૮ ૧૦ ૮૫	૩૦૪૪ ૬ ૬ ૮૩	૩૦૪૧ ૮ ૪ ૧૫	૩૦૩૮ ૬ ૨ ૫૨
૩૭	૪૫૭૧ ૬ ૧૦ ૨૮	૪૫૬૬ ૧૪ ૪ ૪૦	૪૫૬૨ ૬ ૦ ૨૩	૪૫૫૭ ૧૩ ૮ ૭૮
૩૮	૬૦૬૫ ૩ ૮ ૭૧	૬૦૮૬ ૩ ૦ ૮૬	૬૦૮૩ ૨ ૮ ૩૧	૬૦૭૭ ૨ ૫ ૦૫
૩૯	૭૬૧૬ ૦ ૮ ૧૪	૭૬૧૧ ૭ ૧૧ ૩૩	૭૬૦૭ ૧૧ ૪ ૩૬	૭૫૯૬ ૭ ૦ ૩૨
૪૦	૧૫૭૩૮ ૧ ૬ ૨૮	૧૫૨૨૨ ૧૫ ૧૦ ૬૬	૧૫૨૦૭ ૧૪ ૮ ૭૮	૧૫૧૮૨ ૧૪ ૦ ૬૪
૪૦૦	૩૦૪૭૬ ૬ ૦ ૫૮	૩૦૪૪૫ ૧૫ ૮ ૩૩	૩૦૪૧૫ ૧૩ ૫ ૧૮	૩૦૩૮૫ ૧૨ ૧ ૨૮

रकम	१-३१३३ (१-३१११-)	१-३१३३ (१-३१११-)	१-३१३३ (१-३१११-)	१-३१३३ (१-३१११-)
१००	३१, ३१, ३१, ३१	३१, ३१, ३१, ३१	३१, ३१, ३१, ३१	३१, ३१, ३१, ३१
२०	० १ ० १४	० १ ० १३	० १ ० ११	० १ ० १०
३०	० २ ० २८	० २ ० २६	० २ ० २३	० २ ० २१
४०	० ३ ० ४२	० ३ ० ३८	० ३ ० ३५	० ३ ० ३१
५०	० ४ ० ५१	० ४ ० ४५	० ४ ० ४८	० ४ ० ४३
६०	० ५ ० ८५	० ५ ० ७८	० ५ ० ७१	० ५ ० ६३
७०	० १२ १ ७०	० १२ १ ५६	० १२ १ ४२	० १२ १ २७
८०	१ ८ ३ ४१	१ ८ ३ ११	१ ८ २ ८४	१ ८ २ ५५
९०	२ ४ ५ १२	२ ४ ४ ६८	२ ४ ४ २६	२ ४ ३ ८३
१००	३ ० ६ ८३	३ ० ६ २५	३ ० ५ ६८	३ ० ५ १०
११०	३ १२ ८ ५३	३ १२ ७ ८१	३ १२ ७ १०	३ १२ ६ ३८
१२०	४ ८ १० २४	४ ८ ८ ३८	४ ८ ८ ५२	४ ८ ७ ६६
१३०	५ ४ ११ ८५	५ ४ १० ८४	५ ४ ८ ८४	५ ४ ८ ८३
१४०	६ १ १ ६६	६ १ ० ५०	६ ० ११ ३६	६ ० १० २१
१५०	६ १३ ३ ३६	६ १३ २ ०७	६ १३ ० ७८	६ १२ ११ ४८
१६०	७ ८ ५ ०७	७ ८ ३ ६३	७ ८ २ २०	७ ८ ० ७६
१७०	१४ ६ ८ ४४	१४ ६ ५ ७१	१४ ६ ३ ८८	१४ ६ ० २६
१८०	१५ २ १० १५	१५ २ ७ २७	१५ २ ४ ४०	१५ २ १ ५३
१९०	३० ५ ८ ३०	३० ५ ७ ५४	३० ४ ८ ८०	३० ४ ७ ०७
२००	४५ ८ ६ ५५	४५ ७ ८ ८२	४५ ७ १ २०	४५ ६ ४ ६१
२१०	६० ११ ४ ६०	६० १० ५ ०८	६० ९ ५ ६०	६० ८ ६ १४
२२०	७५ १४ २ ७५	७५ १३ ० ३५	७५ ११ १० ०१	७५ १० ७ ६८
२३०	८१ १ ० ८०	८० १५ ७ ४४	८० १४ २ ४१	८० १२ ६ २२
२४०	१०६ ३ ११ ०५	१०६ २ २ ८१	१०६ ० ६ ८१	१०५ १४ १० ७५
२५०	१२१ ६ ८ २०	१२१ ४ १० १८	१२१ २ ११ २१	१२१ १ ० २८
२६०	१३६ ८ ७ ३५	१३६ ७ ५ ४६	१३६ ५ ३ ६२	१३६ ३ १ ८३
२७०	१५१ १२ ५ ५०	१५१ १० ० ७३	१५१ ७ ८ ०१	१५१ ५ ३ ३६
२८०	३०३ ८ ११ ००	३०३ ४ १ ४६	३०२ १५ ४ ०४	३०२ १० ६ ७३
२९०	४५५ १ ४ ५०	४५४ १४ २ २०	४५४ ७ ० ०७	४५३ १५ १० १०
३००	६०७ १ १० ००	६०६ ८ २ ८३	६०५ १४ ८ ०८	६०१ ५ १ ४७
३१०	७५८ १४ ३ ५०	७५८ २ ३ ६७	७५७ ६ ४ ११	७५६ १० ४ ८४
३२०	८१० १० ८ ०१	८०८ १२ १ १०	८०८ १४ ० १४	८०७ १५ ८ २१
३३०	१०६२ ७ २ ५१	१०६१ ६ ५ १४	१०६० ५ ८ १६	१०५८ ४ ११ ५८
३४०	१२१४ ३ ८ ०१	१२१३ ० ५ ८७	१२११ १३ ४ १८	१२१० १० २ ८५
३५०	१३६६ ० १ ५१	१३६४ १० ६ ६१	१३६३ ५ ० २१	१३६१ १५ ६ ३२
३६०	१५१७ १२ ७ ०१	१५१६ ४ ७ ३४	१५१४ १२ ८ २३	१५१३ ४ ८ ६८
३७०	३०३५ ८ ७ ०३	३०३२ ८ २ ६८	३०२८ ८ ४ ४७	३०२६ ८ ७ ३८
३८०	४५५३ ५ ८ ०५	४५४८ १३ १० ०३	४५४४ ६ ० ७१	४५३८ १४ ५ ०८
३९०	६०११ २ ४ ०७	६०६५ २ ५ ७७	६०५८ २ ८ ८४</	

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પોડના રૂપીઆ) શિ ૧-૩૧૧૧ થી ૧-૩૧૧૧૧ આના મુધી

રકમ	૧-૩૧૧ (૧-૩૧૧૧)	૧-૩૧૧૧ (૧-૩૧૧૧૧)	૧-૩૧૧૧૧ (૧-૩૧૧૧૧૧)	૧-૩૧૧૧૧૧ (૧-૩૧૧૧૧૧૧)
૧-૩૧૧	૩ આ, પૈ,	૩૧, આ, પૈ,	૩૧, આ, પૈ,	૩૧, આ, પૈ
૧	૦ ૧ ૦૦૬	૦ ૧ ૦૦૮	૦ ૧ ૦૦૭	૦ ૧ ૦૦૫
૨	૦ ૨ ૦૧૮	૦ ૨ ૦૧૬	૦ ૨ ૦૧૪	૦ ૨ ૦૧૧
૩	૦ ૩ ૦૨૮	૦ ૩ ૦૨૪	૦ ૩ ૦૨૧	૦ ૩ ૦૧૭
૪	૦ ૪ ૦૪૭	૦ ૪ ૦૪૧	૦ ૪ ૦૩૫	૦ ૪ ૦૨૬
૫	૦ ૫ ૦૫૫	૦ ૫ ૦૪૬	૦ ૫ ૦૪૨	૦ ૫ ૦૩૫
૬	૦ ૬ ૧૧૩	૦ ૬ ૦૬૬	૦ ૬ ૦૮૪	૦ ૬ ૦૭૦
૭	૦ ૭ ૨૨૬	૦ ૭ ૧૬૮	૦ ૭ ૧૬૬	૦ ૭ ૧૪૧
૮	૦ ૮ ૩૪૦	૦ ૮ ૨૬૭	૦ ૮ ૨૫૪	૦ ૮ ૨૧૧
૯	૦ ૯ ૪૫૩	૦ ૯ ૩૬૬	૦ ૯ ૩૫૬	૦ ૯ ૨૮૨
૧૦	૦ ૧૦ ૫૬૬	૦ ૧૦ ૪૭૫	૦ ૧૦ ૪૨૪	૦ ૧૦ ૩૫૩
૧૧	૦ ૧૧ ૬૮૦	૦ ૧૧ ૫૮૪	૦ ૧૧ ૫૦૬	૦ ૧૧ ૪૨૩
૧૨	૦ ૧૨ ૭૯૩	૦ ૧૨ ૬૯૩	૦ ૧૨ ૫૯૪	૦ ૧૨ ૪૯૪
૧૩	૦ ૧૩ ૯૦૭	૦ ૧૩ ૭૯૨	૦ ૧૩ ૬૭૮	૦ ૧૩ ૫૯૫
૧૪	૦ ૧૪ ૧૦૨૦	૦ ૧૪ ૮૯૨	૦ ૧૪ ૭૯૩	૦ ૧૪ ૬૭૫
૧૫	૦ ૧૫ ૧૧૩૩	૦ ૧૫ ૯૯૧	૦ ૧૫ ૮૯૮	૦ ૧૫ ૭૦૫
૧૬	૦ ૧૬ ૧૨૪૪	૦ ૧૬ ૧૦૮૩	૦ ૧૬ ૧૦૧૨	૦ ૧૬ ૧૧૪૨
૧૭	૦ ૧૭ ૧૩૫૭	૦ ૧૭ ૧૧૯૨	૦ ૧૭ ૧૧૬૭	૦ ૧૭ ૧૨૧૩
૧૮	૦ ૧૮ ૧૪૭૦	૦ ૧૮ ૧૩૦૪	૦ ૧૮ ૧૨૮૨	૦ ૧૮ ૧૩૨૬
૧૯	૦ ૧૯ ૧૫૮૩	૦ ૧૯ ૧૪૧૯	૦ ૧૯ ૧૩૯૭	૦ ૧૯ ૧૪૩૯
૨૦	૦ ૨૦ ૧૬૯૬	૦ ૨૦ ૧૫૩૧	૦ ૨૦ ૧૪૦૭	૦ ૨૦ ૧૫૫૧
૨૧	૦ ૨૧ ૧૮૦૯	૦ ૨૧ ૧૬૪૩	૦ ૨૧ ૧૫૧૮	૦ ૨૧ ૧૬૬૪
૨૨	૦ ૨૨ ૧૯૨૨	૦ ૨૨ ૧૭૫૬	૦ ૨૨ ૧૬૨૯	૦ ૨૨ ૧૭૭૭
૨૩	૦ ૨૩ ૨૦૩૫	૦ ૨૩ ૧૮૬૯	૦ ૨૩ ૧૭૪૦	૦ ૨૩ ૧૮૮૯
૨૪	૦ ૨૪ ૨૧૪૮	૦ ૨૪ ૧૯૮૨	૦ ૨૪ ૧૮૫૧	૦ ૨૪ ૧૯૯૯
૨૫	૦ ૨૫ ૨૨૬૧	૦ ૨૫ ૨૦૯૫	૦ ૨૫ ૧૯૬૨	૦ ૨૫ ૨૦૯૯
૨૬	૦ ૨૬ ૨૩૭૪	૦ ૨૬ ૨૨૦૮	૦ ૨૬ ૨૦૭૩	૦ ૨૬ ૨૨૦૯
૨૭	૦ ૨૭ ૨૪૮૭	૦ ૨૭ ૨૩૨૧	૦ ૨૭ ૨૧૮૪	૦ ૨૭ ૨૩૨૦
૨૮	૦ ૨૮ ૨૬૦૦	૦ ૨૮ ૨૪૩૪	૦ ૨૮ ૨૨૯૫	૦ ૨૮ ૨૪૩૧
૨૯	૦ ૨૯ ૨૭૧૩	૦ ૨૯ ૨૫૪૭	૦ ૨૯ ૨૪૦૬	૦ ૨૯ ૨૫૪૨
૩૦	૦ ૩૦ ૨૮૨૬	૦ ૩૦ ૨૬૬૦	૦ ૩૦ ૨૫૧૭	૦ ૩૦ ૨૬૫૩
૩૧	૦ ૩૧ ૨૯૩૯	૦ ૩૧ ૨૭૭૩	૦ ૩૧ ૨૬૨૮	૦ ૩૧ ૨૭૬૪
૩૨	૦ ૩૨ ૩૦૫૨	૦ ૩૨ ૨૮૮૬	૦ ૩૨ ૨૭૩૯	૦ ૩૨ ૨૮૭૫
૩૩	૦ ૩૩ ૩૧૬૫	૦ ૩૩ ૩૦૦૦	૦ ૩૩ ૨૮૫૦	૦ ૩૩ ૨૯૮૬
૩૪	૦ ૩૪ ૩૨૭૮	૦ ૩૪ ૩૧૧૩	૦ ૩૪ ૨૯૬૧	૦ ૩૪ ૩૦૯૭
૩૫	૦ ૩૫ ૩૩૯૧	૦ ૩૫ ૩૨૨૬	૦ ૩૫ ૩૦૭૨	૦ ૩૫ ૩૨૦૮
૩૬	૦ ૩૬ ૩૫૦૪	૦ ૩૬ ૩૩૩૯	૦ ૩૬ ૩૧૮૩	૦ ૩૬ ૩૩૧૯
૩૭	૦ ૩૭ ૩૬૧૭	૦ ૩૭ ૩૪૫૨	૦ ૩૭ ૩૨૯૪	૦ ૩૭ ૩૪૩૦
૩૮	૦ ૩૮ ૩૭૩૦	૦ ૩૮ ૩૫૬૫	૦ ૩૮ ૩૪૦૫	૦ ૩૮ ૩૫૪૧
૩૯	૦ ૩૯ ૩૮૪૩	૦ ૩૯ ૩૬૭૮	૦ ૩૯ ૩૫૧૬	૦ ૩૯ ૩૬૫૨
૪૦	૦ ૪૦ ૩૯૫૬	૦ ૪૦ ૩૭૯૧	૦ ૪૦ ૩૬૨૭	૦ ૪૦ ૩૭૬૩
૪૧	૦ ૪૧ ૪૦૬૯	૦ ૪૧ ૩૯૦૪	૦ ૪૧ ૩૭૩૮	૦ ૪૧ ૩૮૭૪
૪૨	૦ ૪૨ ૪૧૮૨	૦ ૪૨ ૪૦૧૭	૦ ૪૨ ૩૮૪૯	૦ ૪૨ ૩૯૮૫
૪૩	૦ ૪૩ ૪૨૯૫	૦ ૪૩ ૪૧૩૦	૦ ૪૩ ૩૯૬૦	૦ ૪૩ ૪૦૯૬
૪૪	૦ ૪૪ ૪૪૦૮	૦ ૪૪ ૪૨૪૩	૦ ૪૪ ૪૦૭૧	૦ ૪૪ ૪૨૦૭
૪૫	૦ ૪૫ ૪૫૨૧	૦ ૪૫ ૪૩૫૬	૦ ૪૫ ૪૧૮૨	૦ ૪૫ ૪૩૧૮
૪૬	૦ ૪૬ ૪૬૩૪	૦ ૪૬ ૪૪૬૯	૦ ૪૬ ૪૨૯૩	૦ ૪૬ ૪૪૨૯
૪૭	૦ ૪૭ ૪૭૪૭	૦ ૪૭ ૪૫૮૨	૦ ૪૭ ૪૪૦૪	૦ ૪૭ ૪૫૪૦
૪૮	૦ ૪૮ ૪૮૬૦	૦ ૪૮ ૪૬૯૫	૦ ૪૮ ૪૫૧૫	૦ ૪૮ ૪૬૫૧
૪૯	૦ ૪૯ ૪૯૭૩	૦ ૪૯ ૪૮૦૮	૦ ૪૯ ૪૬૨૬	૦ ૪૯ ૪૭૬૨
૫૦	૦ ૫૦ ૫૦૮૬	૦ ૫૦ ૪૯૨૧	૦ ૫૦ ૪૭૩૭	૦ ૫૦ ૪૮૭૩
૫૧	૦ ૫૧ ૫૨૦૦	૦ ૫૧ ૫૦૩૪	૦ ૫૧ ૪૮૪૮	૦ ૫૧ ૪૯૮૪
૫૨	૦ ૫૨ ૫૩૧૩	૦ ૫૨ ૫૧૪૭	૦ ૫૨ ૪૯૫૯	૦ ૫૨ ૫૦૯૫
૫૩	૦ ૫૩ ૫૪૨૬	૦ ૫૩ ૫૨૬૦	૦ ૫૩ ૫૦૭૦	૦ ૫૩ ૫૨૦૬
૫૪	૦ ૫૪ ૫૫૩૯	૦ ૫૪ ૫૩૭૩	૦ ૫૪ ૫૧૮૧	૦ ૫૪ ૫૩૧૭
૫૫	૦ ૫૫ ૫૬૫૨	૦ ૫૫ ૫૪૮૬	૦ ૫૫ ૫૨૯૨	૦ ૫૫ ૫૪૨૮
૫૬	૦ ૫૬ ૫૭૬૫	૦ ૫૬ ૫૫૯૯	૦ ૫૬ ૫૪૦૩	૦ ૫૬ ૫૫૩૯
૫૭	૦ ૫૭ ૫૮૭૮	૦ ૫૭ ૫૭૧૨	૦ ૫૭ ૫૫૧૪	૦ ૫૭ ૫૬૫૦
૫૮	૦ ૫૮ ૫૯૯૧	૦ ૫૮ ૫૮૨૫	૦ ૫૮ ૫૬૨૫	૦ ૫૮ ૫૭૬૧
૫૯	૦ ૫૯ ૬૦૦૪	૦ ૫૯ ૬૦૩૮	૦ ૫૯ ૫૭૩૬	૦ ૫૯ ૫૮૭૨
૬૦	૦ ૬૦ ૬૧૧૭	૦ ૬૦ ૬૧૫૧	૦ ૬૦ ૫૮૪૭	૦ ૬૦ ૫૯૮૩
૬૧	૦ ૬૧ ૬૨૩૦	૦ ૬૧ ૬૨૬૫	૦ ૬૧ ૫૯૫૮	૦ ૬૧ ૬૦૯૪
૬૨	૦ ૬૨ ૬૩૪૩	૦ ૬૨ ૬૩૭૮	૦ ૬૨ ૬૦૬૯	૦ ૬૨ ૬૨૦૫
૬૩	૦ ૬૩ ૬૪૫૬	૦ ૬૩ ૬૪૯૧	૦ ૬૩ ૬૧૮૦	૦ ૬૩ ૬૩૧૬
૬૪	૦ ૬૪ ૬૫૬૯	૦ ૬૪ ૬૬૦૪	૦ ૬૪ ૬૨૯૧	૦ ૬૪ ૬૪૨૭
૬૫	૦ ૬૫ ૬૬૮૨	૦ ૬૫ ૬૭૧૭	૦ ૬૫ ૬૪૦૨	૦ ૬૫ ૬૫૩૮
૬૬	૦ ૬૬ ૬૭૯૫	૦ ૬૬ ૬૮૩૦	૦ ૬૬ ૬૫૧૩	૦ ૬૬ ૬૬૪૯
૬૭	૦ ૬૭ ૬૯૦૮	૦ ૬૭ ૬૯૪૩	૦ ૬૭ ૬૬૨૪	૦ ૬૭ ૬૭૬૦
૬૮	૦ ૬૮ ૭૦૨૧	૦ ૬૮ ૭૦૫૬	૦ ૬૮ ૬૭૩૫	૦ ૬૮ ૬૮૭૧
૬૯	૦ ૬૯ ૭૧૩૪	૦ ૬૯ ૭૧૬૯	૦ ૬૯ ૬૮૪૬	૦ ૬૯ ૬૯૮૨
૭૦	૦ ૭૦ ૭૨૪૭	૦ ૭૦ ૭૨૮૨	૦ ૭૦ ૬૯૫૭	૦ ૭૦ ૭૦૯૩
૭૧	૦ ૭૧ ૭૩૬૦	૦ ૭૧ ૭૩૯૫	૦ ૭૧ ૭૦૬૮	૦ ૭૧ ૭૨૦૪
૭૨	૦ ૭૨ ૭૪૭૩	૦ ૭૨ ૭૫૦૮	૦ ૭૨ ૭૧૭૯	૦ ૭૨ ૭૩૧૫
૭૩	૦ ૭૩ ૭૫૮૬	૦ ૭૩ ૭૬૨૧	૦ ૭૩ ૭૨૯૦	૦ ૭૩ ૭૪૨૬
૭૪	૦ ૭૪ ૭૬૯૯	૦ ૭૪ ૭૭૩૪	૦ ૭૪ ૭૪૦૧	૦ ૭૪ ૭૫૩૭
૭૫	૦ ૭૫ ૭૮૧૨	૦ ૭૫ ૭૮૪૭	૦ ૭૫ ૭૫૧૨	૦ ૭૫ ૭૬૪૮
૭૬	૦ ૭૬ ૭૯૨૫	૦ ૭૬ ૭૯૬૦	૦ ૭૬ ૭૬૨૩	૦ ૭૬ ૭૭૫૯
૭૭	૦ ૭૭ ૮૦૩૮	૦ ૭૭ ૮૦૭૩	૦ ૭૭ ૭૭૩૪	૦ ૭૭ ૭૮૭૦
૭૮	૦ ૭૮ ૮૧૫૧	૦ ૭૮ ૮૧૮૬	૦ ૭૮ ૭૮૪૫	૦ ૭૮ ૭૯૮૧
૭૯	૦ ૭૯ ૮૨૬૪	૦ ૭૯ ૮૨૯૯	૦ ૭૯ ૭૯૫૬	૦ ૭૯ ૮૦૯૨
૮૦	૦ ૮૦ ૮૩૭૭	૦ ૮૦ ૮૪૧૨	૦ ૮૦ ૮૦૬૭	૦ ૮૦ ૮૨૦૩
૮૧	૦ ૮૧ ૮૪૯૦	૦ ૮૧ ૮૫૨૫	૦ ૮૧ ૮૧૭૮	૦ ૮૧ ૮૩૧૪
૮૨	૦ ૮૨ ૮૬૦૩	૦ ૮૨ ૮૬૪૦	૦ ૮૨ ૮૨૮૯	૦ ૮૨ ૮૪૨૫
૮૩	૦ ૮૩ ૮૭૧૬	૦ ૮૩ ૮૭૫૫	૦ ૮૩ ૮૪૦૦	૦ ૮૩ ૮૫૩૬
૮૪	૦ ૮૪ ૮૮૨૯	૦ ૮૪ ૮૮૬૦	૦ ૮૪ ૮૫૧૧	૦ ૮૪ ૮૬૪૭
૮૫	૦ ૮૫ ૮૯૪૨	૦ ૮૫ ૮૯૭૩	૦ ૮૫ ૮૬૨૨	૦ ૮૫ ૮૭૫૮
૮૬	૦ ૮૬ ૯૦૫૫	૦ ૮૬ ૯૦૮૪	૦ ૮૬ ૮૭૩૩	૦ ૮૬ ૮૮૬૯
૮૭	૦ ૮૭ ૯૧૬૮	૦ ૮૭ ૯૧૯૫	૦ ૮૭ ૮૮૪૪	૦ ૮૭ ૮૯૮૦
૮૮	૦ ૮૮ ૯૨૮૧	૦ ૮૮ ૯૨૮૨	૦ ૮૮ ૮૯૫૫	૦ ૮૮ ૯૦૯૧
૮૯	૦ ૮૯ ૯૩૯૪	૦ ૮૯ ૯૩૯૫	૦ ૮૯ ૯૦૬૬	૦ ૮૯ ૯૨૦૨
૯૦	૦ ૯૦ ૯૫૦૭	૦ ૯૦ ૯૫૦૮	૦ ૯૦ ૯૧૭૭	૦ ૯૦ ૯૩૧૩
૯૧	૦ ૯૧ ૯૬૨૦	૦ ૯૧ ૯૬૨૧	૦ ૯૧ ૯૨૮૮	૦ ૯૧ ૯૪૨૪
૯૨	૦ ૯૨ ૯૭૩૩	૦ ૯૨ ૯૭૩૪	૦ ૯૨ ૯૩૯૯	૦ ૯૨ ૯૫૩૫
૯૩	૦ ૯૩ ૯૮૪૬	૦ ૯૩ ૯૮૪૭	૦ ૯૩ ૯૫૧૦	૦ ૯૩ ૯૬૪૬
૯૪	૦ ૯૪ ૯૯૫૯	૦ ૯૪ ૯૯૫૦	૦ ૯૪ ૯૬૨૧	૦ ૯૪ ૯૭૫૭
૯૫	૦ ૯૫ ૯૦૭૨	૦ ૯૫ ૯૦૭૩	૦ ૯૫ ૯૭૩૨	૦ ૯૫ ૯૮૬૮
૯૬	૦ ૯૬ ૯૧૮૫	૦ ૯૬ ૯૧૮૬	૦ ૯૬ ૯૮૪૩	૦ ૯૬ ૯૯૭૯
૯૭	૦ ૯૭ ૯૨૯૮	૦ ૯૭ ૯૨૯૯	૦ ૯૭ ૯૯૫૪	૦ ૯૭ ૯૦૯૦
૯૮	૦ ૯૮ ૯૪૧૧	૦ ૯૮ ૯૪૧૨	૦ ૯૮ ૯૦૬૫	૦ ૯૮ ૯૨૦૧
૯૯	૦ ૯૯ ૯૫૨૪	૦ ૯૯ ૯૫૨૫	૦ ૯૯ ૯૧૭૬	૦ ૯૯ ૯૩૧૨
૧૦૦	૦ ૧૦૦ ૯૬૩૭	૦ ૧૦૦ ૯૬૩૮	૦ ૧૦૦ ૯૨૮૭	૦ ૧૦૦ ૯૪૨૩

रक्षम	१-३१५ (१-३॥॥॥)	१-३१५ (१-३॥॥॥)	१-३१५ (१-३॥॥॥)	१-३१५ (१-३॥॥॥)
पिं०	३, आ, प,	३, आ, प,	३, आ, प,	३, आ, प,
१	० १ ००४	० १ ००३	० १ ००२	० १ ००१
२	० २ ००५	० २ ००७	० २ ००४	० २ ००२
३	० ३ ०१४	० ३ ०१०	० ३ ००७	० ३ ००३
४	० ४ ०२३	० ४ ०१७	० ४ ०११	० ४ ००५
५	० ५ ०२८	० ५ ०२१	० ५ ०१४	० ५ ००७
६	० ६ ०२८	० ६ ०२२	० ६ ०२८	० ६ ०१४
७	० ७ ०२८	० ७ ०२४	० ७ ०२८	० ७ ०२८
८	० ८ ०२८	० ८ ०२४	० ८ ०२८	० ८ ०२८
९	० ९ ०२८	० ९ ०२४	० ९ ०२८	० ९ ०२८
१०	० १० ०२८	० १० ०२४	० १० ०२८	० १० ०२८
११	० ११ ०२८	० ११ ०२४	० ११ ०२८	० ११ ०२८
१२	० १२ ०२८	० १२ ०२४	० १२ ०२८	० १२ ०२८
१३	० १३ ०२८	० १३ ०२४	० १३ ०२८	० १३ ०२८
१४	० १४ ०२८	० १४ ०२४	० १४ ०२८	० १४ ०२८
१५	० १५ ०२८	० १५ ०२४	० १५ ०२८	० १५ ०२८
१६	० १६ ०२८	० १६ ०२४	० १६ ०२८	० १६ ०२८
१७	० १७ ०२८	० १७ ०२४	० १७ ०२८	० १७ ०२८
१८	० १८ ०२८	० १८ ०२४	० १८ ०२८	० १८ ०२८
१९	० १९ ०२८	० १९ ०२४	० १९ ०२८	० १९ ०२८
२०	० २० ०२८	० २० ०२४	० २० ०२८	० २० ०२८
२१	० २१ ०२८	० २१ ०२४	० २१ ०२८	० २१ ०२८
२२	० २२ ०२८	० २२ ०२४	० २२ ०२८	० २२ ०२८
२३	० २३ ०२८	० २३ ०२४	० २३ ०२८	० २३ ०२८
२४	० २४ ०२८	० २४ ०२४	० २४ ०२८	० २४ ०२८
२५	० २५ ०२८	० २५ ०२४	० २५ ०२८	० २५ ०२८
२६	० २६ ०२८	० २६ ०२४	० २६ ०२८	० २६ ०२८
२७	० २७ ०२८	० २७ ०२४	० २७ ०२८	० २७ ०२८
२८	० २८ ०२८	० २८ ०२४	० २८ ०२८	० २८ ०२८
२९	० २९ ०२८	० २९ ०२४	० २९ ०२८	० २९ ०२८
३०	० ३० ०२८	० ३० ०२४	० ३० ०२८	० ३० ०२८
३१	० ३१ ०२८	० ३१ ०२४	० ३१ ०२८	० ३१ ०२८
३२	० ३२ ०२८	० ३२ ०२४	० ३२ ०२८	० ३२ ०२८
३३	० ३३ ०२८	० ३३ ०२४	० ३३ ०२८	० ३३ ०२८
३४	० ३४ ०२८	० ३४ ०२४	० ३४ ०२८	० ३४ ०२८
३५	० ३५ ०२८	० ३५ ०२४	० ३५ ०२८	० ३५ ०२८
३६	० ३६ ०२८	० ३६ ०२४	० ३६ ०२८	० ३६ ०२८
३७	० ३७ ०२८	० ३७ ०२४	० ३७ ०२८	० ३७ ०२८
३८	० ३८ ०२८	० ३८ ०२४	० ३८ ०२८	० ३८ ०२८
३९	० ३९ ०२८	० ३९ ०२४	० ३९ ०२८	० ३९ ०२८
४०	० ४० ०२८	० ४० ०२४	० ४० ०२८	० ४० ०२८
४१	० ४१ ०२८	० ४१ ०२४	० ४१ ०२८	० ४१ ०२८
४२	० ४२ ०२८	० ४२ ०२४	० ४२ ०२८	० ४२ ०२८
४३	० ४३ ०२८	० ४३ ०२४	० ४३ ०२८	० ४३ ०२८
४४	० ४४ ०२८	० ४४ ०२४	० ४४ ०२८	० ४४

અમેળા હુડીના હિસાબ (પાંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૪ પે થી શિ ૧-૪-૦૫૫ આના મુદ્દી

रकम	१ ४ (१-४-०)	१-४ १ २ ०॥	१ ४ ३ (१-४ ०॥)	१-४ ३ (१-४ ०॥)
	३, आ, पे,	३, आ, पे,	३, आ, पे,	३, आ, पे,
पिन्स	१ ० १ ०००	० ० ११ ८८	० ० ११ ८७	० ० ११, ८६
२	० २ ०००	० १ ११ ८७	० १ ११ ८५	० १ ११ ८३
३	० ३ ०००	० २ ११ ८६	० २ ११ ८२	० २ ११ ८२
४	० ४ ०००	० ४ ११ ८४	० ४ ११ ८८	० ४ ११ ८२
५	० ५ ०००	० ५ ११ ८२	० ५ ११ ८५	० ५ ११ ७८
६	० ६ ०००	० ६ ११ ८५	० ६ ११ ७१	० ६ ११ ५७
७	० ७ ०००	० ७ ११ ७९	० ७ ११ ४३	० ७ ११ १५
८	० ८ ०००	० ८ ११ ५७	० ८ ११ १५	० ८ १० ७३
९	० ९ ०००	० ९ ११ १३	० ९ १० ८७	० ९ १० ३१
१०	० १२ ०००	० ३ ११ २८	० ३ ११ १० ५८	० ३ ११ ८ ८८
११	० ४ ८ ०००	० ८ ११ १५	० ४ १० ३१	० ४ १० ६ ४७
१२	० ५ ४ ०००	० ५ ३ ११ ०१	० ५ ३ १० ०३	० ५ ३ ८ ०५
१३	० ६ ० ०००	० ५ १५ १० ८७	० ५ १५ ८ ७५	० ५ १५ ८ ६३
१४	० ६ १२ ०००	० ६ ११ १० ७३	० ६ ११ ८ ४७	० ६ ११ ८ २१
१५	० ७ ८ ०००	० ७ १० ५८	० ७ ७ ८ १८	० ७ ७ ७ ७८
१६	१ ४ ४ ०००	१ ४ ३ ८ ३३	१ ४ ३ ६ ६६	१ ४ ३ ४ ००
१७	१ ५ ० ०००	१ ४ १५ ८ १८	१ ४ १५ ६ ३८	१ ४ १५ ३ ५८
१८	२ ० ० ०००	२ ८ १५ ६ ३८	२ ८ १५ ० ७७	२ ८ १४ ७ १७
१९	४ ५ ० ०००	४ ४ १५ ३ ५७	४ ४ १४ ७ १५	४ ४ १३ १० १६
२०	६ ० ० ०००	५ ८ १५ ० ७३	५ ८ १४ १ ५४	५ ८ १३ २ ३४
२१	७ ५ ० ०००	७ ४ १४ ८ ८५	७ ४ १३ १० ६२	७ ४ १२ ५ ८३
२२	८ ० ० ०००	८ ८ १४ ७ १४	८ ८ १३ ० ३१	८ ८ ११ ८ ५२
२३	१० ५ ० ०००	१० ४ १४ ४ २३	१० ४ १२ ८ ७०	१० ४ ११ १ ११
२४	१२ ० ० ०००	११ ८ १४ १ ५०	११ ८ १२ ३ ०८	११ ८ १० ४ ६८
२५	१३ ५ ० ०००	१३ ४ ०३ १० ७५	१३ ४ ११ ८ ४७	१३ ४ ८ ८ २८
२६	१५ ० ० ०००	१४ ८ १३ ७ ५०	१४ ८ ११ ३ ८१	१४ ८ ८ ११ ८७
२७	२० ० ० ०००	२६ ८ ११ ३ ८०	२६ ८ ६ ७ ७१	२६ ८ १ ११ ७४
२८	४ ५० ० ०००	४४ ८ ८ ११ ७०	४४ ८ १ ११ ७७	४४ ८ १० ११ ६१
२९	६ ०० ० ०००	५६ ८ ६ ७ ६०	५६ ८ १३ ३ ४३	५६ ८ ३ ११ ४८
३०	७ ५० ० ०००	७४ ८ ४ ३ ११	७४ ८ ८ ७ २८	७४ ८ १२ ११ ३५
३१	८ ०० ० ०००	८६ ८ १ ११ ४१	८६ ८ ३ ११ १५	८६ ७ ५ ११ २२
३२	१० ५० ० ०००	१० ४ ८ १५ ७ ३१	१० ४ ७ १५ ३ ०१	१० ४ ६ १४ ११ १०
३३	१२ ०० ० ०००	११ ८ ८ १३ ३ २१	११ ८ ७ १० ६ ८७	११ ८ ६ ७ १० ७७
३४	१३ ५० ० ०००	१३ ४ ८ १० ११ १२	१३ ४ ७ ५ १० ७३	१३ ४ ६ ० १० ८४
३५	१५ ०० ० ०००	१४ ८ ८ ७ ००	१४ ८ ७ १ २ ५८	१४ ८ ५ ८ १० ७१
३६	२० ००० ० ०००	२८ ८ ७ १ २ ०४	२८ ८ ४ २ ५ १८	२८ ८ १ ३ ८ ४२
३७	४ ५०० ० ०००	४४ ८ ८ ८ ०७	४४ ८ ३ ७ ७८	४४ ८ ६ १३ ८ १४
३८	६ ००० ० ०००	५६ ८ ४ २ ४ ०८	५६ ८ ८ ४ १० ३८	५६ ८ २ ७ ६ ८५
३९	७ ५०० ० ०००	७४ ८ ० ११ १२	७४ ८ ५ ० ८८	७ ७ ८ १ ५ ५७
४०	१० ५०० ० ०००	१४ ८ ८ ५ १० २४	१४ ८ ७ १२ १ ६६	१४ ८ ५ ६ ११ १४
४१	२० ००० ० ०००	२६ ८ ७ ११ ८ ४८	२६ ८ ४ १ ३ ६२	२६ ८ १२ ५ १० २८

વેપારી જાહેરાતો બોર્ડમાં

જાહેર હુડીના હિસાબ (પૌંડના રૂપીયા) શિ ૧-૪)~ થી શિ ૧-૪)~ના આના મુદ્દી

રકમ	૧-૪૬૬ (૧-૪)~	૧-૪૬૬ (૧-૪)~	૧-૪૬૬ (૧-૪)~	૧-૪૬૬ (૧-૪)~
શ. આ પે	શ. આ પે	શ. આ પે	શ. આ પે	શ. આ પે
૧૦૦૦	૦ ૦ ૧૧ ૮૫	૦ ૦ ૧૧ ૮૪	૦ ૦ ૧૧ ૮૩	૦ ૦ ૧૧ ૮૧
૨૦૦	૦ ૧ ૧૧ ૮૦	૦ ૧ ૧૧ ૮૮	૦ ૧ ૧૧ ૮૬	૦ ૧ ૧૧ ૮૩
૩૦૦	૦ ૨ ૧૧ ૮૫	૦ ૨ ૧૧ ૮૨	૦ ૨ ૧૧ ૭૯	૦ ૨ ૧૧ ૭૫
૪૦૦	૦ ૪ ૧૧ ૭૬	૦ ૪ ૧૧ ૭૦	૦ ૪ ૧૧ ૬૫	૦ ૪ ૧૧ ૫૯
૫૦૦	૦ ૫ ૧૧ ૭૧	૦ ૫ ૧૧ ૬૫	૦ ૫ ૧૧ ૫૮	૦ ૫ ૧૧ ૫૧
૬૦૦	૦ ૧૧ ૧૧ ૪૩	૦ ૧૧ ૧૧ ૩૦	૦ ૧૧ ૧૧ ૧૬	૦ ૧૧ ૧૧ ૧૨
૭૦૦	૧ ૭ ૧૦ ૮૭	૧ ૭ ૧૦ ૬૦	૧ ૭ ૧૦ ૩૨	૧ ૭ ૧૦ ૦૪
૮૦૦	૨ ૩ ૧૦ ૩૧	૨ ૩ ૯ ૯૦	૨ ૩ ૯ ૪૮	૨ ૩ ૯ ૦૬
૯૦૦	૨ ૧૫ ૯ ૭૫	૨ ૧૫ ૯ ૨૦	૨ ૧૫ ૮ ૬૪	૨ ૧૫ ૮ ૦૮
૧૦૦૦	૩ ૧૧ ૯ ૧૯	૩ ૧૧ ૮ ૫૦	૩ ૧૧ ૭ ૮૦	૩ ૧૧ ૭ ૧૧
૧૧૦૦	૪ ૭ ૮ ૬૩	૪ ૭ ૭ ૮૦	૪ ૭ ૬ ૬૬	૪ ૭ ૬ ૧૩
૧૨૦૦	૫ ૩ ૮ ૦૭	૫ ૩ ૭ ૧૦	૫ ૩ ૬ ૧૨	૫ ૩ ૫ ૧૫
૧૩૦૦	૫ ૧૫ ૭ ૫૧	૫ ૧૫ ૬ ૪૦	૫ ૧૫ ૫ ૨૮	૫ ૧૫ ૪ ૧૭
૧૪૦૦	૬ ૧૧ ૬ ૬૫	૬ ૧૧ ૫ ૭૦	૬ ૧૧ ૪ ૪૫	૬ ૧૧ ૩ ૨૦
૧૫૦૦	૭ ૭ ૬ ૩૯	૭ ૭ ૫ ૦૦	૭ ૭ ૩ ૬૧	૭ ૭ ૨ ૨૨
૧૬૦૦	૧૪ ૩ ૬ ૩૯	૧૪ ૨ ૧ ૦ ૭૦	૧૪ ૨ ૮ ૦૬	૧૪ ૨ ૫ ૪૨
૧૭૦૦	૧૪ ૧૫ ૦ ૭૯	૧૪ ૧૪ ૧ ૦ ૦૦	૧૪ ૧૪ ૭ ૨૨	૧૪ ૧૪ ૪ ૪૪
૧૮૦૦	૨૯ ૧૪ ૧ ૫૮	૨૯ ૧૩ ૮ ૦૧	૨૯ ૧૩ ૨ ૪૪	૨૯ ૧૨ ૮ ૮૯
૧૯૦૦	૪૪ ૧૩ ૨ ૩૮	૪૪ ૧૨ ૬ ૦૧	૪૪ ૧૧ ૯ ૬૬	૪૪ ૧૧ ૧ ૩૩
૨૦૦૦	૫૯ ૧૨ ૩ ૧૭	૫૯ ૧૧ ૪ ૦૨	૫૯ ૧૦ ૪ ૮૯	૫૯ ૯ ૫ ૭૮
૨૧૦૦	૭૪ ૧૧ ૩ ૬૬	૭૪ ૧૦ ૨ ૦૨	૭૪ ૯ ૦ ૧૧	૭૪ ૭ ૧ ૦ ૨૩
૨૨૦૦	૮૯ ૧૦ ૪ ૭૬	૮૯ ૯ ૦ ૦૩	૮૯ ૭ ૭ ૩૩	૮૯ ૬ ૨ ૬૭
૨૩૦૦	૧૦૪ ૯ ૫ ૫૫	૧૦૪ ૭ ૧ ૦ ૪	૧૦૪ ૬ ૨ ૫૬	૧૦૮ ૪ ૭ ૧૨
૨૪૦૦	૧૧૯ ૮ ૬ ૩૫	૧૧૯ ૬ ૮ ૦૪	૧૧૯ ૪ ૧ ૭૮	૧૧૯ ૨ ૧૧ ૫૬
૨૫૦૦	૧૩૪ ૭ ૭ ૧૪	૧૩૪ ૫ ૬ ૦૫	૧૩૪ ૩ ૫ ૦૦	૧૩૪ ૨ ૪ ૦૬
૨૬૦૦	૧૪૯ ૬ ૭ ૬૩	૧૪૯ ૪ ૪ ૦૫	૧૪૯ ૨ ૦ ૨૩	૧૪૯ ૧ ૮ ૪૬
૨૭૦૦	૨૬૮ ૧૩ ૩ ૮૭	૨૬૮ ૮ ૮ ૧૧	૨૬૮ ૪ ૦ ૪૬	૨૬૭ ૧૧ ૪ ૯૧
૨૮૦૦	૪૪૮ ૩ ૧૧ ૮૧	૪૪૭ ૧૩ ૦ ૧૩	૪૪૭ ૬ ૦ ૬૯	૪૪૬ ૧૧ ૧ ૩૮
૨૯૦૦	૫૯૭ ૧૦ ૭ ૭૫	૫૯૭ ૧ ૪ ૨૩	૫૯૬ ૮ ૦ ૬૩	૫૯૫ ૧૪ ૯ ૮૪
૩૦૦૦	૭૪૭ ૧ ૩ ૬૮	૭૪૬ ૫ ૮ ૨૯	૭૪૫ ૧૦ ૧ ૧૬	૭૪૪ ૧૪ ૬ ૩૦
૩૧૦૦	૮૯૬ ૭ ૧૧ ૬૨	૮૯૫ ૧૦ ૦ ૩૪	૮૯૪ ૧૨ ૧ ૩૯	૮૯૩ ૧૪ ૨ ૭૭
૩૨૦૦	૧૦૪૫ ૧૪ ૭ ૫૬	૧૦૪૪ ૧૪ ૪ ૪૦	૧૦૪૩ ૧૪ ૧ ૬૩	૧૦૪૨ ૧૪ ૧ ૨૩
૩૩૦૦	૧૧૯૫ ૫ ૩ ૫૦	૧૧૯૪ ૨ ૮ ૪૬	૧૧૯૩ ૦ ૧ ૮૬	૧૧૯૧ ૧૫ ૭ ૬૯
૩૪૦૦	૧૩૪૪ ૧૧ ૧૧ ૪૩	૧૩૪૩ ૭ ૦ ૫૨	૧૩૪૨ ૨ ૨ ૦૮	૧૩૪૦ ૧૩ ૪ ૧૫
૩૫૦૦	૧૪૯૪ ૨ ૭ ૩૭	૧૪૯૨ ૧૧ ૪ ૫૮	૧૪૯૧ ૪ ૨ ૩૩	૧૪૮૯ ૧૩ ૦ ૬૧
૩૬૦૦	૨૬૮૮ ૫ ૨ ૭૫	૨૬૮૫ ૬ ૬ ૧૬	૨૬૮૨ ૮ ૪ ૬૬	૨૬૭૯ ૧૦ ૧ ૨૩
૩૭૦૦	૪૪૮૨ ૭ ૧૦ ૧૩	૪૪૭૮ ૨ ૧ ૭૪	૪૪૭૩ ૧૨ ૬ ૯૯	૪૪૬૯ ૭ ૧ ૮૫
૩૮૦૦	૫૯૭૬ ૧૦ ૫ ૫૦	૫૯૭૦ ૧૩ ૧ ૩૩	૫૯૬૫ ૦ ૯ ૦૨	૫૯૫૯ ૧૪ ૨ ૪૬
૩૯૦૦	૭૪૭૦ ૧૩ ૦ ૮૮	૭૪૬૩ ૮ ૧૦ ૯૧	૭૪૫૬ ૪ ૧૧ ૬૫	૭૪૫૯ ૧૫ ૩ ૦૮
૪૦૦૦	૧૪૯૪૧ ૧૦ ૧ ૭૭	૧૪૯૨૭ ૧ ૯ ૮૩	૧૪૯૧૦ ૯ ૧૧ ૩૦	૧૪૮૯૮ ૨ ૬ ૧૧
૪૧૦૦	૨૬૮૮૩ ૪ ૩ ૫૪	૨૬૮૫૪ ૩ ૭ ૬૬	૨૬૮૨૫ ૩ ૧૦ ૬૦	૨૬૭૯૬ ૫ ૦ ૩૩

અગ્રિય હુડીના હિસાબ (પૌંડના રૂપીઆ) (શિ ૧-૪)= થી શિ. ૧-૪)=૧૧૧ આના મુધી.

રકમ	૧-૪૩ (૧-૪)=	૧-૪૬ (૧-૪)=	૧ ૪૬ (૧-૪)=	૧-૪૩ (૦-૪)=
	રૂ. આ. પૈ	રૂ. આ. પૈ	રૂ. આ. પૈ	રૂ. આ. પૈ
પેન્ડ				
૧	૦ ૦ ૧૧.૮૦	૦ ૦ ૧૧.૮૮	૦ ૦ ૧૧.૮૮	૦ ૦ ૧૧.૮૭
૨	૦ ૧ ૧૧.૮૧	૦ ૧ ૧૧.૭૮	૦ ૧ ૧૧.૭૬	૦ ૧ ૧૧.૭૪
૩	૦ ૨ ૧૧.૭૨	૦ ૨ ૧૧.૬૮	૦ ૨ ૧૧.૬૫	૦ ૨ ૧૧.૬૧
૪	૦ ૪ ૧૧.૫૩	૦ ૪ ૧૧.૪૭	૦ ૪ ૧૧.૪૧	૦ ૪ ૧૧.૩૬
૫	૦ ૫ ૧૧.૪૪	૦ ૫ ૧૧.૩૭	૦ ૫ ૧૧.૩૦	૦ ૫ ૧૧.૨૩
૬	૦ ૧૧ ૧૦.૮૮	૦ ૧૧ ૧૦.૭૪	૦ ૧૧ ૧૦.૬૦	૦ ૧૧ ૧૦.૪૬
૭	૧ ૭ ૮.૭૬	૧ ૭ ૮.૪૮	૧ ૭ ૮.૨૬	૧ ૭ ૮.૮૩
૮	૨ ૩ ૮.૬૫	૨ ૩ ૮.૨૩	૨ ૩ ૮.૦૨	૨ ૩ ૭.૪૦
૯	૨ ૧૫ ૭.૫૩	૨ ૧૫ ૬.૮૮	૨ ૧૫ ૬.૪૨	૨ ૧૫ ૫.૮૭
૧૦	૩ ૧૧ ૬.૪૧	૩ ૧૧ ૫.૭૨	૩ ૧૧ ૫.૦૩	૩ ૧૧ ૪.૪૩
૧૧	૪ ૭ ૫.૩૦	૪ ૭ ૪.૭૭	૪ ૭ ૪.૬૪	૪ ૭ ૪.૮૧
૧૨	૫ ૩ ૪.૦૮	૫ ૩ ૩.૨૧	૫ ૩ ૨.૨૫	૫ ૩ ૧.૨૮
૧૩	૫ ૧૫ ૩.૦૮	૫ ૧૫ ૧.૮૬	૫ ૧૫ ૦.૮૫	૫ ૧૪ ૧૧.૭૫
૧૪	૬ ૧૧ ૧.૮૫	૬ ૧૧ ૦.૭૦	૬ ૧૦ ૧૧.૪૬	૬ ૧૦ ૧૦.૨૨
૧૫	૭ ૭ ૦.૮૩	૭ ૬ ૧૧.૪૫	૭ ૬ ૧૦.૦૭	૭ ૬ ૮.૬૮
૧૬	૧૪ ૨ ૨.૭૮	૧૪ ૨ ૦.૧૬	૧૪ ૧ ૬.૫૩	૧૪ ૧ ૬.૬૨
૧૭	૧૪ ૧૪ ૧.૦૩	૧૪ ૧૩ ૧.૦૮	૧૪ ૧૩ ૮.૧૪	૧૪ ૧૩ ૫.૩૮
૧૮	૨૮ ૧૨ ૩.૩૪	૨૮ ૧૧ ૬.૮૧	૨૮ ૧૧ ૪.૨૮	૨૮ ૧૦ ૧૦.૭૮
૧૯	૪૪ ૧૦ ૫.૦૨	૪૪ ૯ ૮.૭૨	૪૪ ૮ ૦.૪૪	૪૪ ૮ ૪.૧૭
૨૦	૫૮ ૮ ૬.૬૮	૫૮ ૭ ૭.૬૩	૫૮ ૬ ૮.૫૮	૫૮ ૫ ૮.૫૬
૨૧	૮૪ ૬ ૮.૩૭	૮૪ ૫ ૬.૫૪	૮૪ ૪ ૪.૭૩	૮૪ ૩ ૨.૮૫
૨૨	૮૮ ૪ ૧૦.૦૪	૮૮ ૩ ૫.૪૪	૮૮ ૨ ૦.૮૮	૮૮ ૦ ૮.૩૪
૨૩	૧૦૪ ૨ ૧૧.૦૨	૧૦૪ ૧ ૪.૩૫	૧૦૩ ૧૫ ૬.૦૨	૧૦૩ ૧૪ ૧.૭૩
૨૪	૧૧૮ ૧ ૧.૩૮	૧૧૮ ૧૫ ૩.૨૬	૧૧૮ ૧૩ ૫.૧૭	૧૧૮ ૧૧ ૭.૧૩
૨૫	૧૩૩ ૧૫ ૩.૦૬	૧૩૩ ૧૩ ૨.૧૭	૧૩૩ ૧૧ ૧.૩૨	૧૩૩ ૯ ૦.૫૨
૨૬	૧૪૮ ૧૩ ૪.૭૪	૧૪૮ ૧૧ ૧.૦૮	૧૪૮ ૮ ૮.૪૭	૧૪૮ ૬ ૫.૬૧
૨૭	૨૮૭ ૧૦ ૮.૪૮	૨૮૭ ૬ ૨.૧૬	૨૮૭ ૧ ૬.૬૪	૨૮૬ ૧૨ ૧૧.૮૨
૨૮	૪૪૬ ૮ ૨.૨૩	૪૪૬ ૧ ૩.૨૪	૪૪૫ ૧૦ ૪.૪૧	૪૪૫ ૩ ૫.૭૩
૨૯	૫૮૫ ૫ ૬.૬૭	૫૮૪ ૧૨ ૪.૩૫	૫૮૪ ૩ ૧.૮૮	૫૮૩ ૮ ૧૧.૬૫
૩૦	૭૪૪ ૨ ૧૧.૭૨	૭૪૩ ૭ ૫.૪૦	૭૪૨ ૧૧ ૧૧.૩૫	૭૪૨ ૦ ૫.૫૬
૩૧	૮૮૩ ૦ ૪.૪૬	૮૮૨ ૦ ૬.૪૮	૮૮૧ ૪ ૮.૮૨	૮૮૦ ૬ ૧૧.૪૭
૩૨	૧૦૪૧ ૧૩ ૮.૨૦	૧૦૪૦ ૧૩ ૭.૫૬	૧૦૩૮ ૧૩ ૬.૨૮	૧૦૩૮ ૧૨ ૫.૩૮
૩૩	૧૧૮૦ ૧૧ ૧.૬૫	૧૧૮૮ ૮ ૮.૬૪	૧૧૮૮ ૬ ૩.૭૬	૧૧૮૭ ૩ ૧૧.૬૦
૩૪	૧૩૩૮ ૮ ૬.૬૮	૧૩૩૮ ૩ ૮.૭૨	૧૩૩૬ ૧૫ ૬.૨૩	૧૩૩૫ ૧૦ ૫.૨૧
૩૫	૧૪૮૮ ૫ ૧૧.૪૪	૧૪૮૬ ૧૪ ૧૦.૮૦	૧૪૮૫ ૭ ૧૦.૭૦	૧૪૮૪ ૦ ૧૧.૧૩
૩૬	૨૮૭૬ ૧૧ ૧૦.૮૮	૨૮૭૩ ૧૩ ૮.૬૦	૨૮૭૦ ૧૫ ૮.૪૦	૨૮૬૮ ૧ ૧૦.૨૬
૩૭	૪૪૬૫ ૧ ૧૦.૩૨	૪૪૬૦ ૧૨ ૮.૪૧	૪૪૫૬ ૭ ૮.૧૦	૪૪૫૨ ૨ ૮.૩૮
૩૮	૫૮૫૩ ૭ ૧૧.૭૬	૫૮૪૭ ૧૧ ૭.૨૧	૫૮૪૧ ૧૫ ૬.૮૦	૫૮૩૬ ૩ ૮.૫૨
૩૯	૭૪૪૧ ૧૩ ૮.૨૦	૭૪૩૪ ૧૦ ૬.૦૧	૭૪૨૭ ૭ ૫.૫૦	૭૪૨૦ ૪ ૭.૬૫
૪૦	૧૪૮૮૩ ૧૧ ૬.૪૧	૧૪૮૬૮ ૫ ૦.૦૩	૧૪૮૫૪ ૧૪ ૧૧.૦૦	૧૪૮૪૦ ૮ ૩.૩૦
૪૧	૨૮૭૬૭ ૭ ૦.૮૩	૨૮૭૩૮ ૧૦ ૦.૦૬	૨૮૭૦૮ ૧૩ ૧૦.૦૦	૨૮૬૮૧ ૨ ૬.૬૦

અંગ્રેજી હુડાના હિસાબ (પૌંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૪)૩ થી શિ ૧-૪)૩૩૩ આના સુધી

રકમ	૧-૪,૩ ૧-૪)૩	૧-૪,૩ ૧-૪)૩	૧-૪,૩ ૧-૪)૩	૧-૪,૩ ૧-૪)૩
પેન્સ	૩, આ, પે	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૧ ૮૬	૦ ૦ ૧૧ ૮૪	૦ ૦ ૧૧ ૮૩	૦ ૦ ૧૧ ૮૨
૨	૦ ૧ ૧૧ ૭૨	૦ ૧ ૧૧ ૬૯	૦ ૧ ૧૧ ૬૭	૦ ૧ ૧૧ ૬૫
૩	૦ ૨ ૧૧ ૫૮	૦ ૨ ૧૧ ૫૪	૦ ૨ ૧૧ ૫૧	૦ ૨ ૧૧ ૪૮
૪	૦ ૪ ૧૧ ૩૦	૦ ૪ ૧૧ ૨૪	૦ ૪ ૧૧ ૧૯	૦ ૪ ૧૧ ૧૩
૫	૦ ૫ ૧૧ ૧૬	૦ ૫ ૧૧ ૦૯	૦ ૫ ૧૧ ૦૨	૦ ૫ ૧૦ ૯૬
૬	૦ ૧૧ ૧૦ ૦૩	૦ ૧૧ ૧૦ ૧૯	૦ ૧૧ ૧૦ ૦૫	૦ ૧૧ ૯ ૯૨
૭	૧ ૭ ૮ ૬૬	૧ ૭ ૮ ૩૮	૧ ૭ ૮ ૩૧	૧ ૭ ૭ ૮૪
૮	૨ ૩ ૬ ૬૯	૨ ૩ ૬ ૫૮	૨ ૩ ૬ ૧૭	૨ ૩ ૫ ૭૬
૯	૨ ૧૫ ૫ ૩૨	૨ ૧૫ ૪ ૭૭	૨ ૧૫ ૪ ૨૩	૨ ૧૫ ૩ ૬૮
૧૦	૩ ૧૧ ૩ ૬૬	૩ ૧૧ ૨ ૬૭	૩ ૧૧ ૨ ૨૮	૩ ૧૧ ૧ ૬૦
૧૧	૪ ૧ ૧ ૬૯	૪ ૭ ૧ ૧૧	૪ ૭ ૦ ૩૪	૪ ૬ ૧ ૧૫૨
૧૨	૫ ૩ ૦ ૩૨	૫ ૨ ૧ ૩૬	૫ ૨ ૧ ૦ ૪૦	૫ ૨ ૯ ૪૪
૧૩	૫ ૧૪ ૧ ૦ ૬૫	૫ ૧૪ ૬ ૫૫	૫ ૧૪ ૮ ૪૬	૫ ૧૪ ૭ ૩૬
૧૪	૬ ૧૦ ૮ ૬૮	૬ ૧૦ ૭ ૭૫	૬ ૧૦ ૬ ૫૨	૬ ૧૦ ૫ ૨૯
૧૫	૭ ૬ ૭ ૩૨	૭ ૬ ૫ ૬૪	૭ ૬ ૪ ૫૭	૭ ૬ ૩ ૨૧
૧૬	૧૪ ૧ ૪ ૩૦	૧૪ ૧ ૧ ૭૦	૧૪ ૦ ૧ ૦ ૬	૧૪ ૦ ૮ ૫૦
૧૭	૧૪ ૧૩ ૨ ૬૪	૧૪ ૧૨ ૧ ૮૯	૧૪ ૧૨ ૬ ૧૫	૧૪ ૧૨ ૬ ૪૨
૧૮	૨૯ ૧૦ ૫ ૨૮	૨૯ ૯ ૧ ૭૯	૨૯ ૯ ૬ ૩૧	૨૯ ૯ ૦ ૮૪
૧૯	૪૪ ૭ ૭ ૬૨	૪૪ ૬ ૧ ૧ ૮	૪૪ ૬ ૩ ૪૬	૪૪ ૫ ૭ ૨૬
૨૦	૫૯ ૪ ૧ ૦ ૫૬	૫૯ ૩ ૧ ૧ ૫૮	૫૯ ૩ ૦ ૬૨	૫૯ ૨ ૧ ૬૮
૨૧	૭૪ ૨ ૧ ૨૦	૭૪ ૦ ૧ ૧ ૪૭	૭૩ ૧૫ ૯ ૭૮	૭૩ ૧૪ ૮ ૧૦
૨૨	૮૮ ૧૫ ૩ ૮૪	૮૮ ૧૩ ૧ ૧ ૭૭	૮૮ ૧૨ ૬ ૦૩	૮૮ ૧૧ ૨ ૫૨
૨૩	૧૦૩ ૧૨ ૬ ૪૮	૧૦૩ ૧૦ ૧ ૧ ૨૭	૧૦૩ ૯ ૪ ૦૯	૧૦૩ ૭ ૧ ૬૫
૨૪	૧૧૮ ૯ ૯ ૧૨	૧૧૮ ૭ ૧ ૧ ૧૬	૧૧૮ ૬ ૧ ૨૪	૧૧૮ ૪ ૩ ૩૭
૨૫	૧૩૩ ૬ ૧ ૧ ૭	૧૩૩ ૪ ૧ ૧ ૦૬	૧૩૩ ૨ ૧ ૦ ૪૦	૧૩૩ ૦ ૯ ૭૯
૨૬	૧૪૮ ૪ ૨ ૪૦	૧૪૮ ૧ ૧ ૦ ૬૫	૧૪૭ ૧૫ ૭ ૫૬	૧૪૭ ૧૩ ૪ ૨૧
૨૭	૨૬૬ ૮ ૪ ૮૧	૨૬૬ ૩ ૯ ૬૧	૨૬૫ ૧૫ ૩ ૬૨	૨૬૫ ૧૦ ૮ ૪૩
૨૮	૪૪૪ ૧૨ ૭ ૨૨	૪૪૪ ૫ ૮ ૮૭	૪૪૩ ૧૪ ૧ ૦ ૬૮	૪૪૩ ૮ ૦ ૬૪
૨૯	૫૬૩ ૦ ૬ ૬૩	૫૬૨ ૭ ૭ ૮૩	૫૬૧ ૧૪ ૬ ૨૪	૫૬૧ ૫ ૪ ૮૬
૩૦	૭૪૧ ૫ ૦ ૦૪	૭૪૦ ૯ ૬ ૭૯	૭૩૯ ૧૫ ૧ ૮૦	૭૩૯ ૨ ૯ ૦૭
૩૧	૮૮૬ ૮ ૨ ૪૫	૮૮૮ ૧૧ ૫ ૭૫	૮૮૭ ૧૩ ૯ ૩૬	૮૮૭ ૦ ૧ ૨૯
૩૨	૧૦૩૭ ૧૩ ૪ ૮૬	૧૦૩૬ ૧૩ ૪ ૭૦	૧૦૩૫ ૧૩ ૪ ૬૨	૧૦૩૪ ૧૩ ૫ ૫૦
૩૩	૧૧૮૬ ૧ ૭ ૨૭	૧૧૮૪ ૧૫ ૩ ૬૬	૧૧૮૩ ૧૩ ૦ ૪૮	૧૧૮૨ ૧૦ ૯ ૭૨
૩૪	૧૩૩૪ ૫ ૯ ૬૮	૧૩૩૩ ૧ ૦ ૬૨	૧૩૩૧ ૧૨ ૮ ૦૪	૧૩૩૦ ૮ ૧ ૯૪
૩૫	૧૪૮૨ ૧૦ ૦ ૦૯	૧૪૮૧ ૩ ૧ ૫૮	૧૪૭૯ ૧૨ ૩ ૬૦	૧૪૭૮ ૫ ૬ ૧૫
૩૬	૨૬૬૫ ૪ ૦ ૧૮	૨૬૬૨ ૬ ૩ ૧૭	૨૬૫૯ ૮ ૭ ૨૧	૨૬૫૬ ૧૧ ૦ ૩૧
૩૭	૪૪૪૧ ૧૪ ૦ ૨૭	૪૪૪૩ ૯ ૪ ૭૫	૪૪૩૯ ૪ ૧૦ ૮૨	૪૪૩૫ ૦ ૬ ૪૬
૩૮	૫૬૩૦ ૮ ૦ ૩૭	૫૬૨૪ ૧૨ ૬ ૩૪	૫૬૧૬ ૧ ૨ ૫૨	૫૬૧૩ ૬ ૦ ૬૨
૩૯	૭૪૧૩ ૨ ૦ ૫૬	૭૪૦૫ ૧૫ ૭ ૯૨	૭૩૯૮ ૧૩ ૬ ૦૩	૭૩૯૧ ૧૧ ૬ ૦૫
૪૦	૧૪૮૨૬ ૪ ૦ ૬૨	૧૪૮૧૧ ૧૫ ૩ ૮૫	૧૪૭૯૭ ૧૧ ૦ ૬૬	૧૪૭૯૩ ૭ ૧ ૫૫
૪૧	૨૬૬૫૨ ૮ ૦ ૮૦	૨૬૬૨૩ ૧૪ ૭ ૭૦	૨૬૫૯૫ ૬ ૦ ૧૩	૨૬૫૬૬ ૧૪ ૩ ૧૧

અગ્રેષ્ઠ હુકીના હિસાબ (પૌંડના રૂપીઆ) શિ. ૧-૪૧ થી શિ. ૧-૪૨ ૦૧૧ આના સુધી.

રકમ	(૧-૪૧ ૧-૪૧)	(૧-૪૧ ૧-૪૧ ૦૧)	(૧-૪૧ ૧-૪૧ ૦૧૧)	(૧-૪૧ ૧-૪૧ ૦૧૧૧)
પેન્ડ	૨, આ, પ,	૨, આ, પ,	૨, આ, પ,	૨, આ, પ,
૧	૦ ૦ ૧૧૮૧	૦ ૦ ૧૧૮૦	૦ ૦ ૧૧૦૭૮	૦ ૦ ૧૧૦૭૮
૨	૦ ૧ ૧૧૬૩	૦ ૧ ૧૧૬૦	૦ ૧ ૧૧૫૮	૦ ૧ ૧૧૫૬
૩	૦ ૨ ૧૧૪૪	૦ ૨ ૧૧૪૧	૦ ૨ ૧૧૩૭	૦ ૨ ૧૧૩૪
૪	૦ ૮ ૧૧૦૭	૦ ૪ ૧૧૦૨	૦ ૪ ૧૦૯૬	૦ ૪ ૧૦૯૦
૫	૦ ૫ ૧૦૮૬	૦ ૫ ૧૦૮૨	૦ ૫ ૧૦૭૫	૦ ૫ ૧૦૬૮
શિ. ૧	૦ ૧૧ ૮૭૮	૦ ૧૧ ૮૬૪	૦ ૧૧ ૮૫૧	૦ ૧૧ ૮૩૭
૨	૧ ૭ ૭૫૬	૧ ૭ ૭૨૬	૧ ૭ ૭૦૨	૧ ૭ ૬૭૫
૩	૨ ૩ ૫૩૫	૨ ૩ ૪૮૪	૨ ૩ ૪૫૩	૨ ૩ ૪૧૩
૪	૨ ૧૫ ૮૧૩	૨ ૧૫ ૨૫૬	૨ ૧૫ ૨૦૪	૩ ૧૫ ૧૫૦
૫	૩ ૧૧ ૦૬૨	૩ ૧૧ ૦૨૪	૩ ૧૦ ૧૧૫૬	૩ ૧૦ ૧૦૮૮
૬	૪ ૬ ૧૦૫૦	૪ ૬ ૬૮૬	૪ ૬ ૬૦૭	૪ ૬ ૮૨૬
૭	૫ ૨ ૮૪૮	૫ ૨ ૭૫૩	૫ ૨ ૬૫૮	૫ ૨ ૫૬૩
૮	૫ ૧૪ ૬૨૭	૫ ૧૪ ૫૧૮	૫ ૧૪ ૪૦૬	૫ ૧૪ ૩૦૧
૯	૬ ૧૦ ૪૦૬	૬ ૧૦ ૨૮૩	૬ ૧૦ ૧૬૧	૬ ૧૦ ૦૩૮
૧૦	૭ ૬ ૧૮૪	૭ ૬ ૦૪૮	૭ ૫ ૧૧૧૨	૭ ૫ ૬૭૬
૧૧	૧૪ ૦ ૫૮૦	૧૪ ૦ ૩૩૨	૧૪ ૦ ૦૭૩	૧૩ ૧૫ ૧૦૧૫
પૌંડ ૧	૧૪ ૧૨ ૩૬૮	૧૪ ૧૨ ૦૮૬	૧૪ ૧૧ ૧૦૨૪	૧૪ ૧૧ ૭૫૩
૨	૨૬ ૮ ૭૩૮	૨૬ ૮ ૧૮૩	૨૬ ૭ ૮૪૮	૨૬ ૭ ૩૦૭
૩	૪૪ ૪ ૧૧૦૭	૪૪ ૪ ૨૮૦	૪૪ ૩ ૬૭૪	૪૪ ૨ ૧૦૬૦
૪	૫૬ ૧ ૨૭૬	૫૬ ૦ ૩૮૦	૫૬ ૧૫ ૪૬૮	૫૬ ૧૪ ૬૧૪
૫	૭૩ ૧૩ ૬૪૬	૭૩ ૧૨ ૪૮૪	૭૩ ૧૧ ૩૨૪	૭૩ ૧૦ ૧૬૭
૬	૮૮ ૮ ૧૦૧૫	૮૮ ૮ ૫૮૦	૮૮ ૭ ૧૪૮	૮૮ ૫ ૮૨૧
૭	૧૦૩ ૬ ૩૮૪	૧૦૩ ૪ ૬૫૭	૧૦૩ ૨ ૧૧૭૪	૧૦૩ ૧ ૪૭૫
૮	૧૧૮ ૨ ૫૫૩	૧૧૮ ૦ ૭૫૪	૧૧૭ ૧૪ ૬૬૮	૧૧૭ ૧૩ ૦૨૮
૯	૧૩૨ ૧૪ ૬૨૩	૧૩૨ ૧૨ ૮૭૧	૧૩૨ ૧૦ ૮૨૪	૧૩૨ ૮ ૭૮૨
૧૦	૧૪૭ ૧૧ ૦૬૨	૧૪૭ ૮ ૬૬૮	૧૪૭ ૬ ૬૪૮	૧૪૭ ૪ ૩૩૫
૨૦	૨૬૫ ૬ ૧૮૪	૨૬૫ ૧ ૭૩૬	૨૬૪ ૧૩ ૦૬૮	૨૬૪ ૮ ૬૭૧
૩૦	૪૪૩ ૧ ૦૭૬	૪૪૨ ૧૦ ૫૦૪	૪૪૨ ૩ ૭૪૮	૪૪૧ ૧૨ ૧૦૦૭
૪૦	૫૬૦ ૧૨ ૩૬૮	૫૬૦ ૩ ૨૭૩	૫૬૮ ૧૦ ૧૮૮	૫૬૮ ૧ ૧૪૩
૫૦	૭૩૮ ૭ ૪૬૧	૭૩૭ ૧૨ ૦૪૧	૭૩૭ ૦ ૮૪૭	૭૩૬ ૫ ૪૭૮
૬૦	૮૮૬ ૨ ૫૫૩	૮૮૫ ૪ ૧૦૦૮	૮૮૪ ૭ ૨૮૭	૮૮૩ ૮ ૮૧૫
૭૦	૧૦૩૩ ૧૩ ૬૪૬	૧૦૩૨ ૧૩ ૭૭૮	૧૦૩૧ ૧૩ ૮૪૬	૧૦૩૦ ૧૩ ૧૧૧૧
૮૦	૧૧૮૧ ૮ ૭૩૮	૧૧૮૦ ૬ ૫૪૬	૧૧૭૮ ૪ ૩૬૬	૧૧૭૮ ૨ ૨૮૭
૯૦	૧૧૨૯ ૩ ૮૩૦	૧૧૨૭ ૧૫ ૩૧૪	૧૧૨૬ ૧૦ ૧૦૪૫	૧૧૨૫ ૬ ૬૨૩
૧૦૦	૧૪૦૬ ૧૪ ૬૨૩	૧૪૦૫ ૧ ૦૧૨	૧૪૦૬ ૧ ૪૮૫	૧૪૦૨ ૧૦ ૮૫૧
૨૦૦	૨૮૧૩ ૧૩ ૬૪૬	૨૮૧૨ ૦ ૧૬૫	૨૮૧૮ ૨ ૮૮૦	૨૮૧૫ ૫ ૭૧૮
૩૦૦	૪૪૩૦ ૧૨ ૦૮૮	૪૪૨૬ ૮ ૦૪૧	૪૪૨૨ ૪ ૨૮૧	૪૪૧૮ ૦ ૪૭૮
૪૦૦	૬૦૦ ૧૧ ૦૬૨	૫૦૦ ૦ ૩૦૧	૫૦૮૬ ૫ ૭૮	૫૦૮૦ ૧૧ ૦૩૮
૫૦૦	૭૩૮૪ ૮ ૧૦ ૫	૭૩૭૭ ૮ ૪૬૧	૭૩૭૦ ૭ ૦૧૧	૭૩૬૩ ૫ ૧૧૮૭
૬૦૦	૧૧૭૬૮ ૩ ૮૩૦	૧૧૭૫૫ ૦ ૮૨૬	૧૧૭૪૦ ૧૪ ૧૪૨	૧૧૭૨૬ ૧૧ ૨૧૬૧
૭૦૦	૧૪૫૩૧ ૧૧ ૪૬૬	૧૪૫૦ ૩ ૪૫૮	૧૪૫૮૧ ૧૨ ૩૦૪	૧૪૫૩ ૮ ૨૧૬૦

વેપારી કાલરીનો ભેખીઓ

૧

અંગ્રેજ હુડીના હિસાબ 'પોંના રૂપીઆ' શિ ૧-૪-૧૧ થી શિ ૧-૪-૧૧૧ આના સુધી.

રકમ	૧-૪-૧૧ (૧-૪-૧)	૧-૪-૧૧ (૧-૪-૧)	૧-૪-૧૧ (૧-૪-૧)	૧-૪-૧૧ (૧-૪-૧)
	રૂ, આ પૈ	રૂ, આ, પૈ	રૂ, આ, પૈ	રૂ, આ, પૈ
૧૦૦	૦ ૦ ૧૧ ૫૭	૦ ૦ ૧૧ ૭૧	૦ ૦ ૧૧ ૭૧	૦ ૦ ૧૧ ૭૩
૨૦	૦ ૧ ૧૧ ૫૪	૦ ૧ ૧૧ ૫૦	૦ ૧ ૧૧ ૪૬	૦ ૧ ૧૧ ૪૭
૩૦	૦ ૨ ૧૧ ૩૧	૦ ૨ ૧૧ ૨૧	૦ ૨ ૧૧ ૨૪	૦ ૨ ૧૧ ૨૦
૪૦	૦ ૪ ૧૦ ૬૫	૦ ૪ ૧૦ ૭૬	૦ ૪ ૧૦ ૭૩	૦ ૪ ૧૦ ૬૮
૫૦	૦ ૫ ૧૦ ૬૨	૦ ૫ ૧૦ ૫૫	૦ ૫ ૧૦ ૫૮	૦ ૫ ૧૦ ૪૧
૬૦	૦ ૧૧ ૬૨૪	૦ ૧૧ ૬૧૦	૦ ૧૧ ૮૮૭	૦ ૧૧ ૮૮૩
૭૦	૧ ૭ ૬૪૮	૧ ૭ ૬૨૧	૧ ૭ ૫૬૪	૧ ૭ ૫૬૭
૮૦	૨ ૩ ૩૭૨	૨ ૩ ૩૩૧	૨ ૩ ૨૮૧	૨ ૩ ૨૫૧
૯૦	૨ ૧૫ ૦૬૬	૨ ૧૫ ૦૪૨	૨ ૧૪ ૧૧૮૮	૨ ૧૪ ૧૧૩૪
૧૦૦	૩ ૧૦ ૧૦૨૦	૩ ૧૦ ૮૫૩	૩ ૧૦ ૮૮૫	૩ ૧૦ ૮૧૮
૧૧૦	૪ ૬ ૭૪૪	૪ ૬ ૬૬૩	૪ ૬ ૫૮૨	૪ ૬ ૫૦૨
૧૨૦	૫ ૨ ૪૬૮	૫ ૨ ૩૭૪	૫ ૨ ૨૭૬	૫ ૨ ૧૮૫
૧૩૦	૫ ૧૪ ૧૬૩	૫ ૧૪ ૦૮૫	૫ ૧૩ ૧૧૭૭	૫ ૧૩ ૧૦૬૮
૧૪૦	૬ ૮ ૧૧૧૭	૬ ૮ ૮૮૫	૬ ૮ ૮૭૧	૬ ૮ ૭૫૩
૧૫૦	૭ ૫ ૮૪૧	૭ ૫ ૭૦૬	૭ ૫ ૫૭૧	૭ ૫ ૪૩૬
૧૬૦	૧૩ ૧૫ ૭૫૮	૧૩ ૧૫ ૫૦૧	૧૩ ૧૫ ૨૪૫	૧૩ ૧૪ ૧૧૮૮
૧૭૦	૧૪ ૧૧ ૪૮૨	૧૪ ૧૧ ૨૧૨	૧૪ ૧૦ ૧૧૪૨	૧૪ ૧૦ ૮૭૩
૧૮૦	૨૬ ૬ ૬૬૫	૨૬ ૬ ૪૨૪	૨૬ ૫ ૧૦૮૫	૨૬ ૫ ૫૪૬
૧૯૦	૪૪ ૨ ૨૪૮	૪૪ ૧ ૬૩૭	૪૪ ૦ ૧૦૦૭	૪૪ ૦ ૨૨૦
૨૦૦	૫૮ ૧૩ ૭૩૧	૫૮ ૧૨ ૮૪૮	૫૮ ૧૧ ૬૭૦	૫૮ ૧૦ ૧૦૬૩
૨૧૦	૭૩ ૮ ૦૧૩	૭૩ ૭ ૧૦૬૨	૭૩ ૬ ૮૧૩	૭૩ ૫ ૭૬૬
૨૨૦	૮૮ ૪ ૪૮૬	૮૮ ૩ ૦૭૪	૮૮ ૧ ૮૫૫	૮૮ ૦ ૪૪૦
૨૩૦	૧૦૨ ૧૫ ૮૭૮	૧૦૨ ૧૪ ૨૮૭	૧૦૨ ૧૨ ૭૮૮	૧૦૨ ૧૧ ૧૧૩
૨૪૦	૧૧૭ ૧૧ ૨૬૨	૧૧૭ ૮ ૪૬૮	૧૧૭ ૭ ૭૪૧	૧૧૭ ૫ ૮૮૬
૨૫૦	૧૩૨ ૬ ૭૪૪	૧૩૨ ૪ ૭૧૧	૧૩૦ ૨ ૬૮૩	૧૩૨ ૦ ૬૬૦
૨૬૦	૧૪૭ ૨ ૦૨૭	૧૪૬ ૧૫ ૮૨૪	૧૪૬ ૧૩ ૬૨૬	૧૪૬ ૧૧ ૩૩૩
૨૭૦	૨૬૪ ૪ ૦૫૫	૨૬૩ ૧૫ ૬૪૮	૨૬૩ ૧૧ ૦૫૨	૨૬૩ ૬ ૬૬૭
૨૮૦	૪૪૧ ૬ ૦૮૨	૪૪૦ ૧૫ ૩૭૩	૪૪૦ ૮ ૬૦૮	૪૪૦ ૧ ૧૦૦૦
૨૯૦	૫૮૮ ૮ ૧૧૦	૫૮૭ ૧૫ ૦૮૭	૫૮૭ ૬ ૧૦૫	૫૮૬ ૧૩ ૧૩૪
૩૦૦	૭૩૪ ૧૦ ૧૩૭	૭૩૪ ૧૪ ૧૦૨	૭૩૪ ૩ ૭૩૨	૭૩૪ ૮ ૪૬૭
૩૧૦	૮૮૨ ૧૨ ૧૬૫	૮૮૧ ૧૪ ૭૪૬	૮૮૧ ૧ ૧૫૦	૮૮૦ ૩ ૮૦૧
૩૨૦	૧૦૨૮ ૧૪ ૧૮૩	૧૦૨૮ ૧૪ ૪૭૦	૧૦૨૭ ૧૪ ૭૮૪	૧૦૨૬ ૧૪ ૧૧૩૪
૩૩૦	૧૧૭૭ ૦ ૨૨૦	૧૧૭૧ ૧૪ ૧૮૫	૧૧૭૪ ૧૨ ૨૧૧	૧૧૭૩ ૧૦ ૨૬૮
૩૪૦	૧૩૨૪ ૨ ૨૪૮	૧૩૨૨ ૧૩ ૧૧૬	૧૩૨૧ ૮ ૮૩૭	૧૩૨૦ ૫ ૬૦૧
૩૫૦	૧૪૭૧ ૪ ૧૭૫	૧૪૬૮ ૧૩ ૮૪	૧૪૬૮ ૭ ૨૬૩	૧૪૬૭ ૦ ૮૫૫
૩૬૦	૨૬૪૨ ૮ ૫૫૧	૨૬૩૮ ૧૩ ૧૮૮	૨૬૩૮ ૧૪ ૫૦૭	૨૬૩૪ ૧ ૬૭૦
૩૭૦	૪૪૧૩ ૧૨ ૮૨૭	૪૪૦૮ ૮ ૧૩૦	૪૪૦૫ ૫ ૧૦૧૧	૪૪૦૧ ૦ ૪૫૫
૩૮૦	૫૮૮૧ ૦ ૧૧૦	૫૮૭૮ ૬ ૮૭૬	૫૮૭૩ ૧૧ ૧૦૫૫	૫૮૬૮ ૩ ૧૪૦
૩૯૦	૭૩૪૫ ૫ ૧૭૮	૭૩૪૮ ૪ ૬૨૦	૭૩૪૨ ૪ ૧૧૮	૭૩૩૫ ૩ ૧૦૭૬
૪૦૦	૧૪૭૨ ૧૦ ૩૫૮	૧૪૬૮ ૮ ૦૪૦	૧૪૬૮ ૮ ૨૩૮	૧૪૬૭ ૭ ૮૨
૪૧૦	૨૪૨૧ ૪ ૧૦૭	૨૪૧૭ ૦ ૦૮	૨૪૧૭ ૦ ૪૭૭	૨૪૧૭ ૩ ૧૦૪

૧૯૮

વેપારી બનશોનો ભોગીઓ

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પોડના રૂપીઆ) શિ ૧-૪૧ થી શિ. ૧-૪૧૧૧ આના સુધી

રકમ	૧-૪૩ (૧-૪૧)	૧-૪૩૫ (૧-૪૧)	૧-૪૩૩ (૧-૪૧)	૧-૪૩૭ (૧-૪૧)
પેન્સ	૩ આ પૈ,	૩, આ, પ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ
૧	૦ ૦ ૧૧ ૭૨	૦ ૦ ૧૧ ૭૧	૦ ૦ ૧૧ ૭૧	૦ ૦ ૧૧ ૬૯
૨	૦ ૧ ૧૧ ૪૫	૦ ૧ ૧૧ ૪૨	૦ ૧ ૧૧ ૪૦	૦ ૧ ૧૧ ૩૮
૩	૦ ૨ ૧૧ ૧૭	૦ ૨ ૧૧ ૧૪	૦ ૨ ૧૧ ૧૦	૦ ૨ ૧૧ ૦૭
૪	૦ ૪ ૧૦ ૬૨	૦ ૪ ૧૦ ૫૭	૦ ૪ ૧૦ ૫૧	૦ ૪ ૧૦ ૪૫
૫	૦ ૫ ૧૦ ૩૫	૦ ૫ ૧૦ ૨૮	૦ ૫ ૧૦ ૨૧	૦ ૫ ૧૦ ૧૫
૬	૦ ૧૧ ૮ ૭૦	૦ ૧૧ ૮ ૫૬	૦ ૧૧ ૮ ૪૩	૦ ૧૧ ૮ ૩૦
૭	૧ ૭ ૫ ૪૦	૧ ૭ ૫ ૧૩	૧ ૭ ૪ ૮૬	૧ ૭ ૪ ૬૦
૮	૨ ૩ ૨ ૧૦	૨ ૩ ૧ ૭૦	૨ ૩ ૧ ૩૦	૨ ૩ ૦ ૮૦
૯	૨ ૧૪ ૧૦ ૮૦	૨ ૧૪ ૧૦ ૨૭	૨ ૧૪ ૯ ૭૩	૨ ૧૪ ૯ ૨૦
૧૦	૩ ૧૦ ૭ ૫૧	૩ ૧૦ ૬ ૮૪	૩ ૧૦ ૬ ૧૭	૩ ૧૦ ૫ ૫૦
૧૧	૪ ૬ ૪ ૨૧	૪ ૬ ૩ ૪૦	૪ ૬ ૨ ૬૦	૪ ૬ ૧ ૮૦
૧૨	૫ ૨ ૦ ૬૧	૫ ૧ ૧૧ ૬૭	૫ ૧ ૧૧ ૦૩	૫ ૧ ૧૦ ૧૦
૧૩	૫ ૧૩ ૯ ૬૧	૫ ૧૦ ૮ ૫૫	૫ ૧૩ ૭ ૪૭	૫ ૧૩ ૬ ૪૦
૧૪	૬ ૯ ૬ ૩૨	૬ ૯ ૫ ૧૧	૬ ૯ ૩ ૬૦	૬ ૯ ૨ ૭૦
૧૫	૭ ૫ ૩ ૦૨	૭ ૫ ૧ ૬૮	૭ ૫ ૦ ૩૪	૭ ૫ ૦ ૦૦
૧૬	૧૩ ૧૪ ૯ ૩૪	૧૩ ૧૪ ૬ ૭૬	૧૩ ૧૪ ૪ ૨૫	૧૩ ૧૪ ૧ ૭૧
૧૭	૧૪ ૧૦ ૬ ૦૪	૧૪ ૧૦ ૩ ૩૬	૧૪ ૧૦ ૦ ૬૮	૧૪ ૯ ૧૦ ૦૧
૧૮	૨૯ ૫ ૦ ૦૯	૨૯ ૪ ૬ ૭૧	૨૯ ૪ ૧ ૩૭	૨૯ ૩ ૮ ૦૨
૧૯	૪૩ ૧૫ ૧ ૧૩	૪૩ ૧૪ ૧૦ ૦૮	૪૩ ૧૪ ૨ ૦૧	૪૩ ૧૩ ૬ ૦૩
૨૦	૫૮ ૧૦ ૦ ૧૮	૫૮ ૯ ૧ ૪૫	૫૮ ૮ ૨ ૭૪	૫૮ ૭ ૪ ૦૫
૨૧	૭૩ ૪ ૬ ૨૨	૭૩ ૩ ૪ ૬૧	૭૩ ૨ ૩ ૪૨	૭૩ ૧ ૨ ૦૬
૨૨	૮૭ ૧૫ ૦ ૨૭	૮૭ ૧૩ ૮ ૧૭	૮૭ ૧૨ ૪ ૧૧	૮૭ ૧૧ ૦ ૦૭
૨૩	૧૦૨ ૯ ૬ ૩૨	૧૦૨ ૧૧ ૧૧ ૫૪	૧૦૨ ૬ ૪ ૮૦	૧૦૨ ૪ ૧૦ ૦૯
૨૪	૧૧૭ ૪ ૦ ૩૬	૧૧૭ ૨ ૨ ૬૦	૧૧૭ ૦ ૫ ૪૮	૧૧૬ ૧૪ ૮ ૧૦
૨૫	૧૩૧ ૧૪ ૬ ૪૧	૧૩૧ ૧૨ ૬ ૨૬	૧૩૧ ૧૦ ૬ ૧૭	૧૩૧ ૮ ૬ ૧૧
૨૬	૧૪૬ ૯ ૦ ૪૫	૧૪૬ ૬ ૯ ૬૩	૧૪૬ ૪ ૬ ૮૫	૧૪૬ ૨ ૪ ૧૩
૨૭	૨૬૩ ૨ ૦ ૬૧	૨૬૨ ૧૩ ૭ ૨૬	૨૬૨ ૯ ૧ ૭૧	૨૬૨ ૪ ૮ ૨૬
૨૮	૪૩૯ ૧૧ ૧ ૩૭	૪૩૯ ૪ ૪ ૮૯	૪૩૮ ૧૩ ૮ ૫૭	૪૩૮ ૭ ૦ ૩૯
૨૯	૫૮૬ ૪ ૧ ૮૩	૫૮૫ ૧૧ ૨ ૫૨	૫૮૫ ૨ ૩ ૪૨	૫૮૪ ૯ ૪ ૫૩
૩૦	૭૩૨ ૧૩ ૨ ૨૯	૭૩૨ ૨ ૦ ૬૬	૭૩૧ ૬ ૧૦ ૨૮	૭૩૦ ૧૧ ૮ ૬૬
૩૧	૮૭૯ ૬ ૨ ૭૪	૮૭૮ ૮ ૯ ૭૯	૮૭૭ ૧૧ ૫ ૧૪	૮૭૬ ૧૪ ૦ ૭૬
૩૨	૧૦૨૫ ૧૫ ૩ ૨૦	૧૦૨૪ ૧૫ ૭ ૪૨	૧૦૨૪ ૦ ૦ ૦૦	૧૦૨૩ ૦ ૪ ૯૩
૩૩	૧૧૭૦ ૮ ૩ ૬૬	૧૧૭૧ ૬ ૫ ૦૫	૧૧૭૦ ૪ ૬ ૮૫	૧૧૬૯ ૨ ૯ ૦૬
૩૪	૧૩૧૯ ૧ ૪ ૧૨	૧૩૧૭ ૧૩ ૨ ૬૮	૧૩૧૬ ૯ ૧ ૦૧	૧૩૧૫ ૫ ૧ ૧૯
૩૫	૧૪૬૫ ૧૦ ૪ ૫૮	૧૪૬૪ ૪ ૦ ૩૨	૧૪૬૨ ૧૩ ૮ ૫૭	૧૪૬૧ ૭ ૧ ૩૩
૩૬	૨૬૩૧ ૪ ૯ ૧૬	૨૬૨૮ ૮ ૦ ૬૪	૨૬૨૫ ૧૧ ૫ ૧૪	૨૬૨૨ ૧૪ ૧૦ ૬૬
૩૭	૪૩૯૬ ૧૫ ૧ ૭૪	૪૩૯૨ ૧૨ ૦ ૬૬	૪૩૮૮ ૯ ૧ ૭૧	૪૩૮૪ ૬ ૩ ૯૯
૩૮	૫૮૬૨ ૯ ૬ ૩૨	૫૮૫૭ ૦ ૧ ૨૮	૫૮૫૧ ૬ ૧૦ ૨૮	૫૮૪૫ ૧૩ ૯ ૩૨
૩૯	૭૩૨૮ ૩ ૧૦ ૬૦	૭૩૨૧ ૪ ૧ ૬૦	૭૩૧૪ ૪ ૬ ૮૫	૭૩૦૭ ૫ ૨ ૬૬
૪૦	૧૪૬૫૬ ૭ ૯ ૮૦	૧૪૬૪૨ ૮ ૩ ૨૦	૧૪૬૨૮ ૯ ૧ ૭૧	૧૪૬૧૪ ૧૦ ૫ ૩૨
૪૦૦	૨૬૩૧૨ ૧૫ ૭ ૬૦	૨૬૨૮૫ ૦ ૬ ૩૦	૨૬૨૧૭ ૨ ૩ ૪૨	૨૬૨૦૯ ૪ ૧૦ ૬૪

અગ્રેણ હુડીના કિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શિ. ૧-૪૩ થી ૧-૪૩૩૩ આના સુધી.

રકમ	૧-૪૩ (૧-૪૩)	૧-૪૩૬ (૧-૪૩૬)	૧-૪૩૭ (૧-૪૩૭)	૧-૪૩૮ (૧-૪૩૮)
પેન્સી	ર, આ, પૈ,	ર, આ, પ,	ર, આ, પૈ,	ર, આ, પૈ,
૧	૦ ૦ ૧૧૬૮	૦ ૦ ૧૧૬૬	૦ ૦ ૧૧૬૫	૦ ૦ ૧૧૬૪
૨	૦ ૧ ૧૧૩૬	૦ ૧ ૧૧૩૩	૦ ૧ ૧૧૩૧	૦ ૧ ૧૧૨૯
૩	૦ ૨ ૧૧૦૪	૦ ૨ ૧૧૦૦	૦ ૨ ૧૦૯૭	૦ ૨ ૧૦૯૪
૪	૦ ૪ ૧૦૪૦	૦ ૪ ૧૦૩૪	૦ ૪ ૧૦૨૯	૦ ૪ ૧૦૨૩
૫	૦ ૫ ૧૦૦૮	૦ ૫ ૧૦૦૧	૦ ૫ ૯૯૫	૦ ૫ ૯૮૮
૬	૦ ૧૧ ૮૧૬	૦ ૧૧ ૮૦૩	૦ ૧૧ ૭૯૦	૦ ૧૧ ૭૭૬
૭	૧ ૭ ૪૩૩	૧ ૭ ૪૦૬	૧ ૭ ૩૮૦	૧ ૭ ૩૫૩
૮	૨ ૩ ૦૫૦	૨ ૩ ૦૧૦	૨ ૨ ૧૧૭૦	૨ ૨ ૧૧૩૦
૯	૨ ૧૪ ૮૬૬	૨ ૧૪ ૮૧૩	૨ ૧૪ ૭૬૦	૨ ૧૪ ૭૦૭
૧૦	૩ ૧૦ ૪૮૩	૩ ૧૦ ૪૧૭	૩ ૧૦ ૩૫૦	૩ ૧૦ ૨૮૪
૧૧	૪ ૬ ૧૦૦	૪ ૬ ૦૨૦	૪ ૫ ૧૧૪૦	૪ ૫ ૧૦૬૧
૧૨	૫ ૧ ૮૧૭	૫ ૧ ૮૨૩	૫ ૧ ૭૩૦	૫ ૧ ૬૩૮
૧૩	૫ ૧૩ ૫૩૩	૫ ૧૩ ૪૨૭	૫ ૧૩ ૩૨૧	૫ ૧૩ ૨૧૫
૧૪	૬ ૮ ૧૫૦	૬ ૮ ૦૩૦	૬ ૮ ૧૧૧૧	૬ ૮ ૯૯૧
૧૫	૭ ૪ ૮૬૭	૭ ૪ ૮૩૫	૭ ૪ ૭૦૧	૭ ૪ ૬૬૮
૧૬	૧૩ ૧૩ ૧૧૧૭	૧૩ ૧૩ ૮૬૫	૧૩ ૧૩ ૬૧૨	૧૩ ૧૩ ૩૬૦
૧૭	૧૪ ૮ ૭૩૪	૧૪ ૮ ૪૬૮	૧૪ ૮ ૨૦૨	૧૪ ૮ ૧૧૩૭
૧૮	૨૯ ૩ ૨૬૮	૨૯ ૨ ૮૩૬	૨૯ ૨ ૪૦૫	૨૯ ૧ ૧૦૭૪
૧૯	૪૩ ૧૨ ૧૦૦૩	૪૩ ૧૨ ૨૦૫	૪૩ ૧૧ ૬૦૭	૪૩ ૧૦ ૧૦૧૨
૨૦	૫૮ ૬ ૫૩૮	૫૮ ૫ ૬૭૩	૫૮ ૪ ૮૧૦	૫૮ ૩ ૯૪૯
૨૧	૭૩ ૦ ૦૭૩	૭૨ ૧૪ ૧૧૪૧	૭૨ ૧૩ ૧૦૧૩	૭૨ ૧૨ ૮૮૭
૨૨	૮૭ ૮ ૮૦૭	૮૭ ૮ ૪૧૦	૮૭ ૭ ૦૧૫	૮૭ ૫ ૮૨૪
૨૩	૧૦૨ ૩ ૩૪૨	૧૦૨ ૧ ૮૭૮	૧૦૨ ૦ ૨૧૮	૧૦૧ ૧૪ ૭૬૨
૨૪	૧૧૬ ૧૨ ૧૦૭૬	૧૧૬ ૧૧ ૧૪૭	૧૧૬ ૮ ૪૨૧	૧૧૬ ૭ ૬૯૮
૨૫	૧૩૧ ૬ ૬૧૧	૧૩૧ ૪ ૬૧૫	૧૩૧ ૨ ૬૨૩	૧૩૧ ૦ ૬૩૬
૨૬	૧૪૬ ૦ ૧૪૬	૧૪૫ ૧૩ ૧૦૮૩	૧૪૫ ૧૧ ૮૨૬	૧૪૫ ૯ ૫૭૪
૨૭	૨૬૨ ૦ ૨૬૨	૨૬૧ ૧૧ ૮૬૭	૨૬૧ ૭ ૪૫૩	૨૬૧ ૨ ૧૧૪૮
૨૮	૪૩૮ ૦ ૪૩૮	૪૩૭ ૮ ૮૫૧	૪૩૭ ૩ ૦૭૯	૪૩૬ ૧૨ ૫૨૩
૨૯	૫૮૪ ૦ ૫૮૪	૫૮૩ ૭ ૭૩૫	૫૮૦ ૧૪ ૮૦૬	૫૮૨ ૫ ૧૦૮૭
૩૦	૭૩૦ ૦ ૭૩૦	૭૨૯ ૫ ૬૧૮	૭૨૮ ૧૦ ૫૩૨	૭૨૭ ૧૫ ૪૭૨
૩૧	૮૧૬ ૦ ૮૭૬	૮૧૫ ૩ ૫૦૨	૮૧૪ ૬ ૧૫૯	૮૧૩ ૮ ૧૦૪૬
૩૨	૧૦૨૨ ૦ ૧૦૨૨	૧૦૨૧ ૧ ૩૮૬	૧૦૨૦ ૧ ૮૬૫	૧૦૧૯ ૨ ૪૨૦
૩૩	૧૧૬૮ ૦ ૧૧૬૮	૧૧૬૬ ૧૫ ૨૧૦	૧૧૬૫ ૧૩ ૬૧૨	૧૧૬૪ ૧૧ ૮૯૫
૩૪	૧૩૧૪ ૧ ૧૧૪	૧૩૧૨ ૧૩ ૧૫૩	૧૩૧૧ ૮ ૨૩૯	૧૩૧૦ ૫ ૩૬૯
૩૫	૧૪૬૦ ૧ ૨૬૦	૧૪૫૮ ૧૧ ૦૩૭	૧૪૫૭ ૪ ૧૦૬૫	૧૪૫૫ ૧૪ ૮૪૪
૩૬	૨૬૨૦ ૨ ૫૦૦	૨૬૧૭ ૬ ૦૭૫	૨૬૧૪ ૮ ૮૩૧	૨૬૧૧ ૧૩ ૬૮૮
૩૭	૪૩૮૦ ૩ ૭૮૦	૪૩૭૬ ૧ ૧૧૨	૪૩૭૧ ૧૪ ૭૬૬	૪૩૬૭ ૧૨ ૪૩૨
૩૮	૫૮૪૦ ૪ ૧૦૪૦	૫૮૩૪ ૧૨ ૧૫૦	૫૮૨૯ ૩ ૬૬૨	૫૮૨૩ ૧૧ ૧૭૬
૩૯	૭૩૦૦ ૬ ૧૦૦	૭૨૯૩ ૭ ૧૮૮	૭૨૮૬ ૮ ૫૨૮	૭૨૭૯ ૯ ૧૧૨૦
૪૦	૧૪૬૦૦ ૧૨ ૨૦૦	૧૪૫૮૬ ૧૪ ૩૭૬	૧૪૫૭૩ ૦ ૧૦૫૬	૧૪૫૫૯ ૩ ૧૦૪૦
૪૧	૨૬૨૦૧ ૮ ૪૦૧	૨૬૧૭૩ ૧૨ ૭૫૨	૨૬૧૪૬ ૧ ૮૧૩	૨૬૧૧૮ ૭ ૮૮૧

અગ્રેજ હુડીના હિસાબ (પૈડના રૂપીઆ) શિ. ૧-૪૫૫ પ થી શિ ૧-૪૫૫ નાં આનાં મુદ્દી

234	1-8 ¹ / ₂ (1-811)	1-8 ³ / ₄ (1-811 011)	1-8 ¹ / ₂ (1-811 011)	1-8 ³ / ₄ (1-811 011)
234	2, 41, 51	2, 41, 51	21, 41, 51	2, 41, 51
100	0 0 19 53	0 0 19 52	0 0 19 52	0 0 19 50
20	0 1 19 29	0 1 19 24	0 1 19 22	0 1 19 20
30	0 2 10 10	0 2 10 19	0 2 10 18	0 2 10 19
40	0 8 10 12	0 8 10 12	0 8 10 09	0 8 10 09
50	0 4 10 11	0 4 10 14	0 4 10 12	0 4 10 12
60	0 19 10 13	0 19 10 10	0 19 10 09	0 19 10 08
70	1 10 32 29	1 10 30 00	1 10 29 08	1 10 28 00
80	2 2 10 10	2 2 10 11	2 2 10 11	2 2 10 12
90	2 18 10 14	2 18 10 11	2 18 10 12	2 18 10 13
100	3 10 20 12	3 10 19 12	3 10 19 12	3 10 19 12
110	8 4 10 11	8 4 10 12	8 4 10 13	8 4 10 14
120	4 1 10 14	4 1 10 15	4 1 10 16	4 1 10 17
130	4 13 10 16	4 13 10 17	4 13 10 18	4 13 10 19
140	5 1 10 17	5 1 10 18	5 1 10 19	5 1 10 20
150	10 10 10 18	10 10 10 19	10 10 10 20	10 10 10 21
160	13 13 10 19	13 13 10 20	13 13 10 21	13 13 10 22
170	18 1 10 20	18 1 10 21	18 1 10 22	18 1 10 23
180	22 1 10 21	22 1 10 22	22 1 10 23	22 1 10 24
190	27 1 10 22	27 1 10 23	27 1 10 24	27 1 10 25
200	32 1 10 23	32 1 10 24	32 1 10 25	32 1 10 26
210	37 1 10 24	37 1 10 25	37 1 10 26	37 1 10 27
220	42 1 10 25	42 1 10 26	42 1 10 27	42 1 10 28
230	47 1 10 26	47 1 10 27	47 1 10 28	47 1 10 29
240	52 1 10 27	52 1 10 28	52 1 10 29	52 1 10 30
250	57 1 10 28	57 1 10 29	57 1 10 30	57 1 10 31
260	62 1 10 29	62 1 10 30	62 1 10 31	62 1 10 32
270	67 1 10 30	67 1 10 31	67 1 10 32	67 1 10 33
280	72 1 10 31	72 1 10 32	72 1 10 33	72 1 10 34
290	77 1 10 32	77 1 10 33	77 1 10 34	77 1 10 35
300	82 1 10 33	82 1 10 34	82 1 10 35	82 1 10 36
310	87 1 10 34	87 1 10 35	87 1 10 36	87 1 10 37
320	92 1 10 35	92 1 10 36	92 1 10 37	92 1 10 38
330	97 1 10 36	97 1 10 37	97 1 10 38	97 1 10 39
340	102 1 10 37	102 1 10 38	102 1 10 39	102 1 10 40
350	107 1 10 38	107 1 10 39	107 1 10 40	107 1 10 41
360	112 1 10 39	112 1 10 40	112 1 10 41	112 1 10 42
370	117 1 10 40	117 1 10 41	117 1 10 42	117 1 10 43
380	122 1 10 41	122 1 10 42	122 1 10 43	122 1 10 44
390	127 1 10 42	127 1 10 43	127 1 10 44	127 1 10 45
400	132 1 10 43	132 1 10 44	132 1 10 45	132 1 10 46
410	137 1 10 44	137 1 10 45	137 1 10 46	137 1 10 47
420	142 1 10 45	142 1 10 46	142 1 10 47	142 1 10 48
430	147 1 10 46	147 1 10 47	147 1 10 48	147 1 10 49
440	152 1 10 47	152 1 10 48	152 1 10 49	152 1 10 50
450	157 1 10 48	157 1 10 49	157 1 10 50	157 1 10 51
460	162 1 10 49	162 1 10 50	162 1 10 51	162 1 10 52
470	167 1 10 50	167 1 10 51	167 1 10 52	167 1 10 53
480	172 1 10 51	172 1 10 52	172 1 10 53	172 1 10 54
490	177 1 10 52	177 1 10 53	177 1 10 54	177 1 10 55
500	182 1 10 53	182 1 10 54	182 1 10 55	182 1 10 56
510	187 1 10 54	187 1 10 55	187 1 10 56	187 1 10 57
520	192 1 10 55	192 1 10 56	192 1 10 57	192

અંશિક કુલિના હિસાબ (પૌડના રૂપિયા) શ્રી. ૧-૪૧-૧ થી શ્રી. ૧-૪૧-૨૩ સુધી

ક્રમ	૧-૪૧-૧ (૧-૪૧-૧)	૧-૪૧-૨ (૧-૪૧-૨)	૧-૪૧-૩ (૧-૪૧-૩)	૧-૪૧-૪ (૧-૪૧-૪)
૧-૪૧-૧	શ્રી આ પૈ	શ્રી આ પૈ	શ્રી આ પૈ	શ્રી આ પૈ
૧	૦ ૦ ૧૧.૫૮	૦ ૦ ૧૧.૫૮	૦ ૦ ૧૧.૫૮	૦ ૦ ૧૧.૫૮
૨	૦ ૧ ૧૧.૧૮	૦ ૧ ૧૧.૧૮	૦ ૧ ૧૧.૧૮	૦ ૧ ૧૧.૧૮
૩	૦ ૨ ૧૦.૭૭	૦ ૨ ૧૦.૭૭	૦ ૨ ૧૦.૭૭	૦ ૨ ૧૦.૭૭
૪	૦ ૪ ૬.૮૬	૦ ૪ ૬.૮૬	૦ ૪ ૬.૮૬	૦ ૪ ૬.૮૬
૫	૦ ૫ ૬.૫૫	૦ ૫ ૬.૫૫	૦ ૫ ૬.૫૫	૦ ૫ ૬.૫૫
૬	૦ ૧૧ ૭.૧૦	૦ ૧૧ ૬.૫૭	૦ ૧૧ ૬.૫૭	૦ ૧૧ ૬.૫૭
૭	૧ ૭ ૨.૨૧	૧ ૭ ૧.૬૫	૧ ૭ ૧.૬૫	૧ ૭ ૧.૬૫
૮	૨ ૨ ૬.૩૨	૨ ૨ ૮.૬૦	૨ ૨ ૮.૫૪	૨ ૨ ૮.૫૪
૯	૨ ૧૪ ૪.૪૩	૨ ૧૪ ૩.૩૮	૨ ૧૪ ૩.૩૮	૨ ૧૪ ૩.૩૮
૧૦	૩ ૬ ૧૧.૫૪	૩ ૬ ૧૦.૨૮	૩ ૬ ૧૦.૨૮	૩ ૬ ૧૦.૨૮
૧૧	૪ ૫ ૬.૫૫	૪ ૫ ૫.૦૮	૪ ૫ ૫.૦૮	૪ ૫ ૫.૦૮
૧૨	૫ ૧ ૧.૭૬	૫ ૧ ૦.૮૪	૫ ૦ ૧.૦૮	૫ ૦ ૧.૦૮
૧૩	૫ ૧૨ ૮.૮૭	૫ ૧૨ ૭.૮૨	૫ ૧૨ ૬.૭૭	૫ ૧૨ ૬.૭૭
૧૪	૬ ૮ ૩.૮૮	૬ ૮ ૨.૮૦	૬ ૮ ૧.૬૨	૬ ૮ ૦.૪૫
૧૫	૭ ૩ ૧૧.૦૮	૭ ૩ ૬.૭૮	૭ ૩ ૮.૪૭	૭ ૩ ૭.૧૬
૧૬	૧૩ ૧૨ ૩.૦૭	૧૩ ૧૨ ૦.૫૮	૧૩ ૧૧ ૧૦.૩૦	૧૩ ૧૧ ૭.૬૨
૧૭	૧૪ ૭ ૧૦.૫૬	૧૪ ૭ ૭.૫૬	૧૪ ૭ ૬.૫૪	૧૪ ૭ ૨.૩૬
૧૮	૨૮ ૧૫ ૮.૩૭	૨૮ ૧૫ ૩.૧૩	૨૮ ૧૪ ૬.૮૮	૨૮ ૧૪ ૬.૬૭
૧૯	૪૩ ૭ ૬.૫૬	૪૩ ૬ ૧૦.૬૬	૪૩ ૬ ૨.૮૪	૪૩ ૫ ૭.૦૧
૨૦	૫૭ ૧૫ ૪.૭૫	૫૭ ૧૪ ૬.૨૬	૫૭ ૧૩ ૭.૭૮	૫૭ ૧૨ ૬.૩૪
૨૧	૭૨ ૭ ૨.૮૪	૭૨ ૬ ૧.૮૩	૭૨ ૫ ૦.૭૪	૭૨ ૩ ૧૧.૬૮
૨૨	૮૬ ૧૫ ૧.૧૩	૮૬ ૧૩ ૬.૩૮	૮૬ ૧૨ ૫.૬૮	૮૬ ૧૧ ૨.૦૮
૨૩	૧૦૧ ૬ ૧૧.૩૨	૧૦૧ ૫ ૪.૮૬	૧૦૧ ૩ ૧૦.૬૪	૧૦૧ ૦ ૪.૩૫
૨૪	૧૧૫ ૧૪ ૬.૫૦	૧૧૫ ૧૩ ૦.૫૩	૧૧૫ ૧૧ ૩.૫૮	૧૧૫ ૯ ૬.૬૮
૨૫	૧૩૦ ૬ ૭.૬૮	૧૩૦ ૪ ૮.૦૮	૧૩૦ ૨ ૮.૫૪	૧૩૦ ૦ ૮.૦૩
૨૬	૧૪૪ ૧૪ ૫.૮૬	૧૪૪ ૧૨ ૨.૬૬	૧૪૪ ૧૦ ૧.૪૮	૧૪૪ ૭ ૧૧.૩૬
૨૭	૨૮૮ ૧૨ ૧૧.૭૭	૨૮૮ ૮ ૭.૪૨	૨૮૮ ૪ ૨.૫૮	૨૮૮ ૧૫ ૧૦.૭૩
૨૮	૪૩૪ ૧૧ ૫.૬૬	૪૩૪ ૪ ૧૦.૮૮	૪૩૩ ૧૪ ૪.૪૭	૪૩૩ ૭ ૧૦.૧૦
૨૯	૫૭૮ ૮ ૧૧.૬૪	૫૭૮ ૧ ૨.૬૫	૫૭૮ ૮ ૫.૮૬	૫૭૭ ૧૫ ૬.૪૭
૩૦	૭૨૪ ૮ ૫.૪૩	૭૨૩ ૧૩ ૬.૩૨	૭૨૩ ૨ ૭.૪૫	૭૨૨ ૭ ૮.૮૩
૩૧	૮૬૮ ૬ ૧૧.૩૨	૮૬૮ ૮ ૬.૮૮	૮૬૭ ૧૨ ૬.૮૪	૮૬૬ ૧૫ ૮.૧૦
૩૨	૧૦૧૪ ૫ ૫.૨૦	૧૦૧૩ ૬ ૧.૬૫	૧૦૧૨ ૬ ૧.૫૪	૧૦૧૧ ૭ ૭.૫૭
૩૩	૧૧૫૮ ૩ ૧૧.૦૬	૧૧૫૮ ૨ ૫.૩૧	૧૧૫૭ ૦ ૧૧.૬૩	૧૧૫૫ ૧૫ ૬.૬૪
૩૪	૧૩૦૪ ૨ ૪.૮૮	૧૩૦૨ ૧૪ ૮.૮૮	૧૩૦૧ ૧૧ ૧.૪૨	૧૩૦૦ ૭ ૬.૩૧
૩૫	૧૪૪૮ ૦ ૧૦.૮૬	૧૪૪૭ ૧૧ ૦.૬૪	૧૪૪૬ ૫ ૨.૮૧	૧૪૪૪ ૧૫ ૫.૬૭
૩૬	૨૮૮૮ ૧ ૬.૭૩	૨૮૮૫ ૬ ૧.૨૮	૨૮૮૨ ૧૦ ૫.૮૩	૨૮૮૧ ૧૪ ૧૧.૩૫
૩૭	૪૩૪૭ ૨ ૮.૬૦	૪૩૪૩ ૧ ૧.૮૩	૪૩૩૮ ૧૫ ૮.૭૪	૪૩૩૪ ૧૮ ૫.૦૩
૩૮	૫૭૮૬ ૩ ૭.૪૭	૫૭૮૦ ૧૨ ૨.૫૭	૫૭૮૫ ૪ ૧૧.૬૬	૫૭૭૯ ૧૩ ૧૦.૭૧
૩૯	૭૨૪૫ ૪ ૬.૩૩	૭૨૩૮ ૭ ૩.૨૨	૭૨૩૧ ૧૦ ૨.૫૭	૭૨૨૪ ૧૩ ૪.૩૮
૪૦	૧૪૪૮૦ ૬ ૦.૬૭	૧૪૪૭૬ ૧૪ ૬.૪૪	૧૪૪૬૩ ૪ ૫.૧૫	૧૪૪૪૮ ૧૦ ૮.૦૮
૪૧	૨૮૮૮૧ ૨ ૧.૩૫	૨૮૮૫૩ ૧૩ ૦.૮૮	૨૮૮૨૬ ૮ ૧૦.૩૦	૨૮૮૧૮ ૫ ૫.૫૬

અગ્રણ હુઠીના હિસાબ (પૌના રૂપીઆ) શિ ૧-૪૧= થી શિ. ૧-૪૧૩૩૩ આના સુધી.

રકમ	૧-૪૪ (૧-૪૧૩)	૧-૪૪૪ (૧-૪૧૩)	૧ ૪૪૪ (૧-૪૧૩)	૧-૪૪૪ (૧-૪૧૩)
પેન્ડ	શિ. આ પે.	શિ. આ પે.	શિ. આ પે.	શિ. આ પે.
૧	૦ ૦ ૧૧૫૪	૦ ૦ ૧૧૫૩	૦ ૦ ૧૧૫૨	૦ ૦ ૧૧૫૧
૨	૦ ૧ ૧૧૦૮	૦ ૧ ૧૧૦૭	૦ ૧ ૧૧૦૫	૦ ૧ ૧૧૦૩
૩	૦ ૨ ૧૦૬૪	૦ ૨ ૧૦૬૧	૦ ૨ ૧૦૫૮	૦ ૨ ૧૦૫૪
૪	૦ ૪ ૮૭૪	૦ ૪ ૮૬૮	૦ ૪ ૮૬૩	૦ ૪ ૮૫૮
૫	૦ ૫ ૮૨૮	૦ ૫ ૮૨૨	૦ ૫ ૮૧૬	૦ ૫ ૮૦૮
૬	૦ ૧૧ ૬૫૮	૦ ૧૧ ૬૪૫	૦ ૧૧ ૬૩૨	૦ ૧૧ ૬૧૮
૭	૧ ૭ ૧૧૭	૧ ૭ ૦૮૧	૧ ૭ ૦૬૫	૧ ૭ ૦૩૮
૮	૨ ૨ ૭૭૫	૨ ૨ ૭૭૬	૨ ૨ ૬૮૭	૨ ૨ ૬૫૮
૯	૨ ૧૪ ૨૩૪	૨ ૧૪ ૧૮૨	૨ ૧૪ ૧૩૦	૨ ૧૪ ૦૭૮
૧૦	૩ ૮ ૮૮૩	૩ ૮ ૮૨૮	૩ ૮ ૭૬૩	૩ ૮ ૬૮૮
૧૧	૪ ૫ ૩૫૧	૪ ૫ ૨૭૩	૪ ૫ ૧૮૫	૪ ૫ ૧૧૮
૧૨	૫ ૦ ૧૦૧૦	૫ ૦ ૮૧૮	૫ ૦ ૮૨૮	૫ ૦ ૭૩૭
૧૩	૫ ૧૨ ૪૬૮	૫ ૧૨ ૩૬૫	૫ ૧૨ ૨૬૧	૫ ૧૨ ૧૫૭
૧૪	૬ ૭ ૧૧૨૭	૬ ૭ ૧૦૧૦	૬ ૭ ૮૮૩	૬ ૭ ૭૭૭
૧૫	૭ ૩ ૫૮૬	૭ ૩ ૪૫૬	૭ ૩ ૩૨૬	૭ ૩ ૧૮૬
૧૬	૧૩ ૧૧ ૫૦૪	૧૩ ૧૧ ૨૬૭	૧૩ ૧૧ ૦૨૦	૧૩ ૧૦ ૮૭૩
૧૭	૧૪ ૬ ૧૧૦૨	૧૪ ૬ ૮૧૨	૧૪ ૬ ૬૫૨	૧૪ ૬ ૩૮૩
૧૮	૨૮ ૧૩ ૧૧૪૫	૨૮ ૧૩ ૬૨૫	૨૮ ૧૩ ૧૦૫	૨૮ ૧૨ ૭૮૭
૧૯	૪૩ ૪ ૧૧૧૮	૪૩ ૪ ૩૩૮	૪૩ ૩ ૭૫૮	૪૩ ૨ ૧૧૮૦
૨૦	૫૭ ૧૧ ૧૦૮૧	૫૭ ૧૧ ૦૫૦	૫૭ ૧૦ ૨૧૧	૫૭ ૮ ૩૭૪
૨૧	૭૨ ૨ ૧૦૬૪	૭૨ ૧ ૮૬૩	૭૨ ૦ ૮૬૪	૭૧ ૧૫ ૭૨૮
૨૨	૮૬ ૮ ૧૦૩૭	૮૬ ૮ ૬૭૬	૮૬ ૭ ૩૧૭	૮૬ ૫ ૧૧૬૧
૨૩	૧૦૧ ૦ ૧૦૧૦	૧૦૦ ૧૫ ૩૮૮	૧૦૦ ૧૩ ૮૭૦	૧૦૦ ૧૨ ૩૫૫
૨૪	૧૧૫ ૭ ૮૮૩	૧૧૫ ૬ ૧૦૧	૧૧૫ ૪ ૪૨૩	૧૧૫ ૨ ૭૪૮
૨૫	૧૨૮ ૧૪ ૮૫૬	૧૨૮ ૧૨ ૧૦૧૪	૧૨૮ ૧૦ ૧૦૭૬	૧૨૮ ૮ ૧૧૪૨
૨૬	૧૮૪ ૫ ૮૨૮	૧૪૪ ૩ ૭૨૬	૧૪૪ ૧ ૫૨૮	૧૪૩ ૧૫ ૩૩૬
૨૭	૨૮૮ ૧૧ ૬૫૮	૨૮૮ ૭ ૨૫૩	૨૮૮ ૦ ૧૦૫૮	૨૮૭ ૧૪ ૬૭૨
૨૮	૪૩૩ ૧ ૩૮૭	૪૩૨ ૧૦ ૮૮૦	૪૩૨ ૪ ૩૮૭	૪૩૧ ૧૩ ૧૦૦૮
૨૯	૫૭૭ ૭ ૧૧૭	૫૭૬ ૧૪ ૫૦૭	૫૭૬ ૫ ૮૧૬	૫૭૫ ૧૩ ૧૪૫
૩૦	૭૨૧ ૧૨ ૧૦૪૬	૭૨૧ ૪ ૦૩૩	૭૨૦ ૭ ૨૪૫	૭૧૯ ૧૨ ૪૮૧
૩૧	૮૬૬ ૨ ૭૭૫	૮૬૫ ૬ ૭૬૦	૮૬૪ ૮ ૭૫૪	૮૬૩ ૧૧ ૮૧૭
૩૨	૧૦૧૦ ૮ ૫૦૫	૧૦૦૮ ૮ ૨૮૭	૧૦૦૮ ૧૦ ૧૦૩	૧૦૦૭ ૧૦ ૧૧૫૩
૩૩	૧૧૫૪ ૧૪ ૨૩૪	૧૧૫૩ ૧૨ ૧૦૧૪	૧૧૫૨ ૧૧ ૬૩૨	૧૧૫૧ ૧૦ ૨૮૦
૩૪	૧૨૮૮ ૩ ૧૧૬૩	૧૨૮૮ ૦ ૫૪૦	૧૨૮૬ ૧૨ ૧૧૬૧	૧૨૮૫ ૮ ૬૨૬
૩૫	૧૪૨૩ ૮ ૮૮૩	૧૪૪૨ ૪ ૦૬૭	૧૪૪૦ ૧૪ ૪૮૦	૧૪૨૮ ૮ ૮૬૨
૩૬	૨૮૮૭ ૩ ૫૮૬	૨૮૮૪ ૮ ૧૪૫	૨૮૮૧ ૧૨ ૮૮૧	૨૮૭૮ ૧ ૭૨૫
૩૭	૪૩૩૦ ૧૩ ૨૭૮	૪૩૨૬ ૧૨ ૨૦૨	૪૩૨૨ ૧૧ ૨૭૨	૪૩૧૮ ૧૦ ૪૮૮
૩૮	૫૭૭૪ ૬ ૧૧૭૨	૫૭૬૮ ૦ ૨૭૦	૫૭૬૩ ૮ ૭૬૩	૫૭૫૮ ૩ ૨૫૦
૩૯	૭૨૧૮ ૦ ૮૬૬	૭૨૧૧ ૪ ૩૩૮	૭૨૦૪ ૮ ૦૫૪	૭૧૯૭ ૧૨ ૦૧૩
૪૦	૧૪૪૩૬ ૧ ૫૩૨	૧૪૪૨૭ ૮ ૬૭૬	૧૪૪૦૮ ૦ ૧૦૮	૧૪૩૮૫ ૮ ૦૨૬
૪૧	૨૮૮૭૨ ૨ ૧૦૬૪	૨૮૮૪૫ ૧ ૧૫૨	૨૮૮૧૮ ૦ ૨૧૬	૨૮૭૯૧ ૦ ૦૫૬

અંગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પોંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૪૧૩ થી શિ ૧-૪૧૩૩૩ આના સુધી

રકમ	૧-૪૧૩ (૧-૪૧૩)	૧-૪૧૪ (૧-૪૧૩)	૧-૪૧૫ (૧-૪૧૩)	૧-૪૧૬ (૧-૪૧૩)
પેન્સ	૩૧ આ પે,	૩૧ આ, પે,	૩૧ આ, પે,	૩૧ આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૧ ૫૦	૦ ૦ ૧૧ ૪૯	૦ ૦ ૧૧ ૪૮	૦ ૦ ૧૧ ૪૭
૨	૦ ૦ ૧ ૧૧ ૦૧	૦ ૦ ૧ ૧૦ ૯૮	૦ ૦ ૧ ૧૦ ૯૬	૦ ૦ ૧ ૧૦ ૯૪
૩	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૫૧	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૪૮	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૪૫	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૪૨
૪	૦ ૦ ૪ ૯ ૫૨	૦ ૦ ૪ ૯ ૪૭	૦ ૦ ૪ ૯ ૪૨	૦ ૦ ૪ ૯ ૩૬
૫	૦ ૦ ૫ ૯ ૦૩	૦ ૦ ૫ ૮ ૯૬	૦ ૦ ૫ ૮ ૯૦	૦ ૦ ૫ ૮ ૮૪
(શ. ૧)	૦ ૧૧ ૬ ૦૬	૦ ૧૧ ૫ ૯૩	૦ ૧૧ ૫ ૮૦	૦ ૧૧ ૫ ૬૮
૨	૧ ૭ ૦ ૧૩	૧ ૬ ૧૧ ૮૭	૧ ૬ ૧૧ ૬૧	૧ ૬ ૧૧ ૩૬
૩	૨ ૨ ૬ ૨૦	૨ ૨ ૫ ૮૧	૨ ૨ ૫ ૪૨	૨ ૨ ૫ ૦૪
૪	૨ ૧૪ ૦ ૨૬	૨ ૧૩ ૧૧ ૭૫	૨ ૧૩ ૧૨૩	૨ ૧૩ ૧૦ ૭૨
૫	૩ ૯ ૬ ૩૩	૩ ૮ ૫ ૬૯	૩ ૮ ૫ ૦૪	૩ ૮ ૪ ૪૦
૬	૪ ૫ ૦ ૮૦	૪ ૪ ૧૧ ૬૩	૪ ૪ ૧૦ ૮૫	૪ ૪ ૧૦ ૦૮
૭	૫ ૦ ૬ ૪૭	૫ ૦ ૫ ૫૬	૫ ૦ ૪ ૬૬	૫ ૦ ૩ ૭૬
૮	૫ ૧૨ ૦ ૫૩	૫ ૧૧ ૧૧ ૫૦	૫ ૧૦ ૪ ૭	૫ ૧૧ ૯ ૪૪
૯	૬ ૭ ૬ ૬૦	૬ ૭ ૫ ૪૪	૬ ૭ ૪ ૨૮	૬ ૭ ૩ ૧૨
૧૦	૭ ૩ ૦ ૬ ૭	૭ ૨ ૧૧ ૩૮	૭ ૨ ૧૦ ૦ ૯	૭ ૨ ૮ ૮૦
૧૧	૧૩ ૧૦ ૭ ૨૮	૧૩ ૧૦ ૪ ૮૨	૧૩ ૧૦ ૩ ૩૭	૧૩ ૯ ૧૧ ૯૨
૧૨	૧૪ ૧ ૧ ૩૪	૧૪ ૫ ૧૦ ૭૬	૧૪ ૫ ૮ ૧૮	૧૪ ૫ ૫ ૬૧
૧૩	૨૮ ૧૨ ૨ ૬ ૯	૨૮ ૧૧ ૯ ૫૩	૨૮ ૧૧ ૪ ૩૭	૨૮ ૧૦ ૧૬ ૨૨
૧૪	૪૩ ૨ ૪ ૦ ૪	૪૩ ૧ ૮ ૨ ૯	૪૩ ૧ ૦ ૫ ૬	૪૩ ૦ ૪ ૮ ૪
૧૫	૫૭ ૮ ૫ ૩ ૯	૫૭ ૭ ૭ ૦ ૬	૫૭ ૬ ૮ ૭ ૪	૫૭ ૫ ૧૦ ૪ ૫
૧૬	૭૧ ૧૪ ૬ ૭ ૪	૭૧ ૧૩ ૫ ૮ ૨	૭૧ ૧૨ ૪ ૯ ૩	૭૧ ૧૧ ૪ ૦ ૬
૧૭	૮૬ ૪ ૮ ૦ ૮	૮૬ ૩ ૪ ૫ ૯	૮૬ ૨ ૧ ૬ ૨	૮૬ ૦ ૯ ૬ ૮
૧૮	૧૦૦ ૧૦ ૯ ૪ ૩	૧૦૦ ૯ ૩ ૩ ૫	૧૦૦ ૭ ૯ ૩ ૦	૧૦૦ ૬ ૩ ૨ ૯
૧૯	૧૧૫ ૦ ૧૦ ૭ ૮	૧૧૪ ૧૫ ૨ ૧૨	૧૧૪ ૧૩ ૫ ૪ ૯	૧૧૪ ૧૧ ૮ ૯ ૦
૨૦	૧૨૯ ૭ ૦ ૧ ૩	૧૨૯ ૫ ૦ ૮ ૮	૧૨૯ ૩ ૧ ૬ ૮	૧૨૯ ૧ ૨ ૫ ૨
૨૧	૧૪૩ ૧૩ ૧ ૪ ૮	૧૪૩ ૧૦ ૧૧ ૬ ૫	૧૪૩ ૮ ૬ ૮ ૬	૧૪૩ ૬ ૮ ૧ ૩
૨૨	૨૮ ૭ ૧૦ ૨ ૯ ૬	૨૮ ૭ ૫ ૧૧ ૩ ૦	૨૮ ૭ ૧ ૭ ૭ ૩	૨૮ ૬ ૧૩ ૪ ૨ ૬
૨૩	૪૩૧ ૭ ૪ ૪ ૪	૪૩૧ ૦ ૧૦ ૬ ૫	૪૩૦ ૧૦ ૫ ૬ ૦	૪૩૦ ૪ ૦ ૪ ૦
૨૪	૫૭૫ ૪ ૫ ૬ ૩	૫૭૪ ૧૧ ૧૦ ૬ ૦	૫૭૪ ૩ ૩ ૪ ૭	૫૭૩ ૧૦ ૮ ૫ ૩
૨૫	૭૧૯ ૧ ૭ ૪ ૧	૭૧૮ ૬ ૧૦ ૨ ૯	૭૧૭ ૧૨ ૧ ૩ ૪	૭૧૭ ૧ ૪ ૬ ૭
૨૬	૮૬૨ ૧૪ ૮ ૮ ૯	૮૬૧ ૧ ૯ ૯ ૧	૮૬૧ ૪ ૧૧ ૨ ૧	૮૬૦ ૮ ૦ ૮ ૦
૨૭	૧૦૦૬ ૧૧ ૧૦ ૩ ૮	૧૦૦૫ ૧૨ ૯ ૫ ૬	૧૦૦૪ ૧૩ ૯ ૦ ૮	૧૦૦૩ ૧૮ ૮ ૬ ૪
૨૮	૧૧૫૦ ૮ ૧૧ ૮ ૬	૧૧૪૯ ૭ ૯ ૨ ૧	૧૧૪૮ ૬ ૬ ૬ ૫	૧૧૪૭ ૫ ૫ ૦ ૭
૨૯	૧૨૯૪ ૬ ૧ ૩ ૪	૧૨૯૩ ૨ ૮ ૮ ૬	૧૨૯૧ ૧૫ ૪ ૮ ૨	૧૨૯૦ ૧૨ ૧ ૨ ૧
૩૦	૧૪૩૮ ૩ ૨ ૮ ૩	૧૪૩૬ ૧૩ ૮ ૫ ૨	૧૪૩૫ ૮ ૨ ૬ ૯	૧૪૩૪ ૨ ૯ ૩ ૪
૩૧	૨૮ ૭ ૬ ૫ ૬ ૬	૨૮ ૭ ૧૧ ૫ ૦ ૪	૨૮ ૭ ૦ ૫ ૩ ૮	૨૮ ૬ ૫ ૬ ૬ ૮
૩૨	૪૩૧૪ ૯ ૮ ૪ ૯	૪૩૧૦ ૯ ૧ ૫ ૬	૪૩૦૬ ૮ ૮ ૦ ૭	૪૩૦૨ ૮ ૪ ૦ ૩
૩૩	૫૭૫૨ ૧૨ ૧૧ ૩ ૨	૫૭૪૭ ૬ ૧૦ ૦ ૮	૫૭૪૨ ૦ ૧૦ ૭ ૬	૫૭૩૬ ૧૧ ૧ ૩ ૭
૩૪	૭૧૯૧ ૦ ૨ ૧ ૫	૭૧૮૪ ૪ ૬ ૬ ૦	૭૧૭૭ ૯ ૧ ૪ ૫	૭૧૭૦ ૧૩ ૧૦ ૭ ૨
૩૫	૧૪૩૮૨ ૦ ૪ ૩ ૧	૧૪૩૬૮ ૯ ૧ ૨ ૦	૧૪૩૫૫ ૨ ૨ ૬ ૧	૧૪૩૪૧ ૧૧ ૯ ૪ ૪
૩૬	૨૮ ૭ ૬ ૪ ૦ ૮ ૬ ૨	૨૮ ૭ ૩ ૭ ૨ ૨ ૪ ૦	૨૮ ૭ ૧ ૦ ૪ ૮ ૩	૨૮ ૬ ૮ ૩ ૪ ૬ ૮ ૬

અગ્રણી હાલના કિંમતો (પેઠાના રૂપિયામાં) શિ ૧-૪૫૫ થી શિ ૬-૪૫૫ ૦૦૦ આનાના મુજબ

રકમ	૧-૪૬૬ (૧-૪૫૫)	૧-૪૬૬ (૧-૪૫૫ ૦૧)	૧-૪૬૬ (૧-૪૫૫ ૦૧)	૧-૪૬૬ (૧-૪૫૫ ૦૧)
પેઠા	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૧ ૪૬	૦ ૦ ૧૧ ૪૫	૦ ૦ ૧૧ ૪૪	૦ ૦ ૧૧ ૪૩
૨	૦ ૦ ૧ ૧૦ ૮૨	૦ ૦ ૧ ૧૦ ૮૦	૦ ૦ ૧ ૧૦ ૮૬	૦ ૦ ૧ ૧૦ ૮૬
૩	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૩૮	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૩૫	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૩૨	૦ ૦ ૨ ૧૦ ૨૯
૪	૦ ૦ ૪ ૮૨૬	૦ ૦ ૪ ૮૨૬	૦ ૦ ૪ ૮૨૦	૦ ૦ ૪ ૮૧૫
૫	૦ ૦ ૫ ૮૭૭	૦ ૦ ૫ ૮૭૧	૦ ૦ ૫ ૮૬૪	૦ ૦ ૫ ૮૫૮
૬	૦ ૦ ૧૧ ૫.૫૫	૦ ૦ ૧૧ ૫.૪૨	૦ ૦ ૧૧ ૫.૨૮	૦ ૦ ૧૧ ૫.૧૬
૭	૧ ૬ ૧૧ ૧૦	૧ ૬ ૧૦ ૮૪	૧ ૬ ૧૦ ૫૮	૧ ૬ ૧૦ ૩૩
૮	૨ ૨ ૪૬૫	૨ ૨ ૪.૨૭	૨ ૨ ૩.૮૮	૨ ૨ ૩.૫૦
૯	૨ ૧૩ ૧૦ ૨૦	૨ ૧૩ ૮૬૮	૨ ૧૩ ૮૧૮	૨ ૧૩ ૮૧૭
૧૦	૩ ૮ ૩.૭૬	૩ ૮ ૩.૧૨	૩ ૮ ૨.૪૮	૩ ૮ ૧.૮૪
૧૧	૪ ૪ ૮૩૧	૪ ૪ ૮.૫૪	૪ ૪ ૭.૭૭	૪ ૪ ૭.૦૧
૧૨	૫ ૦ ૨.૮૬	૫ ૦ ૧.૮૬	૫ ૦ ૧.૦૭	૫ ૦ ૦.૧૭
૧૩	૫ ૧૧ ૮.૪૧	૫ ૧૧ ૭.૩૮	૫ ૧૧ ૬.૩૬	૫ ૧૧ ૫.૩૪
૧૪	૬ ૭ ૧.૮૬	૬ ૭ ૦.૮૧	૬ ૬ ૧૧.૬૬	૬ ૬ ૧૦.૫૧
૧૫	૭ ૨ ૭.૫૨	૭ ૨ ૬.૨૪	૭ ૨ ૪.૮૬	૭ ૨ ૩.૬૮
૧૬	૧૩ ૮ ૮.૪૮	૧૩ ૮ ૭.૦૫	૧૩ ૮ ૪.૬૨	૧૩ ૮ ૨.૭૦
૧૭	૧૪ ૫ ૩.૦૪	૧૪ ૫ ૦.૪૮	૧૪ ૪ ૮.૮૨	૧૪ ૪ ૭.૩૬
૧૮	૨૮ ૧૦ ૬.૦૮	૨૮ ૧૦ ૦.૬૬	૨૮ ૮ ૭.૮૪	૨૮ ૮ ૨.૭૩
૧૯	૪૨ ૧૫ ૮.૧૩	૪૨ ૧૫ ૧.૪૪	૪૨ ૧૪ ૫.૭૬	૪૨ ૧૩ ૧૦.૧૦
૨૦	૫૭ ૫ ૦.૧૭	૫૭ ૪ ૧.૮૩	૫૭ ૩ ૩.૬૮	૫૭ ૨ ૫.૪૬
૨૧	૭૧ ૧૦ ૩.૨૨	૭૧ ૮ ૨.૪૦	૭૧ ૮ ૧.૬૦	૭૧ ૭ ૦.૮૩
૨૨	૮૫ ૧૫ ૬.૨૬	૮૫ ૧૪ ૨.૮૮	૮૫ ૧૨ ૧૧.૫૩	૮૫ ૧૧ ૮.૨૦
૨૩	૧૦૦ ૪ ૮.૩૧	૧૦૦ ૩ ૩.૩૬	૧૦૦ ૧ ૮.૪૫	૧૦૦ ૦ ૩.૫૭
૨૪	૧૧૪ ૧૦ ૦.૩૫	૧૧૪ ૮ ૩.૮૪	૧૧૪ ૬ ૭.૩૭	૧૧૪ ૪ ૧૦.૮૩
૨૫	૧૨૮ ૧૫ ૩.૪૭	૧૨૮ ૧૩ ૪.૩૨	૧૨૮ ૧૧ ૫.૨૮	૧૨૮ ૮ ૬.૩૦
૨૬	૧૪૩ ૪ ૬.૪૪	૧૪૩ ૨ ૪.૮૦	૧૪૩ ૦ ૩.૨૧	૧૪૨ ૧૪ ૧.૬૭
૨૭	૨૮૬ ૮ ૦.૮૮	૨૮૬ ૪ ૮.૬૧	૨૮૬ ૦ ૬.૪૩	૨૮૫ ૧૨ ૩.૩૪
૨૮	૪૨૮ ૧૩ ૭.૩૪	૪૨૮ ૭ ૨.૪૨	૪૨૮ ૦ ૬.૬૫	૪૨૮ ૧૦ ૫.૦૨
૨૯	૫૭૩ ૨ ૧.૭૮	૫૭૨ ૮ ૭.૨૩	૫૭૨ ૧ ૦.૮૭	૫૭૧ ૮ ૬.૬૮
૩૦	૭૧૬ ૬ ૮.૨૩	૭૧૫ ૧૨ ૦.૦૪	૭૧૫ ૧ ૪.૦૮	૭૧૪ ૬ ૮.૩૭
૩૧	૮૫૮ ૧૧ ૨.૬૮	૮૫૮ ૧૪ ૪.૮૫	૮૫૮ ૧ ૭.૩૦	૮૫૭ ૪ ૧૦.૦૪
૩૨	૧૦૦૨ ૧૫ ૮.૧૩	૧૦૦૨ ૦ ૮.૬૬	૧૦૦૧ ૧ ૧૦.૨	૧૦૦૦ ૨ ૧૧.૭૨
૩૩	૧૧૪૬ ૪ ૩.૫૮	૧૧૪૫ ૩ ૨.૫૭	૧૧૪૪ ૨ ૧.૭૪	૧૧૪૩ ૧ ૧.૩૮
૩૪	૧૨૮૮ ૮ ૧૦.૦૩	૧૨૮૮ ૫ ૭.૦૮	૧૨૮૭ ૨ ૪.૮૬	૧૨૮૫ ૧૫ ૩.૦૬
૩૫	૧૪૩૨ ૧૩ ૪.૪૭	૧૪૩૧ ૮ ૦.૦૮	૧૪૩૦ ૨ ૮.૧૭	૧૪૨૮ ૧૩ ૪.૭૪
૩૬	૨૮૬૫ ૧૦ ૮.૬૫	૨૮૬૩ ૦ ૦.૧૭	૨૮૬૦ ૫ ૪.૩૫	૨૮૫૭ ૧૦ ૬.૪૮
૩૭	૪૦૮૮ ૮ ૧.૪૩	૪૦૮૪ ૮ ૦.૨૬	૪૦૮૦ ૮ ૦.૫૩	૪૦૮૬ ૮ ૨.૨૩
૩૮	૫૭૩૧ ૫ ૫.૮૧	૫૭૨૬ ૦ ૬.૩૫	૫૭૨૦ ૧૦ ૮.૭૧	૫૭૧૫ ૫ ૬.૮૭
૩૯	૭૧૬૪ ૨ ૧૦.૩૬	૭૧૫૭ ૮ ૦.૪૪	૭૧૫૦ ૧૩ ૪.૮૮	૭૧૪૪ ૨ ૧૧.૭૨
૪૦	૧૪૩૨૮ ૫ ૮.૫૭	૧૪૩૧૫ ૦ ૦.૮૮	૧૪૩૦૧ ૧૦ ૮.૭૮	૧૪૨૮૮ ૫ ૧૧.૪૪
૪૦૦	૨૪૬૫૬ ૧૧ ૫.૫૫	૨૪૬૩૦ ૦ ૧.૭૮	૨૪૬૦૩ ૫ ૭.૫૭	૨૪૫૭૬ ૧૧ ૧૦.૮૮

અગ્રિય હુનીના હિસાબ (ચોંસના રૂપીઆ) રિ ૧-૪૧૧-૧ થી, રિ ૧-૪૧૧-૧૧ બાબત સુધી

રકમ	૧-૪૧૩ (૧-૪૧૧-૧)	૧-૪૧૩ (૧-૪૧૧-૧)	૧-૪૧૩ (૧-૪૧૧-૧)	૧-૪૧૩ (૧-૪૧૧-૧)
	રૂ, આ, પૈ,	રૂ, આ, પૈ,	રૂ, આ, પૈ,	રૂ, આ, પૈ,
૧૦૨	૦ ૦ ૧૧ ૮૨	૦ ૦ ૧૧ ૪૦	૦ ૦ ૧૧ ૩૮	૦ ૦ ૧૧ ૩૮
૨	૦ ૧ ૧૦ ૮૪	૦ ૧ ૧૦ ૮૧	૦ ૧ ૧૦ ૭૮	૦ ૧ ૧૦ ૭૭
	૦ ૨ ૧૦ ૨૬	૦ ૨ ૧૦ ૨૨	૦ ૨ ૧૦ ૧૮	૦ ૨ ૧૦ ૧૬
૫	૦ ૪ ૮ ૧૦	૦ ૪ ૮ ૦૪	૦ ૪ ૮ ૦૮	૦ ૪ ૮ ૦૪
૬	૦ ૫ ૮ ૫૨	૦ ૫ ૮ ૪૫	૦ ૫ ૮ ૩૮	૦ ૫ ૮ ૩૨
૧૧	૦ ૧૧ ૫ ૦૪	૦ ૧૧ ૪ ૮૧	૦ ૧૧ ૪ ૫૭	૦ ૧૧ ૪ ૫૫
૨	૧ ૬ ૧૦ ૦૮	૧ ૬ ૮ ૮૨	૧ ૬ ૮ ૫૭	૧ ૬ ૮ ૩૧
૩	૨ ૨ ૩ ૧૨	૨ ૨ ૨ ૭૪	૨ ૨ ૨ ૩૫	૨ ૨ ૧ ૮૭
૪	૨ ૧૩ ૮ ૧૬	૨ ૧૩ ૭ ૬૫	૨ ૧૩ ૭ ૧૪	૨ ૧૩ ૬ ૬૩
૫	૩ ૮ ૧ ૨૦	૩ ૮ ૦ ૫૬	૩ ૮ ૧ ૧૮	૩ ૮ ૧ ૧૨
૬	૪ ૪ ૬ ૨૪	૪ ૪ ૫ ૪૮	૪ ૪ ૪ ૦૧	૪ ૪ ૩ ૮૫
૧૧	૪ ૧૫ ૧ ૨૮	૪ ૧૫ ૧ ૦૩	૪ ૧૫ ૮ ૫૦	૪ ૧૫ ૮ ૬૧
૮	૫ ૧૧ ૪ ૩૨	૫ ૧૧ ૩ ૩૦	૫ ૧૧ ૨ ૨૮	૫ ૧૧ ૧ ૨૭
૯	૬ ૬ ૬ ૩૬	૬ ૬ ૮ ૨૨	૬ ૬ ૭ ૦૭	૬ ૬ ૫ ૮૩
૧૦	૭ ૨ ૨ ૪૦	૭ ૨ ૧ ૧૩	૭ ૧ ૧ ૧૦	૭ ૧ ૧ ૦ ૫૮
૧૧	૧૩ ૮ ૧ ૭૭	૧૩ ૮ ૮ ૩૫	૧૩ ૮ ૬ ૪૪	૧૩ ૮ ૪ ૫૩
૧૨	૧૪ ૪ ૪ ૮૧	૧૪ ૪ ૨ ૨૭	૧૪ ૩ ૧ ૧૦	૧૪ ૩ ૮ ૧૫
૨	૨૮ ૮ ૬ ૬૩	૨૮ ૮ ૪ ૫૪	૨૮ ૭ ૧ ૪૬	૨૮ ૭ ૬ ૩૮
૩	૪૨ ૧૩ ૨ ૪૫	૪૨ ૧૨ ૬ ૮૧	૪૨ ૧૧ ૧ ૧૮	૪૨ ૧૧ ૩ ૫૮
૪	૫૭ ૧ ૭ ૨૭	૫૭ ૦ ૮ ૦૮	૫૬ ૧૫ ૧ ૦૮	૫૬ ૧૫ ૦ ૭૮
૫	૭૧ ૬ ૦ ૦૮	૭૧ ૪ ૧ ૩૬	૭૧ ૩ ૧ ૦૬	૭૧ ૨ ૮ ૮૮
૬	૮૫ ૧૦ ૪ ૮૦	૮૫ ૮ ૧ ૬૩	૮૫ ૭ ૧ ૦૩	૮૫ ૬ ૭ ૧૮
૭	૯૯ ૧૪ ૮ ૭૨	૯૯ ૧૩ ૩ ૮૧	૯૯ ૧૧ ૧ ૦૨	૯૯ ૧૦ ૪ ૩૮
૮	૧૧૪ ૩ ૨ ૫૪	૧૧૪ ૧ ૬ ૧૮	૧૧૩ ૧૫ ૮ ૬	૧૧૩ ૧૪ ૧ ૫૭
૯	૧૨૮ ૭ ૭ ૩૬	૧૨૮ ૫ ૮ ૪૫	૧૨૮ ૩ ૮ ૫૮	૧૨૮ ૧ ૧ ૦ ૭૭
૧૦	૧૪૨ ૧૨ ૦ ૧૭	૧૪૨ ૮ ૧ ૦ ૭૨	૧૪૨ ૭ ૮ ૩૧	૧૪૨ ૫ ૭ ૮૦
૨૦	૨૮૫ ૮ ૦ ૩૫	૨૮૫ ૩ ૮ ૪૫	૨૮૪ ૧૫ ૬ ૬૫	૨૮૪ ૧૧ ૩ ૮૪
૩૦	૪૨૮ ૪ ૦ ૫૩	૪૨૭ ૧૩ ૮ ૧૮	૪૨૭ ૭ ૩ ૪૮	૪૨૭ ૦ ૧ ૧ ૮૨
૪૦	૫૭૧ ૦ ૦ ૭૧	૫૭૦ ૭ ૬ ૮૧	૫૬૮ ૧૫ ૧ ૩૧	૫૬૮ ૬ ૧ ૦ ૮૮
૫૦	૭૧૩ ૧૨ ૦ ૮૮	૭૧૩ ૧ ૫ ૬૪	૭૧૨ ૬ ૧ ૦ ૬૪	૭૧૧ ૧૨ ૩ ૮૭
૬૦	૮૫૬ ૮ ૧ ૦ ૭	૮૫૫ ૧૧ ૪ ૩૭	૮૫૪ ૧૪ ૭ ૮ ૭	૮૫૪ ૧ ૧૩ ૮૪
૭૦	૯૯૮ ૪ ૧ ૨૪	૯૯૮ ૫ ૩ ૧૦	૯૯૭ ૬ ૫ ૨૮	૯૯૬ ૭ ૭ ૮૧
૮૦	૧૧૪૨ ૦ ૧ ૪૨	૧૧૪૦ ૧૫ ૧ ૮૩	૧૧૩૯ ૧૪ ૨ ૬૨	૧૧૩૮ ૧૩ ૩ ૭૮
૯૦	૧૨૮૪ ૧૨ ૧ ૬૦	૧૨૮૩ ૮ ૦ ૫૬	૧૨૮૨ ૫ ૧૩ ૫૫	૧૨૮૧ ૨ ૧૧ ૭૬
૧૦૦	૧૪૨૭ ૮ ૧ ૭૮	૧૪૨૬ ૨ ૧૧ ૨૮	૧૪૨૪ ૧૩ ૮ ૨૮	૧૪૨૩ ૮ ૭ ૭૪
૨૦૦	૨૮૫૫ ૦ ૩ ૫૬	૨૮૫૨ ૫ ૧ ૦ ૫૮	૨૮૪૯ ૧૧ ૬ ૫૬	૨૮૪૭ ૧ ૩ ૪૮
૩૦૦	૪૨૮૨ ૮ ૫ ૩૫	૪૨૭૯ ૮ ૮ ૮૮	૪૨૭૪ ૮ ૩ ૮૫	૪૨૭૦ ૮ ૧૧ ૨૨
૪૦૦	૫૭૧૦ ૦ ૭ ૧૩	૫૭૦૪ ૧૧ ૮ ૧૮	૫૬૯૯ ૭ ૧ ૧૩	૫૬૯૪ ૨ ૬ ૮૬
૫૦૦	૭૧૩૭ ૮ ૮ ૮૨	૭૧૩૦ ૧૪ ૮ ૪૮	૭૧૨૪ ૪ ૧ ૦ ૪૧	૭૧૧૭ ૧૧ ૨ ૭૦
૧૦૦૦	૧૪૨૭૫ ૧ ૫ ૮૪	૧૪૨૬૧ ૧૩ ૪ ૮૮	૧૪૨૪૮ ૮ ૮ ૮૩	૧૪૨૩૪ ૬ ૫ ૪૦
૨૦૦૦	૨૮૫૫૦ ૨ ૧૧ ૬૮	૨૮૫૪૩ ૧૦ ૮ ૮૬	૨૮૫૪૭ ૩ ૫ ૬૭	૨૮૫૩૦ ૧૨ ૧ ૦ ૮૧

અગ્રેલ હુદીના હિસાબ (પોડના રૂપીયા) શિ ૧-૪૧૧૧ થી શિ. ૧-૪૧૧૧૧૧ આના મુધી

રકમ	૧-૪૭ (૧-૪૧૧૧)	૧-૪૭૭ (૧-૪૧૧૧૧)	૧-૪૭૭૭ (૧-૪૧૧૧૧૧)	૧-૪૭૭૭૭ (૧-૪૧૧૧૧૧૧)
પેન્સ	૩ આ, પૈ,	૩, આ, પ,	૩, આ, પૈ	૩, આ, પૈ
	૦ ૦ ૧૧ ૩૭	૦ ૦ ૧૧ ૩૬	૦ ૦ ૧૧ ૩૫	૦ ૦ ૧૧ ૩૪
શિ	૦ ૧ ૧૦ ૭૫	૦ ૧ ૧૦ ૭૩	૦ ૧ ૧૦ ૭૧	૦ ૧ ૧૦ ૬૯
	૦ ૨ ૧૦ ૧૩	૦ ૨ ૧૦ ૧૦	૦ ૨ ૧૦ ૦૭	૦ ૨ ૧૦ ૦૩
	૦ ૪ ૧૦ ૮૮	૦ ૪ ૮ ૮૩	૦ ૪ ૮ ૭૮	૦ ૪ ૮ ૭૩
	૦ ૫ ૮ ૨૬	૦ ૫ ૮ ૨૦	૦ ૫ ૮ ૧૪	૦ ૫ ૮ ૦૭
	૦ ૧૧ ૪ ૫૩	૦ ૧૧ ૪ ૪૦	૦ ૧૧ ૪ ૩૮	૦ ૧૧ ૪ ૧૫
	૧ ૬ ૮ ૦૬	૧ ૬ ૮ ૮૧	૧ ૬ ૮ ૫૬	૧ ૬ ૮ ૩૬
	૨ ૨ ૧ ૫૯	૨ ૨ ૧ ૨૨	૨ ૨ ૦ ૮૪	૨ ૨ ૦ ૪૬
	૨ ૧૩ ૬ ૧૩	૨ ૧૩ ૫ ૬૨	૨ ૧૩ ૫ ૧૨	૨ ૧૩ ૪ ૬૨
	૩ ૮ ૧૦ ૬૬	૩ ૮ ૧૦ ૦૩	૩ ૮ ૧૦ ૪૦	૩ ૮ ૮ ૭૭
	૪ ૪ ૩ ૧૯	૪ ૪ ૨ ૪૪	૪ ૪ ૧ ૬૮	૪ ૪ ૦ ૯૩
	૪ ૧૫ ૭ ૭૩	૪ ૧૫ ૬ ૮૪	૪ ૧૫ ૫ ૬૬	૪ ૧૫ ૫ ૦૮
	૫ ૧૧ ૦ ૨૬	૫ ૧૦ ૧૧ ૨૫	૫ ૧૦ ૧૦ ૨૪	૫ ૧૦ ૯ ૨૪
	૬ ૬ ૪ ૭૭	૬ ૬ ૩ ૬૬	૬ ૬ ૨ ૫૨	૬ ૬ ૧ ૩૯
	૭ ૧ ૪ ૭૩	૭ ૧ ૮ ૦૭	૭ ૧ ૬ ૮૦	૭ ૧ ૫ ૫૫
	૧૩ ૮ ૦ ૧૩	૧૩ ૭ ૧૧ ૭૩	૧૩ ૭ ૯ ૩૩	૧૩ ૭ ૬ ૯૪
	૧૪ ૩ ૬ ૬૬	૧૪ ૩ ૪ ૧૪	૧૪ ૩ ૧ ૬૧	૧૪ ૨ ૧૧ ૧૦
	૨૮ ૭ ૧ ૩૩	૨૮ ૬ ૮ ૨૮	૨૮ ૬ ૩ ૨૩	૨૮ ૫ ૧૦ ૨૦
	૪૨ ૧૦ ૮ ૦૦	૪૨ ૧૦ ૦ ૪૨	૪૨ ૯ ૪ ૮૫	૪૨ ૮ ૯ ૩૦
	૫૬ ૧૪ ૨ ૬૬	૫૬ ૧૩ ૪ ૫૬	૫૬ ૧૨ ૬ ૪૭	૫૬ ૧૧ ૮ ૪૦
	૭૧ ૧ ૪ ૩૩	૭૧ ૦ ૮ ૭૦	૭૦ ૧૫ ૮ ૦૯	૭૦ ૧૪ ૭ ૫૧
	૮૫ ૫ ૪ ૦૦	૮૫ ૪ ૦ ૮૪	૮૫ ૨ ૯ ૭૧	૮૫ ૧ ૬ ૬૧
	૯૯ ૮ ૧૦ ૬૬	૯૯ ૭ ૪ ૯૮	૯૯ ૫ ૧૧ ૩૩	૯૯ ૪ ૫ ૭૧
	૧૧૩ ૧૨ ૫ ૩૩	૧૧૩ ૧૦ ૯ ૧૨	૧૧૩ ૯ ૦ ૯૫	૧૧૩ ૭ ૪ ૮૧
	૧૨૮ ૦ ૦ ૦૦	૧૨૭ ૧૪ ૧ ૨૬	૧૨૭ ૧૨ ૨ ૫૭	૧૨૭ ૧૦ ૩ ૯૨
	૧૪૨ ૩ ૬ ૬૬	૧૪૨ ૧ ૫ ૪૦	૧૪૧ ૧૫ ૪ ૧૯	૧૪૧ ૧૩ ૩ ૦૨
	૨૮૪ ૭ ૧ ૩૩	૨૮૪ ૨ ૧૦ ૮૧	૨૮૩ ૧૪ ૮ ૩૮	૨૮૩ ૧૦ ૬ ૦૪
	૪૨૬ ૧૦ ૮ ૦૦	૪૨૬ ૪ ૪ ૨૧	૪૨૫ ૧૪ ૦ ૧૭	૪૨૫ ૭ ૯ ૦૭
	૫૬૮ ૧૪ ૧ ૬૬	૫૬૮ ૫ ૯ ૬૨	૫૬૭ ૧૩ ૪ ૭૬	૫૬૭ ૫ ૦ ૦૯
	૭૧૧ ૧ ૪ ૩૩	૭૧૦ ૭ ૩ ૦૩	૭૦૯ ૧૨ ૮ ૯૬	૭૦૯ ૨ ૩ ૧૨
	૮૫૩ ૫ ૪ ૦૦	૮૫૨ ૮ ૮ ૪૩	૮૫૧ ૧૨ ૧ ૧૫	૮૫૦ ૧૫ ૬ ૧૪
	૯૯૫ ૮ ૧૦ ૬૬	૯૯૪ ૧૦ ૧ ૮૪	૯૯૩ ૧૧ ૫ ૩૪	૯૯૨ ૧૨ ૯ ૧૭
	૧૧૩૭ ૧૨ ૫ ૩૩	૧૧૩૬ ૧૧ ૭ ૨૪	૧૧૩૫ ૧૦ ૯ ૫૩	૧૧૩૪ ૧૦ ૦ ૧૯
	૧૨૧૦ ૦ ૦ ૦૦	૧૨૧૦ ૧૩ ૦ ૬૫	૧૨૭૭ ૧૦ ૧ ૭૩	૧૨૭૬ ૭ ૩ ૨૨
	૧૪૨૨ ૩ ૬ ૬૬	૧૪૨૦ ૧૪ ૬ ૦૬	૧૪૧૯ ૯ ૫ ૯૨	૧૪૧૮ ૪ ૬ ૨૪
	૨૮૪૪ ૭ ૧ ૩૩	૨૮૪૧ ૧૩ ૦ ૧૨	૨૮૩૯ ૨ ૧૧ ૮૪	૨૮૩૬ ૯ ૦ ૪૯
	૪૨૬૬ ૧૦ ૮ ૦૦	૪૨૬૨ ૧૧ ૬ ૧૮	૪૨૫૮ ૧૨ ૫ ૭૬	૪૨૫૪ ૧૩ ૬ ૭૪
	૫૬૮૮ ૧૪ ૨ ૬૬	૫૬૮૩ ૧૦ ૦ ૨૪	૫૬૭૮ ૫ ૧૧ ૬૮	૫૬૭૩ ૨ ૦ ૯૯
	૭૧૧૧ ૧ ૯ ૩૩	૭૧૦૪ ૮ ૬ ૩૦	૭૦૯૭ ૧૫ ૫ ૬૧	૭૦૯૬ ૬ ૭ ૨૪
	૧૪૨૨૨ ૩ ૬ ૬૬	૧૪૨૦૯ ૧ ૦ ૬૧	૧૪૧૯૫ ૧૪ ૧૧ ૨૨	૧૪૧૮૨ ૧૩ ૨ ૪૯
	૨૮૪૪૪ ૭ ૧ ૩૩	૨૮૪૧૮ ૨ ૧ ૨૨	૨૮૩૯૧ ૧૩ ૧૦ ૪૪	૨૮૩૬૫ ૧૦ ૪ ૯૮

અમેલ હુડીના હિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શિ. ૧-૪૧૧૩ થી ૧-૪૧૧૩૩૩ આના મુબી.

રકમ	૧-૪૧૧૩ (૧-૪૧૧૩)	૧-૪૧૧૩ (૧-૪૧૧૩)	૧-૪૧૧૩ (૧-૪૧૧૩)	૧-૪૧૧૩ (૧-૪૧૧૩)
પેન્સ	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,
૧	૦ ૦ ૧૧ ૩૩	૦ ૦ ૧૧ ૩૨	૦ ૦ ૧૧.૩૧	૦ ૦ ૧૧ ૩૦
૨	૦ ૧ ૧૦ ૬૭	૦ ૧ ૧૦.૬૫	૦ ૧ ૧૦ ૬૨	૦ ૧ ૧૦.૬૦
૩	૦ ૨ ૧૦ ૦૦	૦ ૨ ૯.૯૭	૦ ૨ ૯ ૯૪	૦ ૨ ૯.૯૧
૪	૦ ૪ ૮ ૬૭	૦ ૪ ૮.૬૨	૦ ૪ ૮ ૫૭	૦ ૪ ૮ ૫૨
૫	૦ ૫ ૮ ૦૧	૦ ૫ ૭.૯૫	૦ ૫ ૭ ૮૮	૦ ૫ ૭ ૮૨
૬	૦ ૧૧ ૪ ૦૨	૦ ૧૧ ૩ ૪૦	૦ ૧૧ ૩ ૭૭	૦ ૧૧ ૩ ૬૫
૭	૧ ૬ ૮ ૦૫	૧ ૬ ૭.૮૦	૧ ૬ ૭ ૫૫	૧ ૬ ૭ ૩૦
૮	૨ ૨ ૦ ૦૮	૨ ૧ ૧૧ ૭૧	૨ ૧ ૧૧ ૩૩	૨ ૧ ૧૦ ૯૬
૯	૨ ૧૩ ૪ ૧૧	૨ ૧૩ ૩ ૬૧	૨ ૧૩ ૩ ૧૧	૨ ૩ ૨ ૬૧
૧૦	૩ ૮ ૮ ૧૪	૩ ૮ ૭ ૫૨	૩ ૮ ૬ ૮૬	૩ ૮ ૬ ૨૭
૧૧	૪ ૪ ૦ ૧૭	૪ ૩ ૧૧ ૪૨	૪ ૩ ૧૦ ૬૭	૪ ૩ ૯ ૬૨
૧૨	૪ ૧૫ ૪ ૨૦	૪ ૧૫ ૩ ૩૨	૪ ૧૫ ૨ ૪	૪ ૧૫ ૧ ૫૭
૧૩	૫ ૧૦ ૮ ૨૩	૫ ૧૦ ૭ ૨૩	૫ ૧૦ ૬ ૨	૫ ૧૦ ૫ ૨૩
૧૪	૬ ૬ ૦ ૨૬	૬ ૫ ૧૧ ૧૩	૬ ૫ ૧૦.૦૧	૬ ૫ ૮ ૮૮
૧૫	૭ ૧ ૪ ૨૬	૭ ૧ ૩ ૦૪	૭ ૧ ૧ ૭૫	૭ ૧ ૦ ૫૪
૧૬	૧૩ ૭ ૪ ૫૬	૧૩ ૭ ૨ ૧૭	૧૩ ૬ ૧૧ ૮૦	૧૩ ૬ ૯ ૪૨
૧૭	૧૪ ૨ ૮ ૫૮	૧૪ ૨ ૬ ૦૮	૧૪ ૨ ૩ ૫૮	૧૪ ૨ ૧ ૦૮
૧૮	૨૮ ૫ ૫ ૧૮	૨૮ ૫ ૦.૧૬	૨૮ ૪ ૧૦ ૧૬	૨૮ ૪ ૨ ૧૬
૧૯	૪૨ ૮ ૧ ૭૭	૪૨ ૭ ૬ ૨૪	૪૨ ૬ ૧૦ ૭૪	૪૨ ૬ ૩ ૨૪
૨૦	૫૬ ૧૦ ૧૦ ૩૬	૫૬ ૧૦ ૦.૩૩	૫૬ ૯ ૨ ૩૨	૫૬ ૮ ૪ ૩૨
૨૧	૭૦ ૧૩ ૬ ૯૫	૭૦ ૧૨ ૬ ૪૧	૭૦ ૧૧ ૫ ૬૦	૭૦ ૧૦ ૫ ૪૦
૨૨	૮૫ ૦ ૩ ૫૪	૮૪ ૧૫ ૦ ૪૮	૮૪ ૧૩ ૬ ૪૮	૮૪ ૧૨ ૬ ૪૮
૨૩	૯૯ ૩ ૦.૧૩	૯૯ ૧ ૬ ૫૮	૯૯ ૦ ૧ ૦૬	૯૮ ૧૪ ૭ ૫૭
૨૪	૧૧૩ ૫ ૮ ૭૦	૧૧૩ ૪ ૦ ૬૬	૧૧૩ ૨ ૪ ૬૪	૧૧૩ ૦ ૮ ૬૫
૨૫	૧૨૭ ૮ ૫ ૩૧	૧૨૭ ૬ ૬ ૭૪	૧૨૭ ૪ ૮ ૨૨	૧૨૭ ૨ ૯ ૭૩
૨૬	૧૪૧ ૧૧ ૧ ૮૦	૧૪૧ ૯ ૦ ૮૨	૧૪૧ ૬ ૧૧ ૮૦	૧૪૧ ૪ ૧૦ ૮૧
૨૭	૨૮૩ ૬ ૩ ૮૦	૨૮૩ ૨ ૧ ૬૫	૨૮૨ ૧૩ ૧૧ ૬૦	૨૮૨ ૧૨ ૯ ૬૩
૨૮	૪૨૫ ૧ ૫ ૭૧	૪૨૪ ૧૧ ૨ ૪૮	૪૨૪ ૪ ૧૧ ૪૦	૪૨૩ ૧૪ ૮ ૪૫
૨૯	૫૬૬ ૧૨ ૭ ૬૧	૫૬૬ ૪ ૩ ૩૧	૫૬૫ ૧૩ ૧૧ ૨૦	૫૬૫ ૩ ૭ ૨૭
૩૦	૭૦૮ ૭ ૯ ૫૨	૭૦૭ ૧૩ ૪.૧૪	૭૦૭ ૦ ૧૧ ૦૦	૭૦૬ ૮ ૬.૦૮
૩૧	૮૫૦ ૨ ૧૧ ૪૨	૮૪૯ ૬ ૪ ૯૭	૮૪૮ ૯ ૧૦.૮૦	૮૪૭ ૧૩ ૪ ૬૧
૩૨	૯૮૧ ૧૪ ૧ ૩૨	૯૮૦ ૧૫ ૫ ૮૦	૯૮૦ ૦ ૧૦.૬૦	૯૮૯ ૨ ૩ ૭૩
૩૩	૧૧૩૩ ૯ ૩ ૨૩	૧૧૩૨ ૮ ૬ ૬૩	૧૧૩૧ ૭ ૧૦ ૪૦	૧૧૩૦ ૭ ૨ ૫૫
૩૪	૧૨૭૫ ૪ ૫ ૧૩	૧૨૭૪ ૧ ૭ ૪૬	૧૨૭૨ ૧૪ ૧૦ ૨૦	૧૨૭૧ ૧૨ ૧ ૩૬
૩૫	૧૪૧૬ ૧૫ ૭ ૦૪	૧૪૧૫ ૧૦ ૮ ૨૯	૧૪૧૪ ૫ ૧૦ ૦૧	૧૪૧૩ ૧ ૦.૧૮
૩૬	૨૮૩૩ ૧૫ ૨ ૦૮	૨૮૩૧ ૫ ૪ ૫૮	૨૮૨૮ ૧૧ ૮ ૦૨	૨૮૨૬ ૨ ૦ ૩૭
૩૭	૪૨૫૦ ૧૪ ૯ ૧૨	૪૨૪૭ ૦ ૦ ૮૮	૪૨૪૩ ૧ ૬ ૦૩	૪૨૩૯ ૩ ૦.૫૬
૩૮	૫૬૬૭ ૧૪ ૪ ૧૬	૫૬૬૨ ૧૦ ૯ ૧૭	૫૬૫૭ ૭ ૮ ૦૪	૫૬૫૨ ૪ ૦ ૭૫
૩૯	૭૦૮૪ ૧૩ ૧૧ ૨૦	૭૦૭૮ ૫ ૫ ૪૭	૭૦૭૧ ૧૩ ૨ ૦૫	૭૦૬૫ ૫ ૦ ૯૩
૪૦	૧૪૧૬૯ ૧૧ ૧૦ ૪૦	૧૪૧૫૬ ૧૦ ૧૦ ૯૪	૧૪૧૪૩ ૧૦ ૪ ૧૧	૧૪૧૩૦ ૧૦ ૧ ૮૭
૪૧	૨૮૩૩૯ ૭ ૮ ૮૧	૨૮૩૧૩ ૫ ૯ ૮૯	૨૮૨૮૭ ૪ ૮ ૨૨	૨૮૨૬૧ ૪ ૩.૭૫

अग्रोह कुडीमा विद्यालय (पोखरा इपिआ) शि १-५-० पे बी शि १ ५-०११ आना कुडी

रकम	१-५ (१-५-०)	१-५ ^१ / _४ (१-५ ०१)	१-५ ^१ / _४ (१-५ ०११)	१-५ ^१ / _४ (१-५ ०११)
पिन्डा	२, आ, पे,	२, आ, पे,	२, आ, पे,	२, आ, पे,
१	० ० ११.२६	० ० ११.२८	० ० ११.२७	० ० ११.२६
२	० १ १०.५८	० १ १०.५६	० १ १०.५४	० १ १०.५२
३	० २ ६.८८	० २ ६.८५	० २ ६.८१	० २ ६.७८
४	० ४ ८.४७	० ४ ८.४१	० ४ ८.३६	० ४ ८.३१
५	० ५ ७.७६	० ५ ७.७०	० ५ ७.६४	० ५ ७.५७
६	० ११ ३.५२	० ११ ३.४०	० ११ ३.२८	० ११ ३.१५
७	१ ६ ७.०५	१ ६ ६.८१	१ ६ ६.५६	१ ६ ६.३१
८	२ १ १०.५८	२ १ १०.२१	२ १ ६.६४	२ १ ६.४७
९	२ १३ २.११	२ १३ १.६२	२ १३ १.१२	२ १३ ०.६२
१०	३ ८ ५.६४	३ ८ ५.०२	३ ८ ४.४०	३ ८ ३.७८
११	४ ३ ६.१७	४ ३ ८.४३	४ ३ ७.०८	४ ३ ६.४४
१२	४ १५ ०.७०	४ १४ ११.८३	४ १४ १०.६६	४ १४ १०.०८
१३	५ १० ४.२३	५ १० ३.२४	५ १० २.२४	५ १० १.२५
१४	६ ५ ७.७६	६ ५ ६.६४	६ ५ ५.५२	६ ५ ४.४१
१५	७ ० ११.२६	७ ० १०.०४	७ ० ८.८०	७ ० ७.५६
१६	१३ ६ ७.०५	१३ ६ ४.६८	१३ ६ २.३३	१३ ५ ११.६७
१७	१४ १ १०.५८	१४ १ ८.१०	१४ १ ५.६१	१४ १ ३.१३
१८	२८ ३ ६.१७	२८ ३ ४.१६	२८ २ ११.२२	२८ २ ६.२६
१९	४२ ५ ७.७६	४२ ५ ०.२८	४२ ४ ४.८४	४२ ३ ६.४०
२०	५६ ७ ६.३५	५६ ६ ८.३८	५६ ५ १०.४५	५६ ५ ०.५३
२१	७० ८ ४.६४	७० ८ ४.४८	७० ७ ४.०७	७० ६ ३.६७
२२	८४ ११ ३.५२	८४ १० ०.५८	८४ ८ ६.६८	८४ ७ ६.८०
२३	८८ १३ २.११	८८ ११ ८.६८	८८ १० ३.३०	८८ ८ ६.८४
२४	११२ १५ ०.७०	११२ १३ ४.७६	११२ ११ ८.८१	११२ १० १.०७
२५	१२७ ० ११.२६	१२५ १५ ०.८८	१२६ १३ २.५३	१२६ ११ ४.२१
२६	१४१ २ ६.८८	१४१ ० ८.६८	१४० १४ ८.१४	१४० १२ ७.३४
२७	२८२ ५ ७.७६	२८२ १ ५.८८	२८१ १३ ४.२६	२८१ ६ २.६८
२८	४२३ ८ ५.६४	४२३ २ २.४७	४२२ १२ ०.४४	४२२ ५ १.०४
२९	५६४ ११ ३.५२	५६४ २ ११.६६	५६३ १० ८.५८	५६३ २ ५.३८
३०	७०५ १४ १.४१	७०५ ३ ८.८१	७०४ ८ ४.७३	७०३ १५ ०.७३
३१	८४० ० ११.२६	८४६ ४ ५.६५	८४५ ८ ०.६८	८४४ ११ ८.०८
३२	८८८ ३ ६.१७	८८७ ५ २.६४	८८६ ६ ६.०२	८८५ ८ ३.४३
३३	११२६ ६ ७.०५	११२८ ५ ११.६३	११२७ ५ ५.१७	११२६ ४ १०.७७
३४	१२७० ८ ४.६४	१२६८ ६ ८.६२	१२६८ ४ १.३२	१२६७ १ ६.१२
३५	१४११ १२ २.८२	१४१० ७ ५.६१	१४०८ २ ६.४६	१४०७ १४ १.४७
३६	२८२३ ८ ५.६४	२८२० १४ ११.८३	२८१८ ५ ६.८३	२८१५ १२ २.६४
३७	४२३५ ४ ८.४७	४२३१ ६ ५.७५	४२२७ ८ ४.४०	४२२३ १० ४.४२
३८	५६४७ ० ११.२६	५ ४१ १३ ११.६६	५६३५ ११ १.८७	५६३१ ८ ५.८६
३९	७०५८ १३ २.११	७०५२ ५ ५.५८	७०४५ १३ ११.३३	७०३८ ६ ७.३६
४०	१४११७ १० ४.२३	१४१०४ १० ११.१७	१४०८१ ११ १०.६७	१४०७८ १३ २.७३
४१	२८२३५ ४ ८.४७	२८२०८ ५ १०.३४	२८१८३ ७ ६.३५	२८१५५ १० ५.४७

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પૌંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૫) થી શિ ૧-૫)ના આના સુધી

રકમ	૧-૫૬૬ (૧-૫)-)	૧-૫૬૬ (૧-૫)-)	૧-૫૬૬ (૧-૫)-	૧-૫૬૬ (૧-૫)-
	રૂ. આ પૈ	રૂ. આ પૈ	રૂ. આ પૈ	રૂ. આ પૈ
પેન્સ				
૧	૦ ૦ ૧૧૨૫	૦ ૦ ૧૧૨૪	૦ ૦ ૧૧૨૩	૦ ૦ ૧૧૨૨
૨	૦ ૧ ૧૦૫૦	૦ ૧ ૧૦૪૮	૦ ૧ ૧૦૪૬	૦ ૧ ૧૦૪૪
૩	૦ ૨ ૯૭૫	૦ ૨ ૯૭૨	૦ ૨ ૯૬૯	૦ ૨ ૯૬૬
૪	૦ ૪ ૮૨૬	૦ ૪ ૮૨૧	૦ ૪ ૮૧૬	૦ ૪ ૮૧૧
૫	૦ ૫ ૭૫૧	૦ ૫ ૭૪૫	૦ ૫ ૭૩૯	૦ ૫ ૭૩૩
૬	૦ ૧૧ ૩૦૩	૦ ૧૧ ૨૯૦	૦ ૧૧ ૨૭૮	૦ ૧૧ ૨૬૬
૭	૧ ૬ ૬૦૬	૧ ૬ ૫૮૧	૧ ૬ ૫૫૭	૧ ૬ ૫૩૨
૮	૨ ૧ ૯૦૬	૨ ૧ ૮૭૨	૨ ૧ ૮૫૫	૨ ૧ ૮૩૮
૯	૨ ૧૩ ૦૧૩	૨ ૧૩ ૧૧૬૩	૨ ૧૨ ૧૧૧૪	૨ ૧૨ ૧૦૬૫
૧૦	૩ ૮ ૩૧૬	૩ ૮ ૨૫૪	૩ ૮ ૧૯૩	૩ ૮ ૧૩૧
૧૧	૪ ૩ ૬૧૯	૪ ૩ ૫૪૧	૪ ૩ ૪૭૧	૪ ૩ ૪૦૯
૧૨	૪ ૧૪ ૯૨૩	૪ ૧૪ ૮૩૬	૪ ૧૪ ૭૫૦	૪ ૧૪ ૬૬૪
૧૩	૫ ૧૦ ૦૨૬	૫ ૯ ૧૧૨૭	૫ ૯ ૧૦૨૮	૫ ૯ ૯૩૦
૧૪	૬ ૫ ૩૨૯	૬ ૫ ૨૧૮	૬ ૫ ૧૦૭	૬ ૫ ૧૧૬૬
૧૫	૭ ૦ ૬૩૨	૭ ૦ ૫૦૯	૭ ૦ ૩૮૬	૭ ૦ ૨૬૩
૧૬	૧૩ ૫ ૯૦૨	૧૩ ૫ ૭૨૭	૧૩ ૫ ૫૯૩	૧૩ ૫ ૪૫૯
૧૭	૧૪ ૧ ૦૦૫	૧૪ ૦ ૧૦૧૮	૧૪ ૦ ૭૭૨	૧૪ ૦ ૫૨૬
૧૮	૨૮ ૨ ૧ ૧	૨૮ ૧ ૮૩૭	૨૮ ૧ ૩૪૧	૨૮ ૦ ૧૦૫૨
૧૯	૪૨ ૩ ૧૯૭	૪૨ ૨ ૬૫૬	૪૨ ૧ ૧૧૧૬	૪૨ ૧ ૩૭૮
૨૦	૫૬ ૪ ૨૬૩	૫૬ ૩ ૪૭૧	૫૬ ૨ ૬૮૮	૫૬ ૧ ૯૦૪
૨૧	૭૦ ૫ ૩૨૯	૭૦ ૪ ૨૯૪	૭૦ ૩ ૨૬૧	૭૦ ૨ ૨૩૦
૨૨	૮૪ ૬ ૩૯૫	૮૪ ૫ ૧૧૩	૮૮ ૩ ૧૦૩૩	૮૮ ૨ ૭૫૬
૨૩	૯૮ ૧૫ ૪૬૧	૯૮ ૫ ૧૧૩૧	૯૮ ૪ ૬૦૧	૯૮ ૩ ૦૮૨
૨૪	૧૧૨ ૮ ૫૨૭	૧૧૨ ૫ ૯૫૦	૧૧૨ ૫ ૧૭૭	૧૧૨ ૩ ૬૦૮
૨૫	૧૨૬ ૯ ૫૬૩	૧૨૬ ૭ ૭૬૯	૧૨૬ ૫ ૯૪૯	૧૨૬ ૩ ૧૩૪
૨૬	૧૪૦ ૧૦ ૬૫૮	૧૪૦ ૮ ૫૮૧	૧૪૦ ૬ ૫૧૨	૧૪૦ ૪ ૪૬૦
૨૭	૨૮૧ ૫ ૧૧૮	૨૮૧ ૦ ૧૧૭૬	૨૮૦ ૧૨ ૧૦૪૮	૨૮૦ ૮ ૯૨૦
૨૮	૪૨૧ ૧૫ ૭૭૮	૪૨૧ ૯ ૫૬૫	૪૨૧ ૩ ૩૬૬	૪૨૦ ૧૩ ૧૮૦
૨૯	૫૬૨ ૧૦ ૨૩૭	૫૬૨ ૧ ૧૧૧૩	૫૬૧ ૯ ૮૮૮	૫૬૧ ૧ ૬૪૧
૩૦	૭૦૩ ૪ ૮૬૬	૭૦૨ ૧૦ ૫૪૨	૭૦૨ ૦ ૨૧૦	૭૦૧ ૫ ૧૧૦૧
૩૧	૮૪૩ ૧૫ ૩૫૬	૮૪૩ ૨ ૧૧૩૦	૮૪૨ ૬ ૭૩૨	૮૪૧ ૧૦ ૩૬૧
૩૨	૯૮૪ ૯ ૧૦૧૫	૯૮૩ ૧૧ ૫૧૯	૯૮૨ ૧૩ ૦૫૪	૯૮૧ ૧૪ ૮૭૧
૩૩	૧૧૨૪ ૪ ૪૭૧	૧૧૨૪ ૩ ૧૧૦૭	૧૧૨૩ ૩ ૫૧૬	૧૧૨ ૩ ૦૧૨
૩૪	૧૨૬૫ ૧૪ ૧૧૩૪	૧૨૬૪ ૧૨ ૪૯૬	૧૨૬૩ ૯ ૧૦૯૯	૧૨૬૨ ૧૭ ૫૪૨
૩૫	૧૪૦૬ ૯ ૫૮૩	૧૪૦૫ ૪ ૧૦૪૪	૧૪૦૪ ૦ ૪૨૧	૧૪૦૩ ૧૧ ૧૦૦૨
૩૬	૨૮૧૩ ૨ ૧૧૮૬	૨૮૧૨ ૯ ૯૦૧	૨૮૦૮ ૦ ૮૪૧	૨૮૦૫ ૭ ૮૦૫
૩૭	૪૨૧૯ ૫૨ ૫૮૦	૪૨૧૫ ૧૪ ૮૫૪	૪૨૧૦ ૧ ૦૬૩	૪૨૦૮ ૩ ૬૦૮
૩૮	૫૬૨૬ ૫ ૧૧૭૩	૫૬૨૧ ૩ ૭૩૮	૫૬૧૬ ૧ ૪૮૪	૫૬૧૦ ૧૫ ૪ ૦
૩૯	૭૦૩૨ ૧૫ ૫ ૭	૭૦૨૬ ૮ ૬૨૩	૭૦૨૦ ૧ ૯૦૬	૭૦૧ ૧૧ ૨ ૩
૪૦	૧૪૦૬૫ ૧૪ ૧૧૩૪	૧૪૦૫૩ ૧ ૦૪૫	૧૪૦૪૦ ૩ ૬ ૦	૧૪૦૩૭ ૬ ૪૨૧
૪૧	૨૮૧૩૧ ૧૩ ૧૦૬૮	૨૮૧૦૬ ૨ ૦૬૪	૨૮૦૮૦ ૭ ૧૨૮	૨૮૦૪૮ ૧૨ ૮૫૪

અગ્રણ હુડીના હિસાબ (પૌના રૂપીઆ) શિ ૧-૧) = શ્રી શિ ૧-૫) આ આના સુધી

રકમ	૧-૫૮ (૧-૫)=	૧-૫૮૬ ૧ ૫)=	૧ ૫૮૬ (૧-૫)=	૧ ૫૮૬ ૧-૫, આ)
પેન્સ	૧ આ પે	૩ આ પે	૩ આ પે	૩ આ પે
૧	૦ ૦ ૧૧૨૧	૦ ૦ ૧૧૨૦	૦ ૦ ૧૧૧૮	૦ ૦ ૧૧૧૮
૨	૦ ૧ ૧૦૪૨	૦ ૧ ૧૦૪૦	૦ ૧ ૧૦૩૮	૦ ૧ ૧૦૩૬
૩	૦ ૨ ૮૬૩	૦ ૨ ૮૬૦	૦ ૨ ૮૫૭	૦ ૨ ૮૫૪
૪	૦ ૪ ૮૦૫	૦ ૪ ૮૦૦	૦ ૪ ૭૯૫	૦ ૪ ૭૯૦
૫	૦ ૫ ૭૨૭	૦ ૫ ૭૨૦	૦ ૫ ૭૧૪	૦ ૫ ૭૦૮
૬	૦ ૧૧ ૨૫૪	૦ ૧૧ ૨૪૧	૦ ૧૧ ૨૨૮	૦ ૧૧ ૨૧૭
૭	૧ ૬ ૫૦૮	૧ ૬ ૪૮૩	૧ ૬ ૪૫૮	૧ ૬ ૪૩૪
૮	૨ ૧ ૭૬૨	૨ ૧ ૭૨૫	૨ ૧ ૬૮૮	૨ ૧ ૬૫૧
૯	૨ ૧૨ ૧૦૧૬	૨ ૧૨ ૮૬૭	૨ ૧૨ ૮૫૮	૨ ૧૨ ૮૬૮
૧૦	૩ ૮ ૦૭૦	૩ ૮ ૦૦૮	૩ ૭ ૧૧૪૭	૩ ૭ ૧૦૮૬
૧૧	૪ ૩ ૩૨૪	૪ ૩ ૨૫૦	૪ ૩ ૧૦૭૭	૪ ૩ ૧૦૩
૧૨	૪ ૧૪ ૫૭૮	૪ ૧૪ ૪૬૨	૪ ૧૪ ૪૦૬	૪ ૧૪ ૩૨૧
૧૩	૫ ૮ ૮૦૨	૫ ૮ ૭૩૪	૫ ૮ ૬૩૬	૫ ૮ ૫૩૮
૧૪	૬ ૪ ૧૦૮૬	૬ ૪ ૮૭૫	૬ ૪ ૮૬૫	૬ ૪ ૭૫૫
૧૫	૭ ૦ ૧૪૦	૭ ૦ ૦૧૭	૬ ૧૫ ૧૦૬૫	૬ ૧૫ ૮૭૨
૧૬	૧૩ ૫ ૦૨૬	૧૩ ૪ ૮૬૩	૧૩ ૪ ૧૦૦	૧૩ ૪ ૫૨૮
૧૭	૧૪ ૦ ૨૦૮૦	૧૪ ૦ ૦૩૫	૧ ૧૫ ૮૮૦	૧૩ ૧૫ ૭૪૫
૧૮	૨૮ ૦ ૫૬૦	૨૮ ૦ ૦૭૦	૨૧૭ ૧૬ ૭૮૦	૨૭ ૧૫ ૨૮૧
૧૯	૪૨ ૦ ૮૪૦	૪૨ ૦ ૧૦૫	૪૧ ૧૫ ૫૩૦	૪૧ ૧૪ ૧૦૩૭
૨૦	૫૬ ૦ ૧૧૨૧	૫૬ ૦ ૧૪૦	૫૫ ૧૫ ૩૬૦	૫૫ ૧૪ ૫૮૩
૨૧	૭૦ ૧ ૨૦૧	૭૦ ૦ ૧૦૫	૬૮ ૧૫ ૧૫૦	૬૮ ૧૪ ૧૨૮
૨૨	૮૪ ૧ ૪૮૧	૮૪ ૦ ૨૧૦	૮૩ ૧૪ ૧૧૪૦	૮૩ ૧૩ ૮૭૪
૨૩	૯૮ ૧ ૭૬૨	૯૮ ૦ ૨૪૫	૯૭ ૧૪ ૮૩૧	૯૭ ૧૩ ૪૨૦
૨૪	૧૧૨ ૧ ૧૦૪૨	૧૧૨ ૦ ૨૮૦	૧૧૧ ૧૪ ૭૨૧	૧૧૧ ૧૨ ૧૧૬૬
૨૫	૧૦૬ ૨ ૧૦૨	૧૨૬ ૦ ૩૧૫	૧૨૫ ૧૪ ૫૧૧	૧૨૫ ૧૨ ૭૧૧
૨૬	૧૮૦ ૨ ૮૦૨	૧૪૦ ૦ ૩૫૦	૧૩૮ ૧૪ ૩૦૧	૧૩૮ ૧૨ ૨૦૭
૨૭	૨૮૦ ૪ ૮૦૫	૨૮૦ ૦ ૭૦	૨૭૮ ૧૨ ૬૩	૨૭૮ ૮ ૫૧૫
૨૮	૪૨૦ ૭ ૦૦૮	૪૨૦ ૦ ૧૦૫૦	૪૧૮ ૧૦ ૮૦૪	૪૧૮ ૪ ૭૭૩
૨૯	૫૬૦ ૮ ૪૧૧	૫૬૦ ૧ ૨૦૦	૫૫૮ ૮ ૦૪૬	૫૫૮ ૦ ૧૦૩૦
૩૦	૭૦૦ ૧૧ ૮૧૪	૭૦૦ ૧ ૫૫૦	૬૯૮ ૭ ૩૦૮	૬૯૮ ૧૩ ૦૮૮
૩૧	૮૪૦ ૧૪ ૦૧૭	૮૪૦ ૧ ૮૦૦	૮૩૮ ૫ ૬૦૮	૮૩૮ ૮ ૩૪૬
૩૨	૯૮૧ ૦ ૪૨૦	૯૮૦ ૨ ૦૫૦	૯૭૮ ૩ ૬૧૧	૯૭૮ ૫ ૬૦૩
૩૩	૧૧૨૧ ૨ ૮૦૩	૧૧૨૦ ૨ ૪૦૦	૧૧૧૮ ૨ ૦૧૩	૧૧૧૮ ૧ ૮૬૧
૩૪	૧૨૬૧ ૫ ૦૨૬	૧૧૬૦ ૨ ૭૫૦	૧૨૫૮ ૦ ૩૧૪	૧૨૫૭ ૧૩ ૧૧૧૮
૩૫	૧૪૦૧ ૭ ૧૧૮	૧૪૦૦ ૨ ૧૧૦૦	૧૩૯૮ ૧૪ ૬૬૬	૧૦૮૭ ૧૦ ૧૭૬
૩૬	૨૦૦ ૨/૦૨ ૧૪ ૮ ૧/	૨૮૦૦ ૫ ૧૦૦૦	૨૭૮૭ ૧૩ ૦૩૨	૨૭૮૫ ૪ ૩૫૩
૩૭	૪૨૦૪ ૧ ૦ ૧૭	૪૨૦૦ ૮ ૮૦૧	૪૧૮ ૧૧ ૬૪૮	૪૧૮૨ ૧૪ ૫૩૦
૩૮	૫૬ ૫ ૧ ૧૬	૫૦૦૦ ૧૧ ૮૦૧	૫૫૫ ૧૦ ૦૬૫	૫૫૫૦ ૮ ૭૦૭
૩૯	૭૦૦૭ ૪ ૮૪૫	૭૦૦ ૧૪ ૭૦	૬૯૬૪ ૮ ૬૮૧	૬૯૮૮ ૨ ૮૮૧
૪૦	૧૦૦૦ ૧૦૧૪ ૮ ૬૮	૧૪૦ ૧ ૬૩ ૨૦૪	૧૩૮૮ ૧ ૧૬૩	૧૩૮૭૬ ૫ ૫૬૮
૪૧	૨૮૦૨૮ ૩ ૮૩	૨૮૦૦૩ ૧૦ ૪૦૮	૨૭૮૭૮ ૨ ૩૨૭	૨૭૮૫૨ ૧૦ ૧૧૩૭

અંગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પૈડાના રૂપીઆ) શિ ૧-૫) ૩ થી શિ ૧-૫) ૩૩૩ આના સુધી

રકમ	૧-૫ ^૩ / _૪ (૧-૫) ૩)	૧-૫ ^૩ / _૪ (૧-૫) ૩૧)	૧-૫ ^૩ / _૪ (૧-૫) ૩૩૧)	૧-૫ ^૩ / _૪ (૧-૫) ૩૩૩)
પેન્સ	૩૧ આ, પે	૩૧ આ, પે,	૩૧, આ, પે	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૧ ૧૭	૦ ૦ ૧૧ ૧૬	૦ ૦ ૧૧ ૧૫	૦ ૦ ૧૧ ૧૪
૨	૦ ૧ ૧૦ ૩૪	૦ ૧ ૧૦ ૩૩	૦ ૧ ૧૦ ૩૦	૦ ૧ ૧૦ ૨૮
૩	૦ ૨ ૯ ૫૧	૦ ૨ ૯ ૪૮	૦ ૨ ૯ ૪૫	૦ ૨ ૯ ૪૨
૪	૦ ૪ ૭ ૮૫	૦ ૪ ૭ ૮૦	૦ ૪ ૭ ૭૫	૦ ૪ ૭ ૭૦
૫	૦ ૫ ૭ ૦૨	૦ ૫ ૬ ૯૬	૦ ૫ ૬ ૮૦	૦ ૫ ૬ ૮૪
૬	૦ ૧૧ ૨ ૦૫	૦ ૧૧ ૧ ૯૨	૦ ૧૧ ૧ ૮૦	૦ ૧૧ ૧ ૬૮
૭	૧ ૬ ૪ ૧૦	૧ ૬ ૩ ૮૫	૧ ૬ ૩ ૬૧	૧ ૬ ૩ ૩૭
૮	૨ ૧ ૬ ૧૫	૨ ૧ ૫ ૭૮	૨ ૧ ૫ ૬૨	૨ ૧ ૫ ૦૫
૯	૨ ૧૨ ૮ ૨૦	૨ ૧૨ ૭ ૭૧	૨ ૧૨ ૭ ૨૩	૨ ૧૨ ૬ ૭૪
૧૦	૩ ૭ ૧૦ ૨૫	૩ ૭ ૯ ૬૪	૩ ૭ ૯ ૦૩	૩ ૭ ૮ ૪૩
૧૧	૪ ૩ ૦ ૩૦	૪ ૨ ૧૧ ૫૧૦	૪ ૨ ૧૦ ૮૪	૪ ૨ ૧૦ ૧૧
૧૨	૪ ૧૪ ૨ ૩૫	૪ ૧૪ ૧ ૫૦	૪ ૧૪ ૦ ૬૫	૪ ૧૩ ૧૧ ૮૦
૧૩	૫ ૬ ૪ ૪૦	૫ ૬ ૩ ૪૩	૫ ૬ ૨ ૪૬	૫ ૬ ૧ ૪૯
૧૪	૬ ૪ ૬ ૪૫	૬ ૪ ૫ ૩૬	૬ ૪ ૪ ૨૬	૬ ૪ ૩ ૧૭
૧૫	૬ ૧૫ ૮ ૪૦	૬ ૧૫ ૭ ૨૯	૬ ૧૫ ૬ ૦૭	૬ ૧૫ ૪ ૮૬
૧૬	૧૩ ૪ ૨ ૯૬	૧૩ ૪ ૦ ૬૫	૧૩ ૩ ૧૦ ૩૪	૧૩ ૩ ૮ ૦૪
૧૭	૧૩ ૧૫ ૫ ૦૧	૧૩ ૧૫ ૨ ૧૮	૧૩ ૧૫ ૦ ૧૫	૧૩ ૧૪ ૯ ૭૨
૧૮	૨૭ ૧૪ ૧૦ ૦૩	૨૭ ૧૪ ૫ ૧૬	૨૭ ૧૪ ૦ ૩૦	૨૭ ૧૩ ૭ ૪૫
૧૯	૪૧ ૧૪ ૩ ૦૫	૪૧ ૧૩ ૭ ૭૪	૪૧ ૧૩ ૦ ૪૫	૪૧ ૧૨ ૫ ૧૭
૨૦	૫૫ ૧૩ ૮ ૦૭	૫૫ ૧૨ ૧૦ ૩૩	૫૫ ૧૨ ૦ ૬૦	૫૫ ૧૧ ૨ ૯૦
૨૧	૬૯ ૧૩ ૧ ૦૯	૬૯ ૧૨ ૦ ૯૧	૬૯ ૧૧ ૦ ૭૬	૬૯ ૧૦ ૦ ૬૩
૨૨	૮૩ ૧૨ ૬ ૧૦	૮૩ ૧૧ ૩ ૪૯	૮૩ ૧૦ ૦ ૯	૮૩ ૮ ૧૦ ૩૫
૨૩	૯૭ ૧૧ ૧૧ ૧૨	૯૭ ૧૦ ૬ ૦૮	૯૭ ૯ ૧ ૦૬	૯૭ ૭ ૮ ૦૮
૨૪	૧૧૧ ૧૧ ૪ ૧૪	૧૧૧ ૯ ૮ ૬૬	૧૧૧ ૮ ૧ ૨૧	૧૧૧ ૬ ૫ ૮૦
૨૫	૧૨૫ ૧૦ ૬ ૧૬	૧૨૫ ૮ ૧૧ ૨૪	૧૨૫ ૭ ૧ ૩૭	૧૨૫ ૫ ૩ ૫૩
૨૬	૧૩૯ ૧૦ ૨ ૧૮	૧૩૯ ૮ ૧ ૩	૧૩૯ ૬ ૧ ૧૨	૧૩૯ ૪ ૧ ૨૬
૨૭	૨૭૯ ૪ ૪ ૩૬	૨૭૯ ૦ ૬ ૬	૨૭૯ ૧૧ ૩ ૦૪	૨૭૯ ૮ ૨ ૫૨
૨૮	૪૧૮ ૧૪ ૬ ૫૪	૪૧૮ ૮ ૫ ૪૯	૪૧૮ ૨ ૪ ૧૭	૪૧૭ ૧૨ ૩ ૭૮
૨૯	૫૫૮ ૮ ૮ ૭૨	૫૫૮ ૦ ૭ ૩૨	૫૫૭ ૮ ૬ ૦૯	૫૫૭ ૦ ૫ ૦૪
૩૦	૬૯૮ ૨ ૧૦ ૯૦	૬૯૭ ૮ ૯ ૧૫	૬૯૬ ૧૪ ૭ ૬૨	૬૯૬ ૪ ૬ ૩૧
૩૧	૮૩૭ ૧૩ ૧ ૦૯	૮૩૭ ૦ ૧૦ ૬૮	૮૩૬ ૪ ૯ ૧૪	૮૩૫ ૮ ૭ ૫૭
૩૨	૯૭૭ ૭ ૩ ૨૭	૯૭૬ ૯ ૦ ૮૧	૯૭૫ ૧૦ ૧૦ ૬૭	૯૭૪ ૧૨ ૮ ૮૩
૩૩	૧૧૧૭ ૧ ૫ ૪૫	૧૧૧૬ ૧ ૨ ૧૪	૧૧૧૫ ૧ ૦ ૧૯	૧૧૧૪ ૦ ૧૦ ૦૯
૩૪	૧૨૫૬ ૧૧ ૭ ૬૩	૧૨૫૫ ૯ ૪ ૪૮	૧૨૫૪ ૧૦ ૧ ૧૨	૧૨૫૩ ૪ ૧૧ ૩૫
૩૫	૧૩૯૬ ૫ ૯ ૮૧	૧૩૯૫ ૧ ૬ ૩૧	૧૩૯૩ ૧૩ ૩ ૨૪	૧૩૯૨ ૯ ૦ ૬૨
૩૬	૨૭૯૨ ૧૧ ૧૦ ૬૩	૨૭૯૦ ૩ ૦ ૬૨	૨૭૮૭ ૧૦ ૬ ૪૯	૨૭૮૫ ૨ ૧ ૨૪
૩૭	૪૧૮૯ ૧ ૫ ૪૫	૪૧૮૫ ૬ ૬ ૯૩	૪૧૮૧ ૭ ૬ ૭૩	૪૧૭૭ ૧૧ ૧ ૮૬
૩૮	૫૫૮૫ ૭ ૩ ૨૭	૫૫૮૦ ૬ ૧ ૨૪	૫૫૭૫ ૫ ૦ ૯૮	૫૫૭૦ ૪ ૨ ૪૮
૩૯	૬૯૮૧ ૧૩ ૧ ૦૯	૬૯૭૫ ૭ ૭ ૫૫	૬૯૬૯ ૨ ૪ ૨૨	૬૯૬૨ ૧૩ ૩ ૧૦
૪૦	૧૩૯૬ ૧૦ ૨ ૧૮	૧૩૯૫ ૧૫ ૩ ૧૧	૧૩૯૩ ૪ ૮ ૪૫	૧૩૯૨ ૧૦ ૬ ૨૦
૪૧	૨૭૯૧ ૭ ૪ ૩૧	૨૭૯૦ ૧૪ ૬ ૨૩	૨૭૮૭ ૬ ૪ ૬૦	૨૭૮૫ ૫ ૦ ૪૦

અગ્રે / હુડીના હિસાબ પૌરાના રૂપીઆ શિ ૧-૫૫- થી શિ ૧-૫૫-૧૧૧ અના સુધી

રકમ	૧-૫૫ (૧-૫૫-)	૧-૫૫ (૧-૫૫-)	૧-૫૫ (૧-૫૫-)	૧-૫૫ (૧-૫૫-)
પેન્સ	૩, આ પૈ	૩, આ, પૈ	૩, આ, પૈ	૩, આ પૈ
૧	૦ ૦ ૧૧ ૦૮	૦ ૦ ૧૧ ૦૮	૦ ૦ ૧૧ ૦૭	૦ ૦ ૧૧ ૦૬
૨	૦ ૧ ૧૮	૦ ૧ ૧૮ ૧૬	૦ ૧ ૧૦ ૧૪	૦ ૧ ૧૦ ૧૨
૩	૦ ૨ ૨૭	૦ ૨ ૮ ૪	૦ ૨ ૮ ૨૧	૦ ૨ ૮ ૧૮
૪	૦ ૪ ૪૫	૦ ૪ ૭ ૪૦	૦ ૪ ૭ ૫	૦ ૪ ૭ ૩૦
૫	૦ ૫ ૬ ૫૪	૦ ૫ ૬ ૪૮	૦ ૫ ૬ ૪૨	૦ ૫ ૬ ૩૬
૬	૦ ૧૧ ૧ ૦૮	૦ ૧૧ ૦ ૮	૦ ૧૧ ૦ ૮ ૪	૦ ૧૧ ૦ ૭ ૨
૭	૧ ૬ ૨ ૧૬	૧ ૬ ૧ ૮૨	૧ ૬ ૧ ૬ ૬	૧ ૬ ૧ ૪ ૪
૮	૨ ૧ ૩ ૨૪	૨ ૧ ૨ ૮૮	૨ ૧ ૨ ૪ ૨	૨ ૧ ૨ ૧ ૭
૯	૨ ૧૨ ૪ ૩૩	૨ ૧૨ ૩ ૮ ૫	૨ ૧૨ ૩ ૩ ૭	૨ ૧૨ ૨ ૮ ૮
૧૦	૩ ૭ ૫ ૪૧	૩ ૭ ૪ ૮ ૧	૩ ૭ ૪ ૨ ૧	૩ ૭ ૩ ૬ ૧
૧૧	૪ ૨ ૬ ૪૮	૪ ૨ ૫ ૭ ૭	૪ ૨ ૫ ૦ ૫	૪ ૨ ૪ ૩ ૪
૧૨	૪ ૧૩ ૭ ૫૮	૪ ૧૩ ૬ ૭ ૪	૪ ૧૩ ૫ ૮ ૦	૪ ૧૩ ૫ ૦ ૬
૧૩	૫ ૮ ૮ ૬ ૬	૫ ૮ ૭ ૭ ૦	૫ ૮ ૬ ૭ ૪	૫ ૮ ૫ ૭ ૮
૧૪	૬ ૩ ૮ ૭ ૪	૬ ૩ ૮ ૬ ૬	૬ ૩ ૭ ૫ ૮	૬ ૩ ૬ ૫ ૧
૧૫	૬ ૧૪ ૧૦ ૮ ૩	૬ ૧૪ ૮ ૬ ૩	૬ ૧૪ ૮ ૪ ૩	૬ ૧૪ ૭ ૨ ૩
૧૬	૧૩ ૨ ૮ ૫ ૭	૧૩ ૨ ૬ ૨ ૮	૧૩ ૨ ૪ ૦ ૨	૧૩ ૨ ૧ ૭ ૫
૧૭	૧૩ ૧૩ ૮ ૬ ૬	૧૩ ૧૩ ૭ ૨ ૨	૧૩ ૧૩ ૮ ૬ ૬	૧૩ ૧૩ ૨ ૪ ૭
૧૮	૨૭ ૧૧ ૭ ૩ ૨	૨૭ ૧૧ ૨ ૫ ૨	૨૭ ૧૦ ૮ ૭ ૨	૨૭ ૧૦ ૪ ૮ ૪
૧૯	૪૧ ૮ ૪ ૮ ૮	૪૧ ૮ ૮ ૧ ૮	૪૧ ૮ ૨ ૫ ૮	૪૧ ૭ ૭ ૪ ૨
૨૦	૫૫ ૭ ૨ ૬ ૪	૫૫ ૬ ૫ ૦ ૪	૫૫ ૫ ૭ ૪ ૫	૫૫ ૪ ૮ ૮ ૮
૨૧	૬૮ ૫ ૦ ૩ ૦	૬૮ ૪ ૦ ૩ ૦	૬૮ ૩ ૦ ૩ ૨	૬૮ ૨ ૦ ૩ ૬
૨૨	૮૩ ૨ ૮ ૮ ૬	૮૩ ૧ ૭ ૫ ૬	૮૩ ૦ ૫ ૧ ૮	૮૨ ૧૫ ૨ ૮ ૪
૨૩	૯૭ ૦ ૭ ૬ ૨	૯૬ ૧૫ ૨ ૮ ૨	૯૬ ૧૩ ૧૦ ૦ ૫	૯૬ ૧૨ ૫ ૩ ૧
૨૪	૧૧૦ ૧૪ ૫ ૨ ૮	૧૧૦ ૧૦ ૧૦ ૦ ૮	૧૧૦ ૧૧ ૨ ૮ ૧	૧૧૦ ૮ ૭ ૭ ૮
૨૫	૧૨૪ ૧૨ ૨ ૧ ૪	૧૨૪ ૧૦ ૫ ૩ ૪	૧૨૪ ૮ ૭ ૭ ૮	૧૨૪ ૬ ૧૦ ૨ ૬
૨૬	૧૩૮ ૧૦ ૦ ૬ ૦	૧૩૮ ૮ ૦ ૬ ૦	૧૩૮ ૬ ૦ ૬ ૪	૧૩૮ ૪ ૦ ૧ ૩
૨૭	૨૭૭ ૪ ૧ ૨ ૪	૨૭૭ ૦ ૧ ૨ ૧	૨૭૬ ૧૨ ૧ ૨ ૮	૨૭૬ ૮ ૧ ૪ ૬
૨૮	૪૧૫ ૧૪ ૧ ૮ ૧	૪૧૫ ૮ ૧ ૮ ૧	૪૧૫ ૨ ૧ ૮ ૪	૪૧૪ ૧૨ ૨ ૨ ૦
૨૯	૫૫૪ ૮ ૨ ૪ ૦	૫૫૪ ૦ ૨ ૪ ૨	૫૫૩ ૮ ૨ ૫ ૮	૫૫૩ ૦ ૨ ૮ ૩
૩૦	૬૮૩ ૨ ૩ ૦ ૩	૬૮૨ ૮ ૩ ૦ ૨	૬૮૧ ૧૪ ૩ ૨ ૪	૬૮૧ ૪ ૩ ૬ ૭
૩૧	૮૩૧ ૧૨ ૩ ૬ ૩	૮૩૧ ૦ ૩ ૬ ૩	૮૩૦ ૪ ૩ ૮ ૮	૮૨૮ ૮ ૪ ૪ ૦
૩૨	૯૭૦ ૬ ૪ ૨ ૪	૯૬૮ ૮ ૪ ૨ ૪	૯૬૮ ૧૦ ૪ ૫ ૪	૯૬૭ ૧૨ ૫ ૧ ૪
૩૩	૧૧૦૮ ૦ ૪ ૮ ૪	૧૧૦૮ ૦ ૪ ૮ ૪	૧૧૦૭ ૦ ૫ ૧ ૮	૧૧૦૬ ૦ ૫ ૮ ૭
૩૪	૧૨૪૭ ૧૦ ૫ ૪ ૧	૧૨૪૬ ૮ ૫ ૪ ૫	૧૨૪૫ ૬ ૫ ૮ ૩	૧૨૪૪ ૪ ૬ ૬ ૧
૩૫	૧૩૮૬ ૪ ૦ ૬ ૦	૧૩૮૫ ૦ ૬ ૦ ૫	૧૩૮૩ ૧૨ ૬ ૦ ૪ ૮	૧૩૮૨ ૮ ૭ ૩ ૪
૩૬	૨૧૫૭ ૮ ૦ ૧ ૨	૨૧૫૦ ૧ ૦ ૧ ૧	૨૧૫૭ ૮ ૦ ૬ ૭	૨૧૫૬ ૧ ૨ ૬ ૮
૩૭	૨૧૫૮ ૧૩ ૬ ૧ ૮	૨૧૫૫ ૧ ૬ ૧ ૭	૨૧૫૧ ૫ ૭ ૪ ૫	૨૧૫૦ ૮ ૧૦ ૦ ૩
૩૮	૫૫૪૫ ૨ ૦ ૨ ૫	૫૫૪૦ ૨ ૦ ૨ ૩	૫૫૩૫ ૨ ૧ ૮ ૪	૫૫૩૦ ૨ ૫ ૩ ૭
૩૯	૬૮૩૧ ૬ ૬ ૩ ૨	૬૮૨૫ ૨ ૬ ૨ ૮	૬૮૧૮ ૧૪ ૮ ૪ ૩	૬૮૧૨ ૧૧ ૦ ૭ ૨
૪૦	૧૩૮૬૨ ૧૩ ૦ ૧ ૪	૧૩૮૫૦ ૫ ૦ ૫ ૮	૧૩૮૩૭ ૧૩ ૪ ૮ ૬	૧૩૮૨૫ ૬ ૧ ૪ ૪
૪૧	૨૭૭૪ ૧૦ ૧ ૨ ૮	૨૭૭૦ ૧૦ ૧ ૧ ૮	૨૭૬૭ ૧૦ ૮ ૭ ૨	૨૭૬૫ ૧૨ ૨ ૮ ૮

अग्रेल दुईना हिसाब (पाँडना इपीअ) शि १-पात्र थी शि १-पात्रा आना सु रि.

रकम	१-पत्र (१-पात्र)	१-पत्र (१-पात्र)	१-पत्र (१-पात्र)	१-पत्र (१-पात्र)
पेन्स	३ आ, पै,	३, आ, प,	३, आ, पै,	३, आ, पै
१	० ० ११ ०५	० ० ११ ०४	० ० ११ ०३	० ० ११ ०२
२	० १ १० १०	० १ १० ०८	० १ १० ०६	० १ १० ०४
३	० २ ८ १५	० २ ८ १२	० २ ८ ०९	० २ ८ ०६
४	० ४ ७ २५	० ४ ७ २०	० ४ ७ १५	० ४ ७ १०
५	० ५ ६ ३०	० ५ ६ २४	० ५ ६ १८	० ५ ६ १२
६	० ११ ० ६०	० ११ ० ४८	० ११ ० ३६	० ११ ० २४
७	१ ६ १ २०	१ ६ ० ८७	१ ६ ० ७३	१ ६ ० ४८
८	२ १ १ ८१	२ १ १ ४५	२ १ १ ०१	२ १ ० ७१
९	२ १२ २ ४१	२ १२ १ ८५	२ १२ १ ४६	२ १२ ० ८८
१०	३ ७ ३ ०२	३ ७ २ ४२	३ ७ १ ८३	३ ७ १ २३
११	४ २ ३ ६२	४ २ २ ८१	४ २ २ १८	४ २ १ ४८
१२	४ १३ ४ २३	४ १३ ३ ३८	४ १३ २ ५६	४ १३ १ ७३
१३	५ ८ ४ ८३	५ ८ ३ ८८	५ ८ २ ८२	५ ८ १ ८८
१४	६ ३ ५ ४३	६ ३ ४ ३६	६ ३ ३ २८	६ ३ २ ०२
१५	६ १४ ६ ०४	६ १४ ४ ८५	६ १४ ३ ६६	६ १४ २ ४७
१६	१३ १ ११ ४१	१३ १ ८ २१	१३ १ ६ ८५	१३ १ ४ ७०
१७	१३ १३ ० ०८	१३ १२ ८ ७०	१३ १२ ७ ३२	१३ १२ ४ ८५
१८	२७ १० ० १७	२७ ८ ७ ४०	२७ ८ २ ६४	२७ ८ ८ ८०
१९	२१ ७ ० ०५	४१ ६ ५ ११	४१ ५ ८ ८७	४१ ५ २ ८५
२०	५५ ४ ० ३४	५५ ३ २ ८१	५५ २ ५ २८	५५ १ ७ ८०
२१	६८ १ ० ४३	६८ ० ० ५१	६८ १५ ० ६२	६८ १४ ० ७५
२२	८२ १४ ० ५१	८२ १२ १० २२	८२ ११ ७ ८४	८२ १० ५ ७०
२३	८६ ११ ० ६०	८६ ८ ७ ८२	८६ ८ ३ २७	८६ ६ १ ० ६५
२४	११० ८ ० ६८	११० ६ ५ ६२	११० ४ १० ५८	११० ३ ३ ६०
२५	१२४ ५ ० ७७	१२४ ३ २ ३३	१२४ १ ५ ८२	१२३ १५ ८ ५१
२६	१३८ २ ० ८६	१३८ ० १ ०३	१३७ १४ १ २४	१३७ १२ १ ५०
२७	२७६ ४ १ ७२	२७६ ० २ ०७	२७५ १२ २ ४८	२७५ ८ ३ ०१
२८	४१४ ६ २ ५८	४१४ ० ३ १०	४१३ १० ३ ७४	४१३ ४ ४ ५२
२९	५५२ ८ ३ ४५	५५२ ० ४ १४	५५१ ८ ४ ८८	५५१ ० ६ ०२
३०	६८० १० ४ ३१	६८० ० ५ १७	६८८ ६ ६ २४	६८८ १२ ७ ५३
३१	८०८ १२ ५ १७	८२८ ० ६ २१	८२७ ४ ७ ४८	८२६ ८ ८ ०४
३२	८६६ १४ ६ ०४	८६६ ० ७ २४	८६५ २ ८ ७४	८६४ ४ १० ५४
३३	११०५ ० ६ ८०	११०४ ० ८ २८	११०३ ० ८ ८८	११०२ १ ० ०५
३४	१२१३ २ ७ ७६	१२४२ ० ८ ३१	१२४० १४ ११ २४	१२३८ १३ १ ५६
३५	१३८१ ४ ८ ६३	१३८० ० १० ३५	१३७८ १३ ० ४८	१३७७ ८ ३ ०६
३६	२७६० ८ ५ २६	२७६० १ ८ ७०	२७५७ १० ० ८८	२७५५ २ ६ १३
३७	४१४३ १४ १ ८८	४१४० २ ७ ०५	४१३६ ७ १ ४८	४१३२ ११ ८ २०
३८	५५२५ २ १० ५३	५५२० ३ ५ ४०	५५१५ ४ १ ८८	५५१० ५ ० २६
३९	६८०६ ७ ७ १६	६८०० ४ ८ ७५	६८८४ १ २ ४७	६८८३ १४ ३ ३३
४०	१३८१२ १५ १ ३३	१३८०० ८ ७ ५०	१३७८८ २ ४ ८५	१३७७५ १२ ६ ६७
४१	२७६२५ १४ ४ ६	२७६०१ १ ३ ००	२७५७६ ४ ८ ६१	२७५५१ ४ १ ३४

અગ્રેષ્ઠ હુડીના હિસાબ (પૈડાના કૃપીઆ) શિ ૧-પાત્ર થી ૧-પાત્રાયા આતા સુધી

ક્રમ	૧-૫૧૬ (૧-પાત્ર)	૧-૫૧૬ (૧-પાત્ર)	૧-૫૧૬ (૧ પાત્રા)	૧-૫૧૬ (૧-પાત્રા)
	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,
પેન્સ ૧	૦ ૦ ૧૧ ૦૧	૦ ૦ ૧૧ ૦૦	૦ ૦ ૧૦ ૬૯	૦ ૦ ૧૦ ૬૮
૨	૦ ૧ ૧૦ ૦૨	૦ ૧ ૧૦ ૦૦	૦ ૧ ૬ ૬૮	૦ ૧ ૬ ૬૬
૩	૦ ૨ ૬ ૦૩	૦ ૨ ૬ ૦૦	૦ ૨ ૮ ૬૭	૦ ૨ ૮ ૬૪
૪	૦ ૪ ૭ ૦૪	૦ ૪ ૭ ૦૦	૦ ૪ ૬ ૮૫	૦ ૪ ૬ ૮૦
૫	૦ ૫ ૬ ૦૬	૦ ૫ ૬ ૦૦	૦ ૫ ૫ ૬૪	૦ ૫ ૫ ૮૮
શિ. ૧	૦ ૧૧ ૦ ૧૨	૦ ૧૧ ૦ ૦૧	૦ ૧૦ ૧૧ ૮૯	૦ ૧૦ ૧૧ ૦૭
૨	૧ ૬ ૦ ૨૫	૧ ૬ ૦ ૦૨	૧ ૫ ૧૧ ૭૮	૧ ૫ ૧૧ ૫૪
૩	૨ ૧ ૦ ૩૮	૨ ૧ ૦ ૦૩	૨ ૦ ૧૧ ૬૭	૨ ૦ ૧૧ ૩૨
૪	૨ ૧૨ ૦ ૫૧	૨ ૧૨ ૦ ૦૪	૨ ૧૧ ૧૧ ૫૭	૨ ૧૧ ૧૧ ૦૬
૫	૩ ૭ ૦ ૬૪	૩ ૭ ૦ ૦૫	૩ ૬ ૧૧ ૪૬	૩ ૬ ૧૦ ૮૭
૬	૪ ૨ ૦ ૭૭	૪ ૨ ૦ ૦૬	૪ ૧ ૧૧ ૩૫	૪ ૧ ૧૦ ૬૪
૭	૪ ૧૩ ૦ ૮૦	૪ ૧૩ ૦ ૦૭	૪ ૧૨ ૧૧ ૨૪	૪ ૧૨ ૧૦ ૪૨
૮	૫ ૮ ૧ ૦૩	૫ ૮ ૦ ૦૮	૫ ૭ ૧૧ ૧૪	૫ ૭ ૧૦ ૧૯
૯	૬ ૩ ૧ ૧૬	૬ ૩ ૦ ૦૯	૬ ૨ ૧૧ ૦૩	૬ ૨ ૬ ૬૭
૧૦	૬ ૧૪ ૧ ૨૯	૬ ૧૪ ૦ ૧૦	૬ ૧૩ ૧૦ ૪૨	૬ ૧૩ ૬ ૭૪
૧૧	૧૩ ૧ ૨ ૪૫	૧૩ ૧ ૦ ૨૦	૧૩ ૦ ૬ ૮૬	૧૩ ૦ ૭ ૭૨
પૈડ ૧	૧૩ ૧૨ ૨ ૫૮	૧૩ ૧૨ ૦ ૨૧	૧૩ ૧૧ ૬ ૮૫	૧૩ ૧૧ ૭ ૪૯
૨	૨૭ ૮ ૫ ૧૬	૨૭ ૮ ૦ ૪૨	૨૭ ૭ ૭ ૭૦	૨૭ ૭ ૨ ૬૯
૩	૪૧ ૪ ૭ ૭૪	૪૧ ૪ ૦ ૬૪	૪૧ ૩ ૫ ૫૫	૪૧ ૨ ૧૦ ૪૮
૪	૫૫ ૦ ૧૦ ૩૨	૫૫ ૦ ૦ ૮૫	૫૪ ૧૫ ૩ ૪૧	૫૪ ૧૪ ૫ ૬૮
૫	૬૮ ૧૩ ૦ ૬૦	૬૮ ૧૨ ૧ ૦૭	૬૮ ૧૧ ૧ ૨૬	૬૮ ૧૦ ૧ ૪૭
૬	૮૨ ૬ ૩ ૪૮	૮૨ ૮ ૧ ૨૮	૮૨ ૬ ૧૧ ૧૧	૮૨ ૫ ૮ ૬૭
૭	૯૬ ૫ ૬ ૦૬	૯૬ ૪ ૧ ૫૦	૯૬ ૨ ૮ ૬૭	૯૬ ૧ ૪ ૪૭
૮	૧૧૦ ૧ ૮ ૬૪	૧૧૦ ૦ ૧ ૧૧	૧૦૬ ૧૪ ૬ ૮૨	૧૦૬ ૧૨ ૧૧ ૬૬
૯	૧૨૩ ૧૩ ૧૧ ૨૦	૧૨૩ ૧૨ ૧ ૬૩	૧૨૩ ૧૦ ૪ ૬૭	૧૨૩ ૮ ૭ ૪૬
૧૦	૧૩૭ ૧૦ ૧ ૮૦	૧૩૭ ૮ ૨ ૧૪	૧૩૭ ૬ ૨ ૫૩	૧૩૭ ૪ ૨ ૬૬
૨૦	૨૭૫ ૪ ૩ ૬૧	૨૭૫ ૦ ૪ ૨૯	૨૭૪ ૧૨ ૫ ૦૬	૨૭૪ ૮ ૫ ૬૧
૩૦	૪૧૨ ૧૪ ૫ ૪૧	૪૧૨ ૮ ૧ ૪૪	૪૧૨ ૨ ૭ ૫૬	૪૧૧ ૧૨ ૮ ૮૭
૪૦	૫૫૦ ૮ ૭ ૨૨	૫૫૦ ૦ ૮ ૫૯	૫૪૯ ૮ ૧૦ ૧૩	૫૪૯ ૦ ૧૧ ૮૩
૫૦	૬૮૮ ૨ ૬ ૦૩	૬૮૭ ૮ ૧૦ ૭૪	૬૮૬ ૧૧ ૦ ૬૬	૬૮૬ ૫ ૨ ૭૯
૬૦	૮૨૫ ૧૨ ૧૦ ૮૩	૮૨૫ ૧ ૦ ૮૯	૮૨૪ ૫ ૩ ૧૯	૮૨૩ ૬ ૫ ૭૫
૭૦	૯૬૩ ૭ ૦ ૬૪	૯૬૨ ૬ ૩ ૦૪	૯૬૧ ૧૧ ૫ ૭૩	૯૬૦ ૧૩ ૮ ૭૧
૮૦	૧૧૦૧ ૧ ૨ ૪૫	૧૧૦૦ ૧ ૫ ૧૮	૧૦૯૯ ૧ ૮ ૨૬	૧૦૯૮ ૧ ૧૧ ૬૭
૯૦	૧૨૩૮ ૧૧ ૪ ૨૫	૧૨૩૭ ૬ ૭ ૩૩	૧૨૩૬ ૭ ૧૦ ૭૯	૧૨૩૫ ૬ ૨ ૬૩
૧૦૦	૧૩૭૬ ૫ ૬ ૦૬	૧૩૭૫ ૧ ૬ ૪૮	૧૩૭૩ ૧૪ ૧ ૩૩	૧૩૭૨ ૧૦ ૫ ૫૬
૨૦૦	૨૭૫૨ ૧૧ ૦ ૧૨	૨૭૫૦ ૩ ૬ ૮૭	૨૭૪૭ ૧૨ ૨ ૬૬	૨૭૪૫ ૪ ૧૧ ૧૬
૩૦૦	૪૧૨૯ ૦ ૬ ૧૯	૪૧૨૫ ૫ ૪ ૫૫	૪૧૨૧ ૧૦ ૩ ૬૯	૪૧૧૭ ૧૫ ૪ ૭૯
૪૦૦	૫૫૦૫ ૧ ૦ ૨૫	૫૫૦૦ ૧૧ ૧ ૬૪	૫૪૯૫ ૮ ૫ ૩૨	૫૪૯૦ ૬ ૧૦ ૩૬
૫૦૦	૬૮૮૧ ૧૧ ૬ ૩૦	૬૮૭૫ ૧ ૧૧ ૪૩	૬૮૬૯ ૬ ૬ ૬૫	૬૮૬૩ ૪ ૩ ૯૮
૧૦૦૦	૧૩૭૬૩ ૭ ૦ ૬૪	૧૩૭૫૧ ૧ ૧૦ ૮૬	૧૩૭૩૧ ૧૩ ૧ ૩૦	૧૩૭૨૬ ૮ ૭ ૬૭
૨૦૦૦	૨૭૫૨૬ ૧૪ ૧ ૨૯	૨૭૫૧૨ ૩ ૬ ૭૨	૨૭૪૭૭ ૧૦ ૨ ૬૧	૨૭૪૫૩ ૧ ૩ ૬૫

અ મેલ હુડીના હિસાબ (પાડના રૂપીઆ) શિ ૧-પા-૦ થી શિ ૧-પા-૦૧૧ આના મુ ૧.

રકમ	૧-૫૩ (૧-૧૧-૦૧)	-૫૩૩ ૧-૫ ૦૧	૧-૧૩૩ (૧-૫૧-૦૧)	૧-૫૩૩ (૧-૫૧-૦૧૧)
પિન્સ	૩ આ, પે	૩, ૧૧ પે,	૩૧, આ, પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૦ ૬૭	૦ ૦ ૧૦ ૬૬	૦ ૦ ૧૦ ૬૫	૦ ૦ ૧૦ ૬૪
૨	૦ ૧ ૬ ૮૮	૦ ૧ ૬ ૮૨	૦ ૧ ૬ ૮૦	૦ ૧ ૬ ૮૮
૩	૦ ૨ ૮ ૬૧	૦ ૨ ૮ ૮૮	૦ ૨ ૮ ૮૫	૦ ૨ ૮ ૮૨
૪	૦ ૪ ૬ ૮૫	૦ ૪ ૬ ૮૦	૦ ૪ ૬ ૭૫	૦ ૪ ૬ ૭૧
૫	૦ ૫ ૫ ૮૦	૦ ૫ ૫ ૭૫	૦ ૫ ૫ ૭૧	૦ ૫ ૫ ૫૫
૬	૦ ૧૦ ૧૧ ૬૫	૦ ૧૦ ૧૧ ૫૩	૦ ૧૦ ૧૧ ૫૨	૦ ૧૦ ૧૧ ૩૦
૭	૧ ૫ ૧૧ ૩૧	૧ ૫ ૧૧ ૦૭	૧ ૫ ૧૦ ૮૪	૧ ૫ ૧૦ ૬૧
૮	૨ ૦ ૧૦ ૬૭	૨ ૦ ૧૦ ૬૧	૨ ૦ ૧૦ ૨૬	૨ ૦ ૧૦ ૬૧
૯	૨ ૧૧ ૧૦ ૬૨	૨ ૧૧ ૧૦ ૧૫	૨ ૧૧ ૬ ૬૮	૨ ૧૧ ૬ ૨૨
૧૦	૩ ૬ ૧૦ ૨૮	૬ ૬ ૬ ૬૮	૩ ૬ ૬ ૧૧	૩ ૬ ૬ ૫૨
૧૧	૪ ૧ ૬ ૬૪	૪ ૧ ૬ ૨૩	૪ ૧ ૬ ૫૩	૪ ૧ ૬ ૭૮૩
૧૨	૪ ૧૨ ૬ ૫૬	૪ ૧૨ ૬ ૭૭	૪ ૧૨ ૭ ૬૫	૪ ૧૨ ૭ ૧૩
૧૩	૫ ૭ ૬ ૨૫	૫ ૭ ૬ ૩૧	૫ ૭ ૭ ૩૭	૫ ૭ ૬ ૪૪
૧૪	૬ ૨ ૬ ૬૧	૬ ૨ ૭ ૮૫	૬ ૨ ૬ ૮૦	૬ ૨ ૫ ૭૫
૧૫	૬ ૧૩ ૬ ૫૭	૬ ૧૩ ૭ ૩૬	૬ ૧૩ ૬ ૨૨	૬ ૧૩ ૫ ૦૫
૧૬	૧૩ ૦ ૫ ૪૮	૧૩ ૦ ૩ ૨૫	૧૩ ૦ ૧ ૦૨	૧૨ ૧૫ ૧૦ ૮૦
૧૭	૧૩ ૧૧ ૫ ૧૪	૧૩ ૧૧ ૨ ૭૫	૧૩ ૧૧ ૦ ૪૪	૧૩ ૧૦ ૧૦ ૧૦
૧૮	૨૭ ૬ ૧૦ ૨૮	૨૭ ૬ ૫ ૫૮	૨૭ ૬ ૦ ૮૬	૨૭ ૫ ૮ ૦૧
૧૯	૪૧ ૨ ૩ ૪૨	૪૧ ૧ ૮ ૩૮	૪૧ ૧ ૧ ૩૪	૪૧ ૦ ૧ ૩૨
૨૦	૫૪ ૧૦ ૮ ૫૭	૫૪ ૧૨ ૧૧ ૧૭	૫૪ ૧૨ ૧ ૭૬	૫૪ ૧૧ ૪ ૧૩
૨૧	૬ ૮ ૬ ૧૭૧	૬ ૮ ૬ ૧૬૫	૬ ૮ ૭ ૨ ૨૪	૬ ૮ ૬ ૨ ૫૪
૨૨	૮૨ ૪ ૬ ૮૫	૮૨ ૩ ૪ ૭૫	૮૨ ૩ ૨ ૧૬	૮૨ ૧ ૦ ૬૫
૨૩	૯૫ ૦ ૦ ૦૦	૯૫ ૧૪ ૭ ૫૫	૯૫ ૧૩ ૩ ૧૪	૯૫ ૧ ૧૦ ૧૬
૨૪	૧૦૬ ૧૧ ૫ ૧૪	૧૦૬ ૬ ૧ ૩૧	૧૦૬ ૮ ૩ ૫૬	૧૦૬ ૬ ૮ ૮
૨૫	૧૦૩ ૬ ૧૦ ૨૮	૧૨૩ ૫ ૧ ૪	૧૦૩ ૩ ૮ ૦૪	૧૨૩ ૧ ૧ ૬૭
૨૬	૧૩૭ ૨ ૫ ૪૨	૧૩૭ ૦ ૫ ૮૩	૧૩૫ ૧૪ ૪ ૧૬	૧૩૬ ૧૨ ૫ ૦૮
૨૭	૨૭૪ ૪ ૬ ૮૫	૨૭૪ ૦ ૧૦ ૮૭	૨૭૩ ૧૨ ૮ ૬૮	૨૭૩ ૮ ૧૦ ૧૭
૨૮	૪૧૧ ૬ ૧૦ ૨૮	૪૧૧ ૦ ૧૧ ૮૧	૪૧૦ ૧૧ ૧ ૪૭	૪૧૦ ૫ ૩ ૨૫
૨૯	૫૪૮ ૬ ૧૦ ૧	૫૪૮ ૧ ૩ ૭૫	૫૪૭ ૬ ૫ ૬૬	૫૪૭ ૧ ૮ ૩૪
૩૦	૬૮૫ ૧૧ ૫ ૧૪	૬૮૫ ૧ ૭ ૬૬	૬૮૪ ૭ ૧૦ ૪૫	૬૮૩ ૧૪ ૧ ૪૩
૩૧	૮૨૨ ૧૩ ૮ ૫૭	૮૨૨ ૧ ૧૧ ૬૩	૮૨૧ ૬ ૦ ૬૫	૮૨૦ ૧૦ ૧ ૫૧
૩૨	૯૬૦ ૦ ૦ ૦૦	૯૬૮ ૨ ૩ ૫૭	૯૫૮ ૪ ૭ ૧૬	૯૫૭ ૬ ૧૧ ૬૦
૩૩	૧૦૬૦ ૨ ૩ ૪૨	૧૦૬૫ ૨ ૧ ૧૧	૧૦૬૫ ૨ ૧૧ ૬૩	૧૦૬૪ ૩ ૪ ૬૬
૩૪	૧૨૩૪ ૪ ૬ ૮૫	૧૨૩૩ ૨ ૧૧ ૪૫	૧૨૩૨ ૧ ૪ ૪૨	૧૨૩૦ ૧૫ ૬ ૭૭
૩૫	૧૩૭૧ ૬ ૧૦ ૦૮	૧૩૭૦ ૩ ૩ ૩૬	૧૩૬૮ ૧૫ ૮ ૮૧	૧૩૬૭ ૧૨ ૨ ૮૬
૩૬	૧૭૪૨ ૧૩ ૮ ૫૭	૧૭૪૦ ૬ ૬ ૮૮	૧૭૩૭ ૧૫ ૦ ૮૩	૧૭૩૫ ૮ ૫ ૭૨
૩૭	૪૧૧૪ ૪ ૬ ૮૫	૪૧૧૦ ૬ ૧૦ ૧૮	૪૧૦૬ ૧૫ ૧ ૭૫	૪૧૦૫ ૪ ૮ ૫૬
૩૮	૫૪૮૫ ૧૧ ૫ ૧૪	૫૪૮૦ ૧૩ ૧ ૫૭	૫૪૭૫ ૧૪ ૧૧ ૬૭	૫૪૭૧ ૦ ૧૧ ૪૧
૩૯	૬૮૫૭ ૨ ૩ ૪૨	૬૮૫૧ ૦ ૪ ૮૬	૬૮૫૮ ૧૪ ૮ ૧૬	૬૮૫૮ ૧૩ ૨ ૩૧
૪૦	૧૩૭૧ ૪ ૬ ૮૫	૧૩૭૦૨ ૦ ૮ ૬૩	૧૩૬૮૬ ૧૩ ૫ ૧૬	૧૩૬૭૭ ૧૦ ૧ ૬૩
૪૦૦	૨૭૪૦ ૬ ૧ ૭૧	૨૭૪૦૪ ૧ ૧ ૮૬	૨૭૩૭૮ ૧૦ ૧૦ ૩૬	૨૭૩૫૫ ૪ ૬ ૨૭

[illegible]

અંગ્રેજ હુડીના હિસાબ (પીડિતો રૂપીઆ) શિ ૧-પાઠ થી શિ ૧-પાઠના આંકો મુજબ

રકમ	૧-૫૧૧ (૧-પાઠ)	૧-૫૧૫ (૧-પાઠ)	૧-૫૩૩ (૧-પાઠ)	૧-૫૬૭ (૧-પાઠ)
પેન્સ	૩૧ આ પૈ	૩૧ આ, પૈ	૩૧, આ, પૈ	૩, આ, પૈ
૧	૦ ૦ ૧૦ ૮૫	૦ ૦ ૧૦ ૮૪	૦ ૦ ૧૦ ૮૩	૦ ૦ ૧૦ ૮૨
૨	૦ ૧ ૮ ૭૧	૦ ૧ ૮ ૬૯	૦ ૧ ૮ ૬૭	૦ ૧ ૮ ૬૫
૩	૦ ૨ ૮ ૫૬	૦ ૨ ૮ ૫૩	૦ ૨ ૮ ૫૦	૦ ૨ ૮ ૪૭
૪	૦ ૪ ૬ ૨૭	૦ ૪ ૬ ૨૨	૦ ૪ ૬ ૧૮	૦ ૪ ૬ ૧૩
૫	૦ ૫ ૫ ૧૩	૦ ૫ ૫ ૦૭	૦ ૫ ૫ ૦૧	૦ ૫ ૪ ૬૫
૬	૦ ૧૦ ૧૦ ૨૬	૦ ૧૦ ૧૦ ૧૪	૦ ૧૦ ૧૦ ૦૩	૦ ૧૦ ૮ ૯૧
૭	૧ ૫ ૮ ૫૨	૧ ૫ ૮ ૨૯	૧ ૫ ૮ ૦૬	૧ ૫ ૭ ૮૩
૮	૨ ૦ ૬ ૭૮	૨ ૦ ૬ ૪૩	૨ ૦ ૬ ૦૯	૨ ૦ ૫ ૭૫
૯	૨ ૧૧ ૫ ૦૪	૨ ૧૧ ૪ ૧૮	૨ ૧૧ ૪ ૧૨	૨ ૧૧ ૩ ૬૬
૧૦	૩ ૬ ૩ ૩૦	૩ ૬ ૨ ૭૩	૩ ૬ ૨ ૩૫	૩ ૬ ૧ ૫૮
૧૧	૪ ૧ ૧ ૫૬	૪ ૧ ૦ ૮૭	૪ ૧ ૦ ૧૯	૪ ૦ ૧ ૧ ૫૦
૧૨	૪ ૧૧ ૧૧ ૮૩	૪ ૧૧ ૧૧ ૦૨	૪ ૧૧ ૧૦ ૩૨	૪ ૧૧ ૮ ૪૨
૧૩	૫ ૬ ૧૦ ૦૯	૫ ૬ ૮ ૧૭	૫ ૬ ૮ ૨૫	૫ ૬ ૭ ૩૩
૧૪	૬ ૧ ૮ ૩૫	૬ ૧ ૭ ૩૧	૬ ૧ ૬ ૨૮	૬ ૧ ૫ ૨૫
૧૫	૬ ૧૨ ૬ ૬૧	૬ ૧૨ ૫ ૪૬	૬ ૧૨ ૪ ૩૧	૬ ૧૨ ૩ ૧૭
૧૬	૧૨ ૧૪ ૨ ૬૬	૧૨ ૧૪ ૦ ૭૮	૧૨ ૧૩ ૧૦ ૬૦	૧૨ ૧૩ ૮ ૪૨
૧૭	૧૩ ૮ ૧ ૨૨	૧૩ ૮ ૧૦ ૬૩	૧૩ ૮ ૮ ૬૩	૧૩ ૮ ૬ ૩૪
૧૮	૨૭ ૨ ૨ ૪૫	૨૭ ૧ ૮ ૮૬	૨૭ ૧ ૫ ૨૬	૨૭ ૧ ૦ ૬૮
૧૯	૪૦ ૧૧ ૩ ૬૮	૪૦ ૧૦ ૮ ૭૯	૪૦ ૧૦ ૧ ૬૦	૪૦ ૮ ૬ ૦૩
૨૦	૫૪ ૪ ૪ ૬૯	૫૪ ૩ ૭ ૭૨	૫૪ ૨ ૧૦ ૫૩	૫૪ ૨ ૧ ૩૭
૨૧	૬૭ ૧૩ ૬ ૧૪	૬૭ ૧૨ ૬ ૬૫	૬૭ ૧૧ ૭ ૧૭	૬૭ ૧૦ ૭ ૭૧
૨૨	૮૧ ૬ ૭ ૩૭	૮૧ ૫ ૫ ૫૮	૮૧ ૪ ૩ ૮૦	૮૧ ૩ ૨ ૦૬
૨૩	૯૪ ૧૫ ૮ ૬૦	૯૪ ૧૪ ૪ ૫૧	૯૪ ૧૩ ૧૦ ૪૪	૯૪ ૧૧ ૮ ૪૦
૨૪	૧૦૮ ૮ ૬ ૮૩	૧૦૮ ૭ ૩ ૪૪	૧૦૮ ૫ ૮ ૦૭	૧૦૮ ૪ ૨ ૭૪
૨૫	૧૨૨ ૧ ૧ ૦૬	૧૨૨ ૦ ૨ ૩૭	૧૨૧ ૧૪ ૫ ૭૧	૧૨૧ ૧૨ ૮ ૦૯
૨૬	૧૩૫ ૧૧ ૦ ૨૯	૧૩૫ ૮ ૧ ૩૦	૧૩૫ ૭ ૨ ૩૪	૧૩૫ ૫ ૭ ૪૩
૨૭	૨૭૧ ૬ ૦ ૫૯	૨૭૧ ૨ ૨ ૬૮	૨૭૦ ૧૪ ૪ ૬૯	૨૭૦ ૧૦ ૨ ૮૭
૨૮	૪૦૫ ૧ ૦ ૮૯	૪૦૬ ૧૧ ૩ ૬૦	૪૦૬ ૫ ૧૦ ૦૪	૪૦૫ ૧૫ ૧ ૩૦
૨૯	૫૪૨ ૧૨ ૧ ૧૮	૫૪૨ ૪ ૫ ૨૧	૫૪૧ ૧૨ ૮ ૩૯	૫૪૧ ૫ ૧ ૭૪
૩૦	૬૭૮ ૭ ૧ ૪૮	૬૭૭ ૧૩ ૬ ૫૧	૬૭૭ ૩ ૬ ૭૪	૬૭૬ ૧૦ ૫ ૧૮
૩૧	૮૧૪ ૨ ૧ ૭૮	૮૧૩ ૬ ૭ ૮૧	૮૧૨ ૧૧ ૦ ૦૯	૮૧૧ ૬ ૫ ૨૬
૩૨	૯૪૮ ૧૩ ૨ ૦૭	૯૪૮ ૧૫ ૮ ૧૧	૯૪૮ ૨ ૪ ૪૬	૯૪૭ ૧૫ ૪ ૦૫
૩૩	૧૦૮૫ ૮ ૨ ૩૭	૧૦૮૪ ૮ ૧૦ ૪૨	૧૦૮૩ ૮ ૬ ૭૯	૧૦૮૨ ૧૦ ૩ ૪૮
૩૪	૧૨૨૧ ૩ ૨ ૬૭	૧૨૨૦ ૧ ૧૧ ૫૧	૧૨૧૮ ૦ ૮ ૧૪	૧૨૧૭ ૬ ૫ ૬૨
૩૫	૧૩૫૬ ૧૪ ૨ ૬૬	૧૩૫૫ ૧૧ ૧ ૦૨	૧૩૫૪ ૭ ૧૧ ૪૯	૧૩૫૩ ૬ ૧૦ ૪૬
૩૬	૨૭૧૩ ૧૨ ૫ ૬૩	૨૭૧૧ ૬ ૨ ૦૫	૨૭૦૮ ૧૫ ૧૦ ૯૮	૨૭૦૬ ૮ ૧૦ ૬૨
૩૭	૪૦૭૦ ૧૦ ૮ ૬૦	૪૦૬૭ ૧ ૩ ૦૮	૪૦૬૩ ૭ ૧૦ ૪૭	૪૦૫૯ ૧૪ ૭ ૭૮
૩૮	૫૪૭૭ ૮ ૧૧ ૮૭	૫૪૭૨ ૧૨ ૪ ૧૦	૫૪૧૭ ૧૫ ૮ ૬૬	૫૪૧૩ ૩ ૬ ૪૧
૩૯	૬૭૮૪ ૭ ૨ ૮૪	૬૭૭૮ ૭ ૫ ૧૩	૬૭૭૨ ૭ ૮ ૪૬	૬૭૬૬ ૮ ૩ ૮૦
૪૦	૧૩૫૬૮ ૧૪ ૫ ૬૮	૧૩૫૫૬ ૧૪ ૧૦ ૨૭	૧૩૫૪૪ ૧૫ ૬ ૬૨	૧૩૫૩૩ ૦ ૭ ૨૬
૪૧	૨૭૧૩૭ ૧૨ ૧૧ ૩૬	૨૭૧૧૩ ૧૩ ૮ ૫૪	૨૭૦૮૯ ૧૫ ૧ ૮૪	૨૭૦૬૬ ૧ ૪ ૨૨

અમલ દુપીના કિંમત (પૈાના રૂપીઆ) શિ ૧-પાના-૦ થી શિ ૩-પાના-૦૧૧ આના સુધી

રામ	૧-પાના (૧-પાના)	૧-પાના (૧-પાના ૦૧)	૧-પાના (૧-પાના ૦૧૧)	૧-પાના (૧-પાના ૦૧૧)
શિ. ૧	૦ ૦ ૧૦ ૮૧	૦ ૦ ૧૦ ૮૦	૦ ૦ ૧૦ ૮૦	૦ ૦ ૧૦ ૮૦
૨	૦ ૧ ૬ ૬૩	૦ ૧ ૬ ૬૧	૦ ૧ ૬ ૫૮	૦ ૧ ૬ ૫૭
૩	૦ ૨ ૮ ૪૫	૦ ૨ ૮ ૪૨	૦ ૨ ૮ ૩૮	૦ ૨ ૮ ૩૬
૪	૦ ૪ ૬ ૦૮	૦ ૪ ૬ ૦૩	૦ ૪ ૫ ૫૮	૦ ૪ ૫ ૫૪
૫	૦ ૫ ૪ ૬૦	૦ ૫ ૪ ૬૪	૦ ૫ ૪ ૭૮	૦ ૫ ૪ ૭૩
૬	૦ ૧૦ ૬ ૮૦	૦ ૧૦ ૬ ૬૮	૦ ૧૦ ૬ ૫૭	૦ ૧૦ ૬ ૪૬
૭	૧ ૫ ૭ ૬૦	૧ ૫ ૭ ૩૭	૧ ૫ ૭ ૧૪	૧ ૫ ૬ ૬૨
૮	૨ ૦ ૫ ૪૦	૨ ૦ ૫ ૦૬	૨ ૦ ૪ ૭૨	૨ ૦ ૪ ૩૮
૯	૨ ૧૧ ૩ ૨૧	૨ ૧૧ ૨ ૭૫	૨ ૧૧ ૨ ૨૮	૨ ૧૧ ૧ ૮૪
૧૦	૩ ૬ ૧ ૦૧	૩ ૬ ૦ ૪૪	૩ ૫ ૧ ૧ ૮૭	૩ ૫ ૧ ૧ ૩૦
૧૧	૪ ૦ ૧૦ ૮૧	૪ ૦ ૧૦ ૧૩	૪ ૦ ૬ ૪૪	૪ ૦ ૬ ૭૬
૧૨	૪ ૧૧ ૮ ૬૨	૪ ૧૧ ૭ ૮૨	૪ ૧૧ ૭ ૦૨	૪ ૧૧ ૬ ૨૨
૧૩	૫ ૬ ૬ ૪૨	૫ ૬ ૫ ૫૦	૫ ૬ ૪ ૫૮	૫ ૬ ૩ ૬૮
૧૪	૬ ૧ ૪ ૨૨	૬ ૧ ૩ ૭૮	૬ ૧ ૨ ૧૭	૬ ૧ ૧ ૧૪
૧૫	૬ ૧૨ ૨ ૦૨	૬ ૧૨ ૦ ૮૮	૬ ૧૧ ૧ ૭૪	૬ ૧૧ ૧ ૦ ૬૦
૧૬	૧૨ ૧૩ ૬ ૨૫	૧૨ ૧૩ ૪ ૦૮	૧૨ ૧૩ ૧ ૮૧	૧૨ ૧૨ ૧ ૧ ૭૫
૧૭	૧૩ ૮ ૪ ૦૫	૧૩ ૮ ૧ ૭૭	૧૩ ૭ ૧ ૪૮	૧૩ ૭ ૬ ૨૧
૧૮	૨૭ ૦ ૮ ૧૧	૨૭ ૦ ૩ ૪૪	૨૬ ૧૫ ૧ ૦ ૮૮	૨૬ ૧૫ ૬ ૪૩
૧૯	૪૦ ૮ ૦ ૧૬	૪૦ ૮ ૫ ૩૧	૪૦ ૭ ૧ ૦ ૪૮	૪૦ ૭ ૩ ૬૫
૨૦	૫૪ ૧ ૪ ૨૨	૫૪ ૦ ૭ ૦૮	૫૩ ૧૫ ૬ ૭૭	૫૩ ૧૫ ૦ ૮૭
૨૧	૬૭ ૮ ૮ ૨૮	૬૭ ૮ ૮ ૮૬	૬૭ ૭ ૬ ૪૬	૬૭ ૬ ૧ ૦ ૦૮
૨૨	૮૧ ૦ ૦ ૩૩	૮૧ ૦ ૧ ૦ ૬૩	૮૦ ૧૫ ૮ ૬૬	૮૦ ૧૪ ૭ ૩૧
૨૩	૯૪ ૧૦ ૪ ૩૬	૯૪ ૮ ૦ ૪૧	૯૪ ૭ ૮ ૪૫	૯૪ ૬ ૪ ૫૩
૨૪	૧૦૮ ૨ ૮ ૪૫	૧૦૮ ૨ ૦ ૨૮	૧૦૭ ૧૫ ૬ ૫	૧૦૭ ૧૪ ૧ ૭૪
૨૫	૧૨૧ ૧ ૦ ૫૦	૧૨૧ ૧ ૩ ૬૫	૧૨૧ ૭ ૭ ૪૪	૧૨૧ ૫ ૧ ૦ ૮૬
૨૬	૧૩૫ ૩ ૪ ૫૬	૧૩૫ ૧ ૫ ૧૩	૧૩૪ ૧૫ ૬ ૬૩	૧૩૪ ૧૩ ૮ ૧૮
૨૭	૨૭૦ ૬ ૮ ૧૨	૨૭૦ ૨ ૧ ૧ ૪૬	૨૬૮ ૧૫ ૧ ૮ ૭	૨૬૮ ૧૧ ૪ ૩૭
૨૮	૪૦૫ ૧૦ ૧ ૬૮	૪૦૫ ૪ ૫ ૧૮	૪૦૪ ૧૪ ૮ ૮૧	૪૦૪ ૮ ૦ ૫૫
૨૯	૫૪૦ ૧૩ ૧ ૨૫	૫૪૦ ૫ ૧ ૦ ૪૨	૫૩૮ ૧૪ ૩ ૭૫	૫૩૮ ૬ ૮ ૭૪
૩૦	૬૭૬ ૦ ૧૦ ૮૧	૬૭૫ ૭ ૪ ૬૫	૬૭૪ ૧૩ ૧ ૦ ૬૮	૬૭૪ ૪ ૪ ૬૩
૩૧	૮૧૧ ૪ ૩ ૩૮	૮૧૦ ૮ ૧ ૦ ૩૮	૮૦૮ ૧૩ ૦ ૬૩	૮૦૮ ૨ ૧ ૧૧
૩૨	૯૪૬ ૭ ૭ ૪૪	૯૪૫ ૧૦ ૪ ૧૧	૯૪૪ ૧૩ ૦ ૫૬	૯૪૩ ૧૫ ૬ ૩૦
૩૩	૧૦૮ ૧ ૧ ૦ ૫૦	૧૦૮ ૦ ૧ ૧ ૮ ૪	૧૦૭ ૧૨ ૭ ૫૦	૧૦૭ ૧૩ ૦ ૪૮
૩૪	૧૨૧ ૧ ૪ ૦ ૦૭	૧૨૧ ૧ ૩ ૩ ૫૭	૧૨૧ ૧ ૦ ૨ ૪૪	૧૨૧ ૧ ૧ ૧ ૬૭
૩૫	૧૩૫ ૨ ૮ ૬૩	૧૩૫ ૦ ૧ ૬ ૩૦	૧૩૪ ૧૧ ૬ ૩૮	૧૩૪ ૮ ૬ ૮૬
૩૬	૨૭૦ ૩ ૭ ૨૬	૨૭૦ ૧ ૩ ૬ ૬૧	૨૬૮ ૭ ૬ ૭૬	૨૬૮ ૧ ૭ ૭૨
૩૭	૪૦૫ ૫ ૪ ૬૦	૪૦૫ ૧૨ ૩ ૮૨	૪૦૪ ૭ ૪ ૧૫	૪૦૪ ૧૦ ૫ ૫૮
૩૮	૫૪૦ ૭ ૨ ૬૩	૫૪૦ ૧૧ ૧ ૨૩	૫૩૮ ૧૫ ૧ ૫૩	૫૩૮ ૭ ૩ ૪૪
૩૯	૬૭૬ ૮ ૦ ૧૬	૬૭૫ ૧૦ ૧ ૦ ૪૪	૬૭૪ ૧૦ ૧ ૦ ૬૦	૬૭૪ ૧૨ ૧ ૩૦
૪૦	૮૧૧ ૧ ૨ ૦ ૩૩	૮૧૦ ૭ ૬ ૦ ૮	૮૦૮ ૧૫ ૬ ૮૪	૮૦૮ ૮ ૨ ૬૧
૪૧	૯૪૬ ૧૦ ૬ ૧૭	૯૪૫ ૧૩ ૬ ૧૭	૯૪૪ ૧૧ ૭ ૬૮	૯૪૩ ૦ ૫ ૨૨

અગ્રેષ્ઠ હુડીના હસામ (પૌકના રૂપીઆ) શિ ૧-પાણ-થી શિ ૧-પાણના આના સુખી.

રકમ	૧-૫૧૩ (૧-પાણ-)	૧-૫૧૩ (૧-પાણ-)	૧-૫૧૩ (૧-પાણ-)	૧-૫૧૩ (૧-પાણ-)
	શ, આ, પૈ,	શ, આ, પૈ,	શ, આ, પૈ,	શ, આ, પૈ,
૧૦૦૦	૦ ૦ ૧૦ ૭૭	૦ ૦ ૧૦ ૭૬	૦ ૦ ૧૦ ૭૬	૦ ૦ ૧૦ ૭૫
૨૦	૦ ૧ ૮ ૫૫	૦ ૧ ૮ ૫૩	૦ ૧ ૮ ૫૨	૦ ૧ ૮ ૫૦
૩૦	૦ ૨ ૮ ૩૩	૦ ૨ ૮ ૩૦	૦ ૨ ૮ ૨૮	૦ ૨ ૮ ૨૫
૪૦	૦ ૪ ૫ ૮૮	૦ ૪ ૫ ૮૪	૦ ૪ ૫ ૮૦	૦ ૪ ૫ ૭૫
૫૦	૦ ૫ ૪ ૬૭	૦ ૫ ૪ ૬૧	૦ ૫ ૪ ૫૬	૦ ૫ ૪ ૫૦
૬૦	૦ ૧૦ ૮ ૩૪	૦ ૧૦ ૮ ૩૩	૦ ૧૦ ૮ ૧૨	૦ ૧૦ ૮ ૦૦
૭૦	૧ ૫ ૬ ૬૬	૧ ૫ ૬ ૪૬	૧ ૫ ૬ ૨૪	૧ ૫ ૬ ૦૧
૮૦	૨ ૦ ૪ ૦૪	૨ ૦ ૩ ૭૦	૨ ૦ ૩ ૩૬	૨ ૦ ૩ ૦૨
૯૦	૨ ૧૧ ૧ ૩૮	૨ ૧૧ ૦ ૬૩	૨ ૧૧ ૦ ૪૮	૨ ૧૧ ૦ ૦૩
૧૦૦	૩ ૫ ૧૦ ૭૩	૩ ૫ ૧૦ ૧૭	૩ ૫ ૮ ૬૦	૩ ૫ ૮ ૦૩
૧૧૦	૪ ૦ ૮ ૦૮	૪ ૦ ૭ ૪૦	૪ ૦ ૬ ૭૨	૪ ૦ ૬ ૦૪
૧૨૦	૪ ૧૧ ૫ ૪૩	૪ ૧૧ ૪ ૬૩	૪ ૧૧ ૩ ૮૪	૪ ૧૧ ૩ ૦૫
૧૩૦	૫ ૬ ૨ ૭૭	૫ ૬ ૧ ૮૭	૫ ૬ ૦ ૬૬	૫ ૬ ૦ ૦૬
૧૪૦	૬ ૧ ૦ ૧૨	૬ ૦ ૧૧ ૧૦	૬ ૦ ૧૦ ૦૮	૬ ૦ ૯ ૦૭
૧૫૦	૬ ૧૧ ૮ ૪૭	૬ ૧૧ ૮ ૩૪	૬ ૧૧ ૭ ૨૦	૬ ૧૧ ૬ ૦૭
૧૬૦	૧૨ ૧૨ ૮ ૫૫	૧૨ ૧૨ ૭ ૪૪	૧૨ ૧૨ ૫ ૨૮	૧૨ ૧૨ ૩ ૧૫
૧૭૦	૧૩ ૭ ૬ ૮૪	૧૩ ૭ ૫ ૬૮	૧૩ ૭ ૨ ૪૧	૧૩ ૭ ૦ ૧૫
૧૮૦	૨૬ ૧૧ ૧ ૮૮	૨૬ ૧૦ ૮ ૩૬	૨૬ ૧૪ ૪ ૮૩	૨૬ ૧૪ ૦ ૩૧
૧૯૦	૪૦ ૬ ૮ ૮૪	૪૦ ૬ ૨ ૦૪	૪૦ ૫ ૭ ૨૫	૪૦ ૫ ૦ ૫૭
૨૦૦	૫૩ ૧૪ ૩ ૭૮	૫૩ ૧૩ ૬ ૭૨	૫૩ ૧૨ ૮ ૬૬	૫૩ ૧૨ ૦ ૬૨
૨૧૦	૬૭ ૫ ૧૦ ૭૩	૬૫ ૪ ૧૧ ૪૦	૬૭ ૪ ૦ ૦૮	૬૭ ૩ ૦ ૭૮
૨૨૦	૮૦ ૧૩ ૫ ૬૮	૮૦ ૧૨ ૪ ૦૮	૮૦ ૧૧ ૨ ૫૦	૮૦ ૧૦ ૦ ૮૪
૨૩૦	૯૪ ૫ ૦ ૬૩	૯૪ ૩ ૮ ૭૬	૯૪ ૨ ૪ ૬૧	૯૪ ૧ ૧ ૧૦
૨૪૦	૧૦૭ ૧૨ ૭ ૫૭	૧૦૭ ૧૧ ૧ ૪૪	૧૦૭ ૯ ૭ ૩૩	૧૦૭ ૮ ૧ ૨૫
૨૫૦	૧૨૧ ૪ ૨ ૫૨	૧૨૧ ૨ ૬ ૧૨	૧૨૧ ૦ ૮ ૭૫	૧૨૦ ૧૫ ૧ ૪૧
૨૬૦	૧૩૪ ૧૧ ૮ ૪૭	૧૩૪ ૯ ૧૦ ૮૦	૧૩૪ ૮ ૦ ૧૬	૧૩૪ ૬ ૧ ૫૦
૨૭૦	૨૬૬ ૭ ૬ ૮૪	૨૬૬ ૩ ૮ ૬૦	૨૬૬ ૦ ૦ ૩૩	૨૬૮ ૧૨ ૪ ૧૪
૨૮૦	૪૦૪ ૩ ૪ ૪૨	૪૦૩ ૧૩ ૮ ૪૦	૪૦૩ ૮ ૦ ૫૦	૪૦૩ ૨ ૪ ૭૨
૨૯૦	૫૩૮ ૧૫ ૧ ૮૮	૫૩૮ ૭ ૭ ૨૦	૫૩૮ ૦ ૦ ૬૭	૫૩૭ ૮ ૬ ૨૮
૩૦૦	૬૭૩ ૧૦ ૧૧ ૩૬	૬૭૩ ૧ ૬ ૦૦	૬૭૩ ૮ ૦ ૮૪	૬૭૧ ૧૪ ૭ ૮૭
૩૧૦	૮૦૮ ૬ ૮ ૮૪	૮૦૭ ૧૧ ૪ ૮૦	૮૦૭ ૦ ૧ ૦૦	૮૦૬ ૪ ૮ ૪૪
૩૨૦	૯૪૩ ૨ ૬ ૩૧	૯૪૨ ૫ ૩ ૬૦	૯૪૧ ૮ ૧ ૧૭	૯૪૦ ૧૦ ૧૧ ૦૨
૩૩૦	૧૦૭૭ ૧૪ ૩ ૭૮	૧૦૭૬ ૧૫ ૨ ૪૦	૧૦૭૬ ૦ ૧ ૩૪	૧૦૭૫ ૧ ૦ ૫૮
૩૪૦	૧૨૧૨ ૧૦ ૧ ૨૬	૧૨૧૧ ૮ ૧ ૨૦	૧૨૧૦ ૮ ૧ ૫૧	૧૨૦૯ ૭ ૨ ૧૭
૩૫૦	૧૩૪૫ ૫ ૧૦ ૭૩	૧૩૪૫ ૩ ૦ ૦૧	૧૩૪૫ ૦ ૧ ૬૮	૧૩૪૩ ૧૩ ૩ ૭૪
૩૬૦	૨૬૮૪ ૧૧ ૮ ૪૭	૨૬૮૨ ૬ ૦ ૦૨	૨૬૮૦ ૦ ૩ ૩૬	૨૬૮૭ ૧૦ ૭ ૪૮
૩૭૦	૪૦૪૨ ૧ ૮ ૨૧	૪૦૩૮ ૮ ૦ ૦૩	૪૦૩૫ ૦ ૫ ૦૪	૪૦૩૧ ૭ ૧૧ ૨૪
૩૮૦	૫૩૮૮ ૭ ૬ ૮૪	૫૩૮૪ ૧૨ ૦ ૦૪	૫૩૮૦ ૦ ૬ ૭૨	૫૩૭૫ ૫ ૨ ૮૮
૩૯૦	૬૭૩૬ ૧૩ ૫ ૬૮	૬૭૩૦ ૧૫ ૦ ૦૫	૬૭૨૫ ૦ ૮ ૪૦	૬૭૧૯ ૨ ૬ ૭૪
૪૦૦	૧૩૪૭૩ ૧૦ ૧૧ ૩૬	૧૩૪૬૧ ૧૪ ૦ ૧૦	૧૩૪૫૦ ૧ ૪ ૮૧	૧૩૪૩૮ ૫ ૧ ૪૮
૪૧૦	૨૬૮૪૭ ૫ ૧૦ ૭૩	૨૬૮૨૩ ૧૨ ૦ ૨૧	૨૬૮૦૦ ૨ ૮ ૬૨	૨૬૮૭૬ ૧૦ ૨ ૮૬

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પોંડના રૂપીઆ) શિ ૧-પાના થી શિ ૧-પાનાના આના સુ િ

રકમ	૧-૫૮ (૧-પાના)	૧-૫૮૭ (૧-પાના)	૧-૫૮૮ (૧-પાના)	૧-૫૮૯ (૧-પાના)
પેન્સ	૩ આ, પે,	૩, આ, પ	૩, આ, પે,	૩, આ, પે
૧	૦ ૦ ૧૦ ૭૪	૦ ૦ ૧૦ ૭૩	૦ ૦ ૧૦ ૭૨	૦ ૦ ૧૦ ૭૧
૨	૦ ૧ ૬ ૪૮	૦ ૧ ૬ ૪૬	૦ ૧ ૬ ૪૪	૦ ૧ ૬ ૪૨
૩	૦ ૨ ૮ ૨૨	૦ ૨ ૮ ૧૯	૦ ૨ ૮ ૧૬	૦ ૨ ૮ ૧૩
૪	૦ ૪ ૫ ૭૦	૦ ૪ ૫ ૬૫	૦ ૪ ૫ ૬૧	૦ ૪ ૫ ૫૬
૫	૦ ૫ ૪ ૪૪	૦ ૫ ૪ ૩૯	૦ ૫ ૪ ૩૩	૦ ૫ ૪ ૨૭
૬	૦ ૧૦ ૮ ૮૯	૦ ૧૦ ૮ ૭૮	૦ ૧૦ ૮ ૬૭	૦ ૧૦ ૮ ૫૫
૭	૧ ૫ ૫ ૧૭	૧ ૫ ૫ ૧૬	૧ ૫ ૫ ૧૪	૧ ૫ ૫ ૧૧
૮	૨ ૦ ૨ ૬૮	૨ ૦ ૨ ૬૪	૨ ૦ ૨ ૦૧	૨ ૦ ૨ ૬૭
૯	૨ ૧૦ ૧૧ ૫૮	૨ ૧૦ ૧૧ ૧૩	૨ ૧૦ ૧૦ ૬૮	૨ ૧૦ ૧૦ ૨૩
૧૦	૩ ૫ ૮ ૪૭	૩ ૫ ૭ ૯૧	૩ ૫ ૭ ૩૫	૩ ૫ ૬ ૭૮
૧૧	૪ ૦ ૫ ૩૭	૪ ૦ ૪ ૬૯	૪ ૦ ૪ ૦૨	૪ ૦ ૩ ૩૪
૧૨	૪ ૧૧ ૨ ૨૬	૪ ૧૧ ૧ ૪૭	૪ ૧૧ ૦ ૬૮	૪ ૧૦ ૧૧ ૯૦
૧૩	૫ ૫ ૧૧ ૧૬	૫ ૫ ૧૦ ૨૬	૫ ૫ ૯ ૩૬	૫ ૫ ૮ ૪૬
૧૪	૬ ૦ ૮ ૦૫	૬ ૦ ૭ ૦૪	૬ ૦ ૬ ૦૩	૬ ૦ ૫ ૦૨
૧૫	૬ ૧૧ ૪ ૯૫	૬ ૧૧ ૩ ૮૨	૬ ૧૧ ૨ ૭૦	૬ ૧૧ ૧ ૫૭
૧૬	૧૨ ૧૨ ૧ ૦૦	૧૨ ૧૧ ૧૦ ૮૬	૧૨ ૧૧ ૮ ૭૩	૧૨ ૧૧ ૬ ૬૦
૧૭	૧૩ ૬ ૯ ૯૦	૧૩ ૬ ૭ ૬૫	૧૩ ૬ ૫ ૪૦	૧૩ ૬ ૩ ૧૫
૧૮	૨૬ ૧૩ ૭ ૮૦	૨૬ ૧૩ ૩ ૩૦	૨૬ ૧૨ ૧૦ ૮૦	૨૬ ૧૨ ૬ ૩૧
૧૯	૪૦ ૪ ૫ ૭૦	૪૦ ૩ ૧૦ ૯૫	૪૦ ૩ ૪ ૨૦	૪૦ ૨ ૯ ૪૭
૨૦	૫૩ ૧૧ ૩ ૬૦	૫૩ ૧૦ ૬ ૬૦	૫૩ ૯ ૯ ૬૧	૫૩ ૯ ૦ ૬૩
૨૧	૬૭ ૨ ૧ ૫૧	૬૭ ૧ ૨ ૨૫	૬૭ ૦ ૩ ૦૧	૬૬ ૧૫ ૩ ૭૯
૨૨	૮૦ ૮ ૧૧ ૪૧	૮૦ ૭ ૯ ૯૦	૮૦ ૬ ૮ ૪૧	૮૦ ૫ ૫ ૯૫
૨૩	૯૩ ૧૫ ૯ ૩૧	૯૩ ૧૪ ૫ ૫૫	૯૩ ૧૩ ૧ ૮૨	૯૩ ૧૧ ૧૦ ૧૧
૨૪	૧૦૭ ૬ ૭ ૨૧	૧૦૭ ૫ ૧ ૨૦	૧૦૭ ૩ ૭ ૨૨	૧૦૭ ૨ ૧ ૨૭
૨૫	૧૨૦ ૧૩ ૫ ૧૧	૧૨૦ ૧૧ ૮ ૮૫	૧૨૦ ૧૦ ૦ ૬૨	૧૨૦ ૮ ૪ ૪૩
૨૬	૧૩૪ ૪ ૩ ૦૨	૧૩૪ ૨ ૪ ૫૦	૧૩૪ ૦ ૬ ૦૩	૧૩૩ ૧૪ ૭ ૫૯
૨૭	૨૬૮ ૮ ૬ ૦૪	૨૬૮ ૪ ૯ ૦૧	૨૬૮ ૧ ૦ ૦૬	૨૬૭ ૧૩ ૩ ૧૯
૨૮	૪૦૨ ૧૨ ૯ ૦૬	૪૦૨ ૭ ૧ ૫૧	૪૦૨ ૧ ૬ ૦૯	૪૦૧ ૧૧ ૧૦ ૭૮
૨૯	૫૧૭ ૧ ૦ ૦૮	૫૩૬ ૯ ૬ ૦૨	૫૩૬ ૨ ૦ ૧૨	૫૩૫ ૧૦ ૬ ૩૮
૩૦	૬૭૧ ૫ ૩ ૧૦	૬૭૦ ૧૧ ૧૦ ૫૩	૬૭૦ ૨ ૬ ૧૫	૬૬૯ ૯ ૧ ૯૭
૩૧	૮૦૫ ૯ ૬ ૧૨	૮૦૪ ૧૪ ૩ ૦૩	૮૦૪ ૩ ૦ ૧૮	૮૦૩ ૭ ૯ ૦૭
૩૨	૯૩૯ ૧૩ ૯ ૧૪	૯૩૯ ૦ ૭ ૫૪	૯૩૮ ૩ ૬ ૨૧	૯૩૭ ૬ ૫ ૧૬
૩૩	૧૦૭૪ ૨ ૦ ૧૬	૧૦૭૩ ૩ ૦ ૦૫	૧૦૭૨ ૪ ૦ ૨૫	૧૦૭૧ ૫ ૦ ૭૬
૩૪	૧૨૦૮ ૬ ૩ ૧૮	૧૨૦૭ ૫ ૪ ૫૫	૧૨૦૬ ૪ ૬ ૨૧	૧૨૦૫ ૩ ૮ ૩૫
૩૫	૧૩૧૨ ૧૦ ૬ ૨૦	૧૩૪૧ ૭ ૯ ૦૬	૧૩૪૦ ૫ ૦ ૩૧	૧૩૩૯ ૨ ૩ ૯૫
૩૬	૨૬૮૫ ૫ ૦ ૪૧	૨૬૮૨ ૧૫ ૬ ૧૩	૨૬૮૦ ૧૦ ૦ ૬૦	૨૬૭૮ ૪ ૭ ૯૦
૩૭	૪૦૨૭ ૧૫ ૬ ૬૨	૪૦૨૪ ૭ ૩ ૧૯	૪૦૨૦ ૧૫ ૦ ૯૪	૪૦૧૭ ૬ ૧૧ ૮૬
૩૮	૫૩૭૦ ૧૦ ૦ ૮૩	૫૩૬૫ ૧૫ ૦ ૨૬	૫૩૬૧ ૪ ૧ ૨૫	૫૩૫૬ ૯ ૩ ૮૧
૩૯	૬૭૧૩ ૪ ૭ ૦૪	૬૭૦૭ ૬ ૯ ૩૨	૬૭૦૧ ૯ ૧ ૫૭	૬૬૯૫ ૧૧ ૭ ૭૭
૪૦	૮૦૫૬ ૯ ૧ ૦૯	૮૦૫૧ ૧૩ ૬ ૬૫	૮૦૪૦ ૨ ૩ ૧૪	૮૦૩૯ ૭ ૩ ૫૪
૪૧	૯૩૯૭ ૨ ૪ ૧૯	૯૩૯૨ ૧૧ ૧ ૩૧	૯૩૮૦ ૪ ૬ ૦૮	૯૩૭૮ ૧૪ ૭ ૦૯

અગ્રેજ હુડીના હિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શિ ૧-૫૫૫૩ થી ૧-૫૫૫૩૫૫ આના સુધી.

રકમ	૧-૫૫૫૩ (૧-૫૫૫૩)	૧-૫૫૫૩ (૧-૫૫૫૩)	૧-૫૫૫૩ (૧-૫૫૫૩)	૧-૫૫૫૩ (૧-૫૫૫૩)
પેન્સ	૩, આ, પૈ	૩, આ, પ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,
૧	૦ ૦ ૧૦૭૦	૦ ૦ ૧૦.૬૬	૦ ૦ ૧૦.૬૮	૦ ૦ ૧૦.૬૭
૨	૦ ૧ ૬૪૦	૦ ૧ ૬૩૮	૦ ૧ ૬૩૭	૦ ૧ ૬૩૫
૩	૦ ૨ ૮૧૧	૦ ૨ ૮૦૮	૦ ૨ ૮૦૫	૦ ૨ ૮૦૨
૪	૦ ૪ ૫૫૧	૦ ૪ ૫૪૭	૦ ૪ ૫૪૨	૦ ૪ ૫૩૮
૫	૦ ૫ ૪૨૨	૦ ૫ ૪૧૬	૦ ૫ ૪૧૧	૦ ૫ ૪૦૫
૬	૦ ૧૦ ૮૪૪	૦ ૧૦ ૮૩૩	૦ ૧૦ ૮૨૨	૦ ૧૦ ૮૧૧
૭	૧ ૫ ૪૮૬	૧ ૫ ૪૮૬	૧ ૫ ૪૮૪	૧ ૫ ૪૨૨
૮	૨ ૦ ૧૩૩	૨ ૦ ૧.૦૦	૨ ૦ ૦.૬૬	૨ ૦ ૦.૩૩
૯	૨ ૧૦ ૬૭૮	૨ ૧૦ ૬૩૩	૨ ૧૦ ૮૮૬	૨ ૧૦ ૮૪૪
૧૦	૩ ૫ ૬૨૨	૩ ૫ ૫૬૭	૩ ૫ ૫૧૧	૩ ૫ ૪૫૫
૧૧	૪ ૦ ૨૬૭	૪ ૦ ૨.૦૦	૪ ૦ ૧.૩૩	૪ ૦ ૦.૬૬
૧૨	૪ ૧૦ ૧૧૧૨	૪ ૧૦ ૧૦૩૩	૪ ૧૦ ૮૫૫	૪ ૧૦ ૮.૭૭
૧૩	૫ ૫ ૭૫૬	૫ ૫ ૬.૬૭	૫ ૫ ૫૭૮	૫ ૫ ૪૮૬
૧૪	૬ ૦ ૪૦૧	૬ ૦ ૩.૦૦	૬ ૦ ૨.૦૦	૬ ૦ ૧.૦૦
૧૫	૬ ૧૧ ૦૪૫	૬ ૧૦ ૧૧.૩૪	૬ ૧૦ ૧૦.૨૨	૬ ૧૦ ૮.૧૧
૧૬	૧૨ ૧૧ ૪૪૭	૧૨ ૧૧ ૨.૩૫	૧૨ ૧૧ ૦.૨૨	૧૨ ૧૦ ૧૦.૧૧
૧૭	૧૩ ૬ ૦૬૧	૧૩ ૫ ૧૦.૬૮	૧૩ ૫ ૮૪૫	૧૩ ૫ ૬૨૨
૧૮	૨૬ ૧૨ ૧૮૩	૨૬ ૧૧ ૬૩૬	૨૬ ૧૧ ૪૮૦	૨૬ ૧૧ ૦.૪૪
૧૯	૪૦ ૨ ૨૭૫	૪૦ ૧ ૮૦૫	૪૦ ૧ ૧૩૫	૪૦ ૦ ૬.૬૭
૨૦	૫૩ ૮ ૩૬૭	૫૩ ૭ ૬.૭૩	૫૩ ૬ ૬.૮૦	૫૩ ૬ ૦.૮૬
૨૧	૬૬ ૧૪ ૪૫૬	૬૬ ૧૩ ૫.૪૨	૬૬ ૧૨ ૬.૨૬	૬૬ ૧૧ ૭.૧૨
૨૨	૮૦ ૪ ૫૫૧	૮૦ ૩ ૪.૧૦	૮૦ ૨ ૨.૭૧	૮૦ ૧ ૧.૩૪
૨૩	૯૩ ૧૦ ૬૪૩	૯૩ ૯ ૨.૭૮	૯૩ ૭ ૧.૧૬	૯૩ ૬ ૭.૫૬
૨૪	૧૦૭ ૦ ૭૩૫	૧૦૬ ૧૫ ૧.૪૭	૧૦૬ ૧૩ ૭.૬૧	૧૦૬ ૧૨ ૧.૭૬
૨૫	૧૨૦ ૬ ૮૨૭	૧૨૦ ૫ ૦.૧૫	૧૨૦ ૩ ૪.૦૬	૧૨૦ ૧ ૮.૦૧
૨૬	૧૩૩ ૧૨ ૬૧૬	૧૩૩ ૧૦ ૧૦.૮૪	૧૩૩ ૫ ૦.૫૨	૧૩૩ ૭ ૨.૨૪
૨૭	૨૬૭ ૬ ૬૩૬	૨૬૭ ૫ ૬.૬૮	૨૬૭ ૨ ૧.૦૪	૨૬૭ ૧૪ ૪.૪૮
૨૮	૪૦૧ ૬ ૩૫૬	૪૦૧ ૦ ૮.૫૨	૪૦૦ ૧૧ ૧.૫૬	૪૦૦ ૫ ૬.૭૨
૨૯	૫૩૫ ૩ ૦૭૬	૫૩૪ ૧૧ ૭.૩૬	૫૩૪ ૪ ૨.૦૮	૫૩૩ ૧૨ ૮.૬૬
૩૦	૬૬૮ ૧૫ ૬૬૬	૬૬૮ ૬ ૬.૨૦	૬૬૭ ૧૩ ૨.૬૦	૬૬૭ ૩ ૧૧.૨૦
૩૧	૮૦૨ ૧૨ ૭૧૬	૮૦૨ ૧ ૫.૦૪	૮૦૧ ૬ ૩.૧૩	૮૦૦ ૧૧ ૧.૪૪
૩૨	૯૦૬ ૯ ૪૩૬	૯૩૫ ૧૨ ૩.૮૮	૯૩૪ ૧૫ ૩.૬૫	૯૩૪ ૨ ૩.૬૬
૩૩	૧૦૭૦ ૬ ૧.૫૮	૧૦૬૬ ૭ ૨.૭૨	૧૦૬૮ ૮ ૪.૧૭	૧૦૬૭ ૬ ૫.૬૩
૩૪	૧૨૦૪ ૨ ૧૦.૭૮	૧૨૦૩ ૨ ૧.૫૬	૧૨૦૨ ૧ ૪.૬૬	૧૨૦૧ ૦ ૮.૧૭
૩૫	૧૩૩૭ ૧૫ ૭.૮૮	૧૩૩૬ ૧૩ ૦.૪૦	૧૩૩૫ ૧૦ ૫.૨૧	૧૩૩૪ ૭ ૧૦.૪૧
૩૬	૨૫૭૫ ૧૫ ૩.૬૭	૨૬૭૩ ૧૦ ૦.૮૧	૨૬૭૧ ૪ ૧૦.૪૩	૨૬૬૮ ૧૫ ૮.૮૩
૩૭	૪૦૧૩ ૧૪ ૧૧.૬૫	૪૦૧૦ ૭ ૧.૨૨	૪૦૦૬ ૧૫ ૩.૬૫	૪૦૦૩ ૭ ૭.૨૪
૩૮	૫૩૫૧ ૧૪ ૭.૬૪	૫૩૪૭ ૪ ૧.૬૨	૫૩૪૨ ૬ ૮.૮૬	૫૩૩૭ ૧૫ ૫.૬૬
૩૯	૬૬૮૬ ૧૪ ૩.૬૩	૬૬૮૪ ૧ ૨.૦૩	૬૬૭૮ ૪ ૨.૦૮	૬૬૭૨ ૭ ૪.૦૧
૪૦	૧૩૩૭૬ ૧૨ ૭.૮૬	૧૩૩૬ ૨ ૪.૦૧	૧૩૩૫૬ ૮ ૪.૧૭	૧૩૩૪૪ ૧૪ ૮.૧૫
૪૧	૨૬૭૫૬ ૬ ૩.૭૨	૨૬૭૩૬ ૪ ૮.૧૪	૨૬૭૧૩ ૦ ૮.૩૪	૨૬૬૮૬ ૧૩ ૪.૩૦

અગ્રેલ હુડીના હિસાબ (પાંડના રૂપીઆ) શિ. ૧-૬-૭ થી શિ ૧-૬-૮૧૧ આના સુધી

રકમ	૧-૬ (૧-૬-૦)	૧-૬-૬ (૧-૬-૦૧)	૧-૬-૬ (૧-૬-૦૧૧)	૧-૬-૬ (૧-૬-૦૧૧)
૧	૩ આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,
૨	૦ ૦ ૧૦ ૬૬	૦ ૦ ૧૦ ૬૫	૦ ૦ ૧૦ ૬૪	૦ ૦ ૧૦ ૬૩
૩	૦ ૧ ૯૩૩	૦ ૧ ૯૩૧	૦ ૧ ૯૨૯	૦ ૧ ૯૨૭
૪	૦ ૨ ૮૦૦	૦ ૨ ૭૯૭	૦ ૨ ૭૯૪	૦ ૨ ૭૯૧
૫	૦ ૪ ૫૩૩	૦ ૪ ૫૨૮	૦ ૪ ૫૨૪	૦ ૪ ૫૧૯
૬	૦ ૫ ૪૦૦	૦ ૫ ૩૯૪	૦ ૫ ૩૮૮	૦ ૫ ૩૮૩
૭	૦ ૧૦ ૮૦૦	૦ ૧૦ ૭૮૮	૦ ૧૦ ૭૭૭	૦ ૧૦ ૭૬૬
૮	૧ ૫ ૪૦૦	૧ ૫ ૩૭૫	૧ ૫ ૩૫૫	૧ ૫ ૩૩૩
૯	૨ ૦ ૦૦૦	૧ ૧૫ ૧૧ ૬૬	૧ ૧૫ ૧૧ ૬૩	૧ ૧૫ ૧૧ ૦૦
૧૦	૨ ૧૦ ૮૦૦	૨ ૧૦ ૭૫૫	૨ ૧૦ ૭૧૧	૨ ૧૦ ૬૬૭
૧૧	૩ ૫ ૪૦૦	૩ ૫ ૩૪૪	૩ ૫ ૨૮૯	૩ ૫ ૨૩૩
૧૨	૪ ૦ ૦૦૦	૩ ૧૫ ૧૧ ૩૩	૩ ૧૫ ૧૦ ૬૬	૩ ૧૫ ૧૦ ૦૦
૧૩	૪ ૧૦ ૮૦૦	૪ ૧૦ ૭૨૨	૪ ૧૦ ૬૫૪	૪ ૧૦ ૫૬૭
૧૪	૫ ૫ ૪૦૦	૫ ૫ ૩૧૧	૫ ૫ ૨૨૨	૫ ૫ ૧૩૪
૧૫	૬ ૦ ૦૦૦	૫ ૧૫ ૧૧ ૬૦	૫ ૧૫ ૧૦ ૦૦	૫ ૧૫ ૯૦૦
૧૬	૬ ૧૦ ૮૦૦	૬ ૧૦ ૬૮૮	૬ ૧૦ ૫૭૮	૬ ૧૦ ૪૬૭
૧૭	૭ ૧૦ ૮૦૦	૭ ૧૦ ૫૮૮	૭ ૧૦ ૩૭૮	૭ ૧૦ ૧૬૭
૧૮	૮ ૫ ૪૦૦	૮ ૫ ૧૭૭	૮ ૫ ૧૧૫૬	૮ ૫ ૯૩૫
૧૯	૯ ૧૦ ૮૦૦	૯ ૧૦ ૩૫૧	૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨	૯ ૧૦ ૬૭૦
૨૦	૧૦ ૦ ૦૦૦	૯ ૧૫ ૫૩૩	૯ ૧૫ ૧૦ ૬૮	૯ ૧૫ ૪૦૫
૨૧	૧૧ ૫ ૪૦૦	૧૦ ૫ ૭૧૧	૧૦ ૫ ૧૦ ૧૫	૧૦ ૫ ૧૪૦
૨૨	૧૨ ૧૦ ૮૦૦	૧૧ ૬ ૮૮૯	૧૧ ૬ ૮૮૧	૧૧ ૬ ૭૧૦ ૭૫
૨૩	૧૩ ૦ ૦૦૦	૧૨ ૧૪ ૧૦ ૬૭	૧૨ ૧૩ ૮૩૭	૧૨ ૧૨ ૮૧૦
૨૪	૧૪ ૫ ૪૦૦	૧૩ ૪ ૦૪૫	૧૩ ૩ ૮૬૪	૧૩ ૧ ૫૪૫
૨૫	૧૫ ૧૦ ૮૦૦	૧૪ ૬ ૨૨૩	૧૪ ૭ ૮૫૦	૧૪ ૬ ૨૮૦
૨૬	૧૬ ૦ ૦૦૦	૧૫ ૧૪ ૪૦૧	૧૫ ૧૨ ૮૦૬	૧૫ ૧૧ ૦૧૫
૨૭	૧૭ ૫ ૪૦૦	૧૬ ૩ ૫૭૯	૧૬ ૧ ૭૬૩	૧૬ ૧ ૫૦
૨૮	૧૮ ૧૦ ૮૦૦	૧૭ ૬ ૧૧ ૫૯	૧૭ ૩ ૩૨૬	૧૭ ૫ ૧૫ ૭૦૧
૨૯	૧૯ ૦ ૦૦૦	૧૮ ૧૦ ૫૩૯	૧૮ ૪ ૧૦ ૮૯	૧૮ ૩ ૧૫ ૪૧૧
૩૦	૨૦ ૫ ૪૦૦	૧૯ ૧૩ ૧૧ ૧૮	૧૯ ૬ ૬૫૩	૧૯ ૫ ૧૫ ૨૦૨
૩૧	૨૧ ૧૦ ૮૦૦	૨૦ ૧ ૪૯૮	૨૦ ૫ ૨ ૧૬	૨૦ ૪ ૧૪ ૧૧ ૫૩
૩૨	૨૨ ૦ ૦૦૦	૨૧ ૪ ૧૦ ૧૮	૨૧ ૬ ૮ ૭૫	૨૧ ૬ ૧૪ ૯૦૩
૩૩	૨૩ ૫ ૪૦૦	૨૨ ૮ ૪૫૭	૨૨ ૧ ૫૪૨	૨૨ ૦ ૧૪ ૬૫૪
૩૪	૨૪ ૧૦ ૮૦૦	૨૩ ૧૧ ૧૦ ૩૮	૨૩ ૪ ૧૦ ૬	૨૩ ૩ ૧૪ ૪૦૫
૩૫	૨૫ ૦ ૦૦૦	૨૪ ૧૫ ૪૧૭	૨૪ ૬ ૮ ૬૯	૨૪ ૬ ૧૪ ૧૫૫
૩૬	૨૬ ૫ ૪૦૦	૨૫ ૩ ૬૯૭	૨૫ ૧ ૪૩૨	૨૫ ૩ ૧૩ ૧૧ ૦૬
૩૭	૨૭ ૧૦ ૮૦૦	૨૬ ૬ ૭૪૪	૨૬ ૩ ૮ ૬૫	૨૬ ૬ ૧૧ ૧૦ ૧૨
૩૮	૨૮ ૦ ૦૦૦	૨૭ ૮ ૫૯૧	૨૭ ૬ ૦ ૮૭	૨૭ ૬ ૮ ૬૧૯
૩૯	૨૯ ૫ ૪૦૦	૨૮ ૧૧ ૩૮૮	૨૮ ૧ ૫૩૦	૨૮ ૧ ૫૩૧ ૭ ૮૨૧
૪૦	૩૦ ૧૦ ૮૦૦	૨૯ ૧૪ ૧૮૫	૨૯ ૪ ૬૬૨	૨૯ ૪ ૬ ૭૩૨
૪૧	૩૧ ૦ ૦૦૦	૩૦ ૩ ૧૦	૩૦ ૭ ૨૫૧	૩૦ ૭ ૧૧ ૨૬૪
૪૨	૩૨ ૫ ૪૦૦	૩૧ ૭ ૪૧	૩૧ ૭ ૨૫૧	૩૧ ૭ ૫૨૬

વેપારી બજારોનો ભોખીઓ.

૩૨૫

અંગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પૈડાના રૂપીઆ) શિ ૧-૬)~ થી શિ ૧-૬)ના આના મુ'ની

રકમ	૧-૬૬૬ (૧-૬-)			૧-૬૬૬ (૧-૬-)			૧-૬૬૬ (૧-૬-)			૧-૬૬૬ (૧-૬-)		
	રૂ	આ	પૈ	રૂ	આ	પૈ	રૂ	આ	પૈ	રૂ	આ	પૈ
પેન્સ ૧	૦	૦	૧૦૬૨	૦	૦	૧૦૬૨	૦	૦	૧૦૬૧	૦	૦	૧૦૬૦
૨	૦	૧	૯૨૫	૦	૧	૯૨૪	૦	૧	૯૨૨	૦	૧	૯૨૦
૩	૦	૨	૭૮૮	૦	૨	૭૮૬	૦	૨	૭૮૩	૦	૨	૭૮૦
૪	૦	૪	૫૧૪	૦	૪	૫૧૦	૦	૪	૫૦૫	૦	૪	૫૦૧
૬	૦	૫	૩૭૭	૦	૫	૩૭૨	૦	૫	૩૬૧	૦	૫	૩૬૧
શિ. ૧	૦	૧૦	૭૫૫	૦	૧૦	૭૪૪	૦	૧૦	૭૩૧	૦	૧૦	૭૨૧
૨	૧	૫	૩૧૧	૧	૫	૨૮૯	૧	૫	૨૬૭	૧	૫	૨૬૧
૩	૧	૧૫	૧૦૬૭	૧	૧૫	૧૦૩૪	૧	૧૫	૧૦૦૧	૧	૧૫	૯૯૮
૪	૨	૧૦	૬૨૨	૨	૧૦	૫૭૮	૨	૧૦	૫૩૪	૨	૧૦	૪૯૦
૫	૩	૫	૧૭૮	૩	૫	૧૨૩	૩	૫	૦૬૮	૩	૫	૦૧૩
૬	૩	૧૫	૯૩૪	૩	૧૫	૮૮૮	૩	૧૫	૮૦૨	૩	૧૫	૭૭૬
૭	૪	૧૦	૪૯૦	૪	૧૦	૪૧૨	૪	૧૦	૩૭૫	૪	૧૦	૩૫૮
૮	૫	૫	૦૪૫	૫	૪	૧૧૫૭	૫	૪	૧૦૬૬	૫	૪	૯૮૧
૯	૫	૧૫	૮૦૧	૫	૧૫	૭૦૧	૫	૧૫	૬૦૩	૫	૧૫	૫૦૪
૧૦	૬	૧૦	૩૫૭	૬	૧૦	૨૪૬	૬	૧૦	૧૩૬	૬	૧૦	૦૨૬
૧૬	૧૨	૯	૧૧૫૮	૧૨	૯	૯૪૮	૧૨	૯	૭૩૯	૧૨	૯	૧૩૦
પૈડા ૧	૧૩	૪	૭૧૪	૧૩	૪	૪૯૩	૧૩	૪	૨૭૩	૧૩	૪	૦૫૩
૨	૨૬	૯	૨૦૮	૨૬	૮	૯૮૭	૨૬	૮	૫૪૭	૨૬	૮	૧૦૭
૩	૩૯	૧૩	૯૪૨	૩૯	૧૩	૮૮૧	૩૯	૧૨	૮૨૦	૩૯	૧૨	૧૬૧
૪	૫૩	૨	૪૫૬	૫૩	૧	૭૭૪	૫૩	૦	૧૦૬૪	૫૩	૦	૨૧૫
૫	૬૬	૬	૧૧૭૦	૬૬	૬	૦૬૮	૬૬	૫	૧૬૭	૬૬	૪	૨૬૧
૬	૭૯	૧૧	૬૮૫	૭૯	૧૦	૫૦૨	૭૯	૯	૪૪૧	૭૯	૮	૩૨૩
૭	૯૩	૦	૧૬૯	૯૨	૧૪	૧૦૫૫	૯૨	૧૩	૭૧૫	૯૨	૧૨	૩૭૬
૮	૧૦૬	૪	૯૧૩	૧૦૬	૩	૦૪૯	૧૦૬	૧	૯૮૮	૧૦૬	૦	૪૩૦
૯	૧૧૯	૯	૪૨૭	૧૧૯	૭	૮૦૪	૧૧૯	૬	૦૬૨	૧૧૯	૪	૪૮૪
૧૦	૧૩૨	૧૩	૧૧૪૧	૧૩૨	૧૨	૧૦૬૬	૧૩૨	૧૦	૭૩૫	૧૩૨	૮	૫૩૮
૨૦	૨૫૫	૧૧	૧૦૮૩	૨૫૫	૮	૨૭૩	૨૫૫	૪	૬૦૭૧	૨૫૫	૦	૧૦૭૬
૩૦	૩૮૮	૯	૧૦૨૫	૩૮૮	૪	૪૧૦	૩૮૮	૧૪	૧૦૦૭	૩૮૮	૯	૪૧૧
૪૦	૫૩૧	૭	૯૦૬૭	૫૩૧	૦	૫૪૭	૫૩૦	૯	૧૪૩	૫૩૦	૧	૯૫૩
૫૦	૬૬૪	૫	૯૦૯	૬૬૩	૧૨	૬૮૪	૬૬૩	૩	૪૦૭૮	૬૬૨	૧૦	૨૦૯૧
૬૦	૭૯૭	૩	૮૫૧	૭૯૬	૮	૮૦૧	૭૯૫	૧૩	૮૧૪	૭૯૫	૨	૮૩૦
૭૦	૯૩૦	૧	૭૭૯૩	૯૨૯	૪	૯૫૮	૯૨૮	૭	૧૧૦૫૦	૯૨૭	૧૧	૧૬૮
૮૦	૧૦૬૨	૧૫	૭૩૪	૧૦૬૨	૦	૧૦૬૫	૧૦૬૧	૨	૨૮૬	૧૦૬૦	૩	૭૦૭
૯૦	૧૧૯૫	૧૩	૬૭૬	૧૧૯૪	૧૩	૦૩૨	૧૧૯૩	૧૨	૬૨૧	૧૧૯૨	૧૨	૦૪૧
૧૦૦	૧૩૨૮	૧૧	૬૧૮	૧૩૨૭	૯	૧૬૯	૧૩૨૬	૬	૯૫૭	૧૩૨૫	૪	૫૦૮૩
૨૦૦	૨૬૫૭	૭	૦૩૭	૨૬૫૫	૨	૩૩૮	૨૬૫૨	૧૩	૭૧૫	૨૬૫૦	૮	૧૧૬૭
૩૦૦	૩૯૮૬	૨	૬૫૬	૩૯૮૨	૧૧	૫૦૭	૩૯૭૯	૪	૪૭	૩૯૭૭	૧૩	૫૧૧
૪૦૦	૫૩૧૪	૧૪	૦૭૪	૫૩૧૦	૪	૬૭૬	૫૩૦૫	૧૧	૦૭૦	૫૩૦૧	૧	૧૧૩૫
૫૦૦	૬૬૪૩	૯	૬૬૩	૬૬૪૦	૧૩	૮૪૫	૬૬૩૭	૧	૧૧૦૮૭	૬૬૩૬	૬	૫૧૯
૧૦૦૦	૧૩૨૮૧૭	૩	૧૮૬	૧૩૨૭૫૧	૧૧	૪૯૦	૧૩૨૬૪૪	૩	૧૧૭૧	૧૩૨૬૨૨	૧૨	૧૦૯
૨૦૦૦	૨૬૫૭૪	૬	૩૭૩	૨૬૫૧૧	૬	૯૮૧	૨૬૫૦૮	૭	૧૧૫૦	૨૬૫૦૦	૯	૮૧૯

અગ્રેલ હુડીના હિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬) = થી શિ ૧-૬) = આના સુધી

ક્રમ	૧-૬૧ (૧-૬) =	૧-૬૧ (૧-૬) =	૧ ૬૧ (૧-૬) =	૧-૬૧ (૧-૬) =
	શિ આ પૈ	શિ આ પૈ	શિ આ પૈ	શિ આ પૈ
પેન્સ	૧ ૦ ૦ ૧૦ ૫૬	૦ ૦ ૧૦ ૫૮	૦ ૦ ૧૦ ૫૭	૦ ૦ ૧૦ ૫૬
૨	૦ ૧ ૮ ૧૮	૦ ૧ ૮ ૧૬	૦ ૧ ૮ ૧૪	૦ ૧ ૮ ૧૩
૩	૦ ૨ ૭ ૧૫	૦ ૨ ૭ ૧૫	૦ ૨ ૭ ૧૨	૦ ૨ ૭ ૬૯
૪	૦ ૪ ૪ ૬૬	૦ ૪ ૪ ૬૨	૦ ૪ ૪ ૮૭	૦ ૪ ૪ ૮૨
૫	૦ ૫ ૩ ૫૫	૦ ૫ ૩ ૫૦	૦ ૫ ૩ ૪૪	૦ ૫ ૩ ૩૯
૬	૦ ૧૦ ૭ ૧૧	૦ ૧૦ ૭ ૦૦	૦ ૧૦ ૬ ૮૯	૦ ૧૦ ૬ ૭૮
૭	૧ ૫ ૨ ૦૩	૧ ૫ ૨ ૦૧	૧ ૫ ૧ ૭૯	૧ ૫ ૧ ૫૭
૮	૧ ૫ ૮ ૩૫	૧ ૧૫ ૮ ૦૨	૧ ૧૫ ૮ ૬૯	૧ ૧૫ ૮ ૩૬
૯	૨ ૧૦ ૪ ૪૬	૨ ૧૦ ૪ ૦૩	૨ ૧૦ ૩ ૫૯	૨ ૧૦ ૩ ૧૫
૧૦	૩ ૪ ૧ ૧૫	૩ ૪ ૧ ૧૦૩	૩ ૪ ૧ ૦ ૪૯	૩ ૪ ૮ ૬૪
૧૧	૩ ૧૫ ૬ ૭૦	૩ ૧૫ ૬ ૦૬	૩ ૧૫ ૫ ૩૯	૩ ૧૫ ૪ ૭૩
૧૨	૪ ૧૦ ૧ ૮૦	૪ ૧૦ ૧ ૦૫	૪ ૧૦ ૦ ૨૮	૪ ૮ ૧ ૧૫૨
૧૩	૫ ૪ ૮ ૬૩	૫ ૪ ૮ ૦૬	૫ ૪ ૭ ૧૮	૫ ૪ ૬ ૩૧
૧૪	૫ ૧૫ ૪ ૦૫	૫ ૧૫ ૩ ૦૭	૫ ૧૫ ૨ ૦૮	૫ ૧૫ ૧ ૧૦
૧૫	૬ ૮ ૧ ૧૭	૬ ૮ ૧ ૦ ૦૭	૬ ૮ ૮ ૬૮	૬ ૮ ૭ ૮૯
૧૬	૧૨ ૮ ૩ ૨૨	૧૨ ૮ ૧ ૧૪	૧૨ ૮ ૧ ૧૦૬	૧૨ ૮ ૮ ૪૯
૧૭	૧૩ ૩ ૧૦ ૩૪	૧૩ ૩ ૮ ૧૫	૧૩ ૩ ૫ ૬૬	૧૩ ૩ ૩ ૭૮
૧૮	૨૬ ૭ ૮ ૧૮	૨૬ ૭ ૪ ૩૧	૨૬ ૬ ૧ ૧ ૬૩	૨૬ ૬ ૭ ૫૭
૧૯	૩૮ ૧૧ ૭ ૦૩	૩૮ ૧૧ ૦ ૪૬	૩૮ ૧૦ ૫ ૬૦	૩૮ ૮ ૧ ૧ ૩૬
૨૦	૫૦ ૧૫ ૫ ૩૭	૫૨ ૧૪ ૮ ૬૦	૫૦ ૧૩ ૧ ૧ ૮૭	૫૨ ૧૩ ૩ ૧૪
૨૧	૬૨ ૩ ૩ ૭૨	૬૬ ૨ ૪ ૧૭૭	૬૬ ૧ ૫ ૮૪	૬૬ ૦ ૬ ૬૩
૨૨	૭૬ ૭ ૨ ૦૬	૭૯ ૬ ૦ ૬૩	૭૯ ૪ ૧ ૧ ૮૧	૭૯ ૩ ૧ ૦ ૭૨
૨૩	૮૨ ૧૧ ૦ ૪૧	૮૨ ૮ ૮ ૦૮	૮૨ ૮ ૫ ૭૮	૮૨ ૭ ૨ ૧૦
૨૪	૧૦૫ ૧૪ ૧૦ ૭૫	૧૦૫ ૧૩ ૫ ૨૪	૧૦૫ ૧૧ ૧ ૧ ૭૫	૧૦૫ ૧૦ ૬ ૨૯
૨૫	૧૧૬ ૨ ૮ ૧૦	૧૧૬ ૧ ૧ ૩૯	૧૧૮ ૧૫ ૫ ૭૨	૧૧૮ ૧૩ ૧૦ ૦૮
૨૬	૧૩૨ ૬ ૭ ૪૪	૧૩૨ ૪ ૮ ૫૫	૧૩૨ ૨ ૧ ૧ ૬૯	૧૩૨ ૧ ૧ ૮૬
૨૭	૨૬૪ ૧૩ ૪ ૮૯	૨૬૪ ૮ ૭ ૧૦	૨૬૪ ૫ ૧ ૧ ૩૮	૨૬૪ ૨ ૩ ૭૬
૨૮	૩૮૭ ૩ ૧૦ ૩૪	૩૮૬ ૧૪ ૪ ૬૫	૩૮૬ ૮ ૧ ૧ ૦૭	૩૮૬ ૩ ૫ ૧૦
૨૯	૫૦૯ ૯ ૫ ૭૯	૫૨૯ ૩ ૨ ૨૦	૫૨૮ ૧૧ ૧૦ ૭૬	૫૨૮ ૪ ૭ ૪૭
૩૦	૬૦ ૧ ૧ ૩૦	૬૬૧ ૭ ૧ ૧ ૭૫	૬૬૦ ૧૪ ૧૦ ૪૫	૬૬૦ ૫ ૮ ૩૩
૩૧	૭૮૪ ૭ ૮ ૬૮	૭૮૩ ૧૨ ૮ ૩૦	૭૮૩ ૧ ૧૦ ૧૪	૭૮૨ ૬ ૧ ૧ ૨૦
૩૨	૮૨૬ ૧૪ ૪ ૧૩	૮૨૬ ૧ ૬ ૮૫	૮૨૫ ૪ ૮ ૮૩	૮૨૪ ૮ ૧ ૦ ૭
૩૩	૧૦૫૮ ૪ ૧૧ ૫૮	૧૦૫૮ ૬ ૪ ૪૦	૧૦૫૭ ૭ ૮ ૫૨	૧૦૫૬ ૮ ૨ ૧ ૪
૩૪	૧૧૮૧ ૧૧ ૭ ૦૩	૧૧૮૦ ૧૧ ૧ ૬૫	૧૧૮૯ ૧૦ ૮ ૨૧	૧૧૮૮ ૧૦ ૪ ૮૦
૩૫	૧૩૨૪ ૨ ૨ ૪૮	૧૩૨૨ ૧૫ ૧ ૧ ૫૦	૧૩૨૧ ૧૩ ૮ ૬૦	૧૩૨૦ ૧૧ ૬ ૧૭
૩૬	૨૬૦૮ ૪ ૪ ૬૬	૨૬૪૫ ૧૫ ૧ ૧ ૦૦	૨૬૪૩ ૧૧ ૫ ૮૦	૨૬૪૧ ૭ ૧ ૩૫
૩૭	૩૮૭૨ ૬ ૭ ૪૪	૩૮૬૮ ૧૫ ૧૦ ૫૧	૩૮૬૫ ૮ ૨ ૭૦	૩૮૬૨ ૨ ૮ ૦૨
૩૮	૫૦૬૬ ૮ ૮ ૬૩	૫૦૬૧ ૧૫ ૧૦ ૦૧	૫૦૬૭ ૬ ૧ ૧ ૬૦	૫૦૬૨ ૧૪ ૦ ૭૦
૩૯	૬૬૨૦ ૧૧ ૦ ૪૧	૬૬૧૪ ૧૫ ૮ ૫૧	૬૬૦૯ ૪ ૮ ૫૦	૬૬૦૩ ૮ ૮ ૩૭
૪૦	૧૩૨૪ ૬ ૦ ૮૨	૧૩૨૪ ૧૫ ૭ ૦૩	૧૩૨૧૮ ૮ ૫ ૦૦	૧૩૨૦૭ ૩ ૬ ૭૫
૪૧	૨૬૪ ૨ ૧૨ ૧ ૬૫	૨૬૪૫૮ ૧૫ ૨ ૦૭	૨૬૪૩૭ ૨ ૧૦ ૦૩	૨૬૪૧૪ ૭ ૧ ૫૧

रकम	१-६३३ (१-६)≡)	१-६३३ (१-६)≡)	१-६३३ (१-६)≡)	१-६३३ (१-६)≡)
पेन्स	३, आ, पै	३, आ, पै,	३, आ, पै,	३, आ, पै,
१	० ० १० ५५	० ० १० ५४	० ० १० ५३	० ० १० ५२
२	० १ ६ ११	० १ ६ ०६	० १ ६ ०७	० १ ६ ०५
३	० २ ७ ६७	० २ ७ ६४	० २ ७ ६३	० २ ७ ६८
४	० ४ ४ ७१	० ४ ४ ७३	० ४ ४ ६६	० ४ ४ ६४
५	० ५ ३ ३४	० ५ ३ २८	० ५ ३ २३	० ५ ३ १७
(श)	१ ० १० ६ ६८	१ ० १० ६ ५७	१ ० १० ६ ५६	१ ० १० ६ ३५
२	१ ५ १ ३६	१ ५ १ ३४	१ ५ ० ६२	१ ५ ० ७१
३	१ १५ ८ ०४	१ १५ ७ ७१	१ १५ ७ ३८	१ १५ ७ ०६
४	२ १० २ ७२	२ १० २ २८	२ १० १ ८५	२ १० १ ४१
५	३ ४ ६ ४०	३ ४ ६ ८५	३ ४ ६ ३१	३ ४ ७ ७७
६	३ १५ ४ ०८	३ १५ ३ ४३	३ १५ २ ७७	३ १५ २ १२
७	४ ६ १० ७६	४ ६ १० ००	४ ६ ६ २४	४ ६ ८ ४८
८	५ ४ ५ ४४	५ ४ ४ ५७	५ ४ ३ ७०	५ ४ २ १३
९	५ १५ ० १२	५ १४ ११ १४	५ १४ १० १६	५ १४ ६ ३६
१०	६ ६ ६ ८०	६ ६ ५ १७	६ ६ ४ ६३	६ ६ ३ ५४
११	१२ ८ ६ ६२	१२ ८ ४ ८५	१२ ८ २ ७६	१२ ७ ० ७३
पेन्स	१ १३ ३ १ ६०	१ ३ २ १ ४३	१ ३ २ ६ २६	१ ३ २ ७ ०६
२	२६ ६ ३ २१	२६ ५ १० ८६	२६ ५ ६ ५२	२६ ५ २ १६
३	३६ ६ ४ ८२	३६ ८ १० ३०	३६ ८ ३ ७८	३६ ७ ६ २८
४	५२ १२ ६ ४३	५२ ११ ६ ७३	५२ ११ १ ०४	५२ १० ४ ३८
५	६५ १५ ८ ०४	६५ १४ ६ १६	६५ १३ १० ३१	६५ १२ १ १४७
६	७६ २ ६ ६४	७६ १ ८ ६०	७६ ० ७ ५७	७६ १५ ६ ५७
७	८२ ५ ११ २५	८२ ४ ८ ०३	८२ ३ ४ ८३	८२ २ १ ६६
८	१०५ ६ ० ८६	१०५ ७ ७ ४६	१०५ ६ २ ०६	१०५ ४ ८ ७६
९	११८ १२ २ ४७	११८ १० ६ ६०	११८ ८ ११ ३६	११८ ७ ३ ८५
१०	१३१ १५ ४ ०८	१३१ १३ ६ ३३	१३१ ११ ८ ६२	१३१ ९ १० ८५
२०	२६३ १४ ८ १६	२६३ ११ ० ६६	२६३ ७ ५ २४	२६३ ३ ६ ६०
३०	३८५ १४ ० २४	३८५ ८ ७ ००	३८५ ३ १ ८९	३८५ १३ ८ ८१
४०	५२७ १३ ४ ३२	५२७ ६ १ ३३	५२६ १४ १० ४६	५२६ ७ ७ ८०
५०	६५६ १२ ८ ४१	६५६ ३ ७ ३७	६५८ १० ७ १२	६५८ १ ६ ७५
६०	७८१ १२ ० ४६	७८१ १ २ ००	७८० ६ ३ ७४	७८६ ११ ५ ७०
७०	८२३ ११ ४ ५७	८२२ १४ ८ ३४	८२२ २ ० ३७	८२१ ५ ४ ६५
८०	१०१५ १० ८ ६५	१०१४ १२ २ ५७	१०१३ १३ ८ ६६	१०१२ ११ ३ ६०
९०	११८७ १० ० ७४	११८६ ६ ६ ०१	११८६ ६ ५ ६१	११८४ ६ २ ५६
१००	१३१८ ६ ४ ८२	१३१८ ७ ३ ३४	१३१७ ५ २ २४	१३१६ ३ १ ५१
२००	२६३८ २ ६ ६४	२६३८ १४ ६ ६६	२६३४ १० ४ ४८	२६३२ ६ ३ ०२
३००	३८५८ १२ २ ४७	३८५५ ५ १० ०४	३८५१ १५ ६ ७३	३८४८ ६ ४ ५३
४००	५०७८ ५ ७ २६	५०७३ १० १ ३६	५०६६ ४ ८ ६७	५०६४ १२ ६ ०४
५००	६५०७ १५ ० १२	६५०२ ४ ४ ७३	६५०६ ६ ११ ०१	६५०० १५ ७ ५५
१०				

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (ખોંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૧-૦ થી શિ ૧-૬૧-૦૧૧ આના સુધી

૨ ન	૧-૬૧ (૧-૬૧)	૧-૬૧ (૧-૬૧-૦૧)	૧-૬૧ (૧-૬૧-૦૧૧)	૧-૬૧ (૧-૬૧-૦૧૧)
પેન્સ	૩ આ પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૦ ૫૨	૦ ૦ ૧૦ ૫૧	૦ ૦ ૧૦ ૫૦	૦ ૦ ૧૦ ૪૯
૨	૦ ૧ ૯ ૦૪	૦ ૧ ૯ ૦૨	૦ ૧ ૯ ૦૦	૦ ૧ ૮ ૯૮
૩	૦ ૨ ૭ ૫૬	૦ ૨ ૭ ૫૩	૦ ૨ ૭ ૫૦	૦ ૨ ૭ ૪૮
૪	૦ ૪ ૪ ૬૦	૦ ૪ ૪ ૫૫	૦ ૪ ૪ ૫૧	૦ ૪ ૪ ૪૬
૫	૦ ૫ ૩ ૧૨	૦ ૫ ૩ ૦૬	૦ ૫ ૩ ૦૧	૦ ૫ ૨ ૬૬
૬	૦ ૧૦ ૬ ૨૪	૦ ૧૦ ૬ ૧૩	૦ ૧૦ ૬ ૦૩	૦ ૧૦ ૫ ૯૦
૭	૧ ૫ ૦ ૪૯	૧ ૫ ૦ ૦૭	૧ ૫ ૦ ૦૬	૧ ૪ ૧૧ ૮૪
૮	૧ ૧૫ ૬ ૭૪	૧ ૧૫ ૬ ૪૧	૧ ૧૫ ૬ ૦૯	૧ ૧૫ ૫ ૭૬
૯	૨ ૧૦ ૦ ૬૮	૨ ૧૦ ૦ ૫૫	૨ ૧૦ ૦ ૧૨	૨ ૯ ૧૧ ૬૯
૧૦	૩ ૪ ૭ ૨૩	૩ ૪ ૬ ૬૯	૩ ૪ ૬ ૧૫	૩ ૪ ૫ ૬૧
૧૧	૩ ૧૫ ૧ ૪૮	૩ ૧૫ ૦ ૮૩	૩ ૧૫ ૦ ૧૮	૩ ૧૪ ૧૧ ૫૩
૧૨	૪ ૯ ૭ ૭૨	૪ ૯ ૬ ૯૭	૪ ૯ ૬ ૨૩	૪ ૯ ૫ ૪૬
૧૩	૫ ૪ ૧ ૮૭	૫ ૪ ૧ ૧૦	૫ ૪ ૦ ૪૪	૫ ૩ ૧૧ ૩૮
૧૪	૫ ૧૪ ૮ ૦૨	૫ ૧૪ ૭ ૨૪	૫ ૧૪ ૬ ૨૭	૫ ૧૪ ૫ ૩૦
૧૫	૬ ૯ ૨ ૪૬	૬ ૯ ૧ ૩૮	૬ ૯ ૦ ૩૦	૬ ૮ ૧૧ ૨૩
૧૬	૧૨ ૭ ૧૦ ૬૭	૧૨ ૭ ૮ ૬૨	૧૨ ૭ ૬ ૫૭	૧૨ ૭ ૪ ૫૩
૧૭	૧૩ ૨ ૪ ૯૩	૧૩ ૨ ૨ ૭૭	૧૩ ૨ ૦ ૬૧	૧૩ ૧ ૧૦ ૪૬
૧૮	૨૬ ૪ ૯ ૮૬	૨૬ ૪ ૫ ૫૪	૨૬ ૪ ૧ ૨૩	૨૬ ૩ ૮ ૯૨
૧૯	૩૯ ૭ ૨ ૭૯	૩૯ ૬ ૮ ૩૧	૩૯ ૬ ૧ ૮૪	૩૯ ૫ ૭ ૩૮
૨૦	૫૨ ૯ ૭ ૭૨	૫૨ ૮ ૧ ૦૮	૫૨ ૮ ૨ ૪૬	૫૨ ૭ ૫ ૮૫
૨૧	૬૫ ૧૨ ૦ ૬૫	૬૫ ૧૧ ૧ ૮૫	૬૫ ૧૦ ૩ ૦૭	૬૫ ૯ ૪ ૩૧
૨૨	૭૮ ૧૪ ૫ ૫૮	૭૮ ૧૩ ૪ ૬૨	૭૮ ૧૨ ૩ ૬૯	૭૮ ૧૧ ૨ ૭૭
૨૩	૯૦ ૦ ૧૦ ૫૧	૯૧ ૧૫ ૭ ૪૦	૯૧ ૧૪ ૪ ૩૦	૯૧ ૧૩ ૧ ૨૩
૨૪	૧૦૫ ૩ ૩ ૪૫	૧૦૫ ૧ ૧૦ ૧૭	૧૦૫ ૦ ૪ ૯૨	૧૦૪ ૧૪ ૧૧ ૭૦
૨૫	૧૧૮ ૫ ૮ ૩૮	૧૧૮ ૪ ૦ ૯૪	૧૧૮ ૨ ૫ ૫૩	૧૧૮ ૦ ૧૦ ૧૬
૨૬	૧૩૧ ૮ ૧ ૩૧	૧૩૧ ૬ ૩ ૭૧	૧૩૧ ૪ ૬ ૧૫	૧૩૧ ૨ ૮ ૬૨
૨૭	૨૬૩ ૦ ૨ ૬૩	૨૬૨ ૧૨ ૭ ૪૩	૨૬૨ ૯ ૦ ૩૦	૨૬૨ ૫ ૫ ૨૫
૨૮	૩૯૪ ૮ ૩ ૮૪	૩૯૪ ૨ ૧૧ ૧૪	૩૯૩ ૧૩ ૬ ૪૬	૩૯૩ ૮ ૧ ૮૮
૨૯	૫૨૬ ૦ ૫ ૨૬	૫૨૫ ૯ ૨ ૮૬	૫૨૫ ૨ ૦ ૬૧	૫૨૪ ૧૦ ૧૦ ૫૧
૩૦	૬૫૭ ૮ ૬ ૫૭	૬૫૬ ૧૫ ૬ ૫૭	૬૫૬ ૬ ૬ ૭૬	૬૫૫ ૧૩ ૭ ૧૪
૩૧	૭૮૯ ૦ ૭ ૮૯	૭૮૮ ૫ ૧૦ ૨૯	૭૮૭ ૧૧ ૦ ૯૧	૭૮૭ ૦ ૩ ૭૭
૩૨	૯૨૦ ૮ ૯ ૨૦	૯૧૯ ૧૨ ૨ ૦૧	૯૧૮ ૧૫ ૭ ૦૭	૯૧૮ ૩ ૦ ૩૯
૩૩	૧૦૫૨ ૦ ૧૦ ૫૨	૧૦૫૧ ૨ ૫ ૭૦	૧૦૫૦ ૪ ૧ ૨૩	૧૦૪૯ ૫ ૯ ૦૨
૩૪	૧૧૮૧ ૮ ૧૧ ૮૩	૧૧૮૨ ૮ ૧ ૪૪	૧૧૮૧ ૮ ૭ ૩૮	૧૧૮૦ ૮ ૫ ૬૫
૩૫	૧૩૧૧ ૧ ૧૧ ૧૫	૧૩૧૩ ૧૫ ૧ ૧૫	૧૩૧૨ ૧૩ ૧ ૫૩	૧૩૧૧ ૧૧ ૨ ૨૮
૩૬	૨૬૩૦ ૨ ૨ ૦	૨૬૨૭ ૧૪ ૨ ૩૧	૨૬૨૫ ૧૦ ૩ ૦૭	૨૬૨૩ ૬ ૪ ૫૭
૩૭	૩૯૪૫ ૩ ૩ ૪૫	૩૯૪૧ ૧૩ ૩ ૪૭	૩૯૩૮ ૭ ૪ ૬૧	૩૯૩૫ ૧ ૬ ૮૫
૩૮	૫૨૬૦ ૪ ૪ ૬૦	૫૨૫૫ ૧૨ ૪ ૬૩	૫૨૫૧ ૪ ૬ ૧૫	૫૨૪૬ ૧૨ ૯ ૧૪
૩૯	૬૫૭૫ ૫ ૫ ૭૫	૬૫૬૯ ૧૧ ૫ ૫૯	૬૫૬૪ ૧ ૭ ૬૯	૬૫૫૮ ૭ ૧૧ ૪૨
૪૦	૧૩૧૧૦ ૧૦ ૧૧ ૧૦	૧૩૧૩૧ ૬ ૧૧ ૫૯	૧૩૧૨૮ ૩ ૩ ૩૮	૧૩૧૧૬ ૧૧ ૧૦ ૮૫
૪૦૦	૨૬૩૦૧ ૫ ૧૧ ૦૧	૨૬૨૭૮ ૧૩ ૧૧ ૧૯	૨૬૨૫૬ ૬ ૬ ૦૬	૨૬૨૩૩ ૧૫ ૯ ૭૦

२३५	१-६५६ (१-६५-१)	१-६५६ (१-६५-१)	१-६५६ (१-६५-१)	१-६५६ (१-६५-१)
१०५	० ० १०४८	० ० १०४७	० ० १०४६	० ० १०४५
२	० १ ८८६	० १ ८८५	० १ ८८४	० १ ८८३
३	० २ ७४५	० २ ७४४	० २ ७४३	० २ ७४२
४	० ४ ४४२	० ४ ४४१	० ४ ४४०	० ४ ४३९
५	० ५ ३८०	० ५ ३७९	० ५ ३७८	० ५ ३७७
६	० १० ५८१	० १० ५८०	० १० ५७९	० १० ५७८
७	१ ४ ११६३	१ ४ ११६२	१ ४ ११६१	१ ४ ११६०
८	१ १५ ५४४	१ १५ ५४३	१ १५ ५४२	१ १५ ५४१
९	२ ८ ११२६	२ ८ ११२५	२ ८ ११२४	२ ८ ११२३
१०	३ ४ ५०७	३ ४ ५०६	३ ४ ५०५	३ ४ ५०४
११	३ १४ १०८८	३ १४ १०८७	३ १४ १०८६	३ १४ १०८५
१२	४ ८ ४७१	४ ८ ४७०	४ ८ ४६९	४ ८ ४६८
१३	५ ३ १०७२	५ ३ १०७१	५ ३ १०७०	५ ३ १०६९
१४	५ १४ ४३४	५ १४ ४३३	५ १४ ४३२	५ १४ ४३१
१५	६ ८ १०१५	६ ८ १०१४	६ ८ १०१३	६ ८ १०१२
१६	१२ ७ २४८	१२ ७ २४७	१२ ७ २४६	१२ ७ २४५
१७	१३ १ ८३१	१३ १ ८३०	१३ १ ८२९	१३ १ ८२८
१८	२६ ३ ४६२	२६ ३ ४६१	२६ ३ ४६०	२६ ३ ४५९
१९	३८ ५ ०८४	३८ ५ ०८३	३८ ५ ०८२	३८ ५ ०८१
२०	५२ ६ ८२५	५२ ६ ८२४	५२ ६ ८२३	५२ ६ ८२२
२१	६५ ८ ५५६	६५ ८ ५५५	६५ ८ ५५४	६५ ८ ५५३
२२	७८ १० १८८	७८ १० १८७	७८ १० १८६	७८ १० १८५
२३	८१ ११ १०१८	८१ ११ १०१७	८१ ११ १०१६	८१ ११ १०१५
२४	१०४ १३ ६५१	१०४ १३ ६५०	१०४ १३ ६४९	१०४ १३ ६४८
२५	११७ १५ २८२	११७ १५ २८१	११७ १५ २८०	११७ १५ २७९
२६	१३१ ० १११३	१३० १५ १११२	१३० १५ ११११	१३० १५ १११०
२७	२६२ १ १०२७	२६१ १४ १०२६	२६१ १४ १०२५	२६१ १४ १०२४
२८	३८३ २ ८११	३८२ १३ ८१०	३८२ १३ ८०९	३८२ १३ ८०८
२९	५२४ ३ ८५५	५२३ १२ ८५४	५२३ १२ ८५३	५२३ १२ ८५२
३०	६५५ ४ ७६८	६५४ ११ ७६७	६५४ ११ ७६६	६५४ ११ ७६५
३१	७८६ ५ ६८३	७८५ १० ६८२	७८५ १० ६८१	७८५ १० ६८०
३२	८१७ ६ ५८७	८१६ ९ ५८६	८१६ ९ ५८५	८१६ ९ ५८४
३३	१०४८ ७ ५११	१०४७ ८ ५१०	१०४७ ८ ५०९	१०४७ ८ ५०८
३४	११७८ ८ ४२१	११७७ ९ ४२०	११७७ ९ ४१९	११७७ ९ ४१८
३५	१३१० ८ ३३८	१३०८ ७ ३३७	१३०८ ७ ३३६	१३०८ ७ ३३५
३६	२६२१ ७ ६७८	२६१९ १४ ६७७	२६१९ १४ ६७६	२६१९ १४ ६७५
३७	३८३१ ११ १०१८	३८२९ १३ १०१७	३८२९ १३ १०१६	३८२९ १३ १०१५
३८	५२४२ ५ ११८	५२३७ १३ ११७	५२३७ १३ ११६	५२३७ १३ ११५
३९	६५५२ १४ ८८८	६५४७ ५ ८८७	६५४७ ५ ८८६	६५४७ ५ ८८५
४०	१३१०५ १२ ८८८	१३०८४ १० ८८७	१३०८३ ७ ८८६	१३०८२ ५ ८८५
४१	२६२११ ८ ७८८	२६		

અગ્રેણ હુડીના હિસાબ (પોડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૮ થી શિ ૧-૬૮૧૧ આના મુથી

રકમ	૧-૬૮ (૧-૬૮)	૧-૬૮૫ (૧-૬૮૫)	૧-૬૮૬ (૧-૬૮૬)	૧-૬૮૭ (૧-૬૮૭)
પેન્સ	૩, આ, પે,	૩, આ, પ,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૦૪૪	૦ ૦ ૧૦૪૪	૦ ૦ ૧૦૪૩	૦ ૦ ૧૦૪૦
૨	૦ ૧ ૮૮૮	૦ ૧ ૮૮૮	૦ ૧ ૮૮૬	૦ ૧ ૮૮૪
૩	૦ ૨ ૭૩૪	૦ ૨ ૭૩૨	૦ ૨ ૭૨૯	૦ ૨ ૭૨૬
૪	૦ ૪ ૮૨૪	૦ ૪ ૪૨૦	૦ ૪ ૪૧૫	૦ ૪ ૪૧૧
૫	૦ ૫ ૨૬૮	૦ ૫ ૨૬૪	૦ ૫ ૨૫૮	૦ ૫ ૨૨૩
૬	૦ ૧૦ ૫૩૮	૦ ૧૦ ૫૨૮	૦ ૧૦ ૫૧૭	૦ ૧૦ ૫૦૬
૭	૧ ૪ ૧૦૧૭	૧ ૪ ૧૦૫૬	૧ ૪ ૧૦૩૪	૧ ૪ ૧૦૧૩
૮	૧ ૧૫ ૪૧૬	૧ ૧૫ ૩૮૪	૧ ૧૫ ૩૫૨	૧ ૧૫ ૩૨૦
૯	૨ ૮ ૮૫૫	૨ ૮ ૮૧૨	૨ ૮ ૮૬૮	૨ ૮ ૮૨૭
૧૦	૩ ૪ ૨૮૩	૩ ૪ ૨૪૦	૩ ૪ ૧૮૭	૩ ૪ ૧૩૪
૧૧	૩ ૧૮ ૮૩૨	૩ ૧૪ ૭૬૮	૩ ૧૪ ૭૦૪	૩ ૧૪ ૬૪૧
૧૨	૪ ૮ ૧૭૧	૪ ૮ ૦૮૬	૪ ૮ ૦૨૨	૪ ૮ ૧૧૪૮
૧૩	૫ ૩ ૭૧૦	૫ ૩ ૬૨૫	૫ ૩ ૫૩૮	૫ ૩ ૪૫૫
૧૪	૫ ૧૪ ૦૪૪	૫ ૧૩ ૧૧૫૩	૫ ૧૩ ૧૦૫૭	૫ ૧૩ ૮૬૧
૧૫	૬ ૮ ૫૫૭	૬ ૮ ૪૮૧	૬ ૮ ૩૭૪	૬ ૮ ૨૬૮
૧૬	૧૨ ૬ ૬૩૬	૧૨ ૬ ૪૩૪	૧૨ ૬ ૨૩૧	૧૨ ૬ ૦૨૮
૧૭	૧૩ ૦ ૧૧૭૫	૧૩ ૦ ૮૬૨	૧૩ ૦ ૭૪૮	૧૩ ૦ ૫૩૭
૧૮	૨૬ ૧ ૧૧૫૧	૨૬ ૧ ૭૨૪	૨૬ ૧ ૨૮૮	૨૬ ૦ ૧૦૧૪
૧૯	૩૮ ૨ ૧૧૨૬	૩૮ ૨ ૪૮૭	૩૮ ૧ ૧૦૪૮	૩૮ ૧ ૪૧૨
૨૦	૫૨ ૩ ૧૧૦૨	૫૨ ૩ ૨૪૮	૫૨ ૨ ૫૮૮	૫૨ ૧ ૮૪૮
૨૧	૬૫ ૪ ૧૦૭૭	૬૫ ૪ ૦૧૨	૬૫ ૩ ૧૪૮	૬૫ ૨ ૨૮૭
૨૨	૭૮ ૫ ૧૦૫૩	૭૮ ૪ ૮૭૪	૭૮ ૩ ૮૮૮	૭૮ ૨ ૮૨૪
૨૩	૮૧ ૬ ૧૦૨૮	૮૧ ૫ ૭૩૭	૮૧ ૪ ૪૪૮	૮૧ ૩ ૧૬૧
૨૪	૧૦૪ ૭ ૧૦૦૪	૧૦૪ ૬ ૪૮૮	૧૦૪ ૪ ૧૧૮૭	૧૦૪ ૩ ૬૮૮
૨૫	૧૧૭ ૮ ૮૭૮	૧૧૭ ૭ ૨૬૨	૧૧૭ ૫ ૭૪૭	૧૧૭ ૪ ૦૩૬
૨૬	૧૩૦ ૯ ૮૫૫	૧૩૦ ૮ ૦૨૪	૧૩૦ ૬ ૨૮૭	૧૩૦ ૪ ૫૭૪
૨૭	૨૬૧ ૩ ૭૧૦	૨૬૧ ૦ ૦૪૮	૨૬૦ ૧૨ ૫૮૪	૨૬૦ ૮ ૧૧૪૮
૨૮	૩૮૧ ૧૩ ૪૬૫	૩૮૧ ૮ ૦૭૩	૩૮૧ ૨ ૮૮૨	૩૮૦ ૧૩ ૫૨૨
૨૯	૫૨૨ ૭ ૨૨૦	૫૨૨ ૦ ૦૮૭	૫૨૧ ૮ ૧૧૮૮	૫૨૧ ૧ ૧૦૮૬
૩૦	૬૫૧ ૦ ૧૧૭૫	૬૫૨ ૮ ૧૨૨	૬૫૧ ૧૫ ૨૮૭	૬૫૧ ૬ ૪૭૦
૩૧	૭૮૩ ૧૦ ૮૦૦	૭૮૩ ૦ ૧૪૬	૭૮૨ ૫ ૫૮૪	૭૮૧ ૧૦ ૧૦૪૪
૩૨	૮૧૪ ૪ ૬૮૫	૮૧૩ ૮ ૧૭૧	૮૧૨ ૧૧ ૮૮૨	૮૧૧ ૧૫ ૪૧૮
૩૩	૧૦૪૪ ૧૪ ૮૪૦	૧૦૪૪ ૦ ૧૮૫	૧૦૪૩ ૧ ૧૧૭૮	૧૦૪૨ ૩ ૮૮૨
૩૪	૧૧૭૫ ૧ ૧૮૫	૧૧૭૪ ૮ ૨૨૦	૧૧૭૩ ૮ ૨૭૬	૧૧૭૨ ૮ ૩૬૬
૩૫	૧૩૦૬ ૧ ૧૧૫૧	૧૩૦૫ ૦ ૨૪૪	૧૩૦૩ ૧૪ ૫૭૪	૧૩૦૨ ૧૨ ૮૪૦
૩૬	૨૬૧૨ ૩ ૧૧૦૨	૨૬૧૦ ૦ ૪૮૮	૨૬૦૭ ૧૨ ૧૧૪૮	૨૬૦૫ ૮ ૬૮૦
૩૭	૩૮૧૮ ૫ ૧૦૫૩	૩૮૧૫ ૦ ૭૩૪	૩૮૧૧ ૧૧ ૫૨૩	૩૮૦૮ ૬ ૪૨૧
૩૮	૫૨૨૪ ૭ ૧૦૦૪	૫૨૨૦ ૦ ૮૭૮	૫૨૧૫ ૮ ૧૦૮૮	૫૨૧૧ ૩ ૧૬૧
૩૯	૬૫૩૦ ૯ ૮૫૫	૬૫૨૫ ૧ ૦૨૩	૬૫૧૮ ૮ ૪૭૨	૬૫૧૩ ૧૫ ૧૧૦૨
૪૦	૧૩૦૬૧ ૩ ૭૧૦	૧૩૦૫૦ ૨ ૦૪૬	૧૩૦૩૮ ૦ ૮૪૫	૧૩૦૨૭ ૧૫ ૧૦૦૪
૪૧	૨૬૧૨૨ ૭ ૨૨૦	૨૬૧૦૦ ૪ ૦૮૩	૨૬૦૭૮ ૧ ૬૮૦	૨૬૦૫૧ ૧૫ ૮૦૮

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૩ થી ૧-૬૩૩૩ આના સુધી

રકમ	૧-૬૩ (૧-૬૩)	૧-૬૩૩ (૧-૬૩૩)	૧-૬૩૪ (૧-૬૩૪)	૧-૬૩૫ (૧-૬૩૫)
પેન્સ	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પ,	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,
૧	૦ ૦ ૧૦૪૧	૦ ૦ ૧૦૪૦	૦ ૦ ૧૦૩૯	૦ ૦ ૧૦૩૮
૨	૦ ૧ ૮૮૨	૦ ૧ ૮૮૦	૦ ૧ ૮૭૯	૦ ૧ ૮૭૭
૩	૦ ૨ ૭૨૪	૦ ૨ ૭૨૧	૦ ૨ ૭૧૮	૦ ૨ ૭૧૬
૪	૦ ૪ ૪૦૬	૦ ૪ ૪૦૨	૦ ૪ ૩૯૮	૦ ૪ ૩૯૩
૫	૦ ૫ ૨૪૮	૦ ૫ ૨૪૨	૦ ૫ ૨૩૭	૦ ૫ ૨૩૨
૬	૦ ૧૦ ૪૮૬	૦ ૧૦ ૪૮૫	૦ ૧૦ ૪૮૪	૦ ૧૦ ૪૮૩
૭	૧ ૪ ૮૮૨	૧ ૪ ૮૮૧	૧ ૪ ૮૮૦	૧ ૪ ૮૭૯
૮	૧ ૧૫ ૨૮૮	૧ ૧૫ ૨૮૭	૧ ૧૫ ૨૮૬	૧ ૧૫ ૨૮૫
૯	૨ ૮ ૭૮૫	૨ ૮ ૭૮૪	૨ ૮ ૭૮૩	૨ ૮ ૭૮૨
૧૦	૩ ૪ ૦૮૧	૩ ૪ ૦૮૦	૩ ૪ ૦૭૯	૩ ૪ ૦૭૮
૧૧	૩ ૧૪ ૫૭૭	૩ ૧૪ ૫૭૬	૩ ૧૪ ૫૭૫	૩ ૧૪ ૫૭૪
૧૨	૪ ૮ ૧૦૭૮	૪ ૮ ૧૦૭૭	૪ ૮ ૧૦૭૬	૪ ૮ ૧૦૭૫
૧૩	૫ ૩ ૩૭૦	૫ ૩ ૩૬૯	૫ ૩ ૩૬૮	૫ ૩ ૩૬૭
૧૪	૫ ૧૩ ૮૬૬	૫ ૧૩ ૮૬૫	૫ ૧૩ ૮૬૪	૫ ૧૩ ૮૬૩
૧૫	૬ ૮ ૧૬૨	૬ ૮ ૧૬૧	૬ ૮ ૧૬૦	૬ ૮ ૧૫૯
૧૬	૧૨ ૫ ૧૦૨૮	૧૨ ૫ ૧૦૨૭	૧૨ ૫ ૧૦૨૬	૧૨ ૫ ૧૦૨૫
૧૭	૧૩ ૦ ૩૨૫	૧૩ ૦ ૩૨૪	૧૩ ૦ ૩૨૩	૧૩ ૦ ૩૨૨
૧૮	૨૬ ૦ ૫૦	૨૬ ૦ ૪૯	૨૬ ૦ ૪૮	૨૬ ૦ ૪૭
૧૯	૩૮ ૦ ૮૭૬	૩૮ ૦ ૮૭૫	૩૮ ૦ ૮૭૪	૩૮ ૦ ૮૭૩
૨૦	૫૨ ૦ ૧૦૧	૫૨ ૦ ૧૦૦	૫૨ ૦ ૯૯	૫૨ ૦ ૯૮
૨૧	૬૫ ૧ ૪૨૭	૬૫ ૧ ૪૨૬	૬૫ ૧ ૪૨૫	૬૫ ૧ ૪૨૪
૨૨	૭૮ ૧ ૭૫૨	૭૮ ૧ ૭૫૧	૭૮ ૧ ૭૫૦	૭૮ ૧ ૭૪૯
૨૩	૮૧ ૧ ૧૦૭૭	૮૧ ૧ ૧૦૭૬	૮૧ ૧ ૧૦૭૫	૮૧ ૧ ૧૦૭૪
૨૪	૧૦૪ ૨ ૨૦૩	૧૦૪ ૨ ૨૦૨	૧૦૪ ૨ ૨૦૧	૧૦૪ ૨ ૨૦૦
૨૫	૧૧૭ ૨ ૫૦૮	૧૧૭ ૨ ૫૦૭	૧૧૭ ૨ ૫૦૬	૧૧૭ ૨ ૫૦૫
૨૬	૧૩૦ ૨ ૮૫૪	૧૩૦ ૨ ૮૫૩	૧૩૦ ૨ ૮૫૨	૧૩૦ ૨ ૮૫૧
૨૭	૨૬૦ ૫ ૫૦૮	૨૬૦ ૫ ૫૦૭	૨૬૦ ૫ ૫૦૬	૨૬૦ ૫ ૫૦૫
૨૮	૩૮૦ ૮ ૧૬૨	૩૮૦ ૮ ૧૬૧	૩૮૦ ૮ ૧૬૦	૩૮૦ ૮ ૧૫૯
૨૯	૫૦૦ ૧૦ ૧૦૧	૫૦૦ ૧૦ ૧૦૦	૫૦૦ ૧૦ ૯૯	૫૦૦ ૧૦ ૯૮
૩૦	૬૫૦ ૧૩ ૬૭૧	૬૫૦ ૧૩ ૬૭૦	૬૫૦ ૧૩ ૬૬૯	૬૫૦ ૧૩ ૬૬૮
૩૧	૭૮૧ ૦ ૩૨૫	૭૮૦ ૦ ૩૨૪	૭૮૦ ૦ ૩૨૩	૭૮૦ ૦ ૩૨૨
૩૨	૮૧૧ ૦ ૧૧૭૮	૮૧૦ ૦ ૧૧૭૭	૮૧૦ ૦ ૧૧૭૬	૮૧૦ ૦ ૧૧૭૫
૩૩	૧૦૪૧ ૫ ૮૦૩	૧૦૪૦ ૫ ૮૦૨	૧૦૩૯ ૫ ૮૦૧	૧૦૩૮ ૫ ૮૦૦
૩૪	૧૧૭૧ ૮ ૪૮૮	૧૧૭૦ ૮ ૪૮૭	૧૧૬૯ ૮ ૪૮૬	૧૧૬૮ ૮ ૪૮૫
૩૫	૧૩૦૧ ૧૧ ૧૮૨	૧૩૦૦ ૧૧ ૧૮૧	૧૨૯૯ ૧૧ ૧૮૦	૧૨૯૮ ૧૧ ૧૭૯
૩૬	૨૬૦૩ ૬ ૨૮૪	૨૬૦૨ ૬ ૨૮૩	૨૬૦૧ ૬ ૨૮૨	૨૬૦૦ ૬ ૨૮૧
૩૭	૩૮૦૫ ૧ ૪૨૭	૩૮૦૪ ૧ ૪૨૬	૩૮૦૩ ૧ ૪૨૫	૩૮૦૨ ૧ ૪૨૪
૩૮	૫૨૦૬ ૧૨ ૫૮૮	૫૨૦૫ ૧૨ ૫૮૭	૫૨૦૪ ૧૨ ૫૮૬	૫૨૦૩ ૧૨ ૫૮૫
૩૯	૬૫૦૮ ૭ ૭૧૧	૬૫૦૭ ૭ ૭૧૦	૬૫૦૬ ૭ ૭૦૯	૬૫૦૫ ૭ ૭૦૮
૪૦	૭૮૧૬ ૧૫ ૨૨૩	૭૮૧૫ ૧૫ ૨૨૨	૭૮૧૪ ૧૫ ૨૨૧	૭૮૧૩ ૧૫ ૨૨૦
૪૧	૯૦૩૩ ૧૪ ૪૪૭	૯૦૩૨ ૧૪ ૪૪૬	૯૦૩૧ ૧૪ ૪૪૫	૯૦૩૦ ૧૪ ૪૪૪

અગ્રેજી હુડીના (હુમામ (પાડના રૂપીઆ) શિ. ૧-૬૧-૦ થી શિ ૧-૬૧-૦૧૧ આના સુ ૧૧.

રકમ	૧-૬૧ (૧-૧૧-૦)	૧-૬૧૩ (૧-૬૧-૦૧)	૧-૬૧૩ (૧-૬૧-૦૧૧)	૧-૬૧૩ (૧-૬૧-૦૧૧)
૧૦૦	૩ આ, પ,	૩, આ, પૈ,	૩૧, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ,
૧	૦ ૦ ૧૦ ૩૧	૦ ૦ ૧૦ ૩૬	૦ ૦ ૧૦ ૩૬	૦ ૦ ૧૦ ૩૫
૨	૦ ૧ ૧ ૭૫	૦ ૧ ૮ ૭૩	૦ ૧ ૮ ૦૨	૦ ૧ ૮ ૭૦
૩	૦ ૨ ૭ ૧૩	૦ ૨ ૭ ૧૦	૦ ૨ ૭ ૦૮	૦ ૨ ૭ ૦૫
૪	૦ ૪ ૩ ૮૮	૦ ૪ ૩ ૮૪	૦ ૪ ૩ ૮૦	૦ ૪ ૩ ૭૬
૫	૦ ૫ ૨ ૨૭	૦ ૫ ૨ ૨૧	૦ ૫ ૨ ૧૬	૦ ૫ ૨ ૧૧
૬	૦ ૧૦ ૪ ૫૪	૦ ૧૦ ૪ ૪૩	૦ ૧૦ ૪ ૩૩	૦ ૧૦ ૪ ૨૨
૭	૧ ૪ ૧ ૦૨	૧ ૪ ૮ ૮૭	૧ ૪ ૮ ૬૬	૧ ૪ ૮ ૪૫
૮	૧ ૧૫ ૧ ૬૨	૧ ૧૫ ૧ ૩૦	૧ ૧૫ ૦ ૬૬	૧ ૧૫ ૦ ૬૭
૯	૨ ૬ ૬ ૧૬	૨ ૬ ૫ ૭૪	૨ ૬ ૫ ૩૨	૨ ૬ ૪ ૬૦
૧૦	૩ ૩ ૧૦ ૭૦	૩ ૩ ૧૦ ૧૭	૩ ૩ ૬ ૬૫	૩ ૩ ૬ ૧૨
૧૧	૩ ૧૪ ૩ ૨૪	૩ ૧૪ ૨ ૬૧	૩ ૧૪ ૧ ૬૮	૩ ૧૪ ૧ ૩૫
૧૨	૪ ૮ ૭ ૭૧	૪ ૮ ૭ ૦૪	૪ ૮ ૬ ૩૧	૪ ૮ ૫ ૫૮
૧૩	૫ ૩ ૦ ૩૨	૫ ૨ ૧ ૧૪૮	૫ ૨ ૧ ૦ ૬૪	૫ ૨ ૬ ૮૦
૧૪	૫ ૧૩ ૧ ૮	૫ ૧૩ ૩ ૬૧	૫ ૧૩ ૨ ૬૭	૫ ૧૩ ૨ ૦૩
૧૫	૬ ૭ ૬ ૪૦	૬ ૭ ૮ ૩૫	૬ ૭ ૭ ૩૦	૬ ૭ ૬ ૧૫
૧૬	૧૨ ૫ ૨ ૨૬	૧૨ ૫ ૦ ૨	૧૨ ૪ ૧ ૦ ૨૭	૧૨ ૪ ૮ ૨૮
૧૭	૧૨ ૧૫ ૬ ૮૧	૧૨ ૧૫ ૪ ૭૦	૧૨ ૧૫ ૩ ૬૧	૧૨ ૧૫ ૦ ૫૧
૧૮	૨૫ ૧૫ ૧ ૬૨	૨૫ ૧૪ ૬ ૪૧	૨૫ ૧૪ ૫ ૨૨	૨૫ ૧૪ ૧ ૦૩
૧૯	૩૮ ૧૪ ૮ ૪૩	૩૮ ૧૪ ૨ ૧૧	૩૮ ૧૩ ૭ ૮૬	૩૮ ૧૩ ૧ ૫૪
૨૦	૫૧ ૧૪ ૩ ૨૪	૫૧ ૧૩ ૬ ૮૩	૫૧ ૧૨ ૧ ૦ ૪૪	૫૧ ૧૨ ૨ ૦૬
૨૧	૬૮ ૧૩ ૧ ૦ ૫	૬૮ ૧૨ ૧ ૧ ૫૪	૬૮ ૧૨ ૧ ૦ ૫	૬૪ ૧૧ ૨ ૫૭
૨૨	૭૭ ૧૩ ૪ ૮૬	૭૭ ૧૨ ૪ ૨૫	૭૭ ૧૧ ૩ ૬૬	૭૭ ૧૦ ૩ ૦૬
૨૩	૮૦ ૧૨ ૧ ૧ ૬૭	૮૦ ૧૧ ૮ ૬૨	૮૦ ૧૦ ૬ ૨૧૭	૮૦ ૮ ૩ ૬૦
૨૪	૧૦૩ ૧૨ ૬ ૪૮	૧૦૨ ૧૧ ૧ ૬૭	૧૦૩ ૮ ૮ ૮૮	૧૦૩ ૮ ૪ ૧૨
૨૫	૧૧૦ ૧૨ ૧ ૧	૧૧૦ ૧૦ ૬ ૩૭	૧૧૬ ૮ ૧ ૧ ૪૮	૧૧૬ ૭ ૪ ૬
૨૬	૧૨૮ ૧૮ ૮ ૧૦	૧૨૮ ૮ ૧ ૧ ૦૮	૧૨૮ ૮ ૨ ૧૦	૧૨૮ ૬ ૫ ૧૫
૨૭	૨૫૮ ૭ ૪ ૨૧	૨૫૮ ૩ ૧ ૦ ૧૭	૨૫૮ ૦ ૪ ૨૦	૨૫૮ ૧૨ ૧ ૦ ૩૧
૨૮	૩૮૮ ૩ ૦ ૩૦	૩૮૮ ૧૩ ૬ ૨૬	૩૮૮ ૮ ૬ ૩૧	૩૮૮ ૩ ૩ ૪૬
૨૯	૫૧૮ ૧૮ ૮ ૪૩	૫૧૮ ૧૧ ૮ ૩૪	૫૧૮ ૦ ૮ ૪૧	૫૧૭ ૬ ૮ ૬૨
૩૦	૬૪૮ ૧૦ ૪ ૫૮	૬૪૮ ૧ ૭ ૪૪	૬૪૭ ૮ ૧૦ ૫૨	૬૪૭ ૦ ૧ ૬૭
૩૧	૭૭૮ ૬ ૦ ૬૪	૭૭૭ ૧૧ ૧ ૫૩	૭૭૭ ૧ ૦ ૬૨	૭૭૬ ૬ ૬ ૬૩
૩૨	૮૦૮ ૧ ૮ ૭૫	૮૦૭ ૫ ૫ ૨	૮૦૬ ૮ ૨ ૭૩	૮૦૫ ૧૩ ૦ ૦૬
૩૩	૧૦૩૩ ૧૩ ૮ ૬	૧૦૩૬ ૧૧ ૬ ૭૦	૧૦૩૬ ૧ ૮ ૮૩	૧૦૩૫ ૩ ૫ ૨૪
૩૪	૧૧૬૭ ૮ ૦ ૬૭	૧૧૬૬ ૮ ૩ ૭૪	૧૧૬૫ ૮ ૧ ૬૪	૧૧૬૪ ૮ ૧૦ ૪૦
૩૫	૧૨૮૧ ૪ ૮ ૦૮	૧૨૮૬ ૩ ૨ ૮૮	૧૨૮૫ ૧ ૮ ૦૪	૧૨૮૪ ૦ ૩ ૫૫
૩૬	૨૫૮૮ ૮ ૬ ૧૧	૨૫૮૨ ૬ ૫ ૭૭	૨૫૮૦ ૮ ૬ ૦૬	૨૫૮૮ ૦ ૭ ૧૧
૩૭	૩૮૮૧ ૧૪ ૩ ૨૪	૩૮૮૮ ૮ ૮ ૬૫	૩૮૮૫ ૫ ૩ ૧૩	૩૮૮૨ ૦ ૧૦ ૬૭
૩૮	૫૧૮૮ ૩ ૦ ૩૨	૫ ૮૪ ૧૨ ૧૧ ૫૪	૫૧૮૦ ૭ ૦ ૧૮	૫૧૭૮ ૧ ૨ ૨૩
૩૯	૬૪૮૬ ૭ ૮ ૪૦	૬૪૮૧ ૦ ૨ ૪૨	૬૪૭૫ ૮ ૬ ૨૨	૬૪૭૦ ૧ ૧ ૭૬
૪૦	૧૨૮૧ ૧૫ ૮ ૮૧	૧૨૮૧૨ ૦ ૪ ૮	૧૨૮૫૧ ૧ ૬ ૪૫	૧૨૮૪૦ ૨ ૧૧ ૫૮
૪૦૦	૨૫૮૪૫ ૧૫ ૧ ૨૨	૨૫૮૨૪ ૦ ૮ ૭૨	૨૫૮૦૨ ૩ ૦ ૬૧	૨૫૮૮૦ ૫ ૧૧ ૧૭

અગ્રણ હુડીના હિસાબ (પૈડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૧૧ થી શિ ૧-૬૧૧-૧૧ આના સુડી

રકમ	૧-૬૧૧ (૧-૬૧૧-)	૧-૬૧૧ (૧-૬૧૧-)	૧-૬૧૧ (૧-૬૧૧-)	૧-૬૧૧ (૧-૬૧૧-)
	શિ આ પે	શિ આ પે	શિ આ પે	શિ આ પે
પેન્સ ૧	૦ ૦ ૧૦ ૩૪	૦ ૦ ૧૦ ૩૩	૦ ૦ ૧૦ ૩૨	૦ ૦ ૧૦ ૩૧
૨	૦ ૧ ૮ ૬૮	૦ ૧ ૮ ૬૬	૦ ૧ ૮ ૬૫	૦ ૧ ૮ ૬૪
૩	૦ ૨ ૭ ૦૩	૦ ૨ ૭ ૦૦	૦ ૨ ૬ ૯૭	૦ ૨ ૬ ૯૫
૪	૦ ૪ ૩ ૭૧	૦ ૪ ૩ ૬૭	૦ ૪ ૩ ૬૩	૦ ૪ ૩ ૬૧
૫	૦ ૫ ૨ ૦૬	૦ ૫ ૨ ૦૦	૦ ૫ ૧ ૮૫	૦ ૫ ૧ ૮૦
૬	૦ ૧૦ ૪ ૧૨	૦ ૧૦ ૪ ૦૧	૦ ૧૦ ૩ ૯૧	૦ ૧૦ ૩ ૮૦
૭	૧ ૪ ૮ ૦૪	૧ ૪ ૮ ૦૩	૧ ૪ ૭ ૯૨	૧ ૪ ૭ ૯૧
૮	૧ ૧૫ ૦ ૩૬	૧ ૧૫ ૦ ૦૫	૧ ૧૪ ૧૧ ૭૩	૧ ૧૪ ૧૧ ૪૨
૯	૨ ૬ ૪ ૪૮	૨ ૬ ૪ ૦૬	૨ ૬ ૩ ૬૫	૨ ૬ ૩ ૨૩
૧૦	૩ ૩ ૮ ૬૦	૩ ૩ ૮ ૦૮	૩ ૩ ૭ ૫૬	૩ ૩ ૭ ૦૪
૧૧	૩ ૧૪ ૦ ૭૨	૩ ૧૪ ૦ ૧૦	૩ ૧૩ ૧૧ ૪૭	૩ ૧૩ ૧૦ ૮૫
૧૨	૪ ૮ ૪ ૮૪	૪ ૮ ૪ ૧૧	૪ ૮ ૩ ૩૮	૪ ૮ ૨ ૬૬
૧૩	૫ ૨ ૮ ૬૭	૫ ૨ ૮ ૧૩	૫ ૨ ૭ ૧૦	૫ ૨ ૬ ૪૬
૧૪	૫ ૧૩ ૧ ૦૬	૫ ૧૩ ૦ ૧૫	૫ ૧૨ ૦ ૨૧	૫ ૧૨ ૦ ૨૭
૧૫	૬ ૭ ૫ ૨૧	૬ ૭ ૪ ૬૬	૬ ૭ ૩ ૧૨	૬ ૭ ૨ ૦૮
૧૬	૧૨ ૪ ૬ ૩૦	૧૨ ૪ ૪ ૩૧	૧૨ ૪ ૨ ૩૩	૧૨ ૪ ૦ ૩૧
૧૭	૧૨ ૧૪ ૧૦ ૪૨	૧૨ ૧૩ ૮ ૩૩	૧૨ ૧૪ ૬ ૨૫	૧૨ ૧૪ ૪ ૧૭
૧૮	૨૫ ૧૩ ૮ ૮૪	૨૫ ૧૩ ૪ ૭	૨૫ ૧૩ ૦ ૫૦	૨૫ ૧૨ ૮ ૩૪
૧૯	૩૮ ૧૨ ૭ ૨૭	૩૮ ૧૨ ૧ ૦૦	૩૮ ૧૧ ૬ ૭૫	૩૮ ૧૧ ૦ ૫૧
૨૦	૫૧ ૧૧ ૫ ૬૬	૫૧ ૧૦ ૮ ૩૪	૫૧ ૧૦ ૧ ૦૦	૫૧ ૧૦ ૪ ૬૮
૨૧	૬૪ ૧૦ ૪ ૧૨	૬૪ ૯ ૫ ૬૮	૬૪ ૮ ૭ ૨૬	૬૪ ૭ ૮ ૮૫
૨૨	૭૭ ૯ ૨ ૫૪	૭૭ ૮ ૨ ૦૧	૭૭ ૭ ૧ ૫૧	૭૭ ૬ ૧ ૦૨
૨૩	૯૦ ૮ ૦ ૬૬	૯૦ ૬ ૧ ૦ ૩૫	૯૦ ૫ ૭ ૭૬	૯૦ ૪ ૫ ૧૬
૨૪	૧૦૩ ૬ ૧૧ ૩૬	૧૦૩ ૫ ૬ ૬૬	૧૦૩ ૪ ૨ ૦૧	૧૦૩ ૨ ૯ ૩૭
૨૫	૧૧૬ ૫ ૯ ૮૧	૧૧૬ ૪ ૩ ૦૨	૧૧૬ ૨ ૮ ૨૬	૧૧૬ ૧ ૧ ૫૪
૨૬	૧૨૯ ૪ ૮ ૨૪	૧૨૯ ૨ ૧૧ ૩૬	૧૨૯ ૧ ૨ ૫૨	૧૨૯ ૧૫ ૫ ૭૧
૨૭	૨૫૮ ૯ ૪ ૪૮	૨૫૮ ૫ ૧૦ ૭૨	૨૫૮ ૨ ૫ ૪૪	૨૫૭ ૧૪ ૧૧ ૪૨
૨૮	૩૮૭ ૧૪ ૦ ૭૨	૩૮૭ ૮ ૧૦ ૦૬	૩૮૭ ૩ ૧૭ ૫૬	૩૮૬ ૧૪ ૫ ૧૩
૨૯	૫૧૭ ૨ ૮ ૬૬	૫૧૬ ૧૧ ૯ ૪૫	૫૧૬ ૪ ૧૦ ૦૮	૫૧૫ ૧૩ ૧૦ ૮૫
૩૦	૬૪૬ ૭ ૫ ૨૧	૬૪૫ ૧૪ ૮ ૮૨	૬૪૫ ૬ ૦ ૬૦	૬૪૪ ૧૩ ૪ ૫૬
૩૧	૭૭૫ ૧૦ ૧ ૪૫	૭૭૫ ૧ ૮ ૧૮	૭૭૪ ૭ ૩ ૧૦	૭૭૩ ૧૨ ૧૦ ૨૭
૩૨	૯૦૫ ૦ ૯ ૬૯	૯૦૪ ૪ ૭ ૫૪	૯૦૩ ૮ ૫ ૬૪	૯૦૨ ૧૨ ૩ ૬૮
૩૩	૧૦૩૪ ૫ ૫ ૬૩	૧૦૩૩ ૭ ૬ ૯૧	૧૦૩૨ ૯ ૮ ૧૬	૧૦૩૧ ૧૧ ૯ ૭૦
૩૪	૧૧૬૩ ૧૦ ૨ ૧૮	૧૧૬૨ ૧૦ ૬ ૨૭	૧૧૬૧ ૧૦ ૧૦ ૬૮	૧૧૬૦ ૧૧ ૩ ૪૧
૩૫	૧૨૯૨ ૧૪ ૧૦ ૪૨	૧૨૯૧ ૧૩ ૫ ૬૪	૧૨૯૦ ૧૨ ૧ ૨૧	૧૨૮૯ ૧૦ ૬ ૧૨
૩૬	૨૫૮૫ ૧૩ ૮ ૮૪	૨૫૮૩ ૧૦ ૧૧ ૨૮	૨૫૮૧ ૮ ૨ ૪૨	૨૫૭૯ ૫ ૬ ૦૫
૩૭	૩૮૭૮ ૧૨ ૭ ૨૭	૩૮૭૫ ૮ ૪ ૬૨	૩૮૭૨ ૪ ૩ ૬૩	૩૮૬૯ ૦ ૩ ૩૮
૩૮	૫૧૭૧ ૧૧ ૫ ૬૬	૫૧૬૭ ૫ ૧૦ ૫૬	૫૧૬૬ ૦ ૪ ૮૪	૫૧૫૮ ૧૧ ૦ ૫૧
૩૯	૬૪૬૪ ૧૦ ૪ ૧૨	૬૪૫૯ ૩ ૪ ૨૦	૬૪૫૩ ૧૨ ૬ ૦૧	૬૪૪૮ ૫ ૯ ૬૪
૪૦	૭૭૫૨ ૪ ૮ ૨૪	૭૭૫૧ ૬ ૮ ૪૧	૭૭૫૦ ૬ ૦ ૧૦	૭૭૪૯ ૧૧ ૭ ૨૮
૪૧	૨૫૮૫૮ ૯ ૪ ૪૮	૨૫૮૩૬ ૧૩ ૪ ૮૩	૨૫૮૧૫ ૨ ૦ ૨૦	૨૫૭૯૩ ૭ ૨ ૬૬

અગ્રણ હુડીના હિસાબ (પૌંડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૧૧ થી શિ ૧-૬૧૧૧૧ આના સુધી

રકમ	૧-૬૧ (૧-૬૧૧)	૧-૬૧૧ (૧-૬૧૧૧)	૧-૬૧૧ (૧-૬૧૧૧)	૧-૬૧૧ (૧-૬૧૧૧૧)
પેન્ડ	૧ ૦ ૦ ૧૦૩૦	૦ ૦ ૧૦૩૦	૦ ૦ ૧૦૨૮	૦ ૦ ૧૦૨૮
૨	૦ ૧ ૮૧૧	૦ ૧ ૮૧૦	૦ ૧ ૮૧૮	૦ ૧ ૮૧૫
૩	૦ ૨ ૬૪૨	૦ ૨ ૬૪૦	૦ ૨ ૬૪૭	૦ ૨ ૬૪૪
૪	૦ ૪ ૩૪૪	૦ ૪ ૩૪૦	૦ ૪ ૩૪૫	૦ ૪ ૩૪૧
૫	૦ ૫ ૧૮૫	૦ ૫ ૧૮૦	૦ ૫ ૧૭૪	૦ ૫ ૧૬૮
૬	૦ ૧૦ ૩૭૦	૦ ૧૦ ૩૬૦	૦ ૧૦ ૩૮૮	૦ ૧૦ ૩૭૮
૭	૧ ૪ ૭૪૦	૧ ૪ ૭૨૦	૧ ૪ ૬૬૮	૧ ૪ ૬૫૮
૮	૧ ૧૪ ૧૧૧૧	૧ ૧૪ ૧૦૮૦	૧ ૧૪ ૧૦૪૮	૧ ૧૪ ૧૦૧૮
૯	૨ ૮ ૨૮૧	૨ ૮ ૨૪૦	૨ ૮ ૧૮૮	૨ ૮ ૧૫૭
૧૦	૩ ૩ ૬૫૨	૩ ૩ ૬૦૦	૩ ૩ ૫૪૮	૩ ૩ ૪૮૭
૧૧	૩ ૧૩ ૧૦૨૨	૩ ૧૩ ૯૬૦	૩ ૧૩ ૮૮૮	૩ ૧૩ ૮૩૬
૧૨	૪ ૮ ૧૬૩	૪ ૮ ૧૨૦	૪ ૮ ૦૪૮	૪ ૭ ૧૧૭૧
૧૩	૫ ૨ ૫૬૩	૫ ૨ ૪૮૦	૫ ૨ ૩૮૮	૫ ૨ ૩૧૫
૧૪	૫ ૧૨ ૬૩૪	૫ ૧૨ ૮૪૦	૫ ૧૨ ૭૪૭	૫ ૧૨ ૬૫૪
૧૫	૬ ૭ ૧૦૪	૬ ૭ ૦૦૧	૬ ૬ ૧૦૮૭	૬ ૬ ૮૭૪
૧૬	૧૨ ૩ ૧૦૩૮	૧૨ ૩ ૮૪૧	૧૨ ૩ ૬૪૪	૧૨ ૩ ૪૪૮
૧૭	૧૨ ૧૪ ૨૦૮	૧૨ ૧૪ ૦૦૨	૧૨ ૧૩ ૮૮૪	૧૨ ૧૩ ૭૮૮
૧૮	૨૫ ૧૨ ૪૧૮	૨૫ ૧૨ ૦૦૪	૨૫ ૧૧ ૭૮૮	૨૫ ૧૧ ૩૭૬
૧૯	૩૮ ૧૦ ૬૨૮	૩૮ ૧૦ ૦૦૬	૩૮ ૮ ૫૮૪	૩૮ ૮ ૧૧૪
૨૦	૫૧ ૮ ૮૩૭	૫૧ ૮ ૦૦૮	૫૧ ૭ ૩૭૮	૫૧ ૬ ૭૫૩
૨૧	૬૪ ૬ ૧૦૪૬	૬૪ ૬ ૦૧૦	૬૪ ૫ ૧૭૪	૬૪ ૪ ૩૪૧
૨૨	૭૭ ૫ ૦૫૬	૭૭ ૪ ૦૧૨	૭૭ ૨ ૧૧૪૮	૭૭ ૧ ૧૧૨૮
૨૩	૯૦ ૩ ૨૬૫	૯૦ ૨ ૦૧૪	૯૦ ૦ ૮૬૪	૮૯ ૧૫ ૭૧૭
૨૪	૧૦૩ ૧ ૪૭૫	૧૦૩ ૦ ૦૧૬	૧૦૨ ૧૪ ૭૫૮	૧૦૨ ૧૩ ૩૦૬
૨૫	૧૧૫ ૧૫ ૬૮૪	૧૧૫ ૧૪ ૦૧૮	૧૧૫ ૧૨ ૫૫૪	૧૧૫ ૧૦ ૧૦૪૪
૨૬	૧૨૮ ૧૩ ૮૮૩	૧૨૮ ૧૨ ૦૨૦	૧૨૮ ૧૦ ૩૪૮	૧૨૮ ૮ ૬૮૨
૨૭	૨૫૭ ૧૧ ૫૮૭	૨૫૭ ૮ ૦૪૦	૨૫૭ ૪ ૬૮૮	૨૫૭ ૧ ૧૧૫
૨૮	૩૮૬ ૮ ૨૮૧	૩૮૬ ૪ ૦૬૦	૩૮૫ ૧૪ ૧૦૪૮	૩૮૫ ૮ ૮૪૮
૨૯	૫૧૫ ૬ ૧૧૭૫	૫૧૫ ૦ ૦૮૦	૫૧૪ ૮ ૧૮૮	૫૧૪ ૨ ૩૩૧
૩૦	૬૪૩ ૪ ૮૬૮	૬૪૩ ૧૨ ૧૦૦	૬૪૩ ૩ ૫૪૮	૬૪૨ ૧૦ ૧૦૧૪
૩૧	૭૭૩ ૨ ૫૬૩	૭૭૨ ૮ ૧૨૦	૭૭૧ ૧૩ ૮૮૮	૭૭૧ ૩ ૪૮૭
૩૨	૯૦૨ ૦ ૨૫૭	૯૦૧ ૪ ૧૪૦	૯૦૦ ૮ ૦૪૮	૮૯૯ ૧૧ ૧૧૭૮
૩૩	૧૦૩૦ ૧૩ ૧૧૫૧	૧૦૩૦ ૦ ૧૬૦	૧૦૨૮ ૨ ૩૮૭	૧૦૨૮ ૪ ૬૬૨
૩૪	૧૧૪૮ ૧૧ ૮૪૫	૧૧૪૮ ૧૨ ૧૮૧	૧૧૪૭ ૧૨ ૭૪૭	૧૧૪૬ ૧૩ ૧૪૧
૩૫	૧૨૮૮ ૮ ૫૩૮	૧૨૮૭ ૮ ૨૦૧	૧૨૮૬ ૬ ૧૦૮૭	૧૨૮૫ ૫ ૮૨૮
૩૬	૨૫૭૭ ૨ ૧૦૭	૨૫૭૫ ૦ ૪૦૨	૨૫૭૨ ૧૩ ૮૮૪	૨૫૭૦ ૧૧ ૪૫૬
૩૭	૩૮૬૫ ૧૨ ૪૧૮	૩૮૬૨ ૮ ૬૦૩	૩૮૫૮ ૪ ૮૮૨	૩૮૫૬ ૧ ૦૮૫
૩૮	૫૧૫૪ ૫ ૮૫૮	૫૧૫૦ ૦ ૮૦૪	૫૧૪૫ ૧૧ ૭૮૮	૫૧૪૧ ૬ ૮૧૩
૩૯	૬૪૪૨ ૧૫ ૨૮૭	૬૪૩૭ ૮ ૧૦૦૫	૬૪૩૨ ૨ ૬૮૭	૬૪૨ ૧૨ ૫૪૨
૪૦	૧૨૮૫ ૧૧ ૮૫	૧૨૮૭ ૬ ૮૧૧	૧૨૮૬૪ ૫ ૧૭૪	૧૨૮૫૩ ૮ ૧૦૮૪
૪૧	૨૫૭૧ ૧૨ ૧૧૮૧	૨૫૭૫૦ ૩ ૪૨૩	૨૫૭૮ ૧૦ ૩૪૮	૨૫૭૦૭ ૧ ૮૬૮

અ ગ્રેજ હુડોના હિસાબ (પાડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૧૩ થી શિ. ૧-૬૧૩૩૩ આના મુકી

રકમ	૧-૬૧૩ (૧-૬૧૩)	૧-૬૧૪ (૧-૬૧૩)	૧-૬૧૫ (૧-૬૧૩)	૧-૬૧૬ (૧-૬૧૩)
ચેન્સ	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૦ ૨૭	૦ ૦ ૧૦ ૨૬	૦ ૦ ૧૦ ૨૫	૦ ૦ ૧૦ ૨૪
૨	૦ ૧ ૮ ૧૪	૦ ૧ ૮ ૧૩	૦ ૧ ૮ ૧૨	૦ ૧ ૮ ૧૧
૩	૦ ૨ ૬ ૮૨	૦ ૨ ૬ ૭૯	૦ ૨ ૬ ૭૭	૦ ૨ ૬ ૭૬
૪	૦ ૪ ૩ ૩૭	૦ ૪ ૩ ૩૨	૦ ૪ ૩ ૨૮	૦ ૪ ૩ ૨૪
૫	૦ ૫ ૧ ૬૪	૦ ૫ ૧ ૫૯	૦ ૫ ૧ ૫૬	૦ ૫ ૧ ૫૫
૬	૦ ૧૦ ૩ ૨૯	૦ ૧૦ ૩ ૧૮	૦ ૧૦ ૩ ૦૮	૦ ૧૦ ૨ ૯૮
૭	૦ ૧ ૪ ૬ ૫૮	૦ ૧ ૪ ૬ ૩૭	૦ ૧ ૪ ૬ ૧૦	૦ ૧ ૪ ૫ ૯૬
૮	૦ ૧ ૧૪ ૮ ૮૭	૦ ૧ ૧૪ ૮ ૧૬	૦ ૧ ૧૪ ૮ ૨૫	૦ ૧ ૧૪ ૮ ૬૪
૯	૦ ૨ ૮ ૧ ૧૬	૦ ૨ ૮ ૦ ૭૫	૦ ૨ ૮ ૦ ૩૪	૦ ૨ ૮ ૧ ૧૩
૧૦	૦ ૩ ૩ ૪ ૪૫	૦ ૩ ૩ ૩ ૬૩	૦ ૩ ૩ ૨	૦ ૩ ૩ ૨ ૬૧
૧૧	૦ ૩ ૧૩ ૭ ૫૪	૦ ૩ ૧૩ ૭ ૧૨	૦ ૩ ૧૩ ૬ ૫૧	૦ ૩ ૧૩ ૫ ૮૯
૧૨	૦ ૪ ૭ ૧ ૦૩	૦ ૪ ૭ ૧ ૦૩૧	૦ ૪ ૭ ૮ ૫૬	૦ ૪ ૭ ૮ ૮૭
૧૩	૦ ૫ ૨ ૨ ૩૨	૦ ૫ ૨ ૧ ૫૦	૦ ૫ ૨ ૦ ૬૮	૦ ૫ ૧ ૧ ૧૧
૧૪	૦ ૫ ૧૨ ૫ ૬૧	૦ ૫ ૧૨ ૪ ૬૯	૦ ૫ ૧૨ ૩ ૭૬	૦ ૫ ૧૨ ૨ ૮૪
૧૫	૦ ૬ ૬ ૮ ૮૦	૦ ૬ ૬ ૭ ૧૭	૦ ૬ ૬ ૬ ૫૫	૦ ૬ ૬ ૫ ૮૨
૧૬	૦ ૧૨ ૩ ૨ ૧૧	૦ ૧૨ ૩ ૦ ૫૬	૦ ૧૨ ૨ ૧૦ ૧૧	૦ ૧૨ ૨ ૮ ૬૬
૧૭	૦ ૧૨ ૧૩ ૫ ૮૧	૦ ૧૨ ૧૩ ૩ ૭૫	૦ ૧૨ ૧૩ ૧ ૭૦	૦ ૧૨ ૧૨ ૧૧ ૬૪
૧૮	૦ ૨૫ ૧૦ ૧૧ ૬૩	૦ ૨૫ ૧૦ ૭ ૧૧	૦ ૨૫ ૧૦ ૩ ૪૦	૦ ૨૫ ૮ ૧૧ ૨૬
૧૯	૦ ૩૮ ૮ ૫ ૪૫	૦ ૩૮ ૭ ૧૧ ૨૭	૦ ૩૮ ૭ ૦ ૧૦	૦ ૩૮ ૬ ૧૦ ૬૪
૨૦	૦ ૫૧ ૫ ૧૧ ૨૭	૦ ૫૧ ૫ ૩ ૦૩	૦ ૫૧ ૪ ૬ ૮૧	૦ ૫૧ ૩ ૧૦ ૫૯
૨૧	૦ ૬૪ ૩ ૫ ૦૯	૦ ૬૪ ૨ ૬ ૭૯	૦ ૬૪ ૧ ૮ ૫૧	૦ ૬૪ ૦ ૧૦ ૨૪
૨૨	૦ ૭૭ ૦ ૧૦ ૮૧	૦ ૭૬ ૧૫ ૧૦ ૫૫	૦ ૭૬ ૧૪ ૧૦ ૨૧	૦ ૭૬ ૧૩ ૮ ૭૯
૨૩	૦ ૮૯ ૧૪ ૪ ૭૩	૦ ૮૯ ૧૩ ૨ ૩૧	૦ ૮૯ ૧૧ ૧૧ ૮૧	૦ ૮૯ ૧૦ ૮ ૫૪
૨૪	૦ ૧૦૨ ૧૧ ૧૦ ૫૫	૦ ૧૦૨ ૧૦ ૬ ૦૭	૦ ૧૦૨ ૮ ૧ ૬૨	૦ ૧૦૨ ૭ ૮ ૧૦
૨૫	૦ ૧૧૫ ૮ ૪ ૩૭	૦ ૧૧૫ ૭ ૮ ૮૩	૦ ૧૧૫ ૬ ૩ ૩૨	૦ ૧૧૫ ૬ ૮ ૮૪
૨૬	૦ ૧૨૮ ૬ ૧૦ ૧૯	૦ ૧૨૮ ૫ ૧ ૫૯	૦ ૧૨૮ ૩ ૫ ૦૨	૦ ૧૨૮ ૧ ૮ ૪૯
૨૭	૦ ૨૪૬ ૧૩ ૮ ૩૮	૦ ૨૪૬ ૧૦ ૩ ૧૮	૦ ૨૪૬ ૬ ૧૦ ૦૫	૦ ૨૪૬ ૩ ૪ ૮૮
૨૮	૦ ૩૮૫ ૪ ૬ ૫૮	૦ ૩૮૫ ૧૫ ૪ ૧૮	૦ ૩૮૪ ૧૦ ૩ ૦૮	૦ ૩૮૪ ૫ ૧ ૪૯
૨૯	૦ ૫૧૩ ૧૧ ૪ ૭૭	૦ ૫૧૩ ૪ ૬ ૩૭	૦ ૫૧૨ ૧૩ ૮ ૧૧	૦ ૫ ૨ ૬ ૮ ૮૮
૩૦	૦ ૬૪૨ ૨ ૨ ૮૬	૦ ૬૪૧ ૮ ૭ ૮૬	૦ ૬૪૧ ૧ ૧ ૧૪	૦ ૬૪૦ ૮ ૬ ૧૮
૩૧	૦ ૭૭૦ ૮ ૧ ૧૬	૦ ૭૬૯ ૧૪ ૮ ૫૬	૦ ૭૬૮ ૪ ૬ ૧૭	૦ ૭૬૮ ૧૦ ૨ ૮૧
૩૨	૦ ૮૮૮ ૧૧ ૧૧ ૩૫	૦ ૮૮૮ ૩ ૧૧ ૧૫	૦ ૮૮૭ ૭ ૧૧ ૧૮	૦ ૮૮૬ ૧૧ ૧૧ ૧૭
૩૩	૦ ૧૦૨૭ ૬ ૮ ૫૫	૦ ૧૦૨ ૮ ૦ ૭૫	૦ ૧૦૨૫ ૧૧ ૪ ૨૨	૦ ૧૦૨૪ ૧૩ ૭ ૮૭
૩૪	૦ ૧૧૫૫ ૧૩ ૭ ૫૪	૦ ૧૧૫૪ ૧૪ ૨ ૩૮	૦ ૧૧૫૩ ૧૪ ૧ ૮૫	૦ ૧૧૫૨ ૧૫ ૪ ૪૭
૩૫	૦ ૧૨૮૪ ૪ ૫ ૮૩	૦ ૧૨૮૩ ૩ ૩ ૮૩	૦ ૧૨૮૨ ૨ ૨ ૧૮	૦ ૧૨૮૧ ૧ ૦ ૮૭
૩૬	૦ ૨૪૬૮ ૮ ૧૧ ૮૭	૦ ૨૪૬ ૬ ૭ ૮૭	૦ ૨૪૬૪ ૪ ૪ ૧૬	૦ ૨૪૬૨ ૨ ૧ ૧૪
૩૭	૦ ૩૮૫૨ ૧૩ ૫ ૮૧	૦ ૩૮૪૯ ૮ ૧૧ ૮૦	૦ ૩૮૪૬ ૬ ૬ ૮૫	૦ ૩૮૪૩ ૩ ૨ ૮૧
૩૮	૦ ૫૧૩૭ ૧ ૧૧ ૭૫	૦ ૫૧૩૭ ૧૩ ૩ ૭૫	૦ ૫૧૨૮ ૮ ૮ ૧૩	૦ ૫૧૨૪ ૪ ૩ ૮૮
૩૯	૦ ૬૪૨૧ ૬ ૫ ૧૮	૦ ૬૪૧૬ ૦ ૭ ૬૯	૦ ૬૪૧૦ ૧ ૧૧ ૪૧	૦ ૬૪૦૫ ૫ ૪ ૮૫
૪૦	૦ ૮૮૪૨ ૧૨ ૧૧ ૩૮	૦ ૮૮૩૨ ૧ ૭ ૩૮	૦ ૮૮૨૧ ૫ ૧૦ ૮૩	૦ ૮૮૧૦ ૧૦ ૮ ૭૦
૪૧	૦ ૨૪૬૪ ૮ ૧૦ ૭૮	૦ ૨૪૬૪ ૨ ૬ ૭૮	૦ ૨૪૬૪ ૧૧ ૮ ૬૭	૦ ૨૪૬૨ ૪ ૮ ૪૧

અગ્રેષ્ઠ હુડીના હિસાબ (પોરના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૩૩-૦ થી શિ ૧-૬૩૩-૦૧૧ આના સુધી

રકમ	૧-૬૩૩ (૧-૬૩૩)	૧-૬૩૪ (૧-૬૩૩-૦૧)	૧-૬૩૫ (૧-૬૩૩-૦૧)	૧-૬૩૬ (૧-૬૩૩-૦૧૧)
પેન્સ	૩, આ પ,	૩, આ, પે,	૩, આ પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૦૨૪	૦ ૦ ૧૦૨૩	૦ ૦ ૧૦૨૨	૦ ૦ ૧૦૨૧
૨	૦ ૧ ૮૪૮	૦ ૧ ૮૪૬	૦ ૧ ૮૪૪	૦ ૧ ૮૪૨
૩	૦ ૨ ૬૭૨	૦ ૨ ૬૬૯	૦ ૨ ૬૬૬	૦ ૨ ૬૬૪
૪	૦ ૪ ૩૨૦	૦ ૪ ૩૧૫	૦ ૪ ૩૧૧	૦ ૪ ૩૦૭
૫	૦ ૫ ૧૪૪	૦ ૫ ૧૩૮	૦ ૫ ૧૩૩	૦ ૫ ૧૨૮
૬	૦ ૧૦ ૨૮૮	૦ ૧૦ ૨૭૭	૦ ૧૦ ૨૬૭	૦ ૧૦ ૨૫૭
૭	૧ ૪ ૫૭૬	૧ ૪ ૫૫૫	૧ ૪ ૫૩૫	૧ ૪ ૫૧૪
૮	૧ ૧૪ ૮૬૪	૧ ૧૪ ૮૩૩	૧ ૧૪ ૮૦૨	૧ ૧૪ ૭૭૨
૯	૨ ૮ ૧૧૫૨	૨ ૮ ૧૧૧૧	૨ ૮ ૧૦૭૦	૨ ૮ ૧૦૨૯
૧૦	૩ ૩ ૨૪૦	૩ ૩ ૧૮૮	૩ ૩ ૧૩૭	૩ ૩ ૦૮૬
૧૧	૩ ૧૩ ૫૦૮	૩ ૧૩ ૪૬૬	૩ ૧૩ ૪૦૫	૩ ૧૩ ૩૪૪
૧૨	૪ ૭ ૮૧૬	૪ ૭ ૭૪૪	૪ ૭ ૬૭૨	૪ ૭ ૬૦૧
૧૩	૫ ૧ ૧૧૦૪	૫ ૧ ૧૦૨૨	૫ ૧ ૯૪૦	૫ ૧ ૮૫૮
૧૪	૫ ૧૨ ૧૮૨	૫ ૧૨ ૦૮૯	૫ ૧૨ ૦૦૮	૫ ૧૧ ૧૧૧૬
૧૫	૬ ૬ ૪૮૦	૬ ૬ ૩૭૭	૬ ૬ ૨૭૫	૬ ૬ ૧૭૩
૧૬	૧૨ ૩ ૬૭૨	૧૦ ૨ ૪૭૬	૧૨ ૨ ૨૮૩	૧૨ ૦ ૦૮૯
૧૭	૧૨ ૧૨ ૯૬૦	૧૨ ૧૨ ૭૫૫	૧૨ ૧૨ ૫૫૧	૧૨ ૧૨ ૩૪૭
૧૮	૨૫ ૮ ૭૨૦	૨૫ ૮ ૩૧૦	૨૫ ૮ ૧૧૦૨	૨૫ ૮ ૬૬૪
૧૯	૩૮ ૬ ૪૮૦	૩૮ ૫ ૧૦૬૮	૩૮ ૫ ૪૫૩	૩૮ ૪ ૧૦૪૧
૨૦	૫૧ ૩ ૨૪૦	૫૧ ૨ ૬૨૧	૫૧ ૧ ૧૦૦૪	૫૧ ૧ ૧૮૮
૨૧	૬૪ ૦ ૦૦૦	૬૩ ૧૫ ૧૭૬	૬૩ ૧૪ ૩૫૫	૬૩ ૧૩ ૫૪૫
૨૨	૭૬ ૧૨ ૮૬૦	૭૬ ૧૧ ૮૩૨	૭૬ ૧૦ ૮૦૬	૭૬ ૯ ૮૧૨
૨૩	૮૯ ૮ ૭૨૦	૮૯ ૮ ૪૮૭	૮૯ ૭ ૨૫૭	૮૯ ૬ ૦૨૯
૨૪	૧૦૨ ૬ ૪૮૦	૧૦૨ ૫ ૦૪૨	૧૦૨ ૩ ૮૦૮	૧૦૨ ૨ ૩૭૭
૨૫	૧૧૫ ૩ ૨૪૦	૧૧૫ ૧ ૧૦૮૮	૧૧૫ ૦ ૧૫૯	૧૧૪ ૧૪ ૭૨૪
૨૬	૧૨૮ ૦ ૦૦૦	૧૨૭ ૧૪ ૨૫૩	૧૨૭ ૧૨ ૭૧૦	૧૨૭ ૧૦ ૧૦૭૧
૨૭	૨૫૬ ૦ ૦૦૦	૨૫૫ ૧૨ ૭૦૧૭	૨૫૫ ૯ ૨૨૧	૨૫૫ ૫ ૯૪૨
૨૮	૩૮૪ ૦ ૦૦૦	૩૮૩ ૧૦ ૧૦૬૧	૩૮૩ ૫ ૯૩૨	૩૮૩ ૦ ૮૧૩
૨૯	૫૧૨ ૦ ૦૦૦	૫૧૧ ૮ ૨૧૪	૫૧૧ ૨ ૪૪૩	૫૧૦ ૧૧ ૬૮૫
૩૦	૬૪૦ ૦ ૦૦૦	૬૩૯ ૭ ૫૬૮	૬૩૮ ૧૪ ૧૧૫૪	૬૩૮ ૬ ૫૫૬
૩૧	૭૬૮ ૦ ૦૦૦	૭૬૭ ૫ ૯૨૨	૭૬૬ ૧૧ ૬૬૪	૭૬૬ ૧ ૪૨૭
૩૨	૮૯૮ ૦ ૦૦૦	૮૯૫ ૮ ૦૭૫	૮૯૪ ૮ ૧૭૫	૮૯૩ ૧૨ ૨૯૯
૩૩	૧૦૨૪ ૦ ૦૦૦	૧૦૨૩ ૨ ૪૨૯	૧૦૨૨ ૪ ૮૮૬	૧૦૨૧ ૭ ૧૭૦
૩૪	૧૧૫૨ ૦ ૦૦૦	૧૧૫૧ ૦ ૭૮૧	૧૧૫૦ ૧ ૩૯૭	૧૧૪૯ ૨ ૦૪૧
૩૫	૧૨૮૦ ૦ ૦૦૦	૧૨૭૮ ૧૪ ૧૧૩૧૭	૧૨૭૭ ૧૩ ૧૧૦૮	૧૨૭૬ ૧૨ ૧૧૧૩
૩૬	૨૫૬૦ ૦ ૦૦૦	૨૫૫૭ ૧૩ ૧૦૭૪	૨૫૫૫ ૧૧ ૧૦૧૬	૨૫૫૩ ૯ ૧૦૨૬
૩૭	૩૮૪૦ ૦ ૦૦૦	૩૮૩૬ ૧૨ ૧૦૧૧	૩૮૩૩ ૯ ૯૨૪	૩૮૩૦ ૬ ૯૩૯
૩૮	૫૧૨૦ ૦ ૦૦૦	૫૧૧૫ ૧૧ ૧૪૮	૫૧૧૧ ૭ ૮૩૨	૫૧૦૭ ૩ ૮૫૨
૩૯	૬૪૦૦ ૦ ૦૦૦	૬૩૯૪ ૧૦ ૮૮૫	૬૩૮૮ ૫ ૭૪૦	૬૩૮૪ ૦ ૭૬૬
૪૦	૧૨૮૦૦ ૦ ૦૦૦	૧૨૭૮૯ ૫ ૫૭૦	૧૨૭૭૮ ૧૧ ૨૮૧	૧૨૭૬૮ ૧ ૩૩૨
૪૧	૨૫૬૦૦ ૦ ૦૦૦	૨૫૫૭૮ ૧૦ ૧૧૪૧	૨૫૫૫૭ ૬ ૫૬૩	૨૫૫૩૬ ૨ ૬૬૪

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૧૧- થી શિ ૧-૬૧૧-૧૧૧ આના મુધી

રકમ	૧-૬૧૩ (૧-૬૧૧-)	૧-૬૧૩ (૧-૬૧૧-)	૧-૬૧૩ (૧-૬૧૧-)	૧-૬૧૩ (૧-૬૧૧-)
પેન્સ	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૦ ૨૦	૦ ૦ ૧૦ ૧૮	૦ ૦ ૧૦ ૧૮	૦ ૦ ૧૦ ૧૮
૨	૦ ૧ ૮ ૪૧	૦ ૧ ૮ ૩૮	૦ ૧ ૮ ૩૭	૦ ૧ ૮ ૩૬
૩	૦ ૨ ૬ ૬૧	૦ ૨ ૬ ૫૮	૦ ૨ ૬ ૫૬	૦ ૨ ૬ ૫૪
૪	૦ ૪ ૩ ૦૩	૦ ૪ ૨ ૮૮	૦ ૪ ૨ ૮૪	૦ ૪ ૨ ૮૦
૫	૦ ૫ ૧ ૨૩	૦ ૫ ૧ ૧૮	૦ ૫ ૧ ૧૩	૦ ૫ ૧ ૦૮
૬	૦ ૧૦ ૨ ૪૭	૦ ૧૦ ૨ ૩૧	૦ ૧૦ ૨ ૨૬	૦ ૧૦ ૨ ૨૧
૭	૧ ૪ ૪ ૬૪	૧ ૪ ૪ ૫૪	૧ ૪ ૪ ૫૩	૧ ૪ ૪ ૫૩
૮	૧ ૧૪ ૭ ૪૧	૧ ૧૪ ૭ ૧૧	૧ ૧૪ ૬ ૮૦	૧ ૧૪ ૬ ૫૦
૯	૨ ૮ ૮ ૮૮	૨ ૮ ૮ ૮૪	૨ ૮ ૮ ૮૦	૨ ૮ ૮ ૭૬
૧૦	૩ ૩ ૦ ૩૫	૩ ૨ ૧ ૧ ૮૫	૩ ૨ ૧ ૧ ૩૪	૩ ૨ ૧ ૦ ૮૩
૧૧	૩ ૧૩ ૨ ૮૩	૩ ૧૩ ૨ ૭૨	૩ ૧૩ ૧ ૬૧	૩ ૧૩ ૧ ૫૦
૧૨	૪ ૭ ૫ ૩૦	૪ ૭ ૪ ૫૮	૪ ૭ ૩ ૮૮	૪ ૭ ૩ ૧૭
૧૩	૫ ૧ ૭ ૭૭	૫ ૧ ૬ ૬૬	૫ ૧ ૬ ૬૪	૫ ૧ ૬ ૬૩
૧૪	૫ ૧૧ ૧૦ ૨૪	૫ ૧૧ ૮ ૩૩	૫ ૧૧ ૮ ૪૧	૫ ૧૧ ૭ ૫૦
૧૫	૬ ૫ ૦ ૭૧	૬ ૫ ૧ ૧ ૭૦	૬ ૫ ૧ ૦ ૬૮	૬ ૫ ૧ ૦ ૬૭
૧૬	૧૨ ૧ ૧૦ ૮૫	૧૨ ૧ ૮ ૦૩	૧૨ ૧ ૭ ૦૮	૧૨ ૧ ૫ ૧૭
૧૭	૧૨ ૧૨ ૧ ૪૩	૧૨ ૧૧ ૧ ૧ ૪૦	૧૨ ૧૧ ૮ ૩૭	૧૨ ૧૧ ૭ ૩૪
૧૮	૨૫ ૮ ૨ ૮૭	૨૫ ૭ ૧ ૦ ૮૦	૨૫ ૭ ૬ ૭૪	૨૫ ૭ ૨ ૬૮
૧૯	૩૮ ૪ ૪ ૩૦	૩૮ ૩ ૧ ૦ ૨૦	૩૮ ૩ ૪ ૧૧	૩૮ ૨ ૧ ૦ ૦૪
૨૦	૫૧ ૦ ૫ ૭૪	૫૦ ૧ ૫ ૬ ૬૦	૫૦ ૧ ૫ ૧ ૪૮	૫૦ ૧ ૪ ૫ ૩૮
૨૧	૬૩ ૧૨ ૭ ૧૭	૬૩ ૧૧ ૮ ૦૧	૬૩ ૧૦ ૧૦ ૮૬	૬૩ ૧૦ ૦ ૭૩
૨૨	૭૬ ૮ ૮ ૬૧	૭૬ ૭ ૮ ૪૧	૭૬ ૬ ૮ ૨૩	૭૬ ૫ ૮ ૦૮
૨૩	૮૮ ૪ ૧૦ ૦૪	૮૮ ૩ ૭ ૮૧	૮૮ ૨ ૫ ૬૧	૮૮ ૧ ૩ ૮૨
૨૪	૧૦૨ ૦ ૧૧ ૪૮	૧૦૧ ૧ ૫ ૭ ૨૧	૧૦૧ ૧ ૪ ૨ ૮૮	૧૦૧ ૧ ૩ ૧૦ ૭૭
૨૫	૧૧૪ ૧૩ ૦ ૮૧	૧૧૪ ૧૧ ૬ ૬૨	૧૧૪ ૧૦ ૦ ૩૫	૧૧૪ ૮ ૬ ૧૨
૨૬	૧૨૭ ૮ ૨ ૩૫	૧૨૭ ૭ ૬ ૦૨	૧૨૭ ૫ ૮ ૭૩	૧૨૭ ૪ ૧ ૪૭
૨૭	૨૫૧ ૨ ૪ ૭૦	૨૫૪ ૧ ૫ ૦ ૦૪	૨૫૪ ૧૧ ૭ ૪૬	૨૫૪ ૮ ૨ ૮૪
૨૮	૩૮૨ ૧૧ ૭ ૦૫	૩૮૨ ૬ ૬ ૦૭	૩૮૨ ૧ ૫ ૧૮	૩૮૧ ૧૨ ૪ ૪૧
૨૯	૫૧૦ ૪ ૮ ૪૦	૫૦૮ ૧ ૪ ૦ ૦૮	૫૦૮ ૭ ૨ ૮૨	૫૦૮ ૦ ૫ ૮૮
૩૦	૬૩૭ ૧૩ ૧૧ ૭૬	૬૩૭ ૫ ૬ ૧૨	૬૩૬ ૧૩ ૦ ૬૫	૬૩૬ ૮ ૭ ૩૫
૩૧	૭૬૫ ૭ ૨ ૧૧	૭૬૪ ૧૩ ૦ ૧૪	૭૬૪ ૨ ૧૦ ૩૮	૭૬૩ ૮ ૮ ૮૨
૩૨	૮૮૩ ૦ ૪ ૪૬	૮૮૨ ૪ ૬ ૧૭	૮૮૧ ૮ ૮ ૧૧	૮૮૦ ૧૨ ૧૦ ૨૮
૩૩	૧૦૨૦ ૮ ૬ ૮૧	૧૦૧૮ ૧૨ ૦ ૧૬	૧૦૧૮ ૧૪ ૫ ૮૧	૧૦૧૮ ૦ ૧૧ ૭૭
૩૪	૧૧૪૮ ૨ ૮ ૧૬	૧૧૪૭ ૩ ૬ ૧૨	૧૧૪૬ ૪ ૩ ૫૮	૧૧૪૫ ૫ ૧ ૨૪
૩૫	૧૨૭૫ ૧૧ ૧૧ ૧૨	૧૨૭૪ ૧૧ ૦ ૭૪	૧૨૭૩ ૧૦ ૧ ૩૧	૧૨૭૨ ૮ ૨ ૭૧
૩૬	૨૫૫૮ ૭ ૧૧ ૦૪	૨૫૪૮ ૬ ૦ ૪૮	૨૫૪૭ ૪ ૨ ૬૨	૨૫૪૫ ૨ ૫ ૪૨
૩૭	૩૮૨૭ ૩ ૧૦ ૫૬	૩૮૨૪ ૧ ૦ ૭૪	૩૮૨૦ ૧૪ ૩ ૪૪	૩૮૧૭ ૧૧ ૮ ૧૪
૩૮	૫૧૦૨ ૧૫ ૧૦ ૦૮	૫૦૮૮ ૧૨ ૦ ૮૮	૫૦૮૪ ૮ ૫ ૧૫	૫૦૮૦ ૪ ૧૦ ૮૫
૩૯	૬૩૭૮ ૧૧ ૮ ૬૦	૬૩૭૩ ૭ ૧ ૨૪	૬૩૬૮ ૨ ૬ ૫૬	૬૩૬૨ ૧૪ ૧ ૫૭
૪૦	૧૨૭૫૭ ૭ ૭ ૨૧	૧૨૭૪૬ ૧૪ ૨ ૪૮	૧૨૭૪૬ ૫ ૧ ૧૩	૧૨૭૨૫ ૧૨ ૩ ૧૪
૪૧	૨૫૫૧૪ ૧૫ ૨ ૪૩	૨૫૪૮૩ ૧૦ ૪ ૮૭	૨૫૪૭૨ ૧૦ ૨ ૨૬	૨૫૪૫૧ ૮ ૬ ૨૮

અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પોડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૫૫ થી શિ ૧-૬૫૫૫૫ આના સુધી

રકમ	૧-૬૫ (૧-૬૫૫)	૧-૬૫૫ (૧-૬૫૫)	૧-૬૫૫ (૧-૬૫૫)	૧-૬૫૫ (૧-૬૫૫૫)
પેન્સ	૩ આ પૈ,	૩, આ, પ	૩, આ, પૈ,	૩, આ, પૈ
૧	૦ ૦ ૧૦ ૧૭	૦ ૦ ૧૦ ૧૬	૦ ૦ ૧૦ ૧૫	૦ ૦ ૧૦ ૧૪
૨	૦ ૧ ૮ ૩૪	૦ ૧ ૮ ૩૨	૦ ૧ ૮ ૩૧	૦ ૧ ૮ ૨૯
૩	૦ ૨ ૬ ૫૧	૦ ૨ ૬ ૪૯	૦ ૨ ૬ ૪૮	૦ ૨ ૬ ૪૪
૪	૦ ૪ ૨ ૮ ૬	૦ ૪ ૨ ૮ ૧	૦ ૪ ૨ ૭૭	૦ ૪ ૨ ૭૩
૫	૦ ૫ ૧ ૦ ૩	૦ ૫ ૦ ૯ ૮	૦ ૫ ૦ ૯ ૩	૦ ૫ ૦ ૯ ૮
૬	૦ ૧ ૨ ૦ ૬	૦ ૧ ૦ ૧ ૬ ૬	૦ ૧ ૦ ૧ ૮ ૬	૦ ૧ ૦ ૧ ૭ ૬
૭	૧ ૧ ૪ ૪ ૦ ૩	૧ ૧ ૪ ૩ ૬ ૩	૧ ૧ ૪ ૩ ૭ ૭	૧ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨
૮	૧ ૧ ૪ ૬ ૧ ૬	૧ ૧ ૪ ૫ ૮ ૬	૧ ૧ ૪ ૫ ૫ ૬	૧ ૧ ૪ ૫ ૨ ૬
૯	૨ ૮ ૮ ૨ ૬	૨ ૮ ૭ ૮ ૬	૨ ૮ ૭ ૪ ૫	૨ ૮ ૭ ૦ ૫
૧૦	૩ ૨ ૧ ૦ ૩ ૩	૩ ૨ ૬ ૮ ૨	૩ ૨ ૬ ૩ ૨	૩ ૨ ૬ ૮ ૮ ૧
૧૧	૩ ૧ ૩ ૦ ૩ ૬	૩ ૧ ૨ ૧ ૧ ૭ ૬	૩ ૧ ૨ ૧ ૧ ૮	૩ ૧ ૨ ૧ ૦ ૫ ૮
૧૨	૪ ૭ ૨ ૪ ૬	૪ ૭ ૧ ૭ ૫	૪ ૭ ૧ ૦ ૫	૪ ૭ ૦ ૩ ૪
૧૩	૫ ૧ ૪ ૫ ૩	૫ ૧ ૩ ૭ ૨	૫ ૧ ૨ ૬ ૧	૫ ૧ ૨ ૧ ૧
૧૪	૫ ૧ ૧ ૫ ૫	૫ ૧ ૧ ૫ ૬ ૮	૫ ૧ ૧ ૪ ૭ ૮	૫ ૧ ૧ ૩ ૮ ૭
૧૫	૬ ૫ ૮ ૬	૬ ૫ ૭ ૬ ૫	૬ ૫ ૬ ૬ ૪	૬ ૫ ૫ ૬ ૩
૧૬	૧૨ ૧ ૩ ૨ ૫	૧૨ ૧ ૬ ૩ ૩	૧૨ ૦ ૧ ૧ ૪ ૨	૧૨ ૦ ૬ ૫ ૦
૧૭	૧૨ ૧ ૫ ૩ ૨	૧૨ ૧ ૩ ૩ ૦	૧૨ ૧ ૧ ૧ ૨ ૮	૧૨ ૧ ૦ ૧ ૧ ૨ ૭
૧૮	૨૫ ૬ ૧ ૦ ૬ ૪	૨૫ ૬ ૬ ૬ ૧	૨૫ ૬ ૨ ૫ ૭	૨૫ ૫ ૧ ૦ ૫ ૫
૧૯	૩૮ ૨ ૩ ૬ ૧	૩૮ ૧ ૬ ૬ ૧	૩૮ ૧ ૩ ૮ ૬	૩૮ ૦ ૬ ૮ ૨
૨૦	૫૦ ૧ ૩ ૬ ૨ ૬	૫૦ ૧ ૩ ૧ ૨ ૨	૫૦ ૧ ૨ ૫ ૧ ૫	૫૦ ૧ ૧ ૬ ૧ ૦
૨૧	૬૩ ૮ ૨ ૬ ૨	૬૩ ૮ ૪ ૫ ૨	૬૩ ૭ ૬ ૪ ૪	૬૩ ૬ ૮ ૩ ૮
૨૨	૭૬ ૪ ૧ ૭ ૬ ૪	૭૬ ૩ ૭ ૮ ૩	૭૬ ૨ ૭ ૭ ૩	૭૬ ૧ ૭ ૬ ૫
૨૩	૮૯ ૦ ૧ ૨ ૭	૮૮ ૧ ૧ ૧ ૧ ૩	૮૮ ૧ ૩ ૮ ૦ ૨	૮૮ ૧ ૨ ૬ ૬ ૩
૨૪	૧૦૧ ૧ ૧ ૬ ૫ ૬	૧૦૧ ૧ ૦ ૨ ૪ ૪	૧૦૧ ૮ ૧ ૦ ૨ ૧	૧૦૧ ૭ ૬ ૨ ૧
૨૫	૧૧૪ ૬ ૧ ૧ ૬ ૨	૧૧૪ ૫ ૫ ૭ ૪	૧૧૪ ૩ ૧ ૧ ૬ ૦	૧૧૪ ૨ ૫ ૪ ૮
૨૬	૧૨૭ ૦ ૫ ૨ ૪	૧૨૭ ૦ ૬ ૦ ૫	૧૨૬ ૧ ૫ ૦ ૮ ૬	૧૨૬ ૧ ૩ ૪ ૭ ૬
૨૭	૨૫૬ ૪ ૧ ૦ ૪ ૬	૨૫૪ ૧ ૬ ૧ ૦	૨૫૩ ૧ ૪ ૧ ૭ ૮	૨૫૩ ૧ ૦ ૬ ૫ ૩
૨૮	૩૮૧ ૭ ૩ ૭ ૩	૩૮૧ ૨ ૩ ૧ ૫	૩૮૦ ૧ ૩ ૨ ૬ ૭	૩૮૦ ૮ ૨ ૨ ૬
૨૯	૫૦૮ ૧ ૮ ૮ ૮	૫૦૮ ૩ ૦ ૨ ૦	૫૦૭ ૧ ૨ ૩ ૭	૫૦૭ ૫ ૭ ૦ ૬
૩૦	૬૫ ૧૨ ૦ ૨ ૨	૬૩૫ ૩ ૬ ૨ ૬	૬૩૪ ૧ ૧ ૬ ૪ ૬	૬૩૪ ૨ ૧ ૧ ૮ ૩
૩૧	૭૬૨ ૧ ૪ ૭ ૪ ૭	૭૬૨ ૪ ૬ ૩ ૧	૭૬૧ ૧ ૦ ૫ ૩ ૫	૭૬૧ ૦ ૪ ૫ ૬
૩૨	૮૯૦ ૧ ૦ ૭ ૧	૮૮૯ ૫ ૩ ૫ ૬	૮૮૮ ૬ ૬ ૦ ૪	૮૮૭ ૧ ૩ ૮ ૩ ૬
૩૩	૧૦૧૭ ૩ ૫ ૮ ૬	૧૦૧૬ ૬ ૦ ૬ ૧	૧૦૧૫ ૮ ૭ ૧ ૪	૧૦૧૪ ૧ ૧ ૨ ૧ ૩
૩૪	૧૧૪૪ ૫ ૧ ૧ ૨ ૦	૧૧૪૩ ૬ ૬ ૪ ૬	૧૧૪૨ ૭ ૮ ૦ ૩	૧૧૪૧ ૮ ૬ ૮ ૬
૩૫	૧૨૭૧ ૧ ૮ ૪ ૫	૧૨૭૦ ૭ ૬ ૫ ૪	૧૨૬૯ ૬ ૮ ૬ ૨	૧૨૬૮ ૫ ૧ ૧ ૬ ૬
૩૬	૨૫૪૩ ૦ ૮ ૬ ૦	૨૫૪૦ ૧ ૫ ૧ ૦ ૪	૨૫૩૮ ૧ ૩ ૫ ૧ ૫	૨૫૩૬ ૧ ૧ ૧ ૧ ૩ ૨
૩૭	૩૮૧૪ ૬ ૧ ૩ ૫	૩૮૧૧ ૬ ૭ ૫ ૬	૩૮૦૮ ૪ ૦ ૭ ૭	૩૮૦૫ ૧ ૧ ૦ ૬ ૮
૩૮	૫૦૮૬ ૧ ૫ ૮ ૦	૫૦૮૧ ૧ ૪ ૨ ૦ ૮	૫૦૭૭ ૧ ૦ ૧ ૧ ૭ ૦	૫૦૭૩ ૭ ૧ ૦ ૬ ૫
૩૯	૬૩૫૭ ૬ ૧ ૦ ૨ ૫	૬૩૫૦ ૫ ૮ ૬ ૦	૬૦૪૭ ૧ ૮ ૬ ૨	૬૩૪૧ ૧ ૩ ૧ ૦ ૩ ૧
૪૦	૧૨૭૧૫ ૩ ૮ ૫ ૦	૧૨૭૦૪ ૧ ૧ ૫ ૨ ૧	૧૨૬૯૪ ૩ ૫ ૨ ૫	૧૨૬૮૩ ૧ ૧ ૮ ૬ ૩
૪૦૦	૨૫૪૩૦ ૭ ૫ ૦ ૦	૨૫૪ ૬ ૬ ૧ ૦ ૪ ૨	૨૫૩૮૮ ૬ ૧ ૦ ૫ ૧	૨૫૩૬૭ ૭ ૫ ૨ ૬

અર્થે જી હુડીના હિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શિ ૧-૬૧૧૩ થી ૧-૬૧૧૩૧૧ આંના સુધી

ક્રમ	૧-૬૧૧૩ (૧-૬૧૧૩)	૧ ૬૧૧૩ (૧-૬ ૧૩)	૧-૬૧૧૩ (૧-૬૧ ૧૧)	૧-૬૧૧૩ (૧-૬૧૧૧૧)
	ર, આ, પૈ,	ર, આ, પ,	ર, આ, પૈ,	ર, આ, પૈ,
પેન્સ ૧	૦ ૦ ૧૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૦ ૧૨	૦ ૦ ૧૦ ૧૧
૨	૦ ૧ ૮ ૨૭	૦ ૧ ૮ ૧૬	૦ ૧ ૮ ૨૪	૦ ૧ ૮ ૨૦
૩	૦ ૨ ૬ ૪૧	૦ ૨ ૬ ૩૯	૦ ૨ ૬ ૩૬	૦ ૨ ૬ ૩૪
૪	૦ ૪ ૨ ૬૮	૦ ૪ ૨ ૬૫	૦ ૪ ૨ ૬૧	૦ ૪ ૨ ૫૬
૫	૦ ૫ ૦ ૮૩	૦ ૫ ૦ ૭૮	૦ ૫ ૦ ૭૩	૦ ૫ ૦ ૬૮
શિ ૧	૦ ૧૦ ૧ ૬૬	૦ ૧૦ ૧ ૫૬	૦ ૧૦ ૧ ૪૬	૦ ૧૦ ૧ ૩૬
૨	૧ ૪ ૩ ૩૨	૧ ૪ ૩ ૧૮	૧ ૪ ૨ ૬૨	૧ ૪ ૨ ૭૨
૩	૧ ૧૪ ૪ ૬૬	૧ ૧૪ ૪ ૬૮	૧ ૧૪ ૪ ૩૮	૧ ૧૪ ૪ ૦૮
૪	૨ ૮ ૬ ૬૫	૨ ૮ ૬ ૨૫	૨ ૮ ૫ ૮૫	૨ ૮ ૫ ૪૫
૫	૩ ૨ ૮ ૩૧	૩ ૨ ૭ ૮૧	૩ ૨ ૭ ૩૧	૩ ૨ ૬ ૮૧
૬	૩ ૧૨ ૯ ૮૮	૩ ૧૨ ૯ ૩૭	૩ ૧૨ ૮ ૭૭	૩ ૧૨ ૮ ૧૭
૭	૪ ૬ ૧૧ ૬૪	૪ ૬ ૧૦ ૯૪	૪ ૬ ૧૦ ૨૪	૪ ૬ ૯ ૫૪
૮	૫ ૧ ૧ ૩૦	૫ ૧ ૦ ૫૦	૫ ૦ ૧૧ ૭૦	૫ ૦ ૧૦ ૯૦
૯	૫ ૧૧ ૨ ૯૭	૫ ૧૧ ૨ ૦૬	૫ ૧૧ ૧ ૧૬	૫ ૧૧ ૦ ૨૬
૧૦	૬ ૫ ૪ ૬૩	૬ ૫ ૩ ૮૩	૬ ૫ ૨ ૬૨	૬ ૫ ૧ ૬૨
૧૧	૧૨ ૦ ૭ ૬૦	૧૨ ૦ ૫ ૬૯	૧૨ ૦ ૭ ૭૮	૧૨ ૦ ૧ ૮૮
પૌડ ૧	૧૨ ૧૦ ૯ ૨૬	૧૨ ૧૦ ૭ ૨૬	૧૨ ૧૦ ૫ ૨૫	૧૨ ૧૦ ૩ ૨૫
૨	૨૫ ૫ ૧ ૫૩	૨૫ ૫ ૨ ૫૨	૨૫ ૪ ૧૦ ૫૧	૨૫ ૪ ૬ ૫૧
૩	૩૮ ૦ ૩ ૮૦	૩૭ ૧૫ ૯ ૭૮	૩૭ ૧૫ ૭ ૭૭	૩૭ ૧૪ ૯ ૭૭
૪	૫૦ ૧૧ ૧ ૦૬	૫૦ ૧૦ ૫ ૦૪	૫૦ ૯ ૯ ૦૩	૫૦ ૯ ૧ ૦૩
૫	૬૩ ૫ ૧૦ ૩૩	૬૩ ૫ ૦ ૩૦	૬૩ ૪ ૨ ૨૯	૬૩ ૩ ૪ ૨૯
૬	૭૬ ૦ ૭ ૬૦	૭૫ ૧૫ ૭ ૫૬	૭૫ ૧૪ ૭ ૫૫	૭૫ ૧૩ ૭ ૫૫
૭	૮૮ ૧૧ ૪ ૮૭	૮૮ ૧૦ ૨ ૮૨	૮૮ ૯ ૦ ૮૧	૮૮ ૭ ૧૦ ૮૧
૮	૧૦૧ ૬ ૦ ૧૩	૧૦૧ ૪ ૧૦ ૦૯	૧૦૧ ૩ ૬ ૦૬	૧૦૧ ૨ ૨ ૦૭
૯	૧૧૪ ૦ ૧૧ ૪૦	૧૧૩ ૧૫ ૫ ૩૫	૧૧૩ ૧૩ ૧૧ ૩૨	૧૧૩ ૧૨ ૧ ૩૩
૧૦	૧૨૬ ૧૧ ૮ ૬૭	૧૨૬ ૧૦ ૦ ૬૧	૧૨૬ ૮ ૪ ૫૮	૧૨૬ ૬ ૮ ૫૮
૨૦	૨૫૩ ૭ ૫ ૩૪	૨૫૩ ૪ ૧ ૦૦	૨૫૩ ૦ ૮ ૧૭	૨૫૨ ૧૩ ૫ ૧૮
૩૦	૩૮૦ ૩ ૨ ૦૧	૩૭૯ ૧૪ ૧ ૮૪	૩૭૯ ૯ ૧ ૭૫	૩૭૯ ૪ ૧ ૭૭
૪૦	૫૦૬ ૧૪ ૧૦ ૬૯	૫૦૬ ૮ ૦ ૧૫	૫૦૬ ૧ ૬ ૩૪	૫૦૫ ૧૦ ૧૦ ૩૭
૫૦	૬૩૩ ૧૦ ૭ ૩૬	૬૩૩ ૨ ૦ ૦૬	૬૩૨ ૯ ૧૦ ૯૩	૬૩૨ ૧ ૬ ૯૬
૬૦	૭૬૦ ૬ ૪ ૦૩	૭૫૯ ૧૨ ૩ ૮	૭૫૯ ૨ ૩ ૫૧	૭૫૮ ૮ ૩ ૫૫
૭૦	૮૮૭ ૦ ૦ ૭૧	૮૮૬ ૬ ૪ ૨૯	૮૮૫ ૧૦ ૮ ૧૦	૮૮૪ ૧૫ ૦ ૧૪
૮૦	૧૦૧૪ ૧૩ ૯ ૩૮	૧૦૧૩ ૦ ૪ ૯૦	૧૦૧૨ ૩ ૦ ૬૯	૧૦૧૧ ૫ ૮ ૭૪
૯૦	૧૧૪૦ ૯ ૬ ૦૫	૧૧૩૯ ૧૦ ૫ ૫૨	૧૧૩૮ ૧૧ ૫ ૨૭	૧૧૩૭ ૧૨ ૫ ૩૩
૧૦૦	૧૨૬૭ ૫ ૨ ૭૩	૧૨૬૬ ૪ ૬ ૧૩	૧૨૬૫ ૩ ૮ ૮૬	૧૨૬૪ ૩ ૧ ૯૨
૨૦૦	૨૫૩૪ ૧૦ ૫ ૪૬	૨૫૩૨ ૯ ૦ ૨૬	૨૫૩૦ ૭ ૭ ૭૨	૨૫૨૮ ૬ ૩ ૮૫
૩૦૦	૩૮૦૧ ૧૫ ૮ ૧૯	૩૭૯૮ ૧૩ ૬ ૪૦	૩૭૯૫ ૧૧ ૫ ૫૯	૩૭૯૨ ૯ ૫ ૭૭
૪૦૦	૫૦૬૯ ૪ ૧૦ ૧૩	૫૦૬૫ ૨ ૦ ૫૩	૫૦૬૦ ૧૫ ૩ ૪૫	૫૦૫૬ ૧૨ ૭ ૭૦
૫૦૦	૬૩૩૬ ૧૦ ૧ ૬	૬૩૩૧ ૬ ૬ ૬૬	૬૩૨૬ ૩ ૧ ૩૨	૬૩૨૦ ૧૫ ૯ ૬૨
૧૦૦૦	૭૬૭૩ ૪ ૩ ૩૨	૭૬૬૨ ૧૩ ૧ ૦૩	૭૬૫૨ ૬ ૨ ૬૪	૭૬૪૧ ૧૫ ૭ ૨૫
૨૦૦૦	૮૯૪૬ ૮ ૬ ૬૫	૮૯૩૫ ૧૦ ૨ ૬૭	૮૯૩૦ ૪ ૫ ૨૮	૮૯૨૮ ૧૫ ૨ ૫૧

અમલ હુડીના હુમામ (પૌડના રૂપીઆ) શિ. ૧-૭-૦ થી શિ. ૧-૭-૦૧૧ આના મુ. ૧૧.

રકમ	૧-૭ (૧-૭-૦)	૧-૭ ^૧ / _૪ (૧-૭-૦૧)	૧-૧૦ ^૧ / _૪ (૧-૭-૦૧૧)	૧-૧૭ ^૩ / _૪ (૧-૧૭-૦૧૧)
પેન્સ	૩ આ, પ,	૩, આ, પે,	૩, આ, પે,	૩ આ, પે,
૧	૦ ૦ ૧૦.૧૦	૦ ૦ ૧૦ ૦૮	૦ ૦ ૧૦ ૦૮	૦ ૦ ૧૦ ૦૮
૨	૦ ૧ ૮૨૧	૦ ૧ ૮૧૮	૦ ૧ ૮૧૯	૦ ૧ ૮૧૬
૩	૦ ૨ ૬૩૧	૦ ૨ ૬૨૮	૦ ૨ ૬૨૬	૦ ૨ ૬૨૪
૪	૦ ૪ ૨૫૨	૦ ૪ ૨૪૮	૦ ૪ ૨૪૪	૦ ૪ ૨૪૦
૫	૦ ૫ ૦૫૩	૦ ૫ ૦૫૮	૦ ૫ ૦૫૩	૦ ૫ ૦૪૮
૬	૦ ૧૦ ૧૨૬	૦ ૧૦ ૧૧૬	૦ ૧૦ ૧૦૬	૦ ૧૦ ૧૦૬
૭	૧ ૪ ૨૫૨	૧ ૪ ૨૩૨	૧ ૪ ૨૩૨	૧ ૪ ૧૮૨
૮	૧ ૧૪ ૩૭૮	૧ ૧૪ ૩૪૮	૧ ૧૪ ૩૧૮	૧ ૧૪ ૨૮૮
૯	૨ ૮ ૫૦૫	૨ ૮ ૪૬૫	૨ ૮ ૪૨૫	૨ ૮ ૩૮૫
૧૦	૩ ૨ ૬૩૧	૩ ૨ ૫૮૧	૩ ૨ ૫૩૨	૩ ૨ ૪૮૨
૧૧	૩ ૧૨ ૧૦૫૧	૩ ૧૨ ૬૮૮	૩ ૧૨ ૬૩૮	૩ ૧૨ ૫૭૮
૧૨	૪ ૬ ૮૮૮	૪ ૬ ૮૧૪	૪ ૬ ૭૪૪	૪ ૬ ૬૭૫
૧૩	૫ ૦ ૧૦ ૧૦	૫ ૦ ૯૩૦	૫ ૦ ૮૫૧	૫ ૦ ૭૭૧
૧૪	૫ ૧૦ ૧૧ ૩૬	૫ ૧૦ ૧૦ ૪૭	૫ ૧૦ ૯૫૭	૫ ૧૦ ૮૦૮
૧૫	૬ ૫ ૦ ૬૩	૬ ૪ ૧૧ ૬૩	૬ ૪ ૧૦ ૬૪	૬ ૪ ૯૦૪
૧૬	૧૧ ૧૫ ૧૧ ૬૬	૧૧ ૧૫ ૧૦ ૧૦	૧૧ ૧૫ ૮૨૧	૧૧ ૧૫ ૬૩૨
૧૭	૧૨ ૧૦ ૧૨૬	૧૨ ૯ ૧૧ ૨૭	૧૨ ૯ ૯૨૮	૧૨ ૯ ૭૨૮
૧૮	૨૧ ૪ ૨૫૨	૨૫ ૩ ૧૦ ૫૪	૨૫ ૩ ૬૫૬	૨૫ ૩ ૧૫૮
૧૯	૩૭ ૧૪ ૩૭૮	૩૭ ૧૩ ૯૮૧	૩૭ ૧૩ ૭૮૪	૩૭ ૧૨ ૯૮૮
૨૦	૫૦ ૮ ૫૦૫	૫૦ ૭ ૯૦૮	૫૦ ૭ ૧૧૨	૫૦ ૬ ૫૧૭
૨૧	૬૩ ૦ ૬૩૧	૬૩ ૧ ૮૩૫	૬૩ ૦ ૧૦ ૪૦	૬૩ ૦ ૦ ૪૭
૨૨	૭૫ ૧૨ ૭૫૭	૭૫ ૧૧ ૭ ૨	૭૫ ૧૦ ૭૦૮	૭૫ ૯ ૭૭૬
૨૩	૮૮ ૧ ૮૮૪	૮૮ ૫ ૬૮૮	૮૮ ૪ ૪૬૬	૮૮ ૩ ૩૦૬
૨૪	૧૦૧ ૦ ૧૦ ૧૦	૧૦૦ ૧૫ ૬ ૧૬	૧૦૦ ૧૪ ૨૨૪	૧૦૦ ૧૨ ૧૦ ૩૫
૨૫	૧૧૩ ૧૦ ૧૧ ૩૬	૧૧૩ ૯ ૫ ૬૩	૧૧૩ ૭ ૧૧ ૫૨	૧૧૩ ૬ ૫ ૬૫
૨૬	૧૨૬ ૫ ૦ ૬૩	૧૨૬ ૩ ૪ ૭૦	૧૨૬ ૧ ૮ ૮૦	૧૨૬ ૦ ૦ ૯૪
૨૭	૨૫૨ ૧૦ ૧૨૧	૨૫૨ ૬ ૯ ૮૦	૨૫૨ ૩ ૫ ૬૧	૨૫૨ ૦ ૧ ૮૮
૨૮	૩૭૮ ૧૫ ૧ ૮૬	૩૭૮ ૧૦ ૨ ૧૧	૩૭૮ ૫ ૨ ૪૨	૩૭૮ ૦ ૨ ૮૩
૨૯	૫૦૫ ૪ ૨ ૫૨	૫૦૪ ૧૩ ૬ ૮૧	૫૦૪ ૬ ૧૧ ૨૩	૫૦૪ ૦ ૩ ૭૮
૩૦	૬૩૧ ૯ ૩ ૧૫	૬૩૧ ૦ ૧૧ ૫૧	૬૩૦ ૮ ૮ ૦૩	૬૩૦ ૦ ૪ ૭૨
૩૧	૭૫૭ ૧૪ ૩ ૭૮	૭૫૭ ૮ ૪ ૨૨	૭૫૬ ૧૦ ૪ ૮૪	૭૫૬ ૦ ૫ ૬૭
૩૨	૮૮૮ ૩ ૪ ૪૨	૮૮૩ ૭ ૮ ૬૨	૮૮૨ ૧૨ ૧ ૬૫	૮૮૨ ૦ ૬ ૬૧
૩૩	૧૦૧૦ ૮ ૫ ૦૫	૧૦૦૯ ૧૧ ૧ ૬૨	૧૦૦૮ ૧૩ ૧૦ ૪૬	૧૦૦૮ ૦ ૭ ૫૬
૩૪	૧૧૩૬ ૧૩ ૫ ૮	૧૧૩૫ ૧૪ ૧ ૩૩	૧૧૩૪ ૧૫ ૧૦ ૨૭	૧૧૩૪ ૦ ૮ ૫૦
૩૫	૧૨૧ ૩ ૨ ૬ ૩૧	૧૨૦૨ ૧ ૧૧ ૦૩	૧૨૦૧ ૧ ૪ ૦૭	૧૨૦૦ ૦ ૯ ૪૫
૩૬	૨૫૨૬ ૫ ૦ ૧૦	૨૫૨૪ ૩ ૧૦ ૦૬	૨૫૨૨ ૨ ૮ ૧૫	૨૫૨૦ ૧ ૬ ૯૦
૩૭	૩૭૮૯ ૭ ૬ ૯૪	૩૭૮૬ ૫ ૯ ૧૦	૩૭૮૩ ૪ ૦ ૨૩	૩૭૮૦ ૨ ૪ ૩૫
૩૮	૫૦૫૨ ૧૦ ૧૨૬	૫૦૪૮ ૭ ૮ ૧૩	૫૦૪૪ ૫ ૪ ૩૧	૫૦૪૦ ૩ ૧ ૮૦
૩૯	૬૦૧૫ ૧૨ ૭ ૫૭	૬૦૧૦ ૯ ૭ ૧૬	૬૦૦૫ ૬ ૮ ૩૯	૬૦૦૦ ૩ ૧૧ ૨૧
૪૦	૧૨૬-૧ ૮ ૩ ૧૫	૧૨૬૨ ૮ ૨ ૩૩	૧૨૬૧૦ ૧૩ ૪ ૭૮	૧૨૬૦૦ ૭ ૧૦ ૫૦
૪૦૦	૨૫૨૬૩ ૨ ૬ ૩૧	૨૫૨૪૦ ૬ ૪ ૬૭	૨૫૨૨૧ ૧૦ ૯ ૫૭	૨૫૨૦૦ ૧૧ ૯ ૦૦

૩૬ દેશી હુડી (Hundi' અથવા (Inland bill of exchange)

આ હુડી એક લેખીત દસ્તાવેજ છે, જેમા લખનાર પોતાની સહિ કરી અમુક આસામીને તેમા જણાવેલી રકમ આપવા એ છસ હુડીનું સ્પષ્ટીકરણ આસામીને ફરમાવે છે. મજકુર હુડી નો કે એક કાગળના નાના ટુકડા ઉપર લખવાનો ધારો પ્રચલિત છે, પરંતુ “ મુબઈના શરાફ મહાજન ”ના ધારા મુજબ અમુક ફારમમા છાપેલી હોય તો વધારે બહેતર ગણાય છે મુબઈના શરાફની પેઢી ઉપર બહારગા મળી આવી હજારો હુડીઓ આવે છે, તેમજ મુબતાની દરારો તેવી હુડીઓ લખાવીને શરાફને બે ક પાસેથી નાણાની ધીરધાર કરાવે છે, જેથી આ દેશી હુડીનો વેપાર ઘણાજ બહોળા પ્રમાણમા ચાલે છે અને બેકોનો મહોટો વહીવટ આવી હુડીઓ ઉપરજ રહે છે તે માટેના રીતરીવાજ તથા સ્ટાપ વિગેરેના ધારા-ધોરણનું દિક્કદર્શન અત્રે કરવામા આવે છે

જે ધણીઓ હુડી લખી હોય તે હુડીનો લખનાર કહેવાય, જેના ઉપર લખી હોય તે શીકારનાર ગણાય, અને ચોક્કસ ધણીને (એટલે નામજોગી અગર શાહાજોગી હોય તેને) રાખ્યા કહી શકાય છે હુડીની રકમ અક્ષર અને આકડા એમ બન્નેમા સ્પષ્ટ રીતે લખાયેલા હોવા જોઈએ તથા છેવટે મિતિ નાખવામા આવે છે ત્યાં મિતિ સાથે તારીખ લખવાથી વધઘટના દિવસ સખધી મુરકેલી ઉભી થતી નથી હુડીનો ભાવ સેકડા ઉપર ગણાય છે બજારમા નાણાની છત હોય ત્યારે હુડીનો ભાવ એકસોની ઉપર હોય છે અને બજારમા નાણાની ભીડ હોય છે, ત્યારે ભાવ સોની અદર હોય છે

ઉપર મુજબ લખેલી હુડી મોકલ્યા પછી ખોવાઈજવાથી, ચોરાઈ જવાથી, ફાટીજવાથી, કે કોઈ કારણથી ગેરવલ્લે જવાથી કે એના કોઈ કારણથી હુડીના નાણા મળી શકે તેમ ન હોય તો લખનાર હુડીમા લખેલી વિગત સાથે ખીજો દસ્તાવેજ મોકલી આપે તે પેઠ કહેવાય છે, અને હુડી કે પેઠના નાણા ઉપરના કોઈ કારણથી મળી શકે તેમ ન હોય તો લખનાર તેવોજ ત્રીજો દસ્તાવેજ લખી આપે તે પરપેઠ કહેવાય છે કદાચ આ ત્રણે વાના ગેરવલ્લે જાય તો જે ચોથો દસ્તાવેજ લખી આપે તે કાગળ કરેવાય છે આમાથી હુડી, પેઠ, પરપેઠ અગર કાગળ કે જેનો પહેલો દેખાડ થાય, તેના નાણા ભરવા જોઈએ, એટલે તે સખધીના ખાકીના ખીજા બધા દસ્તાવેજ રદ થાય છે તેમજ જે ધણી પાસેથી હુડી ગેરવલ્લે ગઈ હોય, તે ધણી લખનાર પાસેથી તેમજ જેની પાસેથી તે હુડી લીધી હોય અથવા મળી હોય તેમની પાસેથી પેઠ, પરપેઠ, કે કાગળ માગવા હકકાર છે, અને તે વ્યાજખી વખતમા મળવી જોઈએ.

હુડીનો દેખાડ “શરાફ મહાજન” તથા બીજી મહત્ત્વની જેવી કે મારવાડી એબર, હીંદુસ્થાની દેશી વેપારીઓની મહત્ત્વની, ગ્રેનમર્ચન્ટસ એસો. વિગેરેના ધારા મુજબ દર રવિવારે તથા સુકરર કરેલ બચના દિવસે (જે પાછળ આપ્યા છે તે ફિવસોએ) ડરાનો નથો તથા નાણાની લેવડદેવડ પણ કરવા ફરજ પડતી નથી હુડીની અદર કાંઈ મુદત ન લખી હોય તો તુરતની (એટલે દર્શનીય) કહેવાય છે અને મુદતની હુડી હોય તેમા (૧) દિન ખરાની અગર (૨) અમુક દિન કેડેની એમ લખેલી હોય છે તેમજ ૩) દેખાડ થયા પછી અમુક દિન કે માસ કેડેની પણ બાય છે

તુરત મુતની હુડીનો દેખાડ કા ગ્રાજ કરવાને દહાડે “શરાફ મહાજનના સભાસદોની” અદર તથા ગ્રેનમર્ચન્ટસ એસો ના સભાસદોની દેખાડ રીવાજ દોની અદર મુખર્ષ ટાઈમ ૩ વાગ્યા સુધી અને મુદતની હુડીનો દેખાડ મુખર્ષ ટાઈમ ૬ વાગ્યા સુધી કરી શકાય છે મારવાડી એબર અને “હીંદુસ્થાની દેશી વેપારીઓની મહત્ત્વની”મા મુ ૮૫૫ સુધીમા તુરત મુતની હુડીનો દેખાડ કરી શકાય છે અને બેંક ટાઈમ પ્રમાણે કામ કરતી ઓરીસો તેમજ બેંકો તરફથી દેખાડવામા આવતી હુડીઓનો દેખાડ બે વાગ્યા (૨૮૫ ૮૫) સુધીમા અને શનીવારે બાર વાગ્યા સુધીમા કરી શકાય છે વળી ખાસ સબેગોમા દેખાડ ટપાલના કાગલથી પણ કરી શકાય છે

તુરત મુદતની હુડીનો દેખાડ લખી મિતિથી ૬ માસ સુધીજ કરી શકાય દિન ખરાની હુડીના દિવસ પુરા થયા પછી વળતે દહાડે પાકેલી ગણાય, તેમા છુટના ફિવસ મલે નહી પરંતુ અમુક દિન કેડેની હુડીની મુદત લખી મિતિથી ગણાય છે અને દેખાડ થયા પછી અમુક દિનની હુડીની મુદત દેખાડ થયા તે ફિવસથી ગણાય છે તેમા નીચે મુજબ છુટના દિવસ ગણનામા આવે છે

- (૧) દિન બેની, ત્રણની, ચારની, પાંચની એમ લખેલી હોય તેમા છુટનો એક દિવસ
- (૨) દિન ત્રણ ત્રણ કેડેની અગર દિન ૬ પછીની સાતમે દિવસે પાકે
- (૩) દિન અગર ચાર કેડેની અગર દિન આઠ પછીની લખેલી હુડી નવમે દિવસે પાકે એવીરીને દિન દસની અગીઆરમે દિવસે અને દિન અગી આરની બારમે દિવસે પાકેલી ગણાય
- (૪) અગીઆર દિન ઉપરની અને વીસ દિન અદરની હુડીઓમા છુટના ત્રણ દિવસ અપાય છે અને વીસ દિવસ ઉપરાતની મુદતની હુડીમા છુટના પાંચ દિવસ અપાય છે

આ ઉપરાંત કેટલોક વખતે તારથી નાણા અપવાય છે તે તારની જાણત્રી હુડી તરીકે લેખતા એવો ધારો છે કે —

તારનો દેખાડ મુ. ટા. ૩ વાગ્યા સુધીમા લેવો અને તેના નાણા મુ. ટા. ૬ વાગ્યા સુધીમા ભરવા જોઈએ પણ શીકારનારને પોતાનો તાર પાચ વગ્યા સુધીમા ન મળેલ હોય તો કામકાજ કરવાને વળતે દહાડે શીકારી આપે પણ નાણા લેનાર તે મુજબ તાર મળેલ છે તેની ખાત્રી માગે તો શીકારનારે તેની ખાત્રી કરી આપવી જોઈએ

હુડીનો નાણા ભરવાનો વખત રાસદ મહાજનના ધારા મુજબ મુ. ટા. ૬ (સ્ટા. ૬-૩ -) નો ઠરાવેલ છે હવે તુરત મુજબી હુડી, દેખાડ તારીએ ન ભરાય તો ત્રણ દિવસ નાણા લેનારે ખડી રાખવી જોઈએ એથે દહાડે સાજના ખીડી શકે મુદતની હુડી પાકી મિતિને દહાડે ન ભરાય તો પાછી ખીડી શકાય વળી ખડી રાખવાના દિવસ દરમ્યાન હુડી પાછી ખોડાઈ ગઈ હોય અને શીકારનાર કે જીકરીવાલો (કેટલીક વખતે હુડી ઉપર એમ લખેલું હોય છે કે મજકુર હુડી કોઈ કારણસર ન શીકારાય તો અમુક ધણીએ પોતાને ખાતે શીકારી આપવી આવીરીતે શીકારી આપનાર ધણી તે જીકરીવાલો) નાણા ભરવા આવે તો પહોચ આપી, નાણા ટેવા જોઈએ અને પહોચ ઉપરનો સ્ટાપ નાણા ભરનાર આપે છતાં નાણા ન લાંચે તો હુડી નકરાણી ગણાય નહીં, અને નકરામણી શીકરામણનો કોઈ જાતનો હક્ક લાગુ પડતો નથી જીકરીવાલાએ મજકુર હુડીના નાણા જે દિવસે શીકારનારને ત્યાં દે માડ થયો હોય તે મિતિથી વ્યાજ સાથે ભરવા જોઈએ આમા ખાસ ધ્યાનમા રાખવાતું કે જીકરીવાલા પાસેથી હુડીના નાણા લેનાર ધણીએ હુડી ઉપર ભરપાયા કરવી નહીં પણ જુદા કાગળમા તે હુડીની વિગત સાથે અને કોની પાસેથી કેટલા નાણા લીધા તે બધું જણાવીને જેટલા નાણા લીધા હોય તેટલાની સ્ટાપવાળી પહોચ અને હુડી કોરે પુઠે એટલે ભરપાયા કર્યા વગરની જીકરીવાળા ભરનારને આપવી જોઈએ પહોચ ઉપરનો સ્ટાપ જીકરીવાળાએ આપવો હુડી દેખાડ થયા બાદ પોવાઈ ગઈ હોય તો તેની પેઠ મગાવી દેખાડ કર્યા બાદ તેના નાણા ભરી શકાય છે હુડીના નાણા લેનાર ધણીની કામકાજ કરવાની જગ્યાએ ભરવા જોઈએ પણ જો કોઈ દેખાડ સાથે નાણા આપવા માગે તો તેમ કરી શકે છે પણ દેખાડ કર્યા પછી અરધા કલાકની અંદર નાણા આપવા જોઈએ. હુડી ભરનારે દેખાડનાર ગમે તે નોકર આકરને આ મુજબ નાણા આપ્યા હોય અને તે ભાગી નાશી જાય અગર ગેરઉપયોગ કરે તો નાણા ભરનાર પોતાની જવાબદારીમાથી છુટો થઈ શકે છે એમ (The Bombay Shro f Association)

મુખર્ષી શરૂ મહાજનનો ધારો છે હુડીના નાણા સરકારી ચલણમાં ભરી શકાય. પણ લેનાર ધણી એક લેવા ખુશી હોય તો તેમ કરી શકાય છે પણ તેને ફરજ પાડી શકાય નહીં રોકડા ભરવાના હોય તો મુખર્ષી ચાર વાગ્યા પહેલાં ભરવા જોઈએ અને રૂા ૯૦૦ થી વધારે હોય તો નાણા લેનાર જે સ્થળે ભરવા જણાવે ત્યાં ઉપડાવીને લઈ જવા જોઈએ

જે હુડીનો દેખાડ લેવામાં ન આવે અગર દેખાડ થયા પછી શીકારાય નહીં તે નકરાણી કહેવાય તેની ખાત્રીને માટે સર્ટીફિકેટ જેને મેજરનાસુ કહે છે તે શરૂ મહાજન તરફથી રૂા. ૧૦૦૦) સુધીની ડ્રી ચાર આના અને હજારથી ઉપરાંતના આઠ આના લઈ કાઢવામાં આવે છે તેમજ બીજી મડળીઓ જે ઉપર જણાવી છે તે પણ આપે છે

હુડીની પાછળ નાણા લેનારે પોતાની સહી સાથે તે હુડીના પુરા નાણા મળ્યા છે એવું લખી આપવું તેને ભરપાયા કહે છે અને ભરપાયા હુડીને ખોખું કહે છે હુડી ઉપર ઠેકાણુ બરાબર લખેલું હોવું જોઈએ તેમ ન હોય તો જુકરી વાલે ઠેકાણુ બતાવવું જોઈએ અગર પોતે તેના નાણા ભરવા જોઈએ

સાધારણ રીતે હુડી શાહા જોગી (એટલે શાહા જોગ, ગરથ, કામ ઠેકાણુ જોઈને આપજો એમ) લખાય છે પણ નામજોગી (એટલે ચાક્કસ ધણીને નાણા આપવા જણાવેલ હોય તેનું નામ હોય તે) હુડીના નાણા તો તે ધણીનેજ આપી શકાય દે ખાડનાર જોગ હુડીના નાણા જે દેખાડ કરે તેને આપવાના હોય છે તેથી તેવી હુડીમાં મથાળા બરાબર છે કે કેમ તે જોવાનું રહેતું નથી આ ઉપરાંત ફરમાનની હુડી (or order) ની હોય છે તેમાં રાખ્યા એ સહી કરીને આપ્યા પછી તે હુડી વટાવી શકાય અને પછી ફરદેક વેચનારે સહી કરી પછી વટાવી શકાય તેમાં ફરદાર હોય તો હુડીમાં મથાળા બરાબર ન થાય ત્યાં સુધી શીકારી શકાય નહીં

મથાળું એટલે શું ? રાખ્યા ધણીએ હુડીના નાણા બીજાને આપવાનું મથાળું કયું હોય તો હુડી તે ધણી જોગ શીકારી આપવી પણ તે હુડી તે ધણીએ બીજાને આપી હોય તો તેના નામનું મથાળું કરી આપવું, એટલે તે ધણીની પાસે લખાવી લઈ તેની સહી લેવી તે એવી રીતે અનુક્રમે જે જે ધણી જોગ એ હુડી શીકારવાની હોય તેના બરાબર મથાળા હોવા જોઈએ મથાળામાં લી રૂલાણા એમ લખે છે

આ ઉપરાંત જોખમી હુડી છે એટલે માલ સાથે અથવા રૂદેવે રસીદ સાથે અથવા સતમી (ખાંસ ખોડ લેડીંગ) સાથે હુડી લખાયેલી હોય તે સહ-રહુ હુડી તો અંદર લખેલ માલ, રસીદ કે સતમી મળે ત્યાર બાદજ શીકારી શકાય છે

સ્ટાંપ—હુડી ઉપર સ્ટાપ સરકારી ધારા મુજબ ચેડવાજ જોઈએ તુરત મુદતની હુડી ઉપર એક આનાનો સ્ટાપ જોઈએ, પણ મુદતની હુડી જે વરસ કરતા વધારે મુદતની ન હોય તેવી ઉપર નીચે મુજબ સ્ટાપ લેવાનો ધારો છે

એકહોયતો ડબલહોયતો ત્રણહોયતો

રૂ	દરેક ઉપર દરેક ઉપર
૨૦૦ અને તેની અંદરની	૦-૩-૦ ૦-૨-૦ ૦-૧-૦
૨૦૦ થી વધારે અને ૪૦૦ ને તેની અંદર	૦-૬-૦ ૦-૩-૦ ૦-૨-૦
૪૦૦ „ „ ૬૦૦ ને તેની અંદર	૦-૬-૦ ૦-૫-૦ ૦-૩-૦
૬૦૦ „ „ ૮૦૦ „ „	૦ ૧૨ ૦ ૦-૬-૦ ૦-૪-૦
૮૦૦ „ „ ૧૦૦૦ „ „	૦ ૧૫-૦ ૦-૮-૦ ૦ ૫-૦
૧૦૦૦ „ „ ૧૨૦૦ „ „	૧-૨-૦ ૦-૬-૦ ૦-૬-૦
૧૨૦૦ „ „ ૧૬૦૦ „ „	૧-૮-૦ ૦-૧૨-૦ ૦-૮-૦
૧૬૦૦ „ „ ૨૫૦૦ „ „	૨-૪-૦ ૧-૨-૦ ૦ ૧૨ ૦
૨૫૦૦ „ „ ૫૦૦૦ „ „	૪-૮-૦ ૨-૪-૦ ૧-૮-૦
૫૦૦૦ „ „ ૭૫૦૦ „ „	૬-૧૨-૦ ૩-૬-૦ ૨-૪-૦
૭૫૦૦ „ „ ૧૦૦૦૦ „ „	૬-૦-૦ ૪-૮-૦ ૩-૦-૦
૧૦૦૦૦ „ „ ૧૫૦૦૦ „ „	૧૩-૮-૦ ૬-૧૨-૦ ૪-૮-૦
૧૫૦૦૦ „ „ ૨૦૦૦૦ „ „	૧૮-૦-૦ ૬-૦-૦ ૬-૦-૦
૨૦૦૦૦ „ „ ૨૫૦૦૦ „ „	૨૨-૮-૦ ૧૧-૪-૦ ૭-૮-૦
૨૫૦૦૦ „ „ ૩૦૦૦૦ „ „	૨૭-૦-૦ ૧૩-૮-૦ ૬-૦-૦
૩૦૦૦૦ કરતા વધારે હોય તો દરેક	

હસ હજારે અને તેની અંદરના વધારાએ વધારે ૬-૦-૦ ૪-૮-૦ ૩-૦-૦

હવે જે હુડી વરસ કરતા વધારે મુદતની હોય તેના તથા બોન્ડ શેર વિગેરેના દર જુદા છે —

રૂ	
૧૦ અને તેની અંદરના	૦-૨-૦
૧૦ કરતા વધારે રૂ ૫૦ અને તેની અંદરના	૦-૪-૦
૫૦ „ રૂ ૧૦૦ „	૦-૮-૦
૧૦૦ „ રૂ ૨૦૦ „	૧-૦-૦
૨૦૦ „ રૂ ૩૦૦ „	૨-૪-૦

૩૦૦ કરતા વધારે રૂા	૪૦૦ અને તેની અંદરના	૩-૦-૦
૪૦૦ ,, રૂા	૫૦૦ ,,	૩ ૧૨ ૦
૫૦૦ ,, રૂા	૬૦૦ ,,	૪-૮-૦
૬૦૦ ,, રૂા	૭૦૦ ,,	૫-૪-૦
૭૦૦ ,, રૂા	૮૦૦ ,,	૬-૦-૦
૮૦૦ ,, રૂા	૯૦૦ ,,	૬-૧૨ ૦
૯૦૦ ,, રૂા	૧૦૦૦ ,,	૭-૮-૦
૧૦૦૦ કરતા વધારે રૂા	૫૦૦ હોય અથવા તેનો ભાગ હોય તો દરેક રૂા ૫૦૦ ના વધારાએ વધારે	૩ ૧૨ ૦

જરૂરી—હાલમાં જે સ્ટાપનો દર તા. ૩-૧૦-૨૩ થી વધ્યો છે તે હુડીના સંબંધમાં નહીં પરંતુ પ્રોમીસરી નોટના સંબંધમાં છે એટલે જેમ સરકારી (ગવર્નમેન્ટ) પ્રોમીસરી નોટો કહેવાય છે તે જુદી, પરંતુ એક માણસ બીજા પાસેથી નાણા લઈને તેને બદલે જે ચીટ્ટી કે કાગલ લખી આપે કે જેનો દેખાડ થતા નાણા ભરવાના હોય તેની ઉપર સ્ટાપ નીચે મુજબ ઠરાવેલ છે

૨૫૦ ની રકમ સુધી એકઆનો

૨૫૦ થી વધુ અને ૧૦૦૦ની અંદર બે આના

૧૦૦૦ થી વધુ હોય તો ચારઆના

હવે આવી પ્રોમીસરી નોટ અને હુડીમાં ફેર શું ? આવો પ્રશ્ન સહજ છે તો જણાવવાનું કે હુડીમાં ત્રણ (પાર્ટી) આશામી હોય છે લખનાર, જેના ઉપર તે લખી હોય તે શીકારનાર, અને રાખ્યા અગર જેને નાણા ભરવા ના હોય તે લેનાર, પણ પ્રોમીસરી નોટમાં તો એક આશામી બીજા આશામીને નાણા લીધા બદલે જે ચીટ્ટી, કે એવું કંઈ ખતરૂપે સાધન લખી આપે તેમાં નાણા ભરવાને બધાયલો છું (Promise to pay) એવી રીતનું સાદુ લખાણ હોય છે તે

હુડી સંબંધમાં કેટલાક ઉપયોગી ધારા

- ૧ દેશાવરધી બીડાણ થતી હુડીઓનો દેખાડ કરતી વખતે દેખાડનાર આસામી એ તે હુડીના નાણા કેના બેગ ભરવા તે બાબત હુડી ઉપર પોતાના નામનો રબર સ્ટાપ મારવો
- ૨ વળી કોઈ પ્રસંગે હુડી ખોટી ઠરે તોપણ નાણા લેનાર આસામીએ હુડી ભરનારની ખાત્રી કરી લઈ તે ખોટી હુડી શીકરાવી હોય તે નાણા બ્યાર આનાની તેરીખ સહિત પાછા આપવા.

- ૩ કોઈ હુડી શીકારાયા બાદ વસુલ લેનાર આસામી કાચી પડે તો પણ શીકાર નાર ધણી તેને માટે જોખમદાર નથી
- ૪ પણ હુડી શીકારાયા બાદ વસુલ લેનાર આસામી કાચો પડે ને તે હુડીજ બનાવટી ઠરે તો હુડી બરનાર આસામી જવાબાર રહી શકે.
- ૫ હુડીના નાણાની ભરપાઈમાં ધણીના નામની વસુલ કરનારે વસુલમાં પોતાના દરેક કરવા

હુડી સંબંધમાં દેખાડના ટાઈમમાં તમા નાણા બરવાના ટાઈમમાં કેટલીક મડળીઓના રીવાજમાં સહેજ ફેર છે હીદુસ્થાનની વેપારી મડળીના અને મારવાડી ચેબરના મેબરો હુડીનો દેખાડ માડાચાર વાગ્યા (મુ ટા) સુધી કરે છે પરંતુ શરાફ મહાજન અને ગ્રેન- મર્ચન્ટસ એસોશીએશનનો ધારો મુ ટા ત્રણ સુધીનો છે બધા તહેવારને દિવસે હુડીનું કામકાજ બધ રાખે છે કોઈ કોઈના તહેવારમાં સહેજ ફરક રહેલ છે પણ સામાન્ય રીતે નીચે જણાવેલા તહેવારો સર્વને માન્ય છે

હુડીનું કામકાજ દર રવિવારે બંધ રાખવાનો રીવાજ છે તે ઉપરાંતના સામાન્ય તહેવારો

૧ વિક્રમનું બેસતું વરસ	૨ નાતાલ
૩ અગ્રેજી બેસતું વરસ	૪ મહા શિવરાત્રી
૫ ધુળેટી	૬ જમશેદી નવરોઝ
૭ રામનવમી	૮ ગુડફ્રાઈડ
૯ રમજાનઈદ	૧૦ નામદાર શહેનશાહનો જન્મદિવસ
૧૧ બકરીઈદ	૧૨ નાળીએરી પુનેમ
૧૩ મોહનમ	૧૪ જન્માષ્ટમી
૧૫ પપેટી	૧૬ મહાવીજ જન્મોત્સવ
૧૭ ગણેશ ચતુર્થી, પબ્લસણનો છેલ્લો દિવસ અગર જૈન સવત્સરી	૧૮ દશેરા
૧૯ કાળીચોદશ	૨૦ દીવાળી

આ સિવાય કેટલોક સ્થળોએ કાગતક સુદી ૧૧ (દેવદીવાળી), કરતક સુદી ૧૫ અને આશાઠ સુદી ૧૧ તથા આશાઠ સુદી ૧૫ (જૈન બાઈઓનું ચોમાસું) પણ પબાય છે

૩૭ નોટ્સ અને લોન્સ (Notes & Loans)

હવે જે વિષય શરૂ થાય છે તે એક નાણા પ્રકરણ છે જેમ સોનાની ગીની, રૂપાના રૂપીઆ, ત્રાખાના પૈસા અને ઢળુ, કાસાના આના એ નાણું છે તેમ આગલ જણાવેલ હુડી તે પણ એક જાતનું નાણા તરીકે ચાલતું ચલણ ગણાય, તેવી રીતે હવે પછીની હકીકત જેમા નોટ્સ, બોન્ડો, પોસ્ટલ સર્ટીફિકેટો, મીલોન શેરો એ પણ એક જાતના નાણાના ચલણનું રૂપાતરજ છે ત્યારે નાણું એટલે શું ? એ જણાવવું જરૂરી છે

નાણું-ધન-પૈસો એ નામોથી કોણ અભણ્યું છે ? સહુ કોઈ તે મેળવવા મથી રહેલ છે હીદમા તો જુના વખતમા ચીજોની નાણું એટલે શું ? અદલા બદલી (વિનિમયતા) થતી, ત્યાર પછી કેટલોક કાળ ગોધન ચાલ્યું, ત્યારબાદ અમુક સમય સોનાના ચલણનો (નિબ્કનો) ઉપયોગ થયો, સૂવર્ણમાથી ચાદી, અને ચાદીમાથી ત્રાણુ થયું તેમ વળી કેટલાક ભાગમા કોડીઓનું પણ ચલણ હતું વળી મહમદ બેગડાએ તો ચામડાના કટકાને સિલ્લા કરાવીને નાણા તરીકે ચલાવ્યાનું પ્રસિદ્ધ છે, અને આજે તો કાગલના કટકાને લોકો નાણું સમજે છે, એ સરકાર ઉપર સંપૂર્ણ શ્રદ્ધાની નિશાની છે આ રીતે જોતા ખરી રીતે તો “જીવનની જરૂરીઆત સિવાય નાણું એક મોહક શક્તિ બતાવનાર” વસ્તુજ છે કારણ કે લાખો રૂશી અને રૂબલનું શું થયું ? અબજો જર્મની માર્કની પણ કેવી દશા થઈ ? તે પણ નાણું જ હતું ને ! હું આફ્રીકામા હતો, ત્યારે મેસર્સ સ્ટ્રાટસમેન જોશીગની પેઠા જે જર્મનીમા મોટી તેમજ લાગવગવાળી ગણાતી તેના એજન્ટ ડેકશ સાહેબ, જે બીજી પદર એજન્સીઓ ધરાવતા હતા તે વાત વાતમા જણાવતા કે અમુક વીમા કંપનીની થાપણ દસ કરોડ માર્કની છે, અમુકની વીસ કરોડ માર્કની છે, અને તે બહુજ મોટી કંપનીઓ છે આજે ફક્ત તેને સાતજ વરસ થયા છે (૧૯૨૩) સાત વરસ ઉપરની આ વાત, જો ડેકશ સાહેબ જીવત હોય તો એક પૌડના એક અબજ માર્કના હિચાએ દસ કરોડની કુા, ની કીમત ફક્ત બેજ શીલીંગ જોતા છકજ થાય !!!

સુદ્ધની વાત એ છે કે જર્મનીમા તે ચલણ નીકળી ગયું અગાઉના જેમ બધા ચલણમા ફેરફાર થતો ગયો છે તેમ આનું પણ થયું કાળ તેનું કામ કરતો બાય છે, તે સુજમ દરેકમા પરિવર્તન તો થયા કરે છે થોડા વખત અગાઉ નાણા તરીકે જર્મનીમા રૉટલા ચાલવા લાગ્યા દાક્તરની ફી કેટલી ? તો હહે બે રૉટલા (પાક) (વાચો ૧૯૨૩ ના અક્ટોબરના ન્યુસપેપર) દાક્તરની ફી ફક્ત બે રૉટલા અને બેથી ત્રણ બટાટા ! આ શું બતાવે છે ?

આ વાચીને યાદ એટલું જ આવે છે કે નાણુ પૈસો ધન એ લોકોએ માનેલી મોહક વસ્તુ છે જ્યાં સુધી તેના ઉપર મોહ છે ત્યાં સુધી તેના માટે લોભ રહે છે અને “લબ્ધેષુ અનુસા અને અનુપલબ્ધેષુ વાન્ગ” (મેળવેલી વસ્તુની કીંમત નહીં અને નથી મળી તેને માટે મોટો પ્રયાસ કરવો) એ કુદરતી સ્વભાવ રહેલો છે પરંતુ ચલણમા ચાલતા નાણુ પ્રમાણિક પણે કમાવાય અને તેનો સદુપયોગ કરવા ઉદારતા દર્શાવાય તેજ જીવન સાફલ્ય છે

નાણુ તરીકે ચાલુ જમાનામા નોટો, લોનો, શેરો, ડીએચરો, પોસ્ટ ઓફીસ કેશ સર્ટીફિકેટો, ત્રેઝરી બીલો અને બોન્ડો તેમજ સગ્કારી જામીનગીરીઓના બીજા ખતપત્રો વિગેરેની લેવડદેવડ ઘણી થતી જોવામા આવે છે, તેનું દુક દિગ્દર્શન અત્રે જણાવવું આવશ્યક છે.

નોટ અને લોન—જેમ શગફ લોકો પોતાની આટ ઉપર હુડીનો કકડો ફક્ત ધોળા કાગલ ઉપર કાળી શાડીથી થોડુંક લખાણ સરસરી પ્રામીસરી નોટ એ લેવા દેવાનું, તારીખ તીથીવાળું અને નિશાની ઠેકાણા એક નતની હુડીજ છે **બેંગનુ**—લખીને જોઈતા નાણુ મેળવે છે તેવી રીતે કોઈ પણ રાજ્યને જ્યારે નાણાંની જરૂર પડે છે, ત્યારે રાજ્યની સ્થિતિ અને આટ પ્રમાણે દર સેકડે વ્યાજ નક્કી કરી લોકો પામેથી નાણુ મેળવે છે અને લખત દાખલ જે લેખ કરી આપે છે, તે લેખને **લોન** અથવા **પ્રામીસરી નોટ** કહેવામા આવે છે જેની સવિસ્તર હકીકત આગળ આપી છે જ્યારે બજારમા નાણાની છુટ હોય, રાજ્યમા સુલેહ શાંતિ હોય, અને વરસાદ તથા પાક સારો હોય તેમજ આમાદી હોય તો રાજ્યને થોડે વ્યાજે વળા નાણુ મળે છે, પણ એથી ઉલટું દેશમા લગાઈ હોય, દુકાળ હોય, નાણાની છુટ ન હોય, ગેર વિશ્વાસ હોય, કે વેપાર હુન્નમમા નાણુ રાકવાથી મોટા નફા થતા હોય તો રાજ્યને પેચા મેળવવાને વ્યાજ વધારે જાપવું પડે છે

આ લોન બીજી વસ્તુઓની ગાફડ વેચી કે ખરીદી ગઠાય છે અને ગમે તે વખતે તે લોન ધરાવનાર આશામીને તે વખતના બજાર ભાવ પ્રમાણે ઓછું વધતું નાણુ મળે છે જો રાજ્યની હાલત સારી હોય અને ખરીદ કરનાર ઘણા હોય તો લોનના ભાવ ઊંચા રહે, પણ જો રાજ્ય લડાઈમા સડેવાયેલું હોય કે દેશ ઉપર કોઈપણ પ્રકારની આક્રમ હોય ત્યારે લોનના ભાવ નીચા હોય છે મૂળ કીંમત કરતા જેટલો દર વધે તેને **પ્રીમીયમ** કહે છે અને મૂળ કીંમત કરતા ઓછા દાવ હોય તો તે **ડીમ્પકાઉન્ટ** છે એમ જાણાય છે

હાલમાં આપણી બ્રીટીશ સરકારની નીચે મુજબ હીદી લોનો ચાલુ છે, જેના નાણા પ્રજા પાસેથી મેળવવામાં આવ્યા છે અગ્રેજીમાં તેને National Debt કહે છે આવી લોનોમાં બે ભાગ છે એક Non Terminable Loans (વગર મુદતની લોન્સ) એટલે સરકાર અમુક ઠેરવેલી મુદતે તેના નાણા આપશેજ એમ જેમાં નક્કી તારીખ કે વરસ જણાવેલ ન હોય પણ સરકારની મરજી પડે ત્યારે ભરપાઈ કરે અને તે વખતે પ્રથમ ત્રણ મહિનાની બહારખર્ચથી લોકોને જાણ કરે દાખલા તરીકે ૩૧ ટકાની અને ૩ ટકાની આવી કેટલીક લોનો છે તે આ જાતની છે બીજી Terminable Loans (મુદતની લોન્સ) એટલે જે લોનોના નાણા પગાર કરવાને અમુક તારીખ તેમાં જણાવી હોય અગર તો અમુક ચોક્કસ મુદત કરતા વધારે મોડું નહિ એવો વખત મુકરર કરેલો હોય તેવી લોનો ૪ ટકાની, ૪૫ ટકાની વિગેરે લોનો આ જાતની છે તે નીચેની હકીકતથી જણાશે મજકુર હકીકત ‘ધી ઇન્વેસ્ટ્સ ગાઇડ’ જે સરકાર તરફથી બહાર પડે છે તે ઉપરથી તથા ૧૯૨૩ ના ડીસેમ્બરના છેલ્લા અક્ટવાડીઆ દરમિયાન રહેલા ભાવો તથા આકાશ મુજબ જણાવેલા છે —

જે લોનો રૂપીઆના ચલણમાં આ દેશમાં કાઢવામાં આવી છે તેની વિગત દરેકની મૂળ કીમત રૂપીઆ ૧૦૦) એકસોની છે

વગર મુદતની લોનો.

લોનનું નામ	ક્યારે કાઢવામાં આવી	વ્યાજ ક્યારે મળે છે	ક્યારે ભરપાઈ થશે	ભાવ ડીસેમ્બર ૧૯૨૩
૩ ટકાની	ઈ સ ૧૮૬૬-૬૭	૩૦ જુન અને ૩૧ ડીસેમ્બર	સરકાર ત્રણ માસની પપ નોટીસ આપ્યા બાદ	
૩૫ „	૧૮૪૨-૪૩	૧લી ફેબ્રુ અને ૧લી આગસ્ટ	„	૬૩૫
૩૫ „	૧૮૫૪-૫૫	૩૦ જુન અને ૩૧ ડીસેમ્બર	„	૬૩૫
૩૫ „	૧૮૬૫	૧લી મે અને ૧લી નવેમ્બર	„	૬૩૫
૩૫ „	૧૮૭૬	૧૬ જાનેવારી અને ૧૬ જુલાઈ	„	૬૩૫
૩૫ „	૧૯૦૦/૦૧	૩૦ જુન અને ૩૧ ડીસેમ્બર	„	૬૩૫

સુદ્ધતની લોનો

લોનનુ ક્યારે કાઢ- વ્યાજ ક્યારે છેલ્લામાં છેલ્લી ભાવ ડીએ-
નામ વામાં આવી મળે છે ? ભરપાઈ થવાની બર ૧૯૨૩
તારીખ

૪ ટકાની ૧૯૧૫-૧૬ ૩૧ મે અને } Not later than ભરપાઈ
૩૦ નવેબર } ૩૦ નવેબર ૧૯૨૦/૩ થઈ ગઈ
૪ ,, ૧૯૧૬-૧૭ ૧લી એપ્રિલ અને } ૧ ઓક્ટોબર
૧લી ઓક્ટોબર } ૧૯૩૧/૩૬ ૮૩૧

આ લોન કનવર્ઝન લોન કહેવાય છે કારણ કે ૩૧ ટકાની લોનને આ
લોનમાં ફેરવી નાખવામાં આવી છે.

૫ ,, * ૧૯૨૩	૧૫ એપ્રિલ અને ૧૫ ઓક્ટોબર	}	૧૯૪૫-૫૫	૯૫૧
૫ ,, ૧૯૧૭	૧૫ ફેબ્રુઆરી અને ૧૫ ઓગસ્ટ	}	૧૯૨૯-૪૭	૯૧
૫ ,, * ૧૯૧૬	૧૫ એપ્રિલ અને ૧૫ ઓક્ટોબર	}	૧૯૪૫-૫૫	૯૫૧
૫૧૧ ,, * ૧૯૧૮	૧૫ માર્ચ અને ૧૫ સપ્ટેમ્બર	}	૧૯૨૫	૧૦૨૧
૫૧૧ ,, * ૧૯૧૮	૧૫ માર્ચ અને ૧૫ સપ્ટેમ્બર	}	૧૯૨૮	૧૦૨૧
૬ ,, * ૧૯૨૦	૧૫ ફેબ્રુઆરી અને ૧૫ ઓગસ્ટ	}	૧૯૩૦	૧૦૨
૬ ,, * ૧૯૨૧	૧૫ માર્ચ અને ૧૫ સપ્ટેમ્બર	}	૧૯૨૬	૧૦૧
૬ ,, * ૧૯૨૧	,,		૧૯૩૧	૧૦૨
૬ ,, * ૧૯૨૨	,,		૧૯૨૭	૧૦૧
૬ ,, * ૧૯૨૨	,,		૧૯૩૨	૧૦૩
૫ ,, * ૧૯૨૩	,,		૧૯૩૩	૯૬૧

મજકુર રકમનુ કુલે દેવું આશરે બે અબજનો આકડો થવા બાક છે
આ ઉપરાંત પ્રાતિક લોન તથા બોને ડેવલપમેંટ લોનની ગણતરી આમાં ગણેલી નથી

* આ ચિન્હવાળી લોનો ઇનકમટેક્સ્ટી ચોક્ખી સમજવી

આની લોન કાઢવાની શરૂઆત ઇસ્ટ ઇંડીઆ કંપનીએ સને ૧૮૪૦-૫૦ દરમ્યાનમાં કરેલી અને શરૂઆતમાં પાંચ ટકાને વ્યાજે નાણા લીધેલા, પરંતુ કંપની સંસ્કારની આટ સાગી બેસી જવાથી તેને થોડા વખતમાં ચાર ટકા નાણા મળ્યા અને આગલી લોન આ બીજી લોન । ફેરવી આપી રફતે રફતે ૧૮૫૭ ના બળવા પછી મહા હિંદી વિક્ટોરીઆના હાથમાં હિન્દની રાજ્ય સત્તા આવ્યા બાદ અને ન્યતની ઉત્તમ વફાદારી અને સરસ રાજ્ય પદ્ધતિને લીધે ૩૩ ટકાની લોન કાઢવાને સરકાર ફતેહમદ નીવડી અને ત્યારબાદ ૩૩ ટકાની લોનો પાછળ બતાવેલા વચ્ચે દરમ્યાન બુદ્ધે બુદ્ધે વખતે નીકળવા પામી અને ઓછે વ્યાજે નાણા મળ્યા આ સાડા ત્રણ ટકાની લોનના નાણા પાછા આપવાની તારીખ સને ૧૯૦૪ ના ૧ જી આગસ્ટ બાદ ત્રણ માસની નોટીસ આપી ગમે ત્યારે આપવા જણાવેલ, જે હજી સુધી અપૂર્ણ ભરપાઈ થયેલ નથી પણ સરકારની ઇચ્છા થશે ત્યારે ત્રણ માસ અગાઉથી જાહેર કરી નાણા ભરપાઈ કરશે ત્રણ ટકાની જે લોન છે, તે સને ૧૮૯૧-૯૭ માં નીકળી તે વખતે નાણા બજાર મુતર અને મગવડતાવાળું હોવાથી ઓછે વ્યાજે નાણા મળ્યા, અને મજકુર લોન પ્રીમીઅમથી ચાર કરોડની કાઢવામાં આવી અને તેમાં ૧૮૫૩-૫૪ ની અને ૧૮૬૩-૬૪ ની લોનને ફેરવી દેવાને મળુની આપવામાં આવી આ પ્રમાણે જેમ જેમ જરૂર પડતી ગઈ તેમ તેમ ૧૯૦૦-૧ ની ૧૯૧૫-૧૬ ની તેમજ વોરલોનો વિગેરે કાઢવામાં આવી, જે બધી હકીકત આપવાથી લખાણ થવા સંભવ છે, તેથી વિરમવું પડે છે

સરકાર તરફથી ઉપરની વિગતે જે નાણા લોન વિગેરેના સાધન માર્ફતે લેવાય છે તે નીચના ત્રણ પ્રકારે લેવાય છે.

(૧) સ્ટોક અથવા ચોપડામાં ખાતે માડીને લેવું તે (જેને બુકડેટ) કહે છે તે) (૨) બેરર બોન્ડસ અને ત્રીજી (૩) પ્રોમીસરી નોટ આમાં સ્ટોક અથવા બુકડેટ એટલે સરકારને જે રકમ આપવામાં આવે તે બદલ સર્ટીફિકેટ સરકાર તરફથી અપાય તેનું નામ પબ્લીક ડેટ સર્ટીફિકેટ સરકારી ચોપડામાં રજીસ્ટર કન્યા પણ તે સ્ટોક જ્યારે વેચી નાખવો હોય ત્યારે બીજાના નામથી ફક્ત ટ્રાન્સફર હીડમાં સહી કરી ટ્રાન્સફર કરાવી શકાય છે આ પ્રકારના સ્ટોકથી એક ફાયદો એ છે કે મજકુર નાણાની ચોરાવાની કે ખોવાવાની કે આગની બીક લાગતી નથી તેમજ કોઈ માણસ ખોટી રીતે પચાવી પાડી શકતો નથી સટાપનું ખરચ પણ તેમાં થતું નથી તેનું વ્યાજ જે “ઇન્ટરેસ્ટ વોરન્ટસ” કહેવાય છે તે ચેકથી મોકલવામાં આવે છે અને તે ચેક અથવા વ્યાજનું વોરન્ટ કાઢી મોકલવું તે બાબત અગાઉથી “ડિવીડેન્ડ રીકવેસ્ટ ફોર્મ” તે ધણીને મા લવાવા આવે છે અને તે જણાવે તે સ્થળે નાણા સરકાર પહોંચાડે છે.

(૨) બેરર બોન્ડ એ એક એવી ભાતનું સરકારી લખત છે કે જેટલા નાણા સરકારમાં લઈ લેવા તેનું વ્યાજ અગર રકમ જે કોઈ તે લઈને ભથ તે મળે છે, અને વટાવી શકાય છે તેની સાથે વ્યાજની કુપનો ભેટલી હોય છે જેનું વ્યાજ પાકતી મુદતે લઈ શકાય છે દરેક કુપન છમાસની હોય છે તે કુપન ફક્ત એક કાર્યથી વ્યાજ મળે છે કુપનો ખલાસ થયેથી બોન્ડ પામ્યા ગણાય છે

(૩) ગ્રામીનરી નોટ—એ પણ સરકારી ખતપત્ર છે તે બજાર ભાવે ખરીદ પણ કરાય છે અને વેચી પણ શકાય છે માત્ર તેની પછવાડે મહી કરવાથી અસ્પષ્ટ નેપડ દેવડ થાય છે અને તેની પાકતી તારીખે રજુ કર્યાથી જે છેલ્લા ધણીના નામ ઉપર હોય તેને વ્યાજ આપવામાં આવે છે આગલી અને બમીનીગીનીઓ ક તા ગ્રામીનરી નોટ આ ગીત લેવડ દેવડનું સાધન હોવાથી તેમાં રજૂ રહેલ છે તે આ એ આ ગ્રામીનરીનોટ એક અગર એક કરતા વધારે ધણીના નામે લઈ શકાય છે

ત્રેઝરી બીલ્સ—એટલે ટુક વખત જેને કે ત્રણમાસ છમાસ કે વરસને માટે બેઠતા પસા અમુક વખત લઈને જે સર્ટીફિકેટ આપવામાં આવે છે તે મજકુર બીલના નાણા પાકતી મુદત પુરેપુરા ભરપાઈ કરાય છે ખરીદતી વખતે તે ડીસ્કાઉન્ટ થો (વટાવ ખાદ કચી) આપવામાં આવે છે પણ તેની નાનામાં નાની રકમ ૫૦૦૦ નીજ રાખેલી છે

પોસ્ટઓફીસ કેશ સર્ટીફિકેટ—જે લોકો નાની રકમ ખચાવીને તેનું વ્યાજ ઉપભવવા માટે ઇચ્છા ગળતા હોય તેઓને ટપાલ ઓફીસમાંથી મલી શકે છે, તેની મુદત પાંચ વરસની ગણેલ હોય છે, અને મૂળ કીમત કરતા એછા ભાવે મલે છે જેમ કે ૧૦ના ૭ના, ૨૦ના ૧૫ના, ૫૦ના ૩૫ના, ૧૦૦ ના ૭૫ના વિગેરે આ મુજબ ભાવે મલી શકે છે

ઉપર પ્રમાણેની જે લોનોને ગ્રામીનરી નોટ કહેવામાં આવે છે, તે રાજ્ય ખાતાના વહીવટી મહેસુલ ઉપર તથા આટ ઉપર જાહે છે આ ઉપરાંત જુદા જુદા ખાતાના નામથી પણ લોન જાહે શકે છે જેવા કે ઈમ્પ્રુવમેન્ટ ટ્રસ્ટ, પોર્ટ ટ્રસ્ટ, મ્યુનિસિપાલીટી વિગેરે, એટલે તે તે ખાતાની આવક ઉપર તુરત બેઠતા નાણા તે તે ખાતાની આઉધરી (Credit ઉપર લઈ શકે છે દાખલા તરીકે પોર્ટ ટ્રસ્ટ છે, તેને કબજે ગોદી છે, હવે ગોદી ફી, -ધક્કા આજ-વિગેરેની આવક હ મેશની આલુ ઢહેવાય, અને ગોદાનું અમુક બાધકાન કરવાની જરૂર જણાતા બેઠતી નાણાની રકમ તે આવક ઉપર લઈ શકાય છે તે બોન્ડ, ડીબેન્ડ

ચરો કે લોન પણ એક જાતની લોનજ કહી શકાય મુબઈ, કરાચી, કલકત્તા, રથુન અને મદ્રાસ વિગેરે મોટા શહેરોએ પોત પોતાના સદરહુ ખાતાની, જુદા જુદા વ્યાજના દરની અને જુદી જુદી સાલમા ભરપાઈ કરવાની તારીખવારી સખ્યાબધ લોનો કાઢેલી છે, જેની ત્રિગત “કેપીટલ” પત્ર જેવાથી જણાશે તે દરેકના ભાત તેના વ્યાજ ઉપર ઓછા વત્તા રહે છે જેમકે મુબઈના તે તે ખાતાના ડીસેમ્બર ૧૯૨૩ મા નીચે મુજબ ભાવો છે

૪	ટકાના	પોર્ટ્લેન્ડ ઓન્ડ	રૂા	૧૦૦ની	કીમતનો	ભાવના	રૂા	૭૪।।
૬	”	”	”	”	”	”	રૂા	૧૦૦
૪	”	મ્યુનીસીપલ લોન	”	”	”	”	રૂા	૭૪
૪	”	ઇમ્પ્રુવમેન્ટ ટ્રસ્ટ	”	”	”	”	રૂા	૭૩
૬	”	મ્યુનીસીપલ ઓન્ડ	”	”	”	”	રૂા	૧૦

ઉપર જણાવેલ નોટ, ઓન્ડ કે લોન લેવી વેચવી હોય તો દલાલ હથુ અગર બેકમા તેના સોદા થઈ શકે છે દલાલો કેટલા દલાલીનો ધારો કુવારા પાસે બેસે છે સરકારી જમીનગીરી અને ડીમે-ચરો દલાલ મારફતેજ લેવાય વેચાય છે તેની દલાલી લેતા અને વેચતા નીચે મુજબ આપવામા આવે છે

૩ અને ૩ા ટકાની સરકારી નોટ, તથા ૫ા ટકાના વોરબોન્ડ શેકડેથી વેચતા લેતા દલાલી સેકડે બે આના અને વાયદાની હોય તો સેકડે એક આનો મુબઈના મ્યુનીસીપલ પોર્ટ ટ્રસ્ટના અગર ઇમ્પ્રુવમેન્ટ ટ્રસ્ટના ડીમેચરોની દલાલી સેકડે બે આના અને હરકોઈ બેઈન્ટ સ્ટોક કુપનીના ડીમેચરો માટે સેકડે અરધો ટકા

(૨) આ તો પ્રોમીસરી નોટની વાત થઈ, કે જે નોટ એક જાતની અમુક મુદતની સરકારી હુડીજ કહી શકાય અને પાકી તારીખે નાણા મલી શકે પણ તે સિવાય નોટની એક બીજી જાત છે તેને કન્વર્સી નોટ કહે છે. એટલે દેશમા જે લીગલ ચલણ ચાલતુ હોય તે નામની નોટ સરકાર કે બેક કાઢે છે. તેના નાણા તો માગે ત્યારે તુરતજ મલવા બેઈએ કારણકે તેમા Promise to pay એમ લખેલુ હોય છે આપણા દેશમા જે રૂપીઆ એકની, અઢીની, પાચની, દસની, પચાસની, સોની, પાચસોની, હજારની, અને દસ હજારની ફરતી નોટો છે તે આ જાતની નોટો છે તેના નાણા કહી પણ ખોટા થનાર નહીં કારણ કે જે નોટો કાઢવામા આવી હોય છે તેટલીજ રકમનુ સોનુ કે ચાલી પુરાતમા રાખેલુજ હોય છે. નોટો કાઢવાનુ કારણ એમ છે કે મુબઈ કલકત્તા જેવા મોટા

શહેરોમાં દસ હજારની હુડી ભરવા જતા હજાર હજારની કોથળીઓ ભરી રોકડા રૂપીઆ લઈ જતા ગાડીભાડું, મળુની અને સાથે ચોકીદારની જરૂર પડે, પણ દસ હજારનો એક કટકો કે દસ કટકો લઈ ખીસામાં નાખી એક માણસ ભરી આવે આથી નોટોની લેવડ દેવડથી નાણા વ્યવહારમાં સુગમતા પડે છે. નોટોથી દેશમાં નાણા વધ્યા હોય એમ જણાય છે તેમજ સરકારની કે બેંકની શાહુકારીમાં લોકોને પુરતો વિશ્વાસ હોવાથી નોટોથી વેચાતું લેવાની શક્તિ રોકડા નાણાની બરાબર હોય છે

આ સુજબ નોટો સરકાર એટલે રાજ્ય પોતાના દેશની ફાલત ઉપર કાઢી શકે છે, તેવી રીતે ઇંગ્લાંડ, આફ્રીકા, અમેરીકા વીગેરે દેશોની ખાનગી બેંકોને પણ ચલણી નાણાની નોટો કાઢવાનો અખત્યાર મળ્યો હોય છે જેમકે બેંક ઓફ ઇંગ્લાંડથી એક પવનની, પાચ પવનની નોટ, નેશનલ બેંક ઓફ સાઉથ આફ્રીકાની નાતાલ, પ્રીટોરીઆ વીગેરે શાખાની એકથી દશ પવન સુધીની નોટો, સ્ટાડર્ડ બેંક ઓફ સાઉથ આફ્રીકાની દશ શીર્લીંગથી દશ પવન સુધીની નોટો, બેંક ઓફ આફ્રીકાની પવનની નોટો વીગેરે એ બતાવે છે કે તે તે બેંકોની શાહુકારીમાં લોકોને ભરોસો હોવાને લીધે તે નાણાને બદલે વપરાય છે આવી નોટો કાઢનારાઓએ તે તે રાજ્યની સરકાર પાસે નોટોનું માગે ત્યારે સોનું આપવું-હાજર કરવું, એવી શરત કરેલી હોય છે અને સરકારે તેના ઉપર ફરજ નાખેલી હોય છે એટલે આવા ધારાથી કંઈ તે બેંકોને પોતે કાઢેલી બધી નોટો જેટલા નાણા (સોનું) રાખવા પડતા નથી કેમકે બધા લોકો કંઈ સામટા માગણી કરવા આવતા નથી એટલે કાઢેલી નોટોનાથી ત્રીજો ભાગ રોકડા નાણા હવાલામાં રાખ્યું હોય તો પણ ચાલી શકે એટલે ત્રણ કરોડની નોટ કડાડે તેના બદલામાં એક કરોડ અનામત મુકે તો ચાલી શકે, એટલે બાકીના બે કરોડ રૂપીઆ દેશમાં વધ્યા ગણાય આનું નામ તે નોટોથી દેશમાં નાણા વધ્યા એમ ગણી શકાય રાજ્ય પોતે સોનું કે ચાંદી અનામત રાખ્યા વિના નોટો કાઢવાનું શરૂ રાખે તો દેશ પાંચમાલ થઈ જાય અને તેની કીમત રહે નહીં જેમ રૂશીઆના રૂબલનું અને જર્મનીના માર્કનું થયું તે દાખલા મોજુદ છે જર્મનીના માર્કની જે સખ્યા મૂળ ડીપાજીટના પ્રમાણમાં હતી, તેના કરતા વધારે નોટો ફાસનું દેવું ભરવા માટે છાપવાનું શરૂ કર્યાથી માર્કની કીમત ઘટતી ગઈ, તે એટલે સુધી કે તા ૧ લી આગસ્ટ ૧૯૨૦ ના રોજ એક પવનના માર્ક ૧૨૦ હતા તે નીચે સુજબ વધતા વધતા એક પવનના બે અબજ ઉપર જતા રહ્યા તે ભાવ ક્યારે અને કેટલો વધ્યો તેની વીગત —

૧૯૨૦ ની આગસ્ટની	તારીખ	૧ લી એ	એક પવનના માત્ર	૧૬૦
૧૯૨૧	"	"	"	૨૬૦
૧૯૨૨ જાનેવારી	"	"	"	૮૦૦
૧૯૨૨ માર્ચ	"	"	"	૧૦૦૦
૧૯૨૨ એપ્રિલ	"	"	"	૧૩૨૦
૧૯૨૨ મે	"	"	"	૧૨૫૦
" જુન	"	"	"	૧૨૦૦
" જુલાઈ	"	"	"	૧૬૫૦
" આગસ્ટ	"	"	"	૨૮૫૦
"	"	૨ જી	"	૩૭૦૦
"	"	૩ જી	"	૩૭૦૦
"	"	૪ થી	"	૩૩૦૦
"	"	૧૫ મી	"	૪૫ ૦
"	"	૧૮ મી	"	૫૫૫૦
"	"	૧૯ મી	"	૫૪૫૦
"	"	૨૩ મી	"	૮૫૦૦
"	"	૨૪ મી	"	૮૦૦૦

તે વખતે એટલે તા ૧૯-૨૨ ના રોજ ૨૧૫ અગ્રણ માર્કસની નોટો ચલણમાં હતી અને ત્યાર પછી નવી નોટો ૧૬૦ અને જુનું બહાર પડતી ગઈ એટલે ભાવ કુદીન એક પવનના ૩૫૦૦૦ ના ૧૦ ૦૦૦ મુઘી બોલાયો અને તા ૮-૮-૨૩ ના રોજ લંડનમાં તેનો ભાવ ૨૦૦ ૧૦૦ ના બે ડોલર મીનેર લાખ ભાવ બોલાયો હતો, ૧૯૨૩ ના નોટેશનમાં માર્ક એક પવનના એક અગ્રણ થઈ છેવટમાં ૪૮ કરોડ રૂપિયા અને નોટશન માં જે અગ્રણ ઉપર ભાવ થયો હતો અને આખરે તે ચલણ જમનીને બાંધે કડવું પડ્યું અને અતે જર્મનીને નાદાર સ્થિતિએ આવવું પડ્યું ફરીયાના કબજાની પણ તેવી સ્થિતિ થઈ હતી અને તેને ૧૯૨૦-૨૧ માં ધુમસટો આવ્યો હતા તે દરમિયાન સરકારે જાહેરનામું બહાર પાડી તે નોટો પોતાના સ્વામીને લઈ સફો બંધ કરાવી દોડોને પાવનાલ થતા બચાવ્યા હતા.

આ ઉપરથી એમ માલુમ પડે છે કે ગોનુ કે આહો મીઝર્વામાં (અનામત) ગણ્યા વિના જો નોટો ટટવામાં આવે તે એટલા નોટોની કીમત ઘટી જાય અને રાજ્ય તથા દેશ દેવાળીઓ થઈ જાય અને ૧૯૨૨માં દરેક રાજ્ય પાસે રીઝર્વનું પ્રમાણ કેટલું હતું તે નીચે જણાવેલા દેશમાં જોઈ શકાશે.

દેશનું નામ	૧૯૧૩ માં	૧૯૧૮ માં	૧૯૨૧ માં (રીઝર્વ હતું)
સ્વેન	૨૪ ગણુ	૬૬ ગણુ	૫૯ ગણુ
આસ્ટ્રેલીઆ	૦	૦	૪૪ ”
ક્રાસ	૬૧	૧૧	૯ ”
ઇજીપ્ત	૯૪	૭	૯ ”
બેલ્જીઅમ	૨૩	૮	૪ ”
ગ્રીસ	૧૦	૪	૨ ”
આસ્ટ્રીઆ હંગરી	૪૨	૦	૦ ”
જર્મની	૪૫	૧૦	૦ ”
યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ	૦	૭૫	૧૧૩ ”
ગ્રેટબ્રીટન	૧૧૮	૧૧૨	૧૦૧ ”
બ્રિટિશ	૫૨	૬૧	૮૦ ”
હોલ્લેન્ડ	૫૧	૬૫	૬૩ ”
કાનેડા	૪૦	૩૨	૩૭ ”
ઈટલી	૬૨	૮	૫ ”
સ્વીટઝર્લેન્ડ	૫૪	૪૨	૫૪ ”

(ચે મ્બગ્મથી)

આ ઉપરથી જણાશે કે ક્રાક લાયરા, માર્ક વિગેરેની નોટો અનામત ફક્ત વિના કાઢવામા આવેલી હોવાથી ભાવ વટી ગયા જેમ નોટ અને લોન એ નાણા લઈને લખી આપેલા સરકારી ડેક્યુમેન્ટ (લખત-હુડી) છે, તેવી રીતે બેક કે શરાફ પણ નાણા લઈ “ લેટર્સ ઓફ ક્રેડીટ, આઈ ઓયુ, ચેક વિગેરે લખી આપે છે, જેના નાણા અમુક વખતે જણાવેલ સ્થળે અને મુદતે વસુલ કરી શકાય છે એકમાએવુ છે કે જો “ બેન્ક ” ના હોયતો તે બેકમા લઈ જનાર માણસને તેના નાણા ટુરતજ મલે છે, “ કોસ ” નો હોય તો ખાતામા નખાય છે, ત્યારે નાણા મલે છે, અને “ ઓર્ડરનો ” હોયતો તેમા જણાવેલ આશામીની સહી લીધા બાદજ ખાત્રી કરી નાણા આપે છે

અસલના વખતમા રાજ્યો દોલત એકઠી કરી રાખતા અને તેનો જોઈએ ત્યારે ઉપયોગ કરતા હાલના જમાનામા મોટામોટા રાજ્યોની સરકારો-મ્યુની-સીપાલીટીઓ-ઈમ્પ્રુવમેન્ટ ટ્રસ્ટો જેવા ખાતાઓ, પોતાની પાસે નાણાને અભાવે મોટી મોટી લોનો ઉભી કરી પ્રજા પાસેથી નાણા અમુક મુદતની શરતે લે છે અને પાકતી મુદતે તે ભરપાઈ કરે છે, અગર તો મુદત લંબાવે છે, કે તેની જગ્યાએ બીજી લોન ઉભી કરે છે

(૩૮) સ્ટોક અને શેર (Stocks and shares)

અત્યાર પહેલા જે નોટો અને લોનોની વાત થઈ તે “સ્ટોક” સબધમાં થઈ, હવે જે હકીકત આવે છે તે શેર સબધમાં છે મોટી મીટિંગ, ડેટવેચ. કે મોટા જખરદસ્ત તાતા કુ ના જેવા રાક્ષસી ખાતાઓ બાધવાના એટલી જખરી મુડીની જરૂર પડે છે કે એકજ આશામી તે ભાગ્યેજ પૂરી પાડી શકે, (કાર્નેજ જેવો કોઈકજ હોઈ શકે) તેથી તેવા કામ માટે જોઈતી મુડી હજારો માણસ એકઠા મલીને કહાડે છે કેટલી મુડી જોઈશે તે કુપની ઉભી કરનારાઓ નક્કી કરે છે અને તે મુજબ માણસ દીઠ વરાડ પાડે છે, હવે જે વરાડ થયો તે એક માણસનો તેટલો ભાગ અથવા શેર દાખલા તરીકે એક મીલ સુતર અને કાપડની ઉભી કરવા માટે રૂ. ૨૫ લાખની જરૂર છે, હવે ૨૫૦ ના વરાડને હીસાબે દશ હજાર (ભાગ એટલે) શેરો કાઢવા જોઈએ, એટલે જે એક શેર રાખે, તે તેટલો ભાગીદાર, એવા દશ હજાર ભાગીદાર લેખા થાય, ત્યારે કુપની ઉભી થાય હવે કોઈ નાણાવાલો હોય તે ૨૫૦ ના એકસો શેર રાખે અને સાધારણ મુડીવાલો હોય તે એક શેર રાખે જેમ સો શેર વાલો મોટો ભાગીદાર તેમ એક શેર વાલો નાનો ભાગીદાર તો ખરો પરંતુ પત્યાળાના ભાગાદાર અને આવી લીમીટેડ કુપનીના ભાગીદાર વચ્ચેનો ફેર એટલોજ કે પત્યાળાના ભાગીદારને વહીવટ ચલાવવાનો હક્ક હોય છે, જ્યારે લીમીટેડ કુપનીના ભાગીદારને તેવો હક્ક હોતો નથી તેનો કારોબાર એજંટોજ કરે છે ભાગીદારને તો નફા મુજબ વહેંચણીજ મળે છે કુપનીના વહીવટમાં તે માથુ મારી શકતો નથી હવ આ શેર જે થયા તે એક જાતનું લખત (Certificate) છે, એટલે ઉપર મુજબ રૂ. ૨૫૦) આપવાથી તેને જે લેખ કરી આપવામાં આવે છે તેને શેર સર્ટીફિકેટ કહે છે તે શેર, બજાર ભાવે-શેર બજારમાં વેચી શકાય છે લઈ શકાય છે વેપારમાં કે ઉદ્યોગમાં તે કાગળાનાનો નોટો નાશ થતા હોય તો તેના ધરના ભાવ વવયા ઉપર હોય છે, અને ખોટ પડતી હોય તો ભાવ ઉતરતા જાય છે આવી કુપનીમાં શેરના ભાગ પ્રમાણે નફાની વહેંચણી થાય છે તેમાય થોડીક બાગીકી છે, એટલે મૂળ પ્રથમ કાઢેલા શેરો જે ચોરડીનરી કહેવાય, તે કાઢ્યા બાદ તે પછી વધારે થાપણની જરૂર પડે, તો ડીફર્ડ શેરો, પ્રેફરન્સ (પહેલા અને બીજા) શેરો, ડીમેચરો વિગેરે કાઢવામાં આવે છે (જેની વિગત આગળ જણાવી છે) મજકુર પ્રેફરન્સ શેરો અને ડીમેચરોને તો અમુક વ્યાજ આપવાની બોલી કરી હોય છે અને તે મુજબ તેઓ વ્યાજનાજ હક્કદાર છે બાકી ચોરડીનરીઓ, ડીફર્ડ શેરો વગેરે નફા તોટાનાજ હક્કદાર છે. અને મીલ કે તે ખાતુ ફડયામાં જાય તો પહેલો

હક્ક ડીએ ચરવાલાનો, પછી પ્રેક્ષરન્સ શેર વાલાનો, પછી ઓરડીનરી શેરવાલાનો અને છેવટમા ડીફર્ડ શેરવાલાનો હક્ક (એટલે સરખા હક્કના ભાગીદારોનો હક્ક) લાગુ પડે છે

દાખલા તરીકે કંપનીનું ઢામકાજ સકેલવાનો (Wind up કરવાનો) વખત આવે તો કયા કયા શેરવાલાને કેવી કેવી રીતે ભાગ મળે ? આવો સવાલ ઉભો થાય ત્યારે કાયદામા એવું જણાવેલું છે કે-થાપણ ઉપર પ્રથમ હક્ક ડીએ ચરવાલાનો, પછી મેકન્ડ પ્રેક્ષરન્સવાલાનો, પછી ફર્સ્ટ પ્રેક્ષરન્સવાલાનો (વર્ધમાન-અને સાદા પ્રેક્ષરન્સવાલાનો) પછોએ આ બધાને પુરેપુરી થાપણ મળ્યા પછી વધારા રહે તોજ ઓરડીનરીવાલને પુર અગર કાળે પડતુ મલે છે, અને જો ઓરડીનરીવાલાઓને પુરેપુરું મલે તોજ પછી ડીફર્ડવાલાને મલે છે પ્રેક્ષરન્સ શેરવાલાઓને થાપણ પુરેપુરી મલે છે, તેનું વ્યાજ અને થાપણ સલામત ગણાય છે નફા વધારે હોય તો તેનો લાભ ઓરડીનરીવાલા અને ડીફર્ડ શેર ધરાવનારાઓને મલે છે કંપનીની કીમત દશગણી થાય તો પણ ડીએ ચર અને પ્રેક્ષરન્સ શેરોની કીમત તો તેટલીજ રહે છે, કારણ કે તે વ્યાજખાઉ શેરો છે પણ ઓરડીનરી અને ડીફર્ડ શેરોની કીમત દશગણી થઈ જાય છે

કંપનીની થાપણનો એકજ જથ્થો (ભંડોળ) તે સ્ટોક ગણાય છે અને તે થાપણના ભાગલાને (face value ને) શેર કહેવામા આવે છે, અર્થાત્ સ્ટોકના ભાગલા થાય પણ શેરના ભાગલા ન પાડી શકાય શેરના નાણા હક્કે હક્કે ભરી શકાય, જ્યારે સ્ટોકના નાણા પહેલેથીજ નક્કી થાય છે જ્યારે દેશમા નાણુ વધી પડયુ હોય ત્યારે વ્યાજ ખાવા રોકવુ પડે તે સરકારી જમીનગીરીઓમા એટલે નોટોમા અગર શેરમા રોકવા સગવડતાવાળુ હોવાથી શેરોના ભાવ વધે છે હવે મૂળ ભાવ કરતા તે શેરોના ઓછો ભાવ બોલાય તો સેકડે આટલા ટકા ડીસકાન્ટે છે એમ કહેવાય છે મૂળ ભાવ કરતા વધારે ભાવ બોલાય તો સેકડે આટલા ટકા પ્રીમીયમે છે એમ કહેવાય છે, અને મુદ્દલ ભાવે હોય તો સરભર ભાવે છે એમ કહેવાય છે જેમ કે રૂ. ૧૦૦ નો શેર હોય તેનો ભાવ રૂ. ૯૦ થયા તો દસ ડીસકાન્ટે છે એમ કહેવાય છે, ૧૨૦ થયા તો દસ પ્રીમીયમે ગણાય તે મને ૧૦૦ પડી રહ્યા હોય તો પારે છે એટલે સરભર ભાવ ગણાય છે

શેરના નફાના પ્રમાણમા જે વ્યાજ આવે, તેને ડીવીડન્ડ વોરન્ટ કહે છે રૂ. ૨૫૦) નો શેર કંપની ઉઘડતી વખતે લેવા માટે આપણે માગણી કરી હોય અને તે માગણીની અરજી પાસ થાય તો તેના નાણા એકી સાથે ભરવા

પડતા નથી પણ છુટક હપતાથી ભરવાના હોય છે તે દરેક હપતાને કોલ (Call) કહે છે જેમકે અરજી સાથે અમુક રૂપિયા ડીપાઝિટ મોકલવા પડે છે, ત્યાર પછી અરજી પાસ થાય ત્યારે પ્રથમ એલોટમેન્ટના પસા ભરવા પડે, અને ત્યાર પછી કંપનીના ડાયરેક્ટરો નક્કી કરે તે મુજબ પહેલા હપતાથી બીજા હપ્તાથી એમ બુદ્ધિ બુદ્ધિ વખતે બુદ્ધિ બુદ્ધિ નિયત સમયે પેસા ભરવાના હોય છે જે ધણી આવા શેરોમા નાણુ રોકે તેને (Imprestor) ઇન્વેસ્ટર કહે છે

લીમીટેડ કુ પનીઓ બે પ્રકારની હોય છે ખાનગી લીમીટેડ કુ પની અને બહાર લીમીટેડ કુ પની ખાનગી લીમીટેડ કુ પનીમા ૧૯૧૩ કુ પનીઓ સબધી હકીકત ના ઇડીઅન કંપનીઝ એક્ટ પ્રમાણે મેબરોની સખ્યા ૫૦ સુધીની હોય છે, અને તે પોતાના શેર કે ડીએઅર બહારમા બહાર પાડી શકે નહી, તેને પોતાનો હિસાબ રજીસ્ટર ઓફીસમા મોકલવો પડતો નથી, તેમજ હિસાબ તપાસનાર (ઓડીટર) ડાયરેક્ટર કે એજન્ટ ને ન નીમતા બીજા કોઈની નીમણુક કરે છે, આવી કુ પની ઓનો ફાયદો એ છેકે ખાનગી વેપારોમા ખોટની મર્યાદા બધાએવી હોવાથી કોઈને આચકો લાગતો નથી બહાર લીમીટેડ કુ પનીઓ છે તે મહેહનજરો (Prospectus) બહાર પાડે છે, જેની અદર કુ પની સ્થાપવાનો હેતુ ડાયરેક્ટરો, એજન્ટો, બેકરો, શાખાઓ વીગેરેના નામ, સુડીની રકમ, ઓરડીનરી થાપણુ, ડીએઅર થાપણુ વીગેરે જણાવેલી હોય છે તેમા ખાસ ધ્યાનમા રાખવાનુ એવુ છે કે (૧) ઓરડીનરી થાપણુ ડીએઅર થાપણુ કરતા વધારે હોવી જોઈએ (૨) એજન્ટો પોતાની લાઈનના ખાસ અનુભવી હોવા જોઈએ (૩) ડીએઅરમા નાણુ રોકનારે ટ્રસ્ટીઝ વિષેની બધી માહિતિ મેળવવાની અગત્ય છે (૪) ડાયરેક્ટરો હોદાવાળા કમ્પા હુશી-આરીવાળા હોવા જોઈએ (૫) કુ પનીનો હેતુ જરૂરીઆત ચીજ ઉત્પન્ન કરવાનો છે કે સામાન્ય ચીજ માટે છે તે તપાસવુ જોઈએ (૬) મહેહનજરનુ લખાણુ ચોખવટ દેખાડે છે કે દ્વિ અર્થવાળુ છે તે જોવુ (૭) શેરોની સખ્યા મર્યાદિત છે કે અનલીમીટેડ (અમર્યાદિત) છે તે ધ્યાનમા રાખવાનુ છે, આતો મુખ્ય મુખ્ય કારણો જણાવ્યા છે વળી આવી કુ પનીમા “ આર્ટીકલ્સ ઓફ એસો-શીએશન ” હોય છે તેમા કંપનીના સામાન્ય કાયદાઓ, ડાયરેક્ટરો એજન્ટો, અને ભાગીદારો એ સર્વાના હકકોની વિગત જણાવેલી હોય છે આ ઉપરાંત “મેમોરેન્ડમ ઓફ એસોશીએશન” જે કહેવાય છે તે કંપનીનુ ખતપત્ર છે, તેમા કુ પનીના કામકાજના ઉદ્દેશો, વહીવટ ચલાવવાની રીત, થાપણુની હકીકત તથા ફટલી રકમના ડીએઅરો કાઢવાની સત્તા કુ પની ધરાવે છે, વિગેરે હકીકત જણાવેલી હોય છે

આવી કુપનીઓ જે જે જાતના શેરો કાઢે છે તે સખધી ઉપયોગી હકીકત જણાવવાની જરૂર છે બનતા સુધી કુપનીની દરેક જાતના શેરોની હકીકત થાપણુ ઓર્ડીનરી શેરોમાજ વહેચાયેલી હોય છે, પણ જરૂર પડતા બીજી જાતના શેરો કાઢી કંપનીની થાપણુ ઉધરાવે છે અને વધારી મુકે છે તેના નામ —ડીફડ શેરો, પ્રેફરન્સ શેરો સાદા અને વર્ધમાન શેરો (Cumulative) અને ડીબેચરો (મુદતન અને બીન મુદતના)

ઓર્ડીનરી શેરો—(Ordinary) સાધારણ સામાન્ય રીતે મુડી ભેગી કરવ માટે કાઢેલા શેરો આ શેરોની વ્યાજની વહેચણી કાંઈ બાધેલી હોતી નથી પ્રેફરન્સ શેર ધતાવનારાઓને વ્યાજ અપાયા બાદ નફાની રકમના વધારા મુજબ બધી વહેચણી ઓર્ડીનરી વાલાને મલે છે

ડીફડ શેરો—(Deferred) એટલે વીલબી શેરો આ શેરોને વ્યાજ મલવાની રીત એવી છે કે પ્રેફરન્સ અને ઓર્ડીનરી શેરવાલાને વ્યાજની વહેચણી મલ્યા બાદ વધારા મુજબ વ્યાજની વહેચણી મલે છે ડીફડ શેરોની સખધા ઓર્ડીનરીના કરતા ઘણીજ નાની હોવાથી વહેચણીનો ફાળો ડીફડ વાલાને મોટો મલે છે અને નથી મલતો તો ઘણા વરસ સુધી નથીજ મલતો આ બાબતમા તાતા ડીફડ નો દાખલો સને ૧૯૨૦ થી ૨૩ સુધીમા મોબુદ છે

પ્રેફરન્સ શેરો (Preference, એટલે પસંદગીના શેરો એનો અર્થ એટલો છે કે ઉપરના બંને જાતના શેરો કાઢ્યા બાદ વધારે મુડીની જરૂર હોય ત્યારે આ શેરો કાઢવામા આવે છે આ શેર બે જાતના હોઈ શકે, સાદા (Simple) અને વર્ધમાન (Cumulative) ત્યારે કુપનીને નફો થાય અને વહેચણી અપાય ત્યારે ઉપરના ઓર્ડીનરી અને ડીફડ શેરોને વ્યાજની વાટણી આપવા પહેલા આ શેરોને અમુક ઠગવેલા ટકા વ્યાજ મલે છે તેમા (૧) સાદા પ્રેફરન્સ શેરોને જે વર્ષે નફો થાય, તેજ વરસે વ્યાજ મળે બાકી ન મળે અને (૨) વર્ધમાન પ્રેફરન્સ શેરોને ક્યુમ્યુલેટીવ (Cumulative) દરેક વરસનુ અમુક ટકા વ્યાજ મલવુજ જોઈએ જો કંપનીને ડેટલાક વરસ પર્યાંત નફો ન થાય તો આ શેરોનુ વ્યાજ તેટલા વરસ સુધી ચડ્યાજ કરે, અને જે વર્સે પુરતો નફો થાય ત્યારે ચડેલુ વ્યાજ આ વર્ધમાન (Cumulative) શેરોને અપાય ત્યાર બાદ બીજા શેરો માટે વહેચણી થાય છે આ બાબતમા વિખુડોટન મીલ્સનો દાખલો મોબુદ છે

ફર્સ્ટ પ્રેફરન્સ, સેકન્ડ પ્રેફરન્સ વીગેરે શેરોમા કેટલાક એવા શેરો હોય કે અમુક વ્યાજ મલ્યા પછી, ગંજવગ નફો હોય તો ઓર્ડીનરીવાલાને અપાવ્યા પછી ફરીથી અમુક ટકા વહેચણી મલે છે

ડીબેચરો (Debentures) નો અર્થ ખત કે દસ્તાવેજ થાય છે તેનો અર્થ શેર નહીં અર્થાત્ ઉપરના બધા શેરો કાઢવા છતાં નાણાની જરૂર પડે તો આ દસ્તાવેજથી નાણા અમુક વ્યાજ ઠરાવી મેલવી શકાય છે દાખલા તરીકે તાતા કુ પનીવાલાએ ૫૦ લાખ પવનના ડીબેચરો છ ટકાના વ્યાજે લડનમા ૧૯૨૨ ના આગસ્ટમા કાઢ્યા તે આ દસ્તાવેજની અદર ક પનીએ ઉછીના લીધેલા નાણાની વીગત તથા શરતો લખેલી હોય છે શેર ધગવનારા કુ પનીના ભાગીદાર ગણાય છે અને ડીબેચર ધરાવનારા ક પનીના લેણદાર ગણાય છે ક પની નફો કરે કે નુકશાન કરે પણ ડીબેચરવાલાને ઠરાવેલું વ્યાજ મલવુ જ બેઠએ, નહીં તર તે ખતવાલો, કુ પની સામે પગલા ભરી શકે અને ક પનીની મીલકત વેચાવી પણ શકે ડીબેચર એટલે ક પનીનું કરજ-દેવું સમજવું ડીબેચર કાઢવાથી લાભ એટલેજ કે એછે વ્યાજે નાણા મેલવવાથી ક પનીના નફા માથા ફક્ત વ્યાજ આપી નફાની વહેંચણી ભાગીદારોને વધારે મલી શકે છે જેમ ભાગીદારોના પૈસે એજ ટોને લાભ તેમ ડીબેચરોના પૈસે શેર ધરાવનારને લાભ કલકત્તાની ઘણીખરી શણી મીલોએ ઓરડીનરી થાપણ જેટલાજ ડીબેચરો કાઢેલા છે હવે શેરો વટાવથી (at discount) કહાડી ન શકાય પણ ફાયદેથી (at premium) કહાડી શકાય છે પણ ડીબેચરો તો વટાવે પણ કહાડી શકાય છે

ડીબેચરો પાંચ જાતના છે (૧) મુદતના (Redeemable) એટલે અમુક મુદતે ભરપાઈ કરી આપવાની શરતે લીધેલા નાણા (૨) બીન મુદતના (Irredeemable) એટલે તે ઉપર દર વરસે ઠરાવેલું વ્યાજ આપવામા આવે પણ થાપણ ક્યારે પાછી આપવામા આવે તેની મુદત ન હોય (૩) સાદા (Simple) એટલે કુ પનીની મીલકત ઉપર હક્ક નથી હોતો, તેમજ ગીરો વગરના હોય છે તે (૪) (Mortgaged) એટલે જેમા ક પનીના લેણા ઉપર ચોક્કસ હક્ક હોય છે, અર્થાત્ ક પનીની મીલકત ડીબેચર ધરાવનારા ને ત્યાં ગીરો ખત મુકેલી ગણાય છે (૫) ઉડન (floating) એટલે આ ડીબેચર ધરાવનારને રૂડયાની વખતે ક પનીના સાધારણ લેણદારોના કરતાં ક પનીના લેણા ઉપર પહેલા હક્ક પહોંચે છે

ઉપર મુજબ શેર સબધી હકીકત જણાવી તેમા ડીફર્ડ શેરોને વહેંચણી કેવી રીતે વ્યાજની વટાય છે તેનો દાખલો તાતા કુ પનીના શેરોનો લેતા નીચે મુજબ અપાય તેથી જણાઈ આવશે

સૌથી પ્રથમ પ્રેફરન્સ શેરોની ૭ ટકા લેખેની વધેન્માન વહેંચણી,

પછી ઓરડીનરી શેરોની ૮ ટકા લેખેની વહેચણી, ત્યારબાદ નફામાથી ૨૫ ટકા લેખે ડીફર્ડ શેરોને વહેચણી, આટલું અપાઈ ગયા પછી કંપનીનો નફો બે વધારે હોય તો તે વધેલા નફામાથી ૫૦ ટકા ઓરડીનરી શેરોને અને ૫૦ ટકા ડીફર્ડ શેરોને અર્ધો અર્ધ વહેચી આપે

આટલી હકીકત શેરની જણાવી હવે શેર બજાર સબધી જણાવીશું. શેર બજાર એ દુનીઆમા ઉત્તમ રીતે કાયદા પૂર્વક શેર બજાર સબધી હકીકત સ્થપાયેલ બજાર છે, અને કોઈપણ સીકયુરીટીનું છુટયો ખરીદી અને વેચાણ કરવા માટે અતિ ઉત્તમ સાધન હોવાથી જામે તે વખતે તેના ભાવ નક્કી થઈ શકે છે માન્ય રાખેલી સીકયુ રીટીના બહાર વેચાણ લેવાણના ભાવ દિવસના દરેક કલાકે નીકળે છે. શેરો અને સ્ટોકો અદારમા સેકામા હેયાતીમા આવ્યા છે, તેની શરૂઆત લંડનની બેંકમા સને ૧૮૦૧ ની સાલમા તેજ બેંકના શેરોના લેવાણ અને વેચાણ કરવા માટે એકઠા થયા ત્યારે થઈ, પણ સદરહુ કામને માટે ઘણા જણા એકઠા થવાથી અને બેંકના કામકાજને ખલલ પહોચવાથી એક જુદી જગ્યા લઈ વખતો વખત તે ઉપર કામ વધારવામા આવ્યું હાલ તે જગ્યા લંડનની “ધી રાયલ એક્સચેન્જ” તરીકે ઓળખાય છે મુબઈમા શેરબજારની શરૂઆત થઈ ત્યારે એટલે સને ૧૮૬૧-૬૫ મા બજારમા ભાગ્યેજ એક ટકાની અઠવાડીઆમા ઉથલપાથલ થતી તે વખતે રૂનો ભાવ રૂા ૬૦ થી ૭૫ ખાડી એકનો હતો પણ અમેરીકાની લડાઈ વખતે ખાડીના ભાવ રૂા ૬૦૦ થી ૭૦૦ સુધી પહોચ્યા હતા અને પરપોટા કંપનીઓ ઘણી કાટી નીકળી હતી અને ૧૯૧૫-૧૬ ની જર્મન સાથેની મ્હોટી લડાઈ વખતે પણ તેવું જ બન્યું હતું વળી મુબઈના શેરબજારની ખરેખર શરૂઆત તા ૯-૭-૧૮૭૫ ના રોજથી જ્યારે સર દીનશાહ પીટીટે એમ્પ્રોશીએશનનો હોય બાધવા નાણા આપ્યા ત્યારથી થઈ હતી. અમેરીકન લડાઈ વખતે શેરબજાર ખાતે જેમ શેઠ પ્રેમચંદ રાયચંદનુ નામ મશહુર હતું તેવી રીતે જર્મન લડાઈ વેળા શેરબજારમા સર શાપુરજી ભટ્ટાનુ નામ નાભાકિત હતું અસલ વારે શેઠ પ્રેમચંદ રાયચંદના વખતમા શેરબજાર સવારના ૯ થી સાજના ૭ સુધી ભરાતું પણ હાલમા કેટલાક વગ્સો થયા સવારના ૧૨ થી બપોરના ૩ સુધી બજારનો ટાઈમ રાખવામા આવ્યો છે શરૂઆતમા મુબઈના દલાલોની સખ્યા આશરે સવાસોની આમ પાસ હતી, આજે પાચસો લગભગની મોજુદ છે, જ્યારે લંડન દેશ પરદેશની બમીનગીરીઓ લેવા વેચવાનું મોટું સ્થળ હોવાથી ત્યા આશરે પાચ હજાર મેબરો છે અને ત્યાના બજારમા ઘણા પેટા વિભાગ છે જેમકે રેલવેનું બજાર કે જ્યા બધી રેલવેનાજ સોદા થાય, કોન્સલોનું બજાર કે જ્યા નોટ અને કોન્સ-

લોનીજ લેવડ દેવડ થઈ શકે, પરચુરણ કંપનીઓનું બજાર, અમેરીકાની મીલોનું બજાર, ઇન્ડીઅન સીક્યુરીટીનું બજાર વિગેરે ત્યારે મુખ્યમાં એકજ સ્થળે બધા સોદા થાય છે મુખ્યમાં દલાલના કાર્ડની કીમત અસલવારે ફક્ત રૂપિયા પાચની રૂ. ૫) ની હતી ત્યાર બાદ રૂ. ૫૧) હતી, તે સને ૧૯૧૦ માં રૂ. ૧૦૦૦) ની અકાર્ડ, સને ૧૯૨૦માં રૂ. ૨૫૦૦૦)ની ગણાઈ અને સને ૧૯૨૧માં એક દલાલનું કાર્ડ રૂ. ૪૩૦૦૦ થી એક મારવાડી દલાલે ખરીદ કર્યું હાલમાં તેની કીમત (માર્કેટવેલ્યુ) બજારભાવ ઉપર આધાર રાખે છે તે કાર્ડ દાઢવાની સત્તા શેરબજારની કમીટીની છે દલાલના કાર્ડની જે જમીન ગીરી મહાળી પાને ગહે છે તે દલાલ નીષ્ક્રમ નોવડે કે મગી જાય તો તે રકમ-માથી દલાલોનાજ નાણા અપાય છે અને બાકીનો વધારો તેના વાગસોને અપાય છે મુખ્યમાં બે શેરબજાર છે, જુનું અને નવું. આ હકીકત જુના બજારનેજ લગતી છે આ તો કાર્ડની કીમત થઈ પણ દરેક દલાલને વાર્ષિક લવાજમ એસોશીએશનમાં રૂ. ૫) અને ધરમાદો રૂ. ૧) મલી રૂ. ૬) ભરવા પડે નવા શેર બજારમાં કાર્ડની કીમત રૂ. ૨૫૦૦) ભરવા પડે

શેરબજારની જગ્યા તથા સસ્થા ખાનગી ગણાય છે સરકારની સાથે તેમાં કાર્ડ લાગતું વળગતું નથી તે એક કમીટીની (Association) નાં માલીકીનું ગણાય છે, વહીવટ કમીટીના મેમ્બરો કરે આ મેમ્બરોમાં બે જાત હોઈ શકે જોબર્સ (સટ્ટો કરનાર) અને બ્રોકર્સ (દલાલો) વીલાયતમાં આવા બે વર્ગો છે, પણ મુખ્યમાં તો બધા દલાલોનીજ પક્ષિતમાં ગણાય છે દરેક દલાલ કે જોબરને કાર્ડ હોય તોજ બજારમાં સોદો પરી રાકે લડનમાં તો દલાલને શેર જોઈતા હોય તો પ્રથમ જોબર પાસે જવું પડે, કાનુન તે જોબર કેટલાક શેરો ધાવવો હોય છે

બજારમાં કામ કરનારા દલાલો ઉપરાંત કેટલાક નબ્રોકર્સ પણ હોય છે જેઓ દલાલના ભાગમાં કામ કરે છે ધરાકોની જવાબદારી પોતાના ઉપર અને બજારના લેણાની જોખમદારી દલાલ ઉપર આ મુખ્ય ત્રીજાજ ઉપર તેઓનું કામ આવે છે

જો શેર બજાર ન હોય તો નાણું રોકનાર કોઈ કુપનીના શેરો લે નહીં કારણકે નાણા જોઈતા હોય ત્યારે મેલવવા મુશ્કેલ પડે શેર બજારથી નતા વાત શેર બજારની સમવડથીજ દોહી નાણાવાત શેરોમાં નાણું રોકવાની હીમત કરે છે દેશની પ્રગતિ અને પ્રવૃત્તિ જે લીમીટેડ કુપનીઓને લીધેજ છે, તેથીજ રેલ્વે, ગ્રામ, આગબોટ

વીગેરે સાધનોનો લાભ મળી શકે છે, અને તે બધાની લેવડદેવડ કરનાર શેરબજાર હમ્તી ન ધગવતુ હોય તો દેશની બાબતો દેખાય નહીં આથી શેર બજાર એ નાણા બજારનું એક જ બેઝીંગ સ્થાન છે. દુનીઆમાં પ્રથમ પક્ષિનું શેરબજાર લંડનનું, બીજો નબરે ન્યુયોર્કનું, અને ત્રીજો નબરે મુંબઈનું ગણાય છે મુંબઈમાં બે શેરબજાર છે તે દલાલ સ્ટીટમાં આવેલ છે સને ૧૯૧૫-૧૬ ની જબરી બ્રીટીશ જર્મન લડાઈ વખતે હીંદુસ્થાનમાં કુપરીઆ એટલી બધી હોળી નીકળી કે દરેક માણસ શેર શબ્દથી વાકેફ થયેલો છે તેજ અરસામાં કલકત્તા, મદ્રાસ, અમદાવાદ, સ્થળે જુના વખતના શેરબજારો હતા તે નવા અને મોટા રૂપમાં આવ્યા અને સુરત, રણપુર, કરાચી વીગેરે સ્થળોએ નવાજ શેરબજાર ઊભા થયા

શેરબજારમાં દલાલના નામથીજ વેપાર થઈ શકે છે ગમે તેવો માતબર આશામી હોય, પણ જો તે દલાલ તરીકેનું કાર્ડ દલાલના રીવાજ લઈ એસોશીએશનમાં રજીસ્ટર થયેલ ન હોય ત્યાં સુધી પોતાના નામથી વેપાર કરી શકે નહીં આ બજારમાં દલાલ પોતાના નામથી પોતાને હિસાબે અને જોખમે વેપાર કરી શકે છે એટલે ઘરાકોનો સોદો કર્યો હોય તેનું, અને બજારમાં સામા બીજા દલાલ સાથે સોદો કર્યો હોય તેનું, અર્થાત્ તે બંનેનું જોખમ (તેમાંથી ગમે તે આશામી સોદો કર્યા પછી નાણા ન આવે ત્યાં સુધીમાં નમળી પડી જાય તેનું જોખમ) તેની માથે રહે છે આવા સોદાને કારણે મુંબઈના લેના અને વેચતા બંને બાજુથી દલાલી મળે છે દલાલીનું પોરણ ચોક્કસ નથી દરેક દલાલ પોતાના ગ્રાહક સાથેજ નક્કી કરી લે છે દલાલીને રીવાજ હાલમાં મોટા ફેરફારને લીધે એવો છે કે રૂ. ૨૦૦ ની ડીમનના શેર હોય ત્યાં સુધી રૂ. ૧૧, ૨૦૦ થી ૧૦૦૦ સુધીના શેરમાં રૂ. ૨૧, ૧૦૦૦ થી ૨૦૦૦૦ સુધીના શેરમાં રૂ. ૫, અને તે ઉપરના શેરમાં રૂ. ૧૦ આ દલાલો વાચદાના સોદામાં અપાય લેવાય છે તે ધોરણ મુજબ જણાવ્યું છે પરંતુ ગેડડાના શેરો તથા પ્રેસ, જીન, રેન્ડે, બેકા વિગેરેના શેરોમાં દલાલી એસોશીએશનના ધારાની ચોપડી જે છાપેલી આવે છે તે મુજબ લેવાય છે એવ પુર્ણા શેરમ દલાલી રૂ. ૫૦ છે, તેવી રીતે જે શેરોના ભાવ બજારમાં બોલાતા નથી અર્થાત્ જે શેરોના સોદા કરતા અને લેનાર વેચનારની તપાસ કરતા મહેનત વધારે પડે તેમાં દલાલો વધારે પડે છે

કલકત્તામાં અરીદીની દલાલી લેવામાં આવતો નથી વેચાણના કોન્ટ્રાક્ટ ફારમમાં દલાલી અને શેરોના ભાવ જુદા જણાવવામાં આવે છે અને દરેક શેર માટેની દલાલી ચોક્કસ હરેતી હોય છે ત્યાં મોટું કામકાજ રોકડાનુંજ થાય છે. વાચદાનું ધણું થોડુંજ આવે છે, આશરે ૨૫૦ દલાલો ત્યાં આગળ છે જે

બધા કામ કરતા નથી તેઓને દાખલ થતા પાત્ર હબર ડીપાઝટ આપવાનો તથા અમુક સખ્યાના શેરો લેવાનો ધારો છે

શેરબજારમાં દરેક માણસ હમેશા શેર લેવા તરીકે એટલે “ઇન્વેસ્ટર” તરીકે વેપાર કરતો નથી, પણ ભાવેની વધાધટી મુજબ શેરબજાર કોને મારે ? નહીં નુકશાન ભોગવે છે શેર બજારમાં ફલાલો, વેપારીઓ એકરો અને બેંકો, ઉદ્યોગીક સંસ્થાઓ, નાણા વાળા અને સામાન્ય પ્રજા પણ કામ કરે છે મુબઈની બજારમાં કયાકયા શેરોના વાચદાના સોદા બોર્ડની સમિતિ મુજબ થાય છે, તેના નામ પાટીઆ ઉપર આપેલા હોય છે તે ઉપર દરેક અરધા કલાકે ભાવોમાં થતી ફેરફારી લખવામાં આવે છે આ ઉપરાંત બુદ્ધ બુદ્ધ ન્યુસપેપરવાલાઓ રીપોર્ટવાલાઓ વીગેરે પોતાના ઘરાકને તેવા રીપોર્ટોથી વાકેફ કરે છે જેવા કે “ચુસ્તાફલ”નો રીપોર્ટ, “શેરસ્ટેફ પુરો” વીગેરે આ સખધમાં “બોબ કોનીકલ” અને “એડવોકેટ ઓફ ઇડીઆ” ફરોજની દરેક શેરમાં વધારેમાં વધારે અને ઓછામાં ઓછી થયેલી વધાધટી જણાવતા રહે છે, બજાર જોસમાં હોય ત્યારે એક દિવસમાં પાચથી દસ વખત ભાવોમાં વધઘટ થયા કરે છે જેને (Big fluctuations) કહે છે અને બજાર શાત હોય એટલે કાંઈપણ ઉથલ પાથલ ન હોય ત્યારે ભાવ એકના એકજ રહે છે તેને (Tape quotations) કહે છે

શેરબજારમાં હમેશા વધઘટ શેરના ભાવના પ્રમાણમાં મોટી થાય જો કે રોકડાના શેરના સોદામાં જુજ ફેરફારી દેખાય, પણ શેરોની જબરી વધાધટી વાચદાના એટલે બોર્ડ એક માસની મુદતે કરવાની છુટ વખતે ફરી રીતે વર્તે ? આપી હોય તેવા શેરોમાં ઉથલ પાથલ ઘણી વખતે મોટી હોય છે તે વખતે જોઓ મગજ ઉપર કાણુ ન રાખતા નહીં જેવા ભાવની ઉથલ પાથલમાં ગમરાડ જાય તેવા સટો કરવાને લાયક બને નહીં અને ઘણી વખતે ઉલ્ટોજ સોદો (વેચવાને બદલે લેવાનો અને લેવાને બદલે વેચવાનો) કરી નાખે સટાબજારમાં કામ કેમ કરવું તે સખધી હકીકત “સટો અને વાચદાનો વેપાર” એ મથાળા નીચે આપી છે ત્યાં જોવી અમાગ ધારવા મુજબ તો જે લોકો બજારમાં ઉભા રહી વેપાર કરે છે, તેના કરતા બહાર ગામ રહી જે લોકો શેરનો (ખરા માલનો) વેપાર ખેડતા હોય છે તે વિશેષ કમાઈ શકે છે કેમકે તેઓને તુરતમાં થતો વધઘટની બજાર પડતો નથી, અને ઇન્વેસ્ટર તરીકે વેપાર કરતા હોવાથી ઊંચામાં ઊંચી વધમાં પોતાનો માલ વેચી શકે છે અને નીચામાં નીચા ઘટેલા ભાવમાં તેઓ માલ લઈ શકે છે પણ શેર બજારમાં ઊભા રહી વેપાર કરનારાઓના મગજ કરતા હીરટારીઆના ફરફવાળી ઓરતોનું મગજ પણ વધારે ખીરજવાળું હોય છે એમ અનુભવીઓનું

કહેવું છે દાખલા તરીકે લડાઈ વખતે એક એવો ખુમારો આવ્યો કે “ પારીસ જર્મનોએ લીધું ” ત્યાં નાગપુર અને કોહીનુર જેવા શેરોમા ૨૦૦ બસે વધી ગયા, એમ ધારીને કે ત્યાની-લેકેશાયરની-મીલો પડી ભાગી અને અહીંની હીદુસ્તાનની મીલોએ કમાણી કરી લીધી ખીજે દિવસે તે વાત ખોટી ઠરી એટલે ત્રણસો ટકા ઉપસા શેરોમાથી ઘટી ગયા, જાણેકે મીલોએ કરેલી કમાણી જિંડી મઈ વરસાદના વખતમા એવા ખખર આવ્યાકે કોલંબામા વાવાઝોડું થયું અને વરસાદનો પ્રવાહ કાઠીઆવાડ ભણી તણાયો એટલે બનરમા શેરોના ભાવ વધી જાય, અને ખીજે દિવસે સુખર્ષના ખુદ શેર બનરમા વરસાદ થાય છતાં સો ટકા ઘટી જાય, જાણે કે શેરના કાગળીઆ પલળી જવાથી સુકવવા માટે તકકાની જરૂર પડે આવા મગજ જ્યાં હોય ત્યાં ખરો વેપાર કરતા સદેા વધોજી જાય ટુકમા એટલું જ કહેવાનું કે એકદમ અને થોડીવાર રહેતા ભાવે ઉપર જે નજર રાખે છે, તે હિસાબે કમાય છે થોડું, પણ શુમાવે છે વધારે. આમા કોઈ અપવાદનો દાખલો અને તેને આપણે નશીબદારજ લેખીએ ખરો ઈન્વેસ્ટર તો મહિનાના તોડનેા દિવસ આવે ત્યાં સુધી ગભરાતો નથી, અને નાણાં વાલો અને માલવાળો હોય તો વેપારમા નફોજ કરે છે એટલે જે ગોઠવણથી અને ઇરાદાથી સોદો કરે છે અને વગર નીશાને કર્મપણ કરતો નથી ને લામ મેળવે છે તેઓ જે સોદો કરે છે તેમા નીચેની હકીકત ધ્યાનમા રાખે છે

(૧) જે શેરો લેવા હોય તેના અતિ ઊંચા અને અતિ નીચા ભાવોના કોઠા તપાસે છે (૨) છેલ્લા બે પાંચ વરસના વ્યાજ જાણી હાલના બનરમા તેનો ભાવ સરખાવે છે (૩) અમુક શેરની ખરીદી કે વેચાણ વધારે છે કે નહિ, અર્થાત કોર્નર (ખેલો) કરવા માગે છે કે નહીં તે જાણે છે (૪) જે શેરનો કોર્નર કરવા માગતા હોય તેમા સાફ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ છે કે નહીં તેનો વિચાર કરે છે આટલો વિચાર કરનાર ચઢતા ભાવે વેચી શકે છે અને ઉતરતા ભાવે લઈ શકે છે, અને મક્કમ વિચાર કરેલો સોદો યોગ્ય વખતે નફો મેળવી આપે છે ફક્ત નજીવા ફેરફારો અને રોજની વધઘટ જોવાની નથી, આ ઉપરાંત નફો કે નુકશાન થાય ત્યાં નશીબની ખલિહારી માનવી

કોર્નર (Corner) એટલે ખેલો અર્થાત એક હાથ માલ કરવે તે

એકજ અથવા થોડા શખ્સોની બનેલી એક સાન્ડીકેટ,

કોર્નર એટલે શું ? એક કંપનીએ કહાડેલા શેરોની ખરીદ સખ્યા કરતા વધુ

ખોટા પ્રમાણમા શેરો ખરીદવા લાગે તેને કોર્નરીંગ

કહે છે. અને વેચનાર પોતાનો સઘળો માલ ડીલીવરી કરી શકતો નથી અને પછી સહવાયાથી તેજી પક્ષ જણાવે તે ભાવે પતાવટ કરવા પડે જ આવી વાત અમુક શેર સંબધી જ્યારે સાબળવામા આવે છે ત્યારે તેજીવાળા (Bull) અને

મદીવાળા (Begar) ની વગ્ગે ટટા બખેડા થવાને સભવ દેખાય છે, ત્યારે તે શેર સબધમા કડચો એસાશીએરાનની બોર્ડ કરે છે અને ભાવ બાધી આપે છે કે આ ભાવથી બીચે ભાવે ડૉનરવાલા શેરનો સોનો થઈ શકે નહીં જેમકે ૧૬૨૨ ના સપ્ટેમ્બરના વાયદામા બોર્ડે “કરીમભાઈ”ના શેરનો ભાવ રૂ. ૨૧૭૫ થી અને “દેવીડનો” ભાવ ૧૬૭૫ થી બાધી આપ્યો અને મદીવાલાને તે ભાવથી વેચાણ કાપવા પડ્યા નહીં તર તેજવાલી સીડીકેટે (કેટલાક નાણાવાલાઓ એકત્ર થઈ જે કમીટી વેપાર કરવાને બને તેને Symplicito કહે છે તેણે) કરીમનો ભાવ રૂ. ૨૫૦૦ અને દેવીડનો ભાવ રૂ. ૨૨૦૦ નો બોલાવવા ધાર્યો હતો આવી રીતે પ્રજા ગેર રસ્તે દોરાઈ બીચા ભાવે ખરીદીઓ કરે નહીં તેનાટે ગવર્નીંગ બોર્ડ ભાવ બાધી આપે છે ગવર્નીંગ બોર્ડ બોલાવના વખત લાગે તો પ્રમુખ અગર સેક્રેટરી કામ ચલાઉ તરીકે તેમ કરી શકે ડૉનરોના ભાવ બાધવાથી દલાલોને પણ બચાવી શકાય છે કારણકે ડૉનર નિબંધન નીવડેતો બેખમદારી તો દલાલોનીજ હોવાથી ઘરામ નાણા ન આપે તો તેઓનો મરોજ થાય છે

ડૉનર થવાનું મૂળ કારણ એ છે કે જે ડપનીઓનો મોટો સદ્દો થાય છે તેના શેરો, શેરબજાર ખાતે ઘણી નાની સખ્યામા રહેલા હોય છે કારણ કે સધર આશામીઓ પાસેનો માલ બજાર ખાતે હમેશા નીકળવા પામતો નથી ડૉનર ઈરાદા પૂર્વક કરવામા આવે છે, અગર અણુધાર્યો પણ થાય છે આવા કોરનરો તોડવાનો ઉપાય સામાન્ય રીતે એ છે કે જે શેરોમા કોરનર થયું જણાય કે તરકટી ભાવો દેખાય તો તરતજ તેનો સોદો કમીટીએ બધ કરવો અને ભાવ ન બાધતા હોવા વેચવાના કોટાકટ મુજબ ડયુડેઈટે ડીલીવરી થઈ જાય ત્યાં સુધી વચમા ન પડવું અને લીલામમા ઉપાડવાનો ભાવ પાયપચીસ ટકા વધુ રાખવો, અને તે પછી તે વાયદાનો સોદો તદ્દન બધ કરવો, તે ઉપરાંત બીજો રસ્તો એવો છે કે બીચી રકમના થોડા શેરો રાખવા કરતાં બોધી કીમતના મોટી રકમના શેરો હોય તો પણ કોરનર કરી શકાતું નથી કારણકે સામાન્ય જન સમાજના મોટા પ્રમાણમા તેનું સરકયુલેશન થવાથી તેમ કરવું અશક્ય થઈ પડે છે, એમ અનુભવીઓનું માનવું છે

ખરીરીને જોતા શેરબજારમા નાણા રોકે તે વેપાર કરનારા કરતા સદ્દ-ખોર આશામીઓ નાણાને ધૂમાડો કરી પાયમાલ થવાના ઘણા દાખલા મોજુદ છે કેમકે “હાર્યો જુગારી બમાણુ રમે અને જીત્યો જુગારી ચોગાકુ જુગાવે” તેના કરતા નાણા રોકનાર તરીકે સદ્દો કરવો બહેતર છે સામાન્ય રીતે ખરી દદારો અબજા અને ધનવાન બની જમાને આતુરતા ધરાવનારા હોવાથી સદ્દાની જાળમા ફસાય છે આવા સદ્દાથી વગર મુડીના પૈસાદાર બની અચા છે, અને કેટલાકને તેના પરિણામ સહન કરવા પડ્યા છે

શેરોનો ધંધો પ્રનાશ માણસ જે શેર ખરીદે છે તે બીજાના નામના હોવાથી પોતાના નામ ઉપર ચડાવવા જોઈએ નહીં તર ત્રાન્સફર કરે એ ? વ્યાજ પોતાને મળે નહીં, જોવાઈ જાય તો પછી મુશ્કેલી બનતી, વીગેરે કારણથી સલામતી ખાતર પોતાના નામના જ દરે છે આજે બીજાના નામથી પોતાના નામ ઉપર ચડાવવા તેને ત્રાન્સફર (Transfer deed) કહે છે તેમાં લે ર અને વેચનાર એ બંનેને સહી કરવી પડે છે તથા સરકારી ધારા મુજબ સ્ટાપ ડ્યુટી લેનાર ધણી લગાડે છે ત્યારે કુપનીના એજન્ટ તેના નામ ઉપર ચડાવી આપે છે હાલમાં સ્ટાપ ડ્યુટી રૂ. ૨૦૦ ના બાવ મુઘી મેકડ આઠ આના અને બસો કરતા વધુ રકમ માટેના શેર ઉપર સેડેડ બાવ આના પડે છે સ્ટાપ માટેની વીગત પાના ૨૪૧ મે જોવી જે શેરો એવી રીતે નામે નહીં ચડાવતા વેચનારની સહીવાલા શેરો તેવા ત્રાન્સફર નામે નાખી મુકે છે તે બંને કુ ત્રાન્સફર સાથના શેરો કહેવાય છે આવા પેકેડ શેરો જોવાઈ જાય તો જેના હાથમાં આવે તે વેચી શકે છે મટોડીઆઓ પોતાને નામે ચડાવ્યા વગરના પેકેડ શેરો બેકમાં એટલા માટે રાખે છે કે પોતાની રળવણી કોઈને ખબર પડે નહીં

શેરોના ભાવો કયા કારણથી વધે અથવા ડાયા ધરણથી ઘટે તેનો કોઈ સ જિન નિયમ નથી પરંતુ નીચેના નિયમો ઉપર અનુ શેરોના ભાવની વધનના ભવીઓની ટાપ હોય છે લેનારા બહુ હોય અને વેચનારા થોડા હોય ત્યારે વધે, એથી ઉલટું હોય ત્યારે ઘટે વ્યાજની વહેચણી કેટલી આપી શકશે તે ઉપર પણ આધાર રહે છે આ ઉપરાંત દેશમાં સુકાલ છે કે દુષ્કાળ, લડાઈ વિગેરે આક્રમ આવે એમ છે કે નહીં ? હુડીઆમણુ સ્થિત છે કે અસ્થિત ? નવી જગત વધારે પરશે કે ઓછી ઘટે ? દેશમાં નાણાની છુટ કેવા છે ? તથા વ્યાજનો દર શું ચાલે છે ? વિગેરે બાબતો ઉપરથી અનુમાન બધાય છે

આટલી ઉપયોગી હકીકત ટુકમાં જણાવ્યા બદ વાચકની આખરે બદલાવ નું કામગીજ કેમ કરાય છે ? તે તથા વલણની પતાવટ બદલા પતાવટ વગેરે અને હવાલા સબધી હકીકત બહુ લખાણ થવાના ભયથી ટુકમાં જણાવીએ છીએ જાપાનમાં એક સામટા ત્રણ માસના સોદા કરતા દેશમાં આવે છે અહીં મુબઇમાં એક માસનાજ સોદા ચાલે નાખવા માસની આખર તારીખે ચાર પાંચ દિવસ બીજા માસમાં તે સોદા બદલાવી છે. અને રાખેલા હોય છે

બદલા—દરેક માસની છેલ્લી ચાં પાચ તારીખ દરમ્યાન ઉપલો વાયદો ખુલે છે ત્યારે બદલાનું કામકાજ થાય છે બદલા એટલે એક મહાનાનું કામકાજ ખીબા મહિનામાં બદલાવી ઊભું રાખવું તે, એટલે ચાલુ માસનું વાણ વેચાણ ચરખું કરી તે મુજબ ઉપલા વાયદામાં તેજ વેપાર ઉભો રાખવો તે બદલા તેજના અને મદીના એમ બે રીતે થાય છે તેનો અરથ એવો છે કે અમુક શેરનો ચાલુ માસનો ક્લીધેલો વાયદો વેચી ઉપલા વાયદાનું તેજ શેરનું લેણું કરવું તે તેજનો બદલો કહેવાય, અને ચાલુ માસના વાયદાના વેચેલા શેર ઉપાડી લઇને ઉપલા વાયદાનું તેજ શેરનું વેચાણ ઊભું રાખવું ને મદીનો બદલો કહેવાય આમ લેવાણ વેચાણ કરતા બે વાયદાની વચ્ચે ભાવમાં જે ફરક રહે તે બદલાનું વ્યાજ અર્થાત બદલાનો ગણો ગણાય છે મજકુર ગણો નાણાની છુટ બજારમાં કેવી છે તે ઉપર આધાર રાખે છે બહુ છુટ હોય તો પોણા ટકા, દશ આના જેટલું વ્યાજ પડે, અને નાણા ભીડ હોય તો બે ટકા જેટલો પણ ગણો રહી શકે

મજકુર બદલા કોણુ કરે છે ?—માલ હીલેવરી લેવા અશકત હોય, અને તેજ વેપારનો ઊભો રાખવો હોય તે વ્યાજ આપી તેજના બદલા કરે છે અને વીયાજ ખાનાર શરાફ અગર વેચેલો માલ તુરત ન કાઢી આપનાર મદીના બદલા વ્યાજ ખાવા કરે છે બદલા ત્રણ જાતના હોય છે સીધા, લાવોભાવના, અને ઊંધા દાખલા તરીકે ઇંદોરનો સપ્ટેમ્બર વાયદાનો ભાવ રૂા ૬૦૦ છે, અને નવો અક્ટોબર વાયદો નીકળતી વખતે તેનો ભાવ રૂા ૬૦૫ બોલાણો તે પાચ ફેર બદલો (વ્યાજ) ગણાય એટલે સપ્ટેમ્બરનો વાયદો ૬૦૦ માં ખર્ચે અને અક્ટોબરનો ૬૦૫માં મળે આ સીધો બદલો ગણાય આ વાયદો ૬૦૦માં ખર્ચો અક્ટોબરનો વાયદો ૬૦૦ માંજ મલે તે લાવો ભાવનો બદલો અને આ વાયદો ૬૦૫માં ખર્ચો ઉપલો અક્ટોબરનો વાયદો ૬૦૦ માં મલે તે ઊંધો બદલો કહેવાય છે બજારમાં વેચાણ બહુ થયા હોય, અને માલ નમલતો હોય તો ઊંધો બદલો થાય છે અને બદલાનો ગણો મોટો તેમ જોટા લેણુવાળાઓ વધારે સમજવા, સામાન્ય રીતે જોટા બદલાને મદીની નીશાની અને ઊંધા બદલાને તેજની નીશાની લોકો ગણે છે પણ તે વાત હંમેશા ખરી પડતી નથી એમ અનુભવીઓને માહિત હશે

બદલાના દિવસ પૂરા થયા પછી પતાવટના દિવસો ઝાડં તરફથી નક્કી થયેલા હોય છે જે લગભગ દસ બાર દિવસ સુધી ચાલે છે અગાઉ તે પતાવટ આમન સામન દલાલો કરી લેતા અને હવાલા ઝાડં તરફથી નક્કી થયાબાદ નંખાતા પણ હંલમાં બે વરસ થયા બધું કામકાજ “ક્લીઅરિંગ હાઉસ” (Clearing House)

માફતે થાય છે એટલે દલાલો પોતાના માણસ પાસે લેવડદેવનું લીસ્ટ તૈયાર કરી તે કલોઅરીંગ હાઉસને સોપી દે છે મુખર્જીની જુની શેરબજારે કલોઅરીંગ હાઉસ તરીકે “ યેક એફ ઇપીઆની ” નીમણુક કરી છે અને ને બહલ તેન પચાસ હજાર રૂપીઆ વર્ષાસન આપે છે અને ન નાણા હરે- મે મર પાસેથી રૂા ૧૦) લઈને વસુલ કરાય છે અગાઉ જ્યારે આમન સામન પતાવટ થતી ત્યારે બોર્ડ પાચ જાતના હવાલા નાંખાવતી પણ કલોઅરીંગ હાઉસ થતાં, પહેલા તો બાકી લેવા રહેતા શેરોની ચીફીઆ મોકલી, શેરની ડીલીવરીનું લીસ્ટ કંપ્લીટ કરી, કલોઅરીંગ હાઉસને મોકલાવી દે તે નક્કી થયા બાદ વલતે દિવસે શેરો ટ્રાન્સફર સાથે કલોઅરીંગ હાઉસને મોકલી આપે તેમા જે ફેરફાર પડે તો કલોઅરીંગ હાઉસ બોર્ડને જણાવે જેથી બોર્ડ ઉભા બીઝનેસ માર્ટે તે ધણીના જોખમે લીલાઉમાથી માલ ઉપાડે તથા વેચી નાખે અને પાકા હવા લાના આવ તે તે પાર્ટીને આપી દીએ કલોઅરીંગ હાઉસની મૂળ અગ્રી પાકો હવાલોજ છે ત્યારબાદ શેરોનું પેમેન્ટ શરૂ થઈ રહ્યા માદ વલણની ચીફી તથા નાણાનું સ્ટેટમેન્ટ કલોઅરીંગ હાઉસને પહોચાડી આપે અન પતાવટ પૂરી થઈ ગઈ જ્યારે હરેકના ખાતામા હિસાબ મલી જાય અ બધુ કામકાજ રીતસર પૂરૂ થઈ જાય, ત્યારબાદ બીજે દિવસે કલોઅરીંગ હાઉસવાલા હરેકને આપગના નાણા તથા શેરો બોર્ડના હુકમથી ડીલીવરી કરે છે

દુકામા હાલમા પહેલા જે દિવસે દલાલો માહોમાહે કેન્લા સોદા થયા છે તે સરખાવે છે ત્રીજે દિવસે શેરની ડીલીવરી અપાય છે ચોથે દિવસે પાકા હવાલા અપાય છે પાચમે દિવસે બાવોની સરખામણી કરવામા આવે છે અને ત્યાર બાદ એક જે દિવસ શેરો ધરાકોને આપવામા અને નાણાની આપલેમા જાય છે અને આરીને પતાવટ પૂરો થાય છે.

મુખર્જીના શેર બજારમા હર મહિને પતાવટ થાય છે, લડનમા હર પહર દિવસે થાય છે અને ન્યુયોર્કમા હરરોજ કરાય છે મુખર્જીમા રોકડાના સોદામા ટ્રાન્સફર ઉપર સહી થયા પછી વેચનારને આઠ દિવસે નાણા મલે છે કેટ લાક ટ્રાન્સફરો બહારગામથી આવવાના હોવાથી આ ઢીલ થવા પામે છે વાય દાના સોદામા અત્યાર લગજુ ૨૬ કુ પનીગોના નામ હતા તે તા ૭-૧-૨૪ થી ૪૦ ના નામ રાખવાના છે

શેર સબધી, શેરબજાર સબધી, તથા હરેક ઉપયોગી બીજી બાબના સક્ષેપમા જણાવી હવે શેરબજારમા જે જે મુખ્ય મુખ્ય કુ પનીઓના શેરોના બાવો બોલાય છે તે સબધી યોગ્ય માહિતી નીચે મુજબ આપી છે, જે હરેક વાચનારને ઉપયોગી થઈ પડવા સલાવ છે. મુખર્જી ઇલાકામા (૧૯૧૬-૨૦ મા)

૮૬૧ કારખાના બધા મહીને હતા ત્યાર બાદ બહુ ફેરફાર થયો નથી, જેમા પપલ રૂના છનો અને પ્રેસો તથા ૧૭૬ કી મીલો હતી એકલા મુબઈનીજ મીલોમા ફરેજ બે લાખ મજૂરો કામ કરે છે, જેટલા મજૂરો હીદના કોઈ પણ શહેરની મીલમા કામ કરતા નથી મુબઈ શહેરમા ૮૨ મીલો છે જેમા ૩૧ લાખ કરતા વધુ રૂપ નડેલો અને ૬૫ હજાર કાપડ વણવાના કારખાનો છે અમદાવાદની મીલો બાદ કરતા (અમદાવાદ શહેર મીલ મથકને નામે અળખાય છે તે બાદ કરતા) જે જે મીલોના પ્રમાણ બે ઠા વિગેરેના સોદા મુબઈની શેર બજારમા બોલાય છે તેની ઉપયોગી હકાકત આપી છે

તા ૪ — શેરબજાર અને તેના દલાલોની મહત્તીમ બધારણ, વહીવટ, રીત-રીવાજો, ધારાધોરણ સોદાઓના ગિચાઓ, વિગેરેના સવાલ તપાસવા, અને પ્રજાની તે સમ્બંધમા કોઈ કરીયાદ હોય તે સમજાવવા અને મળીના કામમા કંઈ અનિયમિતતા હોય તે નાબુ રોકતી પ્રજાના હિતનું લક્ષ્ય કરવા તથા ઉપરના ધારાધોરણ અને રીતિઓમા ઘટતા ફેરફાર સુચવવા ગવર્નરશ્રીન કાઉન્સિલ તરફથી છ સલાહદોની અડ કમીટી જેને “શેરબજાર એન્કવાયેરી કમીટી” કહે છે, તે લડતના શેરબજારના પ્રમુખ ‘સર વીલફ્રીડ એટલે’ના પ્રમુખપણા નીચે તા ૨૩-૧૧-૨૩ થી રાડ થઈ હતી અને તા ૧૫-૧૨-૨૩ ના રોજ અંતન થઈ હતી તેમા જેને સુચનાઓ જેવી કે દલાલોના ફર એક સરખો રાખવો, ટ્રાન્સફર ફારમો એક સરખા રાખવા, બાવના લીમિટ બહાર પાડવા, ઓછા તહેવાર પાળવા, પતાવટ બાબત કેટલા દિવસ રોડો ગકલ્ય? તે અને માસિક કે પખવારીક કે ડેની રતાવટ ગણવી? તે માટે વિભાજવાની સુચનાઓ થઈ છે મજકુર કમીટીમા મોટી ગમા વણીયા રાફે, મહેતા મીલમાલોદો, બેકના અને લીમીટેડ કંપનીના મેનેજર અને શેરબજારના નામકિદ દલાલો તેમજ સામાન્ય પ્રજાવર્ગના આશામીઓની વ્યુથ ત્રી વેવામા વાની હતી

સુબહના શેર બજારમાં વાપદાના તથા હાજરના જે શેરોના સોદા થાય છે તેમાંની સુખ્ય સુખ્ય કંપનીઓની ઉપયોગી પણ સંક્ષિપ્ત હકીકત નીચે સુબળ છે.—

(તા ૩૧-૧૨-૨૩ સુધી સ્પીડો, લુમ્સ અને રીઝર્વ ફંડ કેટલું તેના આક્રડા “ કંપીટલ ” પત્રને આધારે સુમ્મા છે.)

મીલો —

કંપનીના શેરનું નામ (Share Name)	શેર મૂલ્ય (Face Value)	શેરોની સંખ્યા	સ્પીન્ડલ્સ (તાંત)	લુમ્સ (શેળ)	રીઝર્વ અને બીજા ફંડ આશરે ગીસે ૧૯૨૩ સુધીના	બાવ ૩૧-૧૨-૨૩ ના રોજે	રીમાર્ક.
મોરાર મલિવા	૧૦૦	૨૦૦૦૦	૩૩૧૩૧	૧૨૭૫	૩૧ એકતેર લાખ	૫૦૦	દસ લાખના ડીબેચરો છે.
હરીમલમ	૨૫૦	૧૮૮૦૦	૮૫૧૪૦	૧૦૧૪	“ સોડા ટ્રેસડ ”	૪૭૫	વીસ લાખના ડીબેચરો છે
કેસ ટ	૧૦૦	૧૫૦૦૦	૪૪૬૮૮	૧૧૦૬	“ સોડા ટ્રેસડ ”	૨૧૧	બાર લાખના ડીબેચર છે
કોલમ્બા લેડ							
એન્ડ મીલ	૧૦૦	૨૮૦૦૦	૪૪૭૩૬	૭૦૦	“ પચાસ ”	૧૫૫	દસ લાખના ડીબેચરો છે
કોલોનિયલ	૫૦૦	૪૦૦૦	૬૮૨૦૦	૧૩૮૪	“ સોડ ”	૧૪૨૦	દસ લાખના ડીબેચરો છે
ટ્રીડ	૨૫૦	૮૬૦૦	૬૭૮૬૬	૮૫૪	“ સોડી ટ્રેસડ ”	૬૦૦	આઠ લાખના ટ્રેસરન્સ છે
ન્યુક્લિયર પ્રિન્ટર્સ	૨૦૦	૭૫૦૦	૮૬૪૬૮	૧૦૫૮	“ સોડી એકતાલીસ લાખ	૫૨૫	પચાસ લાખના ટ્રેસરન્સ છે
નાગપુર (સે ઇ)	૧૦૦	૪૬૮૭૫	૧૦૦૩૫૨	૨૨૨૦	“ એક કરોડ બન્નું ”	૫૮૫	૫૬૨ લાખના ડીબેચર છે
પર્લ	૨૫૦	૮૦૦૦	૩૨૪૦૦	૧૦૩૬	“ એકતાલીસ ”	૮૮૦	બાર લાખના ડીબેચરો છે
ફાગલમ પ્ર	”	૭૨૦૦	૫૨૨૫૬	૧૩૧૦	“ સોડી સડસેડ લાખ	૬૭૦	..
ફોનલે	”	૮૦૦૦	૪૬૮૭૨	૮૧૨	“ એકતાલીસ લાખ	૫૧૦	દસ લાખના ડીબેચર અને
પ્રીતીક્ષ	૧૦૦	”	૫૧૩૬૦	૫૮૨	“ પચાવન લાખ	૫૫૦	પંદર ” ટ્રેસરન્સ
એડમરી	૨૫૦	૪૦૦૦	૩૫૫૮૪	૫૮૩	“ સોડી એકતાલીસ લાખ	૮૪૫	..
બોમ્બે ઇલિમ	”	૧૨૫૦૦	૧૦૫૨૬૦	૩૪૪૭	“ બે કરોડ પચાસ લાખ	૫૨૫	..
સ્વટેશી	૧૦૦	૨૦૦૦૦	૫૬૪૩૨	૧૫૪૨	“ એક કરોડ		..

સ્વતં	૨૫૦	૪૦૦૦	૩૧૬૧૬	૧૦૦	૩૧	૫૨૮	૮૬૦	૨૬૦	૧૨૧ સામના ડિવિઝન અને
શાપિંગ અંગે	૧૦૦	૫૦,૦૦૦	૮૦૮૬૬	૫૨૮	"	૫૨૮	૨૬૦	૨૫ સામના પ્રેરન્ટ	
નીવૃત્તિ	૨૫૦	૮૦૦૦	૩૨૦૦૦	૧૮૦૦	"	૧૮૦૦	૩૫૧	૬૫ સામના ડિવિઝન	
એન્ડ	૧૦૦	૧૮૫૦૦	૮૪૭૮૦	૩૦૩૮	"	૩૦૩૮	૪૨૫	૬૫ સામના ડિવિઝન	
મ ડી. સી. સી.	૧૦	એન્ડ	૨૧૭૪૫૧	૫૬૫૮	"	૫૬૫૮	૩	૬૫ સામના ડિવિઝન	
ચુનાવટ	૧૦૦	૧૦,૦૦૦	૩૦૬૬૨	૧૦૦	"	૧૦૦	૪૮૦	અન્ડ સામના ડિવિઝન	
અન્ડ સામના ડિવિઝન	૫૦૦	૨૪૦૦	૨૮૫૮૦	૭૫૦	"	૭૫૦	૬૩૫	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૨૫૦	૩૨૦૦	૩૮૮૧૬	૭૬૪	"	૭૬૪	૧૬૦	અન્ડ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૨૦૦	૮૫૦૦	૪૫૫૦૮	૭૬૪	"	૭૬૪	૨૪૫	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૧૦૦	૫૦ હજાર	૪૮૧૨૮	૭૬૪	"	૭૬૪	૨૪	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૫૦	"	૪૦૬૫૪	૭૬૪	"	૭૬૪	૧૫	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૧૦૦	૧૦ હજાર	૨૮૧૦૪	૭૬૪	"	૭૬૪	૧૬૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૧૦૦૦	૧૨૦૦	૨૪૧૮૪	૭૬૪	"	૭૬૪	૧૬૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	"	૧૦૦	૨૩૩૮૨	૭૬૪	"	૭૬૪	૧૬૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૨૫૦	૪૦૦૦	૩૧૫૨૦	૭૬૪	"	૭૬૪	૧૬૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૫૦૦	૨૪૦૦	૨૧૦૦૦	૮૮૦	"	૮૮૦	૨૬૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૨૫૦	૨૪૦૦	૨૦૫૬૮	૪૩૫	"	૪૩૫	૨૬૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૧૦૦	૭૫૦	૪૪૨૪	૧૧૦૧	"	૧૧૦૧	૨૬૫	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૧૦૦૦	૧૦ હજાર	૪૫૭૮૨	૮૫૧	"	૮૫૧	૫૨૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૧૦૦	૧૮ હજાર	૪૩૧૦૮	૫૦૦	"	૫૦૦	૧૬૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	"	૧૩૫૦૦	૪૭૪૫૨	૬૬૭	"	૬૬૭	૨૬૫	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૫૦૦	૪૮૦૦	૪૬૧૮૨	૭૬૪	"	૭૬૪	૪૦૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	
સી. સી. સી.	૧૦૦૦	૩૬૦૦	૧૪૮૩૮૮	૪૮૮૬	"	૪૮૮૬	૩૨૦૦	૬૫ સામના ડિવિઝન	

[illegible]

ખરચુરણ કુ પનીઆ (હુમર ઉઘાગની)

કુ પનીના શેરનું નામ	શેરની મૂળ કિંમત	શેરોની સંખ્યા	રોકડ દેડ રૂપીઆ હિસેબર ૧૯૨૩	શેરોના બાકી ૩૧-૧૨-૩૧ના રોજ	રિમાર્ક
આલકોફ એથાડાઉન	૧૦૦	૮૬૨૫	સોતેર લાખ	૨૮૫	
છીડીઆન બહીચી ગ	૧૦૦	૧૨ હજાર	રોળ લાખ	૧૯૨૧	
એન્ડ ડાઇમ	૧૨૫	૪૨ " "	પચાણુ લાખ	૨૭૫	
ગુના મર્મો (બર્મો)	૧૦	૮૪ " "	આર કરોડ	૧૨૫	
ટ્રેડીંગ ફો	૭૫	૨ લાખ અને નવા દોઢ લાખ		૩૦	૨ કરોડના ડીએચર
નવા બર્મો	૩૦	૨૫ હજાર ગુના		૧૧૦	૬ ટકાના ફરટ ડ્રેડનસ
તાતા આયર્ન એન્ડ	૧૦૦૦	૨૫ " નવા	ચોવીસ લાખ	૬૯૦	૭૧ ટકાના સેકન્ડ " ડ્રેડનસ શેરો તથા ડીએચરો છ
" ડીફેન્ડ		૧૦ હજાર ગુના			
તાત્ત હાઇડ્રો એ		૮ " નવા			
હટની ચોરડી	૧૦૦	૧૪૪૦૦	છરીસ લાખ	૮૫	પાંચ લાખના ડ્રેડનસ
" ડીફેન્ડ	૪૦	૧૫૦૦	અડોતેર લાખ	૨૬૦	સોત લાખના ડીએચર
બોલે તામ ચોર	૫૦	પાંચ લાખ	સોતેર "	૯૦	ઝોક કરોડના ડીએચરો
" સ્ટીમર "	૨૫૦	૧૮ હજાર	પાંચ ,	૮૫	પદર લાખના ડ્રેડનસ
ચીવરોજીયુર સેન્સલ	૧૦	૫૦ "	બાર "	૨૦	
છીડીઆ					
માલની ગ	૧૦	૫૦ ,	પચીસ	૨૫	પાંચ લાખના ડીએચર
લુદી	૧૦	દોઢ લાખ	વીસ "	૧૦	ઝોક લાખના ડીએચર
છીડીઆન સોસેટ	૨૫૦	૭૧૦૦	બાર "	૬૫	
સીધીઆ	૩૦	છ લાખ	"	૬૧	
બરમા પેત્રેલ	૩૦	વીસ લાખ	"	૫	
બેદમ પાઇલ	૭૦	૫૦ હજાર	છ લાખ	૨૦	સાડા છ લાખના ડીએચરો

ત્રેસો					
ન્યુનીસોર	૫૦૦	૧૨૫૦	સાડા આઠ લાખ	૬૮૦	
મનમોહ	૨૫૦	૧૪૦૦	૪૩૫૨૦	૭ ૫	
ન્યુમોરોસીલ	૪૦૦	૩૧૨૫	એકવીસ લાખ	૧	
વોલકર	૫૦૦	૧૭૦૦	૫૬૨ લાખ		
બેકો					
અલ્ફાગાદ બેક	૧૦૦	૧૫ હજાર	,	૩૨૦	
હીડીઆ	૫૦	૧૦ હજાર		૧૫૦	
બરોડા	૧૦૦ (બરોડા)	૨ લાખ	૮૧૬ "	૭૮	
સેનલ	૫૦ (બરોડા)	૫૦ હજાર	૧૯ "	૭૨	
બોદો હીડીઆ	૨૫	૧ લાખ	૨૦૦ ,	૫૦	
યુનીઅન બેક	૧૫ (ગાલ)	૧૦ "	૨ "	૩૧	
(સિબી બેક)	૫૦૦		૪ મરોડ ૨૨ લાખ	૧૩૭૫	
મિમ્પોરોયલ	૧૨૫ નગા			૩૨૨	

“૩૯ સ્ટો અને વાયદાનો વેપાર” (Difference between Speculation & Forward Delivery business)

ઘણીખરી વખતે વાયદાના વેપારને સ્ટો કહેવામાં આવે છે આથી આપણે કાચો સ્ટો અને પાકો સ્ટો એમ બે ભાગ પાડીએ

કાચો સ્ટો કે જેના સોદામાં માલની આપ-લે બીલકુલ થતી નથી, પણ ખાલી મોદાની વાતોજ કરવામાં આવે છે, અને જે ફરક કાચો સ્ટો અને પાકો સ્ટો (Difference) રહે તે લેવા દેવામાં આવે છે તે સરવે કાચા સ્ટોઓ છે જેવાકે—રૂના કાચી ખાડીના, અડી છુના આકના, લીવરપુરની રૂની ગાસડીઓના થતા લેઆણ ઉપર તેજ મંદી લગાડી સોદા કરવા તે, તેમજ આઠ દિવસના વલણે રૂ, ચાદી કે સોનાના કાચા સોદા થાય તે આવા કાચા સોદાની ફરીઆદ કોર્ટમાં બીલકુલ ચાલતી નથી, જેથી તેવા સોદાઓમાં બેઉ પાર્ટીઓની શાખ ઉપર પૈસાની આપ-લે થાય છે. આ સ્ટોને બુગાર પણ કહી શકાય

પાકો સ્ટોને વાયદાના વેપારનું નામ આપી શકાય જે વેપાર અમુક માલ કે જેવાકે—રૂ, અલસી, ઘઉં, એરડા, સોનું ચાદી, શેર, બારદાન વીગે-રની ટૂંકી કે લાંબી મુદતે માલની હીલેવરી લેવા આપવાના કત્રાકટો હોનાર અને વેચનાર ઘણી વચ્ચે સ્ટાપ લગાડી કરવામાં આવે છે, અગર તો એસોસીએ-શનના ધારા મુજબ સોદો આમન સામન રજુ કરવામાં આવે છે, આનું નામ લોકો સ્ટો ભલે કહે, પણ તે વાયદાના વેપારની આપ-લે કરાવેલી મુદત ઉપર કરવી આપવી હોવાથી તે વેપાર કહેવાય છે તેમજ એસોસીએશનના ધારા સરકારમાં રજીસ્ટર થયેલા હોવાથી તે પ્રમાણે ચાલવાને બંને પાર્ટીઓ બધા-યેલી છે, અને તેની સાક્ષી કોર્ટમાં વજૂદ પડે છે

વળી જેમ ખેતરમાં ઘઉં કે રૂનો પાક ઊભો હોય, ત્યારથી ખેતરનો ઘણી આખો ઉભડ પાક અગર અમુક ખાલી વેપારીને વેચવાની કબુલાત આપે, અગર માડી આપે, અને તે પાક ઉતર્યે ખાધેલા બાવે તોલી આપે, તે મુજબ બાણા કે મોનુ કે શેર એક વાયદાની મુદતે લીધું તેના નાણા હમણાં ન ભરતા પાકેલી મુદતે ભરી માલ લઈ લેવો, અગર મુદત દરમ્યાન ભાવમાં ફેરફાર થાય તો લાભ-નુકશાન વહોરવું, તેને વેપારજ કહી શકાય આમાં સ્ટો ત્યારેજ કહેવાય કે પોતાની શક્તિ ઉપરાત માલ લેવાય જાય, અને પકિતી મુદતે પુરતા નાણા ન હોવાથી ભાવ કાપે, અગર પોતાની જાસે માલ ન હોય છતાં ભાવ ઘટવાની આશાએ માથા ઉપર ઘેર્યાણ કરે અને ભાવ ઘટે નહીં તો નાણા

મહાત્મા આપણા પડે, આપણી જે માલ પોતાની શક્તિ ઉપરાંત લેય કે લેએ, તેને સંદેહ રૂપ આપી શકાય.

હવે આવા વાચદાના વેપારની બાબતમાં કેટલી કેટલી બાબત ધ્યાનમાં રાખવાની છે તેની સંક્ષેપમાં નોંધ લઈશું.

૧ દરેક માલના વિલાયતના તારાથી વાકેફ થવું, લડન, પારીસ, ન્યુયૉર્કના કોસ્ટેટ વીજેરે હુંડીઆમુલ્યથી તે માલનું પોસાણ અત્રે થઈ શકે છે કે કેમ તેની ગણતરી કરવી, વળી બજારમાં કયા કયા મોટી ઓપ્રીસવાલાની વેપારીની, મીલવાળાની, કે સ્ટોડીઆની ખરીદી વેચાણ છે? માલની છત છે કે અછત એટલે પાક કેટલો ઉતરવા સમર્થ છે? વીજેરે બાબતો ધ્યાનમાં લેવી, દેશાવરના પાક સંબંધી સમાચાર, લોકોની મનોવૃત્તિ કેવી છે તે (કારણકે ધણીક ધણીકના જે ફેરફારો થાય છે તે ખાસ લોકોની મનોવૃત્તિ ઉપર આધાર રાખે છે) આવક ચડત કેટલી છે? ક્યારે થશે? તથા શું કારણથી ઘટે છે કે વધે છે આ બધું દરરોજના ડેલી રીપોર્ટો તથા છાપાઓ વાંચી વાકેફ થવું એ આવશ્યક છે.

૨ વાચદાના વેપારમાં ઉતાવળ કરી, તક ભેગા વિના જે આડલીઓ હકારીને ખાતર વેપાર કરાવે, તેના ઉપર ન ચાલતા પોતાની મનોવૃત્તિ ઉપર મન કબુલ કરે તોજ કામ કરવું કારણકે “સાકર ખાતા દાત પડે” તે કહેવત મુજબ પોતાના વિચારથી વખતે નુકશાન ભય તો પસ્તાવો પણ ઓછો થાય છે પરંતુ આ સ્થળે એવો અર્થ કરવાનો નથી કે, ધ્યાન પહોંચાડી સમય ઓળખનાર આડલીઓની રૂબ કે સલાહ વિના કામ કરી નાખવું.

૩ જે જે વાચદાનો વેપાર જેવો કે રૂ, અલસી, ઘઉં વિજેરેમાં છ છ માસ કે વરસ વરસની મુદતનો હોય તેમાં તેણ મદી લગાડવાથી કે એકલો તેણ અગર એકલો મદી લગાડવાથી વહેલા મોડો રંગ આવે ભય છે ત્યારે લાભ લઈ લેવો, આમાં બેખમ બાધ્યો અને લાભ પણ અભુચિત્તવ્યો મદી આવે રૂમાં તો લાખી મુદતની સોસો ટકા ફેરે અને પચાસ પચાસ ટકાફેરે પણ ગલી લગાડાય છે, અને ઓચિંતો લાવ વધઘટ થતા ઓછે પૈસે વધારે લાભ મળે છે પણ માથાનો વેપાર લાખી મુદત સુધી જીરવી શકાય નહીં અને ગભરાઈને સોદો ખોટે પણ કાપી નાખવો પડે રૂની પેટે અલસીમાં પણ બે ટકા ભરી અને બે ટકા નીચી તેણ મદી નાખાય છે, જે એક સાથે લગાડતા એક બાબુનો ભાવ તો જરૂર પડાય, ત્યારે તે પેટે બીન બેખમ વેપાર ધણી વખત થાય છે અને નવી ડીપાલ્ટ ભરવી પડતી નથી. દુકંમાં બહુ ભાવો ઘટી ગયા હોય ત્યારે એકલી તેણ નાખવી, બહુ ભાવ વધી જઈ ટોચના થયા હોય ત્યારે એકલી મદી નાખવી, અને સ્થિર બજારે બેટાના હાથ

ઓછા હોય તો લગાડવા આમ દરેક તક સાચવી, દીર્ઘસૂત્રતા ન કરે તો લાભ મળવા સંભવ છે તેમજ તેજ મદદ કે એકતરફી ગલી લગાડી વેપાર કરવો હોય તેટલી વખત થાય અને જ્યારે ન કરવો હોય ત્યારે પીઠબજારે પૈસા પાછા ખાઈ જવાય એટલે મીઠાઈના રમકડાની પેઠે રમવા જેવું છે રમવું હોય ત્યાં સુધી રમાય અને ખાવું હોય ત્યારે ખવાય

આમા બહાર ગામના ઘરાકોએ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે તારથી ભાવ મગાવો સોદો કરવાને બદલે અગાઉથી લીમીટ આપવાથી ફાયદો થાય છે પોતાના સોદા માટે અમુક ભાવ થયે વેચવું કે મદદ નાખવી, અમુક થયે ખરીદવું કે તેજ નાખવી વીગેરે ખામતની લીમીટ આપી રાખી હોય તો તેવા ભાવ આપ્યે સોદો થઈ શકે છે, તકેતક સચવાય છે, અને વેપાર પણ જામે છે પણ જો લીમીટ ન આપી રાખી હોય, અને ભાવના બજાર તારથી આવે અને પાછો તારથી જવાબ અપાય તેટલામાં તો તે ભાવ ચાલ્યો જાય, અને સોદો રહી જાય પણ લીમીટ આપી હોય તો તુરત સોદો થઈ શકે છે

૪ જે માલનો સટ્ટો ચાલતો હોય તેની આખી દુનીયા ઉપરની પેદાશ અને ખપના આકડા ધ્યાનમાં રાખવા, નાણાની છુટ બજારમાં કેવી છે તથા બ્યાબનો દર જે ચાલે છે તે માલની આવક વખતે શું રહેશે તે પણ ધ્યાનમાં રાખવું, અને (Due-date) પાકતી મુદતે કેટલો માલ આવવા સંભવ છે અને કેટલો બાકી રહેશે તેનો વિચાર કરવો જરૂરનો છે

૫ હી ફુરથાનમાંથી અલમી, ઘઉં, રૂ, શરૂ, બાગ્દાન વીગેરે માલ ચીન, જાપાન, યુરોપ અને અમેરીકા વિગેરે દેશો ખાતે ચડે છે, તો તે ચીજોના ભાવ ત્યાં આગળ શું છે, તથા ચાલી સોનું વીગેરે ત્યાંથી આ દેશમાં આવે છે તેના ભાવ પણ શું છે, તેના દરરોજના તામ્બમાચારથી વાકેફ રહેવું અને જે લોકો ખેલો (Corner) કે એકહથ્થુ માલ કબજામાં હોય તેવા હી મતવાન માણસો બજારમાં હોય તેથી બમણા ત્રણે માલ લેવો કરે છે અને પાકતી તારીખે માલની માગણી રહે છે, અને વેચનારાઓ જો માલ આપવામાં નિષ્ફળ નીવડે તો પોતાનો ધાગેલો ભાવ લઈ શકે છે, આથી તે સમયનું, માલનું, લેનાર ધણીનું તથા તેવા મોટા વેપારીઓ તેજ મદદની કંઈ બાબતોએ ઢગેલા છે તેનું ધ્યાન પહોંચાડવું ઘણું અગત્યનું છે

૬ બજેટ વખતે સરકાર કેટલી જગાત વધારે છે, ઘટાડે છે, તથા માલની સ્ટીમરો જતી આવતી બુડી જવાનું સંભળાય છે, અને વરસાદ વીજળી કે રાજ્યપ્રકરણી બાબતોના બનાવો બને છે તે દરેકથી બજારના ભાવોમાં હેરફેર ઓચિત્તી અને ચોકાવનારી થાય છે તે વખતે દરેક બનેલા બનાવો માટેની હકીકતથી વાકેફ રહેવું

હવે જેને માલની ડીલેવરી ન લેવી હોય અને સટ્ટોજ કરવો હોય તેણે આટલી જાખત તો ધ્યાનમાજ રાખવી (૧) નુકશાનીમા સમત ન રાખતા સોદા વેલાસર કાપી નાખવો, જેથી વધારે નુકશાની જવા સભવ ન રહે, અને નફામા પોતાની તરફેણમા બજાર જ્યાસુધી હોય ત્યાસુધી શાંતિ પકડી પુરો નફો ખાવો (૨) પૈસાની લેતી દેતી વખતે ટાઇમસર હાજર રહેવું અને સોદાઓ પોતાથી આખરુદ્ધાર અને નરમ સ્વભાવના માણસો સાથે કરવા (૩) જેનો સટ્ટો કરવો હોય તેના વધારેમા વવારે અને ઓછામા ઓછા ભાવ બજાવવા (૪) પરચુરણીઆઓએ તો શરોદેને ત્યા પાકી આડતમા સોદા નોધાવવા એ મોથી સરસ રીત છે, આ જાખતો ધ્યાન રાખવા યોગ્ય છે

જે માણસની પાસે હામ-દામ-અને ઠામ એ ત્રણે હોય તે સટ્ટામા ફાવી શકે છે, છતાંએ તે માણસમા ધીરજ અને તુલનાશક્તિ હોય તોજ સફળતા મેળવી શકે છે જેવીરીતે વ્યાપારમા કુશળતાની જરૂર છે, તેવીરીતે સટ્ટામા ધીરજની જરૂર છે, અને તુલનાશક્તિ એટલે ભવિષ્યની ગણતરી કરનાર હોય તોજ દરેક આવતી તકનો લાભ લઈ ખરે ટાકણે ખરીદી શકે છે અને યોગ્ય વખતે વેચી શકે છે તેમજ જે માણસ જોખમ ખેડે નહીં, તે સટ્ટો પાણુ કરી શકે નહીં કેમકે જોખમ વગરનો કોઈ સટ્ટોજ નથી કે અને શેરખબરનેજ દાખલો લઈએ જ્યારે સને ૧૯૧૪ મા મહાન જર્મન-ગ્રીટન-યુદ્ધની શરૂઆત થઈ ત્યારે કે પરદેશ જતુ બધ થવાથી અને આ દેશનો માલ જે નીકાશ થતો હતો, તે પણ જતો બધ થવાથી ભાવ ખેસી ગયા, તથા નાણા લીડન્કે લીધે શેરોમા શરૂઆતમા મોટી મદી આવી, પણ છ મહિના બાદ કે મિંગે-રેની અપતિથી જે ભાવ ઘટીને રૂા ૨૨૫) થયા હતા તેના વધુમા વધુ ૯૫૦ સુધી ગયા, હવે જ્યારે કોઈ લેવાલ નહીં હતું તે વખતમા જે કોઈએ લીધું હશે, અને જોખમ ખેડી ધીરજ ધરી હશે, તેને કેટલો લાભ થયો હશે ? તે વિચારો શેરોનું પણ તેમજ થયું શેરોના ભાવ એટલા વધ્યા કે જોખમ ખેડનારા માણસ ન્યાલ થઈ પડ્યા, અને વખત જોડે એટલે ટાણુ જેણે બાણુ નહીં, અને ઊંચા ભાવમા નહીં વેચતા રાખી મુક્યા તે ન્યાલના પાયમાલ થયા હાલ જેમ ઘરોની કીમત અરધી થઈ ગઈ, શેરોના ભાવ ઘટી ગયા તેમ દરેકનો વારો આવે છે બહુ ઊંચા ભાવે વેચનાર અને બહુ નીચા ભાવે લેનાર વખત આવ્યે ફાવે ખરો, પણ ધીરજ, હિમ્મત અને દામ હોય તોજ કેમકે વેપાર ધીરે ધીરે એક સરખી રીતે કરી શકાય છે, પણ સટ્ટો તો લાગ આવે ત્યારેજ થાય છે વખત ચુક્યાથી નફો જતો રહે છે, અને અણુધાર્યો નફો નશીમ જોગે થઈ આવે છે, પરંતુ મનુષ્યસ્વભાવ એવો છે કે

ભાવ વવારે હોય છે, ત્યારે ખરીદનાર હોય છે, અને તે વખતે ખરીદવાનું મન થાય છે, અને ભાવ ઓછા હોય અગર ખેતી ગયા હોય ત્યારે ખરીદનાર ન હોવાથી ખરીદવાની હિમ્મત ચાલતી નથી ખરો સંદેહીઓ તો શેત્રજની પેઠે ઉલટોજ ચાલે છે, અર્થાત્ શેત્રજમા લશ્કર ઉલટું ચાલે તેવી રીતે જ્યારે કોઈ ખરીદે નહીં ત્યારે તે ખરીદવા નીકળે છે, અને કોઈ વેચે નહીં ત્યારે વેચવા નીકળે છે, છતાં આમાનગરીને એ તો વેપારની રીત છે કે ઘટથે ભાવે લેવું અને વાંચે ભાવે વેચવું

વેપાર સાથે, પણ સંદેહ કે સોરતી સારી નહીં એમ કહેવુંજ પડશે કેમકે સદ્ગુણો જોખમ વધુ, રાત્રીએ ઉઝગરા કરવાનો વખત આવે, વિચારમા ને વિચારમાજ વખત ચાલ્યો જવાથી ઉઝગરા થાય, અને મન એટલું બધું ચચળ બને કે ઇશ્વરાગધાન જે આ બધી તકલીફો ઉપાડવાનું કારણ છે તે થઈ શકે નહીં એક સ્થળે સીડની સ્મૃતિ કહે છે તે આ સ્થળને લગતું હોવાથી જણાવવું પડે છે તે કહે છે કે — “કુદરતની જે કાંઈ તમે હો તેજ રહેવા પ્રયત્ન કરો તમારી પોતાની બુદ્ધિ, પોતાની વૃત્તિનો માર્ગ છોડતા નહીં કુદરતથી તમે જેને માટે નિર્માણ થયા હો તેજ થશો તો તમે કુદરત પામશો તેનાથી બીજું કાંઈ થવા યત્ન કરશો તો તમે દરેકમા નિષ્ફળ નીવડશો ” એ વાત એમ બતાવે છે કે દરેક માણસે બીજાનું જોઈ શક્તિ ઉપરાંત કામ કરવા દોડવું નહીં સંદેહ એ મારવાડી લોકોનોજ કહેવાય છે તેમા બીજા ઘણા થોડાકજ ફાવે છે, અને એવા તવગર મારવાડીના જેટલી શક્તિ હોય તો તે કરવા બહાર પડવું એ ત્રયસ્કર છે (દમ કયો કરવો અને કયો ન કરવો, તે પોતાની શક્તિ નહીં બાહ્યના પ્રત્યે એક લેખકે કહ્યું છે કે — “પોતાની શક્તિઓ કેટલી છે ? તે પશુઓ સારા રીતે જાણે છે રીઠ ઉડવાનો પ્રયત્ન કદી કરશે નહીં પાંચ સળી-આના ઝાપાની અનુમાયશ કરતા લગડો ઘોડો બહુ વિચાર કરશે ઊડી અને પાંખો ખાંડા જોઈ કુતરો પ્રેણુથીજ પાછો વળી જશે પરંતુ માણસજ એકલો એવો પ્રાણી છે જે કુદરતની તેને અમુક મર્યાદામા રહેવાની સ્પષ્ટ આજ્ઞા છતાં પોતાની મૂખતાને લીધે તે કુદરતની વિરુદ્ધ વર્તન કરે છે ” આ હકીકત એટલા માટેજ આ વિષય પ્રત્યે જણાવેલ છે કે ગંધ મહાન લડાઈ થઈ ત્યારથી પૂરી થઈ અને પાંચ વરસ વીતી ગયા તે દરમિયાન દરેક ચીજોના ભાવ એટલા બધા વધી ગયા કે તેનું કારણજ સંદેહ છે સુબંધમા રૂ, શેર, કાપડ, સુતર, ચાદી ઘડ વીગેરેનો એટલો બધો સંદેહ ચાલ્યો કે તેમા વિદ્વાન અને મુરખ, ધનવાન અને રાડી રાડ વીગીવાળીઓ, પણ સંદેહ કરતો તે સઘળાની બહોળલાલી આજે ચાલી ગઈ, પણ જિંદગી ભાવ કાયમ રહી ગયા કાપડીઆ ભાઈઓ આ બાબતમા સરો ખુલાસો આપી શકે તેમ છે સને ૧૮૬૩-૬૪ ની અમેરીકાની લડાઈ વખતે પણ એમજ

થયુ હતુ તે વખતનો ઇતિહાસ તથા ‘ શુજરાતી ’ પત્રમા આવેલો શેઠ પ્રેમચંદ્ર રાધચંદ્રનો ઇતિહાસ વાચવાયી જણાશે

દુકામા વેપાર વીરે ધીરે કમાવાય છે, અને સદામા ગાંધી તકીઆ વાળા કે દોરી લોટા વાળા જલ્દી થવાય છે વેપારમા ખોટ આવે ખરી, પણ ખડું જુજ તે પણ ધધાની કસુરને લીધે નહી પણ ધધો કરનારની કસુરને લીધે મોટે ભાગે હાય છે બાકી અપવાદ તો બધે રહ્યા છે જેને પરમાત્માની ઇચ્છા કહીએ કે “ જેનું હલાવ્યુ ઠગલુ હલે ”

પોતાની શક્તિ કરતા વધારે માલ ખરીદવાની હીંમત કરે થા પોતાની પાસે હાય તેના કરતા વધારે વેચવાનો સાહસ કરે તેને “ સંટોરીઆ ” તરીકે ઓળખાવામા આવે છે ખરે સદામાજ કોઈકજ થઈ શકે જેના ઉપર નશીબ દેવીની કૃપા ઉપરાત તે જે જાતનો સદો કરતો હાય તેની કીમત, ખપત વીગેરેથી આકાવાર ગણત્રીમાજ હોવો જોઈએ સદો કરનારે એટલુ તો ધ્યાનમા રાખવાની જરૂર છેકે પોતાની આખી મુડી એકજ જાતની ચીજમા ન રોકવી, કેમકે એકજ વખતમા લાગ આવે તો બીજી ચીજનો સદો તે કરી શકે આમ કરવાથી સદો વેપારનુ રૂપ પકડે છે, અને જોખમ થોડુ રહે છે કેમકે એક ચીજમા ખોટ જાય, તો બીજીમા નફો મહે કે સરભર થાય, અને મુડી બાકાત રહેવાથી લાવોમા વધઘટ થતી વખતે નવી ખરીદી કરવાની હિંમત રહે છે

ઉપરના લખાણનું સિંહાવલોકન કરતા દુકસાર એ નીકળે છે કે—વાચકોનો વેપાર કરનારે શરૂઆતથી નાના કામે કરવો, જેથી કામ કરવાની આશા વધે દાખલા તરીકે પાચ પેટી ચાદીનો વેપાર કરવો પડે તો, પહેલા એક લેવી, તેથી ઘટે તો બીજી બે લેવી ત્યારપછી ઘટે તો ત્રીજી બે લેવી એમ ક્રમાનુસાર કામ કરવુ તેવીજ રીતે દરેક ચીજમા પોતાનુ ગળુ તપાસી કામ કરવુ નાના પગલા ભરવાથી ઘણુ લાભ ચાલી શકાય છે અને નબી શકાય છે, પણ તુરતજ બે મોટી ખીટ મુકવામા આવે તો નુકશાની મોટી આવી પડવાથી અને શક્તિ નહી રહેવાથી, આગળ પગલુ ભરી શકાતુ નથી અને વખતે લેજુ ગેપ ઘઈ જાય છે મોટે અનુભવીઓના મત પ્રમાણે તો બનતા સુધી સદો કરવોજ નહીં છતાં કરવાનુ મન થાય તો બાધે જોખમ કરવો અગર તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે ક્રમવાર કરવો

બીજુ ખાસ એ ધ્યાનમા રાખવાનુ છે કે—વાચકોના વેપાર કરનારી

બહારગામના આડતીઆએ

ખાસ ધ્યાનમા રાખવાની

ચેતવણી

કેટલીક પેઢીઓ સાધારણ નોકરી કરતા શેઠની દુકાનની

જેએલી પદ્ધતિ પ્રમાણે ગાદી, તકીઆ, અને પેટીઓ

ગોઠવી, પેટી કરવામા લાખા પૈસાની રકમ જોઈતી નથી

તેથી, સારા મજાના કવર, કાડ, નોટપેપરો અને મોટી

મોટી જાહેરખબરોના છાપા છપાવી, આડતીઆઓને લલ

આવધા “ફર્સ્ટ ક્લાસ” કાગળો એવા ડાળ અને રૂવાળથી લખે છે કે “અમારા વિલાયતના કાગલો અને અમારા વિલાયતના આડતીઆઓ અમોને આવી રૂબ જણાયે છે અમારૂં ધ્યાન આવું અને આમ છે વિગેરે” સુદર લખાણોના હુમેશા, એકાતરા કે બઠવાડીક પત્રો લખતાજ રહે છે, રીપોર્ટ કાઢી ખીડે છે, અને તે ઉપરાંત જણાવે છે કે “અમારે ત્યાં દરેક બાતની તજવીજ ઉતરવા કરવાની છે, હકશી ગામ કરતાં ઓછી લેશુ, ડીપાઝીટની રકમ પણ ઓછી લેશુ, વ્યાજ વધારે આપશુ અને નફાના નીકળતા નાણા વાચદાની વચ્ચેમા જ્યારે બેઠાએ ત્યારે પાછા આપીશુ” આવા લખાણથી ચેતતા રહેવાની એટલા માટે જરૂર છે કે બધા લખનારા એવા હોતા નથી પણ કેટલીક એવી પોડળ કુપનીઓ અને પેઢીઓ હોય છે કે જેનું નામ પણ બનરમા ચાલતું નથી, પણ ઘર નોજ સોદો લખે છે, અને બનતા સુધી અવળીજ રૂબ લખે, જેથી આડતીયા પાસે તેનું લેણું પડે કે તુરતજ પેસા માટે માગણી કરવામા આવે, જેથી આખરૂંદાર આડતીઓ શરમાઈને નાણા ભરી દે છે વળી જો નફો થયો હોય તો પ્રથમ તો બીજો વેપાર કરવા લલચાવે, છતાં કોઈ ભારાડી આડતીઓ ન લલચાય તો પોતાની મેળે સોદો કરીને લખી મોકલે, જેથી આડ-તીઓ રૂપીઆ મળાવતા અટકે, છતાંયે કોઈ મજબુત મનનો આડતીઓ તે સોદો નાકબુલ કરે તો છેલ્લે ઉઠાવનારો જવાબ આપી દે, જેથી ચેતવણી તરીકે આ બાબત ધ્યાનમા રાખવાની છે કે જુના, બાણીતા, આખરૂંદાર અને અનુસવી તેમજ ઘણા વરસની તાલીમ લીધેલી પેઢી હોય ત્યાંજ વેપાર કરવો જો બહારગામના આડતીઆઓને માટે શ્રેયસ્કર છે.

૪૦ વાયદાના વેપારના કામ અને કમીશન એજન્ટની પેઢીઓ:—

(Rules for Forwarding Business and
Commission Agents)

વાયદાના વેપાર મજદૂરી —

મુખ્યમા જે જે વપારી બજારો છે, તેના વાયદાના વેપારનું કામ ઘણું મોટું ચાલે છે વાયદાના વેપાર (Forwarding) એટલે તુરતજ માલ લઈ તેના નાણા તુરંજ નહીં ચુકવતા, જે માલને જે મુદતનો વેપાર ચાલેનો હોય તે મુદતનો માલ લઈ તેના હિસાબના નાણા અગર વલણના નાણા તેની ઠરાવેલી મુદતે ચુકવાય છે જેમકે સોના ચાંદાના વાયદાના વેપાર દરેક માસનો ચાલે છે, એટલે દરેક મહીનાની પુનઃ તે માન લેવા દેવાની ઓર્ડર (Delivery order) નીકળે, પાંચમ તુલ્ય માલ કાઢી અપાય અગર ઉપાડી લેવાય અને વહી ૧૩-૧૪નું વલણ થાય ત્યારે હિસાબની આપણે પાંચ છે આમ દરેક બજારમા તેના નિયત થયેલા વાયદાનું કામજા ચાલે છે જેવાકે-રૂ, મુગર, સોનું, ચાંદી, અલસી, એંગડા, ખઉ, ચેખા, ખાંડ શેર, નેટ બારદાન ડાબુ, શીંગદાણા વીગેરેના બજારો મા વાયદાના વેપારે હુદ્દા એકાદનો ચાલે છે, તે સખધી વિગતવાર હકીકત તે તે રીઝના નામના રાગ માગી આવી છે, જ્યાં જોવાથી જણાશે અહીં તો સંક્ષેપમા પેઢીઓ સાચેના મીન પાવાજ અને આડત ફલાલીના નિયમોની હકીકત જણાવી છ

દરેક માલના વાયદાનું કામકાજ કરવાને પુણી વધારે જરૂર પડતી નથી, પણ જેમ પુણ પામે વધારે હોય તેના કામ કરવાની સગવડ અને હિસત વધારે રહે છે તેમજ પોતાની પાસે પુણ હોય તેના કમના વધારે વેપાર ખેડવા બધે તો તે સદાના રૂપમા ગણાય બધે છે આ બધા વાયદાના વેપારને ઘણા બજારો સદા જાણી ગાઠે છે જે સમગ્રી નિશેષ બુલાસાવાર હકીકત “સદો અને વાયદાનો વેપાર”ની આ પહેલાના લેખમા જોઈ હશે, તોપણ દુકમા જણાવતા એટલુજ કે સદામા અને વેપારમા ફોર્વર્ડિંગ છે કે ભુગારીની થેડે દાવ મુકી માલ ઉપાડાની કે કાઢી આપવાની પોતાની શક્તિ ઉપરાત ખીટ મુકી મોટો લાભ લેવા લલચાય છે ત્યાં વેપાર તે સદાનુ રૂપ પકડે છે, અને દુકાન રાખી, ભાડું ભરી માલનો વીમો ઉતરાવી, નોકરો રાખી માલની લેવડ દેવડ કરી વકરે કરે તેને વેપાર ગૂઢી શકાય છે પણ મોટી ખીટીશ જર્મન લકાર્થ પછી તો વેપાર પણ સદા જેવોજ ઘણું અશે થઈ જવા પામ્યો છે કેમકે અચાનક પીઠ ઘટતા લેનાર કોઈ નહીં, વ્યાજબધ પડે અને આખરે સદાના વેપાર જેવો ઘણું નીકળે

હવે મુબઈની વેપારી બજારોમાં વાયદાનો વેપાર કરવાની ઇચ્છા થાય અને પાસે હજારેક જેટલા રૂપીઆની નાની મુડી હોય વાચકનો વેપાર કરવાની રીતે તે કેવી રીતે કામ કરે છે, તેની હકીકત જણાવવી ઉપયોગી છે મુબઈમાં જે પેઢીઓ વાયદાના કામકાજ સુખ્યત્વે કરે છે, તેઓના નામ બજારમાં જાણીતા હોવાથી તેઓના નામથી સોદા છુટથી થાય છે તેઓ આડતીઆઓનું કામકાજ કરતા હોવાથી દરેક બજારની વધઘટ કે વારફેર સુજ્ઞ તે તે માલની અમુક ડીપાણ્ટ લઈ, પોતાની હકશી અને દલાલી ઠેરવી કામ કરી આપે છે તેઓ કાચી અને પાર્કી એમ બે જાતની આડત રાખે છે કાચીમાં હકશી ઓછી લીએ અને પાર્કીમાં હકશી વધારે લીએ જેમાં હકશી ઓછી લીએ તેમાં જોખમ આડતીઆને પોતાને માથે સમજવું, અને પાર્કી આડતમાં હકશી વધારે લીએ, તેમાં સોદો કરનાર વેપારી ખુટે તો પણ તે ભરી આપવાને પેઢી વાળો બધાયેલો છે આવી કામ કરતી પેઢીઓમાં જે સધર પેઢીઓ ગણાતી હોય, અને જેનું નામ બજારમાં છુટથી ચાલતું હોય તેને ત્યાં ડીપાણ્ટ મુડી, હકશી દલાલીનો ઠરાવ કરી કામ કરાય છે

હવે કયા કયા માલની કેટલી કેટલી ડીપાણ્ટ લેવાય છે, તથા આડત દલાલી ના શું શું ધારા ધોરણ અને રીત રીવાજ છે તેની તથા ડીપાણ્ટના પ્રમાણમાં ઓછામાં ઓછો સોદો કેટલો કરાય છે તેની વિગત —

	ઓછામાં ઓછો	સોદો	ડીપાણ્ટ
૩ લક્ય-ઉમરા-બગાલ ગાસડી	૧૦૦ ખાડી	૫૦નો થાય છે તેના	રૂ. ૨૫૦૦
સોનું	તોલા ૨૫૦	”	” રૂ. ૨૫૦
ચાદી	તોલા ૨૮૦૦ની પાટ ૧ નો	”	” રૂ. ૧૦૦
અલસી ૨૫ ટન એટલે	૫૦૦ હરવેટનો	”	” રૂ. ૫૦૦/૧૦૦૦
ઘઉંનો	” , ”	”	” રૂ. ૨૫૦/૫૦૦
ચોખા	” , ૩૩૫ ગુણીનો	”	” રૂ. ૩૦૦/૫૦૦
એરડા (બંદરધારે)	૧૦૦ ખાડીનો	સોદો થાય છે	” ” રૂ. ૫૦૦
ખાડ	૨૫ ટન	ગુણી ૨૫૦	” ” રૂ. ૫૦૦

આ સિવાય કપાશીઆ, કપુર વિગેરેની ડીપાણ્ટ વધાઘટી ઉપર આધાર રહે છે ઉપર જણાવેલ ડીપાણ્ટ આશરેની આપી છે, ખાડી ઓછી વધુ લેવી તે વેપારી પેઢીવાલાની મરજી ઉપર છે ઘટાવધી મોટી હોય તો ડીપાણ્ટ એટલે તારણ વધારે લેવાય, તેમજ તેજમદી કે એકલી તેજ કે એકલી મદી લગાડી હોય તેના તેટલાજ નાણા તે આશામીને ત્યાં ભરવામાં આવે તો તે કબુલ રાખે છે, અને પછી નફા ઉપર લે વેચનો વેપાર થઈ શકે છે આવી કમીશન એજન્ટ-

ટોની પેઢીઓ ઘેર બેઠા મુબઈમાં વેપાર કરવા માટેની આડત બાધવા માટે પોતાના ઘરાકોને લેખે છે, તેમાં દરેકના રીતરીવાજમાં ફેરફાર હોય છે તોપણ નીચે મુજબ તેના ધારા લેખાય છે

૧ આડત અને દલાલી—૩, અલસી, એરડા, ઘડ', ચોખા, કપાશીઆ, વીજેરેમા આડત તથા દલાલી મળી સેકડે આઠઆના, દશઆના, બારઆના એ આશામી કામ કરનાર ઉપર લેવાય છે સધર પેઢીવાલા વધારે હકશી લીએ પણ નિશ્ચિત રહી શકાય છે અને લાગવગ તથા બજારની રીતભાતથી વધારે વાકેફગાર હોય છે (કેટલેક સ્થળે હાજરમાં ટકો ૦૧૧ અને વાયદામાં ટકો ૦૧૧ પણ લીએ છે) આદીની પાટ ૧ની આડત તથા દલાલી મળી રૂપીઆ બેથી ત્રણ લેવાય છે, ગીનો તથા સોનાની આડત સેકડે બે આનાને હિસાબે લેવાય છે અને દલાલી સો તોલે અગર સો ગીનીએ અરધો ટકો લેવાય છે.

તેજ મદીની, એકલી તેજની, એકલી મદીની કે ભીંચા નીચા ભાવની ગત્રીની આડત અરધી લેવાય છે, પણ તે પેટે જેટલી વખત લે વેચનો વેપાર કરે તેટલી વખત વેચાણની કીમતની આડત પુરી લેવાય છે

૨ ડીપાણ્ટના સબધમાં એકલી તેજ અગર એકલી મદીના નાણા પુરેપુરા આપવા નેઇએ તેજમદી એટલે જોટો કહો કે નજરાણુ કહો, તેના આશરે રૂપીઆ અપાય તો ચાલે (આશરે એટલે લાખી મુદત હોય તો અરધી ટુકી મુદત હોય તો પોણી, અને તદન નજીક મુદત હોય તો આખી લીએ) પણ ડીપાણ્ટ તો પ્રથમ મુકે તોજ સોદો ચાલુ કરી શકાય બહારગામવાળા સોદા સાથે ડીપાણ્ટના નાણા હુડીથી કે મનીઆડરથી ખીડે છે જેથી આડતીઓ સોદો કરતા ઢીલ કરે નહી વળી ડીપાણ્ટ વિના જેમ સોદો કરે નહી, તેમ ડીપાણ્ટ બલામ થવા આવ્યે ભાવની વધઘટ મોટી જણાય, તો આડતીઓ તુરતજ વધારે ડીપાણ્ટ માટે માગણી કરે અને નાણા તુરતજ જો મોકલવામાં ન આવે, અગર મોકલતા ઢીલ થાય તો તે પેઢીવાળાઓ મજકુર સોદો જીલો નહી રાખતા સરખો કરી નાખે, અને તે બાબત કાયદા મુજબ આડતીઆથી (ડીપાણ્ટથી વેપાર કરનારથી) કાંઈ બોલાય નહી પણ વેપાર કરનારને વેપાર નફામાં હોય, અને ડીપાણ્ટના નાણા પાછા માગે તો, સેદો સરખો કર્યા બાદ તે પાછા આપે અને નફો થયો હોય તે રકમ ડીપાણ્ટ ગણી તેમાંથી વાયદાનો ખીજો વેપાર કરી શકાય

ડીપાણ્ટના જે નાણા મુકાય, તેનું વ્યાજ આપવા પેઢીવાળો બધાયેલ છે, પણ તે ઠરાવ અગાઉથી નક્કી કરવો નેઇએ કેટલાક છ આના લેખે અને કેટલાક આઠ આના લેખે આપે છે

દરેક ચીજના સોદા અને તેજી મળી ક્યારે ક્યારે પતે છે, તેમજ સહી યોલે છે તેની હકીકત-દરેક ચીજના મજાળા હેઠળ આપી છે છતાં સગવડ ને ખાતર અત્રે નહીં.

૩ ભડચ એપ્રિલ મેના વચ્ચેના ગોઠે આવે છે તેની તેજી મહી માચની તા' ૩૦ મીએ અને વાપરે મેની ૨૫ મીએ ખડાય પચીસમાં તારીખનો (૩૫૬૫) તેજીનીને ગોઠે પાણી ઠગાય ડગીને થાય છે આવો સોદો આગળ પતે, પણ હવે એવો થવાના લયથી રૂમા રૂમકટનો સોદો થઈ શકે. તા' ૧-૧-૪૪) ના સિવાય ઉમરા તથા ખગાલના સોદા હીસબર બનેવારી તથા ખીલ નીકળે છે તેની સનિસ્તર હકીકત રૂના મથાળા નીચે વાચી વાકેઃ થયું.

રૂમકટનો સોદો કેમ કરી ગણતો નથી તથા ૭૫ કલોઅરી ગ હાઉસ કેમ પતે છે તે સખધી નોંધ —

આગલ એવો રીવાજ હતો કે વચ્ચેની મુદત નાણાની પતાવટ થતી, પણ હાલમાં મોટી વધઘટ થતી નથી. 'ધાઈ સ્ટેઈડ ઍસેસમેન્ટ' એનોશીએશન" કે જેની અદર દર પદર દિવસે બેન (ડીપ્ટ) મુકરર કરવામાં આવે છે તે પ્રમાણે કલોઅરી ગ થઈ જાય છે, અને વચ્ચેની મુદત મુતીનું બાજુ કપીને કલોઅરી ગની લેવડ દેવડ થાય છે. કલોઅરી ગને નિમ્ને નાણા ન લખતા ને 'ડીપ્ટ' ગણવામાં આવે છે, જેથી પછી તેનું નામ (ડેપ્ટ) ન થાય છે.

રૂના ઢાડ શ્રીમત ગ્રહસ્થોનેજ તમામ કરીને આપવામાં આવે છે, જેની કીમત ૧૦ હજાર રૂપિયા લેવામાં આવે છે. પણ જે રૂપિયા નવા થાય તેના ૨૦ હજાર લેવામાં આવે છે, તથા પાંચ વીશ હજાર રૂપિયા રીજ મળે તેમ નહીં ને શરૂમાં જો નામાકિત, વન-ટક અને ૧૬૦ લગી જલાલ તેનેજ મળે છે કેમકે રૂની એવી મોટી વગ છે. પણ તે ૧૦૦૦ થી વધી રૂ ૧૦૦૦ અને ૧૦૦૦ થી વધી રૂ ૪૦૦ થી વધી રૂ ૧૦૦ થાય હતા, તો તેના સમય પમાર કરનાર ધનાઢ્યોજ હવે અને હાલ છે, પણ કમાલ નહીં શકે નહીં માટે ડાઈની આવી ડાંમવા મળે તો આવી છે.

રૂની તેજી મહી અધ્યર મળતીજો ખચ છે અને તે પ્રમાણ વચસોથી આવે છે જેના કટકટ પાંચ કરનાર આવત નથી, અને ડાઈલ પાણી નથી છતાં તેજી મહી ખાતાનએ એટલા પાંચા ટકરણ છે. ૪૦૦ ની ખાધી હોય અને ભાવ ૮૦૦ થઈ ખચ તાપા કટુત નાખે છે, તેમાં જલાલનાનું એટલુંજ કે તેજી મહી એટલે મેક જા-ને. નીચે — ખાંચે જોખમનો વેપાર — છે તેની દેશાવર વાળા સાધારણ નાણુન પણ ગમ ડી શકે છે, પરંતુ કોઈ વખત તેજી મહી લગડાવી ઢામ કરનાર ખીલાન એવું અને નાણાકા મોટા દલાલો મુરકેલીમાં આવે છે જે મુરકેલી એવો છે — હાખત તરીકે —

૪૦૦ ના ભાવમા તેજ ૨૦ ટકા લગાડી અને પછી ૪૫૦ થયે વેચી નાખ્યું, તો તેજ કે મંદીનો હિસાબ તો તેજમદી સહી પડે ત્યારે નહીં થાય, ત્યાં સુધી વેચેલી ગાસડી-ધારો કે ભાવ રૂ. ૭૦૦ થયા તો તેનું કલીઅરીંગ ૧૫મે દિવસે ભરવાનું હોય, તે નાણા તો કલીઅરીંગમા તુરત ભરવાના હોય તેથી તેજ મદી લગાડનારાને નફો તુરતમા જોઈતો હોય તો તેવો નફો આપનાર આડ-તીઆ ઓછા મલી શકે, અને મલે તો તે સહતર નાણા ન આપે અને ઘસકને લલચાવે એટલું જ ખાસ રૂમકટના તેજમંદીના સોદા બંધ થયા છે

ચાંદી—જે માસનો સોદો ચાલતો હોય, તે માસની શુદ્ધ ૧૫ પુનેમે તેજ મદી સહી પડે, આરકરો (ચીફ્ટી) વદી ૧ થી નીકળવા માડે, વાયદો વદી પાચમનો પતે અને વલણ વદી ૧૩-૧૪ નું થાય છે

સોનું—તેજમદી શુદ્ધ ૧૩ની સહી બોલાય છે, વાયદો વદી પાચમ સુધી ચાલે છે અને વલણ વદી ૧૩-૧૪નું થાય છે વિશેષ હકીકત “સોના”ના મથાળા નીચે વાચવી.

અલસી-ઘઉં—(મારવાડી બજાર, અલસીનું પાટીઉં) જે વાયદો તથા સપ્ટેબર વાયદો ચાલે છે અલસીનો સોદો મેનો કહેવાય છે, તેની તેજ મંદી એપ્રીલની તા. ૩૦મીએ અને વાયદો મેની તા. ૩૧મીએ ખતમ થાય છે ઘઉંનો વાયદો એપ્રીલ-મે કહેવાતો હોવાથી તેજમંદી માર્ચની તા. ૩૦મીએ અને વાયદો મેની તા. ૩૧મીએ ખતમ થાય છે ઘઉં અને અલસીના સપ્ટેબરનો જે વાયદો લેખાય છે તેની તેજમદી ૩૦મી આગસ્ટે અને વાયદો ૩૦મી સપ્ટેબરે પતે છે

એરડા—(બદર ધારે-ગુજરાતી મડળી-ખાડીના હિસાબે) વૈશાક અને આશોના સોદા થાય છે તેની તેજમદી એક માસ અગાઉ બોલાય છે એટલે વૈશાકની તેજમદી ચંદ્રતર વદી ૨ ની સહી બોલે અને વાયદો વૈશાક શુદ્ધ ૧૫ નો પતે છે, આશોની તેજમદી ભાદરવા વદી ૨ ની સહી બોલે છે અને વાયદો આશો સુદી ૧૫ નો પતે છે એરડા ખાડીના ૧ ના મુબઈના મણ ૨૦, દેશી ૧૩૫ એટલે બગાળી ૬૫૫ ના આશરે થાય

કપાશીયા—ફાગણ તથા વૈશાકના વાયદા આગળ થતા હાલમા જાનેવારી-ફેબ્રુઆરી-માર્ચ-એપ્રીલ, અને જુન-જુલાઈ ત્રિગેરે અત્રેજ માસના થાય છે ભાવ હદરવેટ ઉપર બોલાય છે તેની તેજમદી ખવાતી નથી

ચોખા—મા ઘણી જાત આવે છે જે હકીકત “ચોખા” ના મથાળા હેઠળ આપેલી છે તે વાચવી. જે વાયદાના સોદા થાય છે તે રપેશ્વલ એટલે રંગુની

દોડીમીચના થે ૧૧૧ ૧૧૪ ૭૨૧ ના નમ ને ૨૫ દન એટલે ૩૩૫ ગુણી નજે ગ્રણુ માં ૧૧ હવામાં ૭૫ નના સોદા ની ને છે ગુ ૧મા સુખડના મધ ૬ ની ભરતરી ગણી ગુજરાતી મહિના મુજબ એટલે ફાગણ, જ્યેષ્ઠ, વૈશાકના વાયદા, જેઠ અશાઠ અને શ્રાવણના વાયદા, શ્રાવણ બાદરવો અને આસોના વાયદા એમ આલે છે તેની તેજમદી તે તે માસની શુદ્ધી ૧૦ મે સહી પડે અને વાયદો શુદ્ધી ૧૫ નો પડે છે સોદો ગ્રણુ મધનો હોય તેમા દરેક માસની કીલો-વરી ૨૫ દનના હિસાબે લેવી કે દેવી પડે અને એકાદશી નીકડે

આ શિવાય શીમદાણા, તલ, ઘઉં, અલસી પિએરના બળદેખાર અને કીલીવરીધારે બહાર ઉપરની “ ધી મેમ અર્બેન્ટસ એસોશીએશનના ” મે બેસ અને હાશીસવાલા વચ્ચે સોદા પૂમ આલે છે જેની સવિસ્તર હકીકત “ બ્લીટ્સ એન્ડ શીકસ ”ના મથાળે વાચી બોચાથી માલુમ પડશે

તેમજ વાયદાનો વેપાર કરવી વચ્ચે જરૂરી અને ઉપયોગી હકીકત એ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવાની છે તે “ સટ્ટો અને વાયદાનો વેપાર ” એ મહત્ત્વનીચે આપેલી હકીકત આ પુસ્તકમાંથી વાચી બોચાથી ખાતરી થશે તેમજ દરેક બબ્બરના ધારા ધોરણ તે તે બબ્બરના વેપારીઓની બનેલી એસોશી-એશને ઘડેલા હોય છે તે મુજબ આલે છે; અને વાયદાના સોદામાં, તેની પતાવટમાં કે વલણ સબધી વાધા વચકા પડે તો તેના ફેંસલા બનતા સુધી એસોશીએશનની કમીટીઓજ પતાવે છે હવે મુંબઈમા એસોશીએશન કેટલી હસ્તી ધરાવે છે, કેટલી હતી અને હાલ કેટલી કામ કરે છે, તથા એસોશીએ-શનનું પ્રયોજન શું તે માટેની હકીકત જણાવવાની જરૂર છે તેથી અત્રે જણાવાય છે.

૪૧—એસોસીએશનો (Associations)

એસોસીએશન એટલે વેપારીઓનું એકત્ર થયેલું મંડળ. અગાઉ જેમ દરેક ન્યાતનું મહાજન મળતું, તેમ દરેક લાઇનના વેપારના કે નોકરીના માણસો એકત્ર થઈ પોતાનો વિચાર જણાવે, અરસપરસનું હિત વધે તે માટે ધારા બાંધે, અને તે મુજબ ચાલવાને બંધારણ રચી તે મુજબ ચાલે, તેવા એકત્ર મંડળને અંગ્રેજીમાં ‘એસોસીએશન’ કહે છે. મુજરાતિમાં ‘મંડળી’ કે મંડળ, એવો અર્થ થાય છે, અર્થાત્ એકજ ધધાને અંગે હિત, અહિતની વાતો સમજનારા ઘણા જણ એકઠા થઈ કાર્ય કરવા માટે, ત્યારે તેમાં પડતા વાધાઓનો તોડ પણ તેજ કાઢી શકે, અને બહારથી આવતા આઘાતોને અટકાવી શકે; તથા બધા એકત્ર હોવાથી બીજાઓ ઉપર વિજય મેળવી શકે છે, આવું જે કાર્ય, તે એસોસીએશન કરી શકે છે. આવા મંડળ જે ઠરાવ કરે તેને રાજ્યસભા કે સરકાર વજન આપે છે. મુજરાત દેશમાં દરેક જાતના વ્યાપારીઓનું તે તે વેપારનું હિત જાળવવા મંડળ હોય છે, એટલું જ નહીં પણ ખુદ સરકાર આવા મંડળોની સલાહ કાચઢ કાનુન ઘડતી વખતે લે છે. વળી જેમ બાળકને કોઈ કનેક્ટ અને મા પાસે આવ્યાને તે રાવ કરે ત્યારે તેનું સમાધાન મા જેવી રીતે કરે છે તેવી રીતે એક વ્યક્તિ કે વેપારીને કાંઈપણ અડચણ આવે, અને તે આવી સંસ્થાનો ચેમ્બર (સલાહદ) હોય અને ત્યાં તે નિવેદન કરે તો તેની મુશ્કેલી ઓછી કરવા મજકુર સંસ્થા ખમતી કેરોએ કરીને દૂર કરે છે. આનો દાખલો થી ઈંગ્લીશ ચર્ચન્ટ્સ ચેમ્બર (ઈન્ડિય વેપારીઓની ચેમ્બરનો) મોબુદ છે કે જેની સરકાર દરેક વેપારી બાબતમાં સલાહ પૂછે છે તથા ‘કાપડ બજારની વેપારી અઢલી’ નો પણ ફ્રેટના હીસકાન્ટ બાબતનો દાખલો મોબુદ છે કે જેની અઢલી મેદાન આ મંડળનેજ આભારી છે, જે એક વ્યક્તિને તે ફ્રેટનો રીબેટ આપી શકે નહીં.

આ સબધી ઘણી હકીકત જણાવવાની છે પરંતુ તે લખાણ કેમ્પને ફૂલે નહીં. સેથી એસોસીએશનથી કાયદા શું છે? તથા તે આપણું દેશમાં આલતી નથી તેના કામ્પો કયા કયા છે તેજ અત્રે જતાવીશું.

એસોસીએશન અર્થાત્ મંડળોની જરૂર શું કરવા? તો જણાવવાનું જે

(૧) આવા મંડળથી વેપારીઓમાં એકસ પ થાય

(૨) એક બીજાના સંસાર વ્યવહારના કામમાં પણ અન્યોન્યને મદદગાર પણ થઈ શકે, અગર કોઈ વેપારી ગરીમ હોય અને નીમાથી શકે

(૩) વેપારીઓમાં સંપ હોવાથી કમોશનમાં, માલની મૂળ કોમતના અને વેચાણની કોમતમાં ફાયદો થાય.

(૪) રાજ્યની ભુજા ખેડુત અને વેપારીઓ છે આ એ ભુજા મજબુત હોય તો રાજ્યમાં ચેતન્ય અઢકુ આવે હવે વેપારીઓ એકમત હોય તો તેના આવા મહત્ત્વ મારફતે રાજ્યની કે રેવન્યુ અધિકારીઓની કે અમાત્યની નજર, ઠાણની, જગતની બાબતમાં, પોતાના વ્યાપારની બાબતમાં, માલ લાવવા લઈ જવાના સાધનોની બાબતમાં, તેમજ બીજી બાબતોમાં પોતાની તરફ એવી શકે અને રાહત મેલવી શકે દાખલા તરીકે સને ૧૯૨૦-૨૧ના ઇનકમટેક્ષના નવા કાનુન વખતે બધી એસોશીએશને એકત્ર થઈ પોકાગ ઉઠાવ્યો તો નામદાર સરકારે તે વાત ધ્યાનમાં લઈ ઇનકમટેક્ષના ફારમ બરવાના કાયદામાં ફેરફાર કરી સુધારો કરી આપ્યો.

(૫) આવા મહત્ત્વ લાગવગવાળા અને મજબુત બધારણના હોય તો (અર્થાત્ ઇંગ્લેન્ડની ટોરી અને વીગ અથવા આમ અને અમીર જેવા બનેલા હોય તો) વ્યાપાર સંબંધમાં શહેર સરકાર, અને સુધરાઈ ખાતામાં પણ પોતાનો મત દાખવી શકે, અને રાજ્યના કાયદા કાનુન મુજબ કામકાજ બાબતે રાજ્યને રીપોર્ટ કરે અને કોઈ ખાતામાં કોઈ અમલદારનો ભુલમ હોય તો ઉક્ત મહત્ત્વ નિપૂણતાથી કામ હાથમાં લઈ તેનો ચત્તશીલ અને પ્રમાણિક નીવેડો લાવે.

(૬) રાજ્યને જ્યારે જ્યારે મહત્ત્વની કે લોનથી નાણા લેવાની જરૂર પડે ત્યારે આવા મહત્ત્વદાર વેપારીઓ મહત્ત્વગાર થઈ શકે, અને તેના બદલામાં પ્રતિક્રિય કેળવણી માટે, પ્રતિક્રિય કામે માટે અને પોતાના વ્યાપારમાં આવતી અગવડતાઓ માટે રાજ્યને તે અડચણ દૂર કરવા વીનવી શકે અને ફરજ પણ પાડી શકે.

(૭) આ ઉપરાંત બફર, ગોદી કે રેલ્વે એ ઉપર ઓપ્રીસવાલા, સ્ટીમરોવાળા, હલાલો, માર્ફતીઆઓ, મુકાદમો વિગેરે વિગેરે કોઈ એક હથુ સત્તાનો ઉપયોગ કરે, ત્યારે એક વેપારી જે કોઈ ન કરી શકે, તે બધું આ મહત્ત્વ કરી શકવાને યોગ્ય બને છે.

(૮) આપણા દેશના વ્યાપારની શુ સ્થિતિ છે? ઇતર રાષ્ટ્રના તેજ માલના વ્યાપારોની શી સ્થિતિ છે? વ્યાપારમાં ચડતી પડતી કેવી રીતે થઈ અને થાય છે? બીજા દેશના તેજ વ્યાપાર સાથે આપણા વ્યાપારનો શુ સંબંધ છે તે દૃષ્ટે હકીકત આવી એસોશીએશનથીજ જાણી શકાય છે દાખલા તરીકે હીન્દુ સુતર પ્રથમ ચીન જતુ તે જાપાનની હરીફાઈથી જાપાનમાંથી પરભાર ચીન જતુ હોવાથી હીન્દુ સુતરનું બજાર પડી ભાગ્યું હવે તે બજાર પાછું કેમ ઉઘડે? જાપાનને અટકાવો કેમ શકાય? તેના આકડા વિગેરે એકત્ર કરી તેની તપાસ કરવી તેમજ બજારમાં કોઈ નવી ટીકીટનો માલ આણુ થયો તેની બજાર કમીશન એજ ટોએ પોતાના મીલવાળાને જણાવી, જિંયા પ્રકારનું મશીનરી

ગોઠવી તે બાતનુ સુતર કઢાવવું અને દેશાવરમા તે માલ ચાલુ કરવો તેમજ રૂના આકડા જેમ અમેરીકા નક્કી કરે છે તેવી રીતે દેશાવરમા ચાલુ ખપતી હોય તેથી વધારે સુતર ન કઢાવતા ભાવ ટકાવી રાખવો વિગેરે કાર્ય એક વ્યક્તિનું નથી

હવે આટલા બધા કાયદા છતાં એસોશીએશનો કેમ ચાલતી નથી તેના થોડાક કારણો બતાવીએ

પહેલાં તો વેપારીઓમા સપ હોનો નથી (૨) સપ હોય તો પૈસાનો ભોગ આપી નવા નવા બુટાઓ શોધી કઢોગ ખીલવવા બિનગ હોતો નથી (૩) કદાચ “આર લે શુરા” ની પેઠે શરૂઆતનો ઉમંગ આવી બંધ તો ખરા દીલથી કામ કરનાર માણસો મલતા નથી (૪) વળી ખરા દીલથી કામ કરનારા માણસ મલે તો હોસાતોસીને લીધે પોતાના કાયદા રીતસર પાળવામા આવતા નથી અને “વાડ થઈને ચીમડા ગળે” ત્યાં કેને ડહેવું? આથી બધું પડી ભાગે છે

ઇનકમટેક્સનો વાધો સને ૧૯૨૦-૨૧ માં નીકળ્યો ત્યારે મુબઇ અને દેશાવરોમા થઇ પુબ્લિક એસોશીએશનો નીકળી તેમા ૭૨ મુખ્ય હતી અને એકલા મુબઇમા નીચે મુજબ (૫૨) એસોશીએશન હસ્તિમા હતી, હાલમા કામ કાજ કરવામા વીશ પચીશ ગણી શકાય અને બહારમા તો તેથી ઓછી જણાય છે તેમાના કેટલાક નામો અત્રે આપ્યા છે તે ઉપયોગી થવા હરેક વેપારીને યોગ્ય થઇ પડશે.

બધી દેશી એસોશીએશનોમા મુખ્ય “ઇન્ડીઅન મર્ચન્ટ્સ એસોસિયેશન” (દેશી વેપારીઓની મહળી) એ મુખ્ય સ્થાન ભોગવે છે જે સરકારી, રાજ્યદારી કે વ્યાપારિક વીગેરે હરકોઇ નવીન ધારાધોરણ નીકળે તે બાબતની નોંધ લઇ ઉઠાપોઠ કરી હરેકને બાણીતા કરે છે

આ એસોસિયેશનમા હરેક બજારના વેપારીઓ સભામદ થઇ શકે છે તેમાં દાખલ થવાની ફી રૂપીઆ ૫૦) પચાસ છે અને બાકીના સભાસદોની ફી નીચે મુજબ છે.

મુબઇ શહેરના વેપારીઓ (સભાસદ તરીકે)ની ફી વાર્ષિક રૂ.	૬૦
બહાર ગામના	૨૫
એસોશીએશન તરીકે	૧૨૫

આ મુજબ તેનું લવાજમ હાલમા છે આ મહળીમાં મુબઇના અને દેશાવરના મુખ્ય મુખ્ય વેપારીઓ અને પેઢીઓ તેમજ એસોશીએશનો સભાસદ તરીકે ભેડાએલ છે અને તેની એકદર સખ્યા લગભગ ૫૦૦ ની છે, તેમાથી હરેક બજારના મુખ્ય વેપારીઓની બનેલી એકલવાદ કોર્ટ છે જે તા ૧-૬-૨૩ થી

સ્થાપવામાં આવી છે, જેમાં વેપારીઓ વચ્ચેના અઘડાઓ સરકારી અદાલતમાં લઈ જવામાં આવતાં વેપારીઓને ગંભીર ખર્ચમાં ઉતરવું પડે છે તેથી અને અઘડાઓનો નીકાલ થવામાં ઘણી દીલ થાય છે તેથી, અને બીજી કેલેન્ડર સુરક્ષિત લીઓ અને હાઈમારીઓ લેઈવી પડે છે તેમાથી બચાવ કરી આ નીચેથી બચાવ કોર્ટમાં અનુભવીઓ મારફતે ફેસલાવા ચુકાદા અપાય છે આ ઉપરાંત બીજા કેટલાક ઉપયોગી કામકાજ આ ચેબર કરી રહી છે

બીજી એસોશીએશનોના નામ —

૧ મુબઈના કાપડના વેપારીઓની મંડળી મુખ્ય ગણાય છે તેની અંદર બીજી મંડળીઓ જેવી કે—“ રંગીન વીલાયતી કાપડના વેપારીઓની મંડળી ”

“ વીલાયતી, ઘોઝેલા તથા સાદા કાપડના વેપારીઓની મંડળી ”

“ મુબઈના ગામડી કાપડના વેપારીઓની મંડળી ”

“ મુબઈના ગરમ અને ફેન્સી કાપડના વેપારીઓની મંડળી ”

“ મુબઈના ગામડી ફેન્સી કાપડના વેપારીઓની મંડળી ”

એમ બીજી મંડળીઓ સેમ છે

૨ મુબઈના સુતર અને ત્રાખા પીતલના જેવી વેપારીઓની મંડળી.

૩ મુબઈનું શરાફ મહાજન (દેશી હુડી બાબતમાં)

૪ મુબઈના હીરા મોતીના વેપારીઓની મંડળી

૫ મુબઈના શેર એન્ડ સ્ટોક બજારના દલાલોની મંડળી. (શેર અને સ્ટોક માટે)

૬ મુબઈના દાણાબદરના વેપારીઓની મંડળી (ધી એન મર્ચન્ટસ એસોશીએશન)

૭ સોના અને ચાંદીના મુબઈના ચોકસીઓની મંડળી. (બી બુલીયન મર્ચન્ટસ એસોશીએશન)

૮ મારવાડી ચેબર ઓફ કંમર્સ. (ઘઉં અલસી વીગેરે માટે)

૯ ગુજરાતી વેપારીઓની મંડળી (એરંડા માટે)

૧૦ શ્રીગવેરી મહાજનનો મોતીનો ધરમનો કાટો (મોતીના તોલ માટે)

૧૧ મગલદાસ માર્કીટના છુટક કાપડ વેચનારાઓની મંડળી

૧૨ હીંદુસ્થાની દેશી વેપારીઓની મંડળી. (જેમાં આજ મારવાડી શરાફની પેટીવાળા એબર છે)

૧૩ ચાંદી અને સોનાના દાગીના વેચનારા વેપારીઓનું મંડળ.

૧૪ મુબઈના લોખંડના જથ્થાના વેપારીઓની મંડળી.

૧૫ ખાડબજારના વેપારીઓની મંડળી.

૧૬ રૂના હલારોની મંડળી (જે ખાસ્વાડી બજારમાં છે તે પરંતુ " જી ઇસ્ટ ઇડીઆ કોટન એસોશીએશન " છે તેની અંદર ક્ષણી મંડળીઓનો સમાવેશ છે જે " ૩ "ના મથાળા હેઠળની હકીકત વાંચી વાકેફ થવું)

૧૭ મુખ્યત્વે ચોખ્ખાબજારનાં વેપારીઓની મંડળી. (રજુ વીગેરે ચોખ્ખા માટે)
(આ સિવાય ગામડી વેપારીઓની મંડળી જુદી છે જે નીચે આપી છે.)

૧૮ મુખ્યત્વે કરીઆણા બજારના વેપારીઓની મંડળી (મલબારી કરીઆણાના)

૧૯ ધી બજારના વેપારીઓની એસોશીએશન

૨૦ મુખ્યત્વે ચાંદના પરીકાના વેપારીઓની મંડળી.

૨૧ " ડેનબાર, કાંતન અને સાલપરી વેચનારાઓની મંડળી,

૨૨ " જરીકામના વેપારીઓની મંડળી

૨૩ " છુલકે બનાવે વેચનારાઓનું મંડળ.

૨૪ " રંગમનાં વેપારીઓની મંડળી

૨૫ " કમલોચીની મંડળી

૨૬ " જિમના વેપારીઓની મંડળી.

૨૭ " સ્ટેશનરી અને કાગળ વેચનારાઓની મંડળી.

૨૮ " હવા તથા રસાયણી પદાર્થ વેચનારાઓની મંડળી

૨૯ " એલ્યુમીનમ અને જર્મન સીલ્વરના વેપારીઓની મંડળી.

૩૦ " આશા પીતલના વેચનારાઓની મંડળી.

૩૧ " ઘાસના વેપારીઓની મંડળી

૩૨ " ચુનો અને રેતી વેચનારાઓની મંડળી

૩૩ " ચીનીકામ અને ફરનીશરના વેપારીઓની મંડળી

૩૪ " શીપ શેન્ડલર, પાઇપ ફીટીંગ, અને મીલ લુન સ્ટોર વેચનારાની મંડળી

૩૫ " મીઠાઇ બનાવનારાની મંડળી

૩૬ " ટોપીના વેપારીઓની મંડળી.

૩૭ " કટકરી વીગેરે લેખેડ, અને હોલઅરી વીગેરે મોબાના વેચનારાઓની મંડળી

૩૮ " મેમણ મહોલ્લામાં આવેલી કટપૌસ વેપારીઓની મંડળી.

૩૯ " રહેતા શીકારપુરનાઓએ એસોશીએશન

૪૦ " સીધા હાંડના વેપારીઓનું મંડળ.

૪૧ " જરીઆ બજારના વેપારીઓની મંડળી.

૪૨ " કોટલુ મેમણ મહોલ્લા.

૪૩ મુબઈના ગામઠી ચોખાના વેપારીઓની મંડળી

૪૪ ,, આટાના વેપારીઓની મંડળી

૪૫ , કોટનવેસ્ટના ,, ,

આ બધા તેા મુખ્ય મુખ્ય નામો આપ્યા છે તે સિવાયના “ધી મારવાડી સમાજ,” “કાઠીઆવાડી મુસલમાન મેમ્બરુ ઓસોશીએશન,” “બુલેશ્વર લત્તાના વેપારીઓની તથા હાથીદાત વેચનારાની મંડળી વિગેરે અવાતર નામો મલી કુલે ૭૨ મુખ્ય ગણાતી

આ તેા દેશી વેપારીઓના મંડળના નામ આપ્યા જે ફક્ત પોતપોતાના ધધાના લાભો સાચવવા માટે નિયત થયલા હોય છે આ સિવાય “મીલ ઓનર્સ ઓસોશીએશન” જેવી ધરખમ મંડળી જેમા દેશીઓ અને યુરોપીઅન બધા મેબરો છે તેમજ “હિન્દી ઉતાડૂઓ તથા વેપારીઓની હાડમારી ફર કરનારો મંડળી” પણ નીકળી છે તેમજ “યુરોપીઅન વેપારીઓનું ચંબર” વિગેરે પુષ્કળ સંસ્થાઓ મુબઈમા હસ્તિ ધરાવે છે જેઓ પોતપોતામા પડેલા વાધાનો નીકાલ કરે છે, બબરનુ બધારણ બાધે છે અને મુશ્કેલી વખતે એકત્ર થઈ આવેલા આઘાતને પ્રત્યાઘાત રૂપે કરવા સમર્થ થાય છે.

૪૨ હાજર માલની આડત, હકશી અને વલતર સબધમાં ધારા—

Rules Between Pedhiwalas & Adtias in Ready Goods

ગુજરાત, કાઠીઆવાડ, બરાડ તેમજ બીજા દરેક દેશાવર વાળાને તથા એડન, બગદાદ, બસરા અને આફ્રીકાના બહરોના વેપારીઓને મુબઈના આડ તીઆઓની ખાસ જરૂર પડે છે કારણકે મુબઈથીજ ઘણાબરો માલ ચડગત થાય છે, તેમજ ટ્રાન્સફર પણ થાય છે, જેથી હાજર માલની હકશી વીગેરેના રીત રીવાજ શુ છે તે બાજુવા જરૂરના હોવાથી, તથા તે માટે ઘણા વેપારીઓની પૂછપરછ હોવાથી નીચે જણાવેલા છે —

હાજર માલની આડત જથ્થાબંધ આડ, ચોખા, કાપડ, સુતર, કરીઆણુ વિગેરેમા એક ટકો લેવાય છે વરાડ જીલ્લાવાળા કાપડ મોટી રકમનુ ખરીદ કરતા હોવાથી અને અવેજની વારફેર મોટા પ્રમાણમા કરતા હોવાથી પોણો ટકો અને અરધો ટકો પણ આપે છે મહ્મીઆડ વિગેરે પરચુરણમા મહેનત વધારે

પડતી હોવાથી ૨) ટકા લેખે આપે છે હાજર ચાદી સોનું કઢાવવા હોય તો સેકડે બે આના મુજબ લેવાય છે હુડોના વહીવટમાં બે આનાથી અને કોઈ ત્રણ આનાથી પણ કામકાજ કરે છે આડતના આ રીવાજ ઘરોઘરના જુદા હોય છે કારણકે તેની ગણતરી વલતર આપવા ઉપર આધાર રાખે છે, એટલે સહુ કોઈ કમાવા બેઠું છે તે ઘરનું કાઠીને કોઈ આપે નહીં પરંતુ અસલ મૂળ વટાવ તથા ટાઉનડયુટી વીગેરે જે મળે છે તેમાં તે કેટલી વલતર પાછી આપવાનો ઠરાવ થાય છે તે મુજબ આડતની ગણતરી બધાય છે કાપડ, કટલરી, હોઝીઅરી, ઇનામેલવેર, ગ્લાસવેર, ચીનીકામ, અનાજ, ખારદાન, કરીઆણું, તેમજ સરવે જાતનો ગાંધી સામાન, અથ્રેશ અને દેશી પેટન્ટ દવાઓ, ખોરાકી સન્ડીઝ વીગેરે ઠરેક જાતના માલની અદર જે કાંઈ વટાવ વલતર મળે, તેમાંથી કેટલી મુજબ આપે તેના હિસાબે, તથા નોરની રીબેટ, ડ્રોબેક (કાખક), ટાઉનડયુટી તથા વીમાની અદર જેટલી વલતર મળે તેટલી અગર જે નહીં થાય તેને હિસાબે, તથા ગોદી ફી, મુકાદમનો ખર્ચો અને પરચુરણ ખારદાન વીગેરે, થપી કરામણ, ફગની ભરાઈ વીગેરે નહીં કરાય તેના ઉપર, હકશીનો આધાર ગ્રહે છે તે એક બીજાની આપસ આપસની સમજણ મુજબ, ઠરાવ અનુસાર લેવાય અપાય છે આ ઉપરાંત લેણી પડતી રકમ ઉપર વ્યાજ ઠરાવ મુજબ આઠ, દશ કે ખાર આના લીએ અને જમે રકમનું વ્યજ છ આના કે અઠ આના અને ચોમાસાની થડી મોસમમાં ચાર આના આપે તે પણ ઠરાવ નહીં કરાય છે

વળી માલ વેચવા મોકલનારને નાણા બેંકમાં હોય તો માલની રહેવે રસીદ કે સ્ટીમરની બીલ્ટી કે વડાણની સતમી ઉપર તે મલ્યાળા માલ ઉપર ૮૦ ટકા નાણા આડતીએ આપી શકે અને તેની હકશી પોણું ટકો કે ટકો લઈ વ્યાજબી ખર્ચે પ્રમાણિકપણે વેચી આપે વલતર નોર, શાહી, વીગેરેમાં શુ શુ રીવાજ છે ? તે સબધમાં જણાવવાનું જે —

વળતર — કટલરી, ચીનીકામ, ઇનામેલવેર, ગ્લાસવેર, દોરા વિગેરેમાં ટકા ૨), હોઝીઅરીમાં ટકા ૫), મખમલ બનાતમાં ટકા ૪૫, વીલાયતી ધોચેલ કાપડમાં ટકા ૩૫, ચાઈના સીલ્ક, અને જાપાનીસમાં ટકા ૩૫, છત્રીઓમાં ટકા ૫, ગામઠી કાપડ અદરની ગાસડીઓમાં બેટાના ભાવથી ટકા ૩) = તથા રતલના ભાવથી ૦) = બે આના, (સેકડે) તથા ખારદાનમાં ટકો ૧૫ મલે છે તે શિવાય અનાજ, કરીઆણું, ખોરાકીમાં જુરો જુરો નામનો વટાવ એટલે ટકો ૦, ૦૫, ૦૫૫, ૧૫ એમ મળે છે અનાજમાં ઘઉં, ખાજરો, દાળ વિગેરેમાં વટાવ નથી મલતો ચોખામાં ટકો ૦૫ અરધો મલે છે ખાડ મોરસ, જાંબાઈ, બનારસીમાં ટકો ૧) મલે છે, સાકરમાં ટકો ૧) મલે છે કરીઆણામાં વટાવ એકસરખો નથી એટલે કે સોપારી, હીંગ, ફદકડી, લોખાન, સીંદૂર,

અકલગરો, અજમોદ, કમલકાકડી, કાળી મુસળી, કપુર, જવંત્રી, જાયફળ, સાલમ વિગેરે ચીજોમા ટકો ૧૧ મલે છે, જ્યારે ગુલકદ, ગોલોચન, ગંધક જેવામા ટકો ૦૧ અને ખીજ સામાન્ય ચીજો એલચી, કોકમ, કડુ, કરીઆતુ, જીરૂ વીગેરેમા ટકો ૦૧ મલે છે આ સિવાય દલાલી જુદી ચામા ટકો ૦૧૧ અને રોકડામા ૧૧ મલે છે સુતર ગામઠીમા સેકડે = બે આના અને વીલાયતીમા ટકો ૧૧ મલે છે

વટાવ કાપવાની રીત એવી છે કે જે હિસાબ ગણતા માલની જે કીંમત થાય તેને વટાવના ટકાથી ગુણતા જે ગુણાકાર આવે તે વટાવ કાપવાની રીત દોકડા સમજવા અને ૧૦૦ દોકડાનો એક રૂપીઓ અને ૬૧ દોકડાનો આનો લેખાય છે તે મુજબ ગણતા જે આવે તે માલની કીંમતમાથી બાદ કરવું

નોરની રીબેટમાં ભરેલા નોરમાથી લેન્ડીંગ ચાર્જ બાદ જતા બાકી નક્કી (Net) નોર ઉપર કેટલાકમા આશરે સેકડે ૧૦ ટકા અને કેટલાકમા ૮૦ ઉપર અમુક ટકા પાછા મલે છે

શાઈ ગામઠી કાપડની ગાસડીમા દર ગાસડીએ રૂા ૧) એક મલે છે, તેમજ કાપડ અને આ અકબધ માલ દેશાવર ચડે તેની ડ્રાબેક (ડ્રાબક) ઠરાવેલા ટકા મુજબ મજરે મલે છે આ શિવાય **વીમાની** વલતર ટકા ૨૦ થી ૫૦ લેખે મજરે મલે છે

ટાઉનડયુટી (નાકાવેરો) ટાઉનડયુટી તે મ્યુનીસીપાલ ટેક્સ છે એટલે નીચે મુજબ જે ચીજો મુબઈમા આવે તેના ઉપર જણાવેલી વીગતેથી મ્યુનીસીપાલીટી પોતનો કર આકરે છે પરંતુ તે માલને છ માસમા દેશાવર પાછો મોકલવ ના આવે, અગર તેજ માલમા અમુક જથ્થો બહારગામ જાય તો લાંબે દિવસ ટાઉનડયુટી પાછી આપવાને મ્યુનીસીપાલીટી બધાયેલી છે ખાંડની ૧૬ ગુણી અગર તથી વધારે નીકાશ થાય, ચોખા વીગેરેમા અમુક હદરવટ કે જેની હદ ઠરાવી હોય છે તે મુજબ છ માસની અદર બહાર મોકલાય તો તે જગાત પાછી મલે છે દેશાવરવાળાને આ ટાઉનડયુટીનો મોટો લાભ મલે છે કારણકે ઘી, ખાંડ, અનાજ વિગેરે માલ ટાઉનડયુટીવાલોજ જથ્થો આડતીઓ ખરીદીને નિકાશ કરે છે

૪૩-દેશાવરોથી આવતા ઘી, ગોળ, ખાંડ, અનાજ વીગેરે ઉપર મુબઈની મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી લેવાતી ટાઉનડયુટી (૧૯૨૪).

ટાઉનડયુટી કયા કયા માલ ઉપર અને કેટલી લેવાય છે તેની વિગત

ઘણી જાતના અનાજ ઉપર

દર ખાંડીએ

રૂા આ. પા

૦-૬-૦

આટો સઘળી ભતનો

જે અનાજનો આટો
થાય તે અનાજ
ઉપર એ મુદતમા
કર લેવાતો હોય
તેના દર સેકડે
પોણાસો ટકા

દારૂ	દર સરકારી ગેલન ઉપર	૦-૪-૦
ખીર ભતનો દારૂ	" "	૦-૦-૬
ખાડ તથા ગોળ ઉપર	દર હ દરવેટે	૦-૮-૦
ધી ઉપર	દર મુખમના મણે	૦-૧૦-૦
જાખવાના લાકડા	" ખાડીએ	૦-૨-૦

દેહવેના પાટા સિવાયના બાધકામના

લાકડ ઉપર બજારના ભાવ ઉપર

સેકડે ૨૫ ટકા લેવા

આ મુજબ જે ટાઉનડ્યુટી લેવાય છે તે ઉપરની વિગતેથી પાછી મેલવી શકાય છે, જે મેલવતા ચીઠ્ઠી અને ચીઠ્ઠીવાલાનો, તથા ફારમવાલાનો ખરચો બાદ ભય તેટલી રકમ આગરે રૂપીએ આનાથી દોઢ આનો બાદ જઈ બાકીની રકમ મલી શકે છે

ઉપર મુજબની બધી વલતર, વટાવ આડતીઓ મજરે આપે અને વ્યાજબી ખરચખુટણુ આવતો હોય તો બે ટકાથી ઓછી આડતમા કામ કરે નહી, તોજ તેને પરવડી શકે

૪૪-હીંદનું સરકારી જમાતનું ધોરણ સને ૧૯૨૪ નું.

Indian Tariff Schedule 1924

બ્રીટીશ હીંદમા જે જે માલ આયાત થાય તેમજ હીંદમાથી અડગત રૂપે બહાર નીકાશ થાય તેના ઉપર દરવરસે શા પ્રમાણમા ધારીક રેટ અને 'એડવેચો અને શુ' ભાવે જગાત લેવી તે નક્કી કરાય છે સને ૧૯૨૪ ને રેમ" વચ્ચેનો ફરક માટે નીચે મુજબ ભાવો ઉપર આયાત અને નીકાશ થતા માલ ઉપર જગાત લેવાનું તા ૧લી જાનેવારીથી પ્રગટ થયેલ છે

દરેક ચીજ ઉપર કેટલા ટકા જગાત લેવી અને શુ દરે લેવી તે નક્કી કરવાને તેમની કેટલીકના ભાવો મુકરર કરેલા હોય છે જેને (Tariff Rates) કહે છે અને જે ના ભાવ બાધ્યા નથી હોતા તેને (Ad valorem) કહે છે એટલે બજાર ભાવ મુજબ તેટલા

ટકા જગાત ગણવામા આવે છે જેમકે ખાડનો ભાવ રૂા ૧૭-૧૨-૦ બાધયો છે, તે “ ટેરીફ રેઈટ ” અને ખાડની બનાવેલી મીઠાઈનો ભાવ બાધેલ નથી તે “ એડવેલોરમ ” કહેવાય આ બેમા તફાવત એ છે કે જેનો ભાવ “ ટારીફ ” થી નક્કી કરેલ હોય તેની જગાત ગણતા તે મુજબજ લેવામા આવે છે પણ જેનો ભાવ “ બજાર ભાવે એટલે એડવેલોરમ ” મુજબ લેવાય છે તેની જગાત ગણતા કસ્ટમખાતુ જેટલા ટકા જગાત તે ચીજ ઉપર લેવાની હોય તેટલા ટકા મૂળ કીંમતમાથી બાદ કરી પછી જગાત ગણે છે તે જગાત સહેલી રીતે કેમ ગણાય ? તેની રીત પાછળ આપી છે ત્યાં જોઈ લેવું.

કેટલીક વસ્તુઓની જગાત લેવામા આવતી નથી જેવીકે—

ખીનકેળવાયેલા ચામડા, હોખસ, કાચી ખનીજ ધાતુઓ, જગાતમાથી બાજત રાખવામા કે, ઊન, હાડકા, ખાતરો, અનેક જાતના રસાયણીક ખાતરો, આવેલી વસ્તુઓ વગર જડેલા અને કટ નહી કરેલા હીંગ તથા મોતી, હીંદના દેશીરાજ્યમાથી અગ્રેજી હદમા આવતા તેલી ખીઆ કાગળ બનાવવા માટે ચીથરા કે લાકડાનો માવો, દવા તરીકે વપરાતી કવીનાઈન, સીકેનાની છાલ કે પ્લેગની દવા, કેટલીક જાતના ખેતરના હુથી આરો અને ઓબરો, ડેરીમા વપરાતા કેટલીક જાતના સચાઓ, તેલના ઘાણા શેરડી પીલવાના કે ખાડ ગોળ બનાવવાના સચા અને પવન ચક્કીઓ, નીકલ, ત્રાબુ કે કાસાના ચાલુ સરકારી સીક્કાઓ, સોનુ અને ચાદીનો લગડી અને સીક્કાઓ, જુના શણના કોથળાઓ, વેપારી કેટલોગો કે જાહેર બજારના સફકયુલરો જે પેકેટ, બુક અગર પાર્સલ પોસ્ટથી આયાત થયેલા હોય તે, ચોપડીઓ અને નકશાઓ, જીવતા પ્રાણીઓ, જુના સીકકા, નમુના કે ચાદ જે જાહેરખજાના ઉપયોગ માટે આણવામા આવેલા હોય તથા વિદ્યાકળા કે શિક્ષકળા વીગેરેના પીકચર્સ કે નમુના હોય તે, દાકતરી જેવા ધંધાવાળાઓ પોતાના ધધાને અંગે વાપરતા હુથીઆરો પોતાની મુસાફરી દરમ્યાન બગાજમા સાથે લાવેલ હોય તે અને સરકારી અમલદારથી પોતાને માટે વપરાતો પોશાક તથા હુથીઆર કે દારૂગોળો સરકારી ઉપયોગ માટે લાવવામા આવે તે, કાચુ રણર અને નયુ (કાંઈ પણ બનાવટ વગરનું) અખરખ

વળી કેટલીક ચીજોના ઉપર ખાસ કરીને ઓછી જગાત રાખવામા આવી છે જેવી કે છાપખાના અને છાપવાની ચીજો ઉપર કીંમત ઉપર રાા ટકા જગાત લેવામા આવે છે. વહાણ અને ખારકસોના તથા રેલ્વે માટેનો લોખંડી સામાન ઉપર ૧૦ ટકા જગાત રાખવામા આવી છે. જ્યારે દીવાસળી ઉપર જગાત ભારે છે.

આયાત થતા માલ ઉપરની જગાતના દર અને ભાવ
Import Tariff

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગાત કેટલી ?
ખાંડે, સાકર, ગોળ		રૂા આ પા	
ખ ડની બનાવેલી મીઠાડ		કીંમત ઉપર	૩૦ ટકા સેકડે
ખાંડ દાણાદાર કે સુવાળી જે			
૮ ડચ સ્ટાડડથી ઓછી ન			
હોય તે ઉપર			
બાવાઈ ૨૩ ડચ સ્ટાડડની	હ દરવેટ	૧૭ ૧૨ ૦	૨૫ ટકા
„ ૧૬ થી ૨૨ „	„	૧૫ ૧૨ ૦	„
„ ૧૫ ડચ „	„	૧૫-૪-૦	„
બાપાન અગર ફાર્મોસાની	„	૧૬ ૧૨ ૦	„
હોગફોગની ચીનાઈ	„	૧૬ ૧૨ ૦	„
ધલ્લપની	„	૧૮-૧૨ ૦	„
મોરીમની	„	૧૬-૪-૦	„
ગમે તે દેશની ચેરડીની બનાવેલી	„	૧૬-૪-૦	„
ખાંડ ખીટ રૂટની	„	૧૭-૧૨-૦	„
સાકર	„	૨૫-૦-૦	„
ગોળ	„	૪-૦-૦	„
ચા કાફી			
ચા કાળી	સ્તલ	૦-૧૨ ૦	૧૫ ટકા
„ ઓન (લીલી)	„	૧-૦-૦	„
કાફી	હ દરવેટ	૩૬-૦-૦	„
તમાકુ સીગાર			
તમાકુ સાદી	સ્તલ	-	રૂ. ૧-૦-૦
„ તૈયાર સુધારેલ	„		૨-૪-૦
સીગાર-સીગારેટ	„	કીંમત ઉપર	૭૫ ટકા
મીઠું.			
મીઠું	૮૨ સ્તલના મણ		૨-૮-૦
મીઠાવાળા મછીઆ	„		૦-૧૫ ૦

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગાત કેટલી
અનાજ દાખ વિગેરે ઘાંટો તેલબીઆં જે દેશી રાજ્યમાથી અ ગ્રેણ હદમા આવે તેની જગાત માફ છે પરતુ તે સિવાયના બીયાની,,		૩ આ પા કી મત ઉપર ,, ,,	૨૧૧ ટકા ૧૫ ટકા ,,
મેવો, તથા વસાણું.			
બદામ ફેતરા વિનાની	હદરવેટ	૬૫-૦-૦	૧૫ ટકા સે કડે
,, ફેતરાવાળી	,,	૧૪-૦-૦	,,
,, કાગદી ધરાની	,,	૮૦-૦-૦	,,
,, બીણ કોઈ ભત	,,	કી મત ઉપર	,,
કાળુ	,,	૨૨-૦-૦	,,
નાળીએર વલંદા બેટોના	હજારે	૧૨૦-૦-૦	,,
,, માલદીવના	,,	૩૬-૦-૦	,,
,, ગમે તે સ્થળના	,,	૫૫-૦-૦	,,
કોપરાં	હદરવેટ	૨૦-૦-૦	,,
ખીસમીસ	,,	૩૫-૦-૦	,,
ખારેક સુકી	,,	૮-૦-૦	,,
ખજુર વાડીઆ	,,	૬-૦-૦	,,
,, ડબા-ટીન	,,	૧૦-૦-૦	,,
લસણ	,,	૭-૮-૦	,,
પીસ્તાં	,,	૬૦-૦-૦	,,
દ્રાક્ષ ધરાની	,,	૧૫-૦-૦	,,
,, બીણ ભત	,,	કીમત ઉપર	,,
ગમે તે ભતનો બીજો મેવો- સુકો કે લીલો		,,	,,
ખોરાકી, ગ ધીઆણુ તથા કરીઆણુ			
સરકાના પીપ		કીમત ઉપર	૨૧૧ ટકા
મસકો	રતલ	૨-૦-૦	૧૫ ટકા
સાબુચોખા (આખા) (તાપીઆ)	હદરવેટ	૧૭-૦-૦	,,
,, (લોટ)	,,	૧૩-૦-૦	,,

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો સુકરર કરેલો ભાવ	જગ્યાત કેટલી ?
		૩૧ ૩૨ ૩૩	
ચીનાઈ સરખાત	છ મોટી અગર		
	બાર નાની બાટલી	૬-૦-૦	૧૫ ટકા
કોકમ	હાલવેટ	૭-૦-૦	"
ભુસો વિગેરે ઘાસચારાની ચીજ		કીમત ઉપર	૨૧૧ ટકા
સેવ લોટની ચીનાઈ	હાલવેટ	૩૦-૦-૦	૧૫ ટકા
" વટાણાની "	"	૩૪-૦-૦	"
" ચોખાની "	"	૧૮-૦-૦	"
તાડી ચીનાઈ	"	૨૭-૦-૦	"
પરચુરણ ગાંધી ખેરાકી		કીમત ઉપર	"
કેસર ચોખ્ખું	રતલ	૮૫-૦-૦	"
સોપારી ગોવાઈ	હાલવેટ	૧૫-૦-૦	"
" મલાયાની	"	૧૪-૦-૦	"
" શેફલી કતરી	"	૨૨-૮-૦	"
" શીલોની આખી	"	૧૫-૮-૦	"
" " કાચી, કટકા	"	૩૦-૦-૦	"
" તડકે પાકેલી			
" બીજી ગમે તે બાતની		કીમત ઉપર	"
મરચા સુકા	હાલવેટ	૨૫-૦-૦	"
લવંગ	"	૬૫-૦-૦	"
" ટોપા ખરેલા	"	૧૬-૦-૦	"
" ની ડાહડી, ટોપા	"	૬-૦-૦	"
નરલવીંગ (બી)	"	૨૦-૦-૦	"
સુઠ	"	૩૫-૦-૦	"
બાવત્રી	રતલ	૧-૦-૦	"
બાયફળ	"	૦-૭-૦	"
" ટોપાવાળા	"	૦-૫-૦	"
મરી કાળા	હાલવેટ	૨૭-૦-૦	"
" સફેદ	"	૫૬-૦-૦	"
આ શિવાયનો તેમનો		કી મત ઉપર	"
કાથો ગઠા ટીકડી	"	૨૭-૦-૦	"
નવસાર	"	૩૮-૦-૦	"
ગુદર આરબી	"	૨૫-૦-૦	"
લોખાન ધુપ	"	૧૫-૦-૦	"

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગત કેટલી ?
રગતખોર (લાખ) (Myih)	હ દરવેટ	૪૫-૦-૦	૧૫ ટકા
રાળ	,	૧૬-૦-૦	"
મીણુ (વનસ્પતિમાથી બનાવેલ)	,	૬૦-૦-૦	"
" (ચરખીમાથી બનાવેલ તે,			
તથા ચરખી અને સ્ટીમરીન		કીમત ઉપર	"
ગઉલા	હ દરવેટ	૫૦-૦-૦	"
કપુરકાયલી	હ દરવેટ	૭૫-૦-૦	"
ચુલાખના કુલ (મુકા)	હ દરવેટ	૧૬-૦-૦	"
ચુલાખજળ	સરકારી ગેલન	૫-૦-૦	"
ખીજ કોઈ મુગધી વસ્તુ		કીમત ઉપર	"
પરચુરણ			
કેલસા કાયલા અને પેટ ટ બળતણ	ટન		૦-૮-૦
લાકડા બળતણ		કીમત ઉપર	૨૧ ટકા સેકડે
ઈમાગતી લાકડું		કીમત ઉપર	૧૫ ટકા ,
નેતર		કીમત ઉપર	"
કચકડું	રતલ	૭-૦-૦	"
કાચખાના નખ	રતલ	૨-૪-૦	"
નખલા	હ દરવેટ	૧૩૦-૦-૦	"
કોડી સાધારણ (બમર)	હ દરવેટ	૭-૮-૦	"
" પીળી ડાચી	હ દરવેટ	૮-૮-૦	"
" માલદીવની	હ દરવેટ	૧૦-૦-૦	"
" શ ખલી-લા	હ દરવેટ	૧૪૦-૦-૦	"
મોતીની ચકચકતી છીપો	હ દરવેટ	૧૮-૦-૦	"
હાથીદાત			
મધ્યભાગ, છેવટનો ભાગ જે પોલો નહોતો તે ૧૦ રતલ કરતા વધુ થાય તે મુજબ ભાવ તથા આ શિવાયના કટકા ૨૦ રતલ કરતા વધુ થાય તેના ભાવ	હ દરવેટ	૮૭૫-૦-૦	૧૫ ટકા

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગ્યાત કેટલી ?
		૩૧. જા ૫૧	
ઉપરની વીંગત મુજબ ઝોંછા તોલના માલના ભાવ	હરરવેટ	૭૫૦-૦-૦	૧૫ ટકા
,, કેટકા ૧૦ રતલ કરતા ઝોંછા હોય	,,	૪૭૫-૦-૦	,,
હાથીની કાઠો	,,	૩૦૦-૦-૦	,,
હાથીકાતની બનાવટ	,,	કીમત ઉપર	૩૦ ટકા
જવેરાત		કીમત ઉપર	,,
હીરા કટ કરેલા પણ (નહીં બેસાડેલા)		કીમત ઉપર	૧૫ ટકા
પોશાક-હેસા છુટ-થુ. (સરકારી નોકરમે પહેરવા માટે લાવેલ હોય તે માફ)		,,	,,
હથીઆર-દાફગોળા રીવોલ્વર બદુક (સરકારી ખાતા સિવાય)		,,	૩૦ ટકા
દેશના કીનારા ઉપર ફરવા માટે વહાણ, મછવા, રટીમર, લોંચ અગર તેનો સામાન ગાડીઓ, રીક્ષા, બચ્ચાઓ માટેની ગાડીઓ, અને મોટર ખટારા વિગેરે		,,	૧૦ ટકા
વીજળીનો સામાન જેવી કે સ્વીચીઝ ફ્યુઝનો સામાન વિગેરે મોટરકાર, મોટર સાઇકલ, બાઇ-સીકલ, ત્રાઇસીકલ વીગેરે અને તેના ભાગો		,,	૩૦ ટકા
મોટર અને મોટર હોરીઝન્ટલ ન્યુમેટીક રબરટાયરો અને ટયુબ વીમાન, વીમાનના એ જન રબરની બીજી બનાવટો (ઉપર શીવાયની)		કીમત ઉપર	,,
		કીમત ઉપર	૨૧ ટકા
		કીમત ઉપર	૧૫ ટકા
પ્રશીઝ એન્ડ પ્રમ સીમેન્ટ (પોર્ટલેન્ડ)	હરરવેટ	૩-૦-૦	,,
મકાન બાંધવાનો સામાન લાદી, ઇટો, એસફાલ્ટ વગરે		કીમત ઉપર	,,

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો સુકરર કરેલો ભાવ	જગાત કેટલી ?
ચીનાઈ માટી (ચાઈના કંચે)	ટન	૮૫-૦-૦	૧૫ ટકા
દોરડા કાથા વિગેરેના		કી મત ઉપર	"
આતશખાણની ચીજો		કી મત ઉપર	૩૦ ટકા
પ્રીક્ષ્મો (સીનેમાની) નવી અગર બુની	કુટના	૦-૪-૦	૧૫ ટકા
ચટાઈ, સાદડી, ગાલીચા		કી મત ઉપર	"
જોઈલ કલોથ વિગેરે			
પાલીસની વસ્તુઓ અને તેની મેળવણીઓ		"	"
ડામર અને ટાર	હંદરવેટ	૭-૦-૦ થી	"
પ્રીંટ, એનગ્રેવીંગ અને ફોટો આફનો સામાન		૨૦-૦-૦ સુધી	"
તમાકુ શિવાયની બીડી પીના રાઓ માટેની વસ્તુઓ		કી મત ઉપર	૩૦ ટકા
રમકડા, પાના, અને રમતની તેવી ચીજો		"	૧૫ ટકા
પરવળા		"	"
છત્રી તથા તેનો સામાન		"	૧૫ ટકા
પથ્થર કે આરસપહાણ અને તેની બનાવટો		"	"
સાબુ ટોઇલેટ વિગેરે		"	"
સ્ટાસ અને ફરીના		"	"
મીણબત્તી		"	"
દીવાસળી		"	"
એક બાકસમા ૧૦૦ કરતા વધારે કાઠી ન હોય તેવા	એક બાકસમા ૧૦૦ કરતા વધારે કાઠી ન હોય તેવા	બાકસના એક ટુસ ઉપર	૧-૮-૦
પણ એકસો ૧૦૦ ઉપર વધારે કાઠી હોય તેવા		" "	૦-૬-૦
ટપાલ માર્ફેતે આયાત કીધેલી સુદા બીજી બધી ચીજો		કી મત ઉપર	૧૫ ટકા

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગત કેટલો ?
તેલો		રૂ આ પા	
આસતેલ અને મોટરનું તેલ, તથા ખનીજ બીજાં તેલો જે ૧૦૦ ડીઝી ફેરનહીટની હેઠલના ફ્લેસીંગ પોઇન્ટવાળા હોય તેના બેચીંગ ઓઇલ	સરકારી ગેલન ટન	૧૨૫-૦-૦	૦-૨-૬ ૭૫ ટકા
ખનીજ તેલ જે ૧૫૦ ડીઝીના પાવરના હોય અને જે બળતણ અથવા સુખ શાંતિના કામ શિવાય બીજા કોઈ કામમાં વાપરી ન શકાય તે ઉપર કોપરેલ	ટન હંદરવેટ ગેલન	૬૫-૦-૦ ૩૦-૦-૦ ૪-૮-૦	," ૧૫ ટકા ,"
રંગ-તેલો			
ટરપીનટાઇન વર્મીલીઓન	સરકારી ગેલન ૬૦ બ'હલની પેટી	૬-૮-૦ ૨૦૦-૦-૦	૧૫ ટકા ,"
એલીજરાઇન, રંગ મુકો ૪૦ ટકાની અંદરનો	રતલ	૧-૧૨-૦	,"
„ ૪૦ થી વધુ પણ ૫૦ ટકાની અંદરનો	„	૨-૦-૦	„
„ ૫૦ થી વધુ પણ ૬૦ ટકાની અંદરનો	„	૨-૪-૦	„
„ ૬૦ થી ૭૦ ટકાની અંદ- રનો	„	૨-૮-૦	„
„ ૭૦ થી ૮૦ ટકાની અંદ- રનો	„	૨ ૧૨ ૦	„
„ ૮૦ ટકા સુધીનો	„	૩-૪-૦	„
„ (મોઇસ્ટ) ભીનાશવાળા ૧૦ ટકા સુધીના	„	૦-૮-૦	„
„ ૧૦ થી વધુ પણ ૧૬ ટકા સુધીના	„	૦-૧૦-૦	„
„ ૧૬ થી ૨૦ ટકા સુધીનો	„	૦ ૧૨-૦	„
„ વીશ ટકા ઉપરનો	„	૧-૪-૦	„

ચીજનું નામ.	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગાત કેટલી ?
એનીલાઇઝ રંગ મોઇસ્ટ	રતલ	રૂા આ પા- ૨-૪-૦	૧૫ ટકા
" કાગો ગધરપ્રીઓ	"	૦ ૧૨-૦	"
" કાગો રેડ	"	૧-૪-૦	"
" સુકો ગમે તે ભાત	"	૨-૮-૦	"
કીરમજ	"	૦ ૧૪ ૦	"
પીપ્પી માટી, ગેરૂ	હંદરવેટ	૨-૦-૦	"
આવકની છાલ	હંદરવેટ	૪-૮-૦	"
માયા-હરડા (Gallnuts)	"	૩૫-૦-૦	"
રંગવા માટેના બીજા રંગો કે ચીત્રકામની તેવી ચીજો	હંદરવેટ	કીમત ઉપર ૨૭-૦-૦	"
(Lead) (લેડ) લાલ સુકો	"	૩૫ ૦-૦	"
" અફેત "	"	૪૫-૦-૦	"
(Zinc) (ઝીંક) અફેત "	"		"
કાચ અને ચીનીમીની કામ			
કાચ અને કાચની ચીજો લેકર વેર ચીનાઇ વાસણુ વિગેરે	સુસના	કીમત ઉપર ૪૫-૦-૦	"
સોડાની બાટલી ૮ ઓંસ સુધીની	"	૫૫-૦-૦	"
સોડાની " ૮ ઓંસ ઉપરની	"	કીમત ઉપર	"
કાચના કીડીયાં અને ખોટાં માટી			૩૦ ટકા
કાચની બંગડીઓ			
(ચીનાઇ) અપટી	૧૦૦ નોડી	૨-૦-૦	"
ભડી અને ફેન્સી બ્રેસલેટ	"	૪-૦-૦	"
બધી ભાતની રાજવરખ	"	૬-૦-૦	"
(ભપાની)			"
રેશમી, સાદી, ફેન્સી (રંગીન)	૬૦૦ નોડી	૦-૨-૦	"
સોનેરી કડા (ગોલભાલા)	"	૦-૪-૬	"
(વીલાયતી)			"
માણેકીઆ અને આર્નેટ રંગની શિવાયની	"	૦-૧૪-૦.	"
ફેન્સી ગીલીટવાળી જેવી કે ચાહ		૦-૫-૦	"
તેરા, આલમદાર, ફુલવાળી વિગેરે		૧-૬-૦	"

ચીજનું નામ.	કયા વજન ઉપર	તેનો ચુકરર કરેલો ભાવ	જગાત કેટલી ?
પાસા પુલની પાતળી અને પાલીસવાળી		૩ આ પા	
રાણીદરબારની સાદી અરીસાવાળી		૧-૦-૦	૩૦ ટકા
આ શિનાયની		૦-૧૪-૦	"
બંગડીઓ (સોલ્યુલોઇડની)		કીમત ઉપર	"
સાદી, ચપટી (કીનાર વગરની)	દળન ભેડી	૨-૪-૦	૧૫ ટકા
રબરની રીંગ	"	૦-૮-૦	"
બીજી હરકોઇ ભતની		કીમત ઉપર	"
ચામડાં—લેધરની બનાવટની ચીજો		કીમત ઉપર	"
છાપખાનાનો સામાન જેવો કે પ્રેસ શાહી, ટાઇપ વિગેરે વિગેરે પ્રીન્ટીંગ અને લીથોગ્રાફીક ચીજો	"	"	૨૫ ટકા
કાગળો અને સ્ટેશનરી			
કાગળો, કાપીભુક, કેલેડરો કાર્ડ બોર્ડ સ્ટેશનરી વિગેરે વિગેરે		કીમત ઉપર	૧૫ ટકા
જુના છાપા-ગાસડી કે પેટીમા આવે છે તે	હંદરવેટ	૮-૦-૦	"
છાપખાનાના કાગળો ચ્લેઝડ અને અનગ્લેડ (લીસ) અડબચડા	રતલ	૦-૨-૬	"
છાપવાના કાગળો		૦-૬-૬	"
રીઅલ આર્ટ	"	૦-૬-૬	"
ઇમીટેશન આર્ટ, આર્થવરી પ્રીનીય, મશીન પ્રીનીય, સ્ટીસીઓ એટીક			
સુપર કેલેડર, પોસ્ટર, લીથો, કવર ચેપર વિગેરે	"	૦-૪-૩	"
બીજી ભતના અને ટીસ્યુ ચેપર સફેત રંગીન		કીમત ઉપર	"
પેકીંગ કરવાના અને બાંધવાના કાગળો	"	૦-૨-૩	"
" મનીલા, ઇમીટેશન કેક્ટ વીગેરે	"	૦-૩-૩	"
બાંધવાના કાગળો-બેક, બોન્ડ વીગેરે	"	૦-૬-૬	"

ચીજોનું નામ.	કયા વજન ઉપર	તેનો સુકરર કરેલો ભાવ	જગાત કેટલી ?
		રૂ આ પા	
કીમલાઈન અને વોવ	રતલ	૦-૪-૬	૧૫ ટકા
ચુઠાના કાગળો	હંદરવેટના	૮-૮-૦	"
(રસાયણીક અને રગવાના) કેમી			
કલ્હ હૂસ અને દવાઓ			
બ્લીચીંગ પાઉડર	"	૧૨-૮-૦	"
કાબોઇડ ઓફ કેલ્શયમ	"	૨૨-૦-૦	"
કાર્બોનેટ ઓફ આમોનીઆ	"	૪૦-૦-૦	"
પેપરમીટ ફીસ્ટલ્સ	રતલ	૨૩-૦-૦	"
સીલીકેટ ઓફ સોડા (મવાહી)	હંદરવેટ	૧૧-૮-૦	"
સોડા બાઇ કાર્બોનેટ	"	૧૦-૮-૦	"
ક્રોસ્ટીક સોડા (ખડા)	"	૧૭-૮-૦	"
" (પાઉડર)	"	૨૩-૦-૦	"
સોડા ફીસ્ટલ્સ	"	૮-૦-૦	"
સલ્ફેટ ઓફ કોપર	"	૨૪-૦-૦	"
સલ્ફર (ગધક)	"	૬-૦-૦	"
(આલ્કલી) સાલ્પાટર	"	૩-૮-૦	"
ફટકડી (ચાકા)	"	૧૦-૦-૦	"
હીરાકશી (કોપરઝીન)	"	૫-૦-૦	૨૫ ટકા
નવસારના (ક્ષાર)	"	૩૫-૦-૦	૧૫ ટકા
સોમલખાર	"	૮૫-૦-૦	"
એળીઓ (લાકડા)	"	કીંમત ઉપર	"
અફીણ	૮૦ તોલાના શેરના	૨૪-૦-૦	અથવા કીંમત ઉપર ૧૫ ટકા
કલુલો (નામૂળીઆ)	હંદરવેટ	૧૦-૦-૦	"
હીંગ	"	૧૦૦-૦-૦	"
" હલકી (બાધો)	"	૩૮-૦-૦	"
વાસલોચન (વાસકપુર)	રતલ	૦-૧-૦	"
કપુર (ભુકો નહી) ગ્રાટીઓ	"	૨ ૧૨-૦	"
કપુરનો ભુકો (બાપાની)	"	૨-૧૨-૦	"
કપુર હોગકોગ અને ચીનાઇ	"	૨-૪-૦	"

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગ્યાત કેટલી ?
		૩૧ આ. ૫૧	
ચોખચીની ચીનાઈ મુળીઆ) સાદા	હરવેટ	૨૦-૦-૦	૧૫ ટકા
” છોલેલા	”	૩૦-૦-૦	”
કુલીજન (ચીનાઈ) (Galangal)	”	૧૨-૮-૦	”
ચીનીકબાલા (Cubebs)	”	૧૫૦-૦-૦	”
સાલમ (Salep)	”	૨૫૦-૦-૦	”
સેલારસ (Storax)	હરવેટ	૫૦-૦-૦	”
બીજી હવાઓ કે ઘેનકારક આપથે.		કી મત ઉપર	”
રેશમનો કચરો અને રેશમ			
કેશીટા સુદા	રતલ	૧૨-૦-૦	”
(કાચુ) રેશમ બોખારા (પીળુ)			
શાધાઈ	”	૮-૦-૦	”
” ઇન્ડો ચાઇનાથી			
અને ચીનના			
બીજા ભાગ			
માથી (શાધાઈ			
સિવાયના) ભા-			
ગમાથી જે પીળુ			
આવે છે તેના	”	૮ થી ૬ રૂપીઆ	”
” ઇશનશીયામ વીગે-		બુગ બુગા ભાવ	
રેથી કાચુ આવે છે	”	૩૧ ૫ થા ૧૦	
તે તથા વેસ્ટ વીગેરે		સુધીના	”
મુતર		કીમત ઉપર	૫ ટકા
શીવવા અને ગુથવાના દોરા			
સિવાયના દોરાનું મુતરાઉ,			
હોળઅરી, ફલેક્ષની બનાવટો,			
રેશમી સિવાયની હેબરડેશરી			
અને મીલીનરી (સીઆનો			
પોશાક) તેમજ શણ કે હેમ્પનું			
બનાવેલ કાપડ		”	૧૫ ટકા
રેશમી મુતર અને રેશમ, ગરમ			
મુતર, ગુથવાનું ઊત વીગેરે		”	”

ચીજનું નામ.	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગત કેટલી ?
કાપડ રેશમી (અને રેશમની બીજી બનાવટો)		રૂ. આ પા	
બાપાની પાજ વિગેરે	રતલ ઉપર	૨૮-૦-૦	૩૦ ટકા
„ સાટીન „	„	૩૩-૦-૦	„
„ ટવીલ બધી જાત	„	૨૮-૦-૦	„
„ જરીનું કાપડ	„	૩૭-૦-૦	„
„ ફેન્સી કોળી કેપ, ગાંઝ, ચીરમીન વીગેરે	„	૪૨-૦-૦	„
„ ભરતદામ સાડી	„	૫૨-૦-૦	„
„ ગજીફરાક, મોબા, શાલ	„	૪૮-૦-૦	„
„ રૂમાલ વિગેરે હોઝયરી	„	૧૬-૦-૦	„
બાપાની સુતરાઉ અને રેશમી મીકરડ ભરેલી સાટીન રતલના	„	૮-૦-૦	„
બાપાની સુતરાઉ અને રેશમી મીકરડ સાદી સાટીન રતલના	„	૨૮-૦-૦	„
બાપાની સુતરાઉ અને રેશમી મીકરડ હોઝયરીખર રતલના	„	૧૪-૦-૦	„
બાપાની સુતરાઉ અને રેશમી મીકરડ ફેટા અને પટકા	„	૨૨-૦-૦	„
ચીનાઈ ગાંઝ, કેપ, અને પાજ	„	૩૧-૦-૦	„
„ સાટીન અને ફેન્સી ખર	„		
કાપડ સુતરાઉ		કીમત ઉપર	૧૧ ટકા
તેની જાતો નીચે મુજબ ભાવ સહીત આપી છે			
(તા ૧૩ ૧૯૨૩ ના સુધારેનાર મુજબ)			
આઢર, સાદી તથા પા ઇચ સુધીની બોરડરવાળી	„	૧-૪-૦	
ઠગરી અને ખાદીનું કાપડ	„	૦-૧૫-૦	કોરૂ કાપડ,
ઘોતી, ચોલા, હુપેટા, લુગી, સુમચા વિગેરે પા ઇચની બોરડરના	„	૧-૬-૦	સાદું અથવા બોરડરવાળું

શ્રીજનુ નામ	ક્યાં વર્તન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જ્યાં કટલો ?
ઉપરનો માલ આ લી પાણી	સ્તલ ઉપર	૧-૮-૦	
પાણીથી બિ-હોય	"	૧-૮-૦	
ટીકલોથ, શર્ટીંગ લોગકલોથ	"	૧-૫-૦	કાંડ, કાપડ, સાડા અથવા બોરસવળી
સીટીન અર્ધા ઇંચ મુઘીની કોરન	"	૧-૪-૦	
ડ્રીલ, અને સાદી	"	૦-૧૫ ૦	
ફેટ	"	૧-૫-૦	
પાતલ અને સારી પાણીથીયની કીનારીની	"	૧-૫-૦	
પ્રીન્ટર સહલાપાટ અને ભાગવત	"	૧-૫-૦	
શર્ટીંગ, ટવીલ વખર ઘોષેલી	"	૧-૫-૦	
તથુ સહ અને કીમીસરીઅટ કાપડ	"	૧-૨-૦	
જગબારી કાપડ	"	૧-૪-૦	

(ઉપલા માલમા કાજ પાએલા કેરા માલની કીમત ત્રણ પાઈ વધારે ગણવામા આવશે)

રંગેલો અને છાપેલો માલ.

ઓછાડ, ચાદર અને ટેબલકલોથ અર્ધા ઇંચની કીનારીવાળા	સ્તલ ઉપર	૧-૭-૦
બેઠકવર, ટેબલકલોથ, ટવાલના અથવા સાદા ચાદરો, ઓછાડ રંગીન અગર સફેદ	"	૧-૮-૦
બેઠ ટીકીંગ, ડ્રીલ અને સાદી	"	૧-૫-૦
ચેક ગુમચા અને ચેકચોલા	"	૧-૮-૦
ચોલી અને સાડીઓ રંગીન	"	૧-૧૧ ૦
હર્ટીંગ કલોથ, થાણાડીલ થાણા-ચેક વીગેરે	"	૧-૭-૦
ડ્રીલ લીટીવાળુ	"	૧-૪-૦
ડ્રીલચેક, ફલેનેલ પેટર્ન	"	૧-૭-૦
નેપકીન કેરા, આકરચેક નેપ કીન ધોએલા	"	૧-૧૦ ૦
ડ્રીલ રંગીન, ફલેનેલ સુરતી, સુસી ઓરડીનરી કેર	"	૧-૬-૦
લુગી કેરી, શર્ટીંગટવીલ ધોષેલી,	"	૧-૮-૦

ચીજનું નામ.	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગત કેટલી ?
		રૂ આ પા	
દુધાલ ટરકીશ કેરા	રતલ ઉપર	૧-૧૦-૦	
ધોચેલા	"	૧-૧૩-૦	
ઈંગ્લીશ પેટર્ન ચેક ગ્રાઝનર અને કોર્ટીંગ	"	૧-૧૨-૦	
ફેન્સી ચેક રંગીન	"	૧-૧૦-૦	
ફેન્ટા	"	૧-૧૨-૦	
લુગી રંગીન	"	૧-૧૧-૦	
મુસી ચેક ઈંગ્લીશ તથા રંગીન	"	૧-૧૦-૦	
તળુતુ કાપડ (ટીકલોથ) ખદ્યુ લાલ આખી	"	૧-૩-૦	
દુધાલ નળીવાળા તથા કેરા	"	૧-૫-૦	
" ધોચેલા	"	૧-૮-૦	
ઝાફર કલોથ	"	૧-૬-૦	
" ચેક	"	૧-૭-૦	

ઉપલા માલમા રેશમી કીનારીવાલા માલની જગત કી મત ઉપર લેવામા આવશે

ચીજનું નામ	તેનો મુકરર કુરેલો ભાવ	જગત કેટલી ?
લોખંડી સામાન, ઓળરો, અને કટલરી ચીજો.	રૂા આ પા	
ઘડીઆળ અને તેનો સામાન	કીમત ઉપર	૩૦ ટકા
સામાન્ય કટલરી (પ્લેટ કીધા સિવાયની કટલરી)	"	૧૫ ટકા
મશીનરી, જેવી કે બોઈલર્સ, એન્જીન્સ, જે છુટી આવી અત્રે ગોઠવાય અને વીજળી વરાળ કે ગેસથી ચાલે તે અને તેના ભાગો	"	૨૫ ટકા
માણસ અથવા જનવરના બળથી ચાલતા મશીનો અને તેના ભાગો	"	૧૫ ટકા
લોખંડી સામાન અને હુથીઆરો જેની વીગત ન જણાવેલ હોય તેની	"	૧૫ "
વાજાત્રો, વાજા વિગેરે વગાડવાના યત્રો	"	૩૦ ટકા
લોખંડી વાસણ, ડબા, ફોલ ટ્રાસા કે પડધમ જેવી ચીજોની જુદી જુદી નક્કી રહેલી કીમત ઉપર	"	૧૫ ટકા
તાર માટેના યત્રો અને સામાન જે રેલ્વે કંપનીઓ આયાત કરે તે	"	૧૦ ટકા
લોખંડનો જુદો જુદો જાતનો ખર, જેવો કે સળીઆ, ભારોટો અને ચાલકા, લોખંડી દોરડા, સ્ટીમરની બી હડીઓ અને નાગરો, બોલ્ટસ અને નટસ, ખીલા, રીવેટ, વોશર્સ પાઇપ્સ, ટયુબ્સ, ફેરોગ્રેટો ગાલ્વેનાઇઝડ પતરા, એ દરેકની (લોહનો Iron) નો અને પોલાહનો (Steel) નો જુદો જુદો ભાવ) કીમત હરવેટ અને ટન ઉપર નક્કી કરાયેલ છે તેના ઉપર	"	"
રેલ્વેનો સામાન જેવો કે પુલ બાંધવાના સ્લોપરો, પુલો, બ્રેકનો, ડબાઓનો સામાન, સીંગલો, વેગન્સ, ટ્રકસ, કેઈન્સ (માલ ચડાવવાના ઉટકા અને ચારીઓ) તથા એવોજ બીજો સામાન જે રેલ્વે માટે મંગાવવામાં આવે તે ઉપર	"	"
જુનું લોખંડ અથવા પોલાહ	"	"
હાર્ડવેર, આયર્ન મોગરી અને બીજા બધા ઓળરો બીજા બધા ઓળરો	"	૧૫ ટકા
ફરનીચર, કેબીનેટ અને લાકડાની બનાવેલી બધી ચીજો	"	"

ચીજીનું નામ.	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કચેલો ભાવ	જગાત કેટલી ?
શા મા પા			
ધાતુઓ.			
સોના ચાંદીના તાર, બનાવેલા	રતલ	કીંમત ઉપર	૩૦ ટકા
ઘાટ તથા બનાવેલા પતરા વિગેરે		૦-૧૫ ૦	૧૫ ટકા
એલ્યુમીનમ ગોળ બાધા		૦-૧૪ ૦	"
" પતરાં	"		"
પીતલ.			
પતરા રતલી ચરસ	હાંફરવેલ	૬૦૦-૦-૦	"
" " ગોળા બાધાના		કી મત ઉપર	"
પીતલનો ચાળો તથા બીજી બત		"	"
બુલુ પીતલ		૩૦૦-૦-૦	"
ત્રાંબુ			
પતરા	"	૬૫૦-૦-૦	"
બુલુ ત્રાંબુ	"	૩૬-૦-૦	"
ત્રાબાના ગચીઆં લાટુ, પાટલા	"	૫૫૦-૦-૦	"
ત્રાબાનો વાળો તથા બીજી	રતલ	કીંમત ઉપર	"
પરચુરબ ચીનો		"	"
જર્મન સીલ્કર જસત		"	"
પારો	હાંફરવેલ	૨-૪-૦	"
કેલક (પાટલા)		૧૫૦-૦-૦	"
" ચુચળી વિગેરે		કી મત ઉપર	"

જગાત ગણવાની રીત

હીંદમાં કસ્ટર્મ ખાતામાં જે જગાનો પરદેશથી આવતા માત્ર ઉપર લેવાય છે તેના દરોનું ધોરણ જુદું જુદું છે એટલે સુતર ઉપર જગાતના હિસાબ ગણવાની પાયા ટકા લોખંડ ઉપર ૧૦ ૦/૦ એમ જુદા જુદા માલ સહેલી રીત ઉપર જુદા જુદા ધોરણ મુજબ કોઈમા ૧૧ ૦/૦ ટકા, કોઈમા ૧૫ ૦/૦, અને કોઈમા ૩૦ ૦/૦ ની છે હવે તે જગાત કેમ ગણવામાં આવે છે તેની એક ટુકડો અને સાદી રીત નીચે મુજબ વેપારીઓની સગવડ ખાતર જણાવાય છે —

માલની કીમત બજાર ભાવે અગર સુકરર કહેલા ભાવે ગણી તેની ઉપર નક્કી કહેલા ટકા લેવામાં આવે છે, પણ તેમાંથી જેટલા ટકા જગાત હોય તેટલા ટકા ખાદ આપવામાં આવે છે દાખલા તરીકે રૂ. ૧૦૦ ની કીમતના માલ ઉપર ૧૧ ૦/૦ ટકા જગાત હોય તો તે ઉપર રૂ. ૧૧) લેવામાં આવતા નથી, પરંતુ રૂપિયા ૧૦૦ માંથી ટકા ૧૧) ખાદ કરતા જે રૂ. ૮૯) બાકી રહે તે ઉપર જગાત ગણાય છે આ પ્રમાણેનું ધોરણ લગભગ બધા માલ ઉપર અને બધી તરેહની જગાતમાં જેની જગાત ‘એડવેલોરમ’ મુજબ હોય તેમાં સરખું છે પરંતુ તેના હિસાબ ગણવાની રીત જુદી જુદી હોય છે જગાત સાથે એક માલની પડતર કીમત (Cost Price) લગભગ કેટલી થાય તે ઉપબંધી કાઢવાને વાસ્તેજ સદરહું હકીકત આપવામાં આવે છે

૧—જે માલની ઉપર ૧૧ ૦/૦ અગાઆર ટકા જગાત ન ખાચેલી હોય તે નીચેની રીતથી શોધી શકાય છે —

માલની જે કીમત આંકવામાં આવી હોય તેને ૧૧ થી ગુણી અને ૧૧૧ થી ભાગવાથી જગાત કેટલી આવશે તે લગભગ નક્કી કરાય છે દાખલા તરીકે એક માલની કીમત જો રૂ. ૫૦૦) થી હોય તો તેને ૧૧ થી ગુણતાં ૫૫૦૦ આવ્યા અને ૧૧૧ થી ભાગતા રૂ. ૪૯-૮-૯ આવ્યા આટલી જગાત તે રૂપિયા પાચસોના માલ ઉપર લગભગ લેવામાં આવે છે

ચોકસા જગાત કેટલી આપવી પડે છે તેની આ રીત છે, પરંતુ તેના હિસાબ મોઢેથી અને જલદીથી કરવો હોય તો આકેલી કીમત ઉપર અગાઆર ટકા લેખેની જગાતના દરે લગભગ ૯૪ ટકા જગાત ગણી લેવી

૨—જે માલના ઉપર ૧૫ ૦/૦ પદર ટકા જગાત નાખવામાં આવી હોય તેની જગાત નીચે મુજબ શોધી શકાય છે —

માલની જે કીમત આંકવામાં આવી હોય તેને ૩ થી ગુણી ૨૩ થી

ભાગવાથી જગાત કેટલી આવશે તે લગભગ નક્કી કરાય છે જેમ કે એક માલની કીમત બે રૂા ૫૦૦ થતી હોય તો તેને ૩ થી ગુણતા ૧૫૦૦ આવ્યા અને ૨૩ થી ભાગતા રૂા ૬૫-૩-૬ આવ્યા આટલી જગાત તે રૂપીઆ પાચસોના માલ ઉપર લગભગ લેવામા આવે છે

ચોકસુ જગાત કેટલી આપવી પડે છે તેની આ રીત છે પરંતુ તેનો હિસાબ મોઢેથી અને જલદીથી કરવો હોય તો આકેલી કીમત ઉપર ૫૬૨ ટકા લેખેની જગાતના દરે લગભગ ૧૩ તેર ટકા ગણી લેવી

- ૩ જે માલ ઉપર ૩૦ ૦/૦ ત્રીસ ટકા જગાત નંખાયેલી હોય તે નીચેની રીતથી શોધી શકાય છે —

માલની જે કીમત આકવામા આવી હોય તેને ૩ થી ગુણી ૧૩ થી ભાગવાથી જગાત કેટલી આવશે તે લગભગ નક્કી કરાય છે દાખલા તરીકે એક માલની કીમત રૂા ૫૦૦ થતી હોય તો તેને ૩ થી ગુણતા ૧૫૦૦ આવ્યા અને ૧૩ થી ભાગતા રૂા ૧૧૫-૬-૨ આવ્યા આટલી જગાત તે રૂપીઆ પાચસોના માલ ઉપર લગભગ લેવાય છે ચોકસુ જગાત કેટલી આપવી પડે તેની આ રીત છે પરંતુ તેનો હિસાબ મોઢેથી અને જલદીથી કરવો હોય તો આકેલી કીમત ઉપર ત્રીસ ટકા લેખેની જગાતના દરે લગભગ ૨૩ ૦/૦ ત્રેવીસ ટકા ગણી લેવી

- ૪ જે માલ ઉપર ૫ ૦/૦ પાચ ટકા જગાત નંખાયેલી હોય તેની જગાત કાઢવા માટે જે કીમત આકવામા આવી હોય તેને ૧૦ ગુણી ૨૧ થી ભાગવાથી લગભગ તેટલી જગાત આવશે અને આ દરે લગભગ ૪૬ ટકા જગાત ગણી લેવી હુકમા નીચેનો કોઠો કાપડ સુતરના વેપારીઓનો ઉપયોગી થવા આપેલ છે

કેટલા ટકા લેખે જગાત હોય તો	કેટલાએ ગુણવા	કેટલાએ ભાગવા	લગભગ કેટલા ટકા
૧૧	૧૧	૧૧૧	૯૬
૧૫	૩	૨૩	૧૩
૩૦	૩	૧૩	૨૩
૫	૧૦	૨૧	૪૬

આઠ વિગેરે ઉપર ૨૫ ટકા જગાત “ટારોફ” (બાધેલા ભાવ) મુજબ હોવાથી હિસાબ ગણવા સહેલા છે

હીદુસ્તાનમાંથી જે માલનો “નીકાશ” થાય તેનો ઉપર જગતની નોંધ
Export Tariff.

ચીજનું નામ	કયા વજન ઉપર	તેનો મુકરર કરેલો ભાવ	જગતના દર
			રૂા આ પા
ચોખા અને ચોખાનો આટો	૮૨૬ રતલના મણુ દીઠ		૦-૩-૦
આ	૧૦૦ રતલ દીઠ		૧-૮-૦
શણ-ગુણી-ખારદાન કે દોર-ડાના રૂપમાં	૮૧ના રતલ ૨૨૪૦ દીઠ		૨૦-૦-૦
હેશીઅન વિગેરે કત્તાન	૮૧ના રતલ ૨૨૪૦ દીઠ		૩૨-૦-૦
કાચુ શણ કટકા	૪૦૦ રતલની ગા સડી દીઠ		૧-૪-૦
ખીજી કોઇ ભાત	” ” ”		૪-૮-૦

(શણના કુચા કાગળ બનાવવામાં વપરાય છે તેની જગત લેવાતી નથી)

ચામડા (વગર કેળવેલા)	બુદી બુદી ભાતના	રતલના ભાવ એક આનાથી છ આના સુધીના	૫ ટકા
” બકરાના	નગનો ભાવ	૧-૮-૦	૫ ટકા
” ઘેટાના	” ”	૦-૧૦ ૦	”

૪૫—નોરનો વેપાર—(Freight & Shipping Business)

જુદા જુદા દેશ અને સ્થળ માટે માલ હેતી સ્ટીમરનો નોર મેજરમેન્ટ (ભરતરી) તથા ગુણી ઉપર (ગણતરી) ના દનના હિસાબે લેવામાં આવે છે તે માલનો નોર વજનમાં ભારે હલનની ગણતરી મુજબ રાખવામાં આવે છે, અને તે નોરના ભાવ દરેક બજારના માલની નીમત ઉપર અસર કરે છે નોરના ભાવનો આધાર માલની નીકાશ-આયાતના જથ્થા ઉપર રહે છે, જો માલ મોટા પ્રમાણમાં ચડગત થવાનો હોય તો ભાવ વધીને આકરા બને, અને માલની ચડગત ઓછી હોય અગર દેશાવર (યુરોપઆદિ) ની માલની માગણી વધારે ન હોય તો નુરનો ભાવ ઠમતી રહે છે.

નુરનો ભાવ દન ઉપર લેવાય છે દનની ગણતરી તે તે ચીજ ઉપર આધાર રાખે છે દાખલા તરીકે અલસી, સરસી મિએરે બીઆર નેચના માલની ગણતરી એક દનમાં ૧૬ હદરવેટ લેખે ગણાય છે, જ્યારે કપા અને ભરતરી શીઆ તથા એગડા એક દનના ૧૩ હદરવેટ લેખે ગણતરીમાં લેવાય છે, અને લોખંડઆદિ ધાતુઓ એક દનમાં વજન મુજબ દન પુરેપુરો તોલીને લીએ છે ગાસડીઓ તથા પેટીઓ મેજરમેન્ટ (ભરતરી)થી લેવામાં આવે છે ‘એબર એન્ડ કેમર્સ’નું યુરોપી વેપારી મહાન મુબઈમાં છે તેણે ઉપર મુજબ માલના કાયદા કાનુનો સ્ટીમર કુા ની સાથે સમજુતી કરી ઠેરવેલ છે તે મુજબ બધું ડામડાજ મુબઈમાં ભરતરી-ગણતરી ઉપર લેવાય છે

નોરના ભાવના ઓછા સ્ટીમરના એજટો અને નીકાશ કરનારા અમુક માસથી અમુક માસ સુધીના વાયદાના કડે છે જેમ કે ફ્રેગ્રઆરી-માર્ચ, આર્ચ દુ મે એમ સીઝન મુજબ ભાવ જુદા જુદા પડે છે વજન અને ભરતરીના દન ઉપર દરેક બદરવાર નોરના ભાવ જુદા જુદા હોય છે જેમ દેશની અદર એક સ્થળેથી બીજે સ્થળે માલ ભાવ લઈજા કરવા માટે ઓછી વધુ મજુરી હોય છે તેમ દરેક જુદા જુદા સ્થળો જેવા કે જીનોઆ, નેપલ્સ માર્સેઈસ, લીવરપુલ, લડન, ન્યુયોર્ક, આટવર્પ, હામ્બર્ગ, મુગર્લ, મદ્રાસ, કોચીન અને કલકત્તા તથા નાતાલ, વિગેરેના ભાવ ઓછા વધુ છેટાના પ્રમાણમાં રાખવામાં આવે છે, અગર સ્ટીમરોની આવજા વધતી ઓછીના પ્રમાણમાં રહે છે તેમજ માલના મોટા જથ્થાનો ભાવ પણ ઠમતી રખાય છે હાલમાં માલના દનનો શી ૧૬) અને કોલમાં દનનો ભાવ શી ૧૩) ગણાય છે તેના લગાઈ ફરમ્યાન દન એકના શીલીંગ ૪૦૦) થયા હતા સીડ વ્હીટ વિગેરે બીઆનો ભાવ મીઠા નાફ કરના ઓછોજ હોય છે, જ્યારે કોલસાનો દનનો ભાવ સહુ કરતા પણ ઓછો હોય છે કારણકે સ્ટીમર “આર્ટીસ્ટ”

કરે અગર ખાલી પાછો વળતી હોય ત્યારે તેમા નીરમની તો ખાસ જરૂર પડે તેથી તેનો ભાવ ઉપરના બીજા માલના હિસાબે ઓછો હોય છે. યુરોપથી નીરમ તરીકે સીમેન્ટ ભરવામા આવે છે તેનો નોર હાલમા એટલો બધો ઓછો છે કે તેટલોજ દર દુવારકાથી મુબઈ સીમેન્ટ મગાવવાથી બેસે છે હાલમા કાર્ડીફથી મુબઈ મુધીના કોલસાના નોરના શી ૧૩-૬ ગણાય વળી ૩ ચઢાવનારા અને સ્ટીમર-વાળા વચ્ચે ભાવના કોત્રાકટ અગાઉથીજ નક્કી કરાય છે સને ૧૯૨૫ ના આગસ્ટ વાયદાના સોદા શીર્ડીંગ ૨૫ થી ૩૫ વચ્ચેના કોત્રાકટ થઈ ગયા છે.

નોરનું બજાર ઘણું ખડું લડતના બજાર ઉપરજ આધાર રાખતું હોવાથી લડતથી દુનીઆના મોટા બદરો કેટલા માઈલ દૂર છે તે જણાવવું યોગ્ય હોવાથી નીચે મુજબ આપેલ છે.

લડતથી કેટલા માઈલ દૂર ?

આલેક્ઝાન્ડ્રીઆ	૨૯૮૦ માઇલ	કોંગસગાઉન (નમેકા)	૪૩૦૫ માઇલ
બાબેટોઝ	૩૮૧૨ "	ન્યુયોર્ક	૩૭૪૦ "
આમસ્ટર્ડામ	૨૬૨ "	ફીલાડેલ્ફીઆ	૩૪૦૪ "
બાટેવીઆ	૧૧૪૯૨ "	કોબેક	૩૦૮૦ "
મુબઈ	૧૦૭૦૩ "	રીઓદેજનેરો (બ્રાઝીલ)	૧૦૭૬ "
મદ્રાસ	૧૦૮૮૮ "	સેન્ટ હેલોના	૩૪૩૩ "
કલકત્તા	૧૧૫૩૧ "	વનીપ	૨૫૫૦ "
બોસ્ટન	૩૦૮૪ "	વોશોગન (કાનેડા)	૩૬૧૨ "
એમેન (જર્મની)	૪૦૮ "	સાંધામ પટન	૨૧૧ "
ગ્લાસગો	૮૦૭ "	હાલીફાક્સ	૨૭૦૬ "
હાવાના	૪૧૯૭ "		

સને ૧૯૧૪-૧૮ ની જર્મન-બ્રીટીશ લડાઈ અગાઉ દુનીઆમા વેપારી વહાણવટામા ઇંગ્લંડ તથા જર્મની મોટે ભાગે અગ્રેસર ગણાતા અને જર્મનીની “ઉચ્ચેસ્ટ ઓસ્ટ આફ્રીકા” અને બીજી લાઈનો દુનીઆના દરેક ભાગમા આવજા કરતી અને અમેરીકાની “કુનાર્ડ” લાઈનો તથા બ્રીટીશની પી ઓ કુ ની અને “બ્રીટીશ ઈસ્ટીઆ સ્ટીમનેવીગેશન કુ” સાથે આફ્રીકાના અને યુરોપના બદરોમા હરીફાઈ કરતી હતી, જેથી વેપારીઓને માલનો નોર ખાસ કીફાયત ભાવે તે અરસામા પડતો હતો.

આપણા દેશમા વેપારી વહાણવટાનો વહીવટ મુખ્ય ભાગે પરદેશી કંપનીઓના હાથમાજ છે. દેશી કુપનીઓ વહાણવટામા કહીએ તો “ધી સ્પીધીઆ સ્ટીમ નેવીગેશન” કુ અત્યારે અગ્રેસર કહી શકાય બીજી કુપનીઓ છે તે દેશના અદરના ભાગમા પોતાના વહાણોમા માલ અને માણસો લાવ લઈજા કરી શકે એટલી નાની છે. હાલમા હીંદમા વેપારી વહાણવટાને લગતી કંઈ કંઈ કુપનીઓ છે, તેની હકીકત નામ-હામ અને એજટો સહિત નીચે આપા છે તે ઉપરથી દેશી અને પરદેશી કુપનીઓ ભેઈ શકાશે.

નામ	કયા કયા બદરો ધરે છે.	એન્ટસ-ટેકાણું.
"(એલરમેન્સ)" "સીટી એન્ડ હોલ લાઇન્સ"	મુખ્ય અને કરાચીથી તથા માર્મુગે વા અને મદ્રાસથી કપડી યુરોપના બદરો ૪ તી ફરતી માર્સેલ્સ અને લાડન લીવરપુલ (૨) મુખ્ય કલકત્તા અને કાલખોથી ચીન જાપાન, પીનાગ, સીંગાપૂર વિગેરે (૩) મુખ્ય, કલકત્તા કાલખોથી આસ્ટ્રેલિયા, ન્યુઝીલેન્ડ અને ટારમાનીઆ	મેસર્સ કોલીકની-ક્લન કું હોમ્સીટ મુખ્ય.
૨ બી. બી. લાઇન	રગુન અને કોલખોથી માર્સેલ્સ, લાડન તેમજ પોર્ટ સેઇદ થઇ જહાજદાર માર્મુગે વા યુરોપના બદરો	કોલીકનીક્લન કું હોમ્સીટ મુખ્ય
૩ એકોર લાઇન	મુખ્ય અને કલકત્તાથી સુવેઝ પોર્ટ સેઇદ અને અલેક્ઝાન્દ્રા થઇ માર્સેલ્સ લીવરપુલ અને યુરોપના બદરો	ડમ્લેયુ એન્ડ એલ એલમ કું એલમ બીલીંગ મુખ્ય
૪ એલરમેન્સ એન્ડ બકનોલ સ્ટીમ શીપ કું લીમીટેડ (અમેરીકન એન્ડ ઇન્ડિઅન લાઇન)	મુખ્ય-કરચીથી ન્યુયોર્ક, બોસ્ટન, વિગેરે અમેરીકાના બદરો માલ અને પેસેન્જરોને લાવ લઇજા કરતી	ફોર્બ્સફોર્બ્સ ફોર્બ્સ એન્ડ કું લીમીટેડ. C/o ફોર્બ્સ બીલીંગ હોમ્સીટ, મુખ્ય
૫ એરીએન્ટ લાઇન	મુખ્ય, કોલખો અને સોલોનના બદરો ઇજિપ્ત તથા પ્રતાલીની બદરો, જહાજદાર, ગ્રેટબ્રિટન અને ફ્રાન્સના બદરો તેમજ આસ્ટ્રેલિયાના બદરો કરતી	બ્રીટીશ એન્ડ કું કોલખો
૬ યુનાઇટેડ નેધર્લેન્ડ્સ નેવીગેશન કું (હોલેન્ડ-ગ્રીટીશ ઇન્ડિઆ લાઇન)	મદ્રાસ, રગુન, કલકત્તા અને કોલખોના બદરોથી યુરોપ અને અમેરીકાના બદરો ઉપરાંત ખાસ કરીને હોલેન્ડના બેલ્જિઅમના અને જર્મનીના બદરોએ જતી	ઇ. ડી. સાસન એન્ડ કું મેનાર્ડ પીઅર મુખ્ય

નામ	કયા કયા બંદરો ધરે છે	એજન્ટસ-ડેકાણું
૭ પી એન્ડ ઓ (ચિનીનસુલર એન્ડ ઓરીએન્ટલ) સ્ટીમ નેવીગેશન કું૦ એન્ડ બ્રીટીશ ઇન્ડીઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કું૦	(૧) મુબઇથી કોલમ્બો, સીંગાપુર હોંગકોંગ થઇ જાપાની બંદરો (૨) આફ્રિકાના બંદરો સીયલ, મોખાસા, બજમાર, દારેસલામ, મોન્ગબીક, બેરા, રૂલાગોઆબે અને હરબાત (૩) આસ્ટ્રેલીઆ, ચીન, માર્સે-લ્સ વિગેરે ફ્રાંસના બંદરો થઇ લડન, લીવરપુલ (૪) નાની સાઇન (Edward coast) મુબઇ, કરાચી, ઇરાની અખાતનો બંદરો, તુટુકારીન, કોલમ્બો, મદ્રાસ, કલકત્તા, અને રગુન તથા મલબાર કીનારાના બંદરો માટે માલ અને મુસાફર લાવ લઇ જાય કરતી (૫) કાઠીઆવાડ કચ્છ અને કરાચી સાઇન તે નાની સાઇન આ કુંપનીનીજ છે	એક્ટીવ મેકેન્જીની કું. બેલાર્ડરોડ ફોર્ટ મુબઇ
૮ એશીઆટીક સ્ટીમ નેવીગેશન કું૦	કોલમ્બો, કલકત્તા અને કીનારાના બંદરોએ ધરતી માલ-મુસાફરો લાવ લઇ જાય કરતી	ઈર્સ, મેસીસન કું. લીમીટેડ ૧૬, બેન્ગ્લોર, ફોર્ટ મુબઇ
૯ ધી મોગલ લાઇન (મુબઇ અને ઇરાની અખાતના બંદરો વચ્ચે ફરતી સ્ટીમરોની લાઇન)	મુબઇથી-કરાચી, રાતા સમુદ્રના જંદો, ઇરાની અખાતના બંદરો, મોરીસ્સસ, વિગેરે માલ અને મુસાફરો લાવ લઇ જાય કરતી (પાસ હાજીઆ મોટેની લાઇન)	"
(ધી બેબે એન્ડ પર્સીઆ સ્ટીમ-નેવીગેશન કું૦)	કલકત્તાથી રાતાસમુદ્રના બંદરોએ પણ ઉપડે છે.	
૧૦ ટોચો ક્રીશન કંઈશા (જાપાની)	મુબઇ-દક્ષીણ અમેરીકાના 'વાલપારેસો' વિગેરે 'પાસા ક્રીક' મહાસાગરના બંદરો, જાપાની બંદરો અને હોનોલુ-શાલાઇ હોંગકોંગ અને યુરોપના બંદરોએ ધરતી સ્ટીમરો	ગોતાની ઓશીમ મેલાડ પીએર તે. મજ ઓન્ડ કું. અર્ચિટ ઓઈ

નામ	કયા કયા બદરો ધરે છે	એન્ટ્રમ-ટેકાણું
૧૧ નીપોન યુશેન કંઈશા (જાપાની)	સુઅધથી-જાપાનના બદરો, સીગાપુર, હોંગકોંગ, શાંઘાઈ વિગેરે	નીપોન યુશેન કંઈશા C/O એ લીસ બીલ્ડીંગ હોર્નબીરોડ સુઅધ
૧૨ ઓશાકા સુસેન કંઈશા લા-ઇન (જાપાની)	" "	ઓશાકા સુસેનકેસા C/O બેલાઈરોડ, સુઅધ
૧૩ સીધીઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કું. લીમીટેડ	(૧) રયુન, સુઅધ, કરાચી અને મલબાર કીનારાના બદરો (૨) મદ્રાસ કોલબો અને રયુન (૩) કલકત્તા, કરાચી અને કાસ્ટાના બદરો (૪) રયુન અને કલકત્તા વચ્ચે	એન્ટ્રમ નરોત્તમ મોરારજી કા સુઅધ હાઉસ, ૩૧, સ્ટ્રોનરોડ, બેલાઈરોડ એસ્ટેટ સુઅધ
૧૪ ઇસ્ટ ઇન્ડીઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કું. લીમીટેડ	કાઠીઆવાડના બદરો નવીમદર હીવ, વેરાવલ	આર ઇ કોપીન એન્ડ કું. ૬-૧૦ સરકલ કોટ સુઅધ
૧૫ બોંબે સ્ટીમ નેવીગેશન કું. લીમીટેડ	(૧) સુઅધથી માગસોર અને ગોવા (૨) તથા ભાવનગર, જામનગર, વાઘ, હીવ, વેરાવલ, માગસોર, પોરબંદર ઉપગત ઉદ્યા તરફ (૩) કરાચી અને કમ્બના બદરો	કોલોક નીક્સન કું.
૧૬ ધી ઇન્ડીઅન કોઓપરેટીવ નેવીગેશન એન્ડ ટ્રેડીંગ કું. લીમીટેડ	(૧) ગોવાલાઇન (અઠવાડી આમા ૪ વખત) રતનાગીરી, જૈતાપુર, વિજયદુર્ગ, દેવગઢ માલવણ વેશુરલા અને પાણી (૨) ડાબોલ લાઇન (હમેશા) હરેશ્વર, હરને, ડાબોલ (૩) માલવણ લાઇન (અઠવાડીઆમા ત્રણ વખત) હરને, જયગઢ, તોવરી, રતનાગીરી, પુરનગર, જૈતાપુર, વિજયદુર્ગ, દેવગઢ અને માલવણ.	મેસર્સ જોશી એન્ડ કું. ધોખીતલાવપ્રાગ-મહાલ સુઅધ
૧૭ એપ્રીએન્ટલ સ્ટીમ નેવીગેશન કું. લીમીટેડ	બગાળાના કોનારા ઉપર તેના વહાણો સ્ટીમરો ધરે છે.	બન્ડો કું. ૩/૬ હેરબીટ કલકત્તા

નામ.	કયા કયા બદરો ધરે છે.	એન્ટસ-કેકાલા
૧૮ લોઇડ ટીએસ્ટીનો એન્ડ મેરીટીમા ઇટાલીઆના	સુઅથી ડ્રાડીસી વેન સ વિગેરે નપલ્મ, જીનીવા અને ઇટાલીના બદરો થઇને અમેરીકાના બદરો ધરતી	જી ફરેરો નીકનરોડ ખેલાઈ ઇસ્ટેટ સુઅથ
૧૯ મેસેજરીસ મેરીટાઇમ્સ	કોલબોથી આસ્ટ્રેલીઆ ચીન અને જાપાનના બદરો તથા પોર્ટસેયથ થઇ માર્સેઇલ અને યુરોપના બદરો	.. .
૨૦ (કલકત્તા એન્ડ કોલબો) ધી સાઉથ આફ્રીકા નાતાલ ડીરેક્ટ લાઇન	કલકત્તા અને કોલબોથી પર-ભારી ડેલાગોઆબે, ડરબાન, કપટાન અને ઇસ્ટલડન	.. .

આ ઉપરાંત કલકત્તા લાઇન જેવીની છુટક છુટક સ્ટીમરો તથા બીજી લાઇનો શો વોલેસ જેમ્સ ફ્રીન્ડેલે તેમજ વાલકર્ટ બ્રધર્સ પાસે આવે છે તે નિયમીત નહી હોવાથી જણાવેલ નથી

આ ઉપરાંત કેટલીક લાઇનો ફક્ત કલકત્તાથીજ દુનીઆના જુદા જુદા બદરો માટે માલ માટેજ ઉપડે છે જેવી કે—

૧ ધી નોર્વેજીઅન આફ્રીકા એન્ડ આસ્ટ્રેલીઆ લાઇન	કલકત્તા અને બર્માના મદરોથી માર્સેઇલ અને સ્પેનના બદરો થઇ નોર્વે-સ્વીડન અને ડેન-માર્કના બદરો માટે	વાલકર્ટ બ્રધર્સ સુઅથ અને કલકત્તા
૨ કુનાર્ડ લાઇન	કલકત્તા અને કોલબોથી ન્યુ યોર્ક-મોસ્ટન, ઝીનાડેટ્ટી આ અને બાલ્ટામોર માટે	એડામ કુ હકના-ઇવ જા'ટ કલકત્તા
૩ યુલ અને કેર લાઇન (ફક્ત માલનેજ માટે)	.. ..	એન્ડ્ર્યુલ કુ હકનાઇન સ્પીટ કલકત્તા
૪ ધી સ્વીડીશ ઇસ્ટ એશીઆ-ટીક કુ. લીમીટેડ	કરાચી, સુઅથ, કોલબો મદ્રાસ રગુન અને કલકત્તાથી સુવેઝ રસ્તે થઇ સ્વીડન નોર્વેના બધા બદરોએ જતી.	લાયોનલ એડવર્ડ્સ ૧ કલાઇવ ખીલ્ડોન્સ કલકત્તા

નામ	કયા કયા બહારો ધરે છે	એજન્ટસ-ટેકાણું.
૫ હોલેડ બ્રીટીશ ઇંડીઆ લાઇન	ફક્ત કલકત્તાથી હોલેડ અને જમનીના બહારો	રાહી અધર્મ
૬ પાસીફિક મેઇલ સ્ટીમ કું (માલજ લેતી)	ફક્ત કલકત્તાથી મનીલા વિગેરે થઇ ઉત્તર દક્ષિણ અમેરિકાના બધા બહારો કરતી	ધી એ ગુસ કું ૩ કલાઇન રોડ કલકત્તા
૭ ઇન્ડિયન સ્ટીમશીપ લાઇન્સ	કલકત્તાથી આટલાટીક મહાસાગરના ઉત્તર તરફના બહારો	" "
૮ ઇન્ડો ચાઇના એન્ડ અમકાર લાઇન	કલકત્તાથી ચીન-જાપાનના બહારો થઇ હો નોબોલુ-ફોલીપાઇનના બહારો કરી અમેરિકાના બહારો	બર્ડિનસ્કોનર કું.
૯ એન્ડ વીર કું.	કલકત્તાથી દક્ષિણ અમેરિકાના પેરુ અને ચીલી તરફના બહારો માટે માલ લેતી	ટર્નર મોરીસન કું. કલકત્તા
૧૦ રીવર એજન્ટ	કલકત્તાથી બુએનોસ એયર્સ અને મોટીવાડીઓ તરફ	" "
૧૧ હેરીસન લાઇન	કલકત્તાથી વેસ્ટ ઇન્ડીસના બહારો, કયુબા, થઇ દક્ષિણ અમેરિકાના બહારો તેમજ કાનેડા થઇ યુરોપના બહારો	હોર મોલર કું. ફેરલીએસ કલકત્તા
૧૨ બાવા બે ગોલ લાઇન (ફક્ત માલ માટે)	કલકત્તા રગુનથી જાવાના તેમજ ડચ્છરટ ઇન્ડીઝના બધા બહારો વિગેરે વિગેરે.	પોતાની આશીસ કલાઇન ઓટ કલકત્તા

ઉપરની જેટલી લાઇનો જણાવી તે દરેક લાઇનવાળા પાસે સ્ટીમરો કેટલી છે? કેટલા ટનની છે? તથા કયા કયા બહારો ક્યારે ક્યારે ધરવાની છે? તેનો ઉપકવાનો ટાઇમ વિગેરે તેઓની આફીસોમાંથી મલી શકે છે. તેમજ આ ઉપરાંત કયા કયા બહાર માટે માલનું તુર શુ છે? રીમેટની રૂઢી કેટલી છે? તથા જથ્થાબંધ માટેના સ્પેશ્યલ ભાવો પણ તેઓને પુછાવવાથી મલી શકે છે.

નોરનું હરો વારવાર બદલાતા હોવાથી તે તથા રીમેટના હરો આપણ

નથી એકજ દેશમાં અને એકજ વિશામાં એક કરતા વધારે લઈને કામ કરતી હોય ત્યાં નોરમાં ફાયદો પડે છે અને જ્યાં તેમ નથી હોતું ત્યાં એક-હથ્થુ ભાવ રાખવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનના મોટા બંદરોએ હરવરસે કેટલી સ્ટીમરો અને વહાણોની આવજા થાય છે તેના આકાશ જોતા આ “શીપીંગ બીઝનેસ” અર્થાત્ વહાણ વટાનો વેપાર કેટલો ચાલે છે? તે ધ્યાનમાં આવશે સને ૧૯૨૦-૨૧ ની સાક્ષ્યમાં નીચે જણાવેલા બંદરોએ ખતાવેલી સંખ્યાના વહાણોની આવજા થઈ હતી અને તે એટલા ટનના હતા

કયા બંદરે	સ્ટીમરો અને વહાણોની સંખ્યા	કેટલા ટનના આવ્યાં.
મુંબઈ	૧૫૯૨	૩૬ લાખ ૧૪ હજારનાં
કલકત્તા	૧૨૬૫	૪૦ ” ૮૮ ”
કુલુકોરીન	૨૬૨	૩ ” ૬૭ ”
રંગુન	૫૬૧	૧૬ ” ૨૨ ”
કરાચી	૧૨૬૭	૧૪ ” ૩ ”
મદ્રાસ	૩૬૬	૧૧ ” ૬૩ ”
નેગાપટમ	૧૬૦	૨ ” ૭૨ ”
કોચીન	૫૪	૭૮ હજારના (લગભગ)
કુલ્લોર	૬૪	૮૪ ” ”
વસઈ	૩૬	૭૧ ” ”
ચીતાગોમ	૧૫	૪૩ હજારના
કોકનાડા	૭	૧૧ ” લગભગ
માગલૌર	૪૮	૧૭ હજારના
કાલીકટ	૧૪૧	૭૧ ” લગભગ
તેલોચેરી	૪	૧૧ ” ”
અક્યાબ	૧૧૭	૫૫ હજારના
મુલમેન	૩૩	૨૮ ”

ઉપર મુજબ સ્ટીમરો અને માલના વહાણો થઈ કુલ ૬૧૪૨ થયા જેનું વજન ૧ કરોડ ૩૩ લાખ ૬૧ હજાર ટન થાય છે આ ઉપરાંત હિંદના બીજા બંદરોએ (બીજાં શાશ્વતો જેવા કે પોર્તુગીઝ-ટ્રેડ વિએરોના બંદરોએ) જે વહાણો માલ અને મુસાફર માટે આવેલા તેની ગણતરી કરતાં એક હર ૭૨૬૩૦૦ આવજા આખા બ્રિટીશ હિંદના બંદરોએ સદરહુ સારા હરમ્યાન થઈ હતી.

આ ઉપરથી એટલું જ જાણવાનું છે કે આ દિશામાં હીંદનો વેપાર પર-
દેશી કુપનીઓના હાથમાજ છે એકાદ સિવાય કોઈ પણ દેશી કુપની આ
દિશામાં જણાતી નથી

હીંદુસ્થાન એ ૪૦૦૦ માર્કલના કીનારાવાળો અને દ્વીપકલ્પવાળો દેશ હોવાથી
તેમજ બહોળા વેપારવાળો મુલક હોવાથી મોટા પ્રમાણમાં
હીંદનો જુના વખતનો વહાણ માલ અને મુસાફરોને લાવવા લઈ જવાના સાધનોની
વટાનો ઉદ્યોગ અને હાલ તે બહોળી જરૂરીઆત હ મેશને માટે પડે છે અને આ વેપારમાં
વધારવા શું કરવું એક એ ૧ ફરવરસે ત્રીસકરોડ રૂપીઆ પરદેશી કુપનીઓને ખટાવે
છે હીંદના કીનારાનો દશટકા વેપારજ હીંદી કંપનીઓથી
ચાલે છે પ્રાચીન સમયમાં હીંદુસ્થાન વહાણવટામાં આગળ વધેલો દેશ
હતો અને ફરીઆ માર્ફતે જુદા જુદા દેશો સાથે પોતાનો સબધ બાંધ્યો
હતો અને નામના મેળવી હતી અને હીંદમાં બધાયેલા વહાણો ચીન,
આફ્રીકા, ઇજિપ્ત, અરબસ્તાન, તુર્કી ઉપરાત યુરોપના બહોરોએ જતા
બહુ લાખ વખતની વાત બાબુએ મુકીએ તો થોડા સૈકા અગાઉ થયેલી
દ્રક્ષાલગરની લડાઈમાં હીંદી વહાણોએ ભાગ લીધો હતો, અને આફ્રીકાનો
ડેલાગોઆએ સુધીનો કિનારો વસાવનાર દીવના વેપારીઓ પદરમાં સૈકાથીજ
જાણીતા છે, જે હીંદનાજ વહાણોમાં સફર કરતા હતા જે એજ ખતાવે છે કે
આ દિશામાં હીંદ આગળ વધેલું હતું. અને આજ આ દિશામાં જાણે પર
દેશી કંપનીઓ કેમ ઇજરો રાખી બેઠી ન હોય ? તેમ દેખાય છે આમ
થવાનું મુખ્ય કારણ એ છે કે હાલમાં લોખંડથી મહેલી અને વરાગયત્રથી અને
રમરના ઉપયોગવાળી સ્ટીમરો બધાયાથી આ ઉદ્યોગને કટકો પડ્યો અને
તેમજ પરદેશી કુપનીઓ હરીફાઈમાં ઉતરતી વખતે ગજબ તરફથી ટેકો ન
હોવાથી આ દિશામાં હીંદનો દેશી સાહસ ઉભો થયો નહી જ્યારે જ્યારે આ
આ દિશામાં સાહસ ઊભા થયા છે ત્યારે ત્યારે હરિફાઈમાં આવતી કંપની-
ઓને હડાવવાને વાગ્ને જુની કંપનીઓ પોતાના નુર એકદમ ઘટાડી નાખે તે
એટલે સુધી કે સામી બક્ષીમ આપી મફત માલ અને મુસાફરને લઈ જાય
આવા દાખલા આફ્રીકાની સ્ટીમરોમાં જર્મન કુપનીઓ સાથે બ્રીટીશ ઇસીઆ
કુપનીને ઉતરવું પડ્યું અને જ્યાસુ'ની તમાધાની થઈ નહી (૧૯૧૦ પહેલા)
ત્યારે જે બનાવ બન્યા હતા તે ઉતાડીઓને યાદ હશે આવા કલ્પથી પણ દેશી
વહાણવટું ખીલી શકતું નથી આ શિવાય બીજા અગતર કારણો છે કે જેને
લીધે બગાળ સ્ટીમ નેવીગેશન કુ ૦, ધી ઇન્ડીઅન સ્ટીમ નેવીગેશન કુ ૦ અને
ધી એન્ડ્રો ઇન્ડીઅન સ્ટીમ નેવીગેશન કુપનીઓ પરીભાગી તેમના કેટલાક
કારણો ભાઈ સપટ નીચે મુજબ જણાવે છે તે ખરા છે.

“વેપારીઓ અને વકીલો કે જેઓને સ્ટીમર લાઈનનું જ્ઞાન નહિ તેઓએ કામકાજ બજાવવાનો ભાર ઉપાડ્યો અને તેથી યુરોપ અને અમેરીકા વિગેરે સ્થળોએ સ્ટીમરો ખરીદતી વખતે હેતરાચા અને મોટી કીંમત આપી દીધી તેઓ દુનીઆની તુરના બજારોથી, દેશાવરોના જગાતી ધોરણોથી, પોર્ટ અને હારબર એટલે બહારના ખરચાથી, વ્યાપારી શીન્સ્ટાઓથી અને માલ ભરવાની રૂઢીઓથી અણુવાકેફગાર હોવાથી તેઓ નીબંધ નીવડ્યા વળી સ્ટીમરો માટે કોલસો ક્યાથી મેળવી શકાશે ? સ્ટોરની વસ્તુઓ કીફાયન ભાવે ક્યાથી અને ક્યા શીરસ્તાએ લઈ શકાશે ? સ્ટીમરોમા કેટલી ખોરાકી અને જરૂરીઆતની ચીજો ભેઈશે ? તે સર્વ વિષયોનું જ્ઞાન તેઓને નહોતું” આ કારણો સિવાય બીજા પણ ખાસ મુખ્ય છે તેમજ નવી કંપનીઓ ઊભી થાય તેને કામ મલવામા મોટી મુશ્કેલી એ આવે છે કે ખુદ હોદ્દા વેપારીઓ કે જેઓ ઘણા વખત યયા પરદેશી કુપનીઓ સાથે કામ પાડતા આવેલા હોય અને જે સગવડો તેને ત્યા મલતી હોય તે અહીં નવી કુપનીમા મલશે કે કેમ ? હ મેશને માટે પોતાનું કામ તે નવી કંપની નીભાવી શકશે કે કેમ ? દેશાવરો ખાતે માલ પહોંચાડવાને બીજી કંપનીઓ સાથે નવી કંપની ગોઠવણ કરી શકશે કે કેમ ? (કારણકે ત્રાન્શીપ માલ થતો હોય ત્યા બીજી કંપની સાથે ગોઠવણ હોય તોજ થઈ શકે) આ બધા સશયો માટે વિચાર કરે છે તે ઉપરાત રીએટ તરીકે નાણાની મોટી રકમ જે જીની કુપની સાથેના થયેલા કામકાજ માટે લેણી પડતી હોય તે વસુલ કરવામા વાધો આવે છે કેમકે નવી કુપની મારફતે માલ ચડાવે તો રીએટ ઉપરનો હક જતો રહે છે આટલા બધા જોખમો તો દેખીતા છેજ તે ઉપરાત જીનો વહીવટ કરતી કુપનીઓ હરીફાઈમા ઉતરી માલનો નોર એટલો બધો ઘટાડે છે કે સ્ટીમર ચલાવવાનો ખરચો પણ તુરમાથી પણ આપે છે અફ્રીકાના બહારો માટેનો જર્મન અને બ્રીટીશ ઇંડીઆ કુ નો દાખલો મેંખુદ છે કે જે પેસેજર પોતાની સ્ટીમરમા ચડે તેનું તુર ઘટાડી મુબઈથી નાતાલ સુધીના રૂા ૩૦ રાખવામા આવ્યા હતા, સવત ૧૯૫૩મા જેનો ભાવ આજે રૂા ૧૨૫ જેટલો છે જીની કુપનીઓને આ સાહસ પોસાય કારણકે બીજા સ્થળોની કમાઈમાથો તે કાઢી પણ શકે અને નવી કંપનીને આથી શોષવું રહે અને ફડચામા જવાનો વખત આવે પણ જે આવી ઉભી થતી નવી કુપનીઓન સરકાર નરદયા ટપાલની, નોરના કોત્રાકટની કે નાની સુની બાઉન્ટી મલવાની કે ઓછા વ્યાજે નાણા જેમ જાપાન અને અમેરીકા પોતાની સ્ટીમર કુપનીઓને આપે છે તેમ મલવાના કે મેલ કે કોલસો લઈ જવાના નફાકારક કોત્રાકટ કરવા રૂપે મદદ મલતી હોય તો અને દેશના બહારોમા ફરવા માટે અનુકુળ કાયદાઓ કરી સહાય અપાતી હોય તો આ ઉદ્યોગ ઉભો થઈ શકે ખરો રાજ્યની મદદથીજ આ સાહસ ઉભો થઈ શકે એમ જણાવવાને ખાસ દાખલો જર્મની વેપારી કાફલાનો છે. શન ૧૯૧૪ પડ઼ા

જર્મન વહાણવટુ કેટલુ આગળ વધ્યુ હતુ અને D O A (ડબ્લ્યુ એસ્ટ આફ્રીકા) લાઇનનો કેવડો મોટો વેપારી કાફલો ખાસ આફ્રીકાના ખંદરોએ થઇ દુનીઆમા ફરે હતા અને ખ્રીટીશ ઇંડીઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કંપની સાથે હરીફાઇમાં હતા તે કઇસરની મહેરબાની અને નાણાની મદદને આભારી હતા. તે હરીફાઇને લીધે સુખથી ડરખન સુધીના નોડના (પેસેજરના) રૂા ૩૦ હતા તેના આજે રૂા ૧૨૫ છે ટ્રેડખીટન જેનો નાનો ટાપુ પણ દુનીઆમા વહાણ વટામા અગ્રેસર છે તેનુ કારણ પણ સરકારી મદદનેજ આભારી છે સદરહુ ઉદ્યોગ આગળ કેમ વધી શકે તે માટે સરકાર તરફથી હીદના વહાણવટાના ઉદ્યોગની તપાસ કરવા “ ઇન્ડીઅન મરકન્ટાઇલ મરીન કમીટી ” કેપ્ટન હેડલા-મના પ્રમુખપણા નીચે અને ૧૯૨૩ના નવેમ્બરથી નીમવામા આવી હતી તેમા ફરેક મોટા શહેરોના સદરહુ ખાતાના અનુભવીઓની જુબાની લેવામા આવતા પોતાના મત નીચે મુજબ દર્શાવ્યા હતા —

(૧) કીનારા ઉપરનો વેપાર હીંદી સ્ટીમર કંપનીઓ મારફતેજ ચલાવવો જોઇએ, (૨) આ ઉદ્યોગ ખીલવવાને અને કેળવણી આપવાને એક “ નોટીફિકેશન ટુ કોલેજ ” સ્થાપવી જોઇએ કે જેમા સાયન્સ અને એન્જીનીયીરિંગ સંપૂર્ણ જ્ઞાન અપાવુ જોઇએ (૩) ટપાલનુ અને સરકારી માલ લાવ લઇજાનુ કામ-કાજ આપી સરકારે હીંદી કંપનીઓને ઉત્તેજન આપવુ જોઇએ (૪) ડીફેન્ડ રીમેટ સીસ્ટમ ગેરકાયદેસર ગણવી જોઇએ * (૫) હીદના વહાણવટાના ઉદ્યોગને વધારવા નુગ્ના દરો સરકારે નક્કી કરવા જોઇએ (૫) સ્ટીમરો બાધવા સરકારે ઓછા વ્યાજે નાણા ધીરવા અગર તો બાઉન્ડરી આપવી જોઇએ વિગેરે વિગેરે

* એટલે રીમેટ આપવાનુ હોય તેને માટે અમુક કાળ પર્યાંત મુલતવી રાખી આપવા કરતા નોરની સાથેજ બાદ કરી અપવુ અને નિલમમા ન રાખવુ.

૪૬-વીમો (Insurance)

વીમો એટલે હરકોઈ માલ, મિલકત યા જીવંતીનું જોખમ બીજા કોઈ ઉપર ઠેરવી દેવું તે તે ઠેરવના માટેના ઠરાવ મુજબ તે વીમો એટલે શું? આશામીને જે નાણા ભરના પડે તે (Premium) કહેવાય છે વીમો મુખ્યત્વે ત્રણ પ્રકારે ઉતરાવી શકાય છે.

આગનો, દરીઆ વિગેરે જળ ઉપરના માલનો અને જીવંતીનો.

અગ્નિની આગ કયે વખતે લાગશે? આમમાની સુલતાની ક્યારે થશે? વિગેરે બાબતોથી મનુષ્ય વાકેફ ન હોય તે સ્વાભાવિક છે તેથી પોતાની માલ મીલકતની સહિમલામતી માટે થોડાક પૈસા આપી બીજાના ઉપર પોતાનું જોખમ ઠેરવી શકાય છે વળી લેણદારોના નાણા ગફલતીથી જોખમમા ન આવી જાય તે માટે માલનો વીમો ઉતરાવવો જરૂરી છે કેમકે વ્યાપારી વ્યાજે નાણા લઈ વેપાર કરે, અને તે વ્યાપારી જ્યારે અચાનક આગના જોખમમા આવી જાય અને પોતાનું દેવું અગર લેણદારોના નાણા ભરી ન શકે તે પ્રમાણિક ન કહેવાય; આથીજ પોતાના દેવાની જેને કાળજી છે તેનેજ પોતાના માલની કાળજી છે. બેદરકારીપાણું નુકશાન થવામાં નથી પણ નુકશાન થવાના જોખમમાં નાંખવામાં છે. માટે દરેક વેપારીએ પોતાની માલ મીલકતનો વીમો ઉતરાવવો બહેતર છે વીમો ઉતરાવી થોડું ખર્ચ કરવું એ સારું છે. કેમકે તેથી એ માલના જોખમની બળતરામાંથી વેપારીનું મન છુટું થાય છે કેટલાક વીમો ઉતરાવવો સારો છે એમ જાણના છતાં હીલ્સૂતતાને લીધે વિચારમાજ વખત ઠાઠી નાખે છે, અને માને છે કે જે વખત ગયો તેમા આપણા એટલા પૈસા ખચ્યા, પણ આ ઠીલ બહુ જોખમકારી છે એમ જ્યારે અચાનક જોખમાવવાનો વખત-મુબંધમા મુલજી જેઠા કાપડ મારફીટમા સને ૧૯૭૬ની સાલમા આગ લાગી અને કેટલાકોએ વીમો નહીં ઉતરાવેલ હોવાથી જોખમાયાનો વખત આવ્યો તેમ વખત-આવે ત્યારે સમજાય છે

વીમો દરેક રીતનો ઉતરાવી શકાય એવી હાલમા સુધરેલી ગોઠવણ થઈ ચુકી છે મકાન સાથે અદરના માલનો, રાયરચીલાનો, મોટરકારનો, વીમો અને વીમા કુપનીઓ મોટરલોરીનો અને અદર બેસનારના નામની પાલીસી કરાવી હોય તો તેનો તથા ડ્રાઇવર (હાકનાર) સુધ્ધાનો વીમો ઉતરાવી શકાય છે તેમજ માણસની જીવંતીનો, જીવતા નાણા લેવા હોય તો તે મુજબ અગર મરી ગયા બાદ પાછળનાને નાણા મળી શકે તેવો તથા એક દેશથી બીજે દેશ માલ કરોઆ રસ્તે કે રેલ્વે, ટપાલ કે વિમાન વિગેરે રસ્તે મોકલ્યો હોય તેનો પણ વીમો ઉતરાવી શકાય છે, જેની વિગતવાર હકીકત નીચે આપેલી છે.

વીમો ઉતારવાનો ધંધો કરનારી આજકાલ સેક્ટો કંપનીઓ નીકળી પડી છે, પરંતુ તેની પસંદગી કરવામાં ખસ સલાહ રાખવાની જરૂર છે ક્ષયર (આગની), મરીન (દરીઆઈ) અને લાઈફ (જીવન) નું કામકાજ કરનારી કુપ-ઓની પ્રાચી તથા એજ સીઓ મલીને આશરે દોઢસો લગભગ કુપનીઓ મુખ્ય છે, જેમાં દેશી કુપનીઓની સંખ્યા આશરે ૨૫ જેટલી છે કુપનીની મુડી કે ભડોળ ઉપર મોહી જવાતું નથી કેમકે એ કુપનીઓ ઉપર કાયદાની સત્તા છે, એટલે દરેક કુપનીની જામીનગીરી સરકારમાં રહે છે તે એવી રીતે કે જેટલું પ્રીમીયમ આવે તેના અમુક ટકા રીઝર્વ ફંડમાં નાખતા બચેલી રકમ ગવર્નમેન્ટ સીક્યુરીટીમાં રોકવી એવો તેમના ઉપર કાયદો છે. તેથી તેની મુડી કે ભડોળ ઉપર મોહી જવાતું નથી પરંતુ સારી ગણ્યાતી કંપનીઓ સાધારણ વેપારીઓ સાથે પોતાની ખોટને નીકાલ કેવી રીતે કરેલો છે તે ઉપર જોવાનું છે ખારે માસ જ્યાં સુધી પ્રીમીયમ મલતું હોય, અગર જ્યારે વીમો ઉતારવા જઈએ ત્યારે તેના દલાલો, માણસો વિગેરેની વ્યવસ્થા ઉત્તમ લાગે પણ જ્યારે વીમાના નાણાં લેવાનો વખત આવે ત્યારે આડા, ચેડા કઢી વીમાની પાલીસીની કલમોના નવા અર્થ કરી, કાંઈક નવાજ યુદ્ધા ઉઠાવે છે, તેમાય કોઈ મોલાદાર અને લાગવગવાળા આશામીનો વીમો હોય તો તુરંતજ પતાવી નાખે છે, પણ સામાન્ય વેપારી પાસે તેઓ ફાવી જાય છે, તેવી કુપનીઓથી ચેતતા રહેવાની જરૂર છે.

જીવનના વીમા ઉતારવા (Life Insurance) નો પ્રથમ રીવાજ સને ૧૭૦૬માં ઇંગ્લાંડમાં નીકળ્યો અને ત્યાર પછી બધા વીમાના કામ વધવાના કારણે. ખંડોમાં ફેલાતો ગયો તેમજ દરીઆમાં વહાણો અને આગબોટોનો વ્યવહાર વધતો જવાથી, માલની આવજાવ બહુ થવા લાગી, અને ખાસ દરીઆઈ વીમો ઉતાર્યા વગર માલ મોકલનાર માલ ચડાવે નહીં અને મગાવનાર પણ પોતાના જોખમનો વિચાર કરી વીમાવગર માલ મગાવે નહીં કેમકે આસમાની સુલતાનીની ખર્ચા કેને છે? કે જેથી તેવું જોખમ ખેડે આથી દરીઆઈ (Marine) વીમાનું કામ વધ્યું આ ઉપરાંત લડાઈઓ ચાલતી હોય ત્યારે લડાઈનો વીમો (War Insurance) પણ ઉતારવામાં આવે છે અને મોટા શહેરોમાં તથા કારખાનાઓ અને કાચા માલના ગોડાઉનમાં આગ વિગેરેની હેડેશનો હલકે અને પલકે સલજાતા હોય તેવું જોખમ માથે રાખવા કરતાં અમુક નાણાં (Premium) આપી પોતાને માથેથી હાથેથી માટે ફીકર ઓછી કરવાનું ધારવાથી આગના વિમાનું (Fire Insurance) કામ પણ બહુ આગળ વધ્યું કામ પણ બહુ આગળ વધ્યું આવી રીતે વીમાનું કામ આખી દુનીઆમાં વધતું ચાલ્યું અને જુદે જુદે સ્થળોએ તેની શાખાઓ ખોલવાથી ત્યાંથી પણ પુષ્કળ કામ મલતું રહેવાથી વીમાકુપનીઓ

ઉભરાતી ચાટ્ટી એવી રીતે આગનો, ચોરીનો (ડામીજમાલ થાય તેને અગર વગર ડામીજમાલના) દરીઆઈ વીમો, અને જીવનના વીમા ઉતારનારો કંપનીઓ ઉભો થઇ

જેમ સગાની સેવી ગળે કમા નાણા રાખવાથી એકઠા થાય છે, તેમ જીવનના વીમો ઉતરાવવાથી એક રીતે નાણા એકઠાજ થાય છે તેમા બે રીત છે એક અમુક વરસની ઉંમરે જીવતાજ નાણા મલે અને બીજી રીતે મરી ગયા બાદ પાછળના માટેની વ્યવસ્થા કરી જવા સાડ પાછળનાને નાણા મલે જે માણસના ઘરનો નિર્વાહ પોતાનીજ પહેનત ઉપર આધાર રાખે છે, તે માણસે પોતાનાથી મહેનત ન થાય અગર મૂવા પછી પોતાના કુટુંબને માટે બદોબસ્ત કરી શકાય એટલા માટે જીવનના વીમો ઉતરાવવાની જરૂરીઆત છે કેટલાક એમ ધારે કે દરમહિનાને હિમાબે જેટલા નાણા વીમાવાળાને આપીએ તેના કરતા ઘરેણા ત્રિગેરે રાખીએ અગ-લેગા કરીને સદ્ધર સ્થળે વ્યાજ મુકીએ તો શુ ખોટું ? વાત ઠીક છે પોતાનો કબજો અને ભોગવટો તો વધારે સારો તેમજ વીમાવાળાને ગણત્રા કરતા તો વધારે પૈસા આપવાના હોય કારણકે વીમા કંપનીવાળા દર વરસે રકમો લે છે તે એકઠી કરીએ તો વ્યાજ સાથે વીમાની રકમ કરતા તે વધી જાય છે હવે આ બધા વિચારની સામી બાબુએ બીજો વિચાર રહેલો છે તે એજ કે આપણે કેટલુ જીવીશુ તે કેને માલુમ છે ? કાલે ચાલ્યા ગયા તો ? તેમજ વધારે જીવી મોટી રકમ પેદા કરીશુ એમ માની, એ રકમ બચાવીને સાચવી રાખીશુ એની ખાત્રી શી ? વળી એટલા બધા સામારિક ખર્ચા કરવાના આવે છે કે ત્યારે વધારેલા પૈસા નહી વપરાઈ જાય તેની બાહેધરી શી ? ઉપરાંત પાસે પૈસા હોય અને જેને ત્યા રાખ્યો હોય તે આશામી કાચી પડી અગર આપણનેજ વેપાર કરતા ખોટ ગઈ તો ત્યારે કરવું શુ ? આ બધા વિચાર કરતા જીવનના વીમો તે ઘડપણમા મદદરૂપે અગર પાછળનાને માટે બદોબસ્ત રાખી શકાય તે સાડ અચ્છી અનામત છે, કેમકે વીમાની રકમ અડચણ વેડીને કે કરકસર કરીને પણ દર વરસે ભરાતી જાય છે, પણ મુદત પહેલા ઉપાડી શકાતી નથી, તેમજ થોડાક વરસ ભરીને મુકી દીધાથી ભરેલા નાણા નકામા જાય છે તેથી કરકસરથી ખર્ચ ચલાવીને પણ ભરવા પડે છે તેમજ જીવનની અમુક ઉંમરે નાણા મળે તેવી રીતની પણ વ્યવસ્થા કરેલી છે, જે બાબતની વિગત નીચે મુજબ જણાવેલ છે

Life Insurance (જીવનના વીમો) પોતાનો કે બીજુ માણસ કે જેમા તેનું અગત હિત સમાયેલુ હોય તેનોજ ઉતરાવી શકાય છે. આ સિવાયના ઉતરાવેલા વીમાની પોલાસી “વેન્ચર પોલીસી” એટલે ખોટી ગણાય.

પોલીસી ઉતરાવવા માટે શરૂઆતનું ડેકલેરેશન ફોર્મની શરતો મુજબ તે ભરવું જોઈએ, અને તેમાં સાચી હકીકત જણાવવી જોઈએ, તેના કલેમના નાણા (૧) જ્યારે તે આશામીના મજબૂત સર્ટીફિકેટ પૂરૂં પાડવામાં આવે ત્યારે અથવા (૨) સાત વરસ સુધી તેનો ક્યાય પતોજ ન હોય અને મરી ગયેલો માનવામાં પુરી સાબીતી આપી શકાય ત્યારે (૩) અગર જે સ્ટીમરમાં તે ચડેલ હોય અને તે સ્ટીમર ડુબી જવાની અને તેના ઉતારૂં પણ ડુબી જવાની ખબર મળે ત્યાર બાદ મલી શકે

વીમાનુ પ્રીમીયમ રીવાજ મુજબ “ડેઝ ઓફ ગ્રેસ” જે મુદત નાણા ભરવાને છેલ્લામાં છેલ્લા ઉપલકીઆ દિવસ આપેલા હોય તેમાં ભરી આપવું જોઈએ વીમા ઉતરાવી શરૂઆતનું પ્રીમીયમ આપ્યા પછી જે કામચલાઉ પાનીસીનો કાગળ (પાલાસી તયાર થતા ઘણા વખત લાગે છે તે દરમ્યાન મળેલો કાગળ) અપાય છે તેને “ટેમ્પરરી રસીદ” કહે છે લશ્કરી માણસ, દરીઆઈ લશ્કરી માણસ બાણમાં કામ કરનારા અને એવા જોખમદાર ધંધો કરનારાઓને બીજા ડરતા વધારે પ્રીમીયમ બેસે છે આ ઉપરાંત Climate risk Policy પણ ઉતારે છે એટલે એક સ્થાનો દેશમાં રહેતો માણસ બીજા કોઈ પ્રતિકૂળ કે અનુકૂળ હવાવાળા દેશમાં જાય તો રાખેતા પ્રીમીયમ કરતા વધારે કે ઓછું આપવું પડે.

લાઈફ ઇન્સુરન્સ (જી ઇન્સીના વીમા) માં ત્રણ ભતની પોલીસી ઉતરી શકે છે

- (૧) હોલ લાઈફ પોલીસી—જેમાં જી ઇન્સી સુધી પ્રીમીયમ ભર્યાં કરે અને મરણ પછી વારસને નાણા મળે
- (૨) એડાઉમેન્ટ પોલીસી—અમુક બાધી મુદત સુધી (માનો કે ૨૦ થી ૨૫ વરસ સુધી) પ્રીમીયમ ભરવું જોઈએ અને મુદત પુરી થયે પોતાને નાણા મળે અગર વચ્ચેગાળે એટલે નીમેલ ટાઇમ પહેલાં મરણ થાય તો તેના વારસને તુરતજ નાણા મળે
- (૩) લીમીટેડ પેમેન્ટ પોલીસી—અમુક મુદત સુધી પ્રીમીયમ ભરવું જોઈએ પરંતુ નાણા તો તે માણસના મરણ પછાજ મળે

આ પોલીસીના પ્રીમીયમ જે ભરેલા હોય તે ઉપર પણ નાણા મેલવી શકાય છે જેનું નામ “સરેન્ડર વેલ્યુ” (Surrender value) છે. એટલે કોઈપણ કંપનીના પ્રથમ ત્રણ વરસના પ્રીમીયમ ભરેલા હોય અને વીમા ચાલુ રાખવો ન હોય તો જે પૈસા ભરેલા હોય તેમાંથી અમુક ભયકો લઈ લેવામાં આવે, અને તે ઉપર વધારે પ્રીમીયમ ન આપતાં પોતાનો હક્ક જતો કરે તેને “સરેન્ડર વેલ્યુ”

કહે છે, તેમજ આવી પોલીસી ઉપર સરેન્ડર વેલ્યુ કરતા ઓછી રકમની લોન પણ મળી શકે, અને તે લોન કબુલ કરેલા સમયમા પાછી ભરપાઈ પણ કરી શકાય છે અગર તો તેથી વહેલી પણ આપી શકાય છે બે ઠરાવેલા સમયમા આપવામા ન આવે તો છેવટમા પોલીસી પાકતી વખતે વાળી લે છે

Fire Insurance (આગનો વીમો) જેટલો વીજળી, ગેસ કે બતીથી, આગથી કે કંઈ તેવા સ્ત્રોતથી ઊડી ભડાકા થાય તેવા પદાર્થથી નુકશાન થતા માલ સામે ઉતરાવેલો વીમો આગનો વીમો ઉતરાવો પાકી પોલીસી (જે તૈયાર થતા વખત લાગે તે) ન મળેલ હોય પણ કામચલાઉ જે રસીદ (કવરીંગ નોટ) દલાલે અગર એજન્ટે પ્રીમીયમ ભર્યાની આપેલ હોય અગર પ્રીમીયમ ન ભર્યું હોય અને પોતાની કેડીટ ઉપર કંપનીના ચોપડામા એન્ટ્રીજ થઈ હોય અને તે દરમ્યાન માલ ને કે મકાનને આગ લાગે તો વીમાના પૈમા મળી શકે છે

આગના વીમાની અદર બધી હકીકત સાચીજ નોંધાવવી જોઈએ કારણ માલના સબધમા ફેરફારવાળી હકીકત નોંધાવી હોય તો વીમાના નાણા મલતા વાધા પડે છે આગ લાગે ત્યારે વીમો ઉતરાવનારે તે વીમાની કુપનીને કે તેના એજન્ટને પોલીસીમા જણાવ્યા મુજબ ખમર આપવી જોઈએ તેમા જેટલો માલ બળી ગયો હોય અગર નુકશાન પામ્યો હોય તેનોજ બેઠેલ કીમત મુજબ કલેમ કરી શકાય છે તે વખતે અસલ સારા માલની કીમત અને નુકશાન પામેલા માલની કીમત માપી વીમાના નાણા સરવેઅર નીમીને કંપની નક્કી કરે છે. વળી માલના સબધમા વીમાની રકમ કરતા વધારે માલ તે ગોડાઉનમા કે મકાનમા રાખવો નહીં એ ખાસ ધ્યાનમા રાખવા જેવું છે હવે ધારે કે વીસ હજારનો વીમો ઉતરાવ્યો હોય અને માલ તે જગ્યામા પચાસ હજારનો હોય અને નુકશાન ફક્ત પાંચ હજારનું લાગે તો તે પાંચ હજારની કીમત વીમાવાળો આપે, પણ ત્યાં એક એવી કલમ કે જેને “એવરેજ કલેમ” કહે છે તે દરેકમા હોય છે તે મુજબ પાંચ હજાર ન આપતા પચાસ હજારના પ્રમાણમા એવરેજ ગણી તેના નાણા આપે છે મકાનના સબધમા મકાનને જેટલું નુકશાન લાગ્યું હોય અને તેને રીપેરીંગ કરતા જેટલું ખર્ચ થાય તેટલીજ રકમ વીમાવાળો આપે છે

ફાયર ઇન્સ્યુરન્સમા એક “ફ્લોટીંગ પોલીસી” નામની પણ પોલીસી ઉતરાવાય છે, જેટલો અમુક રકમનો માલ જે જુદે જુદે સ્થળોએ પણ એક લતામા રાખવામા આવ્યો હોય તેના વીમો એક સામટો ઉતરાવીને જે પોલીસી આપવામા આવે તેને ફ્લોટીંગ પોલીસી કહે છે અને તે પોલીસીમા જણાવેલા માલના જથ્થા મુજબ બધા માલની અગર અરધા માલની નુકશાની મુજબ વીમા કુપની નાણા ભરપાઈ કરે છે,

અમુક ઉચકો લઈ જેમ હુમનામુ વચી શકાય છે, જીવગીના વીમાની પોલીસીમા સરેન્દર વેલ્યુ લઈ શકાય છે તેમ આગના વીમાની પોલીસી પણ (માલ કે મકાનને નુકશાન થયા બાદ) વેચી શકાય છે મુખર્થમા આગના વીમાનુ કામ કરતી વીમા કુપનીઓનુ (Fire Insurance Association) નામનુ મડળ છે તે આખી મુખર્થના દરેક લતા ઓના તથા જુદી જુદી જાતના માલમા જોખમી, વગર જોખમી ચીજોના માલના ભાવના વીમા મુકરર કરે છે તે મુજબ દરેક કુપની ભાવ લેછે તેમા વલતર સેકડે અમુક ટકા આપવાનો એસોશીએશનનો ધારો છે જેમાથી દલાલી તથા કમીશન બાદ જાય છે

Marine Insurance (દરીઆઈ વીમો) દરીઆઈ વેપાર કરવામા આસમાની સુલતાનીની બીક વિશેષ રહે છે, જેથો જે માલ સ્ટીમરમા કે વહાણમા મોકલ વામા આવે અને તે બદલ અમુક રકમનો વીમો ઉતરાવવામા આવે અને માલને નુકશાન થાય તો વીમાકંપની તેના નાણા લરપાઈ કરવાને બધાયેલી છે આવી મરીન વીમાકુ પનીઓ ઘણીજ છે તેમા જુનામા જુની “લડન કોરપોરેશન ઓફ લોઈડ્સ”ની ગણાય છે જેનો લાગવગ આખી દુનીયામા વિશેષ છે

જ્યારે માલ સ્ટીમરમા ચડાવવામા આવે ત્યારે જેટલી રકમનો માલ થતો હોય તે વીમાકુ પનીમા નોંધાવવામા આવે ત્યારે સ્ટાપવાટી કાચી રસીદ જે આપે છે તે “રૂટી નોટ” કહેવાય છે અને પોલીસી તૈયાર થતા વખત લાગે છે તે દરમ્યાન તે સ્વીપ ઉપયોગી હથીઆર ગણાય છે

જે માણસને વીમો ઉતગવો હોય તે પોતે વીમા ઓફીસમા જાય અગર દલાલ માર્ફતે વીમો ઉતગવે વીમા ઓફીસમા જઈ બાવ નક્કી કરી “રીકવેસ્ટ નોટ” ભરી વીમો જે માલનો જે રીતનો, ડામીજ વગર ડામીજ વીગેરે હકીકત માલની જાત વીગેરે જણાવવાથી તેજ વખતે “કવરીંગ નોટ” મેલવી શકે છે અને સ્વીપ પણ કહે છે જેમા વીમો ખરાબર ઉતરાવેલ છે એમ લખી આપેલુ હોય છે અને પોલીસી તૈયાર થયેથી તે નોટ ઉપયોગી ગણાતી નથી

હવે પોલીસી તૈયાર થાય છે તેમા સ્ટીમર કુપનીનુ નામ તથા કલેમ આપનાર એજન્ટનુ નામ, સ્ટીમરનુ નામ, જે જે વસ્તુ કે દાગીનાનો વાંમો ઉતગવ્યે હોય તેની નોંધ, દરીઆના પાણીથી ડામીજ માલનો કેટલો અને વગર ડામીજનો કેટલો (કારણ કે તે બન્નેના લ વ જુદા જુદા હોય છે) વીમો કેટલી સુદત દરમ્યાન ચાલુ ગણાય તે અગર સર્રની વિગત, આપેલા પ્રીમીયમનો દર કેટલી રકમનો વીમો તથા તારાખ વીગેરે હકીકત પોલીસીમા દરશાવલુ હોય છે પોલીસી ચાર જાતની હોય છે

૧ વેલ્યુડ પોલીસી—જેટલી રકમનો વીમો ઉતરાવ્યો હોય તે માલના

વીમાની રકમ નક્કી કરેલી હોય તે, (૨) એપન પોલીસી—(જેને ફ્લોટીંગ પોલીસી પણ બોલે છે) જેમા માલની કીમત જણાવ્યા વગરનો વીમા ઉતરવો હોય તે, એટલે જ્યારે માલને નુકશાન થાય ત્યારે વીમાનો કલેમ લેતી વખતે તેટલાજ માલની કીમત સુકરર કરાય તે, (૩) ટાઇમ પોલીસી—અમુક મુત્તને માટે જણાવેલી રકમનો વીમા ઉતારાય તે ટાઇમ પોલીસી, (૪) વોએજ પોલીસી એટલે એક સુકરર કરેલી સફરને વાસ્તેજ જેનો વીમા ઉતરાવીને લેવાયેલા પોલીસીની કોઈપણ પોલીસીમા બર માસ કરતા વધારે ટાઇમની મુત્ત ન હોવી

જોઈએ કેવી જાતનો વીમા ઉતરાવ્યો છે તે તેમા નક્કી જણાવ્યું હોવું જોઈએ એટલે આગનો કે પાણીનો ઉતરાવ્યો હોય પણ ચાચીઆ તરફથી થતું નુકશાન, કે લગ્ગ કે તેવી આડકતરી બીજી બાબતથી થતું નુકશાન, પોલીસીમા ન જણાવ્યું હોય તો વીમાના નાણા મળી શકતા નથી તે બાબતનો ખાસ જુદો વીમા ઉતરાવી શકાય છે

દરીઆઈ વીમાની પોલીસીમા કેટલીક કલમો ખાસ જણવા જેવી હોય છે જે બધાનો વિસ્તાર કરતા નથી પણ તમાં મુખ્ય “એવરેજ” સબધીની હકીકતની છે, જેની વિગત ટુકમા નીચે મુજબ છે

(૧) (Warranted) Free of Particular Average (F P A) જેને એક્ પી એ કહે છે એટલે વગર હામીજનો વીમા એ જાતના વીમાની અંદર ઇસ્ટીમર કે વહાણ ડુમી જાય અગર આફતથી માલ દરીઆમા વામી નાખે તોજ વીમાકપની માલના નાણા વરતી આપે પણ દરીઆઈ પાણીથી માલ હામીજ થાય તો તે નુકશાની કુપની બરે નહીં પરતુ-

(૨) Warranted With Particular Average (W A) એટલે હામીજનો વીમા ઉતરાવ્યો હોય તો દરીઆના પાણીથી માલ હામીજ થાય કે બીજું નુકશાન થાય તો કુપની તે વગતી આપે આને P A પણ બોલે છે

(૩) ઉપરના બંને જાતના વીમા સિવાય ત્રીજોકલાસ એક “જનરલ એવરેજ (G. A) નો પણ છે જેમા સ્ટીમર લાદી જવાથી કે બગએ ચડીજવાથી કે ગાબડુ પડવાથી અંદર પાણી આવતું અટકાવી માલને કે સ્ટીમરને નુકશાનીમાથી બચાવવા માટે જે કાઈ ખર્ચો કરવામા આવે, તે ખર્ચો વસુલ કરવા માટે સ્ટીમર સહીમલામત આવ્યા બાદ તેને સ્ટીમરવાળાઓ જનરલ એવરેજમા મોકલે છે એટલે તેમા જેટલા આશામીઓનો માલ હોય તે મુજબ વરાડ પડતે નુકશાનીના નાણાનો ફાળો ન ખાય છે જે પોલીસીમા જણાવ્યા મુજબ વીમા વાળા અગર માલવાળાને તે નાણા ભરવાના હોય છે

આ ઉપરાંત માલનો વીમા (ચડગતના) આ કીનારેથી મુકામના કીનારા મુધીનો વીમા (Shore To Shore), ચારીમા માલ ચડાવતી વખતે નુકશાની સહિત અગર સહિતનો વીમા (Including Risk Of Craft) વિગેરે પણ

વાક્યો હોય છે તેના દરેક પણ્ય એકા વધુ પ્રમાણમાં લેય છે. ઉપરના દરેક જાતના વીમાના દરો જોખમના પ્રમાણમાં હલકા ભારે રાખવામાં આવેલા હોય છે.

આ દરિયાઈ (Marine) વીમા ઉતારનારી વીમા કુપનીઓનું મહત્ત્વ છે તેને “અન્ડર રાયટર, એસોશીએશન” કહે છે તે દરિયાઈ વીમાના દરેક દેશના ભાવો મુત્તર ઢરે છે તેમાં ડામીજ માલના અને વગર ડામીજ માલના કલાસ રાખવામાં આવ્યા હોય છે જુની સ્ટીમરોમાં માલ મોકલવામાં આવે તેનો વીમા વધારે લેવાય છે તેમાં યુરોપના બંદરોના વીમામાં દર સેકંડે અમુક ટકા વલતર તથા હીંદના બંદરોએ માલ જતા માલની વલતર સેકંડે અમુક ટકા આપવામાં આવે છે (૧૪ થી ૨૪ સુધી) તેમાંથી દલાલોનું કમીશન બાદ જાય છે આ મરીનના વીમામાં માલ કીનારે ઉતરી માલ ધણીને ઘેર પહોંચતો ન થાય (રોકડ અગર અવેરાન) અગર ચોરાઈ જાય તો કુપની એ નુકશાની ભરી આપે તેવા વીમા પણ્ય ઉતારાય છે. વીમાની હકીકત એટલી બધી છે કે દરેક વીગત આપવા બેસીએ તો એક બીજું પુસ્તક થાય માટે અત્રે હાલ તો આટલું બસ છે

છેવટમાં રેલ્વેમાં તથા પાર્સલોમાં કે ટપાલમાં જતી ચીજોના વીમા પણ્ય વીમા કુપનીઓ ઉતારે છે તે ઉપરાંત મોટરનો વીમા એટલે મોટરને નુકશાન થાય તેવા વીમાની પાલીસી લીધી હોય તો મોટરનું નુકશાન ભરી આપે (૨) ડ્રાઇવર મોટર બંનેને નુકશાન થાય તબી પાલીસી હોય તો તે ભરી આપે (૩) મોટર ડ્રાઇવર અને કે માલીક તરીકે જેના નામની પાલીસી લીધી હોય તેમાંથી કોઈને અગર બધાને જ્યાકત નડે તો તે મુજબ પાયા પચાસ હજાર કે લાખ એમ જેવી રીત પોલીસીમાં જણાવેલ હોય તે મુજબ કુપની ભરી આપે તેવા વીમા ઉતારાય છે તે બધાના દર જુદા જુદા હોય છે તેમજ મોટરલોરી ટોઈ સ્થળે અથડાઈને બાગી જાય, અટકી જાય, વાપરવામાં ઘસાઈ જાય તેનું જોખમ પણ્ય વીમા કુપનીઓ ઉતારે છે. વિગેરે

૪૭-સ્થાવર જમીન અને મકાનોના લેવાણુ વેચાણુ સબધી ટુક દિક્દર્શન. (Estate Matters)

જેમ બીજા વેપારો ધમધોકાર ચાલે છે, તેવી રીતે જમીનના લેવાણુ વેચાણુના સોદા પણ્ય ઘણાજ થાય છે જમીનની બાબતમાં ખુદલા પ્લોટસ, માળાઓ, મોટી ઇમારતો, વાડીવજીરો વિગેરે સ્થાવર મીલકતનો સમાવેશ થાય છે, તેના લેવાણુ વેચાણુના રીત રીવાજનું ટુક દિક્દર્શન અત્રે કરાવાય છે —

કોઈ પણ્ય સ્થાવર મીલકતનો સોદો બનતા સુધી તો દલાલ મારફતેજ કરવાનો રીવાજ છે, કેમકે દલાલજ આમન સામન પાર્ટીને સમજાવી સોદો ઉતારી શકે છે તેમાં લેતી વેચતી વખતે દલાલને ૨ ૦/૦ બે ટકા દલાલી લેનાર

અને વેચનાર એ બન્ને આશામી તરફથી મલે છે જ્યારે સોદો નક્કી થઈ લખત (એગ્રીમેન્ટ) કરવામા આવે, તે વખતે બ્યાનું સેક્ટે ૫ થી ૧૦ ટકા લેવામા આવે છે, અગર વધારે પણ લેવામા આવે છે, પણ તે લેનાર અને વેચનારની મુનસફી ઉપર અગર દલાલ સેટલ કરે તેના ઉપર આધાર રહે છે. મોટી પ્રોપર્ટી હોય તો વેચનાર ધણી બ્યાના તરીકે વધારે રકમ માગી શકે

સોદો થયા પછી અને બ્યાનુ આખ્યા પછી લખત વકીલને ત્યા કરાવાય છે, ત્યારબાદ બાકીના નાણા આપવો સાધારણ નિયમ ત્રણ મામનો છે, છતાં વધારે અગર ઓછો ટાઇમ તે માટે નક્કી કરવાનો આધાર લેનાર વેચનારની મુનસફી ઉપર રહે છે, અને ખરી રીને તો તે વાત સોદો કરતી વખતેજ મુકરર થાય છે

લેનાર વેચનાર હાથેહાથ સોદો કરે તો દલાલી આપવાની હોતી નથી, તેથી તેનો લાભ આમન સામન બને પક્ષ સમજી લે છે અને સ્ટેપ ખરચ, રજીસ્ટ્રેશન ફી, સરવે ફી, લેનાર વેચનારનો વકીલનો ખરચ, કનવેયન્સ ખરચ વિગેરે જે થાય છે, તે બન્ને પક્ષ અરધો અરધ ભોગવી લે છે સોદો થયો હોય પરંતુ બ્યાનુ જ્યાં સુધી અપાયુ લેવાયુ ન હોય ત્યાંસુધી વેચનાર અગર લેનાર ધણી સોદો ફેરવી શકે

સોદો કરતી વખતે વેચનાર ધણી લેનાર ધણીના દલાલ સાથે ચોક્કસ ટાઇમ બાબતની એક એવી શરત કરે છે કે જેને અંગ્રેજીમા Time is the essence of contract કહે છે, તેની રૂએ વેચનાર ધણીને ઠરાવેલ ટાઇમની અંદર નાણા ભરપાઈ ન થયા હોય તો તે બ્યાનાના રૂપીઆ જમ (ફેરફેટ) કરી સોદો રદ કરી શકે

વેચનાર ધણીને પુરા નાણા ભરપાઈ થયા પછીજ લેનાર ધણી મીલકતનો કબજો પોતાના તાબામા લઈ શકે છે અને તે દરમિયાન બાડાનો, મ્યુનીસીપાલિટીના ટેક્સીઓનો, વીમાના પ્રીમીયમનો, આઉન્ડ રેન્ટ તથા કલેક્ટર ચાર્જ અને તેવી રીતના બીજા હિસાબના નાણા આમનસામન નક્કી કરી સમજુતી થાય છે

આટલી ટુક હકીકત વ્યાપારીદષ્ટિએ આપેલ છે પરંતુ મીલકત ગીરો મુકતી વખતે, વેચાણ કરતી વખતે કેવી મીલકત—દાખલા તરીકે ફીફોલ્ડ કે ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ટ્રસ્ટ જેવાની પટેન્સી બાડે લીધેલો હોય તેવી મિલકત—અથવા જે કાયદાની રૂએ બાણવાજોગ હકીકત, તેના લખત વિગેરેમા લગતા સ્ટાપ ધારા, તથા કાયદાની ખારીફીઓ વિગેરે આ લેખ વ્યાપારી વિષયક હોવાથી અત્રે તેને સ્થાન આપેલ નથી

૪૮-પગાર, ભથ્થુ કે રોજીદી મજૂરી મળવાનો કોઠો

(Table of Daily Pay or Allowance)

(દર રૂ ૧ થી ૧૦૦૦ મુ લી માસિક દિવસ ૨૮-૨૯-૩૦ અગર ૩૧ સુખમ)

દિવસ અને રૂપિયા એ બેનો ગુણકર કરી મહિનાના જોડના દિવસ કલા હોમ તેટલાએ ભાગવાથી જવામ આવે છે અગર નીચે કોઠા સુખમ પણ જોઇ લેવું

પગાર રૂ	માસિક ૨૮ દિવસ લેખે	માસિક ૨૯ દિવસ લેખે	માસિક ૩૦ દિવસ લેખે	માસિક ૩૧ દિવસ લેખે
	રૂ. આ પા	રૂ. આ પા	રૂ. આ પા	રૂ. આ પા
૧	૦-૦-૧૭	૦-૦-૧૭	૦-૦-૧૬	૦-૦-૧૬
૨	૦-૧-૧	૦-૧-૧	૦-૧-૦	૦-૧-૦
૩	૦-૧-૧૮	૦-૧-૮	૦-૧-૧૭	૦-૧-૧૭
૪	૦-૨-૩	૦-૨-૩	૦-૨-૨	૦-૨-૦
૫	૦-૨-૧૦	૦-૨-૮	૦-૨-૮	૦-૨-૧૭
૬	૦-૩-૫	૦-૩-૪	૦-૩-૨	૦-૩-૧
૭	૦-૪-૦	૦-૩-૧૦	૦-૩-૮	૦-૩-૭
૮	૦-૪-૭	૦-૪-૫	૦-૪-૩	૦-૪-૨
૯	૦-૫-૨	૦-૫-૦	૦-૪-૧૦	૦-૪-૮
૧૦	૦-૫-૮	૦-૫-૬	૦-૫-૪	૦-૫-૨
૧૫	૦-૮-૭	૦-૮-૩	૦-૮-૦	૦-૭-૮
૨૦	૦-૧૧-૫	૦-૧૧-૦	૦-૧૦-૮	૦-૧૦-૪
૨૫	૦-૧૪-૩	૦-૧૩-૧૦	૦-૧૩-૪	૦-૧૨-૧૧
૩૦	૧-૧-૨	૧-૦-૬	૧-૦-૦	૦-૧૫-૬
૩૫	૧-૪-૦	૧-૩-૪	૧-૨-૮	૧-૨-૦
૪૦	૧-૬-૧૦	૧-૬-૦	૧-૫-૪	૧-૪-૮
૪૫	૧-૮-૮	૧-૮-૧૦	૧-૮-૦	૧-૭-૩
૫૦	૧-૧૨-૭	૧-૧૧-૭	૧-૧૦-૮	૧-૮-૧૦
૧૦૦	૩-૮-૨	૩-૭-૨	૩-૫-૪	૩-૩-૭
૨૦૦	૭-૦-૩	૬-૧૪-૪	૬-૧૦-૮	૬-૭-૩
૩૦૦	૧૦-૧૧-૫	૧૦-૫-૬	૧૦-૦-૦	૯-૧૦-૧૦
૪૦૦	૧૪-૪-૭	૧૩-૧૨-૮	૧૩-૫-૪	૧૨-૧૪-૫
૫૦૦	૧૭-૧૩-૮	૧૭-૩-૧૦	૧૬-૧૦-૮	૧૬-૨-૧
૬૦૦	૨૧-૬-૧૦	૨૦-૧૧-૦	૨૦-૦-૦	૧૯-૫-૮
૭૦૦	૨૫-૦-૦	૨૪-૨-૨	૨૩-૫-૪	૨૨-૮-૩
૮૦૦	૨૮-૮-૨	૨૭-૮-૫	૨૬-૧૦-૮	૨૫-૧૨-૧૦
૯૦૦	૩૨-૨-૩	૩૧-૦-૭	૩૦-૦-૦	૨૯-૦-૬
૧૦૦૦	૩૫-૧૧-૫	૩૪-૭-૮	૩૩-૫-૪	૩૨-૪-૧

૪૯-દેશી નામુ (Accountancy. દેશી નામાની સંક્ષેપ રૂઢી

કોની પાસે કેટલું લેણું દેવું છે, વપારમા શું વકરો કે ખોટ થઈ, માલની ખીની કેટલી થઈ, વેચાણ કેટલું થયું તે બધી વિગત નામુ જણાવે છે નામા નિનાનું ધધો આધળો કહેવાય તે અને જે વેપારી તે બરાબર ન રાખી શકે તેને ખોટ આવવાનો પ્રસંગ આવે છે માટે દરેક વેપારીએ નામુ જાણવું જરૂર છે

નામુ રાખવું તે નિયમિત અને વખતસર લખવું જોઈએ દરેકને પોતાની ઉપજ બરત્તબ જાણવાની જરૂર છે તે હમણા લખીશું, રાને લખીશું, કાલે લખીશું, એમ કયાં કરે અને વખતસર ન લખે તો “સલાળીને નામુ લખે અને જાટે ચડીને જાણે” એ બંને સરખાજ ગણાય છે, તેમ થાય

દેશદેશમા નામાની પદ્ધતિ જુની જુદી હોય છે મોટા વેપારીઓને રોજમેળ, આવરો, ખાતાવહી, વ્યાજવહી, નોધ (જમે નોધ અને ઉધાર નોધ જુદી પણ રાખે છે અને એકત્ર પણ રાખે) આટલા ચેપડા જરૂરી ગણાય છે નાના વેપારીઓ કે સામાન્ય ધધાદાનોઓ કે નોડરીઆત રોજમેળ ખાતાવહી બેજ રાખે છે

રોજમેળમાં-આપણી પાસે નિલોક કેટલી, કોના પાસેથી નાણા આવ્યા અને શી બાબતના આવ્યા? બીજાને કેટલા આપ્યા અને શું બાબતના આપ્યા તે વિગત જણાવેલી હોય છે કેટલાક નાના વેપારીઓ રોજમેળ ન રાખતા બેઠોમેળ રાખે છે રોજમેળમા હમેશા સીલીક કઢાય છે. બેઠોમેળમા પખવાડીએ કે મહિને સીલીક કાઢે છે જે લોકોને લેવડદેવડ ઘણી ન હોય તેવા લોકો બેઠી ખાતાવહી રાખે છે, જેમા લેવડદેવડના પ્રમાણમા જમ્યા રાખી ખાતા પાડે છે અને જે રકમ આવે કે જાય તે તેના ખાતામા પ્રથમ મીતિ લખી વીગતવાર લખે છે આને ઘણા બેઠો રોકડમેળ પણ કહે છે જે ચોપડામા માલની વિગત આવે તેને નોધ કહે છે આમન સામન હવાલા પાડવા હોય તો પેઢીવાળા એકજ નોધ રાખી, તારીજ કરી જમે ઉધારના હવાલા નાખે છે અને ખરીદી કરી જે માલ લાવે તે જમે કરવાને રાખેલા ચોપડાને જમે નોંધ કહે છે અને ઉધાર માલ આપે તે વીગતવાર આશામીને ખાતે જેમા ઉધારવામા આવે તેને ઉધાર નોંધ કહે છે

રોકડા અથવા બીજી રીતે જે નાણા આવે તેનું નામ જમા. આપણી પાસેથી રોકડા અગર બીજી રીતે બીજા પાસે જાય તેને, કે ખર્ચની રકમને,

ખાતે, નામે કે ઉધાર કહે છે જમા રકમોને દેવી અને ઉધાર રકમોને લેણી રકમો કહે છે

જમા ઉધાર લખવા વિષે—જેની રકમ જમા કરવી હોય તેની અટક, નામ, ઠામ, જમે બાબુએ લખાય પરગામનો હોય તો પહેલા ગામનું નામ લખાય છે, જેને ખાતે રકમ ઉધારવી હોય તેને માટે ઉધાર બાબુએ તેની અટક, નામ, ઠામ, લખા ખાતે ઉધાર એમ લખાય છે પછી પેટામા રૂપીઆનો આકડો ભરી તેની તપસીલ લખવી, કે રોકડા હોય તો નગદ ગેકડા એમ લખીને જે કારણથી આવ્યા હોય કે આપ્યા હોય તે કારણ જણાવવું જેના હેતુ આવ્યા હોય કે આપ્યા હોય તેનું નામ હા કરીને (એટલે હસ્તે) છેવટમા લખવું માલની લેવડ દેવડ થઇ હોય તો માલનું નામ લખીને સાથે તોલ, મ પ કે તાકા નગ લખીને ભાવ જણાવવો

રોજ મેળ શરૂ કરતી વખતે તેને મથાળે તે કેનો છે અને કઈ સાલનો કે સવતનો છે તે લખી નીચે લીટી દોરી તે કયા દિવસ યા તારીખનો મેળ છે તે મિતિ, સાલ, વાર, કે તારીખ લખી ઠાળી બાબુના છેડેથી જ કરી લીટી દોરી તે જમા બાબુ અને અર્ધ ભાગ પર લીટી દોરી કે લખી લીટી દોરી તે, ઉધાર બાબુ પછી નીચે જમા પાસે પ્રથમ પાછળની દિવસની સિલિક હોય તે લખવી અને જે સિલિક ન હોય તો ૦)૧ કરી લખે છે જે સિલિક કાઢતી વખતે ગણતા નથી

કેટલીક રકમો જમાખર્ચી ગણાય છે એટલે તે રકમની માડછાડથી અવેજમા સિલિક વધતી આછી થતી નથી તથાપિ તે રકમ વડે લેવડ દેવડ બુદ્ધે બુદ્ધે ખાતે થઇ શકે છે તે તમામ જાનની ઉધાર લેવડદેવડ તથા કબુલાત એ જમા ખર્ચી રકમો છે

ઉપર મુજબ લખાયેલા રોજમેળ અને નોંધની જેની અદર ખતવણી થાય છે તે ચોપડાને ખાતાવહી કહે છે રોજમેળ અને નોંધનું નામુ એકત્ર કરી જે ચોપડામા તે લખવામા આવે છે તેને આવરો કહે છે આવરા ઉપરથી પણ ખતવણી ખાતાવહીમાજ થાય છે.

બેઠો મેળ અને આવરાની સરખામણી—જન્મેમા સરખીજ રકમો હોય છે, ને પંદર દિવસે કે મહિને સિલિક કઢાય છે બેઠામેળમા તિથિ પ્રમાણે રકમો લખાય છે તેમા દરરોજનો જમાખર્ચ દરરોજ લખાય છે, એટલે એક માણસનું ખાતું જમા યા ઉધારમા એકથી વધારે વાર આવી શકે આવરો છે તે રોકડમેળ તથા નોંધ ઉપરથી તૈયાર કરવામા આવે છે તે તૈયાર કરવામા પંદર દિવસ કે મહિનાની એક ખાતાદારની રકમો સાથે લેવામા આવે

છે, ને પેટામાં રોકડમેળ કે નોંધનું પાનું અને મિતિ લખવામાં આવે છે, માટે આવરામાં એક માણસનું ખાતું જમા યા ઉધરમાં રોકડમેળની રકમ માટે એક વખત ને નોંધની રકમ માટે એક વખત મળી ઘણામાં ઘણું બે વાર આવી શકે

આવરો અને ખાતાવહીની સરખામણી—આવરામાં રોકડમેળ અને નોંધની રકમ ટુકડામાં ખતવણી રૂપે ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે લખાય છે પણ ખાતાવહીમાં આવરાની રકમ ફક્ત ખતવાય છે બન્નેમાં રકમો તો સરખી આવે આવરા ઉપરથી કાચું નામું ગણાય પોતામેળ દર માસે આવરા ઉપરથી પણ નીકળી શકે ખાતાવહીનું નામું પાકું ગણાય ખાતાવહી રોજ તૈયાર ન થઈ શકે, વખત આવ્યે તૈયાર થાય કેટલાક હિમેશનું ખાતું બેવા માટે ઘેઠી ખાતાવહી રાખે છે

આંકડાવહી કે બેઠી ખાતાવહીમાં—તારીખવાર જુદી જુદી રકમો ખતવાય છે અને ખાતાવહીમાં માસવાર રકમો જુદી જુદી ખતવી શકાય ને પેટામાં તારીખ ખતાયાય

વ્યાજવહી—જે ચોપડામાં ખાતાની રકમોના ખોખા કાઢી તેના સર ગણી, તારીખ મુકી મુદત અને તેનું વ્યાજ વરસ આખરે કે અમુક મુદત આખરે કેટલું થયું તે નક્કી કરવામાં આવે છે તેને વ્યાજવહી કહે છે તે વ્યાજવહી ઉપરથી, ખીજા પાસે વ્યાજના જેટલા રૂપીઆ લેણા નીકળે તેટલા તેને ખાતે ઉધારી વ્યાજ ખાતે જમા કરાય છે અને કોઈના ખાતામાં આપણે વ્યાજ દેવું નીકળે તો તે વ્યાજ તેને ખાતે જમા કરી વ્યાજ ખાતે ઉધારવામાં આવે છે આ જમાખર્ચા રકમોના હવાલા નોંધમાં નાખવામાં આવે છે

નોંધ-ખર્ચી જમાખર્ચી રકમો માટે શરાફ લોકો નોંધનોજ ઉપયોગ કરે છે આમન સામન જમે ઉધાર પાડવાના હવાલા, હુડીના હવાલા, આડતના, વ્યાજના અને તેવી રીતના અન્ય હવાલાઓ માટે નોંધજ સગવડતા બરેલો ચોપડો ગણી શકાય

અત્રે ગુજરાતી નામાં સખધી સક્ષિપ્ત હકીકત જણાવેલ છે નામું માડવાની રીત ઘણીજ અગવડ પડતી હોવાથી તેમજ દરેક વેપારીને અમુકજ ચોપડા હોવા બેઠાંએ તેવો રીવાજ નહીં હોવાથી, દરેકની રીતભાત મુજબ જુદી જુદી ભતના ચોપડા અને વહીવટના પ્રમાણમાં ઘણા નામવાળા ચોપડા હોવાથી, વિગતમાં ઉતરવું તે અત્રે અસ્થાને ગણાય. દાખલા તરીકે, નામું લખવાની રીતમાં—રકમોની જાનવાર વ્યાખ્યા, રકમ જમા ઉધાર કેમ કરવી તેની રીત, રોકડી રકમનું જમા ઉધાર પાડવું, જમા ખર્ચી રકમોનું જમા ઉધાર પાડવું, આડતીઓ અરધા નાણા મોકલી માલ મગાવે તેનું નામું, વેચેલા માલના થોડા પેમા આપે અને ખીજા ખાતે માડવાના હોય

તેનું જુદી જુદી ઢમથો નામુ માડી શાય તે, ઉધારે લાગેલા માલના થોડા પૈસા આપ્યા હોય તેનું નામુ પણ જુદી જુદી ગીતથો માડી શકાય તે, કાંધાનું નામુ, ખાતા મડી જવાનું નામુ વચ્ચેના હવાલા અને કબાલાના નામા, આડત, હકશી, હુલે અને હુડીઆમણ, નકરામણ શીકરામણ વીગેરે અનેક તરાહના નામા, તેમજ શરાફી નામાની સમજ, સુડીયું નામુ, કબાલા વહી, જણસવહી, માલખાતાના ચોરડાનું નામુ વીગેરે હકીકત જણાવતા ઘણી જગ્યા રેડપી ભેદએ તેથી નીચેની એક ઉપયોગી ગામત જણાવી આ હકીકત સમાપ્ત કરીએ છીએ

રોજમેળમા થતી ભૂતી કમ સુધારવી ?

કોઈને ખાતે રોડડ રકમ જમા કરવી ભૂતી ગયા હોય, તેથી નિલક કાઢતા રૂપીઆ વધે અને ભૂત ચાલ ન આવે તો તે રૂપીઆ સીલકની વધઘટ ખાતે જમા કરવા તેમજ ઘટે તો નિલકની વધઘટ ખાતે ઉગારવા જ્યારે ભૂલ પડાય ત્યારે સિલકની વધઘટ ખાતે જમા થયેલ રકમ નિલકની (જણસની) વધઘટ ખાતે ઉધારી જેના હોય તેના ખાતે મૂળ મીતિના જમા કરવા નિલકની વધઘટ ખાતે ઉધારેલી રકમને માટે એથી ઉલટું કરવું વિગતમા ભુલનું કારણ જણાવવું ખાતાવડીમા સીલકમા નિલકનું વધઘટ ખાતુ પાડવું કેટલાક વેપારી જણસની વધઘટ ખાતે જમા ઉધાર ન કરતા શાહ ખાતે જમા ઉધાર કરે છે, અને શાહ ખાતાની રકમ ખતવતા પહેલા નામ જણાય તો શાહખાતામા વચમા રહેલો પેલી જગ્યામા નામ નોધી લે છે કેટલાક નિલકમા રહેલ વધારો થાડો વખત શ્રી જણસના પેટામા ઉપર ટપકે એવે છે

૫૦-વારોવારીઉ વ્યાજ અને તેની સમજણ

(Interest of Every day)

ગુજરાતી નામાની અદર વારોવારીઉ વ્યાજ એ મુખ્ય ગણાય છે કારણકે એવી સુદર અને ઝડપી રીત વ્યાજ ગણવાની છે કે હજારો ખાતનું વ્યાજ અમુક મુદતમા વગર ભુલે ગણી શકાય છે

વ્યાજ ત્રણ રીતે ગણાય કે સળગ, કાપીઉ અને વારોવારીઉ

સળગ વ્યાજ કહેવાનું કારણ એ કે તેમા માસ તથા તિથિ સળગ ગણાય છે, એ વ્યાજ ગણવાની રીત બહુ સરળ છે પણ સળગ આકડા તેમા બહુ મોટા આવે છે કાપીઉ વ્યાજ કહેવાનું કારણ કે ખાતામા આવેલી રકમો એક બીજાના પેટામા ઉપાય છે અને વારોવારીઆ વ્યાજમા તો કાપીઆ વ્યાજનો સમાવેશ થાય છે એટલે એણુ કાઢતા પેટામા એક બીજી રકમો કપાય છે અને તેમા મુદત વાર પ્રમાણે ગણાય છે.

ખોખુ ખનાવવાની રીત—પ્રથમ મથાળે કયા ખાતાનું કંઈ સાલતું વ્યાજ તે લખી આ પા લખવું તેની નીચે જમા ઉધાર દોરવું પછી ખાતાવહી પરથી જમા કે ઉધારની પહેલી રકમમાથી જે રકમ મોટી હોય તે વ્યાજવહીમા જે બાબુની હોય તેજ બાબુએ લેવી એટલે ધારો કે જમે તરફ પહેલી રકમ મોટી છે, માટે આપણે જમામા તે રકમ લીધી પછી ઉધારની બાબુની પ્રથમ રકમથી જેટલી રકમો તેમા બાદ જતી હોય તેટલી ઉધાર બાબુએ લેવી ધારો કે તેવી બે રકમો બાદ જાય છે માટે લીધી તે રકમો જમા બાબુમાની પહેલી રકમમાથી બાદ કરવી બાદ કરવાને તે રકમો પેટામા લખવી, પણ તેની સાથે દહાડો વાર ન લખવો બાકી જે રહે તે ઉધારની ત્રીજી રકમ લઈ તેમાથી બાદ કરવી. બાકી સામે જમાની બીજી રકમથી જેટલી રકમો બાદ જતી હોય તેટલી લેવી, ન જતી હોય તો બાકી બાદ કરવી ઉધારમા જે બાકી રહે તે જમાની રકમમાથી બાદ કરવી આમ છેવટ બધી રકમો વ્યાજવહીમા આવી રહે ત્યાંસુધી કરવું

છેવટે જેટલા રૂપીઆ ખાતાવહીમા દેવા કે લેણા રહેતા હોય તેટલાજ રૂપીઆ વ્યાજ વહીમા દેવા કે લેણા નીકળે તો ખોખુ ખોખુ ખર મધુ કવી રીતે ખર બન્યું સમજવું ભૂલ જણાય તો ફરી તપાસી ખરું સમજવું ૧ કરવું ખોખાના દેવી રહેલી રકમો ઉધાર તરફ અગર લેણી રહેલી રકમો જમા તરફ છેવટે ખતાવવી ને તે કંઈ મુદત સુધી રહી છે તેપણ જણાવવું

મુદત અને વાર ગણવાની રીત—પ્રથમ ખોખામા જમા ઉધારની રકમથી જે રકમ પહેલી તિથિની હોય તે દિવસથી તેને સરખો રકમવાળી બીજી તિથિ સુધીના માસ દિવસ નક્કી કરવા [અને સામી બાબુએ તે રકમ ઉપર દિવસ જમાને માટે દિ જ અને દિવસ ઉધારને માટે દિ ઉ એમ લખવું (વણા લખતા પણ નથી)] આમા જે દિવસો આવે તે વાર પ્રમાણે ગણીને મુકતા હોવાથી વારોવારીઉ વ્યાજ કહેવાય છે પેટા રકમની તિથિ જે મુખ્ય રકમના પેટામા તે હોય તે મુખ્ય રકમની તિથિ તેજ ગણાય છે કારણકે પેટા રકમને જુદી તિથિ ચઢાવતા નથી દિવસ ગણવાની રીત બે છે પહેલી રીત:— ખોખુ તૈયાર કરી તેના મામ તથા ફિવસ (વાર સિવાય) ગણવા અને આવેલ માસના પખવાડીઆ કરવા અને તેમા ઉપરના દિવસો ઉમેરવા પછી પ્રથમના વારથી ગણવું શરૂ કરવું તે પહેલા અઠવાડીઆના આઠ દિવસ અને તે પછીના દરેક અઠવાડીઆના સાત દિવસ મુજબ ગણવા ને પખવાડીઆ અને દિવસોના સરનામીની ધરેબર થવામા માસના અરધ જેટલા દિવસ બાદ કરતા જેટલા ફિવસ આવ્યા બેઠાએ તે બાદ કરવાની રકમ જેટલા ઓછાવાર ગણી સામા રકમ ઉપર જે વાર હોય તેથી એકવાર ઓછા સુધી ગણતા જે સખ્યા આવી, તે પખવાડીઆ અને દિવસોના સરવાલામાથી બાદ કરવા અને બાકી રહે તેટલા દિવસો જે અસલ માસ ઉપર દિવસો આવ્યા હોય તેમાથી બાદ કરતા જેટલા

દિવસ ખાડી ગ્હે તે મામની ઉપર નક્કી દિવસો આવ્યા જાણવા દાખલા તરીકે ફાગણ વદી ૭ ને વાર ભોમેથી આશાઝ વદી ૬ ને શનેઉ સુધી ગણવાનું છે તો વાગ સિવાય ગણતા માસ ૩૧ અને ૧૪ દિવસ આવ્યા તેમાથી માસનું અરધ ગાઢ જતા આશરે ૧૨ દિવસ લગભગ આવવા જોઈએ હવે ૩૧ માસના પખ વાળીઆ ૭ તેમા ઉપરના ૧૪ દિવસો ઉમરતા સખ્યા થઈ ૨૧ હવે ફાગણ વદી ૭ ને ભોમવાર છે તે ભોમેથી ગણતા ભોમે ભોમે પંદર થયા, અને બુધથી શુકર સુધી ગણતા ૧૮ થયા, પહેલો દિવસ ગણ્યો હોવાથી છેલ્લો ન ગણાય પણ આશો વદી ૦)) નો દિવસ ખાસ ગણાય કારણકે ત્યાં સુધીનું વ્યાજ ગણવાનું છે) હવે ૨૧ માથી ૧૮ જાય તો ૩ રદ્યા તે ૩૧ અને ૧૪ દિવસમાથી ૩ ગાઢ કરીએ તો ૩૧-૧૧ આવ્યા તે નક્કી દિવસ જાણવા.

ખીજી-રીત અથવા આવેલા માસના પખવાડીઆ કરી તે પખવાડીઆ જેટલી સખ્યા સુધી જે રકમનો માસ ગણ્યો હોય, તે રકમના વારથી શરૂ કરી વર ગણવા છેલ્લો જે વાર આવે તેની પછીના વારથી ફરી ગણવું શરૂ કરી સામી રકમના વારના આગલ વાર સુધી ગણવું તે એટલે સુધી કે માસના અરધ દિવસોમાથી ગાઢ કરેલા જેટલા દિવસનો આશરો આવેલો હોય તેની લગભગ થાય એટલે એક દિવસ વધુ અગર ઓછો થવો જોઈએ તેટલ દિવસ નક્કી આવ્યા જાણવા એટલે ઉપરના દાખલાથીજ ૩૧ માસના પખવાડીઆ સાત તે ભોમવા-થી સાત સુધી ગણતા સોમવારે પુરા થયા અને પાછુ મંગળવારથી વ્યાજ શરૂ થયું તે શુકરવાર સુધી અગીઆર દિવસ આવ્યા (જે આશગના દિવસની લગભગ આવ્યા ગણાય) એટલે નક્કી માસ ૩૧-૧૧ દિવસ આવ્યા

સર ગણવાની રીત—રૂપીઆ અને મહિનાનો ગુણકાર તે સર અને રૂપીઆ અને દિવસનો ગુણકાર કરતા ત્રીસે ભાગતા આવે તે પણ સર ત્રીસે ભાગવાની રીતમા સાવસાતનો પા ની રીત ઉપયોગી થઈ પડે છે આ પ્રમાણે દરેક રકમનો સર ગણી માથે થડાવવો અને જમા તરફના સરનો જમા તરફ મરવાળો લેવો અને ઉધાર ગાળુના સરનો સરવાળો ત્યાં લેવો હવે બન્ને બાજુના વ્યાજનો ભાવ (કાપેલા નાણાનો ભાવ જુદો પણ હોય એટલે ધારો કે ૧૦ અથવા ૮૬૦ હોય અને આપેલાનો ૧૦૦૦ પોણા ૮૬૦ હોય તો એટલે) જુદો હોય તો તે મુજબ બન્ને બાજુથી જુદી જુદી રીતે ગણવું એકજ ભાવ હોય તો મોટા સરવાળામાથી નાનો સરવાળો બાદ કરવો

ટકાની તેમજ હોય તો સર જેટલા દોકડા વ્યાજ સમજવું અરધા ટકાની તેમજ હોય તો સરના અરવા કરતા જે રકમ આવે તેટલા દોકડા સમજવા આનાની તેરીખ હોય તો આના અને સરને ગુણતા જે આવે તેટલી બદામ જાણવી તને ૧૬ ભાગતા દોકડા અને દોકડાને એકસોએ ભાગતા રૂપીઆ કરવા

તારાજ કરવાની રીત—વ્યાજ ગણી લીવા પછી તારીજ શબ્દ લખી લખી લીટી દોરવી, ને તે લીટીમા જે દિવસ સુધીનું વ્યાજ કાઢ્યું હોય તે દિવસ લખવો તેની નીચે જમા ઉધારની લીટીઆ દોરવી પછી ખાતાવહી

પરથી નક્કી કરી જો રૂપીઆ દેવા રહેતા હોય તો જમા તરફ અને લેણા રહેતા હોય તો ઉધાર તરફ લખવા વ્યાજનો સર લેણો નીકળતો હોયતો ઉધાર તરફ અને દેવો નીકળતો હોયતો જમા તરફ માડવો અને ઉપર મુજબ વ્યાજ ગણી (તેરીખ મુજબ) માથે રકમ ચડાવવી

તારીખમા મુદ્દલ રૂપીઆ અને વ્યાજ દેણ નીકળતું હોય તો તે બન્નેનો તેની નીચે સરવાળો કરી તે રકમ તારીખમા જમા તરફ બાકી લેણી બતાવવી જો મુદ્દલ રૂપીઆ અને વ્યાજ દેણ નીકળતું હોય તો તે બન્નેનો તેની નીચે સરવાળો કરી તે રકમ તારીખમા ઉધાર તરફ બાકી દેવી બતાવવી અને તારીખનું ખાતું સરખું કરવું કદાચ મુદ્દલ રૂપીઆ લેણા અને વ્યાજ દેણ નીકળતું હોય, અથવા મુદ્દલ રૂપીઆ દેવા અને વ્યાજ લેણ નીકળતું હોય તો તે બન્નેની બાદ બાકી કરી છેવટે દેણ કે લેણ રહે તે મુજબ બતાવવું અને ધણીકથું સામસામા સમજીને હિસાબ નક્કી કર્યો છે એમ લખવું

વ્યાજ બતાવવા વિષે—વ્યાજ વહીનું વ્યાજ, રેજમેનમા કે નોંધમા નોંખતી વખતે તેના પેટામા વ્યા પા નાખવું અને વ્યાજ વહીમા રો પા અગર નો પા જણાવવું કે જ્યારે તપસીલ જોરી હોય ત્યારે માલુમ પડે

વારોવારીઆ વ્યાજના કોઠા હવે પછી આપવામા આવશે પતું વરસના ૩૬૦ અને ૩૬૫ દિવસના હિસાબે જુદી જુદી તેરીખના વ્યાજ કાઢવાની સરખામીઓ વ્યાજ ગમે તેટલો રકમના ગણવા માટે નીચેની રીતો ખાસ ઉપયોગી થઇ પડશે

અ ૬ ટકા (આઠ આના) લેખે વરસના ૩૬૫ દિવસના હિસાબે વ્યાજ ગણવાની રીત — જેટલા રૂપીઆનું વ્યાજ કાઢવું હોય અને જેટલા દિવસનું કલ્કુ હોય તે બન્નેનો ગુણાકાર કરી તેને ૬૦૮૩ થી ભાગવા એટલે $\frac{\text{રૂપીઆ} \times \text{દિવસ}}{૬૦૮૩}$ આ મુજબ હિસાબ કરવાથી જવાબ આવે છે

બ ૬ ટકા લેખે વરસના ૩૬૦ દિવસના હિસાબે વ્યાજ કાઢવું હોય તો જેટલા રૂપીઆનું અને જેટલા દિવસનું કલ્કુ હોય તે બન્નેનો ગુણાકાર કરી ૬૦૦૦ થી ભાગવાથી આવે તે વ્યાજ જવાબ એટલે $\frac{\text{રૂપીઆ} \times \text{દિવસ}}{૬૦૦૦} = \text{જવાબ}$

ક ૮ ટકા લેખે ૩૬૦ દિવસના હિસાબે વ્યાજ કાઢવું હોય તો રૂપીઆ અને દિવસનો ગુણાકાર કરી ૪૦૦૦ થી ભાગવાથી આવે તે જવાબ એટલે $\frac{\text{રૂપીઆ} \times \text{દિવસ}}{૪૦૦૦} = \text{જવાબ}$

દ ૮ ટકા લેખે ૩૬૫ દિવસના હિસાબે વ્યાજ કાઢવું હોય તો ઉપર મુજબ ૩૬૦ દિવસના હિસાબ કર્યા બાદ તેનો ૫રમે ભાગ બાદ કરતા આવે તે જવાબ.

તા ૩ — છ ટકા અને નવ ટકાના વ્યાજના દર ઉપરથી ગમે તેટલા દરના હિસાબ ગણી શકાય.

વાણિવારોયુ વ્યાજ દર રામ ગાઠ-દશ અને બાર લેખે રા ૧ થો ૧ લાખ મુદીનું દિવસ ૧ નું વ્યાજ

રકમ રૂ	વ્યાજ રામ ગાઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	વ્યાજ રામ ગાઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
	રા દો બ	રા દો બ	રા દો મ		રા દો મ	રા દો મ	રા દો મ
૧	૦-૦-૦	૦-૦-૦	૦-૦-૦	૪૨૫	૦-૭-૧	૦-૮-૧૦	૦ ૧૦ ૧૦
૨	૦-૦-૦	૦-૦-૦	૦-૦-૦	૪૫૦	૦-૭-૮	૦-૮-૬	૦-૧૧-૪
૩	૦-૦-૦	૦-૦-૧	૦-૦-૧	૪૭૫	૦-૭-૧૫	૦-૮-૧૪	૧૧ ૧૪
૪	૦-૦-૧	૦-૦-૧	૦-૦-૧	૫૦૦	૦-૮-૫	૦-૧૦-૬	૦-૧૨-૮
૫	૦-૦-૧	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૫૨૫	૦-૮-૧૨	૦ ૧૦ ૧૫	૦-૧૩-૨
૬	૦-૦-૧	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૫૫૦	૦-૮-૩	૦-૧૧-૫	૦ ૧૩ ૧૨
૭	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૦-૦-૩	૫૭૫	૦-૮-૮	૦ ૧૧ ૧૧	૦-૧૪-૬
૮	૦-૦-૨	૦-૦-૩	૦-૦-૩	૬૦૦	૦-૧૦-૦	૦-૧ -૮	૦-૧૫-૦
૯	૦-૦-૨	૦-૦-૩	૦-૦-૩	૬૨૫	૦-૧૦-૭	૦-૧૩-૦	૦ ૧૫ ૧૦
૧૦	૦-૦-૩	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૬૫૦	૦ ૧૦ ૧૩	૦-૧૩-૧	૦-૧૬-૪
૧૫	૦-૦-૪	૦-૦-૪	૦-૦-૬	૬૭૫	૦-૧૦-૪	૦-૧૪-૧	૦-૧૬-૧૪
૨૦	૦-૦-૪	૦-૦-૬	૦-૦-૮	૭૦૦	૦ ૧૧ ૧૧	૦-૧૪-૮	૦-૧૭-૮
૨૫	૦-૦-૭	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૭૨૫	૦-૧૨-૧	૦-૧૫-૧	૦-૧૮-૨
૩૦	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૨	૭૫૦	૦-૧૨-૮	૦ ૧૫-૧૦	૦ ૧૮ ૧૨
૩૫	૦-૦-૮	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૪	૭૭૫	૦-૧૨-૧૫	૦-૧૬-૨	૦-૧૯-૬
૪૦	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૩	૦-૧-૦	૮૦૦	૦-૧૨-૫	૦ ૧૬ ૧૦	૦-૨૦-૦
૪૫	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૫	૦-૧-૨	૮૨૫	૦-૧૩-૧૦	૦-૧૭-૩	૦ ૨૦ ૧૦
૫૦	૦-૦-૧૨	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૮૫૦	૦-૧૪-૩	૦ ૧૭ ૧૧	૦-૨૧-૪
૫૫	૦-૦-૧૫	૦-૧-૨	૦-૧-૬	૮૭૫	૦-૧૪-૮	૦-૧૮-૩	૦ ૨૧ ૧૪
૬૦	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૯૦૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૨-૮
૬૫	૦-૧-૧	૦-૧-૫	૦-૧-૧૦	૯૨૫	૦-૧૫-૭	૦-૧૯-૪	૦-૨૩-૨
૭૦	૦-૧-૩	૦-૧-૭	૦-૧-૧૨	૯૫૦	૦-૧૫-૧૩	૦-૧૯-૧૨	૦ ૨૩ ૧૨
૭૫	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૦-૧-૧૪	૯૭૫	૦-૧૬-૪	૦-૨૦-૧	૦-૨ -૬
૮૦	૦-૧-૫	૦-૧-૧૦	૦-૨-૦	૧૦૦૦	૦ ૧૬-૧૧	૦ ૨૦-૧૩	૦૧-૦-૦
૮૫	૦-૧-૭	૦-૧-૧૨	૦-૨-૨	૨૦૦૦	૦૧-૮-૫	૦૧ ૧૬ ૧૦	૦૧-૦-૦
૯૦	૦-૧-૮	૦-૧-૧૪	૦-૨-૪	૩૦૦૦	૦૧-૦-૦	૦૧-૧૪-૮	૦૧-૦-૦
૯૫	૦-૧-૮	૦-૧-૧૫	૦-૨-૬	૪૦૦૦	૦૧ ૧૬ ૧૧	૦૧૧-૮-૫	૧ -૦-૦
૧૦૦	૦-૧-૧૧	૦-૨-૧	૦-૨-૮	૫૦૦૦	૦૧૧-૮-૧	૧-૮-૨	૧૧-૦-૦
૧૨૫	૦-૨-૧	૦-૨-૮	૦-૩-૨	૬૦૦૦	૧-૦-૦	૧૧-૦-૦	૧૧-૦-૦
૧૫૦	૦-૨-૮	૦-૩-૨	૦-૩-૧૦	૭૦૦૦	૧-૧૬ ૧૧	૧૧-૨૦ ૧૩	૧૧-૦-૦
૧૭૫	૦-૨-૧૫	૦-૩-૧૦	૦-૪-૬	૮૦૦૦	૧૧-૮-૫	૧૧-૧૬ ૧૦	૦-૦-૦
૨૦૦	૦-૩-૫	૦-૪-૨	૦-૫-૦	૯૦૦૦	૧૧-૦-૦	૧૧૧ ૧૦-૮	૨૧-૦-૦
૨૨૫	૦-૩-૧૨	૦-૪-૧૧	૦-૫-૧૦	૧૦૦૦૦	૧૧ ૧૬ ૧૧	૨-૮-૫	૨૧-૦-૦
૨૫૦	૦-૪-૩	૦-૫-૩	૦-૬-૪	૧૫૦૦૦	૨૧-૦-૦	૩-૧૨-૮	૩૧-૦-૦
૨૭૫	૦-૪-૮	૦-૫-૧૧	૦-૬-૧૪	૨૦૦૦૦	૩૧-૮-૫	૪ ૧૬-૧૦	૫-૦-૦
૩૦૦	૦-૫-૦	૦-૬-૪	૦-૭-૮	૨૫૦૦૦	૪-૧૧ ૧૬	૫ ૨૦-૧૩	૬-૦-૦
૩૨૫	૦-૫-૧૭	૦-૬-૧૨	૦-૮-૨	૩૦૦૦૦	૫-૦-૦	૬૧-૦-૦	૭૧-૦-૦
૩૫૦	૦-૫-૧૩	૦-૭-૪	૦-૮-૧૨	૪૦૦૦૦	૬૧ ૧૬ ૧૦	૮૧-૮-૫	૧૦-૦-૦
૩૭૫	૦-૬-૪	૦-૭-૧૩	૦-૮-૬	૫૦૦૦૦	૮૧-૮-૫	૧૦ ૧૬ ૧૦	૧૨૧ ૦-૦
૪૦૦	૦-૬-૧૧	૦-૮-૫	૦-૧૦-૦	એક લાખ	૧૬૧ ૧૬ ૧૦	૧૨૦૧૧-૮-૪	૨૫-૦-૦

[illegible]

વારોનારીયુ બ્યાજ પર શમ ચાક, દશ અને બાર લેખ રા ૧થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૩૦ બ્યાજ

રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે
	રૂ હા મ	રૂ હા મ	રૂ હા મ		રૂ હા	રૂ હા મ	રૂ હા મ
૧	૦-૦-૦	૦-૦-૧	૦-૦-૧	૪૦૫	૦-૨૧-૪	૦-૧-૮	૦-૬-૧૪
૨	૦-૦-૧	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૪૫૦	૦-૨૨-૮	૦-૩-૨	૦-૮-૧૨
૩	૦-૦-૨	૦-૦-૩	૦-૦-૩	૪૭૫	૦-૨૩-૧૨	૦-૪-૧૧	૦-૧૦-૧૦
૪	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૦-૦-૪	૫૦૦	૦-૨૪-૦	૦-૫-૪	૦-૧૨-૮
૫	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૦-૦-૫	૫૨૫	૦-૨૫-૪	૦-૬-૧૩	૦-૧૪-૬
૬	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૦-૦-૬	૫૫૦	૦-૨૬-૮	૦-૭-૬	૦-૧૬-૪
૭	૦-૦-૬	૦-૦-૭	૦-૦-૭	૫૭૫	૦-૨૭-૧૨	૦-૮-૧૫	૦-૧૮-૧
૮	૦-૦-૭	૦-૦-૮	૦-૦-૮	૬૦૦	૦-૨૮-૦	૦-૯-૧૨	૦-૨૦-૧
૯	૦-૦-૮	૦-૦-૯	૦-૦-૯	૬૨૫	૦-૨૯-૪	૦-૧૦-૧	૦-૨૧-૧૪
૧૦	૦-૦-૯	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૦	૬૫૦	૦-૩૦-૮	૦-૧૧-૧૦	૦-૨૩-૧૨
૧૫	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૫	૦-૦-૧૨	૬૭૫	૦-૩૧-૧૨	૦-૧૨-૩	૦-૨૫-૧૪
૨૦	૦-૦-૧૫	૦-૦-૧૮	૦-૦-૧૫	૭૦૦	૦-૩૨-૦	૦-૧૩-૧૨	૦-૨૭-૮
૨૫	૦-૦-૧૮	૦-૦-૨૧	૦-૦-૧૮	૭૨૫	૦-૩૩-૪	૦-૧૪-૫	૦-૨૯-૪
૩૦	૦-૦-૨૧	૦-૦-૨૪	૦-૦-૨૧	૭૫૦	૦-૩૪-૮	૦-૧૫-૧૪	૦-૩૧-૪
૩૫	૦-૦-૨૪	૦-૦-૨૭	૦-૦-૨૪	૭૭૫	૦-૩૫-૧૨	૦-૧૬-૧૭	૦-૩૩-૨
૪૦	૦-૦-૨૭	૦-૦-૩૦	૦-૦-૨૭	૮૦૦	૦-૩૬-૦	૦-૧૭-૦	૦-૩૫-૦
૪૫	૦-૦-૩૦	૦-૦-૩૩	૦-૦-૩૦	૮૨૫	૦-૩૭-૪	૦-૧૮-૮	૦-૩૭-૧૪
૫૦	૦-૦-૩૩	૦-૦-૩૬	૦-૦-૩૩	૮૫૦	૦-૩૮-૮	૦-૧૯-૨	૦-૩૯-૧૨
૫૫	૦-૦-૩૬	૦-૦-૩૯	૦-૦-૩૬	૮૭૫	૦-૩૯-૧૨	૦-૨૦-૧૧	૦-૪૧-૧૦
૬૦	૦-૦-૩૯	૦-૦-૪૨	૦-૦-૩૯	૯૦૦	૦-૪૦-૦	૦-૨૧-૪	૦-૪૩-૮
૬૫	૦-૦-૪૨	૦-૦-૪૫	૦-૦-૪૨	૯૨૫	૦-૪૧-૪	૦-૨૨-૧૩	૦-૪૫-૬
૭૦	૦-૦-૪૫	૦-૦-૪૮	૦-૦-૪૫	૯૫૦	૦-૪૨-૮	૦-૨૩-૬	૦-૪૭-૪
૭૫	૦-૦-૪૮	૦-૦-૫૧	૦-૦-૪૮	૯૭૫	૦-૪૩-૧૨	૦-૨૪-૧૭	૦-૪૯-૨
૮૦	૦-૦-૫૧	૦-૦-૫૪	૦-૦-૫૧	૧૦૦૦	૦-૪૪-૦	૦-૨૫-૦	૦-૫૧-૦
૮૫	૦-૦-૫૪	૦-૦-૫૭	૦-૦-૫૪	૧૦૨૫	૦-૪૫-૪	૦-૨૬-૮	૦-૫૩-૧૪
૯૦	૦-૦-૫૭	૦-૦-૬૦	૦-૦-૫૭	૧૦૫૦	૦-૪૬-૮	૦-૨૭-૧૧	૦-૫૫-૧૦
૯૫	૦-૦-૬૦	૦-૦-૬૩	૦-૦-૬૦	૧૦૭૫	૦-૪૭-૧૨	૦-૨૮-૧૭	૦-૫૭-૧૪
૧૦૦	૦-૦-૬૩	૦-૦-૬૬	૦-૦-૬૩	૧૧૦૦	૦-૪૮-૦	૦-૨૯-૦	૦-૫૯-૦
૧૦૫	૦-૦-૬૬	૦-૦-૬૯	૦-૦-૬૬	૧૧૨૫	૦-૪૯-૪	૦-૩૦-૮	૦-૬૧-૪
૧૧૦	૦-૦-૬૯	૦-૦-૭૨	૦-૦-૬૯	૧૧૫૦	૦-૫૦-૮	૦-૩૧-૧૧	૦-૬૩-૧૦
૧૧૫	૦-૦-૭૨	૦-૦-૭૫	૦-૦-૭૨	૧૧૭૫	૦-૫૧-૧૨	૦-૩૨-૧૭	૦-૬૫-૧૪
૧૨૦	૦-૦-૭૫	૦-૦-૭૮	૦-૦-૭૫	૧૨૦૦	૦-૫૨-૦	૦-૩૩-૦	૦-૬૭-૦
૧૨૫	૦-૦-૭૮	૦-૦-૮૧	૦-૦-૭૮	૧૨૨૫	૦-૫૩-૪	૦-૩૪-૮	૦-૬૯-૪
૧૩૦	૦-૦-૮૧	૦-૦-૮૪	૦-૦-૮૧	૧૨૫૦	૦-૫૪-૮	૦-૩૫-૧૧	૦-૭૧-૧૦
૧૩૫	૦-૦-૮૪	૦-૦-૮૭	૦-૦-૮૪	૧૨૭૫	૦-૫૫-૧૨	૦-૩૬-૧૭	૦-૭૩-૧૪
૧૪૦	૦-૦-૮૭	૦-૦-૯૦	૦-૦-૮૭	૧૩૦૦	૦-૫૬-૦	૦-૩૭-૦	૦-૭૫-૦
૧૪૫	૦-૦-૯૦	૦-૦-૯૩	૦-૦-૯૦	૧૩૨૫	૦-૫૭-૪	૦-૩૮-૮	૦-૭૭-૪
૧૫૦	૦-૦-૯૩	૦-૦-૯૬	૦-૦-૯૩	૧૩૫૦	૦-૫૮-૮	૦-૩૯-૧૧	૦-૭૯-૧૦
૧૫૫	૦-૦-૯૬	૦-૦-૯૯	૦-૦-૯૬	૧૩૭૫	૦-૫૯-૧૨	૦-૪૦-૧૭	૦-૮૧-૧૪
૧૬૦	૦-૦-૯૯	૦-૦-૧૦૨	૦-૦-૯૯	૧૪૦૦	૦-૬૦-૦	૦-૪૧-૦	૦-૮૩-૦
૧૬૫	૦-૦-૧૦૨	૦-૦-૧૦૫	૦-૦-૧૦૨	૧૪૨૫	૦-૬૧-૪	૦-૪૨-૮	૦-૮૫-૪
૧૭૦	૦-૦-૧૦૫	૦-૦-૧૦૮	૦-૦-૧૦૫	૧૪૫૦	૦-૬૨-૮	૦-૪૩-૧૧	૦-૮૭-૧૦
૧૭૫	૦-૦-૧૦૮	૦-૦-૧૧૧	૦-૦-૧૦૮	૧૪૭૫	૦-૬૩-૧૨	૦-૪૪-૧૭	૦-૮૯-૧૪
૧૮૦	૦-૦-૧૧૧	૦-૦-૧૧૪	૦-૦-૧૧૧	૧૫૦૦	૦-૬૪-૦	૦-૪૫-૦	૦-૯૧-૦
૧૮૫	૦-૦-૧૧૪	૦-૦-૧૧૭	૦-૦-૧૧૪	૧૫૨૫	૦-૬૫-૪	૦-૪૬-૮	૦-૯૩-૪
૧૯૦	૦-૦-૧૧૭	૦-૦-૧૨૦	૦-૦-૧૧૭	૧૫૫૦	૦-૬૬-૮	૦-૪૭-૧૧	૦-૯૫-૧૦
૧૯૫	૦-૦-૧૨૦	૦-૦-૧૨૩	૦-૦-૧૨૦	૧૫૭૫	૦-૬૭-૧૨	૦-૪૮-૧૭	૦-૯૭-૧૪
૨૦૦	૦-૦-૧૨૩	૦-૦-૧૨૬	૦-૦-૧૨૩	૧૬૦૦	૦-૬૮-૦	૦-૪૯-૦	૦-૯૯-૦
૨૦૫	૦-૦-૧૨૬	૦-૦-૧૨૯	૦-૦-૧૨૬	૧૬૨૫	૦-૬૯-૪	૦-૫૦-૮	૦-૧૦૧-૪
૨૧૦	૦-૦-૧૨૯	૦-૦-૧૩૨	૦-૦-૧૨૯	૧૬૫૦	૦-૭૦-૮	૦-૫૧-૧૧	૦-૧૦૩-૧૦
૨૧૫	૦-૦-૧૩૨	૦-૦-૧૩૫	૦-૦-૧૩૨	૧૬૭૫	૦-૭૧-૧૨	૦-૫૨-૧૭	૦-૧૦૫-૧૪
૨૨૦	૦-૦-૧૩૫	૦-૦-૧૩૮	૦-૦-૧૩૫	૧૭૦૦	૦-૭૨-૦	૦-૫૩-૦	૦-૧૦૭-૦
૨૨૫	૦-૦-૧૩૮	૦-૦-૧૪૧	૦-૦-૧૩૮	૧૭૨૫	૦-૭૩-૪	૦-૫૪-૮	૦-૧૦૯-૪
૨૩૦	૦-૦-૧૪૧	૦-૦-૧૪૪	૦-૦-૧૪૧	૧૭૫૦	૦-૭૪-૮	૦-૫૫-૧૧	૦-૧૧૧-૧૦
૨૩૫	૦-૦-૧૪૪	૦-૦-૧૪૭	૦-૦-૧૪૪	૧૭૭૫	૦-૭૫-૧૨	૦-૫૬-૧૭	૦-૧૧૩-૧૪
૨૪૦	૦-૦-૧૪૭	૦-૦-૧૫૦	૦-૦-૧૪૭	૧૮૦૦	૦-૭૬-૦	૦-૫૭-૦	૦-૧૧૫-૦
૨૪૫	૦-૦-૧૫૦	૦-૦-૧૫૩	૦-૦-૧૫૦	૧૮૨૫	૦-૭૭-૪	૦-૫૮-૮	૦-૧૧૭-૪
૨૫૦	૦-૦-૧૫૩	૦-૦-૧૫૬	૦-૦-૧૫૩	૧૮૫૦	૦-૭૮-૮	૦-૫૯-૧૧	૦-૧૧૯-૧૦
૨૫૫	૦-૦-૧૫૬	૦-૦-૧૫૯	૦-૦-૧૫૬	૧૮૭૫	૦-૭૯-૧૨	૦-૬૦-૧૭	૦-૧૨૧-૧૪
૨૬૦	૦-૦-૧૫૯	૦-૦-૧૬૨	૦-૦-૧૫૯	૧૯૦૦	૦-૮૦-૦	૦-૬૧-૦	૦-૧૨૩-૦
૨૬૫	૦-૦-૧૬૨	૦-૦-૧૬૫	૦-૦-૧૬૨	૧૯૨૫	૦-૮૧-૪	૦-૬૨-૮	૦-૧૨૫-૪
૨૭૦	૦-૦-૧૬૫	૦-૦-૧૬૮	૦-૦-૧૬૫	૧૯૫૦	૦-૮૨-૮	૦-૬૩-૧૧	૦-૧૨૭-૧૦
૨૭૫	૦-૦-૧૬૮	૦-૦-૧૭૧	૦-૦-૧૬૮	૧૯૭૫	૦-૮૩-૧૨	૦-૬૪-૧૭	૦-૧૨૯-૧૪
૨૮૦	૦-૦-૧૭૧	૦-૦-૧૭૪	૦-૦-૧૭૧	૨૦૦૦	૦-૮૪-૦	૦-૬૫-૦	૦-૧૩૧-૦
૨૮૫	૦-૦-૧૭૪	૦-૦-૧૭૭	૦-૦-૧૭૪	૨૦૨૫	૦-૮૫-૪	૦-૬૬-૮	૦-૧૩૩-૪
૨૯૦	૦-૦-૧૭૭	૦-૦-૧૮૦	૦-૦-૧૭૭	૨૦૫૦	૦-૮૬-૮	૦-૬૭-૧૧	૦-૧૩૫-૧૦
૨૯૫	૦-૦-૧૮૦	૦-૦-૧૮૩	૦-૦-૧૮૦	૨૦૭૫	૦-૮૭-૧૨	૦-૬૮-૧૭	૦-૧૩૭-૧૪
૩૦૦	૦-૦-૧૮૩	૦-૦-૧૮૬	૦-૦-૧૮૩	૨૧૦૦	૦-૮૮-૦	૦-૬૯-૦	૦-૧૩૯-૦
૩૦૫	૦-૦-૧૮૬	૦-૦-૧૮૯	૦-૦-૧૮૬	૨૧૨૫	૦-૮૯-૪	૦-૭૦-૮	૦-૧૪૧-૪
૩૧૦	૦-૦-૧૮૯	૦-૦-૧૯૨	૦-૦-૧૮૯	૨૧૫૦	૦-૯૦-૮	૦-૭૧-૧૧	૦-૧૪૩-૧૦
૩૧૫	૦-૦-૧૯૨	૦-૦-૧૯૫	૦-૦-૧૯૨	૨૧૭૫	૦-૯૧-૧૨	૦-૭૨-૧૭	૦-૧૪૫-૧૪
૩૨૦	૦-૦-૧૯૫	૦-૦-૧૯૮	૦-૦-૧૯૫	૨૨૦૦	૦-૯૨-૦	૦-૭૩-૦	૦-૧૪૭-૦
૩૨૫	૦-૦-૧૯૮	૦-૦-૨૦૧	૦-૦-૧૯૮	૨૨૨૫	૦-૯૩-૪	૦-૭૪-૮	૦-૧૪૯-૪
૩૩૦	૦-૦-૨૦૧	૦-૦-૨૦૪	૦-૦-૨૦૧	૨૨૫૦	૦-૯૪-૮	૦-૭૫-૧૧	૦-૧૫૧-૧૦
૩૩૫	૦-૦-૨૦૪	૦-૦-૨૦૭	૦-૦-૨૦૪	૨૨૭૫	૦-૯૫-૧૨	૦-૭૬-૧૭	૦-૧૫૩-૧૪
૩૪૦	૦-૦-૨૦૭	૦-૦-૨૧૦	૦-૦-૨૦૭	૨૩૦૦	૦-૯૬-૦	૦-૭૭-૦	૦-૧૫૫-૦
૩૪૫	૦-૦-૨૧૦	૦-૦-૨૧૩	૦-૦-૨૧૦	૨૩૨૫	૦-૯૭-૪	૦-૭૮-૮	૦-૧૫૭-૪
૩૫૦	૦-૦-૨૧૩	૦-૦-૨૧૬	૦-૦-૨૧૩	૨૩૫૦	૦-૯૮-૮	૦-૭૯-૧૧	૦-૧૫૯-૧૦
૩૫૫	૦-૦-૨૧૬	૦-૦-૨૧૯	૦-૦-૨૧૬	૨૩૭૫	૦-૯૯-૧૨	૦-૮૦-૧૭	૦-૧૬૧-૧૪
૩૬૦	૦-૦-૨૧૯	૦-૦-૨૨૨	૦-૦-૨૧૯	૨૪૦૦	૦-૯૦-૦	૦-૮૧-૦	૦-૧૬૩-૦
૩૬૫	૦-૦-૨૨૨	૦-૦-૨૨૫	૦-૦-૨૨૨	૨૪૨૫	૦-૯૧-૪	૦-૮૨-૮	૦-૧૬૫-૪
૩૭૦	૦-૦-૨૨૫	૦-૦-૨૨૮	૦-૦-૨૨૫	૨૪૫૦	૦-૯૨-૮	૦-૮૩-૧૧	૦-૧૬૭-૧૦
૩૭૫	૦-૦-૨૨૮	૦-૦-૨૩૧	૦-૦-૨૨૮	૨૪૭૫	૦-૯૩-૧૨	૦-૮૪-૧૭	૦-૧૬૯-૧૪
૩૮૦	૦-૦-૨૩૧	૦-૦-૨૩૪	૦-૦-૨૩૧	૨૫૦૦	૦-૯૪-૦	૦-૮૫-૦	૦-૧૭૧-૦
૩૮૫	૦-૦-૨૩૪	૦-૦-૨૩૭	૦-૦-૨૩૪	૨૫૨૫	૦-૯૫-૪	૦-૮૬-૮	૦-૧૭૩-૪
૩૯૦	૦-૦-૨૩૭	૦-૦-૨૪૦	૦-૦-૨૩૭	૨૫૫૦	૦-૯૬-૮	૦-૮૭-૧૧	૦-૧૭૫-૧૦
૩૯૫	૦-૦-૨૪૦	૦-૦-૨૪૩	૦-૦-૨૪૦	૨૫૭૫	૦-૯૭-૧૨	૦-૮૮-૧૭	૦-૧૭૭-૧૪
૪૦૦	૦-૦-૨૪૩	૦-૦-૨૪૬	૦-૦-૨૪૩	૨૬૦૦	૦-૯૮-૦	૦-૮૯-૦	૦-૧૭૯-૦
૪૦૫	૦-૦-૨૪૬	૦-૦-૨૪૯	૦-૦-૨૪૬	૨૬૨૫	૦-૯૯-૪	૦-૯૦-૮	૦-૧૮૧-૪
૪૧૦	૦-૦-૨૪૯	૦-૦-૨૫૨	૦-૦-૨૪૯	૨૬૫૦	૦-૯૦-૮	૦-૯૧-૧૧	૦-૧૮૩-૧૦
૪૧૫	૦-૦-૨૫૨	૦-૦-૨૫૫	૦-૦-૨૫૨	૨૬૭૫	૦-૯૧-૧૨	૦-૯૨-૧૭	૦-૧૮૫-૧૪
૪૨૦	૦-૦-૨૫૫	૦-૦-૨૫૮	૦-૦-૨૫૫	૨૭૦૦	૦-૯૨-૦	૦-૯૩-૦	૦-૧૮૭-૦
૪૨૫	૦-૦-૨૫૮	૦-૦-૨૬૧	૦-૦-૨૫૮	૨૭૨૫	૦-૯૩-૪	૦-૯૪-૮	૦-૧૮૯-૪
૪૩૦	૦-૦-૨૬૧	૦-૦-૨૬૪	૦-૦-૨૬૧	૨૭૫૦	૦-૯૪-૮	૦-૯૫-૧૧	૦-૧૯૧-૧૦
૪૩૫	૦-૦-૨૬૪	૦-૦-૨૬૭	૦-૦-૨૬૪	૨૭૭૫	૦-૯૫-૧૨	૦-૯૬-૧૭	૦-૧૯૩-૧૪
૪૪૦	૦-૦-૨૬૭	૦-૦-૨૭૦	૦-૦-૨૬૭	૨૮૦૦	૦-૯૬-૦	૦-૯૭-૦	૦-૧૯૫-૦
૪૪૫	૦-૦-૨૭૦	૦-૦-૨૭૩	૦-૦-૨૭૦	૨૮૨૫			

વેપારી મજરાનો ભોમીઓ.

૩૫૧

વારોવારીક બ્યાજ દર રામ આડ, દશ અને બાર લેખે રા ૧થી ૧ લાખ સુરિતુ દિવસ ૪ નું બ્યાજ

રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આડ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આડ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૩ હો બ	૩ હો બ	૩ દે ન	૪૨૫	૩ દે બ	૩ હો બ	૩ હો બ
૨	૦-૦-૧	૦-૦-૧	૦-૦-૧	૪૫૦	૦-૩-૫	૦-૧૦-૬	૦-૧૭-૮
૩	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૦-૦-૩	૪૭૫	૦-૪-૦	૦-૧૨-૮	૦-૨૦-૦
૪	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૦-૦-૪	૫૦૦	૦-૫-૧૧	૦-૧૪-૮	૦-૨૨-૮
૫	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૫૨૫	૦-૬-૫	૦ ૧૬ ૧૦	૦ ૧૧-૦-૦
૬	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૦-૦-૮	૫૫૦	૦-૭-૦	૦ ૧૮ ૧૨	૦ ૧૧-૨-૮
૭	૦-૦-૬	૦-૦-૮	૦-૦-૯	૫૭૫	૦ ૧૧-૧૧	૦ ૨૦-૧૩	૦ ૧૧-૧-૦
૮	૦-૦-૭	૦-૦-૯	૦-૦-૧૧	૬૦૦	૦-૧૩-૫	૦ ૨૨ ૧૪	૦ ૧૧-૭-૮
૯	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૨	૬૨૫	૦-૧૫-૦	૦ ૨૪ ૧૬	૦ ૧૧-૧૦-૮
૧૦	૦-૦-૯	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૪	૬૫૦	૦ ૧૬ ૧૧	૦ ૨૬ ૧૮	૦ ૧૧-૧૨-૮
૧૧	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૩	૦-૧-૦	૬૭૫	૦-૧૮-૫	૦ ૨૮ ૨૦	૦ ૧૧-૧૪-૦
૧૨	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૭૦૦	૦-૨૦-૦	૦ ૩૦ ૨૨	૦ ૧૧-૧૭-૮
૧૩	૦-૧-૫	૦-૧-૧૦	૦-૨-૦	૭૨૫	૦ ૨૧ ૧૧	૦ ૩૨ ૨૪	૦ ૧૧-૨૦-૦
૧૪	૦-૧-૧૧	૦ ૨-૧	૦-૨-૮	૭૫૦	૦-૨૩-૫	૦ ૩૪ ૨૬	૦ ૧૧-૨૨-૮
૧૫	૦-૨-૦	૦-૨-૮	૦-૩-૦	૭૭૫	૦ ૨૫ ૧૩	૦ ૩૬ ૨૮	૦ ૧૧-૨૪-૦
૧૬	૦-૨-૫	૦-૨-૧૪	૦-૩-૮	૮૦૦	૦ ૨૭ ૧૫	૦ ૩૮ ૩૦	૦ ૧૧-૨૬-૮
૧૭	૦-૨-૧૧	૦-૩-૫	૦-૪-૦	૮૨૫	૦ ૨૯ ૧૭	૦ ૪૦ ૩૨	૦ ૧૧-૨૮-૦
૧૮	૦-૩-૦	૦-૩-૧૦	૦-૪-૮	૮૫૦	૦ ૩૧ ૧૯	૦ ૪૨ ૩૪	૦ ૧૧-૩૦-૮
૧૯	૦-૩-૫	૦-૪-૨	૦-૫-૦	૮૭૫	૦ ૩૩ ૨૧	૦ ૪૪ ૩૬	૦ ૧૧-૩૨-૦
૨૦	૦-૩-૧૧	૦-૪-૯	૦-૫-૮	૯૦૦	૦ ૩૫ ૨૩	૦ ૪૬ ૩૮	૦ ૧૧-૩૪-૮
૨૧	૦-૪-૦	૦-૫-૦	૦-૬-૦	૯૨૫	૦ ૩૭ ૨૫	૦ ૪૮ ૪૦	૦ ૧૧-૩૬-૦
૨૨	૦-૪-૫	૦-૫-૭	૦-૬-૮	૯૫૦	૦ ૩૯ ૨૭	૦ ૫૦ ૪૨	૦ ૧૧-૩૮-૮
૨૩	૦-૪-૧૧	૦-૫-૧૩	૦-૭-૦	૯૭૫	૦ ૪૧ ૨૯	૦ ૫૨ ૪૪	૦ ૧૧-૪૦-૦
૨૪	૦-૫-૦	૦-૬-૪	૦-૭-૮	૧૦૦૦	૦ ૪૩ ૩૧	૦ ૫૪ ૪૬	૦ ૧૧-૪૨-૮
૨૫	૦-૫-૫	૦-૬-૧૦	૦-૮-૦	૧૦૨૫	૦ ૪૫ ૩૩	૦ ૫૬ ૪૮	૦ ૧૧-૪૪-૦
૨૬	૦-૫-૧૧	૦-૭-૧	૦-૮-૮	૧૦૫૦	૦ ૪૭ ૩૫	૦ ૫૮ ૫૦	૦ ૧૧-૪૬-૮
૨૭	૦-૬-૦	૦-૭-૭	૦-૯-૦	૧૦૭૫	૦ ૪૯ ૩૭	૦ ૬૦ ૫૨	૦ ૧૧-૪૮-૦
૨૮	૦-૬-૫	૦-૭-૧૩	૦-૯-૮	૧૧૦૦	૦ ૫૧ ૩૯	૦ ૬૨ ૫૪	૦ ૧૧-૫૦-૮
૨૯	૦-૬-૧૧	૦-૮-૫	૦-૧૦-૦	૧૧૨૫	૦ ૫૩ ૪૧	૦ ૬૪ ૫૬	૦ ૧૧-૫૨-૦
૩૦	૦-૮-૦	૦-૧૦-૬	૦-૧૨-૮	૧૧૫૦	૦ ૫૫ ૪૩	૦ ૬૬ ૫૮	૦ ૧૧-૫૪-૮
૩૧	૦-૮-૫	૦-૧૨-૮	૦-૧૪-૦	૧૧૭૫	૦ ૫૭ ૪૫	૦ ૬૮ ૬૦	૦ ૧૧-૫૬-૦
૩૨	૦-૧૦-૦	૦-૧૪-૮	૦-૧૬-૦	૧૨૦૦	૦ ૫૯ ૪૭	૦ ૭૦ ૬૨	૦ ૧૧-૫૮-૮
૩૩	૦-૧૦-૫	૦-૧૬-૧૦	૦-૧૮-૦	૧૨૨૫	૦ ૬૧ ૪૯	૦ ૭૨ ૬૪	૦ ૧૧-૬૦-૦
૩૪	૦-૧૧-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૦-૦	૧૨૫૦	૦ ૬૩ ૫૧	૦ ૭૪ ૬૬	૦ ૧૧-૬૨-૮
૩૫	૦-૧૧-૫	૦-૨૦-૧૪	૦-૨૨-૦	૧૨૭૫	૦ ૬૫ ૫૩	૦ ૭૬ ૬૮	૦ ૧૧-૬૪-૦
૩૬	૦-૧૨-૦	૦-૨૨-૧૬	૦-૨૪-૦	૧૩૦૦	૦ ૬૭ ૫૫	૦ ૭૮ ૭૦	૦ ૧૧-૬૬-૮
૩૭	૦-૧૨-૫	૦-૨૪-૧૮	૦-૨૬-૦	૧૩૨૫	૦ ૬૯ ૫૭	૦ ૮૦ ૭૨	૦ ૧૧-૬૮-૦
૩૮	૦-૧૩-૦	૦-૨૬-૨૦	૦-૨૮-૦	૧૩૫૦	૦ ૭૧ ૫૯	૦ ૮૨ ૭૪	૦ ૧૧-૭૦-૮
૩૯	૦-૧૩-૫	૦-૨૮-૨૨	૦-૩૦-૦	૧૩૭૫	૦ ૭૩ ૬૧	૦ ૮૪ ૭૬	૦ ૧૧-૭૨-૦
૪૦	૦-૧૪-૦	૦-૩૦-૨૪	૦-૩૨-૦	૧૪૦૦	૦ ૭૫ ૬૩	૦ ૮૬ ૭૮	૦ ૧૧-૭૪-૮
૪૧	૦-૧૪-૫	૦-૩૨-૨૬	૦-૩૪-૦	૧૪૨૫	૦ ૭૭ ૬૫	૦ ૮૮ ૮૦	૦ ૧૧-૭૬-૦
૪૨	૦-૧૫-૦	૦-૩૪-૨૮	૦-૩૬-૦	૧૪૫૦	૦ ૭૯ ૬૭	૦ ૯૦ ૮૨	૦ ૧૧-૭૮-૮
૪૩	૦-૧૫-૫	૦-૩૬-૩૦	૦-૩૮-૦	૧૪૭૫	૦ ૮૧ ૬૯	૦ ૯૨ ૮૪	૦ ૧૧-૮૦-૦
૪૪	૦-૧૬-૦	૦-૩૮-૩૨	૦-૪૦-૦	૧૫૦૦	૦ ૮૩ ૭૧	૦ ૯૪ ૮૬	૦ ૧૧-૮૨-૮
૪૫	૦-૧૬-૫	૦-૪૦-૩૪	૦-૪૨-૦	૧૫૨૫	૦ ૮૫ ૭૩	૦ ૯૬ ૮૮	૦ ૧૧-૮૪-૦
૪૬	૦-૧૭-૦	૦-૪૨-૩૬	૦-૪૪-૦	૧૫૫૦	૦ ૮૭ ૭૫	૦ ૯૮ ૯૦	૦ ૧૧-૮૬-૮
૪૭	૦-૧૭-૫	૦-૪૪-૩૮	૦-૪૬-૦	૧૫૭૫	૦ ૮૯ ૭૭	૦ ૧૦૦ ૯૨	૦ ૧૧-૮૮-૦
૪૮	૦-૧૮-૦	૦-૪૬-૪૦	૦-૪૮-૦	૧૬૦૦	૦ ૯૧ ૭૯	૦ ૧૦૨ ૯૪	૦ ૧૧-૯૦-૮
૪૯	૦-૧૮-૫	૦-૪૮-૪૨	૦-૫૦-૦	૧૬૨૫	૦ ૯૩ ૮૧	૦ ૧૦૪ ૯૬	૦ ૧૧-૯૨-૦
૫૦	૦-૧૯-૦	૦-૫૦-૪૪	૦-૫૨-૦	૧૬૫૦	૦ ૯૫ ૮૩	૦ ૧૦૬ ૯૮	૦ ૧૧-૯૪-૮
૫૧	૦-૧૯-૫	૦-૫૨-૪૬	૦-૫૪-૦	૧૬૭૫	૦ ૯૭ ૮૫	૦ ૧૦૮ ૧૦	૦ ૧૧-૯૬-૦
૫૨	૦-૨૦-૦	૦-૫૪-૪૮	૦-૫૬-૦	૧૭૦૦	૦ ૯૯ ૮૭	૦ ૧૧૦ ૧૨	૦ ૧૧-૯૮-૮
૫૩	૦-૨૦-૫	૦-૫૬-૫૦	૦-૫૮-૦	૧૭૨૫	૦ ૧૦૧ ૮૯	૦ ૧૧૨ ૧૪	૦ ૧૧-૧૦-૦
૫૪	૦-૨૧-૦	૦-૫૮-૫૨	૦-૬૦-૦	૧૭૫૦	૦ ૧૦૩ ૯૧	૦ ૧૧૪ ૧૬	૦ ૧૧-૧૨-૮
૫૫	૦-૨૧-૫	૦-૬૦-૫૪	૦-૬૨-૦	૧૭૭૫	૦ ૧૦૫ ૯૩	૦ ૧૧૬ ૧૮	૦ ૧૧-૧૪-૦
૫૬	૦-૨૨-૦	૦-૬૨-૫૬	૦-૬૪-૦	૧૮૦૦	૦ ૧૦૭ ૯૫	૦ ૧૧૮ ૨૦	૦ ૧૧-૧૬-૮
૫૭	૦-૨૨-૫	૦-૬૪-૫૮	૦-૬૬-૦	૧૮૨૫	૦ ૧૦૯ ૯૭	૦ ૧૨૦ ૨૨	૦ ૧૧-૧૮-૦
૫૮	૦-૨૩-૦	૦-૬૬-૬૦	૦-૬૮-૦	૧૮૫૦	૦ ૧૧૧ ૯૯	૦ ૧૨૨ ૨૪	૦ ૧૧-૨૦-૮
૫૯	૦-૨૩-૫	૦-૬૮-૬૨	૦-૭૦-૦	૧૮૭૫	૦ ૧૧૩ ૧૦	૦ ૧૨૪ ૨૬	૦ ૧૧-૨૨-૦
૬૦	૦-૨૪-૦	૦-૭૦-૬૪	૦-૭૨-૦	૧૯૦૦	૦ ૧૧૫ ૧૨	૦ ૧૨૬ ૨૮	૦ ૧૧-૨૪-૮
૬૧	૦-૨૪-૫	૦-૭૨-૬૬	૦-૭૪-૦	૧૯૨૫	૦ ૧૧૭ ૧૪	૦ ૧૨૮ ૩૦	૦ ૧૧-૨૬-૦
૬૨	૦-૨૫-૦	૦-૭૪-૬૮	૦-૭૬-૦	૧૯૫૦	૦ ૧૧૯ ૧૬	૦ ૧૩૦ ૩૨	૦ ૧૧-૨૮-૮
૬૩	૦-૨૫-૫	૦-૭૬-૭૦	૦-૭૮-૦	૧૯૭૫	૦ ૧૨૧ ૧૮	૦ ૧૩૨ ૩૪	૦ ૧૧-૩૦-૦
૬૪	૦-૨૬-૦	૦-૭૮-૭૨	૦-૮૦-૦	૨૦૦૦	૦ ૧૨૩ ૨૦	૦ ૧૩૪ ૩૬	૦ ૧૧-૩૨-૮
૬૫	૦-૨૬-૫	૦-૮૦-૭૪	૦-૮૨-૦	૨૦૨૫	૦ ૧૨૫ ૨૨	૦ ૧૩૬ ૩૮	૦ ૧૧-૩૪-૦
૬૬	૦-૨૭-૦	૦-૮૨-૭૬	૦-૮૪-૦	૨૦૫૦	૦ ૧૨૭ ૨૪	૦ ૧૩૮ ૪૦	૦ ૧૧-૩૬-૮
૬૭	૦-૨૭-૫	૦-૮૪-૭૮	૦-૮૬-૦	૨૦૭૫	૦ ૧૨૯ ૨૬	૦ ૧૪૦ ૪૨	૦ ૧૧-૩૮-૦
૬૮	૦-૨૮-૦	૦-૮૬-૮૦	૦-૮૮-૦	૨૧૦૦	૦ ૧૩૧ ૨૮	૦ ૧૪૨ ૪૪	૦ ૧૧-૪૦-૮
૬૯	૦-૨૮-૫	૦-૮૮-૮૨	૦-૯૦-૦	૨૧૨૫	૦ ૧૩૩ ૩૦	૦ ૧૪૪ ૪૬	૦ ૧૧-૪૨-૦
૭૦	૦-૨૯-૦	૦-૯૦-૮૪	૦-૯૨-૦	૨૧૫૦	૦ ૧૩૫ ૩૨	૦ ૧૪૬ ૪૮	૦ ૧૧-૪૪-૮
૭૧	૦-૨૯-૫	૦-૯૨-૮૬	૦-૯૪-૦	૨૧૭૫	૦ ૧૩૭ ૩૪	૦ ૧૪૮ ૫૦	૦ ૧૧-૪૬-૦
૭૨	૦-૩૦-૦	૦-૯૪-૮૮	૦-૯૬-૦	૨૨૦૦	૦ ૧૩૯ ૩૬	૦ ૧૫૦ ૫૨	૦ ૧૧-૪૮-૮
૭૩	૦-૩૦-૫	૦-૯૬-૯૦	૦-૯૮-૦	૨૨૨૫	૦ ૧૪૧ ૩૮	૦ ૧૫૨ ૫૪	૦ ૧૧-૫૦-૦
૭૪	૦-૩૧-૦	૦-૯૮-૯૨	૦-૧૦-૦	૨૨૫૦	૦ ૧૪૩ ૪૦	૦ ૧૫૪ ૫૬	૦ ૧૧-૫૨-૮
૭૫	૦-૩૧-૫	૦-૧૦-૯૪	૦-૧૨-૦	૨૨૭૫	૦ ૧૪૫ ૪૨	૦ ૧૫૬ ૫૮	૦ ૧૧-૫૪-૦
૭૬	૦-૩૨-૦	૦-૧૨-૯૬	૦-૧૪-૦	૨૩૦૦	૦ ૧૪૭ ૪૪	૦ ૧૫૮ ૬૦	૦ ૧૧-૫૬-૮
૭૭	૦-૩૨-૫	૦-૧૪-૯૮	૦-૧૬-૦	૨૩૨૫	૦ ૧૪૯ ૪૬	૦ ૧૬૦ ૬૨	૦ ૧૧-૫૮-૦
૭૮	૦-૩૩-૦	૦-૧૬-૧૦	૦-૧૮-૦	૨૩૫૦	૦ ૧૫૧ ૪૮	૦ ૧૬૨ ૬૪	૦ ૧૧-૬૦-૮
૭૯	૦-૩૩-૫	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૦-૦	૨૩૭૫	૦ ૧૫૩ ૫૦	૦ ૧૬૪ ૬૬	૦ ૧૧-૬૨-૦
૮૦	૦-૩૪-૦	૦-૨૦-૧૪	૦-૨૨-૦	૨૪૦૦	૦ ૧૫૫ ૫૨	૦ ૧૬૬ ૬૮	૦ ૧૧-૬૪-૮
૮૧	૦-૩૪-૫	૦-૨૨-૧૬	૦-૨૪-૦	૨૪૨૫	૦ ૧૫૭ ૫૪	૦ ૧૬૮ ૭૦	૦ ૧૧-૬૬-૦
૮૨	૦-૩૫-૦	૦-૨૪-૧૮	૦-૨૬-૦	૨૪૫૦	૦ ૧૫૯ ૫૬	૦ ૧૭૦ ૭૨	૦ ૧૧-૬૮-૮
૮૩	૦-૩૫-૫	૦-૨૬-૨૦	૦-૨૮-૦	૨૪૭૫	૦ ૧૬૧ ૫૮	૦ ૧૭૨ ૭૪	૦ ૧૧-૭૦-૦
૮૪	૦-૩૬-૦	૦-૨૮-૨૨	૦-૩૦-૦	૨૫૦૦	૦ ૧૬૩ ૬૦	૦ ૧૭૪ ૭૬	૦ ૧૧-૭૨-૮
૮૫	૦-૩૬-૫	૦-૩૦-૨૪	૦-૩૨-૦	૨૫૨૫	૦ ૧૬૫ ૬૨	૦ ૧૭૬ ૭૮	૦ ૧૧-૭૪-૦
૮૬	૦-૩૭-૦	૦-૩૨-૨૬	૦-૩૪-૦	૨૫૫૦	૦ ૧૬૭ ૬૪	૦ ૧૭૮ ૮૦	૦ ૧૧-૭૬-૮
૮૭	૦-૩૭-૫	૦-૩૪-૨૮	૦-૩૬-૦	૨૫૭૫	૦ ૧૬૯ ૬૬	૦ ૧૮૦ ૮૨	૦ ૧૧-૭૮-૦
૮૮	૦-૩૮-૦	૦-૩૬-૩૦	૦-૩૮-૦	૨૬૦૦	૦ ૧૭૧ ૬૮	૦ ૧૮૨ ૮૪	૦ ૧૧-૮૦-૮
૮૯	૦-૩૮-૫	૦-૩૮-૩૨	૦-૪૦-૦	૨૬૨૫	૦ ૧૭૩ ૭૦	૦ ૧૮૪ ૮૬	૦ ૧૧-૮૨-૦
૯૦	૦-૩૯-૦	૦-૪૦-૩૪	૦-૪૨-૦	૨૬૫૦	૦ ૧૭૫ ૭૨	૦ ૧૮૬ ૮૮	૦ ૧૧-૮૪-૮
૯૧	૦-૩૯-૫	૦-૪૨-૩૬	૦-૪૪-૦	૨૬૭૫	૦ ૧૭૭ ૭૪	૦ ૧૮૮ ૯૦	૦ ૧૧-૮૬-૦
૯૨	૦-૪૦-૦	૦-૪૪-૩૮	૦-૪૬-૦	૨૭૦૦	૦ ૧૭૯ ૭૬	૦ ૧૯૦ ૯૨	૦ ૧૧-૮૮-૮
૯૩	૦-૪૦-૫	૦-૪૬-૪૦	૦-૪૮-૦	૨૭૨૫	૦ ૧૮૧ ૭૮	૦ ૧૯૨ ૯૪	૦ ૧૧-૯૦-૦
૯૪	૦-૪૧-૦	૦-૪૮-૪૨	૦-૫૦-૦	૨૭૫૦	૦ ૧૮૩ ૮૦	૦ ૧૯૪ ૯૬	૦ ૧૧-૯૨-૮
૯૫	૦-૪૧-૫	૦-૫૦-૪૪	૦-૫૨-૦	૨૭૭૫	૦ ૧૮૫ ૮૨</		

વેપારી બનવાનું ભાગીઓ

વાણિવાણિક વ્યાજ દર ગમ આઠ દસ અને બાર લેખે રા. ૧ થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ પત્ર વ્યાજ.

क्रम नं	०१४ २१ अक्ष लेखे	०१४ २१ अक्ष लेखे	०१४ २१ अक्ष लेखे	०१४ २१ अक्ष लेखे	०१४ २१ अक्ष लेखे	०१४ २१ अक्ष लेखे	०१४ २१ अक्ष लेखे
१	०-०-१	०-०-१	०-०-२	४०१	०-१०-७	०-१०-७	०११-३-२
२	०-०-२	०-०-२	०-०-३	४५०	०-१२-८	०-१२-८	०११-५-४
३	०-०-३	०-०-३	०-०-४	४७१	०-१४-९	०-१४-९	०११-७-६
४	०-०-४	०-०-४	०-०-५	४८०	०-१५-१०	०११-२-१	०११-१०-८
५	०-०-५	०-०-५	०-०-६	४८५	०-१६-११	०११-४-११	०११-१५-१०
६	०-०-६	०-०-६	०-०-७	४९०	०-१७-१२	०११-७-१३	०११-१८-१५
७	०-०-७	०-०-७	०-०-८	४९५	०-१८-१३	०११-९-१४	०११-२१-१४
८	०-०-८	०-०-८	०-०-९	५००	०-१९-१४	०११-१२-१५	०११-२४-१४
९	०-०-९	०-०-९	०-०-१०	५०५	०-२०-१५	०११-१५-१६	०११-२७-१४
१०	०-०-१०	०-०-१०	०-०-११	५१०	०-२१-१६	०११-१८-१७	०११-३०-१४
११	०-०-११	०-०-११	०-०-१२	५१५	०-२२-१७	०११-२१-१८	०११-३३-१४
१२	०-०-१२	०-०-१२	०-०-१३	५२०	०-२३-१८	०११-२४-१९	०११-३६-१४
१३	०-०-१३	०-०-१३	०-०-१४	५२५	०-२४-१९	०११-२७-२०	०११-३९-१४
१४	०-०-१४	०-०-१४	०-०-१५	५३०	०-२५-२०	०११-३०-२१	०११-४२-१४
१५	०-०-१५	०-०-१५	०-०-१६	५३५	०-२६-२१	०११-३३-२२	०११-४५-१४
१६	०-०-१६	०-०-१६	०-०-१७	५४०	०-२७-२२	०११-३६-२३	०११-४८-१४
१७	०-०-१७	०-०-१७	०-०-१८	५४५	०-२८-२३	०११-३९-२४	०११-५१-१४
१८	०-०-१८	०-०-१८	०-०-१९	५५०	०-२९-२४	०११-४२-२५	०११-५४-१४
१९	०-०-१९	०-०-१९	०-०-२०	५५५	०-३०-२५	०११-४५-२६	०११-५७-१४
२०	०-०-२०	०-०-२०	०-०-२१	५६०	०-३१-२६	०११-४८-२७	०११-६०-१४
२१	०-०-२१	०-०-२१	०-०-२२	५६५	०-३२-२७	०११-५१-२८	०११-६३-१४
२२	०-०-२२	०-०-२२	०-०-२३	५७०	०-३३-२८	०११-५४-२९	०११-६६-१४
२३	०-०-२३	०-०-२३	०-०-२४	५७५	०-३४-२९	०११-५७-३०	०११-६९-१४
२४	०-०-२४	०-०-२४	०-०-२५	५८०	०-३५-३०	०११-६०-३१	०११-७२-१४
२५	०-०-२५	०-०-२५	०-०-२६	५८५	०-३६-३१	०११-६३-३२	०११-७५-१४
२६	०-०-२६	०-०-२६	०-०-२७	५९०	०-३७-३२	०११-६६-३३	०११-७८-१४
२७	०-०-२७	०-०-२७	०-०-२८	५९५	०-३८-३३	०११-६९-३४	०११-८१-१४
२८	०-०-२८	०-०-२८	०-०-२९	६००	०-३९-३४	०११-७२-३५	०११-८४-१४
२९	०-०-२९	०-०-२९	०-०-३०	६०५	०-४०-३५	०११-७५-३६	०११-८७-१४
३०	०-०-३०	०-०-३०	०-०-३१	६१०	०-४१-३६	०११-७८-३७	०११-९०-१४
३१	०-०-३१	०-०-३१	०-०-३२	६१५	०-४२-३७	०११-८१-३८	०११-९३-१

વેપારી બજારોના ભોમીઓ.

૩૫૩

વાઢિવારીયુ વ્યાજ દર રામ આઠ-દસ અને બાર લેખે રૂ ૧ થી ૧ લાખ સુધીનુ દિવસ ૬ નુ વ્યાજ

રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દસ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દસ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૦-૦-૩	૪૨૫	૦૧-૧૭-૮	૦૧-૩-૨	૦૧-૧૩-૧૨
૨	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૪૫૦	૦૧-૨૦-૦	૦૧-૬-૪	૦૧-૧૭-૮
૩	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૦-૦-૭	૪૭૫	૦૧-૨૨-૮	૦૧-૮-૬	૦૧-૨૧-૪
૪	૦-૦-૬	૦-૦-૮	૦-૦-૯	૫૦૦	૦૧-૦-૦	૦૧-૧૨-૮	૦૧-૦-૦
૫	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૨	૫૨૫	૦૧-૨-૮	૦૧-૧૫-૧૦	૦૧-૩-૧૨
૬	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૪	૫૫૦	૦૧-૫-૦	૦૧-૧૮-૧૨	૦૧-૭-૮
૭	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૪	૦-૧-૧	૫૭૫	૦૧-૭-૮	૦૧-૨૧-૧૪	૦૧-૧૧-૪
૮	૦-૦-૧૩	૦-૧-૦	૦-૧-૩	૬૦૦	૦૧-૧૦-૦	૦૧-૦-૦	૦૧-૧૫-૦
૯	૦-૦-૧૪	૦-૧-૨	૦-૧-૬	૬૨૫	૦૧-૧૨-૮	૦૧-૩-૨	૦૧-૧૮-૧૨
૧૦	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૬૫૦	૦૧-૧૫-૦	૦૧-૬-૪	૦૧-૨૨-૮
૧૫	૦-૧-૮	૦-૧-૧૪	૦-૨-૪	૬૭૫	૦૧-૧૭-૮	૦૧-૮-૬	૧-૧-૪
૨૦	૦-૨-૦	૦-૨-૮	૦-૩-૦	૭૦૦	૦૧-૨૦-૦	૦૧-૧૨-૮	૧-૫-૦
૨૫	૦-૨-૮	૦-૩-૨	૦-૩-૧૨	૭૨૫	૦૧-૨૨-૮	૦૧-૧૫-૧૦	૧-૮-૧૨
૩૦	૦-૩-૦	૦-૩-૧૨	૦-૪-૮	૭૫૦	૦૧-૦-૦	૦૧-૧૮-૧૨	૧-૧૨-૮
૩૫	૦-૩-૮	૦-૪-૬	૦-૫-૪	૭૭૫	૦૧-૨-૮	૦૧-૨૧-૧૪	૧-૧૬-૪
૪૦	૦-૪-૦	૦-૫-૦	૦-૬-૦	૮૦૦	૦૧-૫-૦	૧-૦-૦	૧-૨૦-૦
૪૫	૦-૪-૮	૦-૫-૧૦	૦-૬-૧૨	૮૨૫	૦૧-૭-૮	૧-૩-૨	૧-૨૩-૧૨
૫૦	૦-૫-૦	૦-૬-૪	૦-૭-૮	૮૫૦	૦૧-૧૦-૦	૧-૬-૪	૧-૨-૮
૫૫	૦-૫-૮	૦-૬-૧૪	૦-૮-૪	૮૭૫	૦૧-૧૨-૮	૧-૮-૬	૧-૬-૪
૬૦	૦-૬-૦	૦-૭-૮	૦-૮-૦	૯૦૦	૦૧-૧૫-૦	૧-૧૨-૮	૧-૧૦-૦
૬૫	૦-૬-૮	૦-૮-૨	૦-૮-૧૨	૯૨૫	૦૧-૧૭-૮	૧-૧૫-૧૦	૧-૧૩-૧૨
૭૦	૦-૭-૦	૦-૮-૧૨	૦-૧૦-૮	૯૫૦	૦૧-૨૦-૦	૧-૧૮-૧૨	૧-૧૭-૮
૭૫	૦-૭-૮	૦-૮-૬	૦-૧૧-૪	૯૭૫	૦૧-૨૨-૮	૧-૨૧-૧૪	૧-૨૧-૪
૮૦	૦-૮-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૦	૧૦૦૦	૧-૦-૦	૧૧-૦-૦	૧૧-૦-૦
૮૫	૦-૮-૮	૦-૧૦-૧૦	૦-૧૨-૧૨	૨૦૦૦	૨-૦-૦	૨૧૧-૦-૦	૩-૦-૦
૯૦	૦-૯-૦	૦-૧૧-૪	૦-૧૩-૮	૩૦૦૦	૩-૦-૦	૩૧૧-૦-૦	૪૧૧-૦-૦
૯૫	૦-૯-૮	૦-૧૧-૧૪	૦-૧૪-૪	૪૦૦૦	૪-૦-૦	૪-૦-૦	૬-૦-૦
૧૦૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૫૦૦૦	૫-૦-૦	૫૧-૦-૦	૭૧-૦-૦
૧૨૫	૦-૧૨-૮	૦-૧૧-૧૦	૦-૧૮-૧૨	૬૦૦૦	૬-૦-૦	૭-૦-૦	૮-૦-૦
૧૫૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૨-૮	૭૦૦૦	૭-૦-૦	૮૧૧-૦-૦	૧૦૧૧-૦-૦
૧૭૫	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૧૪	૦૧-૧-૪	૮૦૦૦	૮-૦-૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦
૨૦૦	૦-૨૦-૦	૦૧-૦-૦	૦૧-૫-૦	૯૦૦૦	૯-૦-૦	૧૧૧-૦-૦	૧૩૧૧-૦-૦
૨૨૫	૦-૨૨-૮	૦૧-૩-૨	૦૧-૮-૧૨	૧૦૦૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨૧૧-૦-૦	૧૫-૦-૦
૨૫૦	૦૧-૦-૦	૦૧-૬-૪	૦૧-૧૨-૮	૧૫૦૦૦	૧૫-૦-૦	૧૮૧૧૦-૦	૨૨૧૧-૦-૦
૨૭૫	૦૧-૨-૮	૦૧-૮-૬	૦૧-૧૬-૪	૨૦૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૩૦૦	૦૧-૫-૦	૦૧-૧૨-૮	૦૧-૨૦-૦	૨૫૦૦૦	૨૫-૦-૦	૩૧૧-૦-૦	૩૭૧૧-૦-૦
૩૨૫	૦૧-૭-૮	૦૧-૧૫-૧૦	૦૧-૨૩-૧૨	૩૦૦૦૦	૩૦-૦-૦	૩૭૧૧-૦-૦	૪૫-૦-૦
૩૫૦	૦૧-૧૦-૦	૦૧-૧૮-૧૨	૦૧-૨૬-૮	૪૦૦૦૦	૪૦-૦-૦	૪૦-૦-૦	૬૦-૦-૦
૩૭૫	૦૧-૧૨-૮	૦૧-૨૧-૧૪	૦૧-૬-૪	૫૦૦૦૦	૫૦-૦-૦	૫૨૧૧-૦-૦	૭૫-૦-૦
૪૦૦	૦૧-૧૫-૦	૦૧-૦-૦	૦૧-૧૦-૦	૬૦૦૦૦	૬૦-૦-૦	૬૨૫-૦-૦	૧૫૦-૦-૦

વાણિજ્યશીલિ વ્યાજ દર રામ આહ-દગ અને બાર લેખે રૂ ૧ થી ૧ લાખ સુધીનુ દિવસ ૭ નુ વ્યાજ.

રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આહ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આહ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૦-૦-૨	૪૨૫	૦૧-૧૪-૯	૦૧-૧૧-૧૧	૦૧-૨૪-૧
૨	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૪૫૦	૦૧-૨-૮	૦૧-૧૫-૦	૦૧-૩-૧૬
૩	૦-૦-૫	૦-૦-૭	૦-૦-૮	૪૭૫	૦૧-૫-૭	૦૧-૧૮-૪	૦૧-૮-૨
૪	૦-૦-૭	૦-૦-૯	૦-૦-૧૧	૫૦૦	૦૧-૮-૫	૦૧-૨૨-૧૪	૦૧-૧૨-૮
૫	૦-૦-૯	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૪	૫૨૫	૦૧-૧૧-૪	૦૧-૧-૧૮	૦૧-૧૬-૧૮
૬	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૪	૦-૧-૦	૫૫૦	૦૧-૧૪-૩	૦૧-૫-૩	૦૧-૨૬-૪
૭	૦-૦-૧૩	૦-૧-૦	૦-૧-૩	૫૭૫	૦૧-૧૭-૧	૦૧-૮-૧૩	૧-૦-૧૦
૮	૦-૦-૧૫	૦-૧-૨	૦-૧-૬	૬૦૦	૦૧-૨૦-૦	૦૧-૧૨-૮	૧-૫-૦
૯	૦-૧-૧	૦-૧-૫	૦-૧-૯	૬૨૫	૦૧-૨૨-૧૫	૦૧-૧૬-૨	૧-૮-૬
૧૦	૦-૧-૩	૦-૧-૭	૦-૧-૧૨	૬૫૦	૦૧-૦-૧૩	૦૧-૧૮-૧૨	૧-૧૩-૧૨
૧૫	૦-૧-૧૨	૦-૨-૩	૦-૨-૧૦	૬૭૫	૦૧-૩-૧૨	૦૧-૨૩-૭	૧-૧૮-૨
૨૦	૦-૨-૫	૦-૨-૧૪	૦-૩-૮	૭૦૦	૦૧-૬-૧૧	૧-૨-૧	૧-૨૦-૮
૨૫	૦-૨-૧૪	૦-૩-૧૦	૦-૪-૬	૭૨૫	૦૧-૮-૯	૧-૫-૧૧	૧૧-૧-૧૪
૩૦	૦-૩-૮	૦-૪-૬	૦-૫-૪	૭૫૦	૦૧-૧૨-૮	૧-૮-૬	૧૧-૬-૪
૩૫	૦-૪-૧	૦-૫-૧	૦-૬-૨	૭૭૫	૦૧-૧૫-૭	૧-૧૩-૦	૧૧-૧૦-૧૦
૪૦	૦-૪-૧૧	૦-૫-૧૩	૦-૭-૦	૮૦૦	૦૧-૧૮-૫	૧-૧૬-૧૦	૧૧-૧૫-૦
૪૫	૦-૫-૪	૦-૬-૯	૦-૭-૧૪	૮૨૫	૦૧-૨૧-૪	૧-૨૦-૫	૧૧-૧૮-૬
૫૦	૦-૫-૧૩	૦-૭-૪	૦-૮-૧૨	૮૫૦	૦૧-૨૪-૩	૧-૨૩-૧૫	૧-૨૩-૧૨
૫૫	૦-૬-૬	૦-૮-૦	૦-૯-૧૦	૮૭૫	૧-૨-૬	૧૧-૨-૯	૧૧-૩-૨
૬૦	૦-૭-૦	૦-૮-૧૨	૦-૧૦-૮	૯૦૦	૧-૫-૦	૧૧-૬-૪	૧૧-૭-૮
૬૫	૦-૭-૯	૦-૯-૧૧	૦-૧૧-૬	૯૨૫	૧-૭-૧૫	૧૧-૮-૧૪	૧૧-૧૧-૧૪
૭૦	૦-૮-૩	૦-૧૦-૩	૦-૧૨-૪	૯૫૦	૧-૧૦-૧૩	૧૧-૧૩-૮	૧૧-૧૬-૪
૭૫	૦-૮-૧૦	૦-૧૦-૧૫	૦-૧૩-૨	૯૭૫	૧-૧૩-૧૨	૧૧-૧૭-૩	૧૧-૨૦-૧૦
૮૦	૦-૯-૫	૦-૧૧-૧૦	૦-૧૪-૦	૧૦૦૦	૧-૧૬-૧૧	૧૧-૨૦-૧૩	૧૧-૦-૦
૮૫	૦-૯-૧૪	૦-૧૨-૭	૦-૧૪-૧૮	૨૦૦૦	૨૧-૮-૫	૨૧-૧૬-૧૦	૩૧-૦-૦
૯૦	૦-૧૦-૮	૦-૧૩-૨	૦-૧૫-૧૨	૩૦૦૦	૩૧-૦-૦	૪૧-૧૨-૮	૫૧-૦-૦
૯૫	૦-૧૧-૧	૦-૧૩-૧૩	૦-૧૬-૧૦	૪૦૦૦	૪૧-૧૬-૧૦	૫૧-૮-૫	૭૦-૦-૦
૧૦૦	૦-૧૧-૧૧	૦-૧૪-૯	૦-૧૭-૮	૫૦૦૦	૫૧-૮-૫	૭૧-૪-૨	૮૧-૦-૦
૧૨૫	૦-૧૮-૯	૦-૧૮-૩	૦-૨૧-૧૪	૬૦૦૦	૭-૦-૦	૮૧-૦-૦	૧૦૧-૦-૦
૧૫	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૧૪	૦૧-૧-૪	૭૦૦૦	૮-૧૬-૧૧	૧૦-૨૦-૧૩	૧૨૧-૦-૦
૧૭૫	૦-૨૦-૭	૦૧-૦-૮	૦૧-૫-૧૦	૮૦૦૦	૯-૮-૫	૧૧૧-૧૬-૧૦	૧૪૦-૦-૦
૨૦૦	૦-૨૩-૫	૦૧-૪-૨	૦૧-૧૦-૦	૯૦૦૦	૧૦૧-૦-૦	૧૩-૧૨-૮	૧૫૧-૦-૦
૨૨૫	૦૧-૧-૪	૦૧-૭-૧૩	૦૧-૧૪-૬	૧૦૦૦૦	૧૧૧-૧૬-૧૧	૧૪૧-૮-૫	૧૭૧-૦-૦
૨૫૦	૦૧-૮-૩	૦-૧૧-૭	૦૧-૧૮-૧૧	૧૫૦૦૦	૧૨૧-૦-૦	૧૫૧-૧૨-૮	૨૬૧-૦-૦
૨૭૫	૦૧-૭-૧	૦૧-૧૫-૧	૦૧-૨૦-૨	૨૦૦૦૦	૨૩૧-૮-૫	૨૮૧-૧૧-૧૦	૩૫૦-૦-૦
૩૦૦	૦૧-૧૦-૦	૦૧-૧૮-૧૨	૦૧-૨૦-૦	૨૫૦૦૦	૨૯-૧૬-૧૧	૩૬૧-૨૦-૧૩	૪૩૧-૦-૦
૩૨૫	૦૧-૧૨-૧૫	૦૧-૨૦-૬	૦૧-૬-૧૪	૩૦૦૦૦	૩૫-૦-૦	૪૩૧-૦-૦	૫૨૧-૦-૦
૩૫૦	૦-૧૫-૧૩	૦૧-૧-૦	૦૧-૧૩-૪	૪૦૦૦૦	૪૬૧-૧૬-૧૦	૫૮૧-૮-૫	૭૦-૦-૦
૩૭૫	૦૧૧૮-૧૨	૦૧-૪-૧૧	૦૧-૧૫-૧૦	૫૦૦૦૦	૫૮૧-૮-૫	૭૨૧-૧૬-૧૧	૮૭૧-૦-૦
૪૦૦	૦૧-૨૧-૧૧	૦૧-૮-૫	૦૧-૨૦-૦	એક લાખ	૧૬૧-૧૬-૧૦	૧૪૫૧-૮-૬	૧૭૫-૦-૦

કારોવારીઉં વ્યાજ દર રામ આઠ-સ અને બાર લેખે રૂ ૧ થી ૧ લાખ સુધી દિવસ ૮ નુ વ્યાજ.

रक्रम ३	व्याज राम आठ सेपे	व्याज राम दश सेपे	व्याज राम आर सेपे	रक्रम ३	व्याज राम आठ सेपे	व्याज राम दश सेपे	व्याज राम आर सेपे
	३ हो ५	३ हो ५	३ हो ५		३ हो ५	३ हो ५	३ हो ५
१	०-०-३	०-०-२	०-०-३	४२५	०१-६-११	०११-२०-१३	०११-१०-०
२	० ०-४	०-०-१	०-०-५	४५०	०११-१०-०	०१११-०-०	०१११-१५-०
३	०-०-६	०-०-८	०-०-८	४७५	०१-१३-५	०१११-४-२	०१११-२०-०
४	०-०-८	०-०-१०	०-०-१०	५००	०११-१६-११	०१११-८-५	१-०-०
५	०-०-१०	०-०-१३	०-१-०	५२५	०११-२०-०	०१११-१२-८	१-५-०
६	०-०-१३	०-१-०	०-१-३	५५०	०११-२३-५	०१११-१६-१०	१-१०-०
७	०-०-११	०-१-२	०-१-६	५७५	०१११-१-११	०१११-२०-१२	१-१५-०
८	०-१-१	०-१-५	०-१-८	६००	०१११-५-०	१-०-०	१-२०-०
९	०-१-३	०-१-८	०-१-१३	६२५	०१११-८-५	१-४-२	११-०-०
१०	०-१-१	०-१-१०	०-२-०	६५०	०१११-११-११	१-८-५	११-५-०
११	०-२-०	०-२-८	०-३-०	६७५	०१११-१५-०	१-१२-८	११-१०-०
२०	०-२-११	०-३-५	०-४-०	७००	०१११-१८-५	१-१६-१०	११-१५-०
२५	०-३-५	०-४-२	०-५-०	७२५	०१११-१-११	१-२०-१३	११-२०-०
३०	० ५-०	०-५-०	०-६-०	७५०	१-०-०	११-०-०	१११-०-०
३५	०-४-११	०-५-१३	०-७-०	७७५	१-३-५	११-४-२	१११-५-०
४०	०-५-५	०-६-१०	०-८-०	८००	१-६-११	११-८-५	१११-१०-०
५५	०-६-०	०-७-८	०-८-०	८२५	१-१०-०	११-१२-८	१११-१५-०
५०	०-६-११	०-८-१	०-१०-०	८५०	१-१३-५	११-१६-१०	१११-२०-०
५५	०-१-५	०-८-२	०-११-०	८७५	१-१६-११	१-२०-१३	११११-०-०
६०	०-८-०	०-१०-०	०-१२-०	९००	१-२०-०	१११-०-०	११११-५-०
६५	०-८-११	०-१०-१३	०-१३-०	९२५	१-२३-५	१११-४-२	११११-१०-०
७०	०-१-५	०-११-१०	०-१४-०	९५०	११-१-११	१११-८-५	११११-१५-०
७५	०-१०-०	०-१-८	०-१५-०	९७५	११-५-०	१११-१२-८	११११-२०-०
८०	०-१०-११	०-१३-५	०-१६-०	१०००	११-८-५	१११-१६-१०	२-०-०
८५	०-११-५	०-१५-२	०-१७-०	१०००	२१-१६-११	३१-८-५	४-०-०
९०	०-१२-०	०-१५-०	०-१८-०	३०००	४-०-०	५-०-०	६-०-०
९५	०-१२-११	०-१५-१३	०-१८-०	४०००	५१-८-५	६११-१६-१०	८-०-०
१००	०-१३-५	०-१६-१०	०-२०-०	५०००	६११-१६-११	८१-०-५	१०-०-०
१२५	०-१६-११	०-२०-१३	०१-०-०	६०००	८-०-०	१०-०-०	१२-०-०
१५०	०-२०-०	०१-०-०	०१-१-०	७०००	९१-८-५	११११-१६-१०	१४-०-०
१७५	०-२३-५	०१-४-०	०१-१०-०	८०००	१०१११६११	१३१-८-५	१६-०-०
२००	०१-१-११	०१-८-५	०१-१५-०	९०००	१२-०-०	१५-०-०	१८-०-०
२२५	०१-५-०	०१-१२-८	०१-२०-०	१००००	१३१-८-५	१६१-१६-१०	२०-०-०
२५०	०१-८-५	०१-१६-१०	०११-०-०	१५०००	२०-०-०	२५-०-०	३०-०-०
२७५	०१-११-११	०१-२०-१३	११-५-०	२००००	२६११-१६-११	३३१-८-५	४०-०-०
३००	०-१५-०	०११-०-०	०१-१०-०	२५०००	३३-८-५	४११११६१०	५०-०-०
३२५	०१-१८-५	०११-४-२	०११-१५-०	३००००	४०-०-०	५०-०-०	६०-०-०
३५०	०-२१-११	०११-८-५	०११-२०-०	४००००	५३-८-५	६६१११६१०	८०-०-०
३७५	०११-०-०	०११-१२-८	०१११०-०	५००००	६६१११६-११	८३१-८-५	१००-०-०
४००	०११-३-५	०११-१६-१०	०१११५-०	५००००	१३३-८-५	१६६१११६१०	२००-०-०

વારંવારોયુ બ્યાજ દર રામ આઠ-દશ અને બાર લેખે રા ૧ થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૬ નું બ્યાજ

રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૦-૨	૦-૦-૩	૦-૦-૩	૪૨૫	૦૧૧-૧૩-૧૨	૦૧૧-૪-૧૧	૦૧૧-૨૦-૧૦
૨	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૦-૦-૭	૪૫૦	૦૧-૧૭-૮	૦૧૧-૬-૬	૧-૧-૪
૩	૦-૦-૭	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૪૭૫	૦૧-૨૧-૪	૦૧૧-૧૪-૧	૧-૬-૧૪
૪	૦-૦-૯	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૪	૫૦૦	૦૧૧-૦-૦	૦૧૧-૧૮-૧૨	૧-૧૨-૮
૫	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૫	૦-૧-૨	૫૨૫	૦૧૧-૩-૧૨	૦૧૧-૨૩-૭	૧-૧૮-૩
૬	૦-૦-૧૪	૦-૧-૨	૦-૧-૫	૫૫૦	૦૧૧-૭-૮	૧-૩-૨	૧૨૩-૧૨
૭	૦-૧-૧	૦-૧-૫	૦-૧-૯	૫૭૫	૦૧૧-૧૧-૪	૧-૭-૧૩	૧૧-૪-૬
૮	૦-૧-૩	૦-૧-૮	૦-૧-૧૩	૬૦૦	૦૧૧-૧૫-૦	૧-૧૨-૮	૧-૧૦-૦
૯	૦-૧-૫	૦-૧-૧૧	૦-૨-૦	૬૨૫	૦૧૧-૧૮-૧૨	૧-૧૭-૩	૧૧૧૫-૧૦
૧૦	૦-૧-૮	૦-૧-૧૪	૦-૨-૪	૬૫૦	૦૧૧-૨૨-૮	૧૨૧-૧૪	૧૧-૨૧-૪
૧૫	૦-૨-૪	૦-૨-૧૩	૦-૩-૬	૬૭૫	૧-૧-૪	૧૧-૧-૬	૧૧-૧-૧૪
૨૦	૦-૩-૦	૦-૩-૧૨	૦-૪-૮	૭૦૦	૧-૫-૦	૧-૬-૪	૧૧-૭-૮
૨૫	૦-૩-૧૨	૦-૪-૧૧	૦-૫-૧૦	૭૨૫	૧-૮-૧૨	૧-૧૦-૧૫	૧૧-૧૩-૨
૩૦	૦-૪-૮	૦-૫-૧૦	૦-૬-૧૨	૭૫૦	૧-૧૨-૮	૧૦૧૫-૧૦	૧૧૧૮-૧૨
૩૫	૦-૫-૪	૦-૬-૯	૦-૭-૧૪	૭૭૫	૧-૧૬-૪	૧૧-૨૦-૫	૧૧-૪-૧
૪૦	૦-૬-૦	૦-૭-૮	૦-૮-૦	૮૦૦	૧-૨૦-૦	૧૧-૦-૦	૧૧-૫-૦
૪૫	૦-૬-૧૨	૦-૮-૭	૦-૧૦-૨	૮૨૫	૧-૨૩-૧૨	૧૧-૪-૧૧	૧૧૧૦-૧૦
૫૦	૦-૭-૮	૦-૮-૬	૦-૧૧-૪	૮૫૦	૧૧-૨-૮	૧૧-૮-૬	૧૧૧૧-૧૬-૪
૫૫	૦-૮-૪	૦-૧૦-૫	૦-૧૨-૬	૮૭૫	૧૧-૬-૪	૧૧-૧૪-૧	૧૧૧૨૧-૧૪
૬૦	૦-૮-૦	૦-૧૧-૪	૦-૧૩-૮	૯૦૦	૧૧-૧૦-૦	૧૧-૧૮-૧૨	૨-૨-૮
૬૫	૦-૮-૧૨	૦-૧૨-૩	૦-૧૪-૧૦	૯૨૫	૧૧-૧૩-૧૨	૧૧-૨૩-૭	૨-૮-૨
૭૦	૦-૧૦-૮	૦-૧૩-૨	૦-૧૫-૧૨	૯૫૦	૧૧-૧૭-૮	૧૧-૩-૨	૨૧૩-૧૨
૭૫	૦-૧૧-૪	૦-૧૪-૧	૦-૧૬-૧૪	૯૭૫	૧૧-૨૧-૪	૧૧-૭-૧૩	૨-૧૬-૬
૮૦	૦-૧૨-૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૦	૧૦૦૦	૧૧-૦-૦	૧૧૧-૧૨-૮	૨૧-૦-૦
૮૫	૦-૧૨-૧૨	૦-૧૫-૧૫	૦-૧૯-૨	૨૦૦૦	૩-૦-૦	૩૧૧-૦-૦	૪૧-૦-૦
૯૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૬-૧૪	૦-૨૦-૪	૩૦૦૦	૪૧-૦-૦	૫૧૧-૧૨-૮	૬૧૧-૦-૦
૯૫	૦-૧૪-૪	૦-૧૭-૧૩	૦-૨૧-૬	૪૦૦૦	૬-૦-૦	૭૧૧-૦-૦	૮-૦-૦
૧૦૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૨-૮	૫૦૦૦	૭૧-૦-૦	૯૧-૧૨-૮	૧૧૧-૦-૦
૧૨૫	૦-૧૮-૧૦	૦-૨૩-૭	૦-૨૩-૨	૬૦૦૦	૮-૦-૦	૧૧૧-૦-૦	૧૩૧-૦-૦
૧૫૦	૦-૨૨-૮	૦-૨૩-૨	૦-૨૮-૧૨	૭૦૦૦	૧૦૧-૦-૦	૧૩-૧૨-૮	૧૫૧૧-૦-૦
૧૭૫	૦-૧-૪	૦-૧૭-૧૩	૦-૧૪-૬	૮૦૦૦	૧૨-૦-૦	૧૫-૦-૦	૧૮-૦-૦
૨૦૦	૦-૧-૫-૦	૦-૧૨-૮	૦-૨૦-૦	૯૦૦૦	૧૩૧-૦-૦	૧૬૧૧૧-૧૦-૮	૨૦૧-૦-૦
૨૨૫	૦-૧-૧૨	૦-૧૭-૩	૦-૧૦-૧૦	૧૦૦૦૦	૧૫-૦-૦	૧૮૧૧-૦-૦	૨૨૧-૦-૦
૨૫૦	૦-૧૨-૮	૦-૨૧-૧૪	૦-૧-૪	૧૫૦૦૦	૨૨૧-૦-૦	૨૮-૧૨-૮	૩૩૧૧-૦-૦
૨૭૫	૦-૧૬-૪	૦-૧-૯	૦-૧૧-૧૪	૨૦૦૦૦	૩૦-૦-૦	૩૭૧-૦-૦	૪૫-૦-૦
૩૦૦	૦-૨૦-૦	૦-૧-૪	૦-૧૭-૮	૨૫૦૦૦	૩૭૧-૦-૦	૪૬૧૧૧-૧૨-૮	૫૬૧-૦-૦
૩૨૫	૦-૨૩-૧૨	૦-૧૦-૧૫	૦-૨૩-૨	૩૦૦૦૦	૪૫-૦-૦	૫૬૧-૦-૦	૬૭૧-૦-૦
૩૫૦	૦-૨-૮	૦-૧૫-૧૦	૦-૧૩-૧૨	૪૦૦૦૦	૬૦-૦-૦	૭૫-૦-૦	૮૦-૦-૦
૩૭૫	૦-૨-૬-૪	૦-૨૦-૫	૦-૧૮-૬	૫૦૦૦૦	૭૫-૦-૦	૮૩૧૧-૦-૦	૧૧૨૧-૦-૦
૪૦૦	૦-૧-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૫-૦	૬૦૦૦૦	૧૫૦-૦-૦	૧૮૭૧-૦-૦	૨૨૫-૦-૦

વેપારી જનરેશન ભેખીઓ

૩૫૭

વાણિવારીનું વ્યાજ દર રામ આઠ-દશ અને બાર લેખે રૂ. ૧ થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૧૦નું વ્યાજ

રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
	રૂ. ફા. બ.	રૂ. ફા. બ.	રૂ. ફા. બ.		રૂ. ફા. બ.	રૂ. ફા. બ.	રૂ. ફા. બ.
૧	૦-૦-૩	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૪૨૫	૦૧૧-૨૦-૧૩	૦૧૧-૧૩-૮	૧-૬-૪
૨	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૦-૦-૮	૪૫૦	૦૧૧-૦-૦	૦૧૧ ૧૮ ૧૨	૧-૧૨-૮
૩	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૨	૪૭૫	૦૧૧-૪-૩	૦૧૧ ૨૩ ૧૫	૧ ૧૮-૧૨
૪	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૩	૦-૧-૦	૫૦૦	૦૧૧-૮-૫	૧-૪-૨	૧-૦-૦
૫	૦-૦-૧૩	૦-૧-૧	૦-૧-૪	૫૨૫	૦૧૧-૧૨-૮	૧-૮-૬	૧-૬-૪
૬	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૫૫૦	૦૧૧ ૧૬ ૧૧	૧-૧૪-૮	૧-૧૨-૮
૭	૦-૧-૨	૦-૧-૭	૦-૧-૧૨	૫૭૫	૦૧૧ ૨૦ ૧૩	૧-૧૮-૧૨	૧ ૧૮ ૧૨
૮	૦-૧-૫	૦-૧-૧૦	૦-૨-૦	૬૦૦	૧-૦-૦	૧-૦-૦	૧-૦-૦
૯	૦-૧-૮	૦-૧-૧૪	૦-૨-૪	૬૨૫	૧-૪-૩	૧-૧-૩	૧-૬-૪
૧૦	૦-૧-૧૧	૦-૨-૧	૦-૨-૮	૬૫૦	૧-૮-૫	૧-૧૦-૬	૧-૧૨-૮
૧૧	૦-૨-૮	૦-૩-૨	૦-૩-૧૨	૬૭૫	૧-૧૨ ૮	૧-૧૫ ૧૦	૧-૧૮ ૧૨
૨૦	૦-૩-૫	૦-૪-૨	૦-૫-૦	૭૦૦	૧ ૧૬-૧૧	૧ ૨૦ ૧૩	૧-૧-૦-૦
૨૫	૦-૪-૩	૦-૫-૩	૦-૬-૪	૭૨૫	૧ ૨૦ ૧૩	૧-૧-૦	૧-૧-૬-૪
૩૦	૦-૫-૦	૦-૬-૪	૦-૭-૮	૭૫૦	૧-૦-૦	૧-૬-૪	૧-૧-૧૨-૮
૩૧	૦-૫-૧૩	૦-૭-૫	૦-૮-૧૨	૭૭૫	૧-૪-૩	૧-૧૧-૭	૧-૧૮-૧૨
૪૦	૦-૬-૧૧	૦-૮-૫	૦-૧૦-૦	૮૦૦	૧-૮-૫	૧-૧૬ ૧૦	૨-૦-૦
૪૫	૦-૭-૮	૦-૯-૬	૦-૧૧-૪	૮૨૫	૧-૧૨-૮	૧-૧૧ ૧૪	૨-૬-૪
૫૦	૦-૮-૫	૦-૧૦-૧	૦-૧૨-૮	૮૫૦	૧ ૧૬ ૧૧	૧-૨-૧	૨-૧૨-૮
૫૫	૦-૯-૨	૦-૧૧-૭	૦ ૧૩ ૧૨	૮૭૫	૧ ૨૦-૧૩	૧-૭-૪	૨ ૧૮ ૧૨
૬૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૯૦૦	૧-૦-૦	૧-૧૨-૮	૨-૦-૦
૬૧	૦ ૧૦-૧૩	૦-૧૩-૯	૦-૧૬-૫	૯૨૫	૧-૪-૩	૧-૧૭-૧૧	૨-૬-૪
૭૦	૦ ૧૧- ૧	૦-૧૪-૯	૦-૧૭-૮	૯૫૦	૧-૮-૫	૧-૧૨-૧૪	૨-૧૨-૮
૭૫	૦-૧૨-૮	૦ ૧૫ ૧૦	૦ ૧૮ ૧૨	૯૭૫	૧-૧૨-૮	૨-૩-૨	૨-૧૮-૧૨
૮૦	૦-૧૩-૧	૦-૧૬-૧૦	૦-૨૦-૦	૧૦૦૦	૧-૬ ૧	૨-૮-૫	૨-૦-૦
૮૫	૦-૧૪-૩	૦-૧૭ ૧૧	૦-૨૧-૬	૨૦૦૦	૩-૮-૫	૪ ૧૬ ૧૦	૫-૦-૦
૯૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૨ ૮	૩૦૦૦	૫-૦-૦	૬-૦-૦	૭-૦-૦
૯૫	૦ ૧૫ ૧૩	૦-૧૯ ૧૨	૦- ૩ ૧૨	૪૦૦૦	૬-૧૬ ૧૧	૮-૮-૫	૧૦-૦-૦
૧૦૦	૦ ૧૬-૧૧	૦ ૨૦ ૧૩	૦-૦-૦	૫૦૦૦	૮-૮-૧	૧૦-૧૬-૧૦	૧૨-૦-૦
૧૨૫	૦ ૨૦-૧૩	૦-૧-૦	૦-૬-૪	૬૦૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૫-૦-૦
૧૫૦	૦-૦-૦	૦-૬-૪	૦-૧૨-૮	૭૦૦૦	૧૧ ૧૬-૧૧	૧૪-૮-૧	૧૭-૦-૦
૧૭૫	૦-૪-૩	૦-૧૧-૭	૦ ૧૮ ૧૨	૮૦૦૦	૧૩-૮-૫	૧૪-૧૬ ૧૦	૨૦-૦-૦
૨૦૦	૦-૮-૫	૦-૧૬-૧૦	૦-૦-૦	૯૦૦૦	૧૫-૦-૦	૧૮ ૧-૦-૦	૨૨-૦-૦
૨૨૫	૦-૧૨-૮	૦-૨૧-૧૪	૧-૬-૪	૧૦૦૦	૧૬ ૧૬ ૧૧	૨૦-૧૮-૫	૨૫-૦-૦
૨૫૦	૦-૧૬-૧૧	૦-૨-૧	૦-૧૨-૮	૧૫૦૦૦	૨૫-૦-૦	૩-૧-૦-૦	૩૭-૦-૦
૨૭૫	૦-૨૦-૧૩	૦-૩-૪	૦ ૧૮ ૧૨	૨૦૦૦૦	૩૩-૮-૫	૪-૧-૧૬	૫૦-૦-૦
૩૦૦	૦-૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૦-૦	૨૫૦૦૦	૪૧ ૧૬-૧૧	૫૨-૮-૫	૬૨-૦-૦
૩૨૫	૦-૪-૩	૦-૧૭ ૧૧	૦-૧-૪	૩૦૦૦૦	૫૦-૦-૦	૬૨-૦-૦	૭૫-૦-૦
૩૫૦	૦-૮-૫	૦-૨૨-૧૪	૦-૧૨-૮	૪૦૦૦૦	૬૬ ૧૬ ૧૧	૮૩-૮-૫	૧૦૦-૦-૦
૩૭૫	૦-૧૨-૮	૦-૨-૨	૦ ૧૮-૧૨	૫૦૦૦૦	૮૩-૮-૫	૧૦૪-૧૬-૪	૧૨૫-૦-૦
૪૦૦	૦ ૧૬ ૧૧	૦ ૧-૮- ૫	૧-૦-૦	અંક લાખ	૧૬૬ ૧૧-૧૬ ૧૦	૨૦૮-૮-૪	૨૫૦-૦-૦

વાણિજ્યારીયુ વ્યાજ દર રામ આઠ, દશ અને બાર લેખે રા. ૧ થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૧૨ નું વ્યાજ

રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
	રૂ. દો બ	રૂ. દો બ	રૂ. દો બ		રૂ. દો બ	રૂ. દો બ	રૂ. દો બ
૧	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૦-૦-૪	૪૨૫	૦૧૧-૨-૨૧	૦૧૧-૨૨-૬	૧-૧૬-૧૨
૨	૦-૦-૬	૦-૦-૭	૦-૦-૮	૪૫૦	૦૧૧-૭-૮	૧-૩-૨૨	૧-૨૩-૧૨
૩	૦-૦-૯	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૩	૪૭૫	૦૧૧-૧૨-૧	૧-૮-૧૩	૧૧-૫-૧૦
૪	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૪	૦-૧-૨	૫૦૦	૦૧૧ ૧૬ ૧૧	૧-૧૪-૯	૧૧-૧૦-૮
૫	૦-૦-૧૫	૦-૧-૨	૦-૧-૬	૫૨૫	૦૧૧-૨૧-૪	૧-૨૦-૫	૧૧-૧૯-૬
૬	૦-૧-૨	૦-૧-૬	૦-૧-૧૦	૫૫૦	૧-૦-૧૩	૧૧-૧-૦	૧૧-૧-૫
૭	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૦-૧-૧૫	૫૭૫	૧-૫-૭	૧૧-૬-૧૨	૧૧-૮-૧
૮	૦-૧-૭	૦-૧-૧૩	૦-૨-૩	૬૦૦	૧-૧૦-૦	૧૧-૧૨-૮	૧૧ ૧૫ ૧
૯	૦-૧-૧૧	૦-૨-૧	૦-૨-૮	૬૨૫	૧-૧૪-૮	૧૧-૧૮-૩	૧૧ ૨૧ ૧૪
૧૦	૦-૧-૧૩	૦-૨-૧	૦-૨-૧૨	૬૫૦	૧-૧૮-૩	૧૨૩ ૧૧	૧૧-૩-૧૨
૧૫	૦-૨-૧૨	૦-૩-૭	૦-૪-૨	૬૭૫	૧ ૨૩ ૧૨	૧૧-૪ ૧૧	૧૧ ૧૦ ૧૦
૨૦	૦-૩-૧૧	૦-૪-૮	૦-૫-૮	૭૦૦	૧૧-૩-૫	૧૧-૧૦-૬	૧૧-૧૦-૮
૨૫	૦-૪-૯	૦-૫-૧૧	૦-૬-૧૪	૭૨૫	૧૧-૭-૧૫	૧૧-૧૬-૨	૧૧-૨૪-૨
૩૦	૦-૫-૮	૦-૬-૧૪	૦-૮-૪	૭૫૦	૧૧-૧૨-૮	૧૧ ૨૧ ૧૪	૨-૬-૪
૩૫	૦-૬-૧૭	૦-૮-૦	૦-૮-૧૦	૭૭૫	૧૧-૧૭-૧	૧૧-૨-૯	૨-૭-૨
૪૦	૦-૭-૫	૦-૮-૨	૦-૧૧-૦	૮૦૦	૧૧ ૨૧ ૧૧	૧૧-૧-૫	૨-૧૦-૦
૪૫	૦-૮-૪	૦-૧૦-૫	૦-૧૨-૬	૮૨૫	૧૧-૧-૪	૧૧-૧૪-૧	૨૧-૧-૧૪
૫૦	૦-૮-૨	૦-૧૧-૭	૦-૧૩-૧૨	૮૫૦	૧૧-૧-૧૩	૧૧-૧૬-૧૨	૨૧-૮-૧૨
૫૫	૦-૧૦-૧	૦-૧૨-૯	૦-૧૫-૨	૮૭૫	૧૧-૧૦-૭	૨-૦-૮	૨૧ ૧૫ ૧૦
૬૦	૦-૧૧-૦	૦-૧૩ ૧૨	૦-૧૬-૮	૯૦૦	૧૧-૧૫-૦	૨-૬-૪	૨૧-૨૨-૮
૬૫	૦-૧૧ ૧૫	૦-૧૪-૧૪	૦-૧૭-૧૪	૯૨૫	૧૧-૧૮-૯	૨ ૧૧ ૧૫	૨૧-૪-૬
૭૦	૦ ૧૨ ૧૩	૦-૧૬-૦	૦-૧૮-૪	૯૫૦	૧૧-૨૪-૩	૨-૧૭ ૧૧	૨૧-૧૧-૪
૭૫	૦-૧૩ ૧૨	૦-૧૭-૩	૦-૨૦-૧૦	૯૭૫	૧૧-૩-૧૨	૨-૨૩-૭	૨૧-૧૮-૨
૮૦	૦ ૧૪-૧૧	૦-૧૮-૫	૦-૨૨-૦	૧૦૦૦	૧૧-૮-૫	૨૧-૪-૨	૨૧-૦-૦
૮૫	૦-૧૫-૯	૦-૧૮-૮	૦-૨૩-૬	૨૦૦૦	૩૧ ૧૬-૧૧	૪૧-૮-૫	૫૧-૦-૦
૯૦	૦-૧૬-૮	૦-૨૦ ૧૦	૦-૨૪-૧૨	૩૦૦૦	૫૧-૦-૦	૬૧-૧૨-૮	૮૧-૦-૦
૯૫	૦-૧૭-૭	૦-૨૧-૧૨	૦૧-૧-૨	૪૦૦૦	૭૧ ૮-૫	૮ ૧૬-૧૧	૧૧-૦-૦
૧૦૦	૦-૧૮-૫	૦-૨૨-૧૪	૦૧-૨-૮	૫૦૦૦	૯ ૧૬ ૧૧	૧૧-૨૦-૧૩	૧૩૧-૦-૦
૧૨૫	૦ ૨૨ ૧૮	૦૧-૩-૯	૦૧-૯-૬	૬૦૦૦	૧૧-૦-૦	૧૩૧-૦-૦	૧૬૧-૦-૦
૧૫૦	૦૧-૨-૮	૦૧-૯-૬	૦૧-૧૬-૪	૭૦૦૦	૧૨૧ ૮-૫	૧૬-૪-૨	૧૮૧-૦-૦
૧૭૫	૦૧ ૭-૨	૦૧-૧૫-૨	૦૧-૨૩-૨	૮૦૦૦	૧૨૧ ૧૬ ૧૧	૧૮૧-૮-૫	૨૨-૦-૦
૨૦૦	૦૧ ૧૧ ૧૧	૦૧-૨૦-૧૩	૦૧-૫-૦	૯૦૦૦	૧૬૧-૦-૦	૨૦૧-૧૨-૮	૧૪૧-૦-૦
૨૨૫	૦૧-૧૬-૪	૦૧-૧-૯	૦૧ ૧૧ ૧૪	૧૦૦૦૦	૧૮૧-૮-૫	૨૨૧ ૧૬-૧૦	૨૭૧-૦-૦
૨૫૦	૦૧ ૨૦ ૧૩	૦૧-૭-૪	૦૧ ૧૮ ૧૨	૧૫૦૦૦	૨૭૧-૦-૦	૩૪૧-૧૨-૮	૪૧૧-૦-૦
૨૭૫	૦૧-૦-૬	૦૧-૧૩-૦	૦૧૧-૦-૧૦	૨૦૦૦૦	૩૬૧-૧૬-૧૧	૪૫૧-૮-૫	૫૫-૦-૦
૩૦૦	૦૧-૫-૦	૦૧ ૧૮-૧૨	૦૧૧-૭-૮	૨૫૦૦૦	૪૫૧-૮-૫	૫૭૧-૪-૨	૬૮૧-૦-૦
૩૨૫	૦૧-૯-૯	૦૧-૨૪-૭	૦૧૧-૧૪-૬	૩૦૦૦૦	૫૫-૦-૦	૬૮ ૧-૦-૦	૮૨૧-૦-૦
૩૫૦	૦૧-૧૪-૩	૦૧૧-૫-૩	૦૧૧-૨૧-૪	૪૦૦૦૦	૭૩ ૮-૫	૮૧ ૧૦૬-૧૦	૧૧૦-૦-૦
૩૭૫	૦૧ ૧૮ ૧૨	૦૧૧ ૧૦-૧૫	૧-૪-૨	૫૦૦૦૦	૮૧૧ ૧૬ ૧૧	૧૨૪૧-૮-૫	૧૩૭૧-૦-૦
૪૦૦	૦૧-૨૩-૫	૦૧૧ ૧૬-૧૦	૧-૧૦-૦	અંક લાખ	૧૮૩૧-૮-૬	૨૨૪-૧૬-૧૦	૨૭૫-૦-૦

વેપારી બજારોનો ભોખીઆ

૪૫૯

વાણિજ્યીય વ્યાજ દર રામ આઠ, દશ અને બાર લેખે રૂ. ૧૫૦ ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૧૨ નું વ્યાજ

રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૪૨૫	૦૧૧-૧૮-૦	૧-૬-૪	૧૧-૨-૮
૨	૦-૦-૬	૦-૦-૮	૦-૦-૯	૪૫૦	૦૧૧-૧૫-૦	૧-૬-૮	૧૧-૧૦-૦
૩	૦-૦-૯	૦-૦-૧૨	૦-૦-૧૪	૪૭૫	૦૧૧-૨૦-૦	૧ ૧૮ ૧૨	૧૧-૧૭-૮
૪	૦-૦-૧૩	૦-૧-૦	૦-૧-૩	૫૦૦	૧-૦-૦	૧૧-૦-૦	૧૧-૦-૦
૫	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૫૨૫	૧-૫-૦	૧૧-૬-૪	૧૧-૭-૮
૬	૦-૧-૩	૦-૧-૮	૦-૧-૧૩	૫૫૦	૧-૧૦-૦	૧૧-૧૨-૮	૧૧-૧૫-૦
૭	૦-૧-૬	૦-૧-૧૨	૦-૨-૨	૫૭૫	૧-૧૫-૦	૧૧ ૧૮ ૧૨	૧૧-૨૨-૮
૮	૦-૧-૧૦	૦-૨-૦	૦-૨-૬	૬૦૦	૧-૨૦-૦	૧૧-૬-૦	૧૧-૫-૦
૯	૦-૧-૧૩	૦-૨-૪	૦-૨-૧૧	૬૨૫	૧-૦-૦	૧૧-૬-૪	૧૧-૧૨-૮
૧૦	૦-૨-૦	૦-૨-૮	૦-૩-૦	૬૫૦	૧-૫-૦	૧૧-૧૨-૮	૧૧-૨૦-૦
૧૧	૦-૩-૦	૦-૩-૧૨	૦-૪-૮	૬૭૫	૧-૧૦-૦	૧૧ ૧૮ ૧૨	૨-૨-૮
૨૦	૦-૪-૦	૦-૪-૦	૦-૬-૦	૭૦૦	૧-૧૫-૦	૧૧-૦-૦	૨-૧૦-૦
૨૫	૦-૫-૦	૦-૬-૪	૦-૭-૮	૭૨૫	૧-૨૦-૦	૧૧-૬-૪	૨-૧૭-૮
૩૦	૦-૬-૦	૦-૭-૮	૦-૮-૦	૭૫૦	૧-૦-૦	૧૧-૧૨-૮	૨-૦-૦
૩૫	૦-૭-૦	૦-૮-૧૨	૦-૧૦-૮	૭૭૫	૧-૫-૦	૧૧ ૧૮ ૧૨	૨-૭-૮
૪૦	૦-૮-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૦	૮૦૦	૧-૧૦-૦	૨-૦-૦	૨-૧૫-૦
૪૫	૦-૮-૦	૦-૧૧-૪	૦-૧૩-૮	૮૨૫	૧-૧૫-૦	૨-૬-૪	૨-૨૨-૮
૫૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૮૫૦	૧-૨૦-૦	૨-૧૨-૮	૨-૫-૦
૫૫	૦-૧૧-૦	૦ ૧૩ ૧૨	૦-૧૬-૮	૮૭૫	૧-૦-૦	૨-૧૮-૧૨	૨-૧૨-૮
૬૦	૦-૧૨-૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૦	૯૦૦	૧-૫-૦	૨-૦-૦	૨-૨૦-૦
૬૫	૦-૧૩-૦	૦-૧૬-૪	૦-૧૯-૮	૯૨૫	૧-૧૦-૦	૨-૬-૪	૨-૨૭-૮
૭૦	૦-૧૪-૦	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૦	૯૫૦	૧-૧૫-૦	૨-૧૨-૮	૨-૩૦-૦
૭૫	૦-૧૫-૦	૦ ૧૮ ૧૨	૦-૨૩-૮	૯૭૫	૧-૨૦-૦	૨-૧૮ ૧૨	૨-૩૭-૮
૮૦	૦-૧૬-૦	૦-૨૦-૦	૦-૨૪-૦	૧૦૦૦	૨-૦-૦	૨-૦-૦	૩-૦-૦
૮૫	૦-૧૭-૦	૦-૨૧-૪	૦-૦-૮	૧૦૦૦	૪-૦-૦	૫-૦-૦	૬-૦-૦
૯૦	૦-૧૮-૦	૦-૨૨-૮	૦-૧-૦	૧૦૦૦	૬-૦-૦	૭-૦-૦	૮-૦-૦
૯૫	૦-૧૯-૦	૦ ૨૩ ૧૨	૦-૩-૮	૧૦૦૦	૮-૦-૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦
૧૦૦	૦-૨૦-૦	૦-૦-૦	૦-૫-૦	૧૦૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૫-૦-૦
૧૨૫	૦-૨-૦	૦-૬-૪	૦-૧૨-૮	૧૦૦૦	૧૨-૦-૦	૧૫-૦-૦	૧૮-૦-૦
૧૫૦	૦-૫-૦	૦-૧૨-૮	૦-૨૦-૦	૧૦૦૦	૧૪-૦-૦	૧૭-૦-૦	૨૧-૦-૦
૧૭૫	૦-૧૦-૦	૦ ૧૮ ૧૨	૦-૨-૮	૮૦૦૦	૧૬-૦-૦	૨૦-૦-૦	૨૪-૦-૦
૨૦૦	૦-૧૫-૦	૦-૦-૦	૦-૧૦-૦	૮૦૦૦	૧૮-૦-૦	૨૦-૦-૦	૨૭-૦-૦
૨૨૫	૦-૨૦-૦	૦-૬-૪	૦-૧૭-૮	૧૦૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૨૫૦	૦-૦-૦	૦-૧૦-૮	૦-૦-૦	૧૫૦૦૦	૨૦-૦-૦	૩૭-૦-૦	૪૫-૦-૦
૨૭૫	૦-૫-૦	૦ ૧૮ ૧૨	૦-૭-૮	૨૦૦૦૦	૪૦-૦-૦	૫૦-૦-૦	૬૦-૦-૦
૩૦૦	૦-૧૦-૦	૦-૦-૦	૦-૧૫-૦	૨૫૦૦૦	૫૦-૦-૦	૬૨-૦-૦	૭૫-૦-૦
૩૨૫	૦-૧૫-૦	૦-૬-૮	૦-૨૨-૮	૩૦૦૦૦	૬૦-૦-૦	૭૫-૦-૦	૮૦-૦-૦
૩૫૦	૦-૨૦-૦	૦-૧૨-૮	૧-૫-૦	૪૦૦૦૦	૮૦-૦-૦	૧૦૦-૦-૦	૧૨૦-૦-૦
૩૭૫	૦-૦-૦	૦-૧૮ ૧૨	૧-૧૨-૮	૫૦૦૦૦	૧૦૦-૦-૦	૧૨૫-૦-૦	૧૫૦-૦-૦
૪૦૦	૦-૫-૦	૬-૦-૦	૧-૨૦-૦	૬૦૦૦૦	૨૦૦-૦-૦	૨૫૦-૦-૦	૩૦૦-૦-૦

વારોવારીકે બ્યાજ દર રામ આઠ-દશ અને બાર લેખે રા. ૧થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૧૩નું બ્યાજ.

રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે
	૩ ૧ ૦	૧ ૬ ૦	૧ ૬ ૦		૩ ૬ ૦	૩ ૬ ૦	૩ ૬ ૦
૧	૦-૦-૩	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૪૨૧	૦૧૧-૧૭-૧	૧-૧૫-૧	૧૧-૧૩-૨
૨	૦-૦-૭	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૪૫૦	૦૧૧-૨૨-૮	૧-૨૧-૧૪	૧૧-૨૧-૪
૩	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૩	૦-૦-૧૬	૪૭૫	૧-૨-૧૫	૧-૩-૧૦	૧૧-૪-૬
૪	૦-૦-૧૪	૦-૧-૧	૦-૧-૫	૫૦૦	૧-૮-૫	૧-૧૦-૦	૧૧-૧૨-૮
૫	૦-૧-૧	૦-૧-૬	૦-૧-૧૦	૫૨૫	૧-૧૩-૧૨	૧-૧૭-૩	૧૧-૨૦-૧૦
૬	૦-૧-૧	૦-૧-૧૦	૦-૧-૧૫	૫૫૦	૧-૧૮-૩	૧-૨૩-૧૫	૧૧-૩-૧૨
૭	૦-૧-૮	૦-૧-૧૮	૦-૨-૪	૫૭૫	૧-૨૪-૮	૧૧-૪-૧૧	૧૧-૧૧-૪
૮	૦-૧-૧૨	૦-૨-૩	૦-૨-૧૦	૬૦૦	૧-૪-૦	૧-૧૨-૮	૧૧-૨૦-૦
૯	૦-૧-૧૪	૦-૨-૭	૦-૨-૧૫	૬૨૫	૧-૧૦-૭	૧૧-૧૮-૪	૨-૩-૨
૧૦	૦-૨-૩	૦-૨-૧૧	૦-૩-૪	૬૫૦	૧-૧૫-૧૩	૧૧-૧-૦	૨-૧૧-૪
૧૫	૦-૩-૪	૦-૪-૧	૦-૪-૧૪	૬૭૫	૧-૨૧-૪	૧૧-૭-૧૩	૨-૧૬-૬
૨૦	૦-૪-૫	૦-૫-૭	૦-૬-૮	૭૦૦	૧૧-૧-૧૧	૧૧-૧૪-૮	૨૧-૨-૮
૨૫	૦-૫-૭	૦-૬-૧૨	૦-૮-૨	૭૨૫	૧૧-૭-૧	૧૧-૨૧-૫	૨૧-૧૦-૧૦
૩૦	૦-૬-૮	૦-૮-૨	૦-૮-૧૨	૭૫૦	૧૧-૧૨-૮	૨-૩-૨	૨૧-૧૮-૧૨
૩૫	૦-૭-૮	૦-૮-૮	૦-૧૧-૬	૭૭૫	૧૧-૧૭-૧૫	૨-૬-૧૪	૨૧-૧-૧૪
૪૦	૦-૭-૧૧	૦-૧૦-૧૩	૦-૧૩-૦	૮૦૦	૧૧-૨૩-૫	૨-૧૬-૧૧	૨૧-૧૦-૦
૪૫	૦-૮-૧૧	૦-૧૨-૩	૦-૧૪-૧૦	૮૨૫	૧૧-૩-૧૨	૨-૨૩-૭	૨૧-૧૮-૨
૫૦	૦-૧૦-૧૩	૦-૧૩-૮	૦-૧૬-૪	૮૫૦	૧૧-૪-૩	૨૧-૫-૩	૨૧-૧-૮
૫૫	૦-૧૧-૧૫	૦-૧૪-૧૪	૦-૧૭-૧૪	૮૭૫	૧૧-૧૪-૮	૨૧-૧૧-૧૫	૨૧-૮-૬
૬૦	૦-૧૩-૦	૦-૧૬-૪	૦-૧૮-૮	૯૦૦	૧૧-૨૦-૦	૨૧-૧૮-૧૨	૨૧-૧૭-૮
૬૫	૦-૧૬-૧	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૨	૯૨૫	૨-૦-૭	૨૧-૦-૮	૩-૦-૬૦
૭૦	૦-૧૫-૩	૦-૧૮-૧૫	૦-૨૩-૧૨	૯૫૦	૨-૫-૧૩	૨૧-૭-૪	૩-૮-૧૨
૭૫	૦-૧૬-૧	૦-૨૦-૧	૦-૨૪-૬	૯૭૫	૨-૧૧-૪	૨૧-૧૪-૧	૩-૧૬-૧૪
૮૦	૦-૧૫-૧	૦-૨૧-૧૧	૦-૨૬-૦	૧૦૦૦	૨-૧૬-૧૧	૨૧-૨૦-૧૩	૩૧-૦-૦
૮૫	૦-૮-૭	૦-૨૩-૦	૦૧-૨-૧૦	૧૦૦૦	૪-૮-૫	૫૧-૧૬-૧૦	૬૧-૦-૦
૯૦	૦-૧૪-૮	૦-૧૪-૬	૦૧-૮-૪	૧૦૦૦	૬૧-૦-૦	૮-૧૪-૮	૯૧-૦-૦
૯૫	૦-૧૦-૮	૦૧-૧૧	૦૧-૧૧-૧	૧૦૦૦	૮૧-૧૬-૧૧	૧૧-૧૮-૫	૧૩-૦-૦
૧૦૦	૦-૨૧-૧	૦-૨-૧	૦૧-૭-૮	૧૦૦૦	૧૦-૧૮-૫	૧૩-૧૪-૨	૧૬-૦-૦
૧૨૫	૦-૨-૧	૦-૮-૧૩	૦-૧૫-૧૦	૧૦૦૦	૧૩-૦-૦	૧૪-૦-૦	૧૬-૦-૦
૧૫૦	૦૧-૭-૮	૦૧-૧૫-૧૦	૦-૨૩-૨	૧૦૦૦	૧૪-૧૬-૧૧	૧૮-૧૨-૦-૧૩	૨૨-૧-૦-૦
૧૭૫	૦૧-૧૧-૧૫	૦-૨૦-૬	૦૧-૧૪	૮૦૦૦	૧૭-૧૮-૫	૨૧-૧-૬-૧૦	૨૬-૦-૦
૨૦૦	૦૧-૮-૫	૦૧-૪-૩	૦૧-૧૫-૦	૯૦૦૦	૧૯-૧૦-૦	૨૪-૧૨-૮	૨૯-૦-૦
૨૨૫	૦૧-૨૦-૧૨	૦૧-૧૦-૧૫	૦૧-૨૩-૨	૧૦૦૦૦	૨૧-૧૬-૧૧	૨૭-૮-૫	૩૨-૦-૦
૨૫૦	૦૧-૪-૩	૦૧-૧૭-૧૧	૦૧-૬-૪	૧૫૦૦૦	૩૨-૧૦-૦	૪૦-૧૨-૮	૪૮-૦-૦
૨૭૫	૦૧-૮-૮	૦૧-૨૪-૧	૦૧-૧૪-૬	૧૦૦૦૦	૪૩-૮-૫	૫૪-૧૬-૧૫	૬૪-૦-૦
૩૦૦	૦૧-૧૫-૦	૦૧-૬-૪	૦૧-૧૨-૮	૨૫૦૦૦	૫૪-૧૬-૧૧	૬૭-૧૨-૦-૧૩	૮૧-૦-૦
૩૨૫	૦૧-૨૦-૭	૦૧-૧૧-૦	૦૧-૫-૧૦	૩૦૦૦૦	૬૫-૦-૦	૮૧-૦-૦	૯૭-૦-૦
૩૫૦	૦૧-૦-૧૨	૦૧-૧૬-૧૨	૦૧-૧૩-૧૨	૪૦૦૦૦	૮૬-૧૬-૧૦	૧૦૮-૮-૫	૧૩૦-૦-૦
૩૭૫	૦૧-૬-૪	૦૧-૧-૮	૦૧-૨૧-૧૪	૦૦૦૦	૧૦૮-૮-૫	૧૩૫-૧૬-૧૦	૧૬૨-૦-૦
૪૦૦	૦૧-૧૧-૧૧	૦૧-૮-૫	૦૧-૧-૦	૫૦૦૦૦	૨૧૬-૧૬-૧૦	૨૭૦-૧૧-૮-૪	૩૨૫-૦-૦

વાણિવારીયુ વ્યાજ દર રામ આઠ-દસ અને બાર લેખે ૩ ૧ થી ૧ લાખ સુધીનું કિલ્લ ૧૪ નું વ્યાજ

રકમ ર.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દસ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ ર.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દસ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૪૨૫	૦૧૧-૨૪-૩	૧-૨૩-૧૫	૧૧-૨૩-૧૨
૨	૦-૦-૮	૦-૦-૯	૦-૦-૧	૪૫૦	૧-૧-૦	૧૧-૬-૪	૧૧-૭-૮
૩	૦-૦-૧૧	૦-૦-૧૪	૦-૧-૧	૪૭૫	૧-૧૦-૧૩	૧૧-૧૩-૮	૧૧-૧૬-૪
૪	૦-૦-૧૫	૦-૧-૨	૦-૧-૬	૫૦૦	૧-૧૬-૧૧	૧૧-૨૦-૧૩	૧૧-૨૦-૦
૫	૦-૧-૩	૦-૧-૭	૦-૧-૧૨	૫૨૫	૧-૨૨-૮	૧૧-૩-૧	૧૧-૮-૧૨
૬	૦-૧-૬	૦-૧-૧૨	૦-૨-૨	૫૫૦	૧૧-૩-૫	૧૧-૧૦-૬	૧૧-૧૭-૮
૭	૦-૧-૧૦	૦-૨-૧	૦-૨-૭	૫૭૫	૧૧-૮-૩	૧૧-૧૭-૧૧	૨-૧-૪
૮	૦-૧-૧૪	૦-૨-૫	૦-૨-૧૩	૬૦૦	૧૧-૧૫-૦	૧૧-૨૦-૦	૨-૧૦-૦
૯	૦-૨-૨	૦-૨-૧૦	૦-૩-૨	૬૨૫	૧૧-૨૦-૧૩	૧૧-૨૦-૪	૨-૧૮-૧૨
૧૦	૦-૨-૫	૦-૨-૧૫	૦-૩-૮	૬૫૦	૧૧-૧-૧૧	૧૧-૧૪-૮	૨-૨-૮
૧૫	૦-૩-૮	૦-૪-૬	૦-૫-૪	૬૭૫	૧૧-૭-૮	૧૧-૨૧-૧૪	૨-૧૧-૪
૨૦	૦-૪-૧૧	૦-૫-૧૩	૦-૭-૦	૭૦૦	૧૧-૧૩-૫	૨-૪-૩	૨-૨૦-૦
૨૫	૦-૫-૧૩	૦-૭-૫	૦-૮-૬૨	૭૨૫	૧૧-૧૮-૩	૨-૧-૭	૨૧-૩-૧૦
૩૦	૦-૭-૦	૦-૮-૧૨	૦-૧૦-૮	૭૫૦	૧૧-૦-૦	૨-૧૮-૧૨	૨૧-૧૨-૮
૩૫	૦-૮-૩	૦-૧૦-૩	૦-૧૧-૪	૭૭૫	૧૧-૫-૧૩	૨૧-૧-૦	૨૧-૨૧-૪
૪૦	૦-૮-૫	૦-૧૧-૧૧	૦-૧૪-૦	૮૦૦	૧૧-૧૧-૧૧	૨૧-૮-૫	૨૧-૫-૦
૪૫	૦-૧૦-૮	૦-૧૩-૨	૦-૧૫-૧૨	૮૨૫	૧૧-૧૭-૮	૨૧-૧૫-૧૦	૨૧-૧૩-૧૨
૫૦	૦-૧૧-૧૧	૦-૧૪-૮	૦-૧૭-૮	૮૫૦	૧૧-૨૩-૫	૨૧-૨૨-૧૪	૨૧-૨૨-૮
૫૫	૦-૧૨-૧૩	૦-૧૬-૧	૦-૧૮-૪	૮૭૫	૨-૪-૩	૨૧-૫-૩	૩-૬-૪
૬૦	૦-૧૪-૦	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૦	૯૦૦	૨-૧૦-૦	૨૧-૧૨-૮	૩-૧૫-૦
૬૫	૦-૧૫-૩	૦-૧૮-૦	૦-૨૨-૧૨	૯૨૫	૨-૧૫-૧૩	૨૧-૧૮-૧૨	૩-૨૩-૧૨
૭૦	૦-૧૬-૫	૦-૨૦-૭	૦-૨૪-૮	૯૫૦	૨-૨૧-૧૧	૨૧-૨-૧	૩-૭-૮
૭૫	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૧૪	૦-૧-૪	૯૭૫	૨૧-૨-૮	૨૧-૮-૬	૩-૧૬-૪
૮૦	૦-૧૮-૧૧	૦-૨૩-૫	૦-૩-૦	૧૦૦૦	૨૧-૮-૫	૨૧-૧૬-૧૧	૩-૦-૦
૮૫	૦-૨૦-૧૩	૦-૨૪-૧૩	૦-૪-૧૨	૨૦૦૦	૪૧-૧૬-૧૧	૫૧-૮-૫	૭-૦-૦
૯૦	૦-૨૧-૦	૦-૧-૪	૦-૬-૮	૩૦૦૦	૭-૦-૦	૮૧-૦-૦	૧૦-૦-૦
૯૫	૦-૨૨-૩	૦-૨-૧૧	૦-૮-૪	૪૦૦૦	૮૧-૮-૫	૧૧-૧૬-૧૧	૧૪-૦-૦
૧૦૦	૦-૨૩-૫	૦-૪-૩	૦-૧૦-૦	૫૦૦૦	૧૧-૧૬-૧૧	૧૪-૮-૫	૧૪-૦-૦
૧૨૫	૦-૪-૩	૦-૧-૭	૦-૧૮-૧૨	૬૦૦૦	૧૪-૦-૦	૧૭-૧-૦	૨૧-૦-૦
૧૫૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૧-૮	૭૦૦૦	૧૬-૮-૫	૨૦-૧૬-૧૧	૨૪-૦-૦
૧૭૫	૦-૧૫-૧૩	૦-૧-૦	૦-૧૧-૪	૮૦૦૦	૧૮-૧૬-૧૧	૨૩-૮-૫	૨૮-૦-૦
૨૦૦	૦-૨૧-૧૧	૦-૧-૮	૦-૨૦-૦	૯૦૦૦	૨૧-૦-૦	૨૬-૦-૦	૩૧-૦-૦
૨૨૫	૧-૨-૮	૦-૧-૧૦	૦-૧૩-૧૨	૧૦૦૦૦	૨૩-૮-૫	૨૮-૧૬-૧૦	૩૫-૦-૦
૨૫૦	૦-૧-૮	૦-૧-૨૨-૧૪	૦-૧-૧૨-૮	૧૫૦૦૦	૩૫-૦-૦	૪૩-૧-૦	૫૨-૧-૦
૨૭૫	૦-૧૪-૩	૦-૧-૫-૩	૦-૧-૧-૪	૨૦૦૦૦	૪૬-૧-૧૬-૧૧	૫૮-૮-૫	૭૦-૦-૦
૩૦૦	૦-૧-૨૦-૦	૦-૧-૧૨-૮	૧-૫-૦	૨૫૦૦૦	૫૮-૮-૫	૭૨-૧-૬-૧૦	૮૩-૧-૦
૩૨૫	૦-૧-૦-૧૩	૦-૧-૧૬-૧૨	૧-૧૩-૧૧	૩૦૦૦૦	૭૦-૦-૦	૮૭-૧-૦	૧૦૫-૦-૦
૩૫૦	૦-૧-૬-૧૧	૧-૨-૧	૧-૨૨-૮	૪૦૦૦૦	૮૩-૮-૫	૧૧-૬-૧૦-૧૦	૧૪૦-૦-૦
૩૭૫	૦-૧-૧૨-૮	૧-૮-૬	૧-૬-૪	૫૦૦૦૦	૧૧૬-૧૧-૧૧	૧૪૫-૧૧-૮-૫	૧૭૫-૦-૦
૪૦૦	૦-૧-૧૮-૫	૧-૧૬-૧૧	૧-૧૫-૦	૬૦૦૦૦	૨૩૩-૮-૬	૨૮૧-૧૧-૧૦	૩૫૦-૦-૦

નારે ન રીડિ વ્યાજ દર રામ આઠ-દશ અને માર તેજે રા ૧થી ૧ વાળ સુધીનું દિવસ ૧૫ નું વ્યાજ

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
આઠ તેજે	દશ તેજે	બાર તેજે	ચાર તેજે	પાંચ તેજે	આઠ તેજે	બાર તેજે	ચાર તેજે
૧	૦-૦-૪	૦-૦-૫	૦-૦-૬	૫૨૫	- - - ૪	૦૧-૦-૧૩	૧૧-૦-૧
૨	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૨	૪૫૦	૧-૧૨-૮	૧૧-૫-૧૦	૧૧-૧૮-૧
૩	૦-૦-૨	૦-૦-૧૫	૦-૧-૦	૪૭૫	૧-૧૮-૧૫	૧-૩-૭	૧૧-૧-૨
૪	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૫૦૦	૧-૦-૦	૧-૬-૪	૧૧-૧૨-૮
૫	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૦-૧-૧૨	૫૨૫	૧-૬-૪	૧૧-૧૮-૧	૧૧-૨૧-૧૪
૬	૦-૧-૮	૦-૧-૧૨	૦-૨-૪	૫૫૦	૧-૧૨-૮	૧-૨૧-૧૪	૦-૬-૪
૭	૦-૧-૧૨	૦-૨-૪	૦-૨-૧૦	૫૭૫	૧-૧૮-૧૨	૧૧-૪-૧૧	૨-૧૫-૧૦
૮	૦-૨-૦	૦-૨-૮	૦-૩-૦	૬૦૦	૧-૦-૦	૧૧-૧૨-૮	૨-૦-૦
૯	૦-૨-૪	૦-૨-૮	૦-૩-૬	૬૨૫	૧-૬-૪	૧૧-૨૦-૫	૨-૬-૬
૧૦	૦-૨-૮	૦-૩-૨	૦-૩-૧૨	૬૫૦	૧-૧૨-૮	૨-૩-૨	૨-૧૮-૧૨
૧૧	૦-૨-૧૨	૦-૪-૧૧	૦-૪-૧૦	૬૭૫	૧-૧૮-૧૨	૨-૧૦-૧૫	૨-૩-૧
૧૨	૦-૪-૦	૦-૬-૪	૦-૭-૮	૭૦૦	૧-૦-૦	૨-૧૮-૧૨	૨-૧૦-૮
૧૩	૦-૬-૪	૦-૭-૧૩	૦-૮-૬	૭૨૫	૧-૬-૪	૨-૧-૬	૨-૧૨-૧૪
૧૪	૦-૭-૮	૦-૮-૬	૦-૧૧-૪	૭૫૦	૧-૧૨-૮	૨-૬-૬	૨-૬-૪
૧૫	૦-૮-૧૨	૦-૧૦-૧૫	૦-૧૩-૨	૭૭૫	૧-૧૮-૧૨	૨-૧૭-૩	૨-૧૫-૧૦
૧૬	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૮૦૦	૨-૦-૦	૨-૦-૦	૩-૦-૦
૧૭	૦-૧૧-૪	૦-૧૪-૧	૦-૧૬-૧૪	૮૨૫	૨-૬-૪	૨-૭-૧૩	૩-૬-૬
૧૮	૦-૧૧-૮	૦-૧૫-૧૦	૦-૧૮-૧૨	૮૫૦	૨-૧૨-૮	૨-૧૫-૧૦	૨-૧૮-૧૨
૧૯	૦-૧૩-૧૨	૦-૧૭-૩	૦-૨૦-૧૦	૮૭૫	૨-૧૮-૧૨	૨-૨૩-૭	૩-૩-૨
૨૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૨-૮	૯૦૦	૨-૦-૦	૨-૬-૪	૩-૧૨-૮
૨૧	૦-૧૬-૪	૦-૨૦-૧	૦-૨૪-૬	૯૨૫	૨-૬-૪	૨-૧૪-૧	૩-૨૧-૧૪
૨૨	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૧૪	૦-૨૬-૪	૯૫૦	૨-૧૨-૮	૨-૨૧-૧૪	૩-૬-૪
૨૩	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૩-૮	૦-૩-૨	૯૭૫	૨-૧૮-૧૨	૩-૪-૧૧	૩-૧૫-૧૦
૨૪	૦-૨૦-૦	૦-૨૦-૦	૦-૬-૦	૧૦૦૦	૨-૦-૦	૩-૧૨-૮	૩-૦-૦
૨૫	૦-૨૧-૪	૦-૨૧-૮	૦-૬-૧૪	૧૦૦૦	૫-૦-૦	૬-૦-૦	૭-૦-૦
૨૬	૦-૨૨-૮	૦-૨૩-૨	૦-૮-૧૨	૧૦૦૦	૭-૦-૦	૬-૧૨-૮	૬-૧૦-૦
૨૭	૦-૨૩-૧૨	૦-૨૪-૧૧	૦-૧૦-૧૦	૧૦૦૦	૬-૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૫-૦
૨૮	૦-૨૦-૦	૦-૨૬-૪	૦-૧૨-૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૮-૦
૨૯	૦-૨૬-૪	૦-૨૮-૧	૦-૨૧-૧૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૦	૦-૨૭-૮	૦-૨૯-૧૪	૦-૨૬-૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૧	૦-૨૮-૧૨	૦-૩૦-૧૫	૦-૨૮-૧૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૨	૦-૨૯-૧૬	૦-૩૧-૧૯	૦-૨૯-૧૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૩	૦-૩૦-૨૦	૦-૩૨-૨૩	૦-૩૦-૨૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૪	૦-૩૧-૨૪	૦-૩૩-૨૭	૦-૩૧-૨૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૫	૦-૩૨-૨૮	૦-૩૪-૩૧	૦-૩૨-૨૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૬	૦-૩૩-૩૨	૦-૩૫-૩૫	૦-૩૩-૩૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૭	૦-૩૪-૩૬	૦-૩૬-૩૯	૦-૩૪-૩૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૮	૦-૩૫-૪૦	૦-૩૭-૪૩	૦-૩૫-૪૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૩૯	૦-૩૬-૪૪	૦-૩૮-૪૭	૦-૩૬-૪૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૦	૦-૩૭-૪૮	૦-૩૯-૫૧	૦-૩૭-૪૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૧	૦-૩૮-૫૨	૦-૪૦-૫૪	૦-૩૮-૫૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૨	૦-૩૯-૫૬	૦-૪૧-૫૮	૦-૩૯-૫૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૩	૦-૪૦-૬૦	૦-૪૨-૬૨	૦-૪૦-૬૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૪	૦-૪૧-૬૪	૦-૪૩-૬૬	૦-૪૧-૬૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૫	૦-૪૨-૬૮	૦-૪૪-૭૦	૦-૪૨-૬૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૬	૦-૪૩-૭૨	૦-૪૫-૭૪	૦-૪૩-૭૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૭	૦-૪૪-૭૬	૦-૪૬-૭૮	૦-૪૪-૭૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૮	૦-૪૫-૮૦	૦-૪૭-૮૨	૦-૪૫-૮૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૪૯	૦-૪૬-૮૪	૦-૪૮-૮૬	૦-૪૬-૮૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૦	૦-૪૭-૮૮	૦-૪૯-૯૦	૦-૪૭-૮૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૧	૦-૪૮-૯૨	૦-૫૦-૯૨	૦-૪૮-૯૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૨	૦-૪૯-૯૬	૦-૫૧-૯૬	૦-૪૯-૯૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૩	૦-૫૦-૧૦૦	૦-૫૨-૧૦૦	૦-૫૦-૧૦૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૪	૦-૫૧-૧૦૪	૦-૫૩-૧૦૪	૦-૫૧-૧૦૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૫	૦-૫૨-૧૦૮	૦-૫૪-૧૦૮	૦-૫૨-૧૦૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૬	૦-૫૩-૧૧૨	૦-૫૫-૧૧૨	૦-૫૩-૧૧૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૭	૦-૫૪-૧૧૬	૦-૫૬-૧૧૬	૦-૫૪-૧૧૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૮	૦-૫૫-૧૨૦	૦-૫૭-૧૨૦	૦-૫૫-૧૨૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૫૯	૦-૫૬-૧૨૪	૦-૫૮-૧૨૪	૦-૫૬-૧૨૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૦	૦-૫૭-૧૨૮	૦-૫૯-૧૨૮	૦-૫૭-૧૨૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૧	૦-૫૮-૧૩૨	૦-૬૦-૧૩૨	૦-૫૮-૧૩૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૨	૦-૫૯-૧૩૬	૦-૬૧-૧૩૬	૦-૫૯-૧૩૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૩	૦-૬૦-૧૪૦	૦-૬૨-૧૪૦	૦-૬૦-૧૪૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૪	૦-૬૧-૧૪૪	૦-૬૩-૧૪૪	૦-૬૧-૧૪૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૫	૦-૬૨-૧૪૮	૦-૬૪-૧૪૮	૦-૬૨-૧૪૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૬	૦-૬૩-૧૫૨	૦-૬૫-૧૫૨	૦-૬૩-૧૫૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૭	૦-૬૪-૧૫૬	૦-૬૬-૧૫૬	૦-૬૪-૧૫૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૮	૦-૬૫-૧૬૦	૦-૬૭-૧૬૦	૦-૬૫-૧૬૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૬૯	૦-૬૬-૧૬૪	૦-૬૮-૧૬૪	૦-૬૬-૧૬૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૦	૦-૬૭-૧૬૮	૦-૬૯-૧૬૮	૦-૬૭-૧૬૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૧	૦-૬૮-૧૭૨	૦-૭૦-૧૭૨	૦-૬૮-૧૭૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૨	૦-૬૯-૧૭૬	૦-૭૧-૧૭૬	૦-૬૯-૧૭૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૩	૦-૭૦-૧૮૦	૦-૭૨-૧૮૦	૦-૭૦-૧૮૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૪	૦-૭૧-૧૮૪	૦-૭૩-૧૮૪	૦-૭૧-૧૮૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૫	૦-૭૨-૧૮૮	૦-૭૪-૧૮૮	૦-૭૨-૧૮૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૬	૦-૭૩-૧૯૨	૦-૭૫-૧૯૨	૦-૭૩-૧૯૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૭	૦-૭૪-૧૯૬	૦-૭૬-૧૯૬	૦-૭૪-૧૯૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૮	૦-૭૫-૨૦૦	૦-૭૭-૨૦૦	૦-૭૫-૨૦૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૭૯	૦-૭૬-૨૦૪	૦-૭૮-૨૦૪	૦-૭૬-૨૦૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૦	૦-૭૭-૨૦૮	૦-૭૯-૨૦૮	૦-૭૭-૨૦૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૧	૦-૭૮-૨૧૨	૦-૮૦-૨૧૨	૦-૭૮-૨૧૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૨	૦-૭૯-૨૧૬	૦-૮૧-૨૧૬	૦-૭૯-૨૧૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૩	૦-૮૦-૨૨૦	૦-૮૨-૨૨૦	૦-૮૦-૨૨૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૪	૦-૮૧-૨૨૪	૦-૮૩-૨૨૪	૦-૮૧-૨૨૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૫	૦-૮૨-૨૨૮	૦-૮૪-૨૨૮	૦-૮૨-૨૨૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૬	૦-૮૩-૨૩૨	૦-૮૫-૨૩૨	૦-૮૩-૨૩૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૭	૦-૮૪-૨૩૬	૦-૮૬-૨૩૬	૦-૮૪-૨૩૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૮	૦-૮૫-૨૪૦	૦-૮૭-૨૪૦	૦-૮૫-૨૪૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૮૯	૦-૮૬-૨૪૪	૦-૮૮-૨૪૪	૦-૮૬-૨૪૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૦	૦-૮૭-૨૪૮	૦-૮૯-૨૪૮	૦-૮૭-૨૪૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૧	૦-૮૮-૨૫૨	૦-૯૦-૨૫૨	૦-૮૮-૨૫૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૨	૦-૮૯-૨૫૬	૦-૯૧-૨૫૬	૦-૮૯-૨૫૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૩	૦-૯૦-૨૬૦	૦-૯૨-૨૬૦	૦-૯૦-૨૬૦	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૪	૦-૯૧-૨૬૪	૦-૯૩-૨૬૪	૦-૯૧-૨૬૪	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૫	૦-૯૨-૨૬૮	૦-૯૪-૨૬૮	૦-૯૨-૨૬૮	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૬	૦-૯૩-૨૭૨	૦-૯૫-૨૭૨	૦-૯૩-૨૭૨	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૭	૦-૯૪-૨૭૬	૦-૯૬-૨૭૬	૦-૯૪-૨૭૬	૧૦૦૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦	૬-૨૦-૦
૯૮	૦-૯						

વારોવારી ઉંચાળ દર રામ આઠ-પસ અને બાર લેખે રા. ૧ થી ૬ લાખ સુધી, દિવસ ૩૦નું બ્યાજ,

રકમ રૂ.	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દસ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ.	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દસ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૦-૮	૦-૦-૧૦	૦-૦-૧૨	૧૨૫	૨-૧૨-૮	૨૧૧-૧૫-૧૦	૩-૧૮-૧૨
૨	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૪૫૦	૨૧-૦-૦	૨૧૧-૬-૪	૩૧-૧૨-૮
૩	૦-૧-૮	૦-૧-૧૪	૦-૨-૪	૪૭૫	૨૧-૧૨-૮	૨૧૧-૨૧-૧૪	૩૧-૬-૪
૪	૦-૨-૦	૦-૨-૮	૦-૩-૦	૫૦૦	૨૧-૦-૦	૩-૧૨-૮	૩૧-૦-૦
૫	૦-૨-૮	૦-૩-૨	૦-૩-૧૨	૫૨૫	૨૧-૧૨-૮	૩૧-૩-૨	૩૧-૧૮-૧૨
૬	૦-૩-૦	૦-૩-૧૨	૦-૪-૮	૫૫૦	૨૧-૦-૦	૩૧-૧૮-૧૨	૪-૧૨-૮
૭	૦-૩-૮	૦-૪-૬	૦-૪-૪	૫૭૫	૨૧-૧૨-૮	૩૧-૮-૬	૪-૬-૪
૮	૦-૪-૦	૦-૪-૦	૦-૫-૦	૬૦૦	૩-૦-૦	૩૧-૦-૦	૪-૦-૦
૯	૦-૪-૮	૦-૫-૧૦	૦-૫-૧૨	૬૨૫	૩-૧૨-૮	૩૧-૧-૧૦	૪-૧૮-૧૨
૧૦	૦-૫-૦	૦-૫-૪	૦-૭-૮	૬૫૦	૩-૦-૦	૪-૬-૪	૪-૧૨-૮
૧૫	૦-૭-૮	૦-૬-૬	૦-૧૧-૪	૬૭૫	૩-૧૨-૮	૪-૨૧-૧૪	૫-૬-૪
૨૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૭૦૦	૩-૦-૦	૪-૧૨-૮	૫-૦-૦
૨૫	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૧૦	૦-૧૮-૧૨	૭૨૫	૩-૧૨-૮	૪-૧૩-૨	૫-૧૮-૧૨
૩૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૦-૮	૭૫૦	૩-૦-૦	૪-૧૮-૧૨	૫-૧૨-૮
૩૫	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૧૪	૦-૧-૪	૭૭૫	૩-૧૨-૮	૪-૧૮-૬	૫-૬-૪
૪૦	૦-૨૦-૦	૦-૧-૦	૦-૧-૫	૮૦૦	૪-૦-૦	૫-૦-૦	૬-૦-૦
૪૫	૦-૨૨-૮	૦-૩-૨	૦-૧-૮-૧૨	૮૨૫	૪-૧૨-૮	૫-૧૫-૧૦	૬-૮-૧૨
૫૦	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૧૨-૮	૮૫૦	૪-૦-૦	૫-૧-૪	૬-૧૨-૮
૫૫	૦-૨-૮	૦-૧-૬	૦-૧-૬-૪	૮૭૫	૪-૧૨-૮	૫-૨૧-૧૪	૬-૬-૪
૬૦	૦-૧-૦	૦-૧-૧૨-૮	૦-૨-૦-૦	૯૦૦	૪-૦-૦	૫-૧૨-૮	૬-૦-૦
૬૫	૦-૧-૭-૮	૦-૧-૫-૧૦	૦-૨-૩-૧૦	૯૨૫	૪-૧૨-૮	૫-૧૩-૨	૬-૧૮-૧૨
૭૦	૦-૧-૧૦-૦	૦-૧-૮-૧૨	૦-૨-૨-૮	૯૫૦	૪-૦-૦	૫-૧૮-૧૨	૭-૧૨-૮
૭૫	૦-૧-૧૨-૮	૦-૨-૧-૪	૦-૨-૫-૪	૯૭૫	૪-૧૨-૮	૬-૮-૬	૭-૬-૪
૮૦	૦-૧-૧૫-૦	૦-૨-૦-૦	૦-૨-૧૦-૦	૧૦૦૦	૫-૦-૦	૬-૧-૦	૭-૦-૦
૮૫	૦-૧-૧૭-૮	૦-૨-૩-૨	૦-૨-૧૩-૧૨	૧૦૦૦	૧-૦-૦-૦	૬-૨-૦-૦	૭-૫-૦-૦
૯૦	૦-૨-૦-૦	૦-૨-૬-૪	૦-૨-૧૭-૮	૧૦૦૦	૧-૫-૦-૦	૬-૮-૦-૦	૮-૨-૦-૦
૯૫	૦-૨-૨-૮	૦-૨-૮-૬	૦-૨-૧-૪	૧૦૦૦	૨-૦-૦-૦	૬-૫-૦-૦	૮-૫-૦-૦
૧૦૦	૦-૨-૫-૦	૦-૨-૧૨-૮	૦-૨-૦-૦	૧૦૦૦	૨-૫-૦-૦	૬-૧-૦-૦	૮-૭-૦-૦
૧૨૫	૦-૨-૧૨-૮	૦-૨-૧૩-૨	૦-૨-૧૮-૧૨	૧૦૦૦	૩-૦-૦-૦	૬-૧-૦-૦	૮-૫-૦-૦
૧૫૦	૦-૨-૦-૦	૦-૨-૧૮-૧૨	૧-૧-૨-૮	૧૦૦૦	૩-૫-૦-૦	૬-૩-૦-૦	૮-૫-૦-૦
૧૭૫	૦-૨-૧૨-૮	૧-૧-૬-૪	૧-૧-૬-૪	૧૦૦૦	૪-૦-૦-૦	૬-૦-૦-૦	૯-૦-૦-૦
૨૦૦	૧-૦-૦-૦	૧-૧-૦-૦	૧-૧-૦-૦	૧૦૦૦	૪-૫-૦-૦	૬-૫-૦-૦	૯-૫-૦-૦
૨૨૫	૧-૧-૧૨-૮	૧-૧-૧૫-૧૦	૧-૧-૧૮-૧૨	૧૦૦૦	૫-૦-૦-૦	૬-૨-૦-૦	૯-૧-૦-૦
૨૫૦	૧-૧-૦-૦	૧-૧-૬-૪	૧-૧-૧૨-૮	૧૫૦૦	૭-૫-૦-૦	૬-૩-૦-૦	૧૨-૦-૦-૦
૨૭૫	૧-૧-૧૨-૮	૧-૧-૨૧-૧૪	૨-૧-૬-૪	૨૦૦૦	૦-૦-૦-૦	૬-૨-૫-૦-૦	૧૫-૦-૦-૦
૩૦૦	૧-૧-૦-૦	૧-૧-૧૨-૮	૨-૦-૦-૦	૨૫૦૦	૧-૫-૦-૦	૬-૫-૦-૦	૧૮-૦-૦-૦
૩૨૫	૧-૧-૧૨-૮	૨-૦-૩-૨	૨-૧-૮-૧૨	૩૦૦૦	૧-૫-૦-૦	૬-૮-૦-૦	૨૨-૫-૦-૦
૩૫૦	૧-૧-૦-૦	૨-૦-૬-૪	૨-૧-૧૨-૮	૪૦૦૦	૨-૦-૦-૦	૬-૫-૦-૦	૩૦-૦-૦-૦
૩૭૫	૧-૧-૧૨-૮	૨-૦-૮-૬	૨-૧-૧-૪	૪૦૦૦	૩-૫-૦-૦	૬-૧૨-૦-૦	૩૭-૫-૦-૦
૪૦૦	૨-૦-૦-૦	૨-૦-૦-૦	૩-૦-૦-૦	૪૦૦૦	૪-૦-૦-૦	૬-૨-૫-૦-૦	૪૦-૦-૦-૦

વારોવારોયુ વ્યાજ દર રામ આઠ-દશ અને બાર લેખે રૂા ૧ થી ૧ લાખ સુધીનું કિલ્લસ ૬૦ નું વ્યાજ

રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	રૂા દો. બ	રૂા દો. બ	રૂા દો. બ	૪૨૫	૪૧-૦-૦	૫૧-૬-૪	૬૧-૧૨-૮
૨	૦-૧-૦	૦-૧-૪	૦-૧-૮	૪૫૦	૪૧-૦-૦	૫૧-૧૨-૮	૬૧-૦-૦
૩	૦-૨-૦	૦-૨-૮	૦-૩-૦	૪૭૫	૪૧-૦-૦	૫૧-૧૨-૮	૭-૧૨-૮
૪	૦-૩-૦	૦-૩-૧૨	૦-૪-૮	૫૦૦	૫-૦-૦	૬૧-૦-૦	૭૧-૦-૦
૫	૦-૪-૦	૦-૪-૦	૦-૫-૦	૫૨૫	૫૧-૦-૦	૬૧-૦-૦	૭૧-૧૨-૮
૬	૦-૫-૦	૦-૫-૪	૦-૬-૮	૫૫૦	૫૧-૦-૦	૬૧-૧૨-૮	૮૧-૦-૦
૭	૦-૬-૦	૦-૬-૮	૦-૭-૦	૫૭૫	૫૧-૦-૦	૭-૧૨-૮	૮૧-૧૨-૮
૮	૦-૭-૦	૦-૮-૧૨	૦-૧૦-૮	૬૦૦	૬-૦-૦	૭૧-૦-૦	૯-૦-૦
૯	૦-૮-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૦	૬૨૫	૬૧-૦-૦	૭૧-૬-૪	૯૧-૧૨-૮
૧૦	૦-૯-૦	૦-૧૧-૪	૦-૧૩-૮	૬૫૦	૬૧-૦-૦	૮-૧૨-૮	૯૧-૦-૦
૧૧	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૬૭૫	૬૧-૦-૦	૮-૧૨-૮	૧૦-૧૨-૮
૧૨	૦-૧૧-૦	૦-૧૪-૧૨	૦-૧૭-૮	૭૦૦	૭-૦-૦	૮૧-૦-૦	૧૦-૦-૦
૧૩	૦-૧૨-૦	૦-૧૬-૪	૦-૧૯-૮	૭૨૫	૭૧-૦-૦	૯-૬-૪	૧૦-૧૨-૮
૧૪	૦-૧૩-૦	૦-૧૮-૮	૦-૨૦-૦	૭૫૦	૭૧-૦-૦	૯-૧૨-૮	૧૧-૦-૦
૧૫	૦-૧૪-૦	૦-૨૦-૦	૦-૨૨-૮	૭૭૫	૭૧-૦-૦	૯૧-૧૨-૮	૧૧-૧૨-૮
૧૬	૦-૧૫-૦	૦-૨૨-૮	૦-૨૫-૦	૮૦૦	૮-૦-૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦
૧૭	૦-૧૬-૦	૦-૨૪-૧૨	૦-૨૭-૮	૮૨૫	૮૧-૦-૦	૧૦-૬-૪	૧૨-૧૨-૮
૧૮	૦-૧૭-૦	૦-૨૬-૪	૦-૨૯-૮	૮૫૦	૮૧-૦-૦	૧૦-૧૨-૮	૧૨-૧૨-૮
૧૯	૦-૧૮-૦	૦-૨૮-૮	૦-૩૦-૦	૮૭૫	૮૧-૦-૦	૧૦-૧૨-૮	૧૩-૧૨-૮
૨૦	૦-૧૯-૦	૦-૩૦-૦	૦-૩૨-૮	૯૦૦	૯-૦-૦	૧૧-૦-૦	૧૩-૦-૦
૨૧	૦-૨૦-૦	૦-૩૨-૮	૦-૩૫-૦	૯૨૫	૯૧-૦-૦	૧૧-૬-૪	૧૩-૧૨-૮
૨૨	૦-૨૧-૦	૦-૩૪-૧૨	૦-૩૭-૮	૯૫૦	૯૧-૦-૦	૧૧-૧૨-૮	૧૩-૧૨-૮
૨૩	૦-૨૨-૦	૦-૩૬-૪	૦-૪૦-૦	૯૭૫	૯૧-૦-૦	૧૧-૧૨-૮	૧૪-૦-૦
૨૪	૦-૨૩-૦	૦-૩૮-૮	૦-૪૨-૮	૧૦૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૪-૦-૦
૨૫	૦-૨૪-૦	૦-૪૦-૦	૦-૪૫-૦	૧૦૨૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૫-૦-૦
૨૬	૦-૨૫-૦	૦-૪૨-૮	૦-૪૭-૮	૧૦૫૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૫-૦-૦
૨૭	૦-૨૬-૦	૦-૪૪-૧૨	૦-૪૯-૮	૧૦૭૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૬-૦-૦
૨૮	૦-૨૭-૦	૦-૪૬-૪	૦-૫૦-૦	૧૧૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૬-૦-૦
૨૯	૦-૨૮-૦	૦-૪૮-૮	૦-૫૨-૮	૧૧૨૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૭-૦-૦
૩૦	૦-૨૯-૦	૦-૫૦-૦	૦-૫૫-૦	૧૧૫૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૭-૦-૦
૩૧	૦-૩૦-૦	૦-૫૨-૮	૦-૫૭-૮	૧૧૭૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૮-૦-૦
૩૨	૦-૩૧-૦	૦-૫૪-૧૨	૦-૫૯-૮	૧૨૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૮-૦-૦
૩૩	૦-૩૨-૦	૦-૫૬-૪	૦-૬૦-૦	૧૨૨૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૯-૦-૦
૩૪	૦-૩૩-૦	૦-૫૮-૮	૦-૬૨-૮	૧૨૫૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૯-૦-૦
૩૫	૦-૩૪-૦	૦-૬૦-૦	૦-૬૫-૦	૧૨૭૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૩૬	૦-૩૫-૦	૦-૬૨-૮	૦-૬૭-૮	૧૩૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૩૭	૦-૩૬-૦	૦-૬૪-૧૨	૦-૬૯-૮	૧૩૨૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૩૮	૦-૩૭-૦	૦-૬૬-૪	૦-૭૦-૦	૧૩૫૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૩૯	૦-૩૮-૦	૦-૬૮-૮	૦-૭૨-૮	૧૩૭૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૦	૦-૩૯-૦	૦-૭૦-૦	૦-૭૫-૦	૧૪૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૧	૦-૪૦-૦	૦-૭૨-૮	૦-૭૭-૮	૧૪૨૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૨	૦-૪૧-૦	૦-૭૪-૧૨	૦-૭૯-૮	૧૪૫૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૩	૦-૪૨-૦	૦-૭૬-૪	૦-૮૦-૦	૧૪૭૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૪	૦-૪૩-૦	૦-૭૮-૮	૦-૮૨-૮	૧૫૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૫	૦-૪૪-૦	૦-૮૦-૦	૦-૮૫-૦	૧૫૨૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૬	૦-૪૫-૦	૦-૮૨-૮	૦-૮૭-૮	૧૫૫૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૭	૦-૪૬-૦	૦-૮૪-૧૨	૦-૮૯-૮	૧૫૭૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૮	૦-૪૭-૦	૦-૮૬-૪	૦-૯૦-૦	૧૬૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૪૯	૦-૪૮-૦	૦-૮૮-૮	૦-૯૨-૮	૧૬૨૫	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦
૫૦	૦-૪૯-૦	૦-૯૦-૦	૦-૯૫-૦	૧૬૫૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૨૦-૦-૦

વેપારી નામરેનો ભોમીઓ.

૩૬૫

વાજેવારીયુ વ્યાજ દર રામ આઠ-દશ અને બાર લેખે રૂ ૧ થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૬૦નું વ્યાજ

રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
	રૂ દો. બ	રૂ દો. બ	રૂ દો. બ		રૂ દો. બ	રૂ દો. બ	રૂ દો. બ
૧	૦-૧-૮	૦ ૧-૧૪	૦-૨-૪	૪૨૫	૬૧-૧૨-૮	૭૧૧ ૨૧-૧૪	૮૧-૬-૪
૨	૦-૩-૦	૦ ૩-૧૨	૦-૪-૮	૪૫૦	૬૧૧-૦-૦	૮૧૧ ૧૨-૧૨	૧૦-૧૨-૮
૩	૦-૪-૮	૦-૫-૧૦	૦-૬-૧૨	૪૭૫	૭-૧૨-૮	૮૧૧ ૧૫-૧૦	૧૦૧ ૧૮-૧૨
૪	૦-૬-૦	૦-૭-૮	૦-૮-૦	૫૦૦	૭૧-૦-૦	૮૧-૧૨-૮	૧૧૧-૦-૦
૫	૦-૭-૮	૦-૮-૬	૦-૧૧-૪	૫૨૫	૭૧૧-૧૨-૮	૮૧૧-૮-૬	૧૧૧૧-૬-૪
૬	૦-૮-૦	૦-૧૧-૪	૦-૧૩-૮	૫૫૦	૮૧-૦-૦	૧૦૧-૬-૪	૧૨૧-૧૨-૮
૭	૦-૧૦-૮	૦-૧૩-૨	૦-૧૫ ૧૨	૫૭૫	૮૧-૧૨-૮	૧૦૧૧-૩-૨	૧૨૧૧ ૧૮-૧૨
૮	૦-૧૨-૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૦	૬૦૦	૮-૦-૦	૧૧૧-૦-૦	૧૩૧-૦-૦
૯	૦-૧૩-૮	૦ ૧૬ ૧૪	૦-૨૦-૪	૬૨૫	૮૧-૧૨-૮	૧૧૧-૨૧-૧૪	૧૪-૬-૪
૧૦	૦-૧૫-૦	૦ ૧૮ ૧૨	૦-૨૨-૮	૬૫૦	૮૧૧-૦-૦	૧૨ ૧૮ ૧૨	૧૪૧-૧૨-૮
૧૫	૦-૨૨-૮	૦૧-૩-૨	૦૧-૮-૧૨	૬૭૫	૧૦-૧૨-૮	૧૦૧-૧૫ ૧૦	૧૫ ૧૮ ૧૨
૨૦	૦૧-૫-૦	૦૧-૧૨-૮	૦૧-૨૦-૦	૭૦૦	૧૦૧-૦-૦	૧૩-૧૨-૮	૧૫૧-૦-૦
૨૫	૦૧-૧૨-૮	૦૧ ૨૧ ૧૪	૦૧-૬-૪	૭૨૫	૧૦ ૧૧ ૧૨-૮	૧૩૧-૮-૬	૧૬૧-૬-૪
૩૦	૦૧-૨૦-૦	૦૧-૬-૪	૦૧-૧૭ ૮	૭૫૦	૧૧-૦-૦	૧૪-૬-૪	૧૬૧૧-૧૨-૮
૩૫	૦૧-૨-૮	૦૧ ૧૫ ૧૦	૦૧૧-૩-૧૨	૭૭૫	૧૧૧-૧૨-૮	૧૪૧-૩-૨	૧૦૧ ૧૮-૧૨
૪૦	૦૧-૧૦-૦	૦૧૧ ૦-૦	૦૧૧ ૧૫-૦	૮૦૦	૧૨-૦-૦	૧૫-૦-૦	૧૮-૦-૦
૪૫	૦૧-૧૭-૮	૦૧૧ ૮-૬	૧-૧-૪	૮૨૫	૧૨૧-૧૨-૮	૧૫૧ ૨૧ ૧૪	૧૮૧-૬-૪
૫૦	૦૧-૦-૦	૦૧ ૧૮ ૧૨	૧-૧૦-૮	૮૫૦	૧૨૧૧-૦-૦	૧૫૧૧ ૧૮ ૧૨	૧૮-૧૦-૮
૫૫	૦૧-૭-૮	૧-૩-૨	૧ ૨૩ ૧૨	૮૭૫	૧૩-૧૨-૮	૧૬૧ ૧૫ ૧૦	૧૮૧ ૧૮ ૧૨
૬૦	૦૧-૧૫-૦	૧-૧૨-૮	૧૧ ૧૦-૦	૯૦૦	૧૩૧-૦-૦	૧૬૧૧ ૧૨-૮	૨૦૧-૦-૦
૬૫	૦ ૧૨ ૨-૮	૧-૨૧ ૧૪	૧૧-૨૧-૪	૯૨૫	૩૧૧-૧૨-૮	૧૭૧-૮-૬	૨૦૧૧-૬-૪
૭૦	૧-૫-૦	૧-૬-૪	૧૧-૭-૮	૯૫૦	૧૪૧-૦-૦	૧૭૧-૬-૪	૨૧૧-૧૨-૮
૭૫	૧-૧૨-૮	૧૦ ૧૫ ૧૦	૧ ૧૮ ૧૨	૯૭૫	૧૪૧-૧૨-૮	૧૮૧-૩-૨	૨૧૧૧-૧૮-૧૨
૮૦	૧-૨૦-૦	૧૧-૦-૦	૧૧૧-૫-૦	૧૦૦૦	૧૫-૦-૦	૧૮૧-૦-૦	૨૨૧-૦-૦
૮૫	૧૧-૨-૮	૧૧-૮-૬	૧ ૧-૧૬-૪	૧૦૦૦	૩૦-૦-૦	૧૭૧-૦-૦	૪૫-૦-૦
૯૦	૧૧-૧૦-૦	૧૧-૧૮ ૧૨	૨-૨-૮	૩૦૦૦	૪૫-૦-૦	૫૬૧-૦-૦	૬૭૧-૦-૦
૯૫	૧૧-૧૭-૮	૧૧૧-૩-૨	૨-૧૩ ૧૨	૪૦૦૦	૬૦-૦-૦	૭૧-૦-૦	૮૦-૦-૦
૧૦૦	૧૧-૦-૦	૧૧૧ ૧૨-૮	૨૧-૦-૦	૫૦૦૦	૭૫-૦-૦	૮૩૧-૦-૦	૧૧૨૧-૦-૦
૧૨૫	૧૧૧ ૧૨-૮	૨૧-૮-૬	૨૧૧-૬-૦૪	૬૦૦૦	૮૦-૦-૦	૧૧૨૧-૦-૦	૧૩૧-૦-૦
૧૫૦	૨૧-૦-૦	૨૧૧-૬-૪	૩૧-૧૨-૮	૭૦૦૦	૧૦૫-૦-૦	૧૩૧ ૦-૦	૧૫૭૧-૦-૦
૧૭૫	૨૧-૧૨-૮	૩૧-૩-૨	૩૧૧ ૧૮ ૧૨	૮૦૦૦	૧૨૦-૦-૦	૧૫૦-૦-૦	૧૮૦-૦-૦
૨૦૦	૩૦-૦-૦	૩૧૧-૦-૦	૪૧-૦-૦	૯૦૦૦	૧૩૫-૦-૦	૧૬૮૧-૦-૦	૨૦૭૧-૦-૦
૨૨૫	૩૧-૧૨-૮	૪-૨૧-૧૪	૫-૬-૪	૧૦૦૦૦	૧૫૦-૦-૦	૧૮૭૧-૦-૦	૨૨૫-૦-૦
૨૫૦	૩૧૧-૦-૦	૪૧-૧૮ ૧૨	૫૧-૧૨-૮	૧૫૦૦૦	૨૨૫-૦-૦	૨૮૧ ૦-૦	૩૩૭૧-૦-૦
૨૭૫	૪-૧૨-૮	૫-૧૫-૧૦	૬-૧૮ ૧૨	૨૦૦૦૦	૩૦૦-૦-૦	૩૭૫-૦-૦	૪૫૦-૦-૦
૩૦૦	૪૧-૦-૦	૫૧-૧૨-૮	૬૧-૦-૦	૨૫૦૦૦	૩૭૫-૦-૦	૪૬૮૧-૦-૦	૫૬૨૧-૦-૦
૩૨૫	૪૧૧-૧૨-૮	૬-૮-૬	૭-૬-૪	૩૦૦૦૦	૪૫૦-૦-૦	૫૬૨૧-૦-૦	૬૭૫-૦-૦
૩૫૦	૫૧-૦-૦	૬૧-૬-૪	૭૧-૧૨-૮	૪૦૦૦૦	૬૦૦-૦-૦	૭૫૦-૦-૦	૮૦૦-૦-૦
૩૭૫	૫૧-૧૨-૮	૭-૩-૨	૮૧ ૧૮ ૧૨	૧૦૦૦૦	૭૫૦-૦-૦	૮૩૭૧-૦-૦	૧૧૨૫-૦-૦
૪૦૦	૬-૦-૦	૭૧-૦-૦	૮-૦-૦	૫૬ લાખ	૧૫૦૦-૦-૦	૧૮૭૫-૦-૦	૨૧૫૦-૦-૦

વડોદરાનીયુ બચતી દરે સમ આઠ, દશ અને બાર લેખે રા. ૧થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૧૨૦નું બચતી

રકમ રૂ	બચતી રામ આઠ લેખે	બચતી રામ દશ લેખે	બચતી રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	બચતી રામ આઠ લેખે	બચતી રામ દશ લેખે	બચતી રામ બાર લેખે
૧	૨૧ દો. બ	૩ દો. બ	૩ દો. બ	૪૨૫	૮૧૧-૦-૦	૧૦૧૧-૧૨-૮	૧૨૧૧-૦-૦
૨	૦-૪-૦	૦-૫-૦	૦-૬-૦	૪૫૦	૮-૦-૦	૧૧૧-૦-૦	૧૩૧૧-૦-૦
૩	૦-૬-૦	૦-૭-૮	૦-૮-૦	૪૭૫	૮૧૧-૦-૦	૧૧૧૧-૧૨-૮	૧૪૧૧-૦-૦
૪	૦-૮-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૦	૫૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨૧૧-૦-૦	૧૫૧૧-૦-૦
૫	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૪-૦	૫૨૫	૧૦૧૧-૦-૦	૧૩૧૧-૧૨-૮	૧૬૧૧-૦-૦
૬	૦-૧૨-૦	૦-૧૪-૦	૦-૧૬-૦	૫૫૦	૧૧-૦-૦	૧૩૧૧-૦-૦	૧૬૧૧-૦-૦
૭	૦-૧૪-૦	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૦	૫૭૫	૧૧૧૧-૦-૦	૧૪૧૧-૧૨-૮	૧૭૧૧-૦-૦
૮	૦-૧૬-૦	૦-૨૦-૦	૦-૨૪-૦	૬૦૦	૧૨-૦-૦	૧૫૧૧-૦-૦	૧૮૧૧-૦-૦
૯	૦-૧૮-૦	૦-૨૨-૮	૦-૨૬-૦	૬૨૫	૧૨૧૧-૦-૦	૧૫૧૧-૧૨-૮	૧૮૧૧-૦-૦
૧૦	૦-૨૦-૦	૦-૨૪-૦	૦-૨૮-૦	૬૫૦	૧૩-૦-૦	૧૬૧૧-૦-૦	૧૯૧૧-૦-૦
૧૫	૦-૫-૦	૦-૧૨-૮	૦-૨૦-૦	૬૭૫	૧૩૧૧-૦-૦	૧૬૧૧-૧૨-૮	૨૦૧૧-૦-૦
૨૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૭૦૦	૧૪-૦-૦	૧૭૧૧-૦-૦	૨૧૧૧-૦-૦
૨૫	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૦-૦	૭૨૫	૧૪૧૧-૦-૦	૧૮૧૧-૧૨-૮	૨૧૧૧-૦-૦
૩૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૭૫૦	૧૫-૦-૦	૧૮૧૧-૦-૦	૨૨૧૧-૦-૦
૩૫	૦-૨૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૭૭૫	૧૫૧૧-૦-૦	૧૯૧૧-૧૨-૮	૨૩૧૧-૦-૦
૪૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૦-૦	૦-૨૦-૦	૮૦૦	૧૬-૦-૦	૨૦-૦-૦	૨૪-૦-૦
૪૫	૦-૧૫-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૦-૦	૮૨૫	૧૬૧૧-૦-૦	૨૦૧૧-૧૨-૮	૨૪૧૧-૦-૦
૫૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૮૫૦	૧૭-૦-૦	૨૧-૦-૦	૨૫૧૧-૦-૦
૫૫	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૦	૮૭૫	૧૭૧૧-૦-૦	૨૧૧૧-૧૨-૮	૨૬૧૧-૦-૦
૬૦	૦-૨૦-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૯૦૦	૧૮-૦-૦	૨૨-૦-૦	૨૭-૦-૦
૬૫	૦-૧૫-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૦-૦	૯૨૫	૧૮૧૧-૦-૦	૨૩-૧૨-૮	૨૭૧૧-૦-૦
૭૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૯૫૦	૧૯-૦-૦	૨૩૧૧-૦-૦	૨૮૧૧-૦-૦
૭૫	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૦-૦	૯૭૫	૧૯૧૧-૦-૦	૨૪૧૧-૧૨-૮	૨૮૧૧-૦-૦
૮૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૮૫	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૯૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૯૫	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૧૦૦	૨-૦-૦	૨-૦-૦	૩-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૧૨૫	૨-૦-૦	૩-૧૨-૮	૩-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૧૫૦	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૪-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૧૭૫	૩-૦-૦	૪-૧૨-૮	૪-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૨૦૦	૪-૦-૦	૫-૦-૦	૬-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૨૨૫	૪-૦-૦	૫-૧૨-૮	૬-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૨૫૦	૫-૦-૦	૬-૦-૦	૭-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૨૭૫	૫-૦-૦	૬-૧૨-૮	૮-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૩૦૦	૬-૦-૦	૭-૦-૦	૮-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૩૨૫	૬-૦-૦	૮-૧૨-૮	૯-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૩૫૦	૭-૦-૦	૮-૦-૦	૧૦-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૩૭૫	૭-૦-૦	૯-૧૨-૮	૧૧-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૪૦૦	૮-૦-૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૦-૦	૧૦૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦

વેપારી મલ્લિકાનો બોધાવ

૩૬૬

વાણિજ્યીય વ્યાજ દર શમ આદિ દશ અને બાક લેખે શા-૧થી-૧ લાખ સુધીનું દિવસના અનુસાર વ્યાજ

રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ અ ક લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ.	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દશ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૨-૮	૦-૩-૨	૦-૩-૧૨	૪૨૫	૧૦૧૧-૧૦-૮	૧૩૧-૩-૨	૧૫૧૧-૧૮-૧૨
૨	૦-૫-૦	૦-૬-૪	૦-૭-૮	૪૫૦	૧૧૧-૦-૦	૧૪-૬-૪	૧૬૧૧-૧૨-૮
૩	૦-૭-૮	૦-૮-૬	૦-૧૧-૮	૪૭૫	૧૧૧૧-૧૨-૮	૧૪૧-૮-૬	૧૭૧૧-૬-૪
૪	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૪-૦	૫૦૦	૧૨૧-૦-૦	૧૫૧-૧૨-૮	૧૮૧૧-૦-૦
૫	૦-૧૨-૮	૦-૧૫-૧૦	૦-૧૮-૧૨	૫૨૫	૧૩૧-૧૨-૮	૧૬૧-૧૫-૧૦	૧૯૧૧-૧૮-૧૨
૬	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૦-૮	૫૫૦	૧૩૧-૦-૦	૧૭-૧૮-૧૨	૨૦૧૧-૧૨-૮
૭	૦-૧૭-૮	૦-૨૧-૧૪	૦-૧-૪	૫૭૫	૧૪૧-૧૨-૮	૧૭૧-૧૨-૧૪	૨૧૧૧-૬-૪
૮	૦-૨૦-૦	૦-૨૦-૦	૦-૫-૦	૬૦૦	૧૫-૦-૦	૧૮૧-૦-૦	૨૨૧૧-૦-૦
૯	૦-૨૨-૮	૦-૨૩-૨	૦-૮-૧૨	૬૨૫	૧૫૧-૧૨-૮	૧૮૧-૩-૨	૨૩૧૧-૧૮-૧૨
૧૦	૦-૨૦-૦	૦-૨૬-૪	૦-૧૨-૮	૬૫૦	૧૬૧-૦-૦	૨૦૧-૬-૪	૨૪૧૧-૧૨-૮
૧૫	૦-૧૨-૮	૦-૨૧-૧૪	૦-૨૬-૪	૬૭૫	૧૬૧૧-૧૨-૮	૨૧-૮-૬	૨૫૧૧-૬-૪
૨૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૨-૮	૦-૧૧-૦-૦	૭૦૦	૧૭૧-૦-૦	૨૧૧૧-૧૨-૮	૨૬૧૧-૦-૦
૨૫	૦-૧૨-૮	૦-૧૧-૩-૨	૦-૧૧-૧૨	૭૨૫	૧૮-૧૨-૮	૨૨૧૧-૧૫-૧૦	૨૭૧૧-૧૮-૧૨
૩૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૧-૧૮-૧૨	૧-૧૨-૮	૭૫૦	૧૮૧૧-૦-૦	૨૩૧-૧૮-૧૨	૨૮-૧૨-૮
૩૫	૦-૧૧-૧૨-૮	૧-૮-૬	૧-૬-૪	૭૭૫	૧૮૧-૧૨-૮	૨૪-૨૧-૧૪	૨૯-૬-૪
૪૦	૧-૦-૦	૧-૦-૦	૧-૦-૦	૮૦૦	૨૦-૦-૦	૨૫-૦-૦	૩૦-૦-૦
૪૫	૧-૧૨-૮	૧-૧૫-૧૦	૧-૧૮-૧૨	૮૨૫	૨૦૧-૧૨-૮	૨૫૧-૩-૨	૩૦૧૧-૧૮-૧૨
૫૦	૧-૦-૦	૧-૧-૬-૪	૧-૧૧-૧૨-૮	૮૫૦	૨૧૧-૦-૦	૨૬૧-૬-૪	૩૧૧૧-૧૨-૮
૫૫	૧-૧૨-૮	૧-૧૨-૧૪	૨-૬-૪	૮૭૫	૨૧૧૧-૧૨-૮	૨૭-૮-૬	૩૨૧૧-૬-૪
૬૦	૧-૦-૦	૧-૧૧-૧૨-૮	૨-૦-૦	૯૦૦	૨૨૧-૦-૦	૨૮-૧૨-૮	૩૩૧૧-૦-૦
૬૫	૧-૧૨-૮	૨-૩-૨	૨-૧૮-૧૨	૯૨૫	૨૩-૧૨-૮	૨૮૧-૧૫-૧૦	૩૪૧૧-૧૮-૧૨
૭૦	૧-૧૧-૦-૦	૨-૧૮-૧૨	૨-૧૧-૮	૯૫૦	૨૩૧-૦-૦	૨૮૧-૧૮-૧૨	૩૫૧૧-૧૨-૮
૭૫	૧-૧૧-૧૨-૮	૨-૧-૮-૬	૨-૧૧-૬-૪	૯૭૫	૨૪૧-૧૧-૮	૩૦-૨૧-૧૪	૩૬૧૧-૬-૪
૮૦	૨-૦-૦	૨-૧-૦-૦	૩-૦-૦	૧૦૦૦	૨૫-૦-૦	૩૧-૦-૦	૩૭-૧-૦-૦
૮૫	૨-૧૨-૮	૨-૧૧-૧૫-૧૦	૩-૧૮-૧૨	૧૦૦૦	૫૦-૦-૦	૬૨૧-૦-૦	૭૫-૦-૦
૯૦	૨-૦-૦	૨-૧-૬-૪	૩-૧-૨-૮	૩૦૦૦	૭૫-૦-૦	૬૩૧-૦-૦	૧૧૨૧-૦-૦
૯૫	૨-૧૨-૮	૨-૧-૨૧-૧૪	૩-૧-૬-૪	૪૦૦૦	૧૦૦-૦-૦	૬૨૫-૦-૦	૧૫૦-૦-૦
૧૦૦	૨-૧-૦-૦	૩-૧૨-૮	૩-૧-૦-૦	૫૦૦૦	૧૨૫-૦-૦	૧૫૬૧-૦-૦	૧૮૭૧-૦-૦
૧૨૫	૩-૧૨-૮	૩-૧-૧૫-૧૦	૪-૧૮-૧૨	૬૦૦૦	૧૫૦-૦-૦	૧૮૭૧-૦-૦	૨૨૪-૦-૦
૧૫૦	૩-૧-૦-૦	૪-૧૮-૧૨	૫-૧-૨-૮	૭૦૦૦	૧૭૫-૦-૦	૨૧૮૧-૦-૦	૨૬૨૧-૦-૦
૧૭૫	૪-૧-૨-૮	૫-૧-૨૧-૧૪	૬-૧-૬-૪	૮૦૦૦	૨૦૦-૦-૦	૨૫૦-૦-૦	૩૦૦-૦-૦
૨૦૦	૫-૦-૦	૬-૧-૦-૦	૭-૧-૦-૦	૯૦૦૦	૨૨૫-૦-૦	૨૮૧-૦-૦	૩૩૭૧-૦-૦
૨૨૫	૫-૧-૨-૮	૭-૩-૨	૮-૧૮-૧૨	૧૦૦૦૦	૨૫૦-૦-૦	૩૧૨૧-૦-૦	૩૭૫-૦-૦
૨૫૦	૬-૦-૦	૭-૧-૬-૪	૯-૧-૨-૮	૧૫૦૦૦	૨૭૫-૦-૦	૪૬૮૧-૦-૦	૫૬૨૧-૦-૦
૨૭૫	૬-૧૧-૧૨-૮	૮-૧-૮-૬	૧૦-૧-૬-૪	૨૦૦૦૦	૫૦૦-૦-૦	૬૨૫-૦-૦	૭૫૦-૦-૦
૩૦૦	૭-૧-૦-૦	૮-૧-૧૦-૮	૧૧-૧-૦-૦	૨૫૦૦૦	૬૨૫-૦-૦	૭૮૧-૦-૦	૮૭૭૧-૦-૦
૩૨૫	૮-૧-૨-૮	૧૦-૧૫-૧૦	૧૨-૧૮-૧૨	૩૦૦૦૦	૭૫૦-૦-૦	૮૩૭૧-૦-૦	૧૧૨૫-૦-૦
૩૫૦	૮-૧-૦-૦	૧૦-૧૧-૧૮-૧૦	૧૩-૧૨-૮	૪૦૦૦૦	૧૦૦૦-૦-૦	૧૨૫૦-૦-૦	૧૫૦૦-૦-૦
૩૭૫	૯-૧-૨-૮	૧૧-૧૨-૧૪	૧૪-૬-૪	૫૦૦૦૦	૧૨૫૦-૦-૦	૧૫૬૨૧-૦-૦	૧૮૭૫-૦-૦
૪૦૦	૧૦-૦-૦	૧૨-૧-૦-૦	૧૫-૦-૦	૬૦૦૦૦	૧૫૦૦-૦-૦	૩૧૨૪-૦-૦	૩૭૫૦-૦-૦

વાઘેવારીઉ બ્યાજ દર રામ આઠ-દશ અને બાર લેખે રા. ૧થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૧૮૦નું બ્યાજ.

ક્રમ ર	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે	ક્રમ ર	બ્યાજ રામ આઠ લેખે	બ્યાજ રામ દશ લેખે	બ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૩-૦	૦-૩-૧૨	૦-૪-૮	૪૨૧	૧૨૧૧-૦-૦	૧૫૧૧-૧૮-૧૨	૧૯-૧૨-૮
૨	૦-૬-૦	૦-૭-૮	૦-૮-૦	૪૫૦	૧૩૧૧-૦-૦	૧૬૧૧-૧૨-૮	૨૦-૦-૦
૩	૦-૯-૦	૦-૧૧-૪	૦-૧૩-૮	૪૭૫	૧૪૧૧-૦-૦	૧૭૧૧-૬-૪	૨૧-૧૨-૮
૪	૦-૧૧-૦	૦-૧૧-૦	૦-૧૮-૦	૫૦૦	૧૫૧૧-૦-૦	૧૮૧૧-૦-૦	૨૨૧૧-૦-૦
૫	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૧૨	૦-૨૨-૮	૫૨૫	૧૬૧૧-૦-૦	૧૯૧૧-૧૨-૮	૨૩૧૧-૧૨-૮
૬	૦-૧૮-૦	૦-૨૨-૮	૦-૨૬-૮	૫૫૦	૧૭૧૧-૦-૦	૨૦૧૧-૧૨-૮	૨૪૧૧-૦-૦
૭	૦-૨૧-૦	૦-૨૬-૮	૦-૩૦-૮	૫૭૫	૧૮૧૧-૦-૦	૨૧૧૧-૬-૪	૨૫૧૧-૧૨-૮
૮	૦-૨૪-૦	૦-૩૦-૮	૦-૩૪-૮	૬૦૦	૧૯૧૧-૦-૦	૨૨૧૧-૦-૦	૨૬૧૧-૦-૦
૯	૦-૨૮-૦	૦-૩૪-૮	૦-૩૮-૮	૬૨૫	૨૦૧૧-૦-૦	૨૩૧૧-૧૨-૮	૨૭૧૧-૧૨-૮
૧૦	૦-૩૧-૦	૦-૩૮-૮	૦-૪૨-૦	૬૫૦	૨૧૧૧-૦-૦	૨૪૧૧-૧૨-૮	૨૮૧૧-૦-૦
૧૫	૦-૩૫-૦	૦-૪૨-૦	૦-૪૬-૦	૬૭૫	૨૨૧૧-૦-૦	૨૫૧૧-૬-૪	૨૯૧૧-૧૨-૮
૨૦	૦-૩૯-૦	૦-૪૬-૦	૦-૫૦-૦	૭૦૦	૨૩૧૧-૦-૦	૨૬૧૧-૦-૦	૩૦૧૧-૦-૦
૨૫	૦-૪૩-૦	૦-૫૦-૦	૦-૫૪-૦	૭૨૫	૨૪૧૧-૦-૦	૨૭૧૧-૧૨-૮	૩૧૧૧-૧૨-૮
૩૦	૦-૪૭-૦	૦-૫૪-૦	૦-૫૮-૦	૭૫૦	૨૫૧૧-૦-૦	૨૮૧૧-૧૨-૮	૩૨૧૧-૦-૦
૩૫	૦-૫૧-૦	૦-૫૮-૦	૦-૬૨-૦	૭૭૫	૨૬૧૧-૦-૦	૨૯૧૧-૬-૪	૩૩૧૧-૧૨-૮
૪૦	૦-૫૫-૦	૦-૬૨-૦	૦-૬૬-૦	૮૦૦	૨૭૧૧-૦-૦	૩૦૧૧-૦-૦	૩૪૧૧-૦-૦
૪૫	૦-૫૯-૦	૦-૬૬-૦	૦-૭૦-૦	૮૨૫	૨૮૧૧-૦-૦	૩૧૧૧-૧૨-૮	૩૫૧૧-૧૨-૮
૫૦	૦-૬૩-૦	૦-૭૦-૦	૦-૭૪-૦	૮૫૦	૨૯૧૧-૦-૦	૩૨૧૧-૧૨-૮	૩૬૧૧-૦-૦
૫૫	૦-૬૭-૦	૦-૭૪-૦	૦-૭૮-૦	૮૭૫	૩૦૧૧-૦-૦	૩૩૧૧-૬-૪	૩૭૧૧-૧૨-૮
૬૦	૦-૭૧-૦	૦-૭૮-૦	૦-૮૨-૦	૯૦૦	૩૧૧૧-૦-૦	૩૪૧૧-૦-૦	૩૮૧૧-૦-૦
૬૫	૦-૭૫-૦	૦-૮૨-૦	૦-૮૬-૦	૯૨૫	૩૨૧૧-૦-૦	૩૫૧૧-૧૨-૮	૩૯૧૧-૧૨-૮
૭૦	૦-૭૯-૦	૦-૮૬-૦	૦-૯૦-૦	૯૫૦	૩૩૧૧-૦-૦	૩૬૧૧-૬-૪	૪૦૧૧-૦-૦
૭૫	૦-૮૩-૦	૦-૯૦-૦	૦-૯૪-૦	૯૭૫	૩૪૧૧-૦-૦	૩૭૧૧-૧૨-૮	૪૧૧૧-૧૨-૮
૮૦	૦-૮૭-૦	૦-૯૪-૦	૦-૯૮-૦	૧૦૦૦	૩૫૧૧-૦-૦	૩૮૧૧-૦-૦	૪૨૧૧-૦-૦
૮૫	૦-૯૧-૦	૦-૯૮-૦	૦-૧૦-૦	૧૦૨૫	૩૬૧૧-૦-૦	૩૯૧૧-૬-૪	૪૩૧૧-૧૨-૮
૯૦	૦-૯૫-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૪-૦	૧૦૫૦	૩૭૧૧-૦-૦	૪૦૧૧-૦-૦	૪૪૧૧-૦-૦
૯૫	૦-૯૯-૦	૦-૧૪-૦	૦-૧૮-૦	૧૦૭૫	૩૮૧૧-૦-૦	૪૧૧૧-૧૨-૮	૪૫૧૧-૧૨-૮
૧૦૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૮-૦	૦-૨૨-૦	૧૧૦૦	૩૯૧૧-૦-૦	૪૨૧૧-૦-૦	૪૬૧૧-૦-૦
૧૨૫	૦-૧૪-૦	૦-૨૨-૦	૦-૨૬-૦	૧૧૨૫	૪૦૧૧-૦-૦	૪૩૧૧-૬-૪	૪૭૧૧-૧૨-૮
૧૫૦	૦-૧૮-૦	૦-૨૬-૦	૦-૩૦-૦	૧૧૫૦	૪૧૧૧-૦-૦	૪૪૧૧-૦-૦	૪૮૧૧-૦-૦
૧૭૫	૦-૨૨-૦	૦-૩૦-૦	૦-૩૪-૦	૧૧૭૫	૪૨૧૧-૦-૦	૪૫૧૧-૧૨-૮	૪૯૧૧-૧૨-૮
૨૦૦	૦-૨૬-૦	૦-૩૪-૦	૦-૩૮-૦	૧૨૦૦	૪૩૧૧-૦-૦	૪૬૧૧-૬-૪	૫૦૧૧-૦-૦
૨૨૫	૦-૩૦-૦	૦-૩૮-૦	૦-૪૨-૦	૧૨૨૫	૪૪૧૧-૦-૦	૪૭૧૧-૧૨-૮	૫૧૧૧-૧૨-૮
૨૫૦	૦-૩૪-૦	૦-૪૨-૦	૦-૪૬-૦	૧૨૫૦	૪૫૧૧-૦-૦	૪૮૧૧-૦-૦	૫૨૧૧-૦-૦
૨૭૫	૦-૩૮-૦	૦-૪૬-૦	૦-૫૦-૦	૧૨૭૫	૪૬૧૧-૦-૦	૪૯૧૧-૬-૪	૫૩૧૧-૧૨-૮
૩૦૦	૦-૪૨-૦	૦-૫૦-૦	૦-૫૪-૦	૧૩૦૦	૪૭૧૧-૦-૦	૫૦૧૧-૦-૦	૫૪૧૧-૦-૦
૩૨૫	૦-૪૬-૦	૦-૫૪-૦	૦-૫૮-૦	૧૩૨૫	૪૮૧૧-૦-૦	૫૧૧૧-૧૨-૮	૫૫૧૧-૧૨-૮
૩૫૦	૦-૫૦-૦	૦-૫૮-૦	૦-૬૨-૦	૧૩૫૦	૪૯૧૧-૦-૦	૫૨૧૧-૦-૦	૫૬૧૧-૦-૦
૩૭૫	૦-૫૪-૦	૦-૬૨-૦	૦-૬૬-૦	૧૩૭૫	૫૦૧૧-૦-૦	૫૩૧૧-૬-૪	૫૭૧૧-૧૨-૮
૪૦૦	૦-૫૮-૦	૦-૬૬-૦	૦-૭૦-૦	૧૪૦૦	૫૧૧૧-૦-૦	૫૪૧૧-૦-૦	૫૮૧૧-૦-૦
૪૨૫	૦-૬૨-૦	૦-૭૦-૦	૦-૭૪-૦	૧૪૨૫	૫૨૧૧-૦-૦	૫૫૧૧-૧૨-૮	૫૯૧૧-૧૨-૮
૪૫૦	૦-૬૬-૦	૦-૭૪-૦	૦-૭૮-૦	૧૪૫૦	૫૩૧૧-૦-૦	૫૬૧૧-૬-૪	૬૦૧૧-૦-૦
૪૭૫	૦-૭૦-૦	૦-૭૮-૦	૦-૮૨-૦	૧૪૭૫	૫૪૧૧-૦-૦	૫૭૧૧-૧૨-૮	૬૧૧૧-૧૨-૮
૫૦૦	૦-૭૪-૦	૦-૮૨-૦	૦-૮૬-૦	૧૫૦૦	૫૫૧૧-૦-૦	૫૮૧૧-૦-૦	૬૨૧૧-૦-૦
૫૨૫	૦-૭૮-૦	૦-૮૬-૦	૦-૯૦-૦	૧૫૨૫	૫૬૧૧-૦-૦	૫૯૧૧-૬-૪	૬૩૧૧-૧૨-૮
૫૫૦	૦-૮૨-૦	૦-૯૦-૦	૦-૯૪-૦	૧૫૫૦	૫૭૧૧-૦-૦	૬૦૧૧-૦-૦	૬૪૧૧-૦-૦
૫૭૫	૦-૮૬-૦	૦-૯૪-૦	૦-૯૮-૦	૧૫૭૫	૫૮૧૧-૦-૦	૬૧૧૧-૧૨-૮	૬૫૧૧-૧૨-૮
૬૦૦	૦-૯૦-૦	૦-૯૮-૦	૦-૧૦-૦	૧૬૦૦	૫૯૧૧-૦-૦	૬૨૧૧-૦-૦	૬૬૧૧-૦-૦
૬૨૫	૦-૯૪-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૪-૦	૧૬૨૫	૬૦૧૧-૦-૦	૬૩૧૧-૬-૪	૬૭૧૧-૧૨-૮
૬૫૦	૦-૯૮-૦	૦-૧૪-૦	૦-૧૮-૦	૧૬૫૦	૬૧૧૧-૦-૦	૬૪૧૧-૦-૦	૬૮૧૧-૦-૦
૬૭૫	૦-૧૦-૦	૦-૧૮-૦	૦-૨૨-૦	૧૬૭૫	૬૨૧૧-૦-૦	૬૫૧૧-૧૨-૮	૬૯૧૧-૧૨-૮
૭૦૦	૦-૧૪-૦	૦-૨૨-૦	૦-૨૬-૦	૧૭૦૦	૬૩૧૧-૦-૦	૬૬૧૧-૬-૪	૭૦૧૧-૦-૦
૭૨૫	૦-૧૮-૦	૦-૨૬-૦	૦-૩૦-૦	૧૭૨૫	૬૪૧૧-૦-૦	૬૭૧૧-૧૨-૮	૭૧૧૧-૧૨-૮
૭૫૦	૦-૨૨-૦	૦-૩૦-૦	૦-૩૪-૦	૧૭૫૦	૬૫૧૧-૦-૦	૬૮૧૧-૦-૦	૭૨૧૧-૦-૦
૭૭૫	૦-૨૬-૦	૦-૩૪-૦	૦-૩૮-૦	૧૭૭૫	૬૬૧૧-૦-૦	૬૯૧૧-૬-૪	૭૩૧૧-૧૨-૮
૮૦૦	૦-૩૦-૦	૦-૩૮-૦	૦-૪૨-૦	૧૮૦૦	૬૭૧૧-૦-૦	૭૦૧૧-૦-૦	૭૪૧૧-૦-૦
૮૨૫	૦-૩૪-૦	૦-૪૨-૦	૦-૪૬-૦	૧૮૨૫	૬૮૧૧-૦-૦	૭૧૧૧-૧૨-૮	૭૫૧૧-૧૨-૮
૮૫૦	૦-૩૮-૦	૦-૪૬-૦	૦-૫૦-૦	૧૮૫૦	૬૯૧૧-૦-૦	૭૨૧૧-૦-૦	૭૬૧૧-૦-૦
૮૭૫	૦-૪૨-૦	૦-૫૦-૦	૦-૫૪-૦	૧૮૭૫	૭૦૧૧-૦-૦	૭૩૧૧-૬-૪	૭૭૧૧-૧૨-૮
૯૦૦	૦-૪૬-૦	૦-૫૪-૦	૦-૫૮-૦	૧૯૦૦	૭૧૧૧-૦-૦	૭૪૧૧-૦-૦	૭૮૧૧-૦-૦
૯૨૫	૦-૫૦-૦	૦-૫૮-૦	૦-૬૨-૦	૧૯૨૫	૭૨૧૧-૦-૦	૭૫૧૧-૧૨-૮	૭૯૧૧-૧૨-૮
૯૫૦	૦-૫૪-૦	૦-૬૨-૦	૦-૬૬-૦	૧૯૫૦	૭૩૧૧-૦-૦	૭૬૧૧-૬-૪	૮૦૧૧-૦-૦
૯૭૫	૦-૫૮-૦	૦-૬૬-૦	૦-૭૦-૦	૧૯૭૫	૭૪૧૧-૦-૦	૭૭૧૧-૧૨-૮	૮૧૧૧-૧૨-૮
૧૦૦૦	૦-૬૨-૦	૦-૭૦-૦	૦-૭૪-૦	૨૦૦૦	૭૫૧૧-૦-૦	૭૮૧૧-૦-૦	૮૨૧૧-૦-૦
૧૦૨૫	૦-૬૬-૦	૦-૭૪-૦	૦-૭૮-૦	૨૦૨૫	૭૬૧૧-૦-૦	૭૯૧૧-૬-૪	૮૩૧૧-૧૨-૮
૧૦૫૦	૦-૭૦-૦	૦-૭૮-૦	૦-૮૨-૦	૨૦૫૦	૭૭૧૧-૦-૦	૮૦૧૧-૦-૦	૮૪૧૧-૦-૦
૧૦૭૫	૦-૭૪-૦	૦-૮૨-૦	૦-૮૬-૦	૨૦૭૫	૭૮૧૧-૦-૦	૮૧૧૧-૧૨-૮	૮૫૧૧-૧૨-૮
૧૧૦૦	૦-૭૮-૦	૦-૮૬-૦	૦-૯૦-૦	૨૧૦૦	૭૯૧૧-૦-૦	૮૨૧૧-૦-૦	૮૬૧૧-૦-૦
૧૧૨૫	૦-૮૨-૦	૦-૯૦-૦	૦-૯૪-૦	૨૧૨૫	૮૦૧૧-૦-૦	૮૩૧૧-૬-૪	૮૭૧૧-૧૨-૮
૧૧૫૦	૦-૮૬-૦	૦-૯૪-૦	૦-૯૮-૦	૨૧૫૦	૮૧૧૧-૦-૦	૮૪૧૧-૦-૦	૮૮૧૧-૦-૦
૧૧૭૫	૦-૯૦-૦	૦-૯૮-૦	૦-૧૦-૦	૨૧૭૫	૮૨૧૧-૦-૦	૮૫૧૧-૧૨-૮	૮૯૧૧-૧૨-૮
૧૨૦૦	૦-૯૪-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૪-૦	૨૨૦૦	૮૩૧૧-૦-૦	૮૬૧૧-૬-૪	૯૦૧૧-૦-૦
૧૨૨૫	૦-૯૮-૦	૦-૧૪-૦	૦-૧૮-૦	૨૨૨૫	૮૪૧૧-૦-૦	૮૭૧૧-૧૨-૮	૯૧૧૧-૧૨-૮
૧૨૫૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૮-૦	૦-૨૨-૦	૨૨૫૦	૮૫૧૧-૦-૦	૮૮૧૧-૦-૦	૯૨૧૧-૦-૦
૧૨૭૫	૦-૧૪-૦	૦-૨૨-૦	૦-૨૬-૦	૨૨૭૫	૮૬૧૧-૦-૦	૮૯૧૧-૬-૪	૯૩૧૧-૧૨-૮
૧૩૦૦	૦-૧૮-૦	૦-૨૬-૦	૦-૩૦-૦	૨૩૦૦	૮૭૧૧-૦-૦	૯૦૧૧-૦-૦	૯૪૧૧-૦-૦
૧૩૨૫	૦-૨૨-૦	૦-૩૦-૦	૦-૩૪-૦	૨૩૨૫	૮૮૧૧-૦-૦	૯૧૧૧-૧૨-૮	૯૫૧૧-૧૨-૮
૧૩૫૦	૦-૨૬-૦	૦-૩૪-૦	૦-૩૮-૦	૨૩૫૦	૮૯૧૧-૦-૦	૯૨૧૧-૦-૦	૯૬૧૧-૦-૦
૧૩૭૫	૦-૩૦-૦	૦-૩૮-૦	૦-૪૨-૦	૨૩૭૫	૯૦૧૧-૦-૦	૯૩૧૧-૬-૪	૯૭૧૧-૧૨-૮
૧૪૦૦	૦-૩૪-૦	૦-૪૨-૦	૦-૪૬-૦	૨૪૦૦	૯૧૧૧-૦-૦	૯૪૧૧-૦-૦	૯૮૧૧-૦-૦
૧૪૨૫	૦-૩૮-૦	૦-૪૬-૦	૦-૫૦-૦	૨૪૨૫	૯૨૧૧-૦-૦	૯૫૧૧-૧૨-૮	૯૯૧૧-૧૨-૮
૧૪૫૦	૦-૪૨-૦	૦-૫૦-૦	૦-૫૪-૦	૨૪૫૦	૯૩૧૧-૦-૦	૯૬૧૧-૬-૪	૧૦૧૧-૦-૦
૧૪૭૫	૦-૪૬-૦	૦-૫૪-૦	૦-૫૮-૦	૨૪૭૫	૯૪૧૧-૦-૦	૯૭૧૧-૧૨-૮	૧૦૨૧-૧૨-૮
૧૫૦૦	૦-૫૦-૦	૦-૫૮-૦	૦-૬૨-૦	૨૫૦૦	૯૫૧૧-૦-૦	૯૮૧૧-૦-૦	૧૦૩૧-૦-૦
૧૫૨૫	૦-૫૪-૦	૦-૬૨-૦	૦-૬૬-૦	૨૫૨૫	૯૬૧૧-૦-૦	૯૯૧૧-૬-૪	૧૦૪૧-૧૨-૮
૧૫૫૦	૦-૫૮-૦	૦-૬૬-૦	૦-૭૦-૦	૨૫૫૦	૯૭૧૧-૦-૦	૧૦૦૧-૦-૦	૧૦૫૧-૦-૦
૧૫૭૫	૦-૬૨-૦	૦-૭૦-૦	૦-૭૪-૦	૨૫૭૫	૯૮૧૧-૦-૦	૧૦૧૧-૧૨-૮	૧૦૬૧-૧૨-૮
૧૬૦૦	૦-૬૬-૦	૦-૭૪-૦	૦-૭૮-૦	૨૬૦૦	૯૯૧૧-૦-૦	૧૦૨૧-૦-૦	૧૦૭૧-૦-૦
૧૬૨૫	૦-૭૦-૦	૦-૭૮-૦	૦-૮૨-૦	૨૬૨૫	૧૦૦૧-૦-૦	૧૦૩૧-૬-૪	૧૦૮૧-૧૨-૮
૧૬૫૦	૦-૭૪-૦	૦-૮૨-૦	૦-૮૬-૦	૨૬૫૦	૧૦૧૧-૦-૦	૧૦૪૧-૦-૦	૧૦૯૧-૦-૦
૧૬૭૫	૦-૭૮-૦	૦-૮૬-૦	૦-૯૦-૦	૨૬૭૫	૧૦૨		

વેપારી બનરોનો ભોખીઓ.

૩૬૬

વાણિવારીકુ વ્યાજ દર નામ આઠ-દસ અને બાર લેખે ૩ ૧ થી ૧ લાખ સુધીનુ દિવસ ૨૭૦નુ વ્યાજ

રકમ રૂ	વ્યાજ નામ આઠ લેખે	વ્યાજ નામ દસ લેખે	વ્યાજ નામ બાર લેખે	રકમ રૂ	વ્યાજ નામ આઠ લેખે	વ્યાજ નામ દસ લેખે	વ્યાજ નામ બાર લેખે
૧	૦-૪-૮	૦-૧-૧૦	૦-૧-૧૨	૪૨૫	૧૬-૨-૮	૨૦૧૧૫૧૦	૨૮૧૧૮-૧૨
૨	૦-૬-૦	૦-૧-૪	૦-૧૩-૮	૪૩૦	૨૦૧-૦-૦	૨૫૧-૧-૧	૩૦૧-૧-૮
૩	૦-૭-૮	૦-૧-૧૪	૦-૨૦-૪	૪૭૫	૨૦૧-૧-૨	૨૬૧-૧-૧૪	૩૨-૬-૪
૪	૦-૮-૦	૦-૨૨-૮	૦-૨-૦	૫૦	૨૨૧-૦-૦	૨૮-૧-૨-૮	૩૩૧-૦-૦
૫	૦-૨૨	૦૧-૩-૨	૦૧-૮-૧૨	૫૨૫	૨૩૧-૧-૮	૨૯૧-૩-૨	૩૫૧-૧૮-૧૨
૬	૦૧-૦	૦-૧-૨૨	૦૧-૧૫-૮	૫૫૦	૨૪૧-૦-૦	૩૦૧-૧૮-૧૨	૩૭-૧૨-૮
૭	૦૧-૧-૮	૦૧-૧૪-૬	૦૧-૨૨-૪	૫૭૫	૨૫૧-૧-૨-૮	૩૨૧-૬-૬	૩૮૧-૧-૬-૪
૮	૦૧-૧૧-૦	૦૧-૨૦-૦	૦૧-૪-૦	૬૦૦	૨૭-૦-૦	૩૩૧-૦-૦	૪૦૧-૦-૦
૯	૦૧-૧-૮	૦૧-૦-૧૦	૦૧-૧૦-૧૨	૬૨૫	૨૮-૧૨-૮	૩૫-૧૫-૧૦	૪૨-૧૮-૧૨
૧૦	૦૧-૨૦-૦	૦૧-૬-૪	૦૧-૧૭-૮	૬૫૦	૨૯૧-૧-૦	૩૬૧-૬-૪	૪૩૧-૧૨-૮
૧૫	૦૧-૧૭-૮	૦૧-૬-૬	૧-૧-૪	૬૭૫	૩૦૧-૧૨-૮	૩૭૧-૨૧-૪	૪૫૧-૬-૪
૨૦	૦૧-૧૫-૦	૧-૧૨-૮	૧-૧૦-૦	૭૦૦	૩૧૧-૦-૦	૩૮-૧૨-૮	૪૭૧-૦-૦
૨૫	૧-૧૨-૮	૧૧-૫-૧૦	૧૧-૧૮-૧૨	૭૨૫	૩૨૧-૧૨-૮	૪૦૧-૩-૨	૪૮૧-૧૮-૧૨
૩૦	૧૧-૧૦-૦	૧૧-૧૮-૧૨	૨-૨-૮	૭૫૦	૩૩૧-૦-૦	૪૨-૧૮-૧૨	૫૦૧-૧૨-૮
૩૫	૧૧-૭-૮	૧૧-૨૧-૧૪	૨૧-૧૧-૪	૭૭૫	૩૪૧-૧૨-૮	૪૩૧-૬-૬	૫૨૧-૬-૪
૪૦	૧૧-૫-૦	૨૧-૦-૦	૨૧-૦-૦	૮૦૦	૩૬-૦-૦	૪૫-૦-૦	૫૪-૦-૦
૪૫	૨-૨-૮	૨૧-૩-૨	૩-૩-૧૨	૮૨૫	૩૭-૧૨-૮	૪૬૧-૧૫-૧૦	૫૫૧-૧૮-૧૨
૫૦	૨૧-૦-૦	૨૧-૬-૪	૩૧-૧૨-૮	૮૫૦	૩૮૧-૦-૦	૪૭૧-૬-૪	૫૭૧-૧૨-૮
૫૫	૨૧-૨૨-૮	૩-૬-૬	૩૧-૨૧-૪	૮૭૫	૩૯૧-૧૨-૮	૪૮-૨૧-૧૪	૫૯-૬-૪
૬૦	૨૧-૨૦-૦	૩૧-૧૨-૮	૪-૫-૦	૯૦૦	૪૦૧-૦-૦	૫૦૧-૧૨-૮	૬૦૧-૦-૦
૬૫	૨૧-૧૭-૮	૩૧-૧૫-૧૦	૮૧-૧૩-૧૨	૯૨૫	૪૧૧-૧૨-૮	૫૨-૩-૨	૬૨૧-૧૮-૧૨
૭૦	૩-૧૫-૦	૩૧-૧૮-૧૨	૪૧-૨૨-૮	૯૫૦	૪૨૧-૦-૦	૫૩-૧૮-૧૨	૬૪-૧૨-૮
૭૫	૩૧-૨-૮	૪-૨૧-૧૪	૫-૬-૪	૯૭૫	૪૩૧-૧૨-૮	૫૪૧-૬-૬	૬૫૧-૬-૪
૮૦	૪૧-૧૦-૦	૪૧-૦-૦	૫૧-૧૫-૦	૧૦૦૦	૪૫-૦-૦	૫૬૧-૦-૦	૬૭૧-૦-૦
૮૫	૪૧-૭-૮	૪૧-૩-૨	૫૧-૨૩-૧૨	૨૦૦૦	૪૦-૦-૦	૧૧૨૧-૦-૦	૧૩૫-૦-૦
૯૦	૪-૧-૦	૫-૬-૪	૬-૭-૮	૩૦૦૦	૧૩૫-૦-૦	૧૬૮૧-૦-૦	૨૦૨૧-૦-૦
૯૫	૪૧-૨-૮	૫-૬-૬	૬૧-૧૬-૪	૪૦૦૦	૧૮૦-૦-૦	૨૦૫-૦-૦	૨૭૦-૦-૦
૧૦૦	૪૧-૦-૦	૫૧-૧૨-૮	૬૧-૦-૦	૫૦૦૦	૨૨૫-૦-૦	૨૮૧-૦-૦	૩૦૭૧-૦-૦
૧૨૫	૫૧-૧૨-૮	૭-૩-૨	૮૧-૧૮-૧૨	૬૦૦૦	૨૭૦-૦-૦	૩૩૭૧-૦-૦	૬૦૫-૦-૦
૧૫૦	૬૧-૦-૦	૮૧-૧૮-૧૨	૧૦-૧૨-૮	૭૦૦૦	૩૧૫-૦-૦	૩૯૩૧-૦-૦	૪૭૨૧-૦-૦
૧૭૫	૭૧-૧૨-૮	૯૧-૬-૬	૧૧-૧૬-૪	૮૦૦૦	૩૬૦-૦-૦	૪૫૦-૦-૦	૫૪૦-૦-૦
૨૦૦	૮-૦-૦	૧૧-૦-૦	૧૩૧-૦-૦	૯૦૦૦	૪૦૫-૦-૦	૫૦૬૧-૦-૦	૬૦૭૧-૦-૦
૨૨૫	૧૦-૧૨-૮	૧૨૧-૧૫-૧૦	૧૫-૧૮-૧૨	૧૦૦૦૦	૪૫૦-૦-૦	૫૬૨૧-૦-૦	૬૭૫-૦-૦
૨૫૦	૧૧-૦-૦	૧૪-૬-૪	૧૬૧-૧૨-૮	૧૫૦૦૦	૬૭૫-૦-૦	૮૪૩૧-૦-૦	૧૦૧૨૧-૦-૦
૨૭૫	૧૨૧-૧૨-૮	૧૫-૨૬-૧૪	૧૮૧-૬-૪	૨૦૦૦૦	૮૦૦-૦-૦	૧૧૨૫-૦-૦	૧૦૫૦-૦-૦
૩૦૦	૧૩૧-૦-૦	૧૬૧-૧૨-૮	૨૦-૦-૦	૨૫૦૦૦	૧૧૨૫-૦-૦	૪૦૬૧-૦-૦	૧૬૮૭૧-૦-૦
૩૨૫	૧૪૧-૧૨-૮	૧૮૧-૩-૨	૨૧-૧-૮	૩૦૦૦૦	૧૩૫૦-૦-૦	૧૬૮૭૧-૦-૦	૨૦૨૫-૦-૦
૩૫૦	૧૫૧-૦-૦	૧૯૧-૧૮-૧૨	૨૩૧-૧૨-૮	૪૦૦૦૦	૧૮૦૦-૦-૦	૨૨૫૦-૦-૦	૨૦૦-૦-૦
૩૭૫	૧૬૧-૧૨-૮	૨૧-૬-૬	૨૫-૬-૪	૫૦૦૦૦	૨૨૫૦-૦-૦	૨૮૧૨૧-૦-૦	૩૩૫૫-૦-૦
૪૦૦	૧૮-૦-૦	૨૨૧-૦-૦	૨૭-૦-૦	૬૦૦૦૦	૪૫૦૦-૦-૦	૫૬૨૫-૦-૦	૬૭૫૦-૦-૦

વડોદરાથી ઉચાળ દર રામ આઠ-દસ અને બાર લેખે રૂ. ૧થી ૧ લાખ સુધીનું દિવસ ૩૬૧નું બચાવ.

રકમ રૂ	બચાવ રામ આઠ લેખે	બચાવ રામ દસ લેખે	બચાવ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	બચાવ રામ આઠ લેખે	બચાવ રામ દસ લેખે	બચાવ રામ બાર લેખે
૧	૩૦-૬-૦૦	૦-૧-૮	૦-૬-૦૦	૪૨૫	૨૫૧૧-૦૦-૦	૩૧૧૧-૧૨-૮	૩૮૧-૦-૦
૨	૦-૧૦-૦	૦-૧૫-૦	૦-૧૮-૦	૪૫૦	૨૭-૦-૦	૩૩૧૧-૦-૦	૪૦૧-૦-૦
૩	૦-૧૮-૦	૦-૧૨-૮	૦-૨-૦	૪૭૫	૨૮૧-૦-૦	૩૫૧૧-૧૨-૮	૪૨૧-૦-૦
૪	૦-૨૪-૦	૦-૫-૦	૦-૧૧-૦	૫૦૦	૩૦-૦-૦	૩૭૧-૦-૦	૪૫-૦-૦
૫	૦-૫-૦	૦-૧૨-૮	૦-૨૦-૦	૫૨૫	૩૧૧-૦-૦	૩૯૧-૧૨-૮	૪૭૧-૦-૦
૬	૦-૧૧-૦	૦-૦-૦	૦-૪-૦	૫૫૦	૩૩-૦-૦	૪૧૧-૦-૦	૪૯૧-૦-૦
૭	૦-૧૭-૦	૦-૨-૮	૦-૧૩-૦	૫૭૫	૩૪૧-૦-૦	૪૩-૧૨-૮	૫૧૧-૦-૦
૮	૦-૨૩-૦	૦-૧૦-૦	૦-૨૨-૦	૬૦૦	૩૬-૦-૦	૪૫-૦-૦	૫૪-૦-૦
૯	૦-૪-૦	૦-૧૭-૮	૦-૬-૦	૬૨૫	૩૭૧-૦-૦	૪૬૧-૧૨-૮	૫૬૧-૦-૦
૧૦	૦-૧૦-૦	૦-૦-૦	૦-૧૫-૦	૬૫૦	૩૯-૦-૦	૪૮૧-૦-૦	૫૮૧-૦-૦
૧૫	૦-૧૫-૦	૧-૧૨-૮	૧-૧૦-૦	૬૭૫	૪૦૧-૦-૦	૫૦૧-૧૨-૮	૬૦૧-૦-૦
૨૦	૧-૨૦-૦	૧-૦-૦	૧-૫-૦	૭૦૦	૪૨-૦-૦	૫૨૧-૦-૦	૬૩-૦-૦
૨૫	૧-૦-૦	૧-૧૨-૮	૨-૦-૦	૭૨૫	૪૩૧-૦-૦	૫૪-૧૨-૮	૬૫-૦-૦
૩૦	૧-૫-૦	૨-૦-૦	૨-૧૦-૦	૭૫૦	૪૫-૦-૦	૫૬૧-૦-૦	૬૭-૦-૦
૩૫	૨-૧૦-૦	૨-૧૨-૮	૩-૫-૦	૭૭૫	૪૬૧-૦-૦	૫૮-૧૨-૮	૬૯-૦-૦
૪૦	૨-૧૫-૦	૩-૦-૦	૩-૧૦-૦	૮૦૦	૪૮-૦-૦	૬૦-૦-૦	૭૨-૦-૦
૪૫	૨-૨૦-૦	૩-૧૨-૮	૪-૫-૦	૮૨૫	૪૯૧-૦-૦	૬૧-૧૨-૮	૭૪-૦-૦
૫૦	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૪-૦-૦	૮૫૦	૫૧-૦-૦	૬૩૧-૦-૦	૭૬-૦-૦
૫૫	૩-૫-૦	૪-૧૨-૮	૪-૧૦-૦	૮૭૫	૫૨-૦-૦	૬૫-૧૨-૮	૭૮-૦-૦
૬૦	૩-૧૦-૦	૪-૦-૦	૫-૧૫-૦	૯૦૦	૫૪-૦-૦	૬૭-૦-૦	૮૧-૦-૦
૬૫	૩-૧૫-૦	૪-૧૨-૮	૫-૧૦-૦	૯૨૫	૫૫-૦-૦	૬૯-૧૨-૮	૮૩-૦-૦
૭૦	૪-૨૦-૦	૫-૦-૦	૬-૫-૦	૯૫૦	૫૭-૦-૦	૭૧-૦-૦	૮૫-૦-૦
૭૫	૪-૧૦-૦	૫-૧૨-૮	૬-૧૦-૦	૯૭૫	૫૮-૦-૦	૭૩-૧૨-૮	૮૭-૦-૦
૮૦	૪-૧૫-૦	૬-૦-૦	૭-૨૦-૦	૧૦૦૦	૬૦-૦-૦	૭૫-૦-૦	૮૯-૦-૦
૮૫	૫-૧૦-૦	૬-૧૨-૮	૭-૧૫-૦	૧૦૦૦	૬૨-૦-૦	૭૭-૦-૦	૯૧-૦-૦
૯૦	૫-૧૫-૦	૬-૧૦-૦	૮-૧૦-૦	૧૦૦૦	૬૪-૦-૦	૭૯-૦-૦	૯૩-૦-૦
૯૫	૫-૨૦-૦	૭-૧૨-૮	૮-૧૫-૦	૧૦૦૦	૬૬-૦-૦	૮૧-૦-૦	૯૫-૦-૦
૧૦૦	૬-૦-૦	૭-૧૦-૦	૮-૦-૦	૧૦૦૦	૬૮-૦-૦	૮૩-૦-૦	૯૭-૦-૦
૧૨૫	૭-૦-૦	૮-૧૨-૮	૯-૧૦-૦	૧૦૦૦	૭૦-૦-૦	૮૫-૦-૦	૯૯-૦-૦
૧૫૦	૮-૦-૦	૯-૧૨-૮	૧૦-૧૦-૦	૧૦૦૦	૭૨-૦-૦	૮૭-૦-૦	૧૦૧-૦-૦
૧૭૫	૧૦-૦-૦	૧૦-૧૨-૮	૧૧-૧૦-૦	૧૦૦૦	૭૪-૦-૦	૮૯-૦-૦	૧૦૩-૦-૦
૨૦૦	૧૨-૦-૦	૧૧-૧૨-૮	૧૨-૧૦-૦	૧૦૦૦	૭૬-૦-૦	૯૧-૦-૦	૧૦૫-૦-૦
૨૨૫	૧૩-૦-૦	૧૨-૧૨-૮	૧૩-૧૦-૦	૧૦૦૦	૭૮-૦-૦	૯૩-૦-૦	૧૦૭-૦-૦
૨૫૦	૧૫-૦-૦	૧૪-૧૨-૮	૧૪-૧૦-૦	૧૦૦૦	૮૦-૦-૦	૯૫-૦-૦	૧૦૯-૦-૦
૨૭૫	૧૬-૦-૦	૧૫-૧૨-૮	૧૫-૧૦-૦	૧૦૦૦	૮૨-૦-૦	૯૭-૦-૦	૧૧૧-૦-૦
૩૦૦	૧૮-૦-૦	૧૬-૧૨-૮	૧૬-૧૦-૦	૧૦૦૦	૮૪-૦-૦	૯૯-૦-૦	૧૧૩-૦-૦
૩૨૫	૧૯-૦-૦	૧૭-૧૨-૮	૧૭-૧૦-૦	૧૦૦૦	૮૬-૦-૦	૧૦૧-૦-૦	૧૧૫-૦-૦
૩૫૦	૨૦-૦-૦	૧૮-૧૨-૮	૧૮-૧૦-૦	૧૦૦૦	૮૮-૦-૦	૧૦૩-૦-૦	૧૧૭-૦-૦
૩૭૫	૨૧-૦-૦	૧૯-૧૨-૮	૧૯-૧૦-૦	૧૦૦૦	૯૦-૦-૦	૧૦૫-૦-૦	૧૧૯-૦-૦
૪૦૦	૨૨-૦-૦	૨૦-૧૨-૮	૨૦-૧૦-૦	૧૦૦૦	૯૨-૦-૦	૧૦૭-૦-૦	૧૨૧-૦-૦

વૈપારી બજારોનો ભોખીઆ.

૩૭૧

બારોવારીઉં વ્યાજ ૨૨ રામ આઠ-દસ અને બાર લેખે રા ૧ થી ૧ લાખ સુધી દિવસ ૩૮૫નુ વ્યાજ.

રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દસ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે	રકમ રૂ	વ્યાજ રામ આઠ લેખે	વ્યાજ રામ દસ લેખે	વ્યાજ રામ બાર લેખે
૧	૦-૬-૬	૦-૮-૦	૦-૯-૧૦	૧૨૫	૨૭૧-૨-૧	૩૪-૮-૧૪	૪૦૧૧ ૧૫ ૧૦
૨	૦-૧૨-૧૩	૦-૧૬-૧૩	૦-૧૮-૪	૪૫૦	૨૮૧૧-૧૨-૮	૩૬-૮-૬	૪૩૧-૬-૪
૩	૦-૧૬-૪	૦-૨૪-૧	૦-૩-૧૪	૪૭૫	૩૦૧૨૨-૧૧	૩૮-૮-૧૪	૪૫૧૧ ૨૧-૧૪
૪	૦-૦-૧૦	૦-૧૭-૧	૦-૧૩-૮	૫૦૦	૩૨-૮-૫	૪૦-૧૦-૭	૪૮-૧૨-૮
૫	૦-૧૭-૧	૦-૧૫-૨	૦-૨૩-૨	૫૨૫	૩૩૧-૧૮-૧૨	૪૨-૧૦-૧૫	૫૦૧૧-૩-૨
૬	૦-૧૪-૮	૦-૨૩-૨	૦-૧૬-૧૨	૫૫૦	૩૪૧-૪-૩	૪૪-૧૧-૭	૫૨૧૧-૧૮-૧૨
૭	૦-૧૮-૧૫	૦-૧૬-૨	૦-૧૭-૬	૫૭૫	૩૬૧-૧૪-૧૦	૪૬-૧૨-૦	૫૪૧-૮-૬
૮	૦-૧-૫	૦-૧૪-૩	૦-૧-૨૦	૬૦૦	૩૮૧-૦-૦	૪૮-૧૨-૮	૫૬૧૧-૦-૦
૯	૦-૧-૧૨	૦-૧૨-૩	૦-૧૧-૧૦	૬૨૫	૪૦-૧૦-૫	૫૦-૧૩-૦	૬૦ ૧૫ ૧૦
૧૦	૦-૧૪-૩	૦-૧૪-૩	૦-૧૧-૨૧-૪	૬૫૦	૪૧૧-૨૦-૧૪	૫૨-૧૩-૮	૬૨૧-૬-૪
૧૫	૦-૧૧-૪	૧-૨૦-૫	૧-૧૬-૬	૬૭૫	૪૩૧-૬-૪	૫૪-૧૪-૧	૬૪૧૧ ૨૧-૧૪
૨૦	૧-૩-૫	૧-૧૦-૭	૧-૧૭-૮	૭૦૦	૪૪૧-૧૬-૧૧	૫૬-૧૪-૮	૬૭૧-૧૨-૮
૨૫	૧-૧૦-૭	૨-૦-૮	૨-૧૫-૧૦	૭૨૫	૪૬૧-૨-૨	૫૮-૧૫-૨	૬૯૧૧-૩-૨
૩૦	૧-૧૭-૮	૨-૧૬-૧૦	૨-૧૧૭ ૧૨	૭૫૦	૪૮-૧૨-૮	૬૦-૧૬-૧૦	૭૧૨-૧૮-૧૨
૩૫	૨-૨૪-૬	૨-૧૫-૧૨	૩-૧૧૧-૧૪	૭૭૫	૪૯૧ ૨૨ ૧૫	૬૨-૧૬-૨	૭૩૧૧-૬-૬
૪૦	૨-૧૬-૧૧	૩-૨૦ ૧૩	૩-૧૧૦-૦	૮૦૦	૫૧૧-૮-૬	૬૪-૧૬-૧૧	૭૭૦-૦-૦
૪૫	૨-૧૩-૧૨	૩-૧૦ ૧૫	૪-૧-૨	૮૨૫	૫૨૧૧ ૧૮-૧૨	૬૬-૧૭-૩	૭૭૧-૧૫ ૧૦
૫૦	૩-૨૦-૧૩	૪-૧-૧	૪-૧-૬-૪	૮૫૦	૫૪૧-૪-૩	૬૮-૧૭-૧૧	૮૧૧૧-૬-૪
૫૫	૩-૧૨-૧૫	૪-૧૬-૨	૫-૪-૬	૮૭૫	૫૬ ૧૪ ૧૦	૭૦-૧૮-૪	૮૪-૨૧ ૧૪
૬૦	૩-૧૦-૦	૪-૧૬-૪	૫-૧-૮	૯૦૦	૫૭૧-૦-૦	૭૨-૧૮ ૧૨	૮૬૧૧-૧૨-૮
૬૫	૪-૧૭-૧	૫-૨૧-૬	૬-૦-૧૦	૯૨૫	૫૯-૧૦-૭	૭૪-૧૮-૪	૮૮-૩-૨
૭૦	૪-૨૪-૩	૫-૧૧-૭	૬-૧૨૩-૧૨	૯૫૦	૬૦૧૧-૨૦-૧૪	૭૬-૧૮-૧૩	૯૧૧-૧૮-૧૨
૭૫	૪-૧૬-૪	૬-૧-૮	૭-૨૧ ૧૪	૯૭૫	૬૨૧-૬-૪	૭૮-૨૦-૬	૯૩૧૧-૮-૬
૮૦	૫-૧૩-૫	૬-૧૬-૧૬	૭-૨૦-૦	૧૦૦૦	૬૪ ૧૬-૧૧	૮૦ ૨૦-૧૩	૯૬૧-૦-૦
૮૫	૫-૨૦-૭	૬-૧૬-૧૨	૮-૧૮-૨	૧૦૦૦	૬૬૮૧-૮-૫	૧૬૦૧-૧૬-૧૧	૧૬૨૧-૦-૦
૯૦	૫-૧૨-૮	૭-૨૧-૧૪	૮-૧૬-૪	૩૦૦૦	૧૬૨૧-૦-૦	૨૪૦૧-૧૨-૮	૨૮૮૧-૦-૦
૯૫	૬-૮-૮	૭-૧૨-૦	૮-૧૪-૬	૪૦૦૦	૨૫૬૧ ૧૬-૧૧	૩૨૦૧૧-૮-૫	૩૮૫-૦-૦
૧૦૦	૬-૧૬-૧૬	૮-૨-૧	૯-૧૨-૮	૫૦૦૦	૩૨૦૧૧-૮-૬	૪૦૧-૪-૩	૪૮૧-૦-૦
૧૨૫	૮-૨-૨	૧૦-૨-૧૦	૧૨-૩-૨	૬૦૦૦	૩૮૫-૦-૦	૪૮૧-૦-૦	૫૭૭૧-૦-૦
૧૫૦	૯-૧૨-૮	૧૨-૩-૨	૧૪૧ ૧૮-૧૨	૭૦૦૦	૪૪૬-૧૬ ૧૧	૫૬૧૧-૦ ૧૩	૬૭૩૧-૦-૦
૧૭૫	૧૧-૨૨-૧૫	૧૪-૩-૧૦	૧૬૧૧-૮-૬	૮૦૦૦	૫૧૩૧-૮-૧	૬૪૧૧-૧૬-૧૧	૭૭૦-૦-૦
૨૦૦	૧૩૧૧ ૮-૬	૧૬-૪-૩	૧૮૧-૦-૦	૯૦૦૦	૫૭૭૧-૦-૦	૭૨૧૧-૧૨-૮	૮૬૬૧-૦-૦
૨૨૫	૧૪-૧૮-૧૨	૧૮-૪-૧૬	૨૧૧-૧૫-૧૦	૧૦૦૦૦	૬૪૧૧-૧૬-૧૧	૮૦૨-૮-૫	૯૬૨૧-૦-૦
૨૫૦	૧૬-૪-૩	૨૦-૫-૩	૨૪-૬-૪	૧૫૦૦૦	૯૬૨૧-૦-૦	૧૨૦૩-૧૨-૮	૧૪૪૩૧૧ ૦-૦
૨૭૫	૧૭૧-૧૪-૧૦	૨૨-૫-૧૨	૨૬૧-૨૧-૧૪	૨૦૦૦૦	૧૨૮૩૧-૮-૬	૧૬૦૪-૧૬-૧૧	૧૬૨૫-૦-૦
૩૦૦	૧૮૧-૦-૦	૨૪-૬-૪	૨૮૧૧-૧૨-૮	૨૫૦૦૦	૧૬૦૪-૧૬ ૧૧	૨૦૦૫ ૨૦-૧૩	૨૪૦૬૧-૦-૦
૩૨૫	૨૦૧૧-૧૦ ૭	૨૬-૬-૧૨	૩૧-૩-૨	૩૦૦૦૦	૧૬૨૫-૦-૦	૨૪૦૬-૦-૦	૨૮૮૭૧-૦-૦
૩૫૦	૨૨૧-૨૦-૧૪	૨૮-૭-૫	૩૩૧-૧૮-૧૨	૪૦૦૦૦	૨૫૬૧૧ ૧૬-૧૧	૩૨૦૮૧-૧-૫	૩૮૫-૦-૦
૩૭૫	૨૪-૬-૪	૩૦-૭-૧૩	૩૬-૮-૬	૫૦૦૦૦	૩૦૮૧-૮-૬	૪૦૧૦૧ ૧૬ ૧૧	૪૮૧૨૧૧-૦-૦
૪૦૦	૨૫૧૧-૧૬-૧૧	૩૨-૮-૫	૩૮૧-૦-૦	૫૦૦૦૦	૩૦૮૧-૮-૬	૪૦૨૦૧-૮-૬	૫૬૨૫-૦-૦

પર-ઇનકમેટેક્સ સબધી સુચના.-(Income Tax)

ઇનકમેટેક્સ ભરનારા ઘણા વેપારીઓ પોતાના ઉપર ઇનકમેટેક્સ ઓફીસર તરફથી આવેલ કરની માગણીની નોટીસથી ગભરાઇ જાય છે તેમજ શુ પ્રમાણમાં કેટલી આવકનો અદાજ કર્યો તે પણ જાણતા નથી તો વધારે દરે ઇનકમેટેક્સ કપાયો હોય તો રીફંડ માગવાની અરજી તે શાની કરી શકે ?

વળી ફારમ ભરવાના સંબંધમાં તથા તેમાં જણાવેલો કસ્ટર માટે દડની શિક્ષા કરવા જણાવેલ હોવાથી વેપારીઓ એવી જિચી ભાષામાં લખાયેલ ઇનકમેટેક્સના કાયદાની હકીકત સમજવાની માથાદોડ નજ કરી શકે તે શક્ય છે, અને તેથી તથા ખીકથી માઝ્યા પ્રમાણે પૈસા ભરીદે છે, તે વખતે તેમ ન કરતા નીચે મુજબ સુચના ધ્યાનમાં લેશે એમ ધારી ઉપયોગી અને કાયદામાંથી સારગ્રાહી હકીકત સને ૧૯૨૨ ના નવા સુધારેલા કાયદા અને દરે મુજબ આપી છે

- ૧ ઇનકમેટેક્સ ઓફીસમાંથી જે કાગલ મળે તે અગત્યનો સમજી તેમાં જણાવેલી હકીકત ધ્યાનમાં લઈ તેનો જવાબ વાળવાના જરાપણ વખત ગુમારવો નહી
  - ૨ ખરીદ વકરાના ધધાવાળાએ વર્ષ આખરે સીલીકે માલ હોય તેની કાળજીથી પુરેપુરી ચાલી રાખવી કે જે ઉપરથી વહેલુ મોડુ પણ નફો નુકશાન નક્કી કરી શકાય છે
  - ૩ વરસ આખરે ખાતાની બાકી કાઢી સર્વેચુ તૈયાર કરવું અને બને તો પોતે પોતાના પગ ઉપર ઉભા રહી ઇનકમેટેક્સ ઓફીસમાં ચોપડા બતાવવા જવું.
  - ૪ ઇનકમેટેક્સ ઓફીસમાં પોતાને જરાક પણ અગવડ પડી હોય તો તે જાહેરમાં છાપા માફતે જણાવતા બીલકુલ ડરવું નહીં
  - ૫ આમ છતાંયે પોતે તે કરવા સમર્થ ન હોય અગર પોતાની આવક કરતા વધારે આવક ગણી કર આકારવામાં આવ્યો હોય તો તે કામના અનુભવી હીસાખીઓ અને ઇનકમેટેક્સના કામ કરનારાઓને રોકા તેની સલાહ લેવી
- ઇનકમેટેક્સનો કાયદો સને ૧૮૮૬માં શરૂ થયો, તે ઉત્પન્ન થયાની દુક હકીકત એવી છે—

રાજ્ય તરફથી સીધા અને આડકતરા એમ બે ભતના કરો નાંખાય છે. આડકતરા કરો નમમ વર્ગની રૈયત ઉપર પડે છે.

ઇનકમેટેક્સના કાયદાની ગરબાત અને ગરીબ તથા તવગરને એક સરખા આપવા પડે છે જેવાકે મીઠાનો કર, દીવાસળી ઉપરનો કર, ટપાલ ઉપરનો; વિગેરે સીધા કર પૈસાની સ્થિતિના પ્રમાણમાં પડે છે, ઇનકમેટેક્સનો કર એ સીધો કર છે. તેની શરૂઆત સને ૧૮૭૮ના લાઈસન્સ ટેક્સ એક્ટથી શરૂ થઈ, પણ તેમાં કેટલાક બચી જતા હોવાથી સને ૧૮૮૬ થી ઇનકમેટેક્સ એક્ટ તરીકે પચાર થયો. કારણકે ગરીબ ખેડૂત જમીનની મહેસુલનો

કર ભરતો, વેપારીઓ લાઇસન્સ ટેક્સ ભરતા, ત્યારે વકીલો, ઠાકતરો અને સરકારી અમલદારો જેવા ધરખમ રકમ કમાવનારા કરથી ખાતલ રહેતા તે સર્વને મજબૂર કર પોતાની આવક મુજબ હવે ભરવો પડે છે

શરૂઆત સને ૧૮૮૬ મા થઈ ત્યારે રૂા ૫૦૦થી ૨૦૦૦ સુધીની આવક વાળાને દર રૂપીએ ચાર પૈના હિસાબથી કરી આવકના પ્રમાણમા કરની ગણતરી કરવામા આવતી, ત્યાર પછી ફેરફારો થતા થતા સને ૧૯૧૮મા સુપરટેક્સ શરૂ થયો અને કરના દરો તથા રીફ ડના દરો હવે પછી આપવામા આવશે તે મુજબ લેવાનું નક્કી કરેલા છે

શરૂઆતમા ઈનકમટેક્સ કલેક્ટર કર ભરનારને પુછયા વગર કરની આકારણી કરી લેતા અને કર ભરનારને ફેરફાર લાગે તો અપીલ પણ તેનેજ કરતા, પણ સને ૧૯૧૮મા કરના દર વધી જવાથી કાયદા પ્રમાણે આવકનું પત્રક માગવાનું શરૂ થયું અને દફતર કે મોઢાનો પુગવો માગે તો રજુ કરવાની ફરજ નાખવામા આવી અને ઈનકમટેક્સ કમીશનરને કરેલી અપીલથી કોઈપણ કામની વીગત તૈયાર કરવાની ના પાડે તો કરને પાત્ર શખસ હાઇકોર્ટને પરભારી અરજી કરી શકે છે. આ અગત્યનો સુધારો થયો છે

આગલ કરની ગણતરી પાછલા વરસની આવક ઉપર હુગામી કર તરીકે કરવામા આવતી, ત્યારપછી સને ૧૯૧૮મા Adjustment (વધારા ઘટાડા) ની રીત મુજબ કરાતી, પણ ૧૯૨૨થી જે સાલનો કર લેવાનો હોય તેની આવક ઉપરજ કર લેવાય છે તેમજ જે કર ખેવખત એટલે ચાલુ સાલનો અને આવતી સાલનો તેટલોજ ડીપોઝીટ તરીકે ગણી ખેવડી રકમ લેવાતી તેને બદલે સને ૧૯૨૩-૨૪થી દરવરસે પાછલી સાલના ચોપડા જોઈ એક વખતનો પાકો કર લેવાનું નક્કી થયેલ છે જેને Final Tax કહેવામા આવે છે

ઈનકમટેક્સ ઓફીસમા ચોપડા લઈને ગયા એટલે પ્રથમ સામાન્ય કલાર્કો કે જેનું નામ કલેક્ટર સુચવે તે ચોપડા તપાસી રીપોર્ટ ઘડે છે અને તે ઉપજ ખરચના તૈયાર કરેલા આડડા ઉપરથી કલેક્ટર પૂછપરછ કરી કર નક્કી કરે છે, પણ તે કર વધારે પડતો જણાતો હોય કે તેમા કાંઈ વાધો જણાતો હોય તો તે બાબત આસિ કમીશનરને અને રેવન્યુ ઓથોરીટીને અરજી તેમજ અપીલ કરી શકે છે અને છેવટમા હાઇકોર્ટમા પણ અરજી કરી શકે છે અપીલ ઉપર સ્ટાપ આઠ આનાનો લગાડવો પડે છે

કરને પાત્ર સખસને ઈનકમટેક્સ ઓફીસમા બાતે હાજર રહેવાની ફરજ નથી પણ તેના પ્રતિનિધિ તરીકેનો મુખત્યાર હાજર રહે તો ચાલી શકે છે

કર નીચેની બાબતો ઉપર લેવાય છે

પગાર, મીલકત, સીકયુરીટીઓનું વ્યાજ, ધ ધોરોજગાર, વકીલ, ઠાકતરના ધંધામા થતી આવક અને એવા બીજા સાધનો.

પગાર—વેપારીઓના મુનીમનો, શાળાના માસ્તરનો, કે નાટક કંપનીના એક્ટરનો કે નોકરનો કે જેનો પગાર માસિક રૂા ૧૬૬-૧૦-૮ કરતા વધારે હોય તે ઉપર કર આકારાય છે

મીલકત—ની બાબતમાં મ્યુનિસીપલ બીલની અદર જે ભાડાની રકમ લખાયેલી હોય તે રકમજ કબુલ કરવામાં આવે છે; ભલે પછી માલિકને ભાડુ વધારે કે ઓછું આવતુ હોય તે ઉપરાત જે ભાડાની રકમ નક્કી કરી હોય તેનો નવમો ભાગ ઉમેરતા રીપેરીંગ વીજેરેના ખર્ચ તરીકે છઠ્ઠો ભાગ બાદ આપીને કર આકારાય છે આ ઉપરાત વીમો, જમીનભાડુ, બીલ કલેક્શન ચાર્જ તથા ઇમ્યુવમેન્ટ ટ્રસ્ટનુ ભાડુ મળે આપે છે

સીક્વેરીટીની બાબતમાં—Income Tax Free હોય તેવી સીક્વેરીટીના વ્યાજ ઉપર કર લેવાતો નથી. તેમજ હીડુ સ્ત્રીઓના પલ્લાની, સ્ત્રી ધનના આવકની કે યુરોપીઅન સ્ત્રી, પારસીઓની સ્ત્રીઓની બમીનગીરીઓ તરીકે અલગથી મીલકત હોય તો તેવી સીક્વેરીટીના વ્યાજને કરમાંથી મુક્ત જાહેરમાં આવે છે અર્થાત્ તે બધા ઉપર કર લેવાતો નથી

ધંધારોજગાર—ની આવક ઉપર કર આકારાય છે તેમાં ધધાને માટે જે જગ્યા વપરાતી હોય તેનુ ભાડુ તેને આગે રખાતા નોકરનો પગાર, ઉછીની લીધેલી મુડીનું વ્યાજ, ભરેલા વીમાનુ પ્રીમીયમ, ઇમારત-સાચાકામના ધસારા માટે હીમતના અમુક ટકા મળે તેવા બાબતમાં કાપી આવે છે

પેલીની હકશી આડતની બાબતમાં—પેલી અગ્રેજી હકમાં આવેલી હોય પણ તેની શાખા પર રાજ્ય કે ફેરેશી રાજ્યમાં હોય અને ત્યાં કમીશનથી માલ મોકલાતો હોય અને હકશી તરીકે બે ટકાથી ઓછો ચાર્જ કરેલ હોય છતાં ઇનકમટેક્સ એક્સીસથી હકશી બે ટકાજ ગણી કર આકારાય છે

ધંધામાં ઉપર મુજબ છુટ અપાય છે પણ નીચે લખેલ કદેલા ખર્ચની છુટ મલતી નથી

- (૧) ધરમાદા કે બક્ષીસ તરીકે આપેલી રકમ
- (૨) ધધાને આગે ગુડવીલ કે પાઘડી તરીકે કરેલો ખર્ચ.
- (૩) ઇનકમટેક્સ કે સુપરટેક્સ તરીકે ભરેલી રકમ
- (૪) ભાગીદારોએ ઉપાડેલી પગાર તરીકેની રકમ તથા પોતાના ખર્ચની કરેલી રકમ.
- (૫) ભાગીદારની મુડીનું કે બીજા કોઈ ફંડનું વ્યાજ કે ધધાએ પોતાની મીલકત રોકી હોય તેનુ ભાડુ
- (૬) આશામી બાધ સાડુ જુદી કાઢેલી રકમ, કે આગના વરસમાં ગયેલી ખોટની રકમ, કે જજુસની વધવટની રકમ
- (૭) આવક મેળવવાના કારણે શિવાય કોઈપણ કામસાડુ ખર્ચેલી રકમ.
- (૮) ખરેખર લખી વાળુ નીચે હોય તેવુ નહીં વસુલ થઈ શકે એવુ લેણું.

(૬) અનિયમસરના કમીશન તરીકે આપેલી કોઈ રકમો

(૧૦) ચારાચેલી મુડીની રકમ પાછી મેળવવા જતા ફોરટમા કરેલ ખરચો

(૧૧) કંપની કે ધંધો કાઢતી વખતે શરૂઆતમા થયેલો ખરચો મજરે મલે છે પણ પછી કરેલો અનિયમસરનો ખરચો મજરે મલતો નથી મુડીની રકમ વ્યાજે ફેરવી બાબતુ ધંધો કરતો હોય તેમાં મુડીનો કોઈ ભાગ વસુલ નહી થઈ શકે અને માડી વાળવો પડે તો તે મજરે મલે છે જેમકે ૪૦ હજાર ધીર્યા અને ૪ હજાર વ્યાજના મલ્યા તેમા ૨ હજારની આશામી ખાડ લાગી તો તે બે હજાર મજરે મલે. તેમજ કંબર લેણું (Bad Debt) પણ મજરે મલે છે.

નીચેની રકમ કરને પાત્ર નથી કારણકે મુડી તરીકે ગણત્રીમા આવે છે

(૧) માસિક પેન્શન લેવાને બદલે પેન્શન મેળવવાનો હક્ક જતો કરીને જે ઉચકો કે સામટી રકમ લઈ લેવામા આવે છે તે રકમ

(૨) મરણ અગર ઇજા થવા માટે ડેમેજની જે રકમ રેલ્વે કંપની જેવા ખાતા પાસેથી મળે તે રકમ.

(૩) વીમાની સુદત પાકવાથી પોલીસીની ભરપાઈ તરીકેની સામટી રકમ અગર વીમા ઉતરાવ્યો હોય તે રકમ (ધાસલેટની ટાકી બળી જવાથી મીસ હબલ મલ્યા તે)

(૪) પ્રોવીડન્ટ ફન્ડમા નાણા ભરનારને ખાતે એકઠી થયેલી જમા રકમ.

આ આરે રકમ નફા તરીકેની ગણત્રીમા આવતી નથી. આ ઉપરાંત જમીનનું વેચાણ, (કેમકે તે મુડીનો ફેરફાર છે) સગીરની મીલકત જે લાયક ઉમરે તેને મલે તે અને વતનહાર કુલકરણીને મોકરીના હકક બદલ સામટી રકમ મળે તે બધી કરચી સુકત છે

હીસાબ ગણવાની રીત—આવક, નફો કે કમાઈના સાધનો ધ્યાનમા લઈ ઉપર જણાવેલી હકીકત તથા જણાવેલું ખરચ બાદ કરી તેનું એસ્ટીમેન્ટ (અદાજ) તૈયાર કરે છે અને જમે બાબતુએ વકરો અને ઉધાર બાબતુએ ખર્ચોની આકડા મુકે છે અને સાલ આખરે માલ શીલકમા રહેલો હોય છે તેની કીમત વકરામા ઉમેરી પાછલા વરસનો માલ શીલક હોય તે ખરીદીમા ઉમેરી બાબતુને પરિણામ આવે તે નફો અથવા નુકસાન ગણે છે.

કેટલાક ધંધામા ઉપરની રીત બધ બિસતી આવતી નહી હોવાથી રોકડ મેળવ્યું ધોરણે રાખેલા હિસાબની રીત પસંદ કરે છે કેમકે ઉપરની રીતથી એક વખત માલની કીમત જમા બાબતુએ વકરામા દાખલ થાય તેજ ખરીદી તરીકે ઉધાર બાબતુએ આવતા ફરક તો પડે નહી તેમજ ગધીઆણુ -રગસામાન વિગેરે વેચનારા સાલ આખરે શીલક માલ તારવી શકતા નથી તેથી તેના ધંધામા રોકડ મેળ ઉપર એટલે વેચાણ ઉપર ફર આકારવાની રીત પસંદ કરાય છે. કર નીચેના ફરે આકારાય છે.

(ઇનકમટેક્સ)

- ૧—વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૨૦૦૦ થી ઓછી હોય તો કાંઈ નહીં.
 ૨—વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૨૦૦૦ થી વધુ અને ૫૦૦૦ ની અંદરની હોય તો દર રૂપીએ પાંચ પાંચ.
 ૩—વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૫૦૦૦ થી વધુ અને ૧૦૦૦૦ ની અંદરની હોય તો દર રૂપીએ છ પાંચ.
 ૪—વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૧૦૦૦૦ થી વધુ હોય પણ ૨૦૦૦૦ ની અંદર હોય તો દર રૂપીએ નવ પાંચ.
 ૫—વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૨૦૦૦૦ થી વધુ હોય અને ૩૦૦૦૦ ની અંદર હોય તો દર રૂપીએ એક આનો.
 ૬—વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૩૦૦૦૦ થી વધુ હોય અને ૪૦૦૦૦ ની અંદર હોય તો દર રૂપીએ પંદર પાંચ
 ૭—વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૪૦૦૦૦ થી ઉપર હોય તો દર રૂપીએ અઠારપાંચ
 તા ૩૧ માર્ચ સને ૧૯૨૨ પછી શરૂ કરેલા અને પછી બંધ કરેલા માટે એવો કાયદો ઘડાયો છે કે કોઈ પણ ધંધો રોજગાર કે ધંધો બંધ થયાની બજાર ઉધમ બંધ કરનારે ઇનકમટેક્સ ઓફીસરને પોતાનો ધંધો આપવી બંધ કરવાની બાબતમાં ૧૫ દિવસની અંદર નોટીસ આપવી નહીં તર તેના ઉપર લાગુ પડતી કરની રકમ જેટલો દડ થશે તેમજ તે પેઢીના દરેક ભાગીદાર કરની આપવાની રકમ માટે એકત્ર અને જુદા જુદા જવાબદાર છે

કર ભરવાની નોટીસ મળ્યા પછી ફક્ત એક માસની અંદર જો નાણા પગાર કરવામાં ન આવે તો દસ ટકા જેટલો દડ વસુલ કરવા ઇનકમટેક્સ ઓફીસે ઠરાવેલું છે ફારમ ભરને મોકલ્યા બાદ કોઈ કર આકારવાને રહી ગયો હોય એવી આવક માલુમ પડે તો ઇનકમટેક્સ અમલદાર એક વરસ દરમિયાન તે માટે નોટીસ ફાટી શકે અને વસુલ કરી શકે, પણ તે માટે તે શખ્સનું સાબળ્યા બાદ તેમ કરી શકે તેથી ઉલટું કોઈ ભુલ સુધારવાથી આકારણીમાં ઘટાડો થતો હોય તો તે શખ્સને તેટલી રકમ પાછી આપવામાં આવે

કોઈ વેપારીએ પોતાની આવકનું ફારમ ભરી મોકલ્યું હોય, અને પાછળથી માલુમ પડે કે તેમાં કાંઈ લખવાનું રહી ગયું છે, અગર કંઈ ખોટી હકીકત લખાણી છે તો તે ધણી-કર નક્કી કરાય તે પહેલાં સુધારેલું ફારમ મોકલી શકે છે

વળી જે સાલનો કર લેવાનો હોય તેની આગલી સાલના ચે ૧૩૦ જોતી વખતે ખપ પડે તો ત્રણ સાલ કરતા વધુ મુદતના ચોપડા ઇનકમટેક્સ ઓફીસર મંગાવી શકે નહીં

રીફંડ બાબત—

નીચેની બાબતોની ઇનકમટેક્સ ઓફીસની ખાત્રી કરી આખ્યાયી ભરેલા કરતુ રીફંડ મલી શકે છે

(૧) કોઈ કંપનીના શેરતુ વ્યાજ મધ્યુ હોય અને તેમાંથી ઇનકમટેક્સ કાપી લીધું હોય અને તે વરસની અદર તે શખ્સની કુલ આવક કરને લાગુ પડે તે કરતા ઓછી થઈ હોય અથવા વધારે કર લેવાયેલી છે એવી ખાત્રી કરી આપે તો તેના નાણા પાછા મલે છે

(૨) કોઈ પેઢી કે દુકાનનો ભાગીદાર, પ્રેક્ષીના તે વરસના નફા કે કમાઈ ઉપર આકારવામાં આવેલા દર કરતા, પોતાની આવક ઉપરનો કરનો દર ઓછો હોવો જોઈએ એમ બતાવી આપે તો તે નફાના પોતાના ભાગ ઉપર તે દરો વચ્ચેના લક્ષ્યવત પ્રમાણે ગણેલી રકમ પાછી મેળવે છે જેમકે પેઢીમાં પાત્ર ભાગીદાર સરખા હિસ્સાવાળાની આવક ૪૫ હજારની છે જેથી પેઢીએ ૧૮ પાઈ લેખે, ઇનકમટેક્સ રૂ. ૪૨૧૮૫૫ ભૂંચા. હવે દરેક ભાગીદારની આવક રૂ. ૬૦૦૦ નવ હજારની ગણતા ટેક્સ છ પાઈ લાગુ પડે તો દરેક જણ રૂ. ૨૮૧૧ લેખે ભરી શકે તે મુજબ પાત્ર જણના મલી ૧૪૦૬૧ થાય. આ હિસાબે રૂ. ૨૮૧૨૧૧ પાછા ચેલવી શકે

ઉપરની કલમ ૧ લી બાબતમાં વધારે ખુલાસો રીફંડ (વલતર) બાબતમાં એવો છે કે અમુક કોઈ આશામી પોતાની પેદાશ સરકારી હોનો, શેરો કે એવાજ ખીજ સાધનોથી કરતો હોય, તેના ઉપરનો ઇનકમટેક્સ, તેના વ્યાજે લેવા જતા તે ખાતાઓ તરફથી રૂપીએ એક આના લેખે કાપી લેવામાં આવે છે, છતાં ઇનકમટેક્સ ખાતુ તો તેની કુલ પેદાશ ઉપર ઇનકમટેક્સ લે છે, એટલે તે આશામીને ખેવડો કર આપવો પડે છે, તે માટે એવી ગોઠવણ રાખી છે કે ટેક્સ ભયા પછી તે આશામી ઘટતી અરજી કરી વધુ ભરાયેલો ટેક્સ પાછો મેળવવાની માગણી કરે તો તે તેના નીચેના દર મુજબ વળતર તરીકે પાછા આપવામાં આવે છે

(૧) રૂ. ૨૦૦૦ થી ઓછે દર રૂપીએ	૦-૧-૬
(૨) રૂ. „ અને ૫૦૦૦ ની વચ્ચે દર રૂપીએ	૦-૧-૧
(૩) રૂ. ૫૦૦૦ „ ૧૦૦૦૦ ની „ „	૦-૧-૦
(૪) રૂ. ૧૦૦૦૦ „ ૨૦૦૦૦ ની „ „	૦-૦-૬
(૫) રૂ. ૨૦૦૦૦ „ ૩૦૦૦૦ ની „ „	૦-૦-૬
(૬) રૂ. ૩૦૦૦૦ „ ૪૦૦૦૦ ની „ „	૦-૦-૩

ભાગીદારોનું લાભનું ઇનકમટેક્ષ ઓફીસમાં નોધાવવાથી ટેક્ષની ઝકમમા મોટો ટાઈદો થાય છે કાગળને હુકાનના નરના કદાચ મોટા દરે ભરવો પડે. તેથી તે ભાગીદારોને પોતાના ભાગીદારોના ઓફીસમાં હોય તેમ જાણના બાકીના નાનાઓને ટેક્ષ-નોફીડ-પાછો મૂકી શકે છે.

ભાગીદારોનું લાભનું નોધાવવાથી પેટીની કુલ આવક ઉપર સુપરટેક્ષ લાગુ પડતે નથી, પણ ભાગીદારોના કાગળે આવની રકમ ઉપર જો લાગુ પડે તેજ કર આપવો પડે છે.

ભાગીદારોનું લાભનું-ઇનકમટેક્ષ ઓફીસમાં આવકનું ફારમ ભરી મોકલવા વખતેજ નોધાવવા માટે મોકલવાનું છે.

ઇનકમટેક્ષ સંબંધી જાણવા જોગ કેટલીક હકીકત—

(૧) રીફંડ, કર ભરનારના તાલુખામાંથીજ મળી શકે (૨) ઇમારત અને સાચા સામાનની ગીમતના ઘસાગના દર નક્કી કરાયા છે (૩) ખાનગી ગૃહસ્થોએ રાખેલા મોકર કે જેનો પગાર વાર્ષિક રૂા ૨૦૦૦થી વધારે હોય તેઓ પત્રક મોકલવાને બંધાયેલા છે (૪) એક વેપારમાં થયેલા નફામાંથી બીજા વેપારમાં થયેલી નુકશાની બાદ કરી કર આકારાય છે (૫) જે પેટીઓના ભાગીદારોના નામ રજીસ્ટર થઈ પાકુ લાભ ઇનકમટેક્ષ ઓફીસમાં રજુ કરવામાં આવે તો કુપનીના ભાગીદારોની આખી રકમ ઉપર જે કર વધુ દરે આકારાયેલો હોય તેમ નહીં કરતા ભાગીદાર ઉપર સીધો કર ખરા દરે આકારવા નક્કી થયું છે અર્થાત્ અગત આવકમાંથી ભાગ જેટલું નુકશાન બાદ કરાવી શકાય છે પણ તે રજીસ્ટર કાગળ રૂપીઆ ૨૦ વીસની કીમતનો હોવો જોઈએ (૬) હીમાબી નામાની બે રીતો મળુર થઈ છે એ વેપારી નામાની ધોગણની રીત અને જ રોકડમેળના ધોગણની રીત આવી આ બીજી રીતથી નાના વેપારીઓને ફાયદો છે.

સુપરટેક્ષ

આ ઇનકમટેક્ષ ઉપગત એક સુપરટેક્ષ એટલે “વધારાના નફા ઉપરનો કર” નો કાયદો છે તેના દર નીચે મુજબ છે—/૧૯૨૨-૨૩ થી)

કુલ આવકના રૂપીઆ પચાસ હજાર ઉપરાંતના વધારાની બાબતમાં—

(૧) દરેક કુપનીની બાબતમાં દર રૂપીએ એક આનો રૂા ૦-૧-૦

(૨) (અ) દરેક અવિલકત હીડુ કુટુંબની બાબતમાં—

(૧) વધારાના પહેલા રૂા ૨૫ હજાર રૂપીઆ ઉપર કાંઈ નહીં

(૨) એવા વધારાના બીજા રૂા ૨૫ હજારના દરેક રૂપીઆ ઉપર દર રૂપીએ ૦-૧-૦ એક આનો

- (જ) દરેક શખ્સની, બીન નોંધાયેલી પેઢીની બાબતમાં એવા વધારાના પહેલા રૂા. ૫૦૦૦૦ ના દરેક રૂપીઆ ઉપર દર રૂપીએ એક આનો ૦-૧-૦
- (ક) દરેક શખ્સની, દરેક બીન નોંધાયેલી પેઢીની, તથા દરેક અવિભક્ત હિંદુ કુટુંબની બાબતમાં એવા વધારાના બીજા પચાસ હજાર રૂપીઆના દરેક રૂપીઆ ઉપર દર રૂપીએ દોઢ આનો, ત્રીજા પચાસ હજારના દર રૂપીએ બે આના, ચોથા પચાસ હજારના દર રૂપીએ અઠી આના, પાંચમા પચાસ હજારના ૦-૩-૦ (દર રૂપીએ સમજવાનું છે) છઠ્ઠાના ૦-૩-૬, સાતમાના ૦-૪-૦, આઠમાના ૦-૪-૬, નવમાના ૦-૫-૦, દસમાના ૦-૫-૬, અને ત્યાર પછી વધારાની બાકીની રકમના દરેક રૂપીઆ ઉપર દર રૂપીએ છ આના છેવટે કુલ સાડાપાચ લાખ ઉપરાંતની આવક ઉપર દર રૂપીએ છ આના લેખે લેવાય છે

૫૩ હિંદુસ્થાનના દરેક જાતના પાકના રીપોર્ટ જે સરકાર (Director of Statistics) તરફથી બહાર પડે છે તેનો મુદતનો નોંધ (Crop Forecasts)

ચોખાનો (બરમા, બગાળ, મુબઈ, મદ્રાસ જણાવેલ તારીખો સુમાર તરીકે વિગેરે પ્રાંતનો પાક) સમજવાની છે (એટલે એ તારીખની આસપાસની)

	૧ લો રીપોર્ટ	અક્ટોબરની ૨૦ મીએ
	બીજો "	ડીસેમ્બરની ૨૦ મીએ
	ત્રીજો "	ફેબ્રુઆરીની ૨૦ મીએ
	ચોથો "	
ઘઉંનો (બધા પ્રાંતના)	૧ લો રીપોર્ટ	જાનેવારીની ૩૧ મીએ
	બીજો "	માર્ચની ૧૫ મીએ
	ત્રીજો "	મેની ૩૦ મીએ
	ચોથો "	આગસ્ટની ૧૦ મીએ
રૂનો (બધા પ્રાંતના)	૧ લો રીપોર્ટ	આગસ્ટની ૧૫ મીએ
	બીજો "	અક્ટોબરની ૧૫ મીએ
	ત્રીજો "	ડીસેમ્બરની ૧૫ મીએ
	ચોથો "	ફેબ્રુઆરીની ૧૫ મીએ (વધારાનો એપ્રિલમાં)

અલસી, સરસા, રાઈ વીંગેરે શીયાળુ પાક

(૫ બાળ, બ ગાળ, બીહાર, ઓરીસા, મદ્રાસ, મધ્યપ્રાંત, આસામ, બીહાર, વીંગેરેનો પાક)	૧ લો. રીપોર્ટ બીજો ,, ત્રીજો ,,	જાનેવારીની ૧ લીએ મર્ચની ૧૫ મીએ જુનની ૧૧ મીએ
--	---------------------------------------	---

તલનો

(બ ગાળ, બીહાર, મદ્રાસ, મુબઈ, બગર, અજમેર, મારવાડ અને ૫ બાળના પાક)	૧ લો. રીપોર્ટ બીજો ,, ત્રીજો ,, ચોથો ,,	સપ્ટેમ્બરની ૧ લીએ અક્ટોબરની ૨૦ મીએ જાનેવારીની ૧૫ મીએ એપ્રિલની ૨૦ મીએ
--	--	---

શીંગદાણા

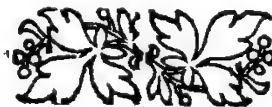
(બરમા, મુબઈ અને મદ્રાસના)	૧ લો. રીપોર્ટ છેલ્લો રીપોર્ટ	અક્ટોબરની ૨૦ મીએ ફેબ્રુઆરીની ૧૫ મીએ
------------------------------	---------------------------------	--

શણનો

(બ ગાળ આસામ બીહાર અને ઓરીસાનો)	૧ લો. રીપોર્ટ બીજો ,,	જુલાઈની ૧૫ મીએ સપ્ટેમ્બરની ૨૧ મીએ
--------------------------------------	--------------------------	--------------------------------------

શેરડીનો

(બ ગાળ, બીહાર, આસામ મદ્રાસ, ૫ બાળ, મુબઈ અને મધ્યપ્રાંતોના મલીને)	૧ લો. રીપોર્ટ બીજો ,, છેલ્લો ,,	આગસ્ટની ૨૦ મીએ અક્ટોબરની ૨૦ મીએ ફેબ્રુઆરીની ૧૬ મીએ
--	---------------------------------------	--

૫૪ ટપાલ સબધી ઉપયોગી હકીકત (Postal Information)

પોસ્ટ (ટપાલ) અને ટેલીગ્રાફ (તાર) થી વેપારને ઘણોજ ફાયદો થયો છે બે પૈસાના પોસ્ટ કાર્ડથી હજારો ગાઉ દૂર પોતાના મનોવિચારો જણાવી શકાય છે, અને બાર આનાના તારથી તુરતજ સમાચાર મેળવી શકાય છે, તેમજ જે કાંઈ માલ જોઈતો હોય તો, તે દેશ ગમે તેટલો દૂર હોય તોપણ ત્યાં નહીં જતા ટપાલ અને તારની સગવડતાથી તુરતમા માલ મગાવી શકાય છે, નાણા મનીઆઈરથી મોકલી કે મગાવી શકાય છે, પાસલો મોકલી માલ ખપાવી શકાય છે, તેમજ પાર્સલોથી માલ મગાવાય છે આથી સદરહુ સાધનો જે વેપારને ઉપયોગી અને લગતા હોવાથી તેની હકીકત આપવી યોગ્ય ધારી છે હાલમા ટપાલના દરો નીચે મુજબ રખાયેલા છે

(ક) હીંદુસ્થાનની અંદરના દર (સીલોન, એડન અને પોર્તુગીઝ કીંગ્ડમ પણ આમ દરો છે)

- ૧ પોસ્ટ કાર્ડ સી ગલનો અરધો આનો
રીપ્લાઇ (ડગલ) નો એક આનો.
- ૨ કવરો અઢી તોલાના વજન સુધી એક આનો તે પછી વધારાના દર અઢી તોલા અથવા તેની અંદરના વજન ઉપર એક આના મુજબ વધારે પરતુ છાપેલુ લખાણ ઉઘાડા પર-ખીડીયામા મોકલાય તો તેના ઉપર અરધી કોમત પડે છે (એટલે એક આનાને બદલે અરધા આનામા જાય છે)
- ૩ બુક્સ, ચોપા દરેક પાચ તોલા અગર તેની અંદરના વજન ઉપર અરધો આનો લેવામા આવે છે નમુનાના પાકીટોનું વજન વધારેમા નાના પાકીટો વધારે ૨૦૦ તોલા સુધીનુજ લેવાય છે
- ૪ (સરકારમાં) આઠ તોલા સુધી પા આનો
રજીસ્ટર થયેલાં આઠથી વધુ તે ૨૦ તોલા સુધી અરધો આનો
વર્તમાન પત્રો તે ઉપરાત દર ૨૦ તોલા ફીઠ , , ,
- ૫ પાર્સલોના દર (૪૪૦ તોલા સુધીના)
દર ૨૦ તોલા સુધી બે આના
૨૦ થી વધારે પણ ૪૦ તોલા સુધી ત્રણ આના
ત્યાર પછી દર ૪૦ તોલા ફીઠ , ,
(પાર્સલને રજીસ્ટર કરાવવાની ફી બે આના વધારે લેવાય છે)

પાર્સલો (૪૪૦ તોલાથી વધુ વજનના) માટેનો દર

(આ પાર્સલો ખાસ રજીસ્ટર કરાવવાજ જોઈએ)

૪૪૦ તોલાથી ૪૮૦ તોલા સુધીના વજનના રૂપીઆ ત્રણ
તે પછી દર ૪૦ તોલાએ (૮૦૦ તોલા સુધીજ લેવાય છે)
ચાર આના વધુ ગણવા

૬ રજીસ્ટર કરામણી—કોઈ પણ પોસ્ટકાર્ડ, કવર, પાકીટ કે નમુનો રજીસ્ટર
કરાવવો હોય તો ઉપરના ટપાલ ચાર્જ ઉપરાત રજીસ્ટર
કરામણીના દર જણસે બે આના વધારે લેવામા આવે છે
અને રજીસ્ટર કયા છતા પહોંચ મ ગાવવી હોય તો અરધા
આનાની ટીકેટ વધુ લગાડવી પડે છે

૭ મનીઆડરના દરો—૧૦ રૂપીઆ સુધી બે આના

૨૫ „ „ ચાર આના

ત્યાર પછી દર ૨૫ (પચીસ) રૂપીઆ ઉપર ચાર આના
ગણવામા આવે છે, પણ પચીસની રકમ પુરી ન થાય તો
દસ રૂપીઆ ઉપર બે આના વધુ લેવામા આવે છે, દાખલા
તરીકે રૂ. ૫૫ ઉપર ગણતા લેખે દર પચીસ ઉપર ચાર
આના લેખે ૫૦ ઉપર આઠ આના અને બાકીના પાંચ ઉપર
બે આના ગણતા દશ આના કુલે આપવા પડે

૨ કોઈપણ મનીઆડર રૂ. છસોથી વધારે રકમનો મોકલી
શકાય નહીં

૩ તાર માર્ફતે મનીઆડરથી નાણા મોકલવા હોય તો
ઉપરના દર ઉપરાત ઓરડીનરી (ઢીલના) તારની ફી બાર
આના અને એક્સપ્રેસ (તાકીદના) તારની ફી દોઢ રૂપીઆ
લેખે વધારે લેવાય છે.

૮ વીમાના દરો—(૧) રજીસ્ટર કાગળો, અને વી. પી. રજીસ્ટર કાગળો (૨)
રજીસ્ટર કરેલા પાર્સલો અને વી. પી. રજીસ્ટર કરેલા
પાર્સલો માટે નાની શાખા પોસ્ટઓફીસોમા રૂ. ૬૦૦
સુધીના અને મોટી પોસ્ટ ઓફીસોમા રૂ. ૨૦૦૦ સુધીના
વીમો ઉતરાવી શકાય છે. તે માટેના કમીશનના દરો—

(ટપાલ તથા રજીસ્ટર કરામણી ખરચ જુદો ગણવો)

દર રૂપીઆ એકસો અગર તેથી ઓછી રકમ સુધીની કીમતની જાણ માટે બે આના (વીમો ઉતારાની મોકલવામાં આવેલી કોઈ પણ જાણુમ ગુમ થાય તો ટપાલખાતું તેની નોંધાવેલી કીમત બરી આપે છે)

તા' ક કોઈ પણ પરખીડીઆમાં કે બેગીમાં સરકારી ચલણી નોટ કે સીક્કા અગર રોકડ નાણુ હોય તેને વીમો ઉતારા-વવોજ જોઈએ એમ ઠરાવવામાં આવેલ છે વીમાં વગર કાતો એવું પરખીડીઉ કે બેગી સ્વીકારવામાં આવે નહીં અને બુલધી સ્વીકાર્યા પછો તેવી વસ્તુ જણાય તો ખાસ આજ્ લઈને તે સુપ્રત કરાય છે

૯ વી. પી. (વિદ્યુ વી પી થી ટપાલખાતાએ વેપારી લોકોને ખાસ સગવડ પેચેબલ) જણુસો કરી આપી છે તે એવી રીતે કે ચોક્કસ માલ મગાવનાર, સખધી હકીકત માલ મોકલનાર તરફથી તે માલ મળતાજ તેની જે કીમત અને તેના દરો:—જણુવેલી હોય તે ટપાલ ખાતાને લરી દે, અને ટપાલ

ખાતુ તે નાણુ પેલા માલ મોકલનારને પહોંચાડી આપે છે તે માટે ટપાલ ખાતુ તેના ઉપર લાણુ પડતો ટપાલનો દર ઉપરાત દર ૧૦ રૂપીએ બે આના અને ૧૦ થી ૨૫ સુધીના ચારઆના અને તે પછી મનીઆડર મુજબ હકસાઈ રકમના પ્રમાણમાં લે છે

આ ધોરણે રેલ્વે મારફતે મોકલેલા માલના નાણુ પણ મેળવી શકાય છે તેમાં ચુકિત એવી છે કે રેલ્વેની રસીદ મે કલનારે પોતાના નામથીજ કરાવવી, પણ તેના પાછળ લેનાર ધણીનું નામ ઠામ લખી, મોકલનારે પોતાની સહી કરવી અને તે રસીદ વી પી કરવી ટપાલખાતુ તેમાં જણુવેલા નાણુ લેનાર ધણી પાસે વસુલ કરી રસીદ તેને આપથે કે જે રસીદમાં મોકલનારે કરેલા ચેરાના આધારે આવેલા માલ પોતાના સ્વાધીન લઈ શકશે

(વી. પી ની અને મનીઆડરની હકસાઈ એક સરખી છે)

૯ હીંદુસ્થાનની બહારના (અંગ્રેજી શહેનશાહતના સુલકોના) દરો

૧ પોસ્ટ કાર્ડ   સીગલનો ઢોઢ આનો
રીપ્લાઈ (ડબલ)ના ત્રણ આના

૨ કપરો એક ઔસ માટે બે આના
દરેક વધુ ઔસ અગર તેના ભાગ માટે દોઢ આનો
૩ છાપેલા વર્તમાન દો બે ઔસ માટે અરધો આનો
પત્રો, છુકસ અને
ચોપાનીઆં

૪ કાયદાના અને વેપારી દસ ઔસ સુધી ત્રણ આના
દસ્તાવેજો ખાતપત્રો તે ઉપરાંત દર બે ઔસ માટે અરધો આનો વધારે

૫ નમુનાના પાર્કીટો ચાર ઔસ સુધી એક આનો
તે ઉપરાંત દર બે ઔસ માટે અરધો આનો

૬ પાર્સલો પરદેશોમા પાર્સલો મોકલી શકાય છે તેના દરેક ઇંગ્લાંડ
સ્કોટલાંડ, આયર્લેંડ વિગેરે-માટે

૩ રતલ સુધીનો ફીપીઓ ૧।।

૭ " , " ૨।।

૧૧ " " " ૨।।

આ દરેક જીઆલ્ટર રસ્તે થઈને જનાગ પાર્સલો માટે છે
પરંતુ બીજે રસ્તે થઈને જનારા પાર્સલો માટે જુદા દરો છે.

૭ રજીસ્ટર પરદેશો માટે રજીસ્ટર કરાયેલ જણસોની રજીસ્ટર ફી તથા
કરામણી હીલીવરીની પહોચની ફી (દરેકની) ત્રણ આના છે.

૮ પરરાબ્ય (અગ્રેજી મુલકો સિવાયના) માટેના દરો.

પરદેશો માટે મોકલવાના કાગળ, ચોપાનીઆ વિગેરેના દરો ઉપર સુજખજ
છે ફક્ત કાગળો (કવરો) માટેનો દર પ્રથમના દર ઔસ દીઠ બેને બદલે
ત્રણ આના છે બાકીના બધા દરો કલમ ત્રીજા જણાવેલ છે તે સુજખજ છે

૯ હીદી ચલણમાં મનીઆર્ડરો નીચલા દેશો ખાતે મોકલી શકાય
છે બ્રિટીશ ઇસ્ટ આફ્રીકા, બ્રિટીશ નોર્થ બોર્નિઓ, સીકોન, ફારમોશાના
કેટલાક ભાગ, જર્મન ઇસ્ટ આફ્રીકા, હોગકોગમાની બ્રિટીશ ઓફીસો, કેનીઆ
જેપાન, લેબાઆન, મોરીશસ, સ્ટેટસ સેટલમેન્ટ, બાજીંગર, પોર્તુગીઝ
હીદુસ્થાન, ફરીદકોટ, ગ્વાલીઅર, ઝીદ, નાલા, પત્યાલા અને ચમ્પા
આ સિવાય બ્રિટીશ પોસ્ટલ ઓરડર્સ છ પેન્સથી ૨૧ શીલીંગ સુધીના
ટપાલખાતુ કાઢી શકે છે અને એક દિવસમા એક માણસને ૨૦
પૌંડ કરતા વધારે આપી શકતું નથી

૧૦ ચીને પોસ્ટ કર્યા બદલતું સર્ટીફિકેટ (Certificate of Posting)
પોસ્ટ ઓફીસ તરફથી ટપાલમા જતી જે ચીજ માટે રસીદ આપવામા

આવળી નથી, એવી દરેક ચીજ માટેનું પોસ્ટ કર્ચ બદલવું સરદીફીકેટ મળી શકે છે. એ સરદીફીકેટ પોસ્ટ ઓફીસમાં છાપેલું આવે છે તે ઉપર, અથવા કાગળના કકડા ઉપર કે ચોપડીમાં લખી જે ચીજ પોસ્ટ કરવાની હોય તેની સાથે પોસ્ટ ઓફીસમાં રજુ કરવું જે ચીજ માટે સરદીફીકેટ જોઈતું હોય તે ઉપરના ચરનામાંની બચત નફા તેમાં લખવી જોઈએ અને જેટલી ચીજ બદલ સરદીફીકેટ જોઈતું હોય તે ચીજની સંખ્યા શબ્દોમાં લખવી અને તેના ઉપર નીચે મુજબ ટીકેટ ચોસકરી

અ સાધારણ અથવા વેલ્યુ પેમેન્ટ રજીસ્ટર નહીં કરાવેલી જગી અને વેલ્યુ પેમેન્ટ રજીસ્ટર નહીં કરાવેલા બુક પેકેટ માટે એમાંની કોઈપણ બાતની દરેક છ અથવા તેથી ઓછી ચીજને માટે પા આનો.

જ રજીસ્ટર ન કરાવેલા કાગળ, પેપર, પેકેટ, પેકેટ, રજીસ્ટર નુમ્બર, અને નમુનાના પેકેટ એમાંની કોઈપણ બાતની દરેક ત્રણ અથવા તેથી ઓછી ચીજને માટે પા આનો આ પ્રમાણે બેગી પોસ્ટ કર્યાનું સરદીફીકેટ અગર કાગળ પોસ્ટ કર્યાનું સરદીફીકેટ એ પ્રમાણે જે જોઈતું હોય તે મુજબ લખીને પોસ્ટ ઓફીસમાં રજુ કરવાથી પોસ્ટ ઓફીસ ટીકેટ રદ કરી સરદીફીકેટ ઉપર છાપ મારી જે થઈએ રજુ કર્યું હોય તેને પાછું આપે છે.

ચ ટપાલ ઓફીસમાં ટીકેટો, પરબીડીઆં અને રેપરો, નીચલા ભાવે વેચાય છે—

ટીકેટો—પા આનો, અરધો આનો, એક આનો, દોઢ આનો, બે આના, અડી આના, ત્રણ આના, ચાર આના, છ આના, આઠ આના, બાર આના, અને એક રૂપીઆ, બે, ત્રણ, ચાર, પાંચ, દસ, પંદર અને પચીસ રૂપીઆની છુટા ટીકેટો એ ભાવે વેચાય છે.

રજીસ્ટર ટીકેટવાળાં અડીઆનાની ટીકેટવાળા નાના પરબીડીઆ દીઠ ત્રણ આના નાના પરબીડીઆ— દર ૧૬ ના પાકીટ દીઠ ત્રણ રૂપીઆ
 ,, ,, ટીકેટવાળાં મોટા પરબીડીઆ દીઠ સાડાત્રણ આના
 ,, ,, ,, દર ૮ના પાકીટ દીઠ પોણાબે રૂપીઆ

અર્ધા આનાની છ થી એછી સંખ્યા માટે દર રેપરો દીઠ સાત માર્ક ટીકેટવાળાં રેપરો. છ રેપરો દર પેકેટ દીઠ સાડાત્રણ આના

એક આનાની છ થી ઓછી સખ્યા માટે દર રેપર દીઠ એકબાનો એકપાઈ
ટીકેટવાળા રેપરે છ રેપરના દર પેકેટ દીઠ છઆના છપાઈ

તા ૧ લી અક્ટોબરથી ૬ મહિના સુધી હીંદ-બરમા અને ઈંગ્લાડ વચ્ચે
'રેલ્વે લેટર ટેલીગ્રામ સર્વીસ' (Daily Letter Telegram Service)
એટલે તાર મારફતે રેલ્વેના કાગળો મોકલવાની શરૂઆત કરવામા આવી છે

આ તારના સંદેશો સાદી ભાષામા લેવામા આવે છે. અને ઓરડીનરી
તારના સંદેશોના દર કરતા ફક્ત $\frac{૧}{૨}$ (પા ભાગના) દરે સ્વીકારવામા આવે છે.
દરેક સંદેશમા ઓછામા ઓછા ૨૦ શબ્દો હોવા જોઈએ. સાધારણ રીતે આ
સંદેશો ૪૮ કલાક પછી પુગાડવામા આવશે આ સંદેશો "ડીફર્ડ ફોરેન
ટેલીગ્રામ" માટેના પીળા ફાર્મો ઉપર લખવા જોઈએ શીરનામા પહેલા
D L T (ડેલી લેટર ટેલીગ્રામ) લખવા જોઈએ, જે એક શબ્દની ગણતરીમા
ગણાશે

પહેલા ૨૦ અથવા તેથી ઓછા શબ્દો માટે રૂ. ૬-૪-૦ લેવામા આવશે
અને ત્યાર પછીના પાંચ શબ્દના ચાર ૦-૪-૦ આના લેવામા આવશે.

૫૫—તાર સખધી હકીકત (Telegraphic Information)

બધા તારો "સ્ટાન્ડર્ડ" વખત મુજબ લેવામા આવે છે સ્ટાન્ડર્ડ વખત
મુજબ હીંદમા ગ્રીનીચના વખત કરતા સાડાપાંચ કલાક આગળ અને હાલના
મદ્રાસ વખત કરતા નવ મીનીટ આગળ છે, તથા બરમામા ગ્રીનીચ વખત કરતા
સાડાછ કલાક આગળ એને હીંદના સ્ટાન્ડર્ડ વખત કરતા એક કલાક આગળ છે.

જુદા જુદા પ્રકારના તાર મોકલવાના ભાવ હીંદમા નીચે મુજબ છે —

કલાસ	શબ્દો	ભાવ	વધારાના દર	શબ્દ દીઠ
		રૂ. આ.	રૂ. આ.	} શીરનામાના શબ્દો- નો ચાર્જ જુદો લેવામા આવે છે
એક્ષપ્રેસ (તાકીદનો)	૧૨	૧-૮	૦-૨	
ઓરડીનરી (સાધારણ)	૧૨	૦-૧૨	૦-૧	
સીલોન માટે તારના દર				
એક્ષપ્રેસ	૧૨	૨-૦	૦-૩	}
ઓરડીનરી	૧૨	૧-૦	૦-૨	

એકજ ભતના તારની નકલ તે ગામમા જુદે જુદે સ્થળોએ મોકલવી હોય તો દરેક સો શબ્દે અગર ઓછાના ચાર આના કોપી દીઠ ચાર્જ કરવામા આવે છે

રીપ્લાઈ તાર પણ મોકલો શકાય છે, જેના પૈસા મોકલનાર આશામી અગાઉથી ભરી શકે છે તેમજ ફરના તાર પહોચાડવા માટેના ખેપીઆના પૈસા પણ ભરી શકે છે

વર્તમાનપત્રો માટેના ખાસ દર.

એક્ષપ્રેસ (તાકીદના) તારના ૪૮ શબ્દો માટે એક રૂપીઓ અને તે ઉપરાતના દર છ શબ્દો દીઠ બે આના વધારે અને શીરનામાના શબ્દો મુક્ત આપવામા આવે છે

ઓરડીનરી તારના ૪૮ શબ્દો માટે આઠ આના અને તે ઉપરાતના દર છ શબ્દો દીઠ એક આનો વધારે અને શીરનામુ મુક્ત લેવામા આવે છે.

તા ક —વર્તમાન પત્રો માટેનો એક સંદેશો એક ગામના જુદા જુદા મથકના ગમે તેટલા વર્તમાન પત્રોને પહોચાડવામા આવે તોપણ તે ઉપર એકજ વખતનો દર અને નકલ કરવાના સો શબ્દ દીઠ ચાર આના લેખે લવાજમ પડે છે.

હુનીઆના ગમે તે ભાગમા તાર કરવાના દરેક દેશ માટેના દરો જુદા જુદા છે. તેમજ એકજ ઠેકાણાના દર જુદે જુદે રસ્તે મોકલવા માટે પણ ઓછા વધુ રહે છે જેમકે—

વાયા તુર્કી થઈને યુરોપના દેશોમા તાર મોકલવો હોય તો દર શબ્દ દીઠ	
	રૂ. ૧-૧-૦
„ તહેરાન „ „ „ „ „	૧-૦-૦
„ સુવેજ „ „ „ „ „	૧-૪-૦

આ પ્રમાણે શબ્દ દીઠ જુદા જુદા રસ્તે મોકલવાના ભાવ જુદા જુદા રાખેલા છે.

વળી વાયરલેસ અને રેડીઓના તાર (એટલે વગરદોરડાના તાર) જે બહાર ઉપરથી ભરદરીએ ચાલતી રીમરો ઉપર અગર સ્ટીમરમાથી કોઈ પણ બહાર ઉપર મોકલવામા આવે તેના દરમા હાલમા શબ્દ દીઠ બે આનાનો ઘટાડો શખવામા આવેલ છે. તે તાર કરવાના હીદમા બહારો મુંબઈ, કલકત્તા, કરાચી, મદ્રાસ, રંગુન, પોર્ટબ્લેર અને વીક્ટોરીઆ પોર્ટ છે.

મદ દુનિયામાં રહેતો એક વખતનો કાઇમ (The Time throughout the World)

જ્યારે ત્રીનીચમા (ઇંગ્લડમા) બપોરના બાર વાગ્યા હોય ત્યારે દુનીયાના નીચેના સ્થળોના ઘડીઆલોમાં ત્યાંનો કાઇમ જણાવેલ સુજબ હોઇ શકે

તા. ૬ જ્યાં A M લખ્યું છે ત્યાં રાતના બાર વાગ્યાથી બપોરના બાર વાગ્યા સુધીનો વખત સમજવો અને P M લખ્યું છે ત્યાં બપોરના બાર વાગ્યા પછીથી રાતના બાર વાગ્યા સુધી સમજવા

		૬ મી.	
આફ્રેલીઆ	આઉલેઇડ	૯-૧૪ (P M)	રાતના
	એલ્મોર્ન	૯-૪૦	" "
	સીડની	૧૦-૫	" "
	ટેપટાઇન	૧-૧૪	" બપોરના
આફ્રીકા	જમ્બાઝ	૧-૩૭	" "
	મોરીશસ	૩-૫૦	" "
	કેરો	૨-૫	" "
	યુરોપ	૧૨-૧૦	" "
યુરોપ	પારીસ-ક્રાંસ	૧૧-૪૫ A. M	સવારના
	ભાદ્રીક-સ્પેન	૧૧-૨૩	" "
	લોરબન-પોરતુગલ	૧૨-૫૪ P. M.	બપોરના
	બર્લીન-જર્મની	૨-૩૦	" "
	મોસ્કો-રુશીઆ	૨-૧	" "
	પીટ્રોગ્રાડ	૧૨-૫૦	" "
	રોમ-ઇટલી	૧-૫	" "
	વીએના-આસ્ટ્રીઆ	૧૧-૩૫ P. M.	સવારના
	હબ્સબર્ગ-આયલોંડ	૧૧-૪૭	" "
	એડીનબરો-સ્કોટલેન્ડ	૧૧-૩૯	" "
	આમ્સ્ટર્ડામ-બ્રાસ	૧-૩૫ P M.	બપોરના
	કોન્સ્ટાંટીનોપલ-તુર્કી	૧-૫૬	" "
	ચીન	૭-૪૬	" રાતના
	જાપાન	૯-૧૮	" "
હી હિંદીઆ	મુંબઈ	૪-૫૧	" રાતના
	કલકત્તા	૫-૫૭	" "
	મદ્રાસ	૫-૨૧	" "

સુઓઝ		૨ ૧૦ P M	બપોરના
ઓડન		૨-૦	" "
અમેરીકા	ચીકાગો	૬-૧૦ A M	(સવારના)
	કીબેક	૭-૧૫	" "
	ન્યુયોર્ક-મોન્ટ્રીઅલ	૭-૪	" "
	પાનામા	૬-૪૨	" "
	સાન ફ્રાન્સિસ્કો	૩-૫૦ A M.	(સવારના)
	વાકુવર	૩-૩૮	" "
	વેશ્લીન્ટન	૬-૫૨	" "
બ્રાઝીલ	રીઓડેજાનેર	૬-૭ A. M	(સવારના)

આમા ધ્યાનમાં રાખવા માટે સુચના કરવાની કે જે ટાઈમ બતાવ્યો છે તે ટાઈમ તે સ્થળોને લગતો (સુરજને લગતો) છે પણ સ્ટાડર્ડ ટાઈમ નથી ઉપરના દરેક ટાઈમમાં સ્ટાડર્ડ સુજબ અમુક અમુક મીનીટનો ફેર રહેજ જેમકે સુબઈમાં ૪-૫૧ લખ્યા છે તે લોકલ ટાઈમ છે પરંતુ સ્ટાડર્ડ ૫-૩૦ ગણાય. કલકત્તાનો ૫-૫૩ છે તે સ્ટાડર્ડ સુજબ ૫-૩૦ ગણાય અને મદ્રાસ ૫-૨૧ છે તે સ્થાનિક ટાઈમ છે પણ સ્ટાડર્ડ (જેને National ટાઈમ કહે છે તે) ૫-૩૦ ગણાય ચોકોહામાનો ટાઈમ ૬-૧૮ P M છે તે સ્ટાડર્ડ સુજબ ૬-૦ P. M. ગણાય આ બધામાં અમુક ફેર રહી શકે. પરંતુ સ્થાનિક ટાઈમ ઉપ-યોગી હોવાથી તે આપેલ છે સ્ટાડર્ડ તરીકે સુબઈ કલકત્તા અને મદ્રાસના એકજ ટાઈમમાં ગણતરી થાય છે તે ભુલ્લી જવાનું નથી.

સુબઈમાં બપોરના બાર વાગ્યા હોય ત્યારે (એટલે સ્ટાં. ટા. ૧૨-૩૬ થયા હોય ત્યારે) બુદા બુદા દેશોમાં નીચે સુજબ ટાઈમ હોય છે.

ક. મી

હિંદુસ્થાન તથા એશીઆ કલકત્તા	૧-૦ P M.	બપોરના
હરદ્વાર	૧૨-૪૧	" "
થુમ્બા	૧૨-૩૬	" "
જમનાથપુરી	૧૨-૫૨	" "
મદ્રાસ	૧૨-૩૦	" "
કોલ્કો	"	" "
લાહોર	૧૨-૦	" "
રથુન	૧-૩૦	" "
સીઆપુર	૨-૦	" "

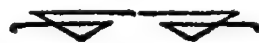
	ભુજ	૧૧-૪૯	A M	સવારના
	અમદાવાદ	૧૧-૫૬	" "	
	રાજકોટ	૧૧-૫૨	" "	
	કરાચી	૧૧-૩૭	" "	
	સીઆમ	૩-૨૦	P. M	બપોરના
	હોંગકોંગ	૭-૨૦	"	સાંજના
	બેંગા	૪-૧૩	A. M	સવારના
આફ્રિકા	(જોહાન્નિસબર્ગ)	૪-૨૦	P M.	સાંજના
ન્યૂઝીલેન્ડ		૬-૩૦	" "	
અલાસ્કા		૮-૩૦	" "	
આફ્રીકા	ના જીબર	૩-૩૦	P M	સાંજના
	અલેક્ઝાન્ડ્રીઆ	૭-૧૦	" "	
	કેપટાઉન	૧૦-૧૫	A. M	સવારના
યુરોપ	લંડન	૭-૧૦	" "	
	ડબ્લીન	૬-૪૫	" "	
	પારીસ	૭-૨૦	" "	
	સેન્ટપીટર્સબર્ગ	૮-૫૫	" "	
	આમસ્ટર્ડામ	૭-૩૦	" "	
	બર્લીન	૮-૩	" "	
	કોન્સ્ટાન્ટીનોપલ	૮-૪૬	" "	
અમેરીકા	(સાનફ્રાન્સીસકો)	૧૧-૦	P M	રાતના
	ન્યુયોર્ક	૨-૧૫	A M.	સવારના
	સાંચોદેબનેર	૪-૧૬	" "	

૫૭—દુનિયાના મોટા શહેરોમાં વાર્ષિક પડતા વરસાદની સરાસરી
Annual Average of Rainfall (inches) of
great cities of the World

અમદા	(હી દુસ્થાન)	૬૫
કલકત્તા	(")	૭૧
ચેરાપુન્જી	(")	૬૧૦
દિલ્લી	(")	૨૪

એલેકઝાન્ડ્રીઆ	(ધ્રુવ)	૧૦
અલ્બર્સ		૩૨
કેરે	(મીસર)	૧
કેપટાઉન	(આફ્રીકા નાતાલ)	૨૩
જેરુસાલેમ	(તુર્કસ્તાન એશીઆઈ)	૧૬
પોર્ટ સૈયદ	(મીસર)	૨
હોગકોગ	(ચીન)	૧૦૧
પેર્મીંગ	(,)	૨૭
કોન્સ્ટાન્ટીનોપલ	(તુર્કસ્તાન)	૪૧
કોપનહેગન	(સ્વીડન)	૨૨
લુનીત્રા	(સ્વીઝર્લેન્ડ)	૩૩
લુનોઆ	(ધટલી)	૫૦
હાવાના	(ટાપુ છે)	૭૭
માદ્રીડ	(સ્પેન)	૧૨
માદ્રા	(ટાપુ છે)	૨૦
મનીલા	(ટાપુ છે)	૮૭
મીલાન	(ધટલી)	૩૮
નેપલ્સ રોમ	(,)	૩૧
રીઓદે જાનેરા	(બ્રાઝીલ)	૫૩
સાનફ્રાન્સીસ્કો		૧૦૮
વેરાક્રુઝ	(અમેરીકા)	૧૮૩
આબર્ડીન (એડનબરો)	(સ્કોટલેન્ડ)	૩૦
એલ્ફ્રાસ્ટ (ડાલીન)	(આયર્લેન્ડ)	૩૨
બર્લીન	(જર્મની)	૨૪
બર્ન	(સ્વીઝર્લેન્ડ)	૪૬
બર્મિંગહામ	(ઇંગ્લેન્ડ)	૨૪
લડન	(ઇંગ્લેન્ડ)	૫૫
માચેસ્ટર (શીર્લીસ)	"	૩૬
પારીસ-માર્સેઈલ	(ફ્રાન્સ)	૨૩
બોર્ડો	"	૨૬
બ્રસેલ્સ	(બેલ્જીઅમ)	૨૬
સીડની	(આસ્ટ્રેલિયા)	૪૩

૫૮—મુખ્યમાં આવેલી બેંકોના નામ અને ઠેકાણાં:—(પેટા શાખાઓ
જુદી જાણવી) (Bank & their head offices
in Bombay)

નામ	હેડ ઓફીસનું ઠેકાણું
૧ અલ્હાબાદ બેંક	એપોલોચીટ
૨ યુનીયન બેંક ઓફ ઇન્ડિયા	"
૩ મુખ્ય મર્ચન્ટસ બેંક	"
૪ બેંક ઓફ મોરબી (જેનું કામકાજ હાલ બંધ છે)	"
૫ ઇમ્પીરીઅલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (મુખ્યબેંક)	બેંકચીટ સર્કલ
૬ હોંગકોંગ એન્ડ શાંઘાઈ બેંકીંગ કોર્પોરેશન	ચર્ચગેટચીટ
૭ ઇન્ડિઅન બેંક ઓફ વેસ્ટર્ન ઇન્ડિયા	"
૮ ઇન્ટરનેશનલ બેંકીંગ કોર્પોરેશન	"
૯ સુબીટોમો બેંક	"
૧૦ બેંક ઓફ ઠરાચી	મોડાચીટ
૧૧ બેંક નાશીઓનાલ અલ્ત્રામરીનો (પોર્તુગીઝ બેંક)	એસ્પેલેનેડોડ
૧૨ કોમ્પોઝર નાશીઓનાલ ડિસ્કોટે ડ પારીસ (ફ્રેંચ બેંક)	"
૧૩ નેશનલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા	"
૧૪ પી એન્ડ સો બેંકીંગ કોર્પોરેશન	"
૧૫ ઇમ્પીરીઅલ બેંક ઓફ પર્સિયા	"
૧૬ મર્કેન્ટાઇલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા	"
૧૭ તાતા ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ બેંક (સેન્ટ્રલબેંક સાથે જોડાયેલ ગઈ)	"
૧૮ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા	"
૧૯ ચાર્ટર્ડ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા આસ્ટ્રેલિયા એન્ડ ચાર્ટના	"
૨૦ નેધર્લેન્ડ ઇન્ડિયા કમર્શીઅલ બેંક (ડચબેંક)	હોર્નબીરોડ
૨૧ સેન્ટ્રલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા	એસ્પેલેનેડોડ
૨૨ નેશનલ બેંક ઓફ સાઉથ આફ્રીકા	હોર્નબીરોડ
૨૩ ચોકોહામા સ્પીરી બેંક	"
૨૪ ઇસ્ટર્ન બેંક	"
૨૫ બેંક ઓફ બરોડા	"
૨૬ બેંક ઓફ ટાઇવાન	"
૨૭ કીંગડોમ એન્ડ કુ	હોર્નબીરોડ
૨૮ થોમાસ કુક એન્ડ સન્સ (કોકસ કુ સાથે)	"
૨૯ ગ્રાન્ડવે કુ	નીડલસ્ટ્રીટ
૩૦ શીલોન્ગી બેંક	બેલાર્ડ સ્ટ્રેટ
૩૧ એલાયન્સ બેંક ઓફ સીમલા (મધ યહ છે)	"
૩૨ ઇન્ડિઅન એન્ડ એક્સ ચેઇન્જ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા	"

હાલમાં બંધ થઈ છે

ફાઈનલ

૫૯—રેલ્વે સંબંધી સામાન્ય અને ઉપયોગી માહિતી (Useful instructions Relating to Railways)

હીંદુ ક્ષેત્રકલ આશરે પોણા અઢાર લાખ ચોરસ માઈલ છે, તેમા રેલ્વેની ખીલવણી લગભગ ચાલીસ હજાર માઈલની ગણાય છે. હીંદી રેલ્વેના કાયદા મુજબ હીંદની બધી રેલ્વેઓ ઉપર અંગ્રેજ સરકાર પોતાની સત્તા ધરાવે છે અને તેથી તેઓ પાસેથી નાણાની આવક ભવકના આકડા માગે છે, અને નવા વરસના બજેટ વખતે હીંદના સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટની મંજૂરી લઈ કેટલો ફાળો આપવો તે નક્કી કરે છે.

હીંદમા પ્રથમ રેલ્વેનો પાયો સને ૧૮૪૬ મા મુંબઈથી કલ્યાણી સુધીનો ૩૩ માઈલમા નખાયો, અને દેશની અદરના ભાગમા માલ લાવવા લઈ જવાની સગવડ વધે, તથા બદરોના કીનારા સુધી માલ પહોંચાડી શકાય તે મુજબ નફા દેખાયાથી વીલાયતમા સને ૧૮૫૬ મા બાવન લાખ પવન કાઢીને આઠ જખ્ખર લાઈનો જે શરૂઆતમા દર્શાવેલ છે તે કાઢવામા આવી

કાણુ એવી વ્યક્તિ હશે કે જે રેલ્વેનો ઉપયોગ નહીં કરતી હોય ? માટેજ રેલ્વેમા મોકલાતા માલ સંબંધી તેમજ પેસેન્જર સંબંધી દરેક કાયદા કાનુનથી વાકેફ થવુ તે ઉપયોગી છે પરંતુ તે બધી હકીકત અને વિગત એટલી બધી લાખી, ગુચવણીવાળી અને એક બીજી રેલ્વેથી જુદી જુદી તરાહની છે કે તે માટે “રેલ્વેનો ભોખીઓ” એ નામક પુસ્તકમા જોઈ શકાશે જે પુસ્તક તૈયાર થાય છે. અહીં તો, એટલા માટે, દીફરન્સ રૂપે ઘણીજ ઉપયોગી અને સામાન્ય હકીકત જણાવીએ છીએ

હીંદમા રેલ્વેઓ જેમ ઘણી, તેમ તેના માલેકો અને ધણી પણ ધણા હોવાથી તે દરેકના ધારાધોરણ જુદા, રીત રીવાજ અને દરોમા તફાવત, દાખલા તરીકે બધાના કલાસ રેટ (દર) જુદા, શીડયુલ રેટ જુદા, અને એક સ્ટેશનથી બીજા સ્ટેશન સુધીના રેઈટસ પણ જુદા, વળી ઓડગેજ ઉપરની રેલ્વેના દર જુદા, અને મીટર ગેજ ઉપરની રેલ્વેના દર જુદા, ઐ બુકીંગ અને ટ્રાન્સફર બુકીંગના ભાવોમા તફાવત, અને વળી દરેક જાતના માલની જાત મુજબ વર્ગો-કલાસ-જુદા જેથી તેના ભાવો પણ ચડ ઉતરના જુ. જુદા માલની જાતવાર કલામ એટલે રેલ્વે બર સામાનના દર જુદા, મોટરગાડી, શીગરામના દર જુદા કેલસા, ઈમારતી લાકડુ, બળતણના લાકડા, ખનીજ ધાતુ, અનાજ ગુણી, કાપુસ, કપાશીઆ અને બીઆ છુટા જે વેગનમા ભરાય તે, ઘસ, નળીઆ, વાસ, હાડકા, પથ્થર, રેતી, ઘોડા, હાથી વીગેરે પશુઓ એમ દરેક ચીજોના કલાસ-વર્ગ-જુદા તેમ તેના ભાવો પણ જુ. જુદા રાખવામા આવેલા છે

આ બધાના જનરલ કલાસીફીકેશન મુજબ ભાવો બગાળી મજૂ ફીફ

પા પાઈથી કરાને પોણા બે પાઈ સુધી માઈલ દીઠ લેવાય છે આવા અનેક તરેહના ધારા ધોરણ હોવાથી એક અલ્પાયદ્ધ અને સર્વસામાન્ય પુસ્તક ઘણું ઉપયોગી થઈ પડશે તેથી “રેલ્વેના ભોમોઓ” જે અમારા તરફથી તૈયાર થાય છે તે વાચવાની માલુમ પડશે અને વાકેફ થવાશે, પરંતુ અહીં તો ટુકડા નીચે મુજબ ઉપયોગી હકીકત આપી છે

૧. હીદમા રેલ્વે ઉપર જે માલ તોલાય છે તેનું વજન નીચે મુજબ ગણાય છે રેલ્વેના મણુ શેર બંગાળીજ સમજવા

૧ મણુના ૪૦ શેર (બંગાળી) અથવા ૮૨૧ રતલ

૧૦ શેરના ૨૦૧૧ રતલ

૧ ટનના ૨૭૧૧ બંગાળી મણુ (લગભગ)

૨. ગુડસ ટ્રેન મારફતે મોકલતા સામાનમા ૧૪ શેરથી એમણા વજનનું રેલ્વે પાર્સલ થતું નથી, વળી રેલ્વે આજ કમતીમા કમતી ૧૦ માઈલ સુધીનોજ લેવાય છે

૧૪થી ૨૦ શેર સુધીના વજન ઉપર ૦૧ મણુના પૈસા લેવાય છે.

૨૧થી ૩૦   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”

૩૧થી ૪૦   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”

૪૧થી ૫૦   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”   ”

૩ માલ જેવોકે સોના ચાદી, જરીકામ, મોતીહીરા, રૂપીઆ અને ગ્રેમીસરી-નોન, હાઈદાત, ઘડીઆલો, અફીણ અબનુમ, અબર અને કસ્તુરી વિગેરે વિગેરે ચીજોનો માલ જે એક સો રૂપીઆ કરતા વધારે કીમતનો હોય, અને વીમો ન ઉતરાવ્યો હોય તો રેલ્વેવાળા જોખમદાર રહેતા નથી વીમા માટે કન્સાઈનમેન્ટ નોટમા જણાવવું જોઈએ, અગર રીસ્ક નોટ લેવી જોઈએ વીમો ઉતરાવેલો માલ ગુમ થાય, બગડે તો તે માટે માલની કીમત આકીને તે મુજબ નાણા રેલ્વે ભરી આપે છે, વીમાનો દર ૧૦૦ માઈલ દીઠ સેકડે ચાર આના અને બે આના માલની જાત મુજબ છે

૪ રેલ્વેની રસીદ ટપાલ મારફતે મોકલતા જોવાઈ જાય, અબર લગેજ ટિકેટ ગુમ થાય તો માલ મેળવતી વખતે રૂા ૧-૦-૦ ના સ્ટાપ ઉપર “ઈન્ડેમ્નીટી બોન્ડ” લખી આપ્યા બાદ માલ મળી શકે છે

૫ બધી રેલ્વેઓના દરોમા ફેરફાર રહેલા છે. પણ મોટે ભાગે પાર્સલો, લગેજ, કુતરા વિગેરે માટે એક જાતના બાધેલા દરો તેના છેટાના પ્રમાણમા રાખેલા છે

અ પાર્સલોનો ચાર્જ વજન ઉપર અગર મેજરમેટ (ભરતરી) ઉપર કરાય છે ભરતરીમા એક ઘનકુટનો જે ચાર્જ બેસે તેટલોજ ચાર્જ ૫ શેર વજનનો બેસે. પાર્સલોના પૈસા તેની બાત મુજબ કુલપાર્સલ રેટ, (આખા), હાફપાર્સલ રેટ, કે ક્વાર્ટર પાર્સલ રેઈટ મુજબ લેવાય છે એટલે પાર્સલોનો ઓછામા ઓછો ચાર્જ પુલ (Full=આખો) પાર્સલરેઈટના છ આના હોય તો હાફના ત્રણ આના થાય છે અર્થાત્ પાચ શેર વજનના પાર્સલ ઉપર ફર ૨૫૦ માઈલના છેટા મુજબ ઉપર પ્રમાણે છ આના અને ત્રણ આના લેવાય છે પરંતુ ૧ ઘનકુટ કરતા વધુ અથવા ૫ શેર કરતા મોટા પાર્સલો માટે ફરો નીચે મુજબ છે, જે ઉપયોગી હોવાથી આપ્યા છે. (માખણ, મલાઈ, દુધ, ફળફળાદિ, ન્યુસપેપર, બરફ વિગેરેના ફરો હાફરેટ લેખે એટલે જણાવ્યા કરતા અરધા લેવાય છે

માઈલ	૧૦ શેર સુધી	૨૦ શેર સુધી	૩૦ શેર સુધી	૪૦ શેર સુધી
	રૂ. આ	રૂ. આ	રૂ. આ	રૂ. આ
૨૫ સુધી	૦—૬	૦—૬	૦—૬	૦—૬
૫૦ „	૦—૬	૦—૬	૦—૧૨	૦—૧૨
૭૫ „	૦—૬	૦—૧૨	૧—૧	૧—૧
૧૦૦ „	૦—૬	૦—૧૨	૧—૧	૧—૭
૧૫૦ „	૦—૧૨	૧—૧	૧—૭	૨—૨
૩૦૦ „	૦—૧૨	૧—૭	૨—૨	૨—૧૩
૩૫૦ „	૧—૧	૧—૧૩	૨—૧૩	૩—૬
૪૫૦ „	૧—૧	૨—૨	૩—૩	૪—૪
૫૦૦ „	૧—૭	૨—૮	૩—૧૪	૪—૧૫
૬૦૦ „	૧—૭	૨—૧૩	૪—૪	૫—૧૦

આ મુજબ ગણતરી મુજબ લાવો લેવાય છે

૬ પાર્સલો વી. પી. થી કેવી રીતે મોકલી શકાય ? પાર્સલો રેલ્વે માર્કેતે રવાના કરી તે બદલાઈ ન જાય એટલા માટે તેના ઉપર સ્ટાંપવાળા સીલનો સીલો કરવો, તે પાર્સલની જે રસીદ આવે તે ટપાલ માર્કેતે વી. પી. કરવી, જેના નાણા માલ લેનાર આપી રસીદ મેળવે કે જે રસીદથી પાર્સલ મલી શકે અત્રે ખાસ ધ્યાન એટલું જરૂરનું છે કે લેનાર અને મોકલનાર તરીકે એકજ ઘણીનું નામ રસીદમા લખાવાય અને તે ઘણી પોતાની સહી પાછળ કરીને જેને મોકલવી ઘટે તેને મોકલે

૭ ઉતાડ્યોને મફત સામાન અગર લગેજ જૂદી જૂદી રેલ્વેઓના રીવાજ મુજબ જુદા જુદા છે (હાખલા તરીકે નીલગીરી રેલ્વે ૧લા ક્લાસને ૧૫ શેર નીચલાને

૭૥ શેર મુજબ, માથેરાન રેલ્વે ૧ લા વર્ગને ૧૨૥ શેર ખીજાને ૬, અને ત્રીજાને ૫ શેર લઈ જવા આવે છે) પરંતુ હીંદની મોટી અને ઘણી રેલ્વેઓમા સામાન્ય રીવાજ —

૧ લા વર્ગનાને ૬૦ શેર

૨ જા „ ૩૦ „

ઈન્ટર „ ૨૦ „

ત્રીજા „ ૧૫ „

સામાન મફત લઈ જવા દેવામા આવે છે પરંતુ ખી ખી એન્ડ સી આઈ. મા ઈન્ટરમા ૨૫ અને ત્રીજા વર્ગમા ૨૦ શેર લઈ જવા દેવામા આવે છે (૮૬ મી કલમ)

૮ રેલ્વે મુસાફરને લાભે જવાની ટિકિટ હોય તો ૬૦ ૧૦૦ માઈલથી વધારે દૂર આવ્યા બાદ એક દિવસ ખોટીપો કગી શકાય છે એટલે દર એકસો માઈલે વચગાળેના સ્ટેશને ઉતરી જઈ તેજ ટિકિટથી પોતાની મુસાફરી આગળ કરી શકાય છે

૯ છોકરાં ત્રણ વરસની અદરનાની ટિકિટ લેવામા આવતી નથી, ૩ થી ૧૨ વરસની અદરના છોકરાની અરધી ટિકિટ લેવાય છે

૧૦ રહી ગયેલો ઉતાડ—ટિકિટ લીધા પછી જો કોઈ ઉતાડ રહી જાય તો ત્રણ કલાકની અદર સ્ટેશન માસ્તરને કહેવાથી તે ટિકિટ ખીજા ટ્રેનમા ચાલે તેવો શેરે મારી આપશે અગર પૈસા પાછા માગવાથી મળી શકશે તેમજ ગાડીમા બીડ હોવાને લીધે ઉપલા કલાસની ટિકિટ લીધી હોય છતા નીચલા કલાસમા મુસાફરી કરે, અને તે માટે ગાર્ડને તુરત જણાવવામા આવે અગર તેનું સરટીફિકેટ રજુ કરે તો રીફંડ પાછું મળે છે તેમજ વધારેનો ચાજ ભરીને ઉપલા કલાસની ટિકિટ વચગાળેના સ્ટેશને લઈ શકાય છે

૧૧ રેલ્વે સબધી પત્ર વ્યવહાર કરતી વખતે કોઈ એક્સિસરના નામથી અગત પત્ર વ્યવહાર કરાતો નથી, નહીંતર જવાબ મલવામા ઢીલ થાય છે, પણ હોદ્દા તરીકે એટલે “ડિસ્ટ્રીક્ટ ટ્રાફિક સુપરીન્ટેન્ડન્ટ” કે “જનરલ ટ્રાફિક મેનેજર” એવા શીરનામે પત્ર વ્યવહાર કરાય છે

૧૨ ગાડીમા દીવા, બત્તી, પાણી કે એવી ખીજા જે અગવડ હોય તેની ફરીઆદ જૂદી જૂદી હદ મુજબ ત્યા ત્યાના ટ્રાફિક મેનેજર કે સુપરીન્ટેન્ડન્ટને કરાય છે. હાલ તો આટલેથીજ બંધ કરીએ છીએ.

મુખ્યમા “ધી પેસેન્જર્સ” એન્ડ ટ્રાફિક રીલીફ એસોશીએશન” નામનું મંડળ છે તેનું ઠેકાણું ઉર, એપોલો બ્રીટ કેન્ટમા છે તેના મંત્રી રા જીવરાજ ગોપળદાસ નેણશી છે. તેના સભાસદ થવાથી તથા રેલ્વેના કાયદાના પુસ્તકો વાંચવાથી પણ માહિતી મળી શકશે.

ખાસ પ્રેક્ષક આપવા લાયક એકે અવાજે વખણાયેલું

રીંગોડ પેરીસનું પરફ્યુમ

ગારડન બ્યુટી

૨૭૨૬૬

જેનું ફક્ત પ્રેક્ષક ટીપુ રૂમાવ ઉપર નાખવાથી કુઝોના
બગીચાની માફક બેહક બેહક થઈ રહે છે અને જેની
સુગંધ આઠ દિવસ સુધી ટકી રહે છે

ખાટલીની કીંમત રૂ. ૪-૮-૦

(મલવાનું ઠેગણું)

સોન એજન્ટસ-

અમુલખ વીરચંદની કું.

પરફ્યુમરી, ગ્રોવીઝન, તથા પેટર પ્રેડાસીનના વેપારી
લાલપાલા લેન, ખવાસી ચકલા પાસે મુબમ્બ નં ૩

તમારા મકાનો લાદીઓથી રાણગારો

લાલ, પીળા, કાળા, છહાંસ તથા ચોરસા લાલ

દબાદગીનો ગાલીચો

સફેદ મારબલની લાદીઓ, કાળી, આસમાની લાદીઓ અને સફેદ
ચળકતી લાદીઓ, વિગેરે કીફાયત ભાવે મળશે

સી. ભોગીલાલની કું.

મારબલ અને ટાઈલ્સ મરચન્ટ્સ.

તાગુ સરનામું — "FASHION" એલફીનસ્ટન સરકલ કોટ મુબમ્બ

ટેલીફોન નં ૨૪૮૫૨

સોના, ચાદી તથા ઝવેરાતના દાગીનાઓ ખરીદવાનું
ભરોસાપાત્ર મથક.

જગમોહનદાસ રૂગનાથદાસની કું.

ઝવેરીઓ

૪૯-૧૩ શેડ મેમન સ્ટ્રીટ—મુંબઈ

ટેલીફોન ૨૦૯૪૯

તારતુ શીરનામું—‘સોના ચાદી’ મુંબઈ

અમારે ત્યાં દરેક કોમરે બગના ખરીદી પાલીસ તરફતાર ડોઝાઇનના અને છેલ્લામાં
છેદની ફેશન મુજબના સોનાના દાગીનાઓ તથા ભેટ આપવા લાયક ચાદીની દરેક જથ્થોસો,
તથા ચાદીના વામણો તૈયાર મલશે

અમારે ત્યાંથી ખરીદેલા દાગીનાઓ પાછા લાવતા માત્ર મળુરી કાંપી મળર ભાવથી
પુરેપુરું નાણા કોષપત્ર વખતે પાછા આપવામાં આવે છે

બહારગામના ઓડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન અપાય છે

વીમાના વેપારમાં

જાણીતી અને માનોવી,

હીંદુસ્થાનમાં સ્થપાયેલી

ધી યુનીવર્સલ ફાયર એન્ડ જનરલ

ઇન્સ્યુરન્સ કું લીમિટેડ.

જેમાં

આગ, દરીઆઈ, તથા મોટરના વીમાનું કામકાજ કરવામાં આવે છે.

વિગત માટે લખો —

હેડ ઓફીસ — યુનીવર્સલ બીલ્ડીંગ, કાવસજી પટેલ સ્ટ્રીટ, કોટ—મુંબઈ.

મેનેજીંગ એજન્ટસ — એમ. કાનજીની કું

ટેલીફોન નં ૨૬૬૩૦

લાન્ગુ શીરનામુ (LIVIGO) મુખર્ધ

કરાચી

એલ વી. ગોવીંદજીની કું.

વીમાના એજન્ટો.

ચીફ એજન્ટસ—ધી જાવા સી એન્ડ કાયર ઇન્સ્યુરન્સ કું લી૦
(સ્થપાઈ સને ૧૮૯૧)

એજન્ટસ—ધી બ્રીટીશ ઇન્ડિયન ઇન્સ્યુરન્સ કું લી૦
(સ્થપાઈ સને ૧૮૫૪)

નીચે મુજબના વીમા ઓછામાં ઓછા દરે ઉતારવામાં આવે છે—આગ, દરીઆઈ, મોટરકાર, ચોરી, લુટ, જી દગી, એક્સીડન્ટ, નોકર ચુભારતાઓ, મેતાઓ, ખીલ કચેકટરો વિગેરે ઉચાપત કરે, તેની જોખમદારીના તથા કારખાનામાં કામ કરતા મજૂરોની જોખમદારીના વીમાઓ વિગેરે

હૅડ ઓફીસ—“રેડીમની મેન્શન,” ચર્ચગેટ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુખર્ધ

બ્રાંચ ઓફીસ—કમ્પ્લેટ સ્ટ્રીટ—કરાચી. ટેલીફોન નં ૬૫૬

કેશર

કેશર

કારીનાથ અને જયવંત નારાયણ

(સ્થાપના સને ૧૮૮૬)

શીરનામુ :—નં ૯, બેક્સ્ટ્રીટ, ફોર્ટ મુખર્ધ

સૌથી જુના અને મોટા, કેશરના વેપારી, તથા પરદેશથી માલ મંગાવી આપનાર

અમારે ત્યાં ઉપર મુજબના હુત છાપતું સૌથી ચઢાઆતું, ચોખ્ખું, અને પવિત્ર કેશર, જથ્થામય તથા છુટક મળશે, તેમજ બધી જાતનું હલકું અને જતાનટી કેશર પણ છુટક તથા જથ્થામયી મલી શકશે માર વી. પી થી બહારગામ મોકલવા આપવામાં આવે છે વધારે ખુલાસા માટે ઉપરના શીરનામે જરૂર લખો

અમુલ્ય સલાહ

ખરીદવા પહેલાં ધ્યાન આપો

નીચેની ડાઘપણ ચીજોનો ઓરડર આપતા પહેલાં નીચેના શીરનામે જરૂર ભાવ મગાવવા ભુલતા નહીં કેમકે તે તમારા લાભનીજ સલાહ છે

અમો વીલોયતી દવા જેવો કે ડૂગ્સ, પેટન્ટ મેડીસીન, સોપ્સ (દરેક જાતના સાબુ મો.) પરફ્યુમરો, પ્રોવીઝન (ખાદ્યા ખોરાકી), સજીકલ ગુડ્સ (દાકતરી સામાન) સોડા વાટરના કારખાનાને લગતો માલ મોટા જથ્થામાં સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ; તેમજ બહારગામના મોટા ઓરડરો કીફાયત ભાવે મોકલવામાં આવે છે

બહારગામના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે, તેમજ બહારગામના દરેક ઓરડરો વી. પી. થી અથવા બેક મારફતે મોકલવામાં આવે છે

એક વખત ઓરડર આપનાથી ખાત્રી થશે.

ભાવનું લોસ્ટ મગાવવાથી મુક્ત મોકલવામાં આવે છે

આ નામ તમારી બીઝનેસ ડાયરીમાં હમેશને માટે નોંધી રાખો

હિમતલાલ એન્ડ કું.

**વીલોયતી દવા, પેટન્ટ મેડીસીન, પ્રોવીઝન, સોપ્સ,
પરફ્યુમરી વિગેરેના વેપારી.**

ઠેકાણુ :—પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મંગલદાસ રોડ, વીઠલ સાયના બીલ્ડીંગ, નં. ૧
મુબમ્બઈ નં. ૨.

૬૦—વિષયોની વસ્તુનિર્દેશ વિગતસહ અનુક્રમણિકા (Summary of Contents)

વિષયનો નામ

- ૧ વેપાર અને વેપારીઓ—હોદ્દા કાચુ સોતુ છે હોદ્દાના મુખ્ય પ્રાંતોમાં ઉત્પન્ન થતી પેદાશ અને તેનો વેપાર, ક્ષત્રકમ અને નરતી, દેશની ખીનવણી કેના અને કેટલા રૂપમાં ?
- ૨ રેલ્વેઓ, તેના હેડક્વાર્ટરો—અને કયા કયા મુલકમાં પસાર થાય છે તથા તેના મોટા સ્ટેશનોના નામ.
- ૩ હોદ્દાના મુખ્ય વેપારી બહરો અને શહેરો—અને તેના આયાત નિકાશનો વેપાર. જગત ઉલ્લેખવાના મુખ્ય થાણા કીનારાના બહરો, તથા અંદરના ભાગના મુખ્ય મુખ્ય શહેરોની ઉપજ અને આયાત તથા નીકાશ તેમજ વેપારની ઉપયોગી હકીકત અને સંક્ષેપ વર્ણન
- ૪ કાપુસ-રૂ—રૂની મૂળ ઉત્પત્તિ સારા કાપુસ માટે વધુમાં વધુ કેટલા વરસાદની જરૂર ? અને પ્રાતરવાર પેદાશ મુજમ રૂની જાત અને જાત, ડુલીયુડ, ફાઇન અને સુર ફાઇનનો તફાવત, રૂની આડત—દલાલી, મુઝામી વીગેરેના ધારા ઇસ્ટઇડીયા કોટન એસોશીએશનના પચો, રૂમતુ બધારણુ મારવાડી બજારમાં થતા વાવણાના સોદા તેજ મદીના પતાવટ સબધી દિવસો અને ખીજી હકીકત, ધી કોટનએક્ષમ એસોશીએશન અને તેના ધારાઓ, હેજ કોન્ટ્રાક્ટ રિગેરે વિગેરે
- ૫ સુતર—સુતરની જુદી જુદી નમરવાર જાત, ચીનમર અને બજારમર એટલે શું ? ચીનમરની મુખ્ય મુખ્ય પેટીઓ, ચીનમરનું સુતરમજર હોદ્દામાં કેમ પડીમાંગ્યુ ? સુતરનો ખપ અને પ્રાતરવાર પેદાશના આકડા સુતરના બાવની સરાસરી સુતર મુલ, વોટર, કમલ અને રીંગ સબધી માલિની, કયા કયા રૂમાથી કષ્ટ કષ્ટ જાતનું સુતર નીકળે છે ? સુતરની ગાસડીઓના બાવો, આટી કેરી રાતે નમરવાર નીકળે છે ? તેની ઉપયોગી વિગત કેટલા નમતુ સુતર છે તેના આખા કાઢવાની રાત, કયા કયા નમરનું સુતર હોદ્દાના કયા કયા ભાગમાં ખપે છે ? સુતર મેટીક, વીલાયતી બપાનીસ, મસરાઇઝડ રિગેરેની હકીકત અને તાણી-નાણી તથા નગર વટાવ, સુતરમજર એસોશીએશનના ધારાઓ બજારમાં પગાતા તકેવારો અને મુમર્દના બજારમાં દરેક જાતના સુતર વેચનારા વેપારીઓના નામ—કામ અને મીનોના કમીશન એજન્ટો.
- ૬ કાપડ—કાપડના મુખ્ય બજારો, જુદા જુદા કાપડની જાત અને જાત, ચાલુ મર તરોકે વપરાતો માલ, રટેપ મારવાની રૂદી, કોર, ગામરી, ફેન્સી, રંગીન, ગરમ રિગેરેના વળતર, વટાવ અને શાહી કડમ રિગેરેના ધાગ, કાપડની મીનો સબધી રિપોર્ટ અને હેરાલ
- ૭ રેશમ—રેશમની જાત —કયા તોલથા વેચાય છે ? રેશમની ખપની કયા કયા દેશા વરો ખાતે છે ? કારખાનાઓ કયા કયા છે ? બાવોની આગલી પાણી સરખામણી, વટાવ દલાનીના ધારા, રેશમના મુખ્ય વેપારીઓ, મનાવટી રેશમ.

- ૮ ઊન—ઊનની જાત, પેનાશ અને ચડત, જી નો ઉપયોગ અને તેમાંથી બનતો માલ, અલપાકા ઊન જુદે જુદે રથજો કયા તોલથી વેચાય છે. વળતર, વટાવ, દલાલી અને ખાનદાના વારા ઊનના વેપારીઓ અને જથ્થા, ઊનના કારખાનાઓ તથા છેલ્લા દસ વરસના ચડગતના આકાંડા
- ૯ કુત્તાન અને ખાનદાન—ની ઉત્પત્તિ અને કરખના જાત ઉપયોગ અને પેદાશના પ્રાતઃગર આકાંડા—માં નો ગણતરી, માલનું માપ, વટાવ દલાલીના રીવાજ, સાદજ અને વજન મુજબ ગુણીઓનો જાત, મુતલી તથા હેમ્પની હકીકત
- ૧૦ ચોખા ચોખાના બજારો, ચોખાનો ઉત્પત્તિના મુખ્ય રથજો ચોખાની જાતો અને તેમાંના કેટલાક નામો ચોખા તૈયાર કરતી મીલો હાજર તથા વાયદાના માલની ભરતી અને વટાવ દલાલીના ધારા ધેરજી મુખ્યદિના તેમજ રજીનના વાયદાના વેપારમાં ચાલતા નિયમો હીદના ચોખા કયા કયા દેશખાતે ચડગત થાય છે અને રજીનમાં ચડગત વખતે કયા દેશ માટે કઈ જાતનું માપ વપરાય છે તેની વિગત રજીની ચોખાની મુખ્ય જાતોની નામ પાડવાની હકીકત કયા કયા દેશમાં કયો કયો બર ખપે છે તે અને તેની ભરતીનું પ્રમાણ, ચોખાની એસોશીએશનના ધારા
- ૧૧ અનાજ—દરેક જાતના અનાજના ભરવાના અને તોળવાના રીત રીવાજ, તોલ, ભરતી અને જાતોના નામ અનાજ અને કઠોર વિગેરેની આવક, નકશ અને વપરાશની હકીકત.
- ૧૨ ઘઉં તથા તેલબીઆં—ના જુદા જુદા બજારો મારવાડી બજાર (૫૬ અને અલસીનું ૫ ટીક) ગુજરાતનાં વેપારીઓની મહણી અને ગ્રેન મર્ચન્ટસ એસોશીએશનના ધારા અને ધોગજની રીત-રીવાજની ધારા, બજાર ધરો, ઘટ કાપવાના રીવાજ અને તેના હીસાબ કરવાના રીત અનાજ વિગેરે-વઉ, અલસી, સરસી, એંગડા, શીંગદાણા, તલ, કપાશીઆ અને ખરખસ—ની પેનાશ નીકારા, આવક જાવક તોલ વજન, વલતર વટાવ અને ઘટ વિગેરેનું ખીમ્તુ કેટલુંક ઉપયોગી વર્ણન
- ૧૩ ધો—ની આવક મુજબના યથા કયા દેશવરોથી થાય છે ધોની જાત જાત વટાવ વલતળ બાર જાતનો હકીકત, વીનો ખપ અને ચડગત, ધોમાં થતા ભેજ, જુદા જુદા દેશાવરના ધો અને તેની હકીકત મનાવગી વીના નામ વિગેરે
- ૧૪ તેલ—તેલોની જાત, અને તેના ઉપયોગ—નોલ અને વટાવના ધારા વનસ્પતિના તેલો, ફળમાંથી નીકળતા તેલો, લાદડામાંથી નીકળતા તેલો, અનાજ તેલો,—૫૬ કઈ જાતના તેલો દનીઆના કયા કયા દેશાવરો ખાતે ચાલુ બર છે તેની હકીકત હીદુસ્થાનમાં તેલની મીલો
- ૧૫ ગોળ—જુની જુની મનાવટનો ગોળ કયે કયે રથજો અને છે ગોળ શેમાંથી બને છે ધારાનાં ગે જ, બી માનો ગે જ, તેમજ મનાવટી ગોળ ની હકીકત તથા વલતર વટાવના ધારા
- ૧૬ ખાડ—કઈ કઈ ચીજોમાંથી નીપજે છે ખાડ પકવતા દુનીયાના દેશો, તથા તેનું વર્ણન હીદમા આવેલા ખાડના કારખાનાઓ. હીદમા ખાડની ખીલવણી કરવાનો જરૂર ખાડના

વેસ્ટમાથી જનતા રમ, આદકાવ, ગનીમરાધન વિગેરે પદાર્થો-૧૨દેશો ખાડમા વારાતા મ્હેન્ડ પદાર્થો અને તેનો સામીતો સ્વદેશી ખાડ વાપરવાના કારણે, મજરમા આતી ખાડની જાતો અને તેની હકીકત ખાડનો તોલ આરદાન વટાવ, દનાલી અને ટાકિન ડયુટી વીગેરેનો રીતરીવાજ, હિદમા આવેલા ખાડના કારખાનાની નોડ, ખાડની ખીજ-વણીનો અવકાશ અને શુગર કમીટીનો રીપોર્ટ-૨૨ વગેરે હીદ કેટની ખાડ આપાત કરે છે તે સંબધી ખીજ દેશો માથે સરખામણી સહિત વિવેચન

૧૭ સાકર-સાકરના કાખાના, સાકરની જાત, પતરી, કણી, ગડેરી, ફુલકચી, ચીનાઈ, દોમ અને જનાવટી દોમ-૧૫૫ સાકરના ઝાડ

૧૮ કરીઆણા અને ગધીઆણાની મુખ્ય મુખ્ય ચીજોની ઉપયોગી વ્યાપારી હકીકત - એલચી, અજર, અમરખ કસ્તુરી કપુર, અરામ, કક, કાફી, કેમર, કોકમ, કોપરા, અમ્બુર, ખારેક, ગુદર, ચા, જયશલ, જાવત્રી, જર, તજ, તખાક, ધાણા, નાળીયેર, મરી, મરચા, મીઠું, મેથી, રાઝ, રાજમરો, રબર, લવીંગ, લાખ, વરીઆણી, માયુચોખા, સુવા, સુરોખાર, મુક, સુખડ, સોપારી, હીંગ, હલદળ અને હગડા બેડા વિગેરે.

૧૯ કાથો-કાથાના દોરડા તેની જાત અને કોથેટી, તથા જનાવટ, જુદા જુદા સ્થળોનો તોલ અલપાઇ, કાલોકટ, કોચીન, મુખ્ય વિગેરેની જુદી જુદી ખાડી

૨૦ જુદી જુદી ચીજોના મુખ્યમા ચાલતા તોલ માપનો કોડો અલગ થી ખાડીને હીંગા સુધીની હકીકત

૨૧ કરીઆણાના તોલનું રતલના હિસામે વજન કેટલું થાય તેની નોંધ.

૨૨ હીદના જુદા જુદા શહેરોમા જુદી જુદી ચીજો માટે વપરાતા તોલ

૨૩ કોષ્ટકો-હીદી નાણાનું, અગ્રેજી નાણાનું, ગણતરીનું, કાગળ ગણવાનું, લૂગડા બરવાનું, ગોળ અને ચોરસ લાકડાનું, સોનું અને ચાંદી તોલવાનાં દેશો અને વીલાયતી કોષ્ટક, તથા આપધ તોલવાનું, મોતીનું અને સર્વ સામાન્ય કોષ્ટક

૨૪ મોતી-હીરા અને ઝવેરાત-નવે ગ્રહના નગ, તેના રગ તથા હકીકત, મોતીનું જનર, મોતીની ઉત્પત્તિ અને જાત, મોતી પાકવાના સ્થળો (ખાળા), જુદા જુદા દેશના મોતીના રગ, સગ અને ઢગ, મોખાઇ, અસરાઇ, કામવાસી, ચીનઇ, સીનોની ડડન, નીમત્તરી વિગેરે જાતો મોતીની પરીક્ષા-ચાટ, રૂપ, રગ, કાચુ કે પાકુ-ખર કે ખોટું, એમવાળું કે એમ વિનાનું, કદરતી કે સુધારેલું? મોતીના છડા ચોકડા ખાધવાની રીત તથા દેશ મુજબ મોતીનાં વારાશની હકીકત

ખોટાં મોતી-તે જનાવવા માટે જાવાનમા અખત્યાર કરાતી શુક્તિઓ, નીમરના મોતી મોતીને ધોવાની રીતો-તોલ કરવાની અટકળ-તોલવાની રીત-કોરા અને મજાદમા ધાસ કાપવાના ધારા-ગેરા અને લરીમા દોરો કાપવાના રીવજ-જુદા જુદા સ્થળોના મોતીના વજન-મોતીમા વટાવ દનાલી-મોતીના તોલનું કોષ્ટક, હિસાબ ગણવાનું કાષ્ટક, હિસાબ ગણવાની રીત. અવના હિસાબો એક ટક સુધીના

હીરા ઝવેરાત—હીરા, માણેક મળવાના સ્થળો, તેની જુદી જુદી જાતો, ખીલીઆન, વલદી, પગમ ટામી આ તેમજ રગતીઓ, કાગપત્રો, એમવાળો છે કે કેમ તે જાણવાની રીત, વગેરે કટ, મ્યુચર કટ વિગેરે કટની હકીકત ચોરાશી જાતના ઝવેરાતના નામ તથા કાચકાંડ મર્ચન્ટમ એસોસીએશનના ધારા તથા ‘અથડે જુવેલ્સ’

૨૫ ચાંદી-રૂપું—ચાંદીનો નીપજ, તેની જાત તથા એસ વિગેરેના હિસાબ ચાંદીની પાટોનું વજન, ચડન અને અપ વાચવાની હકીકત અને ધારા સવત ૧૯૮૦ના વાચવાની પતાવટના દિવસો

૨૬ સોના—નીકળવાના સ્થળો, તેયાર માલની જુની જુદી જાતો દરેક જાતના સોનાના પાટલાની ગિનત, દરેક જાતની ગીલીના ટચ અને વજનની હકીકત સોના કરતા ઉમદુ તે કુદન, તે સઅધી માહિતી મેનાના તેન અને ટચના હિસાબ ગણવાની ગત તથા ગણેલા દાખલા શોષના મેનાના દાગીના સોનાના વાચવાનો વેપાર અને ધારા સવત ૧૯૮૦ ની માલના પતાવટના દિવસો

૨૭ ગ્રાણુ પિત્ત, જર્મનસીલ્વર, એલ્યુમીનીયમ અને કલ્ક—ગ્રાણુ-પીત્તના બનતા ઘાટ, પતરા, સળીઆ, અને તેના ઉપયોગ જર્મનસીલ્વર એટલે શુ ? કાચી આવે છે ? કમ કમ જાપનો માલ ? એલ્યુમીનીયમની ઉત્પત્તિના સ્થળો તેના પતરા અને બાધા, અને તેમાંથી બનતા ઘાટ એલ્યુમીનીયમનો અપ કલ્કના પેદાશ કરનારા દેશો તેની પાટો અને તાર

૨૮ લોખંડ—લોખંડનો જથ્થો, લોખંડના કારખાનાઓ લોખંડની બનતી ચીજો, વળતર, વટાવના ધારા, ટાપ બનાવવાના કારખાના, પતરાની સાઈઝ અને ગાંધા

૨૯ લાકડા—લાકડાની જાત તથા નીપજ અને નીકાશ, તેનું બજાર ગોળ અને ચોરસ લાકડાના હિસાબની રીત અને ગણતરી અને હિસાબના ધારા, લાકડાના મોટા જગલો

૩૦ કોલસા—દેશી અને વિલાયતી. કોલસાની ખાણો, ખાણના કોલસાનો ઉપયોગ, ટનદીઠ એવરેજ, કોલસાની જુદી જુદી જાતો, હી દુરયાનમાં કોલસાની ખાણોના સ્થળો

૩૧ કાચ—શેમાંથી બને છે ? કાચની બનતી ચીજો, તેના કારખાનાઓ, કાચની જાતો, અને જુદી જુદી રંગના કાચો બનાવવાની રીતો તથા વેપારીધારા.

૩૨ કાગલો—કાગલોની જાત તથા તેની નીપજ કયા કયા દેશમાં થાય છે લડકા અમરિના અને હાલના ભાવેથી સરખામણી હી દુરયાનમાં કાગલો બનાવવાના ઉત્તમ સાધન હી દમ કાગલની મીલો દુનીઆમાં મગલનો વપરાશ કાગલો કેમ બનાવતા તેની રીત એક સચો દરેજનું કેટલા કાગલો બનાવી શકે ? કાગલો બનાવવાની, સુકવવાની વીગેરે હકીકત સહિત જુદી જુદી વીસથી વધારે તરાહના કાગળની ઉપયોગી અને ઉમદા હકીકત

૩૩ હાથીદાંત—ની નીપજ કટ કરેલો, વગર કટ કરેલો માલ કયા કયા બપે છે, કયે કયે સ્થળે નીકાશ થાય છે અને કયા કયા ભાવેથી તેનો ભાવ કેવી રીતે થાય છે. હાથી દાંતનો ઉપયોગ, બનાવટી હાથીદાંત હાથીદાંતને નરમ કરવાની યુક્તિ.

૩૪ હુડી વીનાયતી અને દેશી-દુનીઆના દરેક દેશન ચક્કલ, વીલાયતી હુડીની જાતો-તારની તુરતની-મુદતની-મુલ થવાની (B/C) વટાણુ થયેલી (B/D) હુડીની સમજણ બેકાની લેવા વેચવાની રીત હુડીના હિસાબ મોઢે ગણવાની કલટામુલથી રીતો હુડીમા ફેરફાર થવાની હકીકત

૩૫ અગ્રેજી હુડીના હિસાબ (પૌડના રૂપીઆ) શી ૧-૩૩ પેનીથી શી ૧-૭ પેની સુધી પા આના (૧/૬૪)ના આતર મુજબ

૩૬ દેશી હુડી—હુડી એટલે શુ ?—નખનાર શીકારનાર-રાખ્યા વિગેરેની હકીકત પેઠ પત્તેઠ અને મગલ સમધી હકીકત-બીનીય, મુદતની, દીનખરાની, દીનપેટની હુડીની વિગત દેખાડ કરવાના રીવાજ-હુડીના અગર એસના દિવસ ફેવી રીતે અપાય છે ? જુદી જુદી એમોશીએશનના દેખાડ કરવાના તથા નાણા ભરવાના રીવાજ જીકરીવાલો કેવી રીતે હુડી ભરે હુડી નકરાણી એટલે શુ ? હુડી કોરે પુઠેની-મરપયા-ખોખુ-શાહજોગી નામજોગી-રમાનની-જોખમી વિગેરે વિગેરેનું સ્ટોટન હુડીનું મથાણુ એટલે શુ હુડી ઉપર સ્ટાપ કેટલો બેઠએ હુડી અને પ્રોમોમરી નોટો વચ્ચે દરક તથા તે ઉપર સ્ટાપનો થયેલ સુવારો વધારો-હુડી માટે પળાતા તહનાગે

૩૭ નોટસ અને લોન્ગ—નાણુ એટલે શુ ? હકીકતની વિચિત્રતા પ્રોમોમરી નોટ એટલે શુ ? ૩ અને ૩૩ ટકાની મુદતી અને વગર મુદતી લોનોની વિગત તથા વ્યાજ મલવાની તારીખ લોનો કાઢવાની ચરઆત કયારથી થઈ તેનો ઇતિહાસ સરકારની ત્રણ પ્રકારની નાણા લેવાની જામીનગીરો-સ્ટોક અગર પુડેટ, બેરર બોન્ડસ, અને પ્રોમોમરી નોટસ. આ ઉપરાંત ત્રેઝરી બીન્ડસ, પોસ્ટઓફીસ કેશ સગ્રીરીકેટ વિગેરેની હકીકત પોર્ટફોલિયો, મ્યુનિસીપાલીટી તેમજ ઇમ્પ્રુવમેન્ટ ટ્રસ્ટના લોન ખાતાની હકીકત

કરન્સી નોટની સંલેપ હકીકત કરન્સીના પ્રમાણમા દુનીઆના દરેક રાજ્ય પાસે સોનાની અનામત રકમ કેટલી છે તેની વિગત.

૩૮ સ્ટોક અને શેર—શેર સબધી મહિતી-જુદી જુદી જાતના શેર-ડીમેયરોની વિગત ગોક અને શેરનો તફાવત ડીરીડન્ડ વોરન્ટ, કોલ વિગેરેનું સ્પષ્ટીકરણ ખાનગી અને જાહેર લીમીટેડ કંપનીઓના મબધમા ધ્યાનમા લેવાજોગ સુચનાઓ. દરેક જાતના શેરો ડીમેયરોની હકીકત

શેર બજાર સબધી હકીકત-તેનું વર્ણન કાર્ડની કીમત, જોખમ અને ઓફર્સ તથા સમ ઓફર્સ, શેર બજારથી થતા લાભ, દલાલીના રીવાજ શેર બજાર માં માટે છે ? શેરોની જખરી વવાધટી વખતે કેવી રીતે વર્તવું ? કોર્નર સબધી વિવેચન ટ્રાન્સફર એટલે શુ ? ખેડક શેરો એટલે શુ ? વાયદના મેદાના બદલા અને પતાવટ કલીઅરીંગ હાઉસનું કામકાજ જુદા જુદા દેશોના શેરમજાગેની પતાવટની હકીકત મુબધની શેરમજારમા ચાલતા શેરોની મીનોના, કંપનીઓના, પ્રેસોના, બેકાના શેરોની મૂળ કીમત, શેરોની સખ્યા, રીજર ફંડ તથા બીજી ઉપયોગી વિગત

૩૯ સંદેહ અને વાયદાનો વેપાર—કાચો અને પાકો સંદેહ-જેટો એટલે શુ ? વાયદાના વેપારમાં અને સંદેહ કરનામાં ધ્યાનમા રાખવા જોગ ઉપયોગી હકીકત અને સુચના. હામ-

દાગ અને ઠામરાળા સદામા કેમ કે જે છે ? વેપાર ક્યારે કરાય અને સદા ક્યારે કરાય ? વાચકનો વપાર કરનાર બધા ગામના આડતીઆઓએ ખાસ ધ્યાનમાં ગણવા જેવી સૂચનાઓ

૪૦ વાચકના વેપારના ધારા અને કમીશન એજન્ટની પેઢીઓ—જુની જુદી બજારોના નામદારી કામ કરવાની પદ્ધતિ, વાચકના અને હાજર માલના વેપાર વચ્ચે ગહેવો ફરક, કચી અને પાખી આડત, રૂ, સોનુ, ચાદી, અલસી, ઘઉં, ચોખા, એરડા, ખાંડ વિગેરેના ડોપાજીટ (તાલુ) રા પ્રમાણમાં હવે વેપાર કરનાર છે તથા આડત દલાલોના રીત રીવાજ, તેજ મદીના ધારા અને તે જુ માટેના નિયમો, પતાનટ થવાની સુદનો તથા દયામાં ગણવા જોગ ઉપયોગી માહિતી, તથા ફેસલા કે વાધાની પતાનટમાં અખત્યાર કરાતી વ્યવસ્થા

૪૧ એસોશીએશનો—એસોશીએશન એટલે શું ?—તે હોવાની જરૂરીયાત શા માટે—એસોશીએશનથી થતા લાભો—લાભ અને ગેરલાભ થવાના કારણો મુખ્ય મુખ્ય બાબતો મજરોની એસોશીએશનની નામાવલી

૪૨ હાજર માલની આડત, હુકશી અને વલતરના સંબંધમાં ધારા—દેશતર અને માલની જાત મુજબ આડતના જુદા જુદા રીવાજ, તૈયાર માલ ઉપર કટના અને કેવી રીતે નાણા મલી શકે છે ?—માલની વલતર, નોર, શાહી વિગેરેના રીટ રીવાજ

૪૩ દશાંશથી આવતા ધી, ગોળ, ખાંડ, અનાજ વિગેરે ઉપર સુમનની મ્યુનીસીપલિટી તરફથી લેવાતી ટાઉનડયુટી ક્યા ક્યા માલ ઉપર કેટલી લેવાય છે ?

૪૪ હીદમા દરેક ચીજ આયાત નીકાશ ઉપર સરકાર તરફથી લેવાતી જગાતનુ ધોરણુ (૧૯૨૪)—ટાંગેક રેઇટ અને એડવેરોરમ વચ્ચેનો ફરક, જગાતમાં કમ કમ ચીજોને સુક્ત ગણેલ છે તેની નોંધ, આયાત માલની જગાતી ચીજોની સંપૂર્ણ વિગત, જગાત ગણવાની રીત તથા તેના કાઠા નીકાશ માલની જગાત

૪૫ નોરનો વેપાર—નોરનો ભાવ ટનની ભરતરી તથા ગણતરી ઉાર કરાય છે—ભરતરી અને ગણતરીની રીત નીરમ તરોકે લેવાતો માલના દરો કમતી હોવાની જરૂરીયાત લડનથી દુનીઆના બદરો કટલા માઇલ દૂર છે તેની વિગત હીદમા કામ કરતી શીપીંગ કંપનીઓના નામ તેના એજન્ટ તથા ઠેકાણા તેમજ દુનીઆના ક્યા ક્યા ભાગમાં તે લાઇનની રીમરો માલ અને મુસાફરો લઇને આવે જન કરે છે તેની નોંધ, હીદુસ્થાનના મોટા બદરોએ દર વરસે કેટલી રીમરો અને વહાણોની આવજ થાય છે તેના આકડા હીદુસ્થાનના જુના વખતનો અને સાપ્રત સમયનો વહાણુચટાનો ઉદ્યોગ અને તે ઉપર સમાલોચના સદરહુ ઉદ્યોગ ખીલવવા માટે કેવા કેવા ઉપાયો યોજી શકાય તેના સંબંધમાં ધી ધન્ડીઅન મરકન્ટાઇલ મીન કમીટીમાં પડેલા અનુભવીઓના અભિપ્રાયો

૪૬ વીમો—વીમો એટલે શું ? વીમો અને વીમા કંપનીઓ વીમાનુ કામ વધવાના કારણો.

જીદગીનો વામો શુ કરવા ઉતરાવવો? લાઘવ ઇન્સ્યુરન્સની પેલીસીની જાનો-હોલલાઈફ પોલીસી, એડાઉમેન્ટ પોલીસી, લીમીટેડ પેમેન્ટ પોલીસી-મરેન્ડર વેલ્યુ આગનો વીમો કાયર ઇન્સ્યુરન્સ ઉતરાવતી વખતે રાખરી જોઈતી સાવચેતી એવરેજ કલેઝ, કનોટીંગ પોલીસી મરીન ઇન્સ્યુરન્સ (દરીઆઈ વોમો) જીનામા જીની મરીન વીમા કુપની સ્વીપનોટ અગર ક્વરીંગ નોટુ સ્પટીફરલ્યુ દરીઆઈ વોમામા જીદી જીદી જાતની પોલીસીઓ વેલ્યુડ, ઓપન ટાઈમ અને વોએજ, તથા તેમા એવરેજ કલેઝની સમજીતી એજ પી એ, ડાયલ્યુ એ, અને જી. એ એટલે શુ? વોમાની એમેશીયેશનલુ કામકાજ તથા ખીજી હકીકત

૪૭ સ્થાવર જમીન અને મકાનોના (ઇસ્ટેટ ના) લેનાલ્યુ વેચાલ્યુ ના ધારા અને રીત નીવાજ તે સબધમા દલાલીના રીવાજ, બાલુ ફોરશીટ ક્યારે થઇ શકે? તથા લેવા વેચવા વખતે ખરચા કેરી રીતે કેને આપવા જોઈએ?

૪૮ પગાર, લશ્ચુ કે રાજીદી મજૂરી ગણવાના રૂપીઆ ૧ થી ૧૦૦૦ સુધીના ૨૮-૨૯ ૩૦ અને ૩૧ દિવસ લેખેના નેચાર કોઠા

૪૯ દેશીનામુ —નામુ એટલે શુ? સભારીને નામુ લખે અને જીટે ચડીને જીલે નામાના જીદા જીદા ચોપડા જમે ઉધાર એટલે શુ? જમા ખરચી રકમ એટલે શુ? ખાતાવહી આવરી, બેટામેળ, તથા આઠડા વહી અને ખાતાવહી વચ્ચેના ફરક નામાની ઢોળા કેટલી બધી જાતની છે? રાજમેળમા થતી ભુલો કેરી રીતે સુધારવો.

૫૦ વારોવારીઉ વ્યાજ—ત્રણ જાનના વ્યાજ વ્યાજ ગણનાલુ ખોખુ અને એ તરાહથી ગણવાની રીત સરગણવાની પદ્ધતિ તથા તારીજ કેવી રીતે કાઢવી વ્યાજ ખતવવાની માહિતી વરસના ૩૬૦ અને ૩૬૫ દિવસ લેખે ગમે તેટલા દિવસનુ અને ગમે તેટલી રકમનુ વ્યાજ ગણવાની સરળ કુચીઓ

૫૧ વારોવારીઆ વ્યાજના કોઠા —રૂપીઆ ૨ થી ૧ લાખ સુધીના આઠ આના, દસ આના અને બાર આના લેખેના એક દિવસથી કરીને ૩૮૫ દિવસ સુરીના વ્યાજના નેચર કોઠા

૫ ઇનકમટેક્સ સબધી સુચના—ઇનકમટેક્સ સબધી ધ્યાનમા રાખવા જોગ હકીકત ઇનકમટેક્સના કચાની શરૂઆત ક્યારથી અને ક્યા કારણથી થઇ? ઇનકમટેક્સના જીના અને ના કાયદા વચ્ચેના તફાવત ઇનકમટેક્સ વસુલ લેતી વખતે કલેક્ષન યામનો ધ્યાનમા લેનાય છે તથા કલેક્ષન છુટ અપાય છે? હિસાબ ગણવાની રીત અને ઇનકમટેક્સના દરો ખાસ જાણવા જોગ ખીજી ઉપયોગી હકીકત રીફંડ નેમા સબધી માહિતી તથા શા પ્રમાણમા રીફંડ મલે છે તેની વિગત ભાગીદારોનુ લખવ નોવાલાથી થતા કાયદા તથા ઉપયોગી અન્યસુચનાઓ સુપરટેક્સ ક્યા દરે અને શા પ્રમાણમા લેનાય છે તેની વિગત

૫૩ હીદુસ્થાનમા ઉત્પન્ન થતા દરેક જાતના પાકના રીપોર્ટ નામદાર સરકાર તરફથી ક્યારે ક્યારે બહાર પાડનામા આવે છે તેની તારીખો સહિત સ્પટીફરલ્યુ

૫૪ દપાલ સબધી ઉપયોગી હકીકત--પોસ્ટકાર્ડ, ફરર, રજીસ્ટર બુકપેકેટ, પાર્સિલો,

મનીઆડર, નીમો અને વી પી ના હીદુસ્થાનની અદર તથા હીદની બહારના ટપાલના દરો હીદી ચલણમા મનીઆડર કયા કયા મોકલાય છે તેની માહિતી ટપાલ ઓફીસમા વેચાતી ટીકેટો, પરબીડીઆ રેફરે બિગેરેની વિગત તાર મારફતે મોકલાતી ટપાન

૫૫ તારે સબધમા હીદની અદર તથા બહાર મોકલાતા તારના સંદેશનાદરો તથા વર્તમાન પત્રોના લેવાતા દરો અને વાયગ્વેસના મુખ્ય ગ્રેનનો

૫૬ દુનીઆમા જુદા જુદા સ્થળોએ રહેતો એક વખતનો ટાઇમ —ગ્રીનવિચમા બપોરના બારવાળ્યા હોય ત્યારે અને મુબમમા બપોરના બાર નાળ્યા હોય ત્યારે જે જે ટાઇમ ત્યાની ધડીઆળોમા હોય તેની નોંધ

૫૭ દુનીઆના મોટા શહેરોમા વાર્ષિક પડતા વરસાદની સરામરી

૫૮ મુબમમા આવેલી બેંકોના નામ અને ઠેકાણા

૫૯ રેલ્વે સબધી સામાન્ય અને ઉપયોગી માહિતી—રેલ્વેની શરૂઆત દ્રાષીકના જુદાજુદા વર્ગો—નજન શુ ધોરણે કપાય છે ? શુડસનો વામો કેવી રીતે ઉતરાવાય છે ? રેલ્વે રસીદ કે લગેજ ટીકેટ ખોવાતા માલ કેવી રીતે પાછો મેલવી શકાય છે તેનો ઉપાય પાર્સલોના જુદા જુદા દરો પાર્સલો વી પી કેવી રીતે મોકલી શકાય ? ઉતાડ્ઝોને ઉપયોગી કેટલીક માહિતી

૬૦ સદરહુ પુસ્તકમા આવેલા વિષયોની વસ્તુ નિર્દેશ વિગતસહ અનુક્રમણિકા

૬૧ વેપારીઓની ડીરેક્ટરી—જેમા વેપારીઓના નામ હામ અને ધધાની વિગત આપનામા આવી છે

ખાસ વેપારીઓને જાણવા માટે

આરીનું ભરત કામ

આખા હિંદુસ્થાનમાં આ ધધાને શરૂ કરનાર, ખીવનાર અને ધધાના પાયોનીઅર

પારી. નાનાલાલ ગોવરધનદાસ

ઠેકાણું—ભુલેશ્વર.

તારતુ શીરનામું—ARIBHARAT

આરીના ભરતકામની અંદર હમણા છેલ્લી વેરાઈટીઝ નીચી છે, કે જેની અંદર રેશમના નેચરલ રંગો પુરી દીધાવવામાં આવે છે તે કામ ઉચી કાસીમીરીવાળું અને ઉમદા જોઈ દીલ રજન થાય છે

આ ભરતકામની અંદર થોડાજ ખરચમાં સાડીઓ, ચણીઆ ઓઢણીઓ, પોલકા, ઝભલા, ટોપીઓ, ફરાક ત્રિચેરે થઈ શકે છે, તથા ખાદી ઉપર બહુજ શોભી નીકળે છે

બહુખર્ચામના કથ્યામાંથી વેપારીઓના તથા ફોરેનોના ઓરડેના હમેશા ઢગલામધ આવ્યા કરે છે, તે તેની સાબીતિ છે નીચે મુજબ કામ અમારે ત્યાં સુદર અને સચોટ થાય છે —

સોનેરી કસબ	રૂપેરી કસબ
રેશમ કસબ સળંગ	રંગીન કસબ
રેશમ કસબ રૂપેરી મીક્ષ	ગંગા જમના કસબ
રેશમ કસબ તોડીને શેન્સી	નેટ મુકીને જાળીવાળું

આ ઉપરાંત અસલ દીલાવર કામ શુ અને કેવુ છે તે જોવા માટે નીચેને ઠેકાણે લખો અગર રૂમરૂ જોવા પધારો

નકકીઆત દીલાવર કરતા અસલ દીલાવર જોવાથી ખાતરી થશે

- ઠેકાણા:— ૧) ભુલેશ્વર, કીરગોના દેવળ સામે મુખ્ય ન ૨
(૨) ભુલેશ્વર ત્રી મે ભોઈવાડા

રેશમી કાપડ તથા જરીમાલના મોટા વેપારી

- ૧ અમારે ત્યાં રેશમી કાપડ જેવું કે ચીનાઈ, જાપાનીઝ, શેંધાઈ, વિગેરે મોટા જથ્થામાં ખસ-રમારે આયાત કરવામાં આવે છે અને થોડાજ નફાથી વેપારીઓને જથ્થામાં તથા છુટક પુર પાડવામાં આવે છે.
- ૨ તે ઉપરાંત મુરતી ગજી, તથા ઘાટ ખાસ મુરતના અમારા કારખાનામાં તરફવાર બનાવવામાં આવે છે.
- ૩ અને જરીમાલ-જેવો કે ઝીક, સલમો, ખાલુ, લેસ, કોર, પાલવ, કોનારી, તુષ, પટા, ઝાલર, કાટાની ફીટ, અંગ્રેજી ફીટ, વિગેરે અમારાજ કારખાનામાં બનાવી સોટમાં તથા છુટક સરતાબાવે આપીએ છીએ.
- ૪ ગામઠી કસબનું દરેક જાતનું ભરત કામ ધણીજ ઓછી મજૂરીએ કરી આપીએ છીએ. બહારગામના ઓરડેકે પુરતજ રવાના કરીએ છીએ, માટે એક વખત અજમાયેશ કરી (વધારી અગર લખીને) ખાત્રી કરવી.

કારખાનું — જરીવાલા બીખાલાઈ મુખચંદ મોદી } જરીવાલા જગનલાલ રજીસ્ટ્રારના મોદી
 નં ૧૪૪ રામપુરા-મુરત. } નં ૧૧૧-૧૧૩ બલાસી ચકલો
 મુખઈ નં ૩

મારબલ સફેત, તેમજ રંગીન, ગાલીચાની લાદી, સફેત ગ્લેઝડ ટાઇલ્સ, એસબેસ્ટોસ સીમેન્ટના પતરા, મોઝેક ટાઇલ્સ, સીમેન્ટ ઈન્ડીઅન તેમજ ઈંગ્લીશ-હાથ છાપ, હોલ ડેકોરેશન ટાઇલ્સ, વિગેરે જથ્થાબધ તથા છુટક ખરીદવાનું સાફ અને સસ્તું મથક નીચે મુજબ લાવો ઘણાજ કોફાયત એક વખત ખાત્રી કરવા વિનંતિ

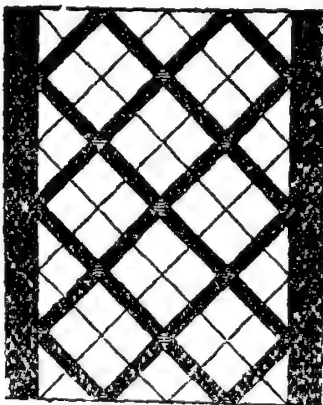
મલો યા લખો —

એફ. મુરાલીઆ એન્ડ કું.

૨૦ એ, ફાઈ સ્ટ્રીટ ફ્રીયર રોડ

મુખઈ

ટેલિફોન નં ૨૨૫૦૯
 ટેલીગ્રામ Muraglia

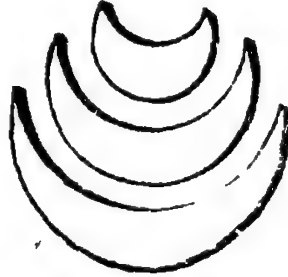

જો તમારે તમારી દેવ પુજના કાર્યોમા તથા દરેક ધર્મ કાર્યોમા અથવા ઘરગથ્થુ વપરાશમા તદ્દન ચોખ્ખુ અને પવિત્ર કેશર વાપરવું હોય તો—

આજ લગભગ ચાલીસ વરસો ઉપનાત વખણાયેલું અને જાણીતું તદ્દન ચોખ્ખુ અને ચુટી કાઢેલું

ત્રણ ચંદ્ર છાપનું પવિત્ર કેશર વાપરો

રજીસ્ટર્ડ

ટ્રેડમાર્ક

ઉપર લખેલી છાપનું કેશર મેળવવા માટે નીચે લખેલ ઠેકાણે પૂછા અથવા લખો —

ઠેકર કરસનદાસ લધા

(કેશરના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ)

ઠેકાણું — વડગાદી, કરીઆણા બજાર, સેમ્યુઅલ સ્ટ્રીટ મુબમ્બઈ નં. ૩

નોંધ—અમારે ત્યાં બીજા દરેક જાતની કેશર બચ્ચામધ તથા છુટક પણું મળે છે. તેમજ બહારગામના ઝારડરો વી પી થી પણ મોકલવામા આવે છે.

શેઠ મનમોહનદાસ રામજીના પ્રમુખપણા નીચે ચાલતી આગની સત્તર વર્ષની જીની વીમા કંપ.

ધી ઈન્ડિઅન મરકન્ટાઇલ ઈન્સ્યુરન્સ કું. લીમીટેડ

જેમા તમારા મકાનો, વખાણો, દુકાનો, વિગેરેના વીમા માફક દરે ઉતારી આપવામા આવશે. નુકશાનીના હાવા હોયશા સતોષકારક રીતે અને તુરત ભરપાઈ કરવામા આવે છે આ દેશી સાહસને ઉત્તેજન આપવાની દરેક દેશ બહુઓને વિનંતી કરવામા આવે છે.

વધુ વિગત માટે લખો ચા મળે —

ધી ઈન્ડિઅન મરકન્ટાઇલ ઈન્સ્યુરન્સ કું. લીમીટેડ.

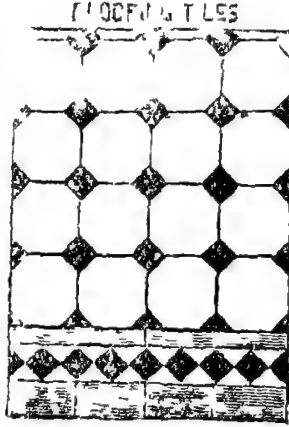
૧૧ બેન્ક સ્ટ્રીટ, કોટ—મુંબઈ

લાદીઓ અને મારબલ ટાઈલ્સ માટે

મળે અથવા પૂઝે

એન. એમ. મહેતાની કું.

ટેલીફોન નં. ૨૫૧૮૧ ૮૬, મીન્ટરોડ, કોટ, મુમ્બઈ
તારણ શીરનામું — Embossed Bombay

અમારે ત્યાંથી દરેક જાતની સફેત, કાળી, રંગીન
ચળતી લાદીઓ, સફેત, કાળી આરસની લાદીઓ
તથા પથ્થર, દરેક જાતનો અને રંગનો ગાદીઓ, તથા
મકાન શણગારવાનો દરેક જાતનો સામાન અને ટાઈલ્સ

વિગેરે કીફાયત ભાવે સતોષકારક માલ મોકલવામાં આવે છે

એક વખત ઓરડર મોકલવાથી ખાત્રી થશે ખહારગામના ઓરડરો ઉપર
પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે

ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ — UNSIP

ધી યુનીઅન રીપીંગ એજન્સી

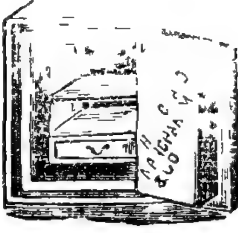
ઠેકાણું: ૮૬, મીન્ટરોડ કોટ મુમ્બઈ.

તમાને કોઈ પણ જાતનું ગોઠીનું કે કસ્ટમનું કામ જલદી અને સતોષ
કારક કરાવવું હોય તે ઉપરના ઠેકાણે તુરંતજ લખો

તદ્દન કીફાયત ભાવે કામમાં સતોષ આપવો એજ અમારું ખાસ ધ્યાન છે
અમે નીચે મુજબ કામો હાથ ધરીએ છીએ:—

- ૧ કોઈપણ જાતના કસ્ટમ અથવા ગોઠીને લગતા કલેમો મેલવી આપીએ છીએ
- ૨ માલ કસ્ટમમાંથી પાસ કરાવી આપીએ છીએ,
- ૩ ડુનીઆના કોઈ પણ ભાગ માટે માલ ચકાવી આપીએ છીએ
- ૪ માલનો વીસો હિસાબ આપીએ છીએ
- ૫ માલ માટે વેરહાઉસનો ખાદોખસ્ત કરો આપીએ છીએ

ખહારગામના કામકામ ઉપર ખાસ સલાહ અપાય છે એક વખત ખાત્રી કરો.

તીજેરીઓ ?

વાંચી અજાયબી પામશો નહિ ઓગણીસ ચાંદોની હારમાળા ધરાવનર મેસર્સ હરીચંદ મહારામ એન્ડ કું.

સને ૧૮૭૦ માં હિંદુસ્તાનમાં સર્વથી પહેલાં તીજેરીના હુતર નાખ્ય કરનાર, હરીચંદ મહારામની તીજેરીઓ એટલા ઉચા પ્રકારની મનાવતી છે કે તમારું કોઈપણ સરકાર તેમજ દેશી રાજ્યોનાં દરેક ખાનાઓમાં, એકામાં, પોસ્ટ એકામાં, હાલમાં વિગેરે મોટી મોટી ઓફીસોમાં વપરાય છે કે જે તીજેરીઓ વિનાયતથી આયાત થતી તીજેરીઓના કરતાં ઘણીજ શ્રેષ્ઠ છે.

હરીચંદની સર્વ તીજેરીઓ આગમાં પણ નહિ એવી (Fire Proof) ફાયર પ્રૂફ અને ચોરથી તુટે નહિ એવી (Thief defying) છે હિન્દુમાં એક ને વેળા તીજેરીઓને આગમાં નાખી તેઓની પરિક્ષા કરવામાં આવી હતી, તે સને ૧૮૪ માં મુબમમાં બરામાં આવેલા પ્રદર્શન વેળા થઈ હતી. તે હરીફાઈમાં હિન્દુના સર્વ આગેવાન તીજેરી મનાવનારોઓએ ખૂબ ભીંધો હતો તે હરીફાઈમાં હરીચંદ મહારામને પહેલે નખરે સોનાના ચંદ મળ્યો હતો.

હરીચંદ મહારામ એન્ડ કું ની તીજેરીઓ હિન્દુમાં બહુતી તીજેરીઓમાં સર્વની ઉપર છે તેને અચુક પ્રુફવો આ છે કે જાહેર પ્રદર્શનો વિગેરેમાં હરીચંદ મહારામને જેટલા સરટીફિકેટો અને ચાંદો મળ્યા છે તેટલા ત્રણ પચાસ હિન્દી તીજેરી મનાવનારને હજી મળ્યા નથી.

હરીચંદ મહારામે તીજેરી અને તાજાની બનાવટમાં એટલા મજા સુચારા વચ્ચે કર્યા છે કે તેને માટે તેમને ગવર્નમેન્ટ એન્ડ ઇન્ડિયા તરફથી ઘણા પેટન્ટો મળ્યા છે, કે જેટલા પેટન્ટો બીજા કે.ઇ.પી. તીજેરી મનાવનારને મળ્યા નથી.

કેટલાક તીજેરીવાલાઓ જુનો માલ સડા બનાવી બીજી બાવમાં ઘટાડો કરી નાખી લોકોને અજાણના પ્રયત્ન કરે છે, તે માટે ખાસ ચેતવણી કે-તેવા જાહેર ખપરના તેજમાં અજાણ પહેલાં અભાગ નાનવી અને બાવની ખાતરી કરવા એક નખત મજાપણુ કરવામાં આવે છે.

મેસર્સ હરીચંદ મહારામની કું.

કારખાનું
પાંજરાપોળ મલી, સુવ નારાયણ મદીરની
પાસ, મુબમ, નં ૪

ગોડમ.
૧૩૧, ચુનાલવાડી,
મુબમ, નં ૪

હુન્નર ઉદ્યોગના વિષયનો નમુનો:—

અહીં સુધી વેપારી વિષયો સખધી અનુભવીઓના અનુભવો ઉપરાત કેટલીક ઉપયોગી હકીકત, હિસાબની કુચીઓ અને તૈયાર હિસાબો, તથા વેપારને લગતા સાધનોની માહિતી જણાવવામાં આવી છે તે ઉપરાત બીજા ઘણા વિષયો તેમજ બીજી ઘણી હકીકત જણાવવી બાકી રહી છે, તેમજ હુન્નરઉદ્યોગના કેટલાક એવા અનુભવોના અનુભવો અમારી પાસે તૈયાર છે કે નાની શી મુઠીમાં નફાકારક વેપાર કરી શકે તેમજ જે વેપાર બંધાન અને જર્મનીના હાથમાં ગણાતા તેમાં આપણા દેશના વેપારીઓ અને તેમાંથી ખાસ ગુજરાતી ભાઈઓ કેટલા આગલ વધેલા છે તે બાકી છે જે હકીકત હકીકતે જણાવીશું અને તો તેવા એકજ વેપારનું દીકુંદર્શન કરાવવા ધાર્યું છે કે જે હુન્નરજ એવા ખાસ જર્મનો કે અમેરીકાવાળા પોતાની મુસાફરી દરમિયાન અને આવી પોતાના બનાવેલા મશીનોમાથી આવા સુદર કામ બહાર લાવનારાને અને કામજ એધને સતોષ પામે છે એટલું જ નહીં પણ નમુનાના ચારપાંચ ગણા કામ આપી બુનામાં બુના નમુના પોતાના દેશ લઈજવા તૈયાર હોય છે

આવા ધંધામાં એક ધંધો—

આરીબરતના કારખાનાનો છે.

આજકાલ હિંદુસ્થાનમાં આરીબરતના કારખાનાઓએ પગપેસારો સારો કર્યો છે તેમાંથી મુખ્ય ધંધાકો અને મુખ્ય શહેરમાં તો આરીબરતનો ઇતિહાસ, ઘણે ઠેકાણે નજરે પડે છે આ ધંધાની ખરી શોધ સને ઉત્પત્તિ અને વિસાર ૧૯૧૫ માં થઈ છે તે વખતમાં જર્મની અને ઇંગ્લાન્ડથી મખમલના પટાઓ તરેહભાર ભરેલા આવતા હતા.

જે પટાઓ બાનુઓ પોતાની સાડીઓની કોર ઉપર મુકી શોભીત બનાવતી હતી

આવી તરેહવાર કોરો અને પટાઓ તૈયાર આયાત થતા હતા, જે વધારે શોભાયમાન બનાવવા માટે સુરતથી જીકચલકથી ભરાવતા હતા આ વખતે સદરહું તેજ મખમલની કોરો ઉપર આરીબરતના મશીનોથી રેશમના તરેહ તરેહના પુલો અને વેલબુટાઓની કારીગરી કરવામાં આવી, અને હીંદના માર્કેટની ડીમાઈનો એવી સુદરરીતે ઠહાડવામાં આવી કે જેમજેમ તેનો વપરાશ થતો ગયો તેમતેમ મોહ વધારે ઉત્પન્ન થયો, અને તેનો એટલો બધો ઉઠાવ થવા લાગ્યો કે મુખ્યની અદરથી બનાવરાવી બુલેંધરના વોહરા વેપારીઓએ તે પટાઓને મુખ્ય ધંધાકામાં જગે જગે ચાલુ કરી દીધા, એટલું જ નહિ પણ દીલ્હી, આગ્રા, લખનૌ, અલ્હાબાદ, કલકત્તા, અમૃતસર, લાહોર, કરાચી વિગેરે ઠેકાણે જરૂરપાળ ઓકલાવવા માડ્યા, અને બહુજ સસ્તી કીંમતમાં બની ચકતા હોવાથી લોકોમાં ઘણુંજ પ્રચાર થયો પણ તેજ વખતમાં લડાઈના લીધે મખમલના પટાઓના ભાવો વધી ગયા, ત્યારે મખમલો લઈ તેના પટાઓ કપાવી

ભરાવવા માડયા, તેમ કરતા જ્યારે મખમલો પણ જોઈએ તેવી મલતી બધ થઈ ત્યારે, પરમાટાનુ કાપડ આવે છે, તેના ચીરા કરી બે બાજુએ ઓટી લઈ, તેના ઉપર ભરતકામ કરી, હીદુસ્થાનને સસ્તુ ભરત પુર પાડો પરદેશી માલને ખરેખર ધક્કો લગાડી દીધો તે પછી તેજ ટાઈમમા જે ગરમ શાલો રૂમાલો ભરેલા આવતા હતા, તે આવતા બધ થવા માડયા અને ઘણા મોઢા ભાવથી આવવા માડયા, ત્યારે તેના બદલે હીદુસ્થાનની ગરમ કાપડ કાઢનાર મીલોમાથી જે ગરમ શાલો નીકળે છે તેના ઉપર આરીનુ ભરત કામ થવા માડ્યું અને તે શાલો જથાબંધ ભરાવવા માડી, પણ જે રૂમાલો આવતા બંધ થયા તેના બદલામા હીદુસ્થાનની કાઈ પણ મીલોએ ભરતકામ વગરના સાદા પણ રૂમાલ કાઢ્યા નહીં, ત્યારે આપણા વેપારીઓ તે ગરમ શાલોમાથી ટૂકડા કરી કરી રૂમાલ કાપી આરીના ભરતથી રૂમાલ ભરવા શરૂ કરી દીધા, અને શાલોનો પનો જે ૪૫-૫૪ ઇંચ આવતો હતો તેમાથી ૩૬ ઇંચના રૂમાલ ફાડતા હતા અને નીચેથી બે વારનો લાખો ચીરો વધતો હતો તે ચીરાની નજીવી કીમત આવતી હોવાથી રૂમાલો ઘણા મોઢા પડતા હતા, અને નીચેના લાખા ચીરાઓની ગાસડીઓની ગાસડીઓ એકઠી થઈ હતી તે વખતમાં મુજબ જેઠા મારકીટમા ગરમ માલના વેપારી વલ્લભદાસ ગોવીંદજી પહેલા નખરે હતા, અને તેઓની સાથે પારી નાનાલાલ ગોરધનદાસનો કટ્ટાકટ હતો એ અરસામા પારી નાનાલાલે જે ફાડેલામાથી વધેલા ચીરાઓ હજારોની ગણ ત્રીમા વલ્લભદાસ ગોવીંદજીને ત્યા પડેલા હતા, તેટલા ઉપર ધ્યાન પહોચાડી તે ચીરાઓના સાધા કરી રૂમાલ બનાવ્યા, અને તે સાધા ઉઘાડા દેખાય નહી, એટલા સારૂ તેના ઉપર ભરતકામની કીનારી ભરી હવે વચમા એક લાઈન તેવી ખરાબ લાગે તે માટે વગર સાધાની જગ્યામા પણ બીજી લાઈન મારી તેની ચોકડી ફરી, અને ચારે બાજુ કીનાર ખુટાઓ ભરી આ કચરામા પડેલા માલની પુરતી કીમત બનાવી આપી આ પદ્ધતિ (સીસ્ટમ) હજીપણ ચાલુ છે

આવીરીતે જ્યારે પટાઓ ભરાતા હતા, ત્યારે પટાઓને બદલે સાડીઓના

કાપડ ઉપ-જ ભરાય તો પટાઓનુ ખરચ કરવુ ન પડે
પટાઓ સદતર એ કારણુ ધ્યાનમા લઈ સાડી ઉપરજ સીધીજ વેલખુટા-
બધ કેમ થયા? ઓની કીનારો ભરાવા લાગી, પણ તેમ કરતા કપડુ
જે ચાવા (સોસાવા) માડ્યું, અને કરચલી વગવા માડાં

કેમકે જેમ કપડુ ઝીણુ—જેવુ કે મલમલ, મથરાઈશ, વાયલનુ કપડું ઝીણુ—
અને આ પટા તો કડક એટલે મુશ્કેલી આવવા લાગી, પરતુ કારીગરોની
હોશીઆરીથી અતે તે મુશ્કેલી ટળી જો કે, લેભાશુ શીખાઉ કારીગરો કાનો
કામળ મુકે છે, અને કાનો ખેંચી નાખે છે, જેથી કરી ધધાને એમ લગાડે છે.

આ આરીના ભરતના ધધાએ પરદેશ ઘસડાતા લાખો ડીપીઆ પેતાના
 દેશમાં બચાવ્યા છે આરીભરતની શરૂઆતમાં થોડું
 જરીકામ થોડું જરીકામ ચાલુ કરવામાં આવ્યું હતું, પણ તે
 બખતે ફક્ત સોનેરી અગર રૂપેરી કશબથીજ કામ થતું
 હતું છતાં પણ આ જરીકામ એટલું તો સસ્તું પડતું હતું કે લોકોને થોડાજ
 ખર્ચામાં જો જરીકામ પહેરતા ક્યાં હોય તો તે આ આરી ભરતેજ

આરી ભરતના ધધાએ જરીકામની અદર તો એટલા બધા મુધારા વધારા
 અને ફેશનો વધારી નાખી છે કે તેની કીંમતના પ્રમાણમાં તે કામ જોતા માણસ
 આશ્ચર્ય પામે છે, પણ હમણા કેટલાક કારખાનાઓ જે ખરાબ કસબ વાપરી
 ખરાબ કામ કરે છે જે ખરેખર દેશના ઉદ્યોગને ફટકો ખાડવા જેવું છે આહક
 પહેલા મોહ પામી પૈસા આપી લઈ જાય પણ થોડા વખતમાં તેના ખર્ચેલા
 પૈસા ખરબાદ જાય તો આ હુન્નર ઉપર અભાવ થતા વારલાગે નહીં તેનો દાખલો
 અમદાવાદનો મોબુદ છે; કે ત્યાંના કેટલાક કારખાનાવાલાઓએ એવાજ કામ
 કરવાથી અમદાવાદના વેપારીઓ મુબઈજ કામ કરાવી જાય છે આ બાબતમાં
 સદરહુ કારખાનાવાલાઓ કઈ રીતે આહકોને ડગે છે અને તેમાં ક્યાં ક્યાં ખારી-
 કીઓ છે તેના માટે તથા ખાદી ઉપર જરીકામ આ દેશના માફકનું બનાવવા
 માટે કેટલો પ્રયત્ન સફળતા પામ્યો છે તેના માટે ઉત્તમ લેખ પારી નાનાલાલ
 ગોરધનદાસ તરફથી પ્રગટ થવાનો છે જેથી અત્રે તેની વગતમાં ઉતરતા નથી

હી હુસ્થાનમાં સ્ત્રીઓમાં ખાદીનો વપરાશ વધારનાર આ આરીનું જરી-
 કામજ છે કાળજી કે ખદીની માડીઓ, પોલકા ઝમલા, ઉપર એવું સુંદર
 અને વળી સસ્તી કીમતમાં કામ થાય છે કે અમો તે નજરે જોઈને
 ચક્રીતજ થઈએ છીએ

વેપારી આવમને આરીના ભરતકામના અંગે ઘણું નફો થઈ શકે છે
 કારણકે હાથના ભગ્ન કરતા આ ભરત ઘણુંજ સસ્તું
 આરીના ભરતથી વેપારીગણે થતું હોવાથી આ ભરતની તેવાર સાડીઓ બનાવી અગર
 તેમજ દરને વાસ રેશમી કાપડમાં ખુટીઓ ભરાવી ભરેલો માવ વેચવાથી
 લેનાર તેની કીમત ખરેખર આકી શરતુ નથી અર્થાત્
 વેપારીઓને તેની અદર માટે ડમ રહે છે અને જાપની અને ચીનાઈ સાડીઓ
 ઉપરનો મોહ નો ધય કે અને રેશમી કાપડના તથા મુતરાકે કાપડના દરેક
 વેપારીને અને રેશમીના હુબેશ આરી ભરતના કપડાઓ ભગની વેચે છે
 અને તેના હુબેશને મેળુ નજે છે એટલે કોઈપણ ધધાનગરનો નામકા ૦૦
 કે ૨૦૦ની મુલ ૧ માં ૧ ભરતનું કામ કરાવી વેપાર કરે તો તેને ૧૦ દિવસે
 સારી પેગશ નહીં જાય કે આ ભરત કામ માટે વધારે માહિતી મેળવી હેય
 તો તેમણે આ લેખના થોજક પારી નાનાલાલ ગોરધનદાસ આરી
 ભરતવાળાનું બુલેશ્વરમાં મલબુ

હિંદીના વિમાની સ્વદેશી કંપની ઇંડસ્ટ્રીયલ અને પ્રોડેનશીયલ ઍશ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ.

હેડ ઓફીસ—૧૧૩, એસ્પલેનેડ રોડ, કોટ મુબઇ (રાજમાઇ ટાવર સામે)

સત્તાધારી થાપણ રૂા ૨૫,૦૦,૦૦૦ (પચીસ લાખ)

ભરાયેલી થાપણ રૂા ૧૮,૬૦,૦૦૦ (અઠાર લાખ સાઠ હજાર)

ભરપાઇ થયેલી થાપણ રૂા ૨,૧૮,૦૦૦ (બે લાખ અઠાર હજાર)

સરકારમાં રૂપિયા બે લાખ જમે મુકયા છે.

વીમા માટે—ધણીજ લાભકારક ચોજનાઓ છે

આજેજ લખો:—જીવણલાલ દસ્તુરની કું.

સેક્રેટરીઝ અને મેનેજર્સ

ટેકાણુ—૧૧૩, એસ્પલેનેડ રોડ, કોટ—મુબઇ

આગના વીમાની સ્વદેશી કંપની વલકન ઇન્સ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ

હેડ ઓફીસ—રામપાટ રો, કોટ, મુબઇ (કાળા ઘોડા પાસે)

પ્રમુખ—મર જમસેદજી જીજીભાઇ (બેરોનેટ)

ભરાયેલી થાપણ રૂા ૧,૫૦,૦૦,૦૦૦ (દોઢ કરોડ)

લેવાયેલી રકમ રૂા ૧૫,૦૦,૦૦૦ (પંદર લાખ)

રીઝર્વ ફંડ રૂા ૨,૦૦,૦૦૦ (બે લાખ)

મકાન, ગોડાઉન, અને માલનો તેમજ મોટરકારનો વીમા કાળજી
પૂર્વક ઉતાાન છે તેમજ દાવા જલદીથી ચુકાવાય છે

વિગત માટે લખો:—

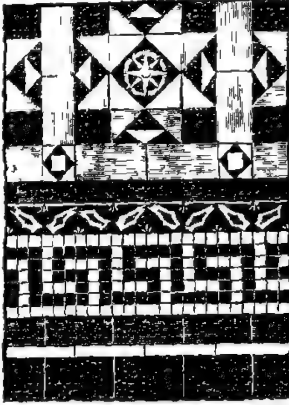
જે. સી સેતલવાડની કું.

૦ કોટ, બેધામપાઇલ બીલ્ડીંગ, કાળાઘોડા પાસે—મુબઇ.

સત્તર વરસની જુની દુકાન

ડાકોરદાસ હીરાલાલની જી.

લાઠીઓ અને ટાઈલ્સોના વેપારી.

સફેદ તથા કાલી આરસની લાઠીઓ, ફેન્સી ટાઈલ્સો, સફેદ તથા રંગીન ચલકતી લાઠીઓ, તથા ફેન્સી રંગીન ગાલીચાઓ, લાલ, પીળા, કાળા, છ ખુણીઆ, ૮"×૮" ની મારસલ ટાઈલ્સ તથા બ્રાકન ટાઈલ્સ અને કાચના નળીઆ, અને મારબલ ટેબલો જથાબધ તથા છુટક કીકાયત ભાવે મલશે ભાવનું લીસ્ટ મળાવે.

ટેલીફોન — નં ૨૪૨૧૩
Telegram — FLOORING

ડેકાલુ — ડકનરોડ મુખ્ય નં ૪

અમૃતાંજન

અમારે ત્યાં નીચે મુજબ ઉત્તમ દવાઓ કીકાયત ભાવે મલે છે
અમૃતાંજન બામ — એક એવી ઉર્ચી જાતનો મલમ છે કે જે લગાડવાથી માથાના, વાના અને ઘણી જાતના દરદો મટાડે છે એક વખત લગાડવાથી તેના ઉત્તમ ગુણને લીધે તેની અસર બહુ ઘંટ માલમ પડે છે દરેક સ્થળે વેચાય છે છુટક શીશીના આના દસ

દાદરનો મખમ — એ એક એવી ઉર્ચી જાતનો મલમ છે કે જે ત્રણ વખત લગાડવાથી દાદર, ખુજલી કે ખસ ન ખુદ કરે છે દીમત છ આના

ફતમ જન — આ દંતમજનની ઉત્તમતા એટલાથીજ

કહી નીત્ય મન માફ ધોળા દુવ જેવા જનવે છે, દાતમા લોહી નીકળતુ બધું જે જે દરદો નરુત મટે છે અને ત્રાદમા સુદર હોવાથી મુખને ખુશખોદાર બનાવે છે હીન — ૩ ની અકના બે આના ઉપલી દવાઓ માટે લખો —

૬, ચણુ ચીસ્ટાટ-મદ્રાસ અમૃતાંજન ડીપો ૧૦૬, ક્રીઅરરોડ, કેટ-મુખ્ય.

દાગીના ખરીદવા માટે સુંદર તક

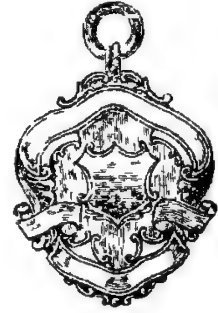
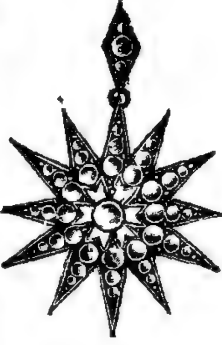
અપ-ટુ-ડેટ-ફેશનના સોના, ચાંદી અને જવેરાતના તરેહવા.

દાગીનાઓ માટે ખાસ

નામીયું અને મોટું મથક

નરોત્તમદાસ ભાઊ

અવેરી.

ઠેકાણુ — (૧) શેઠકમેમન જીટ

ટેલીફોન નં ૨૦૫૬૫.

ખીજી દુકાન (૨) સુતારચાલી.

અમારે ત્યાંથી ચાલુ ફેશનના, તરેહવાર નવી ડીઝાઇનના સોના ચાંદી, અને જવેરાતના દાગીનાઓ, લગ્નસરા અને મીઝમ નીઓમા અપાતા માનપત્રો (Caskets,) તથા ભેટ આપવાલાયક હીરા મોતી અને સોના ચાંદીની ચીજો, તથા ચાંદી સોનાના રમકડા, વાસણો અને ઉત્તમ નકશીના નમુનાઓ (Picturesque) જોઈએ તેવા વખતને અવકાશ (Apt to Occasion) હમેશાં તૈયાર રહે છે.

ગ્રેટર-ટો-અમારી દુકાનેથી ખરીદેલા સોનાના દાગીનાઓના પેસા કોઈ પણ વખતે ફક્ત મજૂરી બાદ કરી ખર્ચ ભાવે તુરતજ આપવામા આવે છે.

આવકોનો સતોષ, અને થેડે નફે બહોળો વેપાર એ અમારો મુદ્દલેખ છે.

બહારગામના ઓરડો ઉપર પુરુષ ધાન અપાય છે અને દરેક ઓરડા વીંધી પીંચી મોકલીએ છીએ.

ચાંદીના દરેક દાગીનાઓ

અમારી સુતારચાલીની દુકાન ઉપરથી મલ્કી શકે છે.

ધીનીમાલાઓને
મુખના—

હજારો કુટુંબોમાં વખણાયેલા પ્રખ્યાત

મસાલાવાલા

કુસાદરેને
ગરરી

એમ. મોતીલાલ

કે ભુલેશ્વર મુખઈ ન ૨

ત્રેક જાતના ચોખ્ખા ૨૫ દિગ્ધ મસલા, તરેકનાર અથાણા, ચટણીઓ ચોખ્ખા કળના પાણીના પાપડ, દુધરી સેન, પાણડા, યડી અને દરેક જાતના મુખ્યા તથા ગુલકદના મરચટ ટર્મીફાઈન નં. ૧૧૫૫૦

વળોજ સ્વાદિષ્ટ
કઢીનો મસાલો

કઢીને મહા જેવી સરમ
ખનાવે છે

અમારી ખાસ સ્પેશ્યલ
ખનાવટનો

ચાહનો મસાલો

કંકત એકજ વખત વાપ
રવા ભલામણ છે

(ટ્રેડમાર્ક)

અથાણાના દરેક જાતના મસાલા તદ્દન ખાત્રી લાયક હંમેશા મલશે

અમારી દુકાનની એક
વખત મુલાકાત લીઓ, અને
નજરે જોઈ ખાત્રી કરો કે
દરેક માલ-જાતી દેખરેખથી
કેવો સફાઈદાર અને છે જે
જોઈ તમે એમજ કહોશો કે
હીદુ કોમમા આની પથુ
ખાસ જરૂરજ હતી

ધણુજ
સ્વાદિષ્ટ
ધીનો
ચીવડો.

સારી તદ્દરસ્તી મેલવવી
હોય તો ખોરાક-સ્વચ્છ અને
રૂચીર જોઈએ ખોરાક મ્વા-
દિષ્ટ ખનાવવા માટે જો ચો
મસાલો જોઈએ જમતી
વખતે, અથાણા, પાપડ,
ચટણી વિગેરે હોય તો ખોરાક
સારો લેવાય છે

ખદામની તથા પીસ્તાની પુરી—ખાસ ભાવનગરથી દરરોજ તાજા આવે છે
અમારો મસાનો હી, સ્થાન બહાર આફ્રીકા, જાપાન, લડન, પેરીસ રિગેરમા આપણી
પેકીવાલાઓ ખાસ મગાવે છે અને તે વાપરી પોતાનો સનેપ જાહેર કરે છે
તે સિવાય જમણુવારન લગતો દરેક સામાન, ધી, તેલ, ગ્રો, ખાડ, સાકર રિગેર
તથા દરેક કરીઆણાની યોજ પથુ મળશે

M. MOTILAL MASALAWALA.

C/o Bhuleswar—Bombay N 2

કાં રતીલાલ ગોવીંદજીની રજીસ્ટર્ડ

અગરખતીઓ

લોઠ તોલક છાપ — અગર કરતુનીની આરીક નાળ જેવો મનમોહન કાચી સુગંધી (૨૪ તોલાના માહસોરી ૧ શેરના) ૧ પુકાની કામત રા ૧૬, ૧૨, ૧૦, ૮, ૬, ૫, ૪, ૩, ૨, ૧, ૦.૧૨, ૦.૧૧ સુધી

અકબર છાપ — કરતુનીની જાડી, રતન ૧ ના રા ૬, ૪, ૩, ૨, ૧, ૦.૧૨, ૦.૧૧, ૦ =

અકબર છાપ — પુનાની પ્રસિદ્ધ નનીની અગરખતી ૧ તોલાનો રા ૧, ૧.૧, ૦

લોકમાન્ય તોલક છાપ — કુનારકાની સુખડી લાલ અગરખતી શ્રીકાર સુગંધવાળી રતન ૧ ના રા ૨, ૧.૧, ૧, ૦.૧૨, ૦.૧૧ ૦ =

મહત્તમા ગાંધી છાપ — અગરની અગર રતન તોલા ૧ ના રા ૧ ૦.૧૧, ૦.૧૨ ૦.૧૧, ૦ = ૦

મં ગાંધી છાપ — નવજીન અગરખતી એક વખત વાપર્યા પછી ખજી વખત કાઢ પણ અગરખતી ધ્યાનમાં આવશે નહીં. ૨૪ તોલાના માહમેરો શેરના રા ૧૮, તોલાનો ૧ એક

મધ્યમ અગરખતી ઓ — વેપારીઓને માટે તર એકના આના ૦.૧૨, ૦.૧૧, ૦.૧૦, ૦.૦૯ ને ત્રિનાય અમારે ત્યાં ઉત્તમ કાળો અગર, પીજર કકુ ગંધના રના, જાપાની કપુર (દરેક જાતનો) કાનપુની કપુર, તથા દરેક દેશરતી અગરખતીઓ ગંધાગંધ તથા છુટક સસ્તે ભાવે મંજરી

વધુ ખુલાસા માટે લખે —

કા રતીલાલ ગોવીંદજી અગરખતીવાલા

કે કરોઆણીઅગર, વડગાંધી નં ૨૩૧ મુખ્ય નં ૩

ચહડતાપણાનો પુરાવો

સાચા મોતીનો સુરમો.

પોતાની યોજના સરકારના નિયમો કરવાનો ચાલ અનકાલ સાંપડેલું થઈ પડેલો હોવાથી વધુ નહો લખનાં યોજનાના સુરમાઓ કરતાં મારા સુરમાઓ કેટલા ચહડતા પ્રકારના થાય છે, તેની ખત્રી કી આપના માટે ૧૨૧ આજનામાં આવે છે, માટે એકનાર નીચે લખેલા ઠેકાણે આવી અજીને ખાત્રી કરો

ઠેકાણો. — (૧) હુમરીઅગર, માન રહેવાના મકાનમાં જગા નીચે મં ૧ નામનું પાટીકે મારેલું છે ત્યાં

(૨) શેક સુથળ જેકાની કાલક મળવાના રતન ઉપર

જોજી હાસમ મનજી પદમશીની દુકાને.

આ બે ઠેકાણા ત્રિનાય ત્રીજે કાઢ પણ ઠેકાણે મારા ખનાવેના સુરમાઓ વેચવા રાખેલા નથી.

જોજી મહમદ હાસમ ખનાતવાલા

૬૧-વેપારીઓની ડીરેક્ટરી ('Traders' Directory) સવત ૧૯૮૦

(જેની અદર અગાઉથી ગ્રાહક થનારાઓના મુખારક નામ, ઠામ, અને તેમના ધધાની વિગત આપવામા આવી છે)

એસોશીએશનો.

ધી ઇન્ડીયન મર્ચન્ટસ એસોસિયેશન	કોટ, બેકસ્ટ્રીટ, સાલેબીલીટીંગ	પ્રમુખ-શેઠ મનમોહનદાસ રામજી ઉપપ્રમુખ-એન શેઠ શ્રીરાજ મી શેઠના સેક્રેટરી-જે કે મહેતા (એમ એ)
મુખર્ધના સુતર અને ત્રાળા પીતળના દેશી વેપારી ઓની મહળી	પાયધુની ત્રાળા કાટો	પ્રમુખ-શેઠ મગનલાલ પ.ભુનામ ઉપપ્રમુખ-શેઠ વીઠનદ સ બાનીનાસ એન સેક્રેટરીઓ-શેઠ ચતરભુજ બના દિાસ " " દલસુખભાઈ મગનલાલ
ધી બોમ્બે બુલીઅન એક્સચેન્જ લીમીટેડ (મુખર્ધના ચોકસી ઓનુ મહળી)	શરાફ બજાર	પ્રમુખ-શેઠ તામેષદાસ ખીરલા સેક્રેટરી-ગ રા. સાકરલાલ પીપ ખી એ. એન એલ ખી
ધી બોમ્બે ડાયમંડ મર્ચન્ટસ એસોશીએશન (હીરાના વેપારીઓની મહળી)	ઝવેરીમજાર, મુખ્યાદેવી	પ્રમુખ-શેઠ રેવાશ કર જગજીવન ઉપપ્રમુખ-શેઠ યુનીલાલ ઝવેરચંદ એન મેક્રેટરીઓ-શેઠ સુરજમલ લલ્લુભાઈ " " ડાહ્યાભાઈ મહેનજી
ધી બોમ્બે રાઈસ મર્ચન્ટસ એસોશીએશન (ચોખાના વેપારીઓની મહળી)	ન્યુરાઈસ મારકેટ, કરનાકબદર પોસ્ટ માહવી	પ્રમુખ-શેઠ મયુરાદાસ કાનજી મટાણી ઉપપ્રમુખ-શેઠ દલજીભાઈ ટોકરશી એન સેક્રેટરીઓ-શેઠ હીરજીભાઈ ધેવાભાઈ " " શામજીભાઈ લધા " " મગજીભાઈ પ્રેમજી
મુખર્ધનુ શરાફ મહોજન	શરાફ બજાર મુખર્ધનાં ૨	પ્રમુખ-શેઠ મણીભાઈ ગોકલભાઈ ઉપપ્રમુખ શેઠ મોતીનાલ મુજીભાઈ એન. સેક્રેટરીઓ-શેઠ લલ્લુભાઈ કરમચંદ " " શીવલાલ છોટલાલ
ધી હિન્દુસ્થાની નેટીવ મરચન્ટસ એસોશીએશન	કાલમાદેવી રોડ	પ્રમુખ-શેઠ ગોરખામ ગણુપતરામ એન સેક્રેટરીઓ-શેઠ રૂઘનાથમલ રીષકરજીદાસ " " સાવલદાસ ગાનચંદ

એસોશીએશનો

ધી મારવાડી ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ	૨૪૮/૩ કાલ-બાદેવી મુબદ્દા નાં ૨	પ્રમુખ-શ્રીયુત્ત ગોવિંદરામજી (શેઠ તારાચંદ જનશ્યામદામજીના મુનીમ) ઉપપ્રમુખ-શેઠ લક્ષ્મણદાસજી (શેઠ બશીલાલજી ખાખી - ચંદ્રજીના મુનીમ) ઝોન સેક્રેટરીઓ-શ્રીયુત્ત મિશ્રીલાલજી (શેઠ ચંપાલાલ રામસ્વરૂપજીના મુનીમ) , , ગગારામજી (શેઠ ગોપીરામજી રામ-ચંદ્રજીના મુનીમ) આસિ સેક્રેટરી-રા રા ઉદયલાલ એસ બામ
સુબદ્દના ગુજરાતી વેપારીઓની મંડળી	મસ્જીદમ દર રોડ	પ્રમુખ-શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ શેઠ (સેવતીલાલ નગીનદાસવાળા) ઉપપ્રમુખ-શેઠ અમૃતલાલ હરગોવિંદદાસ (શેઠ હરગોવિંદદાસ લખમી ચંદલાલ) ઝોન સેક્રેટરીઓ-શેઠ રણુચંદદાસ તુષારામ , (શેઠ ચુનીલાલ અમથાલાલનાના) , બચંચંદદાસ ગીરધરદામ
ધી મરચન્ટસ એસોશીએશન	મુડીબજાર માંડવી મુબદ્દા નાં ૩	પ્રમુખ-શેઠ વલ્લભદામ હીન્જી ઉપપ્રમુખ-શેઠ મથુરાદામ વસનજી ઝોન સેક્રેટરીઓ-શેઠ પોપટલાલ અબાલાલ , , જમનાદાસ પુત્રાપીદસ
ધી સુગર મરચન્ટસ એસોશીએશન (ખાડબજારના વેપારીઓની મંડળી)	ખાડ બજાર	પ્રમુખ-શેઠ હમેન મુલેખાન કામત મીઠા સેક્રેટરી-રા ર અબાલાલ પુરે તમદાસ પરખ (ખી એ)

કમીશન એજન્ટસ, શરાદો, ચોકશીઓ તથા ધધાદારીઓ.

(મકાન ગામના નવનીઓના રથળના અક્ષરો મોટા હરફમાં લીધા છે માફીના સુધ્ધ તળપદને લગતા હોનાથી ગામનું નામ જણાવેન નથી)

નામ	ઠેાળુ	ધધાની વપતીસ
શેઠ એમજી શીવજી	કાટ, ખજરગેટ	શરાદ
,, અલીભાઈ ચાગલાની કુા	ખારેકપખર, માડરી નાં ૩	કમીશન એજન્ટસ
,, અખાલાલ છોટાલાલ	ત્ર માકાગે	
,, કર્નયાલાલ મનોરદાસ	છીપીયાલ મનો દામ હરખચ દને માળો	વેપારી
,, કલ્યાણચંદ હીરાચ દની કુા હા શેઠ ગોવીંદજીભાઈ	મારમાયા મહોદનો, કનેચંદ ખીંદી ગ	કમીશન એજન્ટસ ધાવ્ય-ડેલાગોઆખો
,, કલ્યાણજી બુથાલચંદ	કોટ, જુના મોલી માના	શરાદ અને કમીશન એજન્ટ
,, કલચંદ્રજી ચત્રભુજ	કોટ મી ઠરે ક	સરકારી જમીનગીનીના જન- રલ મરચન્ટ
,, દાવસજી મચેરજીએન્ડ સન્સ	અ પાગલી	કાપડના કમીશન એજન્ટસ
,, કાનજી ધરમશી	કેથેડ્રનજીટ ભુરેશ્વર	,, ,, ,, તથા જનરલ મરચન્ટમ
,, કાલીદાસ લલ્લુભાઈ	પારસીગલી, ધનજીજીટ જવેરી ભુવન	શરાદ અને કમીશન એજન્ટ
,, કાહાન દેવા કું	ઇન્હાએન (આફ્રીકા) પોસ્ટ બોલ નાં ૪૬	કા કના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
,, કાલીદાસ ગોપાલદાસ	પચતુની	વેપારી
,, નેશી કુવરજી જીવણ- દાસ કુા	ભાતપખર, મારી નાં ૩	કમીશન એજન્ટ
,, કેશરીચંદ ગોવીંદજી	પાગલીગલી, વનજીજીટ	શરાદ અને કમીશન એજન્ટ
,, કેશરીચંદ ભાણુભાઈ	પાપુની, મોડાજીની ચંચ	,, ,,
,, કેશવલાલ છોટાલાલ વાકા નેવાલા	પારમાગની ધનજીજીટ ગણપત મંદીગ	,, ,,
,, કોદરદાસ ખીમચંદ	મીધાગલી	
,, ખીમજી કેશવજી	૮૯ નાં ૧	
,, ખીમજી પુજી	કોટ હમમજીટ નાં ૭	ચેકસી, તથા શેર દનાલ
,, ખીમચંદ હરખચંદ	૨૮ શેમમનજીટ, નેમાગા ધી હાકેસ	વેપારી
,, ખડેરાવ વીડોખાની કુા	ખાડખલ, ખટાકા માળો	ગ્રામ મરચન્ટમ અને કર્ટીંગ એજન્ટમ
,, ગણેશ જગદીરા હા શેઠ મયગદામ સવચંદ	દીવ	કમીશન એજન્ટ દીવ (૨) કરાચી કે શીંગયરોડ

નામ	ઠેકાણુ	ધધાની તપમીલ
શેઠ ગીરજશંકર સેવકરામ	કાલ્યાદેવી અખીકા ભોજનશાળા	લોજવાળા
,, ગુલાબભાઈ બાલુભાઈ શરાફ	પર, દાદીશેઠ અગીઆરી લેન મુમ્મદ નં. ૨	વેપારી
,, ગુલાબચંદ મલુકચંદ	છંપીયાવ વોરાનો માળો	શગફ
,, ગુલામખલી અબ્દુલખલીની કુા	કરનાક મદર, લોખડનો જયો	લોખડના વેપારી
,, ગોરધનદાસ ખેતસી	કોટ, હોળીચક્રો	શરાફ
,, " પુરુષોત્તમદાસ યુક-સેલર	પ્રીન્સેસસ્ક્રીટ યુની સ્મોલકોઝ કોટ મુમ્મદ નં. ૨	તમામ જનના પુત્રકો વચનાર તથા કમીશન એજન્ટ
,, ગોવીંદરામ દુવારકાદાસ	ગીરગામ કુબારકુક	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, ગોકલદાસ કાનજી	મુા દરોહ (જલ્દો ૨૬ સ)	માડગીતા તેવ દલગા ધો રિગેરના વેપારી
,, ગોવીંદદાસ નાગજીદાસ	અ પાગવી પોતાનો માળો મુમ્મદ નં. ૨	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, ચીમનલાલ વાડીલાલ	મુલજી જેઠા મારફીટ, પ્રાગરાજગલી	કાપડના વેપારી
,, ચીમનલાલ છોટાલાલ	કોટ, શેરમજાર	શેરદાન
,, ચુનીલાલ દુલભરામ દેસાઈ બી એ	વીજપુર (ઉત્તર ગુજરાત)	આસિ સેક્ટરી શરાફ મહોજન
,, ચુનીલાલ અમોચંદ પાગે	ભુલેશ્વર કેથેડ્રલસ્ક્રીટ	શાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, ચુનીલાલ બલમુકુ દદાસ	,, દાદીશેઠ અગીઆરી વે	,, ,,
,, ચુનીલાલ હીંગલાલ પારી	ગણેશવાડી	કમીશન એજન્ટ
,, ચુનીલાલ નીમચંદ મહેતા	૧૦૧ ધનજીસ્ક્રીટ, દાદીખીરની	સોના ચંદીના દનાન
,, ચદાજી ખુશાલચંદ ઝવેરી	જવેરીમજાર	સેના ચાદીયા ચેશી અને શાફ
,, ચંદુલાલ દલસુખરામ	પ્રેન્સેસસ્ક્રીટ, મનસુગ ખીંડીગ	પાકા નામાના અનુમતી
,, છગનલાલ પીતાબરદાસ	ભુનેશ્વર, કથેડ્રન જાટ	કમીશન એજન્ટ અને શાફ
,, છગનલાલ કરતુચંદ	લુરાચાલ, લાલસોહ ખીંડીગ	,, અને તનાફના વેપારી
,, છગનદાસ કુા	કોટ, એદીરેટન સર્કલ મુમ્મદ	સગકારો જતમીનગીનોના જનગલ મરચન્ટ
,, છોટાલાલ બાદરમલ મોદી	૧૨સીગની, ધ જીસ્ક્રીટ જવેરી ભુવન	
,, છોટાલાલ લેલાભાઈ ગાધી	મેવાડા રમીયા અ કલેશ્વર	જથાન ધ તાફના વેપારી
,, જગાભાઈ દલપતભાઈ	કાલ્યાદેવી રોડ	મીલમાલેક અને કમીશન એજન્ટ
,, જગજીવન લવચંદ	સુનાકોન (Redsea) ઇ ૧ની અખાત	જનગલ મરચન્ટ
,, જમનાદાસ નરશીંગસ	૨૩૫, ૨૭, ૫ જગપેળ (માધવ બગ પાસે)	શાફ અને કમીશન એજન્ટ

નામ	ઠેકાણું.	ધંધાની તપખીય
શેઠ જમનાદાસ હરખજી સઘવી	દાદીશેઠ અગીઆરી લેત, મદ- નજી મોહનજીનો માળો	કાપડના વેપારી
શેઠ જગજીવન જોતમય- દની કુાં	૫૫-૫૭ બજારગેટ કોટ	સરાફ
„ જવેરચંદ દાકરશી	ત્રાપાકોટો, પાયધુની	„ અને કમીશન એજન્ટ
„ જસુજી એન્ડ સન્સ	૧૬૭-૮૮ હોર્નબીરોડ	.
„ જગજીવનદાસ મણીલાલ લની કુાં	કસારા ચાલ	રૂના દલાલ
„ જાદવજી એસ રૂપારેલ	શામજી ગોખળનો બગચો મુા કલ્યાણ (ચાણા)	છંટના વેપારી
„ જી પાસુની કુાં	૨૬૨/૬૮ મલીદ બદર રોડ	કાપડના કમીશન એજન્ટસ
„ જીવરાજ જગજીવન	ભીડીબજાર, કાપડની દુકાન નં ૨૦૫	ખાદી, દેશી કાપડ તથા ફેન્સી માલના ખાસ વેપારી
„ જેઠાલાલ કુલચંદ મહેતા	મનસુર ખીલ્ડીગ, પ્રીન્સેસસ્ક્રીટ	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
„ જેઠાલાલ ત્રીકમલાલ પરી	શરાફ બજાર, મુલજી જેઠા માર- કીટ સામે	કમીશન એજન્ટ (ચોખા, ખાડ, કાપડ, સોતુ, ચાંદી, રૂંગ, અલસી, ધણ, એરડા વિગેરેના હાજર તથા વાપદાના કામ કરનાર કમીશન એજન્ટ
„ જેઠાભાઈ ખટાઉ કુાં	૨૩૩/૩૫ વલમ ખીલ્ડીગ, શેખ મેમન સ્ક્રીટ, બોક્સ નં ૨૧૨૮ મુખ નં ૨	કાપડ સતરના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ હેડ ઓફીસ- મુખ નં ૨ બ્રાચ-કલકત્તા, -૮૭, આરમીની મનસ્વીટ-અમદાવાદ રોથન પામે હાથીવાતના વેપારી
„ જેર્સીગલાલ મણીલાલ મણીઆર	ડોલોન્ટ મુા પાટણ	અફરીકાના વેપારી
„ જીહાભાઈ ખુબચંદ બ્રહ્મક્ષત્રી	દીવ મદર	અફરીકાના વેપારી
„ ઠાકોરદાસ મથુભાઈ પટેલ	સી પી ટેક ધન ૫૭-૫૭	જનરલ મરચન્ટ
„ ઠાકોરભાઈ મગનલાલ	ચોકસી બજાર, મુ ધ નં ૨	મોનચાલીના ચેક્સી
„ ઠાકોરભાઈ જીવજી	નવસારા	વેપારી
„ તલકચંદ ચતરજી	સુવાડીન	જનરલ મરચન્ટ
„ તુલસીદાસ મોરારજી	૧૪ હમ્મલ્સક્રીટ કેટ	જનરલ મરચન્ટ
„ ત્રીભીવન નેમગદની કુાં	બારેક મજાર, માડની નં ૩	કાપડ કીઆણા તથા અનાજ ના કમીશન એજન્ટ તારન લીરનામું - Honey Moon
„ ત્રી.મહાન કુવજી	બારેક મજાર પોતાનો માળો	મુખમ

નામ	ઠેકાણુ	ધંધાની તપસીલ
૧, દયાળજી લાલજીની કુાં	બારબાપા મહોત્તો, ફોયદ બીહડીંગ	રૂના કમીશન એજન્ટસ
૨, દીપચંદ મયાચંદ દલાલ	ત્રાખાકાટો, સુત મળર	ફીકરડ દીપજીત બ્રોકર
૩, ધરમચંદ મગનલાલ	છીપીયાલ, મોરોતો નવો માળો	શરાફ, કમીશન એજન્ટ અને દરીઆઇ મીમો ઉતારનાર
૪, નગીનદાસ લલ્લુભાઇ કાજી	જુનેશ્વર, અનતવાડો, મદનજી મોહનજીનો માળો	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
શેઠ નગીનદાસ કેશવલાલ વડોદરાવાળા	સામુન હાઉસ, કોટ મેમસે પી એન મહેતાની કુાં	ફર્મના તથા શરાફી પેઢીના એકાન્ટન્ટ
૫, નરોત્તમદાસ અમરચંદ દોશીની કુાં	ચ પાગલી, શેઠ કરસનદાસ મુનજી જોડાનો માળો	કમીશન એજન્ટ
૬, નયુભાઈ મુળજી	પ્રીન્સેસજીટ, મનહર બીહડીંગ	કમીશન એજન્ટ
૭, નરોત્તમ ઘેલા દરજી	મેતાડા ફલોંગ અ કલેશ્વર	જ્યાપધ તળાકુના વેપારી
૮, નાથુભાઇ નેમચંદ	મોજામખીક (આફ્રીકા)	વેપારી
૯, નાથાલાલ નરોત્તમદાસ કોઠારી	રાનપુરાસાડ, કાગીયાપોળ, ધી-કાટા ટાનર નજીક મુા વડોદરા	.....
૧૦, નારણજી ડાહ્યાભાઈ પટેલ	સા જુવાસણ (પોટ સર-લોણ) તાલુકો બારદોલી જીલ્લો સુરત	
૧૧, નાથાલાલ રેવાશંકર ભટ્ટ	મુન્નાદેવી, સામરક દા બોર-ડીંગ હાઉસ	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
૧૨, નેમચંદ લાલચંદ	પારસીગલી, ધાજીજીટ પાલ-જુપુર બીહડીંગ	લોખવાલા
૧૩, નેમચંદ ખીમચંદની કુાં ધી લેડી નોર્થ કોટ હીન્ડુ બોર્ડ નેજ (હા શેઠ માધવદાસ મો)	શેઠ મેમન જીટ મુળઇ ન ર ચાચપોકલી	કમીશન એજન્ટસ
૧૪, શેઠ પ્રાગજી સુરભાઈ દેશાઈ	ત્રાખાકાટો, પાંધુની	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
૧૫, પ્રાણજીવન કલ્યાણજી બક્ષી	ગીંગામ, અમરોતી હાઉસ	સોના અને ચાતોના વેપારી
૧૬, પરી પ્રતાપસિંહ મોહોલાલભાઈ	કાલબાદેવી રોડ	કમીશન એજન્ટ
૧૭, પી જમનાદાસની કુાં	દાદી હાઉસ, ચર્ચગેટ જીટ, કોટ મુ મધ	Import & Export Com- mission Agents & Che- mical & Sizing Mater- ials Suppliers
૧૮, પીરોજશા રૂ વખારીઆ	૪૦૦/૪૦૨ કાલબાદેવી	રૂના વેપારી
૧૯, પોપટલાલ જોષીતાદાસ	પ્રીન્સેસ જીટ, જ્ઞાનહજીવન	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ

ન મ	ઠેકાણું	ધધાની તપસીલ
,, પોપટલાલ ભાઈચંદ	ખનુસા (પોરટ દરીઅ પૂર)	કાપડના વેપારી, તથા આમ અને જાડગીના નીખાના એજન્ટ
,, પ્રેમજીભાઈ લખમીદાસ ઠક્કર	સુ દીવોદર (પોરટ પાટણ) ગુજરાત	વેપારી
,, બોમ્બે બર્લિન ટ્રેડિંગ કુાં	દાનિહાઉસ, ચર્ચમેટ સ્ટ્રીટ, પ્રેટ મુ મધર્	Dealers in Photographic materials & Textile Machinery
શેઠ બી કલ્યાણ કુાં	દાલમહેરી દાદીશેઠ અમી રીસેન ફેલત બીરડોગ ન ૨૮ કાલમહેરી ભાગમહી	(ચલુ જમાનાના) સેલના કાપડ અને જરોમાતના રપેરયાલીંગટ કમીશન એજન્ટમ
,, લગવાનદાસ હરીદાસની કુાં	દીવખદર	...
,, લગવાનદાસ લખમીચંદ હા પાનીભાઈ		
,, લગવાનદાસ ગણેશ	સુવાડીન (Red Sea)	જરનલ મનચંદ તારનુ શીરનામુ Bhagwandas
,, લગવાનદાસ છગનદાલ	ત્રાખાકરો પામધુની	શગફ અને કમીશન એજન્ટ
,, લગવાનજી હરભમની કુાં	પજરાપોલ, બીજીગલી	ઉનના વેપારી અને શરાફ
,, લગવાનજી લખમીદાસ	૨૬૨-૨૮ મરજીદ બદરોડ	રૂના મુકાદમ
,, ભાઈદાસ નરોતમદાસ એન્ડ સન્સ	સી પી ટેકરોડ	શરાફ અને કમીશન એજન્ટમ
,, મણીલાલ ચીમનલાલ	શરાફ ખજર	સાના અને ચદીના વેપારી
,, મણીભાઈ ગોકલભાઈ	ચ પાગલી	શ ૧૪ અને કમીશન એજન્ટ
,, મણીલાલ લલ્લુભાઈ	,, યુનીસ લ સાકલચદનો માળો	,, ,,
,, મણીલાલ મગનલાલ	પામધુની, બારીઆ બીરડોગ	,, ,,
,, મણીલાલ પીતાબર	કોટ જુના મોદીખાના મુ મધ	સુવાડીનના વેપારી
,, મનસુખલાલ પ્રભુરામ શાહ	પ્રીન્સેસસ્ટ્રીટ આનહજુવન	શગફ અને કમીશન એજન્ટ
,, મનોરદાસ હરખચંદ	છીપીચલ, પોતાને માળો	શરાફ
,, મનસુખભાઈ ભરુભાઈ પરી	કાલમહેરી, દ બેલકરનીનાડી	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, મોતીલાલ મુળજીભાઈ	કાલમહેરી, વાંદરાવલો માળો	કમીશન એજન્ટ અને શરાફ
,, મોહનલાલ હરગોવનદાસ કુાં	દદીશેઠ અમીઆઈ સ્ટ્રીટ ધરન ૪૨-૪૬	શરાફ અને કમીશન એજન્ટમ
,, મહાસુખલાલ મણીલાલ સધવી	પ્રીન્સેસસ્ટ્રીટ, આનહજુવન	,, ,,
,, માધવલાલ ત્રીકમલાલ	પ્રી સે સ્ટ્રીટ, મ ગલદાસ બીરડોગ	,, ,,

નામ	ઠેકાણુ	ધધારી તપસીલ
શેઠ માધવદાસ ગો પારતા	અટ્ટ માઉન્ટ રોડ	જનરન મગ્યન્ટ
,, મગનલાલ બેચરદાસ	ગામ સલાહ પોસ્ટ રૂવા (વાયા મીઆગ મ)	શરાફ
,, મણીલાલ બગવાનદાસ	ગામ રૂવાદ (વાયા મીઆગમ)	,,
,, મથુરાદાસ ઠાકરશીની કુ	કોટ, હોલી ચક્રો ડમીરામીરો માળો	શરાફ તથા જોનના વેપારો
,, મનજી માંડણી કુ	ઈન્ડાબેન (આફીકા) પી બોક્ષ ન ૦ ૩૭	જનરલ મરચ ટસ
,, મુલજી પરશોતમ રવાણી	કાનવાડી કાનવાળનો જુ ૧ માળો (ગધાકૃષ્ણની ચ બ)	.
,, મુલજી ઊમરશી મુની શ્રી મોહનલાલજી જૈન સેતલ લાઈબ્રેરી અને સ સ્કૂલ પાઠશાલા	પાગરાપોત મીજી ૧૫, માયનયાગ	જોનના વેપારો લ ઇચરી
, મેમણ મુસા જુમા	ધી અસગર પ્રીન્ટાગ પ્રેસ પાયધુની ગવલી મહોલ્લો	ઢાપખાનાલાલ
શેઠ મોહનલાલ હરજીવનદાસ	કરણાક બદર, કોપડનો જયો	કોપડના દસાલ તથા કમી શન એજન્ટ
શેઠ રણછોડજી ગુ દેશાઈ	કાદાવાડી, વોરાની ચાલ	.
,, રણછોડલાલ શીવરામ દી	ખતગની, અમરવાડી ન ૧૬૨ સુ મધ	..
શેઠ રણછોડદાસ બાઈચ દ મુરા	વીઠલવાડી હુપેન તેલવાળા ઉપર	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, રમણલાલ છોટાલાલ પારો	પારસીગલી ધનજી સ્પીટ, મોતી- વાલા બીલ્ડીંગ	,,
,, રામદાસ હરીદાસ	મુા જામ સલાયા બદર (કાઠીયાવાડ)	ખતાજના વેપારી અને કમી- શન એજન્ટ
,, રાવજીભાઈ કેશવલાલ શા	પારસીગલી ધનજી સ્પીટ મોતી- વાલા બીલ્ડીંગ	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, રાજસી જીવરાજ ઠક્કર	એપોલો બદર, આરમીસ્ટન રોડ, ફરન હાઉસ	વેપારી
,, રૂપચંદ રંગીલદાસ	ચ પાગલી મુખધ ન ૦ ૨	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, રેવાશંકર માધવજી	પ્રીન્સેમ સ્પીટ, મગલદાસરોડ	ર, અલસી, ધડે, એરડા, સોલુ, ચ દી વિગેરે વાપદાના વેપારના જનરલ કમીશન એજન્ટ
,, લલ્લુભાઈ કરમચંદ	ચ પાગલી	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ

નામ	ડેક ૫	ધધાની તપસીલ
શેડ લલુભાઈ લીલાચ દ પારી	પારસીગલી, ૨૪૯'૫૨ શેક મેમન જીટ	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, લખમીદાસ મકનદાસ	કરણાક બપર યોખડનો જયો	ગેલેનાઇઝ કારોગેટ અને પેન પત્ર ના વેપારી ટેલીફોન ન. ૨૫૫૮૯
,, લલચ દ જેરાજ ઠાર હા શેઠ નરોત્તમદાસ મોરારજી	દીપજીદર	જનરલ મગ્યન્ટ
,, લલચ દ હુ એન્ડ ઇરભાઈ	પી મેક્લ ન ૮-૬૦૬૫મેન (આફીકા)	જનરલ મગ્યન્ટમ
,, લાલભાઈ દલપતભાઈ	પ્રીન્સેસ જીટ, મીમજી ૨૧જી બીલ્ડીંગ પોસ્ટ બેક્લ ન ૨૦૨૦	શરફ
,, વનમાલી વીરજી	પ્રીન્સેસ જીટ, ચાપશી બીલ્ડીંગ	,,
,, વીઠલદાસ શીવલાલ	વીઠલવાડો, સાસુનહુનો માળો	નગર અને કમીશન એજન્ટ
,, વીઠલદાસ વીજુદાસ	પાયપુની, બારીઆ બીલ્ડીંગ	,,
,, વીઠલદાસ વીરચ દ	,, ત્રાયાકાટો, વોરાનો નવો માળો	,,
,, વેણીલાલ વ્રીજભૂખણદાસ ની કુા	ગુરારચાલ, લાલસીહ માન- સીહ બીલ્ડીંગ	શરાફ તેમજ અનાજ તથા સીડ માલના અને કચીઆણના વેપારી
શેઠ શ કરલાલ પ્રભુરામ	પાયપુની, ત્રાયાકાટો, હનુમા- નજીવુ મંદિર	પુખરી
,, શીવજી શામજીની કુા	મંડવી, મોમાયા બીલ્ડીંગ બાતમજન	રના વેપારી
,, રામી સાકલચ દ મગનલાલ	પાયપુની, ગોડીજીનીચાન	શરફ અને કમીશન એજન્ટ
,, શ્રી શાહુ એજન્ટ	બીપીચાવ, વોરાનો માળો	કમીશન એજન્ટ (મહારાષ્ટ્ર)
,, સુદામા પેપર માર્ટ	૯, મીટરોડ ફોર્ટ	કાગળના જથ્થામંથ વેપારી
,, ચોમચ દ લાલચ દ	પ્રીન્સેસ જીટ, આનદભુનન	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, હરજીવનદાસ જોડાભાઈ	મેન્ડહરટરોડ, સધવીસદન	સોના ચ દીના વેપારી
,, હરકીમનદાસ જગજીવ નદાસ	બુદેશ્વર માણિકચ પાનાચ દનો માળો	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
,, હરીચંદ્ર દીનકરપ્રસાદ	દાલપાદેરી, મોરારજી ગોકલદાસ મારકીટ	,,
,, હરજીવન ચતરમુજ	સુતા ચાવ, શીલાલ મોતીલા- લનો માળો	,,
,, રાવબહાદુર હરજીવન ભોવાનભાઈ કોટક	કોટ, હોન'બીગડ	જનરલ મેનેજર 'હસ્ટ ઇડીઆ કોલન એસોશીએશન"

નામ	ઠેકાણુ	ધંધાની તપસીત
શેઠ હરખચંદ મકનજી	કોટ બાબરગેટ, રતજી દરવારનો માળો	શરાવ
,, હરીદાસ દામોદર આણુદજી	કોટ, ૧૬ કારનાર સ્ટ્રીટ નં. ૧ મોલીખાના	,,
,, હરજીવન વાલજી	ચપાગલી	જનરલ મર્ચન્ટ અને કાપડના વેપારી
,, હરીદાસ સોમચંદ એન્ડ સન્સ	જુહાપુરા, હીરા બીંદી મ	ગાડી અને ક નીચરની સામન ની ગતો સામાન વેચનાર
,, હાસમ મીઠા	ખોલ નં ૮૪ બેરા (ધન) બાઈરોહા	જનરલ મર્ચન્ટ
,, હીરાલાલ ભગવાનદાસ મલ	કોટ, શેર બજાર	શેર દલાલ
,, હીરાચંદ વનેચંદ દેશાઈ	કલામાદેરી પોસ્ટ નં ૨૦૩૭	રાત્રી અને રૂના વેપારી
,, હીરાલાલ બલદેવદામ	બુલેચર, ત્રીજો બોયલાડો (સ્વામીનારાયણની ચાલ)	કમીશન એજન્ટ અને હાથી દાતના વેપારી
,, હીરાલાલ બકોરદાસ	ચોકશી બજાર મુખ નં ૨	સોના અને ચાંદીના જનરલ વેપારી (ચોકશી)
,, હીરાલાલ પુરુષોત્તમ મહેતા	ધનજીજી, પારસી ગલી	.

મારવાડી ભાઈઓની પેઢીઓ મુંબઈ.

નામ	ઠેકાણુ	ધધાની તપસીલ
શેઠ આશારામ લાલાવત	પાયધુની કસારાચાવ	શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
„ અબાલાલ નગ્નીગદાસજી	„	શેઠ સીવજી રામજી રામનાથની પેઢીના મુનીમજી
„ કસ્તુરચંદ થાનમલ	વીઠનવાડી	કમીશન એજન્ટ
„ કલુમલ ઉદેરામ	કાલ્યાદેવી મોરારજી ગોકલ દાસ મારકીટ પામે	„
„ કાલુરામજી સીતારામજી	કાલ્યાદેવી હરન દરાય સુરજ- મલનો માથો	„
„ કાલુરામ જાનકીલાલ	વીઠનવાડી તેલ ગતી	ઉમરખેડવાલા
„ ડોસનલાલ છોગાલાલ	કાલ્યાદેવી દગીઆમકાલ	કમીશન એજન્ટ
„ કીશનાજી ભગવાનજી	૩૧૨ કાલ્યાદેવી સીધની બીદડી ગ	સુતંગ કાપડના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ કીશનદાસ ગોકલદાસ	પાયધુની, કસારાચાવ	કમીશન એજન્ટ
„ ખેમચંદ ભાંડોરા	છીપીચાવ, કાનખાઇનો માળો	„ અને દનાવ
„ બુમાજી લખમીચંદ	પારસી ગલી, ધનજીજી, વેપારનો માળો	કમીશન એજન્ટ
„ ગણુપતરાય રૂકમાનંદ	કાલ્યાદેવી, લગ્નમુખરાય ગોપી રામનો માળો	શરૂ અને ટીમ ૧૨ મરચન્ટ
„ ગાડમલજી રાજમલ	છીપીચાવ, કાનખાઇનો માળો	કમીશન એજન્ટ
„ ગાડમલજી ગુમાનમલ	પાયધુની મુખાનો પેસ્ટ ઉદગ	„ અને રા ૧
„ ગોપીલાલ અસાવા	માલ્યાદેવી ગેડ શીવલાલ મોતીલાલનો માળો	જે નીનાકચંદ દવસુખરાવના મુનીમ
„ ગગાવિજય જેઠમલ	સુતારચાવ શીવલાલ મોતી- લાલનો માળો	કાપડના કમીશન એજન્ટ
„ ગોવાજી કૃતાજી	વીઠનવાડી, તેલગતી	કમીશન એજન્ટ
„ ગગારામ સાકલચંદ	વીઠનવાડી તેલગતી	કમીશન એજન્ટ
„ ગગાધર દેવડા	કાલ્યાદેવી ગેડ, અલસીતા પા- ટીઆ સામે નં ૪૦૦	૨ અને અનનીતા દવસ
„ ચતરભુજ ગણેશરામ	સુતારચાવ શીવલાલ મોતી- લાલનો માળો	કમીશન એજન્ટ
„ ચતરભુજદાસ કરનાણી	વીઠનવાડી, બીમજી દુરાનકા નામનો માળો	„
„ ચાદમલજી તેલારામ છોટ્ટગમ ઝેર	કાલ્યાદેવી મનારવાડી પાયધુની, કસારાચાવ	„ અને શરૂ ૪

નામ	ઠેકાણુ	ધંધાની તપસીલ
શેઠ જમનાલાલ વેઘ	પાયધુની મુન્માદેવી પોષ્ટ ઉપર	કમીશન એજન્ટ અને શરાશ
„ જીવનરામ મોદી	કાલ્યાદેવી અલસીના પાટીઆ સામે	કમીશન એજન્ટ અને કોટન મરચન્ટ ટે નં ૨૭૪૯૪
„ જીતમલજી કીસનચંદ	પાયધુની, મુન્માદેવી પોષ્ટ ઉપર	કમીશન એજન્ટ અને શરાશ
„ જીગલકીશોર ઓઠારમલ	વોઠલવાડી, તેલગલી	
„ જીવાનમલજી હીન્દુમલ	વોઠલવાડી, શેઠ મુલજી જોડાના ઘર સામે	કમીશન એજન્ટ
„ જેરાજી દેવરાજ	વીઠલવાડી ચીત્રછાપજીવાલા ઉપર	કમીશન એજન્ટ
„ જોહરીમલજી રામલાલ	કાલ્યાદેવી, બદામનુ ઝાડ	„ અને મરચન્ટ
„ ચાનમલજી જેવરચંદ	પાયધુની, કસારાચાલ	„
„ દધમતલાલ લેરૂબક્ષ	વોઠલવાડી પથ્થરનો માળો	...
„ દીપચંદ ગોઠડાવાલ	„ નં ૩૬	
„ ધનાલાલજી ગુમાનમલ	પારસાગલી ધનજીઝોટ સોનર મેન્શન	કમીશન એજન્ટ
„ નથમલજી કનૈયાલાલ	પાયધુની, મુન્માદેવી પોષ્ટ ઉપર	„ (કાપડના)
„ નંદરામજી નારણદાસ	પાયધુની, અડીઆ બીલડાગ	બનાજ તથા બીઆના કમીશન એજન્ટ
„ પુનમચંદજી બગાવરમલ	„ મુન્માદેવી પોષ્ટ ઉપર	કમીશન એજન્ટ અને શરાશ
„ પુનમચંદજી સુખદેવ	ચ પાગલી, મદનજી મોહનજીનો માળો	„
„ ફતેચંદજી અનરાજ	પારસીગલી, મીરજીઝોટ	„
„ બજરગજી ઓઠારમલ	„ „ સંદર મેન્શન	„
„ બાલકીસનદાસ રામકી સનદાસ	નં ૩૬ વોઠલવાડી (પથ્થરનો માળો)	શરાશ અને કમીશન એજન્ટ
„ બાલસુકુન્દ ચન્દનમલ	છીપીચાલ, કાનવાઇનો માળો	કમીશન એજન્ટ
„ બેકટલાલ કાકાણી	કાલ્યાદેવીરોડ, શીરલાલ મોતીલાલનો માળો	શેઠ સીતારામ રામનારાયણના મુનીમ
„ ભગવાનદાસ નેતરામ	કાલ્યાદેવીરોડ, નં ૨૨૨	વેપારી
„ ભગવાનજી તેજમલ	વોઠલવાડી, ગગાજમના બીલડોગ	કમીશન એજન્ટ
„ ભીખમચંદ બાલકીસનદાસ	„ નં ૩૬ (પથ્થરનો માળો)	સોના ચાદીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ ભીકાજી મુલચંદ	ચ પાગલી	શરાશ અને કમીશન એજન્ટ
„ ભીમાજી કપુરચંદ	„ ચ પાનુ ઝાડ	„
„ ભીમાજી ભજુતમલ	„	„
„ ભીમાજી મોતીજી	„ કરસનદાસ મુનજી જોડાનો માળો	„

નામ	ઠેકાણુ	ધંધાની તપસીલ
શેઠ લીમાજી રીખવદાસ	ચ પાગલી પ્રેમચંદ રાયચંદનો માળો	કમીશન એજન્ટ
„ માણેકરામ મદનલાલ	૩૯૧ કાલમાદેરી રોડ, અલ-મોના પાટીઆ ઉપર	કમીશન એજન્ટ
„ માનમલજી સાગરમલ	છીપોચાલ, કાનમાઇનો માળો	„
„ મેઘજી ગીરધરલાલ	૮૪/૮૬ પારસીગલી, મીરજી સ્ટ્રીટ	„
„ મોતીલાલ ગોરધન વ્યાસ	વીઠલવાડી, તેલગલી	„
„ મોહનલાલ જીવતરાજ મુથ	કાલખાદેરી, આનદલુવન	રાહુરીવાલા
„ રામનારાયણ પ્રેમસુખદાસ	પાયધુની ત્રાનાકાટો	૩ ના કમીશન એજન્ટ અને શ્રીરામ
„ રામનારાયણ પરશરામ	કાલમાદેરી, આનદલુવન	કમીશન એજન્ટ
„ રામબક્ષ શીવપ્રતાપ	પારસીગલી, મીરજી સ્ટ્રીટ	કમીશન એજન્ટ
„ રામચંદ્રજી રામપ્રતાપ	વીઠલવાડી, તેલગલી	„
„ રાજરામ ગીલકા	પારસીગલી મીરજી સ્ટ્રીટ	„
„ રાજરામ હરી પડ્ડાકર	કાલમાદેરી, આનદલુવન	મુનીમજી
„ રામકીસનદાસ સાગરમલ	કાલખાદેરી, હરમુખરાય ગોપી-રામનો માળો	કમીશન એજન્ટ
„ રામગોપાલ મુછાલ	બદામનુ ઝાડ	„
„ રાયચંદ એમચંદ	૧૦૭, ધનજી સ્ટ્રીટ દાદીખીલીગ	„
„ રામનાથ હરીભક્ષ	કાલમાદેરી મોરારજી ગોકલદાસ મારકોટ	„
„ રીખવદાસ જવેરચંદ	વીઠલવાડી પંથરનો માળો	„ એન્ડ મરચન્ટ
„ રૂઝનાથ મલજી રીધકરજીદાસ	„ „ ન ૩૬	„
„ લક્ષ્મીનારાયણ કીસનગોપાલ	પાયધુની કમારાચાલ	„
„ લાધુરામ સીનારામ	પારસીગલી મીરજી સ્ટ્રીટ	„
„ શીવનારાયણ બલદેવદાસ	મુન્નાદેરી, ઝવેરીમજર	સોના ચાંદીના ચોકશી, અને જાનરલ મરચન્ટ
„ શીવજી રામજી રામનાથ	પાયધુની કમારાચાલ	કમીશન એજન્ટ અને શ્રીરામ
„ ન્યામચંદ્રજી રામપ્રતાપ	વી નવાડી, તેલગલીને નાકે	„
„ સુખગજીજી ખુશાલચંદ	પાયધુની મુન્નાદેરી પોસ્ટ ઉપર	„
„ મતીકામ રામમુખ	કાલમાદેરી, બદામનુ ઝાડ	કમીશન એજન્ટ
„ સાવલદાસ ગ્યાનચંદ	„ „	„
„ હરદયાલ નેવટીયા	કાલમાદેરી, રોડ નં ૩૨૨ ગરાફ	„ અને શ્રીરામ
„ હનુમાનરાય પ્રનશ્યામદાસ	કાલમાદેરી રોડ, મીમરાજ બીલકી ગ (નવો હનુમાન ગલીને નાકે)	૩ના વેપારી

કરીઆણાના વેપારીઓ.

નામ	ઠેકાણું	ધંધાની તપસીલ
શેઠ ઉશમાન હાજી મામદ	ખારેક બનર, દુકાન ન ૩૧૯/૨૧	બદામ, ખારેક અને સોપારીના વેપારો
„ કરસનદાસ પ્રભુદાસની કુા	સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, કાનજી મેન્શન	સુખડ તથા કરીઆણા-ગધી- આણાના વેપારી
„ કલ્યાણદાસ રૂગનાથ	કોચીન (મનમાર,	કોચીન-કાલીકટના કરીઆણા- ના વેપારી
„ કરસનદાસ લધા ઠક્કર	વડગાદી કરીઆણા બનર સેમ્યુઅલસ્વીટ, મુબઇ ન ૩ તારતુ શીરનાસુ -"Ostrich"	દેસગના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ વિગત માટે વાંચો પાનુ ૪૧૧
„ કાશીનાથ અને જયવત નારાયણ	૯, બેકસ્વીટ ફોર્ટ મુબઇ ટેલીફોન ન ૨૧૦૯૫ ટેલો એજેન્સ-Jaikandaren	કેસર, એલચી, જાનત્રી તથા બદામ પિંગેરના વેપારી તથા પરદેશથી બુચ, બોટલ્સ, બી- સ્કીટ પ્રેવીઝન, પેપર તેમજ સરવે જાતનો માલ આયાત કરે- નારા વિગત માટે વાંચો પાનુ ૩૯૯
„ ફેસવજી વાઘજીની કુા	વડગાદી મુબઇ ન ૩	કરીઆણાના ઓઝર અને કમો- શન એજન્ટ
„ ગોરધનદાસ ટોકરશી	ખાડ બનર ન ૧૦૬ તારતુ શીરનાસુ Sandalol	શરાર અને અસલ મલમારી સુખડ, મુખડના તેલ અને કુનફાના તેલના જથ્થાબધ વેપારી કરીઆણાના વેપારી
„ ચતરભુજ દેવકરજી	વડગાદી, કરીઆણા બનર ન ૨૧૮/૨૦ બ્રાય કરાચીમાં ઠા પરસોતમ ચતરભુજ ઠેકાણું જોડીયાબનર	
„ જોહાલાલ કેશવજીની કુા	કોચીન (મલખાર)	કોચીન-કાલીકટના કરીઆણા- ના વેપારી
„ દુવારકાદાસ હેમચંદ	ખારેક બનર (મુ મઇ) તથા જાના	ખારેક તથા સોપારીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ દેવજી હામોદર	ખારેક બનર	ખારેક, સેવરધની સોપારી, ગુગલ તથા કરીઆણાના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ નારણદાસ કરસનદાસની કુા	કાથા બનર, દુકાન ન ૩૩૪	કોપરેલ તથા બીજા તેનોના વેપારી અને કંત્ર કટરો
„ પાશુ ઘેલાભાઈ	મુખ મરુહરજી (જલ્દો રતનાગીરી)	સેવરધની સોપારીના વેપારી
„ ભોગીલાલ ચીમનલાલ	કાથા બનર	મેતાજી

નામ	ઠેકાણું	ધંધાતી તપસીલ
શેઠ એમ મોતીલાલ મસાલા વાલા	ભુવંશ્વર કમુતગખાના આગલ	ફરેક જાતના ચોખ્ખા મસાલા, જાત જાતના અથાણા, ચટ-ણીઓ, પાપડ, સેન વડી અને ફરેક જાતના મુખ્યાના મરચાં વિગત માટે વાચો પાનુ ૪૨૦
„ મેઘજી વખતચંદ ગાધીની કું	ખેતવાડી, ખહલીગલી	ખાસ સુખડના તેમજ કરી-આણા ગધીઆણાના વેપારી
„ મગનલાલ દેવચંદ	વડગાદી, નસગાનજી ખરશીદજી બેસાનીઆની ડા કેસરવાલા	વેપારી લાઇનના સુતીમ
„ માધવજી જેઠાભાઈ	વડગાદી, માધવજી દરોરામના માળા નીચે	કરીઆણા તથા રંગના વેપારી
„ મુલજી જીઠા	કોચીન (મલયાળ)	મલમારી કરીઆણાના ગાંધી નના વેપારી
„ મોહનલાલ કેશવલાલની કું	નવી મારદાનગલી મુ મઠ ન ૩	એલચી, અને કેસરના જથ્થા-ખંધ વેપારીઓ વિગત માટે જાહેરખબર વાચો
„ રતનશી કાનજી	ખારેક બજાર, દુકાન ન ૩૦૪	સોપારી તથા કરીઆણાના વેપારી
„ રણછોડદાસ પરશોતમ-દાસની કું	૮૬ ખાડ બજાર મુખ્ય બ્રાચીસ-સીંગાપુર-૨૩ મલાહા સ્ટ્રીટ, કલકત્તા-૨૨, અમરતોલા સ્ટ્રીટ	સોપારી તથા કરીઆણાના વેપારી
„ રતનજી શામુરજી ટાટાની કું	૭૮-૮૨ વડગાદી મુખ્ય ન ૩ બ્રાચીઝ-બોડીનાયા (માનુર) મહુરાજીદેશ હાવેરી (ધા રવાડ જીલ્લા કે જ્યાંથી ઓગડર મુખ્ય એલચી દેશાવર મેકલવામા આવે છે	એલચી, કેસર, કાથો (કાનપુરી, સુરતી, રગુની, હાથી પગો), તથા ચાહ, સુરેખાર અને ગંધક વિગેરેના જથ્થાખંધ તથા છુટક વેપારીઓ
„ રતીલાલ ગોવીંદજી અગ-રખતીવાળા	વડગાદી, કરીઆણા બજાર ન ૨૭૧	અગરખતી, અખીર, પીજર કે કું રહેલપેન, જાપોની કપુર, અને હીંગના વેપારી વિગત માટે વાચો પાનુ ૪૨૧
„ દેવાશંકર મયારામ	પારસો ગલી, ધનજીજી	ખાસ સુખડના વેપારી
„ વરજીવનદાસ હીરજીની કું	૨૪૦ વડગાદી કરીઆણા બજાર બ્રાચી-મદાસ અને કુઆકોનમ	હીંગ તથા મવખારના કરીઆ-ણાના વેપારી
„ વાડીલાલ પુરશોતમ	૧૧૭, ખાડ બજાર (બ્રાચી-સીંગાપુર, પીનાંગ, કલકત્તા)	સીંગાપુર-પીનાંગના કરીઆણા ના તથા ખાડના વેપારી

નામ	ઠેકાણું	વધાની તપસીલ
„ વાઘજી લખમીદાસ	ખાડ બજાર મુબઇ, (આચ-સીંગાપુર કે ૨૫ મલા- કા સ્ટ્રીટ)	સીંગાપુરી માલના વેપારી
„ શામજી જેઠાભાઈ કુા	ખારેક મજાર હરીદામ પ્રેમ- જીનો માળા મુબઇ નં ૩	કમીશન એજન્ટ
„ શામજી બ્રધર્સ	ખારેક બ મર	હરીઆણા, ખારેક તથા મોપા- નીના વેપારી
શેઠ સવાઈચંદ પ્રેમચંદ	વડગાદી તુલશીભુવન મુબઈ નં ૩ બ્ર ચોમ -કલન્ટ-રતનજી જી જીનાસની કુા અમરતોલા નં ૨૨	મોરચુચુ સાંદોર, પારો, ન્યુ- મપેપર પ્રિંગેર ચુરોપના મા- લના, સામુચોખા, મલક પ્રિંગેર સીંગાપુરી માલના, અને મલકચોની પ્રિંગેર ચીનાઇ- જાપાનીસ માલના તથા હી- દના દરેક જાતના ઢરોઅણાના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ હરીદાસ શીવજી	કાથા બજાર દુકાન નં ૩૩૭	મલમારી કરોઆણાના વેપારી તથા કમીશન એજન્ટ
„ હરીદાસ માણેકચંદની કુા	કોચીન (મલાબર)	કોચીન-લીકટના કરોઆ- ણાના વેપારી

દરેક જાતના

ટાઇલ્સ તથા મારબલ

રફ તેમજ પોલીશ

સાદીઓ તેમજ સીમેન્ટ

મોટા જથ્થામાં તૈયાર છે.

વિગત માટે પુછા=ખાનમા મહની કુંડા

ટાઇલ્સ, મારબલ મરચન્ટ્સ અને કોન્ટ્રાક્ટર્સ ૧૬૩ હકતરોડ મુબઇ નં ૪

સીમેન્ટ

ગણપતી છાપ

સીમેન્ટ

ખનાવનારા — **ધી ઈંડીઅન સીમેન્ટ કું. લીમીટેડ.**

(પહેલા પ્રકારના પોર્ટલેન્ડ સીમેન્ટ ખનાવનારા)

બ્રીટીશ સીમેન્ટ કરતા કોઈ પણ દગ્ગજો ઉતરે નહીં અને સઘળી જાતના ઇન્જનેરી કામોમા વપરાય માટે પુરતી લાયકાત ધરાવનાર આ સીમેન્ટ છે. બ્રીટીશ સ્ટાન્ડર્ડ કન્ટ્રા ચઢીઆતુ હોવાની ગેરંટી આપવામા આવે છે એક વખત વાપર્યા પછી હંમેશ માટે વાપરશોજ

વધુ વિગતો માટે લખો યા મળો —

ડાહ્યાનુ —

એજન્ટો —

પોર્ટલેન્ડ (ડાહીઆવાડ)

તાતા સન્સ લીમીટેડ

નવસારી બીલ્ડીંગ, કોટ, — મુબઇ

તારનુ શીરનામુ — Tatacement Bombay

ટેલીફોન નં ૨૧૯૮૬

હીંદુસ્થાનમાં ખનતા કોઈપણ સીમેન્ટ કરતાં ચઢીઆતું

સુરજ છાપ

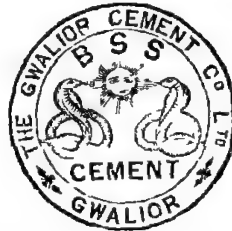
સ્વદેશી

પોર્ટલેન્ડ

પોર્ટલેન્ડ

સીમેન્ટ

સીમેન્ટ

દરેક જાતના કોનક્રીટના બાંધકામ માટે ખાત્રીપૂર્વક વાપરવા લાયક, ટકાઉપણામા બીજા કોઈબી સીમેન્ટ કરતા ચઢીઆતુ, અને બ્રીટીશ સીમેન્ટ કરતા વધારે મજબુતી ધરાવનાર

ડાહ્યાનુ — **બાનમોર (ગ્વાલીઅર સ્ટ્રેટ)** જી આઈ પી રેલ્વે

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો —

ધી ગ્વાલીઅર સીમેન્ટ કું પની લીમીટેડ.

નવસારી બીલ્ડીંગ, કોટ, — મુબઇ

તારનુ શીરનામુ — Gwakement Bombay

ટેલીફોન નં ૪૨ — ૨૧૯૮૬

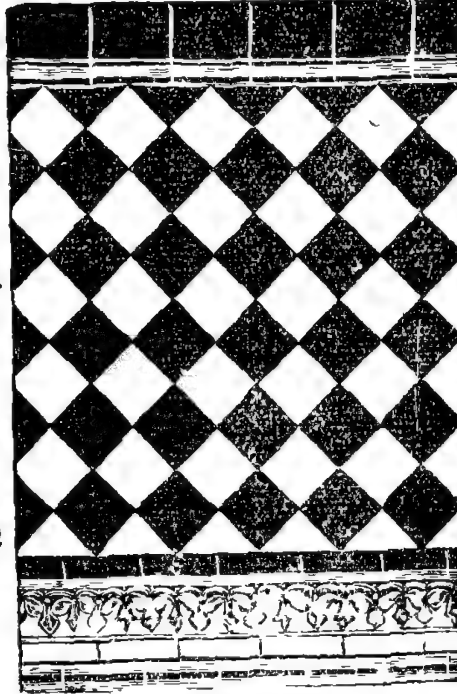
એક વખત ખાત્રી કરો.

એચ. એસ.
કોપ્ટીની કું

રાઇલ્સ, આરસ
અને
લાદી, સીમેન્ટ વિગેરેના
વેપારી તથા કંટ્રાક્ટરો.

માલેક —
હુસેનભાઈ સુલેમા-
નજી કોપ્ટી

નં ૬૫-૭૧ નલબજાર
ડકન રોડ
મુબઇ નં ૪

H S KOPTI & CO

Proprietor

(Husenbhai Sule
manji Kopti)

Tiles Marble,

Stone & Ceme-
nt Merchants &
Contractors

ADDRESS —

65 71 Duncan Road
BOMBAY

Trial Solicited

૧૭ વરસથી વખણાયતું

ડબલ ડિસ્ટીલ-ચોખ્ખું-એકસ્ટ્રા સુપીરીઅર

એલેમ્પ્લિક "હસ" કોલનવોટર

પોતાના દા ખાન. મા બનતા ઉચા રેકર્ટ કાઢી રિપરિટ અને બીજી કિંમતી ચીજોમાંથી બનાવવામાં આવે છે જેથી તે એ રાધી ગુણધર્મ અને સ્વ. ધોમાં શ્રેષ્ઠ છે એમ બંધેથી પુરતાર થયું છે તે તાવમાં અને માથાના સખત દુખાવામાં ઘણુંજ ઉપયોગી છે અને ડોક્ટરો પણ તેનીજ બલામથક કરે છે વળી દીનવમાં સરવું છે જ્યાંમધ બેનારને માટે ખાસ બાવ

એલેમ્પ્લિકનો ક્રીયાશુદ્ધ અને સ્વાદિષ્ટ દ્રાક્ષાસવ

તનદુરસ્તી, તામાલ, અને તાઝગી માટે એક શ્રદ્ધ દવા છે શરમીના દરદે, નરી બુની ખાસી અજીરણથી થતા દરદો મટાડે જ તરસ અને થાક દૂર કરી સારો ઉધ લાવે જ પેટ સાફ આવે છે ભુખ વધારે છે અને નગળાઈ મટાડી શરીરન મજબુત મનાવે છે ૧૥ રતલ બાટલીની કિ ૩ ૧૥૥

૧૫ વીગત અને બીજી દવાઓના કટયોગ માટે લખો —

ધી એલેમ્પ્લિક કેમિકલ વર્કસ કંપની લીડ, ૫૦, પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુબઇ નં ૦

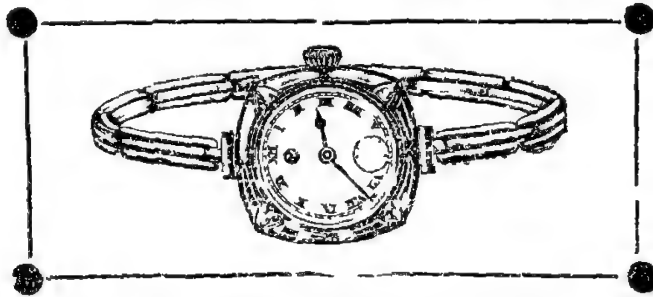
દરેક જાતના

હાથે બાંધવાના (કાંડાના) ઘડીઆળો

દેખાવમા સુશોભીત, ચાલવામા ટકાઉ અને મજીત સાચા કામવાળા હોવાથી બરાબર નિયમીત ટાઇમ આપનાર હાથે બાંધવાના અમારા ઘડીઆળો અનેક જાત અને ભાતના હમેશા લોકપ્રિય થયા છે

જેટલાજ દેખાવમા સુદર અને મનોરંજન છે તેટલાજ ચાલવામા ટકાઉ અને સગિત નિયમીત ટાઇમ આપનાર હોવાથી અમોને ખાત્રી છે કે અમારી મુખ્ય અગર કલકત્તાની દુકાનેથી ખરીદવાથી પુરતો સતોષ હમેશાને માટે જરૂર થશેજ

વિશેષ વિગત માટે મંગાવો અમારૂં ખાસ મોટું વિસ્તારવાળું કેટલોગ કે જેમા ૩૦૦ કરતા વધારે ચિત્રો સહિત ઘડીઆળો કીમત (રૂા ૧૪-૪-૦ થી ગમે તેટલી ઉચી કીમતના)ની વિગત આપવામા આવી છે

અમારા આ જાતના 'એક્સપાન્ડીંગ' ઘડીઆળોમા ઘણી જાત છે જેમા કેટલીક ઉચી બાણીતી જાતો અને કીમત નીચે મુજબ —

૧૮	કેરેટ	એનાલુ સાદુ (ગોલ્ડ પ્લેન)	રૂ ૨૧૦
”	”	એનેમલડ સુશોભીત	રૂ ૨૨૫
૧૪	”	”	રૂ ૧૬૦
૯	”	સાદુ (ગોલ્ડ પ્લેન)	રૂ ૧૪૫

૩૭૩, હોનબીરોડ

મુંબઈ

{ વેસ્ટ એન્ડ વૉચ }

૧૪, હલહાઉસી

{ મુવેર કલકત્તા }

ખાંડના વેપારીઓ (મુંબઈ)

નામ	ઠેકાણુ	ધધાની તપસીલ
શેઠ આપા સાહેબ સીધ રાજ પવાર	૯૧, ખાંડ બજાર,	ખાંડના વેપારી
,, ઇલીઆત હાજી ઉમર	૯૩ ,,	,, અને કમીશન એજન્ટ
,, ઇસ્માઈલ હાજી મહમદ અમ્રિકાની	૧૫૫, ,, કરીમજી પંદરીગ	ખાંડના વેપારી
,, કરીમજી જીવણજીની કુલ	ખાંડ બજાર મુંબઈ નં ૩ આચીસ-૧ (કલિકત્તા) જરૂરી- આચીટ, તુરબાઈ જીવણજી ૨ (મોરીશસ) હોસ્પી- ટલચીટ, પી એક્ષ નં ૪૯ પોર્ટલુઇ ૩ (રેયુન) સેન્દેની (કરીમજી તુરબા- ઈની કુલ)	ખાંડ અને અનાજના વેપારી
,, કલ્યાણજી પાનાચઈની કુલ	ખાંડ બજાર	ખાંડના વેપારી
,, કાતીલાલ મણીલાલ	,,	,,
,, જયંતીલાલ ભુડાભાઈ	૯૨, ખાંડ બજાર	,,
,, દેવજી જેઠમલ	૭૦, ,	ખાંડના વેપારી
,, ધનજી વેલજીની કુલ	૯૧ ,	ખાંડના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
,, કુલચંદ પ્રેમજીની કુલ	૯૮, ,	,,
,, મગનલાલ દીપચંદ	ખાંડ બજાર	ખાંડના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
,, મામદ લનીફની કુલ	૮૫, ખાંડ બજાર	ખાંડના વેપારી
,, મોતીચંદ કલ્યાણજી	૯૦ ,	ખાંડના વ્યાપ
,, રતનચંદ કરમચંદ	ખાંડ બજાર	
,, રતનજી ખીમજી	૯૦, ખાંડ બજાર	ખાંડના વેપારી
,, લાલજી ખેતસીની કુલ	૯૨, ,	,,
,, વીઠલરાય વલ્લભરામની કુલ	૯૭, ,	ખાંડના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
,, સન્મુખલાલ ગોવરધન દાસની કુલ	૭૭, ,	ખાંડના વેપારી

ઘીના વેપારીઓ (સુબધ)

નામ	ઠેકાણું	ધંધાની તપસીલ
શેઠ અમથાલાલ ચુનીલાલ	માડની, મુડીબજાર સુબધ નં ૩	ઘીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
, ગોકલ ાસ ઉમરશીની કુા	" " હુકાન નં ૩૫	" " "
, જમનાદાસ બુલાખીદાસ	" " "	" " "
, ધરમશી દામજીની કુા	" " "	" " "
, પોપટલાલ અબાલાલ	" " "	" " "
, મથુરાદાસ વસનજી	" " પોસ્ટ બોક્સ નં ૨૦૯૬ તારનું શીર-નામુ-tumtum	ધી, રૂ, અનાજના વેપારી, શરાફ તથા કમીશન એજન્ટ
, સુરજી સુરજીની કુા	" " હુકાન નં ૩૬	ઘીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
, વલ્લભદાસ હીરજી	માડવી મુડીબજાર	ઘીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
, વાડીલાલ ચકાભાઈ	" "	ઘીના વેપારી અને દલાલ

ચોખાના વેપારીઓ (સુબધ)

નામ	ઠેકાણું	ધંધાની તપસીલ
શેઠ અમરચંદ માધવજીની કુા	૩૬, કાજી સૈયદ સ્ટ્રીટ સુબધ	ચોખાના જનરલ મરચન્ટસ
, ભિમરશી રાચશીની કુા	નવા ચીચમદર, કુ નં ૧૨૭ કરપાલ બીલ્ડિંગ	ચોખાના વેપારી
, કાનજી દુવારજાદાસ	૫૩, મીન્ટ રોડ, રોડ	કમીશન એજન્ટ, શરાફ અને ચોખાના વેપારી
, કાનજી નારણજીની કુા	કરનાક મદર, ફ્રીયર રોડ	ચોખાના વેપારી
, કુરપાલ હરશીની કુા	ચોખાતુ ગોદામ નવા ચીચમદર, ગણપત બીલ્ડિંગ સુબધ નં ૩	ચોખાના વેપારી, શરાફ અને કમીશન એજન્ટ
, કુરપાર કુગરશીની કુા	આચીઝ-રેશન, કલમતા, અકરાબા અને કાલ ખો	ચોખાના વેપારી
, કુવરજી લીલાધર	ભત બજાર	" "
, કુવરજી જેતમી	ભરચસ્ટોટ દાણાબદર	" "
, કેશવજી મેઘજીની કુા	નવા ચીચમદર, રેશન ડેવરાજ બીલ્ડિંગ સુબધ (અચ-અકરાબા)	" "

નામ	ઠેકાણું	ધધાની તપસીલ
શેઠ કેશવલાલ કલ્યાણજી વ્યાસ	મરચન્ટ્સ, પોસ્ટમોક્ષ ન ૫૦૩ રેલુન	ચોખાના વેપારી
„ શુભાબશંદ જીઠાલાલ	નવા ચીચમદર, ગણપત નપુ- બીલ્ડીંગ	સીડબ્લીટ મરચન્ટ અને કમી- શન એજન્ટ
„ ગાગળ નેણશીની કુા	ચીચમદર લાલજી પુનશીનો માળો મુમધ ન ૩	ચોખાના વેપારી અને કમી- શન એજન્ટ
„ ગોકલદાસ મુરારજીની કુા	(આચીઝ - રેલુન અકયામ) મરચન્ટ દર રોડ, ન ૬૨	ચોખા, સીડબ્લીટના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ છબીલદાસ મુલચદલાઈની કુા	માડરી સેત્રવખેક સામે દાણામદર, ચેથીગની	અનાજના વેપારી
„ ઠાકરશી રવજી(કપાયાવાલો)	નવા ચીચમદર (રવજી દેવરાજ બીલ્ડીંગ)	...
„ દેવશી પદમશીની કુા	ભાત બજાર	ચોખાના વેપારી
„ દેવજી ખેતશીની કુા	ભાત બજાર, નવો માળો (દાપ ખાનાવાલો)	ચોખાના વેપારી
„ દેવરાજ કેશવજીની કુા	ભાત બજાર માંડરી	અનાજના વેપારી
„ ધનજી મજલાલની કુા	નવા ચીચમદર ગણપત બીલ્ડીંગ	ચોખાના વેપારી
„ નપુ નેણશીની કુા	મરચન્ટ, દાણામદર	દાણાના વેપારી અને શ્રાદ્ધ
„ પદમશી પુજની કુા	નવા ચીચમદર ગણપત બીલ્ડીંગ	ચોખાના વેપારી
„ પુજા ઠાકરશીની કુા	ભાત બજાર દાપખાનાવાલો માળો	„ „
„ પુજા કરમશીની કુા	ભાત બજાર (કુવારા પાસે) પોસ્ટ માંડરી	„ „
„ પુનશી દેવશીની કુા	„ „ કુવારા પાસે	ચોખા, કટાન તથા લોખંડની છડપટીના વેપારી
„ પ્રેમજી રામજીની કુા	„ હીરજી ખેતશીનો માળો	ચોખાના વેપારી અને કમી- શન એજન્ટ
„ પ્રેમજી ચાપસીની કુા	ભાતબજાર	ચોખાના વેપારી
„ ભવાનજી ગાગળ લાખા- પુરવાલા	નવા ચીચમદર, રવજી દેવરાજ બીલ્ડીંગ	અનાજના „
„ મનમોહનની કુા	„ રાધવજી પરશોતમનો માળો	ચોખાના „
„ રવજી નેણશીની કુા	નવા ચીચમદર રવજી દેવરાજ બીલ્ડીંગ	જથાબધ અનાજના વેપારી
„ રણછોડદાસ જોરામ કુા	ભાત બજાર, કુવારા પાસે	ચોખાના વેપારી
„ રવજી રાધવજી	„ „ મુમધ ન. ૩ (આચ - કલકત્તા)	„ „
„ શાલેમહમદ ઉમર ડોસલ કુા	મરચન્ટ, દાણામદર	„ „
„ હંસરાજ ધારશી	નવા ચીચમદર ગણપત બીલ્ડીંગ	„ „

અવેરીઓ અને મોતીના વેપારીઓ (મુંબઈ.)

નામ	ઠે લૂ	ધધાની તપસીલ
શેઠ અમુલખ ખુબચંદ	ધનજીજીટ, મુંબઈ નં ૩	મોતીના તથા જવેરાતના વેપારી
,, અમૃતલાલ મોહનલાલ વાલોડીઆ	ત્રીજી અગીઆરી લેન, પારસીગલી	મોતીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
,, એન. માણેકચંદ કપુરચંદ એન્ડ સન્સ	શેઠ મેમન જીટ, પોતાનો માળો બેકર અને અવેરી	પારીસ — એમ એમ વાલોડીઆ 19 Rue Rodier
,, કરતુરચંદ પાનાચંદ અવેરી	મુન્ગાદેવી, અવેરી બજાર	મોતીના વેપારી તથા મોતીના એક્સપોર્ટર અને ઇમ્પોર્ટર
,, કરતુરચંદ અવેચંદ ,	૩૮૧-૮૨ ,,	મોતીના વેપારી
,, કલ્યાણચંદ શેલાગચંદ ,,	અવેરી બજાર	મોતીના વેપારી, અવેરી અને કમીશન એજન્ટ
,, કલ્યાણચંદ ઘેલાભાઈ ,,	૧૫-૧૭ ,,	અવેરાતના વેપારી
,, કાતીલાલ કેશવલાલ ,,	ધનજીજીટ, પાલણીપુર ખંદીગ	અવેરાત તથા સોના ચંદીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
,, કાનીલાલ સરૂપચંદ નાણાવટી	ધનજીજીટ મુંબઈ નં ૩	શરદ્ અને કમીશન એજન્ટ (પેથાપુરાના) તેમજ લડન અને પારીસના મોતીનું કમીશનથી કામ કરનારા.
,, સુદાખચંદ દેવચંદ	૨, રામપાટ રો (ઠાળા ઘોડા પાસે)	અવેરીઓ અને મોતીના વેપારીઓ
,, શુભવતલાલ વિદ્યાશ કરની કુા	ધનજીજીટ, મુંબઈ નં ૩	અવેરાતના કમીશન એજન્ટસ
,, ચુનીલાલ ત્રીલોવનદાસ અવેરી	૪૮૮, શેઠમેમન જીટ, મોતી બજાર	અવેરી
,, જીવણચંદ સાકળચંદ ,,	૪૨૬, અવેરી બજાર	મોતી તથા અવેરાતના વેપારી
,, દામોદરદાસ કેવલરામ	બારબાયા મહોલ્લા, લક્ષ્મી ખંદીગ	જનરલ મરચન્ટ એન્ડ કમીશન એજન્ટ
,, દામોદરદાસ રતુમલ સુરજીઆણી	બારબાયા મહોલ્લા, લક્ષ્મી ખંદીગ	અવેરી
,, દુલભચંદ વસ્તાચંદ	૪૫૪, અવેરી બજાર મુન્ગાદેવી	
,, નગીનચંદ કુલચંદ ઉસ્તાદ	૪૨૮-૩૭ બારાકુવા અવેરી બજાર	મોતી તથા હીરાના વેપારી
,, નગીનભાઈ મહુભાઈ અવેરી	ભુદેશ્વર, જોહીલનદાસ ગંગા-દાસનો માળો	મોતીના વેપારી
,, નાનુભાઈ ડી ભાવસાર	54, Rue Lafayette Paris	મોતીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
,, પાનાચંદ માનચંદ અવેરી	૩૮૧-૮૨ અવેરી બજાર	મોતીના દલાલ

નામ	ઠેકાણું	ધધાની તપસીલ
શેઠ દેશી પુનમચંદ પંચાણી (રાધનપુરવાલા)	૪૨૮-૩૨ ખારાકુડા, ઝવેરી બજાર	
„ પ્રેમચંદ સરૂપચંદ ઝવેરી	૨૮૩-૮૭ શેઠ મેમનજી	મોતીના વેપારી
„ કૃતેચંદ લલ્લુભાઈ	ઝવેરી બજાર, બામુ અમીચંદ પનાલાલના માળો	„ „
„ પુલચંદ કસ્તુરચંદ ઝવેરી	૩૯૮, ઝવેરી બજાર ખારાકુડા	„ „
„ બાપુભાઈ બાલુભાઈ સરકાર	૪૫૦ „ મુન્નાદેવી	„ „
„ બાલુભાઈ છોટુભાઈ ઝવેરી	ચ પાગનીને નાકે, મુમ્મદ ન ૨	„ „
„ ભોલાભાઈ બાપાલાલ „	ધાણ જોટ, પાલણપુર ખીલ્ડીગ	
„ ભોગીલાલ લહેરચંદ	૪૨૬ ઝવેરી બજાર	હીરા, મોતી માણિક તથા પાનાના વેપારી
„ મણીલાલ કેશવલાલ ગાધી	ધનજીજોટ, મેતીવલાના માળો	ઝવેરી
„ મણીલાલ સુરજમલની કુ	„ મુમ્મદ ન ૩	હીરા તથા ઝવેરાતના વેપારી
„ મણીલાલ અમુલખભાઈ ઝવેરી	ભોલાચાલ, હરવાલા ખીલ્ડીગ ન. ૩	ઝવેરાતના વેપારી અને કમી- શન એજન્ટ
„ મનસુખલાલ દોલતચંદની કુ	ધનજીજોટ, હાયમડ હાઉસ	ઝવેરીઓ
„ મગનલાલ લહેરચંદ	ખારાકુડા, ઝવેરી બજાર	મોતીના વેપારી
„ મગનભાઈ નગીનભાઈ ઝવેરી	૩૯૮, ઝવેરી બજાર, ખારાકુડા	„ અને ઝવેરાતના વેપારી
„ માણેકચંદ પાનાચંદની કુ ઝવેરીઓ	૩૮૦, ઝવેરી બજાર, મુન્નાદેવી	મોતી તથા હીરાના „
„ માણેકલાલ નરોત્તમદાસ ઝવેરી	ધનજીજોટ, દાદી ખીલ્ડીગ	મોતી તથા ઝવેરાતના „
„ મોતીલાલ શીવચંદ	૩૨, સુતારચાલ મુમ્મદ ન ૨	
„ મહુભાઈ સાકલચંદ „	ખારાકુડા ૪૨૬, ઝવેરી બજાર	મોતી તથા ઝવેરાતના વેપારી
„ મગલભાઈ હીરાચંદ „	૨૯૨, શેઠ મેમન જોટ	એકર અને ઝવેરી
„ રાયચંદ ગુલાબચંદ ઝવેરી	૪૨૬, „	મોતી તથા ઝવેરાતના વેપારી
„ રામચંદ ખુબચંદની કુ ઝવેરીઓ	ઝવેરી બજાર	હીરા, મોતી અને ઝવેરાતના વેપારી તથા કમીશન એજન્ટસ અને શમ્સ (મુમ્મદ તથા પાલણપુર)
„ રૂપચંદ ઘેલાભાઈ ઝવેરી	૧૫, ૧૭ ઝવેરી બજાર	ઝવેરાતના વેપારી
„ રેવાશ કર જગજીવન	શ્રીમેમન જોટ ચેન્દ્રી ખીલ્ડીગ	ઝવેરી
„ લખમીદાસ ટેકચંદ	ખારાખા મહોરો, લખમી ખીલ્ડીગ એ બેન્ક	મોતીના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ લલ્લુમલ્લ નાથામલ્લ કસબી	ખારાખા મહોરો લલ્લુ ખીલ્ડીગ એ બેન્ક	ઝવેરી

નામ	ઠેકાણું	ધધાની તપસીલ.
શેઠ વલ્લભદાસ આસનમલ ચેલારામ	બારમાયા મહોદ્વેલ, લક્ષ્મી બીદીગ	ઝવેરી
„ વજેચંદ તારાચંદ	શગધ બજાર	ઝવેરતના દલાલ
„ વાડીલાલ હીરાભ ઈની કુા	બારાકુવા સીતાગમ ચાલ	મોતીના વેપારી
„ વામનરાવ રઘુનાથ કાપરે ઝવેરી	કાકુરદાર કાળા રામના મદિર	મોતી તથા ઝવેરાતના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ વીઠલદાસ ચત્રભુજની કુા ઝવેરી	૪૫, મુન્નાદેવી મુ મધ ન ૨	હીરાના વેપારી
„ હીરાચંદ બુબચંદ ઝવેરી	ઝવેરી મજાર	મોતીના „
„ હીરાચંદ અમીચંદ ઝવેરી	બારાકુવા ૪૨૬ ઝવેરી મજાર	મોતી તથા ઝવેરાતના વેપારી
„ હીરાલાલ મગનલાલ ઝવેરી	કાલવાદેવી, વાદરાવાળા બીદીગ	સોના ચાંદીના તથા ઝવેરાતના વેપારી
„ હીરાલાલ વાડીલાલ ઝવેરી	૪૫૪, ઝવેરી મજાર	મોતીના વેપારી
„ હીરજી સુલજીની કુા „	ત્રીજી અગીઆરી લેન, પારસી ગલી	હીરાના „ હેડઓફીસ ૮૧ મોગલજીટ રચુન
„ હેમચંદ બીમચંદ „	ઝવેરી બજાર મુન્નાદેવી	મોતીના „
„ હેમચંદ મોહનલાલ „	ધનજીજીટ ઝવેરી ભુવન	હીરાના „ ક્રા.ચ ૧૧, ૩ કેલીન, એન્ટરપ્રાઇઝ (પ્રેક્ષાઅમ)

ત્રાંબા પીતળ, જર્મન સીલ્વર, એલ્યુમીનીયમ, કલ્પ વિગેરે
મેટલના વેપારીઓ

નામ	ઠેકાણુ	ધ ધાની તપસીલ
શ્રી ઝમથાલાલ સાકલચંદ	પાયધુની, કસારાચાલ ન ૪૮૪	એલ્યુમીનીયમ અને જર્મન સીલ્વરના વાસણુના વેપારી
„ ધી ઇંગ્લીશ એલ્યુમીનીયમ માટી (પ્રોપ્રાયેટર-એ અલી મહમદ એન્ડ કુ.)	„ કસારાચાલ	એલ્યુમીનીયમના જનરલ મરચન્ટ (કેટલોમ મ આવવાથી મરત મોકલવામાં આવે છે)
„ કેવલદાસ લલ્લુભાઈ	„ ત્રાંબાકાટા	ત્રાંબા, પીતળ, જર્મન સીલ્વરના વેપારી
„ ગોપાલદાસ ભોતીરામ	„ કસારાચાલ ન. ૪૮૬	વેપાર
„ ઘેલાભાઈ પ્રાણવલ્લભદાસ	„ „ ન ૫૪૭	ત્રાંબા પીતળના વાસણુના વેપારી
„ ચીમનલાલ છગનલાલ	„ „	એલ્યુમીનીયમ અને જર્મન સીલ્વરના વાસણુના વેપારી
„ જીણાભાઈ વૃજલાલ	„ „ ન ૪૩૧	એલ્યુમીનીયમના વાસણુના વેપારી
„ જીવણલાલની કુ.	„ મુબઈ ન ૨	મેન્યુ ફેક્ટરિંગ એન્ડ મેટલ મરચન્ટસ તથા એલ્યુમીનીયમ રેપ્રેસેન્ટેટીવ
	આચીઝ — ૫૫ કેની ગર્લ્ટ કલકત્તા ૯૫ કેનહાઉમ્બર્ગ રુગન ૨ ગરીમપેડ રાજમહેદ્રી	
„ જોકીસનદામ ભગવાનદાસ	પાયધુની, કસારાચાલ ન ૫૫૦	ત્રાંબા પીતળના વાસણુના વેપારી
„ ઠાલ્લભાઈ દામજી ગાધી (જામનગરવાલા)	„ „ ન ૫૪	„ „ „
„ તુકારામ લક્ષ્મણ દેશાઈ	„ „	એલ્યુમીનીયમના વાસણુના વેપારી
„ નાનાલાલ લલ્લુભાઈ	„ „ ન ૫૩૨	ત્રાંબા પીતળના વાસણુના વેપારી
„ નેણશી હીરાચંદ	„ „ ન ૫૦૨	„ „ „
„ પોપટલાલ હીરાલાલ	મારવાડી બજાર ન. ૪૨૬	જર્મન સીલ્વરના વાસણુના વેપારી
„ કૃતેચંદ બાદરચંદ શાહ	પાયધુની કસારાચાલ ન ૪૯૪	એલ્યુમીનીયમ તથા જર્મન સીલ્વરના વાસણુના વેપારી
„ બાબાજી અન્નાજી તારકર	„ „ ન ૫૨૦	ત્રાંબા પીતળના વાસણુના વેપારી
„ મહાશંકર જીવતરામ	આમુલનાથ, ચોપાટી	મેટલ મરચન્ટ કુ ના સેક્રેટરી (પાયધુની)

નામ	ઠેકાણુ	ધંધાની વપસીલ
„ મણીભાઈ એન્ડ કુ.	કસારાચાલ, પાયધુની, મુ.મ.ન. ૨ બ્ર.ચીઝ-કલકત્તા, રથુન અને 36 Ferdinand street Hamburg	ત્રામા પીતલનો માલ આયાત કરનારા હીદના પાકતી ચીજોની નીકાશ કરનારા અને જર્મની માલની આયાત કરનારા
„ મીઠા મેટલ વર્કસ	પાયધુની, કસારાચાલ નં. ૫૦૪	ત્રામા, પીતલ અને એલ્યુમીનીયમના વાસણુના વેપારી અને બનાવનારો
„ સુલચંદ કચરાદાસ	„ „ નં. ૫૧૬	ત્રામા પીતલના ગાંધીલાપના વાસણુ બનાવનાર તથા વેચનાર
„ મોહનલાલ લલિતભાઈની કુ.	„ „ નં. ૫૪૮	ત્રામા પીતલના વાસણુના વેપારી
„ મગલદાસ દલીવદ	„ „	એલ્યુમીનીયમના વાસણુના વેપારી
„ મેટલ મરચન્ટસ કુ.	„ ત્રાંનાકાટો	ત્રામા, પીતલ, જસત વિગેરેના વેપારી
„ યુસુફઅલી કાસમભાઈની કુ.	„ „ કસારાચાલ નં. ૮૯૨	ત્રામા પીતલના વાસણુના વેપારી

ઈસ્ટેટવાલાઓ અને કોન્ટ્રાક્ટરોને અગત્યની સુચના

શાહબાદ, તાન્ડુર, નાવદગી
રફ અને હાથ પાલીશ

લાદીઓ

સ્ટોકમા તથા ર છે અને ખાણ
ઉપરથી મગાવી આપી શકે

મારબલ, ટાઇલ્સ અને સીમેન્ટ

કીફાયત ભાવથી મલશે અને કોન્ટ્રાક્ટથી સતે પકારક કામ કરી આપી શકે

બહારગામના ઓડરો ઉપર પુરું ધ્યાન આપવામા આવશે

વિગત માટે મને યા લખો-

જુસુબ કરમાલીની કું

(વેપારીઓ અને કોન્ટ્રાક્ટરો)

૫૧, ડકનરોડ, (નલબજાર)
મુ.મ.ન. ૬

ધ્યાન આપો

સ્વદેશી સાહસ

ધ્યાનમાં લ્યો

દરેક જાતના

એસીડો

તથા

હેવી કેમીકલો

નીચેની વિગતથી અત્રે બનાવવામાં આવે છે.

રસાયણિક એસીડ

ત્રે. માફે

એલ્યુમીનિયમ સલ્ફેટ

હાઇડ્રોક્લોરિક એસીડ (મુરી
આટીક)

એમોનિઅમ સલ્ફેટ

નાઇટ્રિક એસીડ

ગોનસુપર ફોસ્ફેટ

એક્યુમુલેટર એસીડ (બેટરી
માટે)

ઝીંક કાર્બોરાઇડ

કેમીકલી પૌર

ગ્લોબર સોલ્ડસ

અને

સોડા ફોસ્ફેટ

બી પી એસીડ

વહાણુ છાપ

બેનમીલ, હીરા શી

અને

સોડીઅમ સલ્ફાઇડ

આ બધા ઇંગ્લીશ માલને ટક્કર મારે તેવા છે, જેથી ગવર્નમેન્ટ, મીલીટરી, રેલ્વે, મીલો, રગાટખાતા, સોડા વૉટર ફેક્ટરીઓ, ઇન્ડસ્ટ્રીકના કારખાનાઓ, વર્કશોપ વિગેરે દેશી તેમજ ઇંગ્લીશ મોટી કંપનીઓમાં બહોળા પ્રમાણમાં વપરાય છે.

છેલ્લામાં છેલ્લી ૬૫ મુજબ કુશળ ખાણસાની દેખરેખ નવે બનાવવામાં આવે છે.

બહારગામના ઓરડર ઉપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે

વધુ વિગત માટે મળેલા લખો—

ટેલીફોન નંબર — ૨૨૭૫૦

Tel Add Dharmajaya
Bombay

ધી ધરમશી મોરારજી કેમીકલ કું લીમીટેડ

C/o મુન્ના હાઉસ, ૩૧, રમોટરોડ, બેલાડી ઇસ્ટ મુમ્બઇ

તદ્દન નવો સ્વદેશી હુન્નર

ફલેક્ષોઈડ

એટલ

કરંચર, લાલનાગ, ગુજ, મેટાર, મોટ-
રફડ તેમજ રેલ્વે ગાડીની ગાદી વિગેરેમાં વપરાતું

સ્વદેશી લેધર કલોથ

તથા પુકખાઇન્ડીંગ કલોથ

દેખાવમાં વિલાયતી જેવું, વપરાસમાં ટાંકડું, અને કીમતમાં સસ્તું

વધુ વિગત માટે મળેલા લખો—

ટેલીફોન નંબર—૨૦૭૫૮

ચોમાસાની માસમ માટે ખાસ —

“વાઘછાપ” ઓઈલકલોથ

એટલે

સ્વદેશી મીણુ કાપડ.

ધી ધરમશી મોરારજી પુલન મોલ્સ લીડની હુકાન

C/o નં ૨૮-૩૦ જકાયા મસ્જીદ, ચકલાઆટ

મુમ્બઇ નં. ૩

વાપરો સર્વેથી ઉચું ગણુપતિ છાપનું શુદ્ધ અને પવિત્ર

ખાસ દેવ મંદિરોમા અને

ધાર્મિક કાર્યોમા વાપરવા યોગ્ય,

ચોખ્ખુ અને પવિત્ર આ છા-

પનું કેસર રંગેનમા બનતા

કેસરોમાથી ખાસ ચુટીકાદીને

મગાવવામા આવે છે, અને

તે કોઈપણ બતની અપવિત્ર

વસ્તુની ભેળભેળ વગરનું છે

કેસર

રજીસ્ટર્ડ ટ્રેડ માર્ક

ખહારગામના ઓરડરો વી પી થી મોકલવામાં આવશે

લખો-યા
ખજો

શા મોહનલાલ કેશવલાલની કું.

{ નવી ખારદાન ગલી
માડવી મુખ્ય ન ૩

GARLICK & CO.

Engineers & Iron Founders

Jacob Circle,—BOMBAY

વડી ઓફીસ — નેકન મરદલ, મુમ્બઇ

શાખા ઓફીસ — મસકતી મારકેટ અમદાવાદ

ભારે મહેનત તેમજ ઘણાજ મોટા ખર્ચ કરી ઘણીજ ખુબસુરત તરાહની રંગ બેરંગી ગાલીચાની લાદીઓ

લાલ પનાવરા માંડી છે

જે જોતાની સાથે તુરંતજ પસંદ કરવામા આવે છે

આએ લાતીઓ બીલકુલ ધસાતી નથી રંગ ધેવાઈ નહી જવાની તથા જાખા નહી પડવાની જામીનગારી બાનીએ છીએ લાદીઓ હમેશના વપરાશથી હીસી તેમજ ચમકદાર થાય છે. આ માંડી લાતીઓ જેવી પેશ તો મુમ્બઇની પબ્લીક બ'દડી ગર્મા બેસાડેની છે, જેઓને આશરે ૨૧ વર્સ થતા અવધા છે, રંગ, તરાહ અને ટકાઉજામા પરદેશી લાદીઓ કરતા ઘણી ચડીબાતી છે અને કોમતમા અરધો અરમ સરતી છે. "કે લોગ ન". ૩ મગાવવાથી ખાત્રી થશે.

તીજેરીઓ ખરીદતા પહેલાં એક વખત ઈન્ડીઆ
સેફ મેન્યુ ફેક્ટરીંગ કંપનીની મુલાકાત લેવો.

“ આખી રાત મહેનત કર્યા છતાં ચોરોને મળેલી નાસીપાસી ”

તા ૨-૧૨-૧૯૨૩ના રોજે મુખ્યમાં સુતાન્યાલીમાં મેસર્સ મહમદઅલી અબ્દુલ-
અલીની કંપનીની દુકાને ચોરોએ હથિઆર સહિત આખી રાત મહેનત કર્યા છતાં અમારી
તીજેરી તુટી નહી, તે સમયમાં તેઓનાજ લખેલ શબ્દો ન એ મુજબ છે

“શેઠ કરામચંદ ચીનાઇની બલામણી તમારી તીજેરી ખરીદેલી જે ચોરોથી તુટે
નહી તેવી પુરવાર થઇ છે, કેમકે ચોરોએ તીજેરીના ખારણાં ભાગનાના મહેનત કર્યા છતાં
અને તીજેરી ૨૦ ફુટ ગળાડાળ્યા છતાં તથા આશરે ૧૬ ગીરમીટો લાગેલ છતાં તીજેરી તુટી
નહી અને રૂ. ૧૧૦૦૦)ની ચલણી નોટો ત્રિગેરે બધાં અવેજ બચી ગયેા આથી અમેને
સંપૂર્ણ સંતોષ થવાથી તમારી કંપનીની ખીજ મે તીજેરીઓ મોકલાવી આપશો, અને અમે
અમારા રહેઠીઓને તમારી કંપનીની તીજેરીઓ ખરીદવા બલામણી કરીએ છીએ ”

મુલજી જેઠા મારકીટની બચકર આગમાં કેની તીજેરીઓ
સહીસલામત રહી ?

સને ૧૯૨૦ના જુલાઇ માસની તારીખ ૨૨ મીએ મુખ્યમાં મુલજી જેઠા
મારકીટમાં બચકર આગ લાગી હતી તેમાં વીલાયતી તથા અત્રેની બનાવટનો ધણી તીજેરી-
ઓને મોટું તુકશાન થવાને લીધે અને ઈન્ડીઆ સેફ મેન્યુ ફેક્ટરીંગ કંપનીની બધી
તીજેરીઓ સહી સલામત પુરવાર થવાથી અને તેમાં મુકવામાં આવેલા અવેજ, ચોપડાઓ
ત્રિગેરે સહીસલામત નોકળવાથી મારકીટના માલેક શેઠ કરસનદાસ ધરમશી મુલજી જેઠાએ
અમારી કંપનીની મોટી ત્રણ તીજેરીઓ ખરીદી છે

આ ઉપરાંત આ કંપનીની તીજેરીઓ બેકો, વીમા કંપનીઓ, મીલો, મર્ચન્ટ
ડોકયાર્ડ, લોરેન્સો એન્ડ મેથો લીમીટેડ, મારકીટના બાણીતા વેપારીઓ, ૩ બનરના વેપારીઓ
તથા શેર બનરના બાણીતા દલાલોએ ખરીદી છે, જે બાબતની માહિતી માટે ચપમાઈ પ્રાઇસનીસ્ટ
મગાવવાથી ખાત્રી થશે

કારખાનું -જેકબ સરકલ, કલાર્કરોડ
સીપ્લેક્ષ મીલની બાણીતા-મુખ્ય

શાંકમ-૨૯૦, શાંકમેમન રહીટ
(મુલજી જેઠા મારકીટ પાસે)
મુખ્ય નં ૨

સ્વદેશી તીજોરી બનાવનારા (મુંબઈ)

નામ	ઠેકાણું	ધંધાની તપસીલ
ઇડીઆ સેફ મેન્યુ ફેક્ટરીંગ કુ	૨૯૦, શેખ મેમનજીટ મુમ્બ	તીજોરીઓ, કેશ બેંકો, તાળા, તથા કલો બનાવનારા તથા વેચનારા વિગત માટે વાચો પાનું ૪૫
ગોહરજીની તીજોરીનું કારખાનું	ગેસ કંપની પાસે, પરેલ, મુમ્બ	તીજોરીઓ, તાળા અને રજો તથા કેશ બેંકો બનાવનારા વિગત માટે અફરનું પાનું વાચો
હરીચંદ્ર મહારામ એન્ડ કુ તીજોરીવાલા	૧૩૧, ચુલાલગાડી, મુમ્બ	રામરત્ન અને પેટટ તીજોરીઓ, તાળા અને કથા બનાવનારા અને વેચનારા વિગત માટે વાચો પાનું ૪૨૩

દવા, પરચુમરી તથા કેમીકલના વેપારીઓ.

નામ	ઠેકાણું	ધંધાની તપસીલ
અમૃતાજન ડીપો	૧૦૯ ફ્રીઅર રોડ મુમ્બ તારનું શીરનામું-Amrutnjan Bombay	બામ, કુથ પાવડર અને દાદરતી દવાના સ્પેશલાઈસ્ટ વિગત માટે વાચો પાનું ૪૨૮
ધી એલેમ્બિક કેમીકલ વર્ક્સ કુ લીમીટેડ	૫૦, પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ મુમ્બ અને વડોદરા	ગેસુ રેક્ટીફાઇડ સિપીટ, ટો કચરો, આયુર્વેદિક તથા બીજા દવાઓ, કોલનવોટર લૉન્ડેડર, દ્રાક્ષાસન, કુમારી આસવ વિગેરે બનાવનારા વિગત માટે વાચો પાનું ૪૩૯
શેઠ અમુલખ વીરચંદની કુ.	૮૭, બાજીપાલા મેન, ખલાસી ચકલા પાસે મુમ્બ ન ૩	પરચુમરી પેટટ મેડીસીન, સોપ અને પ્રોવીઝનની જીનું અને જાણીતી દુકાન વિગત માટે વાચો પાનું ૩૯૭
,, કાતીલાલ મણીલાલની કુ દવાવાળા	પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મગલદાસ રોડ	પેટટ મેડીસીન, ડ્રગ્સ, પાઉચુમરી, પ્રોવીઝન અને વીનાયતી દવાના જથ્થામધ તથા પરચુરણ વેપારી
,, કે પી મોતીલાલની કુ	" "	" "
,, ચુનીલાલ ઉત્તમચંદની કુ	" "	દવાના વેપારી
,, આપશી નરસીની કુ.	" ફોદા બીલ્ડીંગ	પરચુરણ તથા જથ્થામધ દવાના વેપારી

નામ	ઠેકાણું	ધંધાની તપસી
શેઠ જી એચ કમરદીન	પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ,	વિલાયતી દવાના વેપારી
„ ડી ચીમનલાલની કુ	„ શીદા બીલ્ડોંગ	„ „
„ ડી એચ જીવણદાસની કુ	„	„ „
„ ધરમશી મોરારજી કેમીકલ કુ લીમીટેડ	મુદામા હાઉસ સ્પાઉટ રોડ, બેલાર્ડ ઇસ્ટર મુખ	દરેક જાતના સ્વદશી ઓમીડો અને હેરીકેમીકલોના વેપારી અને કારખાનાવાલાઓ વિગત માટે વાંચો પાનુ ૪૪૯
„ ધી ગ્લાન્ડા ડ્રગ મેન્યુ ફેક્ટરીંગ કુ	પારસી એચ્યુ, બ યખલા મુખ	એચ્યુમીન્યર વિલાયતીને ટકર માટે તેલુ કેસ્ટર ઓઇલ, યા, ૧, નનરપતોય હેર ઓઇલ, ટુટી નીગર, વિગેરેના સ્પેશીઆલીસ્ટ દવાનાળા
„ ભગવાનદાસ મગનલા લની કુ	શેઠ, મેમન સ્ટ્રીટ, ૧૨૫ જીમામસી	વિલાયતી દવાના વેપારી અને બહારગામના ઓડરો સપ્લાયર્સ
„ ભોગીલાલ પ્રેમચંદ	પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, રંગાલા બીલ્ડીંગ ન ૨ મુખ	પુખ્તમાલા હેર ઓઇલનાલા
„ મોહનલાલની કુ	ભાજીપાલા લેન, ચકલા મુખ ન ૩	કમીસ્ટ કોન્ડ ગ્રીન્ટ
„ લવચંદ વૃજદાસની કુ	પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, પ્રતાપમેન્થન	વીલાયતી દવા, પેટ ટ મેડીસીન સાથુ, પ્રોવાઇડ વિગેરેના વેપારી અને બહારગામના ઓડરો કાળજીથી સપ્લાયર્સ વિગત માટે વાંચો પાનુ ૪૦૦
„ હીમતલાલ એન્ડ કુ	„ મગલદાસ રોડ, વાંડલસાયના બીલ્ડીંગ ન ૧	

લાદી, ગાલીયા, ટાઇલ્સ વિગેરેના વેપારીઓ અને કારખાનાવાલાઓ.

નામ	ઠેકાણું	ધંધાની તપસી
શેઠ એફ મુરાલીઆ એન્ડ કુ	૨૦ એ, ફાઈ રફીટ, કીયરરોડ, મુખ ટેલીફોન નં ૨૦૫૦૯ તારનુ શીરનામુ -Muralgha Bombay	મારમલ, ટાઇલ્સ, ફેરેંગ ટાઇલ્સ, અસાઈન્ટેડ સીમેન્ટ શીટસના વેપારીઓ વિગત માટે વાંચો પાનુ ૪૧૦
„ એચ એસ. કોપટીની કુ એકલા માલેક (હુસેનભાઈ સુલેમાનજી કોપટી)	૬૫, ૭૧ ડકનરોડ, નલખ્ખર મુખ નં. ૪	મારમલ તથા ટાઇલ્સના વેપારી વિગત માટે વાંચો પાનુ ૪૩૯

સ્વદેશી સુંદર ગાલીચા અને લાદીઓ

બનાવનારા—ધી ભારત પેટન્ટ ટાઇલ્સ કું.

તારતુ શીરનામું -Entente Bombay
રેલીફિન નંબર—૨૫૪૩૬

સીધવા હાઉસ
૫૦૪, ચોરાબજાર મુબઈ ન. ૨

અમારા ટાઇલ્સ (જમીનમાં બેસાડવાની લાદીઓ) વીસાયતી ટાઇલ્સ કરતાં બાવમાં સસ્તાં, સુંદર અને મજબુત હોવાથી, (૨) માટીના નહીં પણ સીમેન્ટના અને ધણાં કીમતી રંગોમાં બનાવેલા હોવાથી, (૩) સફાઈદાર છતાં મજબુત અને રંગો કાંઈપણ વખતે ઉડી નહીં જવાની પુત્તી જેન્ટી આપતા હોવાથી (૪) તથા બેસાડ્યા પછી ભાગવાનો કે ઉખડી આવવાનો સભવ બીલકુલ નહીં હોવાથી વધારે પ્રખ્યાતી પામવાને લીધે કરાંચીમાં ધણા વખતનું જીવું અને જાણીતું કારખાનું છતાં મુબઈમાં મોટા પાયા ઉપર બીજું કારખાનું શરૂ કરવામાં આવ્યું છે.

સદરહુ કારખાનું બેંધ્યાને થોડોજ સમય થયો છે, છતાં અમારી લાદીઓ મુબઈમાં નીચે જણાવેલા મકાનોમાં વાપરેલી જોઈ શકાશે—

સર કાવસજી જહાગીર બેરોનેટની “રેડીમની

મેન્શન્સ” (ચર્ચગેટઝીટ)

શેઠ રત્નમજી બેરોમજી જીજીભાઈની “રૂસ્તમ

બીલ્ડીંગ” (ચર્ચગેટ ઓટ)

“મલબારી મેમોરીઅલ હોલ સેવાસદન

(ગામદેરી)

મેસર્સ વીમ્પ્લીજ કું ના “શોરૂમ” (મીટરોડ પાસે)

શેઠ મૂળરાજ ખટાઉનો મગસો (વાઢરા)

નામદાર આગાખાન બીલ્ડીંગ (કોટ દલાલ બીટ)

સર દીનશા માણેજી પીટીટ બેરોનેટની બીલ્ડીંગ (કોટ)

નેટીવ જનરલ લાયબ્રેરી બીલ્ડીંગ (ધોખો તલાવ)

આ ઉપરાંત બ્રીટીશ એમ્પાયર એકઝીબીશન (લંડન) માં, તેમજ અમદાવાદ, પુના તથા ધણાં શહેરોના બગલાઓમાં, કરાંચીમાં સરકારી મહેલ, પોર્ટ ટ્રસ્ટ બીલ્ડીંગ, કૌશની અને રાયલી બ્રધર્મની બીલ્ડીંગ, ઇસ્પીતાલો, રેલ્વે સ્ટેશનો વિગેરે વિગેરેમાં બેસાડવામાં આવેલ છે.

આ લાદીઓનો ખાસ ગુણ એ છે કે જેમ વપરાસમાં વધુ આવે તેમ તેમ અને કળિક વધારે દેખાય છે.

નમુનાના કેટલોમ માટે ઉપરના શીરનામે લખો યા મળે.

નામ	ઠેકાણુ	ધધાની તપસીલ
શેઠ એન એમ મહેતાની કુા	૮૬, મીન્ટરોડ કોટ મુબમ ટેલીફોન નં. ૨૫૧૮૧ તારતુ શીરનામુ - Embossed Bo mbay	મારબલ અને ટાઇલ્સનાવેપારી વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૧૨
„ ખાનમામદની કુા	૧૬૩, ડકનરોડ, (નલમબર) મુબમ નં ૪	ટાઇલ્સ તથા મારબલના વેપારીઓ વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૩૭
„ ગારલીક કુા	જેકબ સરકલ, મુબમ નં ૧૧	સ્વદેશી ફ્લોરિંગ ટાઇલ્સ (લા- દીઓ)ના બનાવનારા વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૫૦
„ જુસબ કરમાલીની કુા.	૫૫, ડકનરોડ, (નલમબર) મુબમ નં. ૪	લાદીઓ, સીમેન્ટ, મારબલ તથા ટાઇલ્સના વેપારીઓ અને કોન્ટ્રાક્ટરો વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૪૮
„ ઠાકોરદાસ હીરાલાલની કુા	ડકનરોડ મુબમ નં ૪ ટેલી- ફોન નં ૨૪૨૧૭ તારતુ શીરનામુ - Flooring	લાદીઓ, ટાઇલ્સ અને સીમી- ન્ટના વેપારીઓ વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૧૮
„ ધી ભારત પેટ ટ ટાઇલ્સ કુા એન્ટસ - સીધવા એન્ટ કુા. મુબમ નસરવાનજી એન્ટ કુા કરાચી	સીધવા હાઉસ, ૫૦૪, ચીરા બજાર મુબમ નં ૨ ટેલીફોન નં ૨૫૪૩૬ તારતુ શીરનામુ Entente Bombay	સ્વદેશી સુદર સીમેન્ટના મલીયા અને લાદીઓના કારખાના- વાલાઓ (બનાવનારા) કારખાના મુબમ અને કરાચી વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૫૪
„ રાવલ એન્ટ કુા	૧૩, બેંકજીટ, કોટ મુબમ	મારબલ તથા ટાઇલ્સના વેપારીઓ
„ સી ભોગીલાલની કુા	એશીયન સર્કલ, કોટ મુબમ ટેલીફોન નં ૨૪૮૫૨ તારતુ શીરનામુ - Fashion Bo- mbay	મારબલ તથા ટાઇલ્સના વેપારીઓ વિગત માટે વાચો પાતુ ૩૬૭

સ્વદેશી સીમેન્ટ બનાવનારા

નામ	ઠેકાણુ	ધધાની તપસીલ
ધી ઇંદીઅન સીમેન્ટ કુા લીમીટેડ	નવસારી બીચડીંગ કોટ મુબમ	મજુપતી છાપનો જીઓ પોર્ટ- લેડ સીમેન્ટ બનાવનારા કારખાતુ પોરબ દર (કાઢીઆવાડ)
ધી ગ્વાલીબર સીમેન્ટ કુા લીમીટેડ	„	સુરજ છાપનો ફર્ટ કોલીટી પોર્ટલેડ સીમેન્ટ બનાવનારા કારખાતુ બાનમોલ (ગ્વાલીબર સ્ટેટ) વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૩૮
જુદી પોર્ટલેડ સીમેન્ટ કુા	એન્ટો-કીલીક નીક્ષન કુા હોમજીટ, મુબમ	ત્રણ બી છાપનો સીમેન્ટ બનાવના- રા કારખાતુ લાખેરી (રજપુતાના)

સુતર અને રેશમના વેપારીઓ (સુંબઠ)

નામ	ઠેકાણું	વધાની તપસીલ
શેઠ અમીચંદ મોતીચંદ	ત્રામાકાટો, પાયધુની	વીલાયતી, જાપાનીસ અને ઇટ- લીના સુતર-રેશમના વેપારી
„ અબારામ મોતીચંદ „ ઇસુદાસ શરદાસની કુ	„ „ ૬૦, અબ્દુલ રેમાન ચીટ	ગામઠી સુતરના વેપારી સુતર અને કાપડના વેપારી
„ ઉમેદરામ ભગવાનદાસ	ત્રામાકાટો, પાયધુની	વીલાયતી તથા જાપાનીસ રેશમ સુતર તથા મરસરાઇઝના વેપારી
„ ધો એડવાન્સડ ટ્રેડીંગ કુ	„ „ પોષ્ટ બોક્ષ ૩૧૬૨ માડી સુંબઠ નં ૩ (સાચીઝ મદાસ અને કલકત્તા)	વીલાયતી તથા જાપાનીસ દરેક જાતના સુતરના રેશમ ઇટલી અને જાપાનીસ રેશમ (Spun silk) તથા Artificial silk ના વેપારી અને આયાત કરનારા
„ કાતીલાલ મણીલાલ	ત્રામાકાટો પાયધુની	ગામઠી સુતરના વેપારી
„ ગીરધરલાલ મોહનલાલ	„ „	સુતરના દલાલ
„ ગીરધરલાલ જોસી ગદાસ	„ „	ગામઠી, વીલાયતી, મરસરાઇઝ તથા રંગીન સુતરના વેપારી
„ ગોરધનદાસ નાથાલાલ	„ „	વીલ યતી, જાપાનીસ અને મર્સ- રાઇઝ સુતરના વેપારી
„ ગોરધનદાસ દામોદરદાસ	„ „	સુતરના વેપારી અને કમીશન એજન્ટ
„ ચતરભુજ ભવાનીદાસ	નં ૯ ત્રામાકાટો પાયધુની તા તુ શીરનામું - 'Kumbh Jani' Bom Bay	સુતરના વેપારી
„ ચીમનલાલ પુનમચં	ત્રામાકાટો પાયધુની	„
„ ચીમનલાલ શીવલાલ	„ „	વીલાયતી સુતરના વેપારી
„ ચીમનલાલ છગનલાલ	ખાડ બજાર	શેઠ જાનુકમનના મેતાજી
„ ચુનીલાલ લલ્લુભાઈ	ત્રામાકાટો પાયધુની	સુતરના વેપારી
„ ચુનીલાલ છગનલાલ	„ „	„
„ છોટાલાલ કીટાચંદ દેવચંદ	„ „	ગ્રીન અનેક અને સુતરની મીનોના કમીશન એજન્ટ
„ છોટાલાલ લલ્લુભાઈ	„ „	વીલાયતી, જાપાનીસ, ગામઠી સુતરના તથા મરસરાઇઝ સીદ્ધ અને કોરમજના વેપારી

નામ	ઠેકાણુ	ધધાની તપસીલ
શેઠ જીવેચંદ ગુમાનચંદ	ત્રાયાકાટો, પાયધુની	રેશમના વેપારી
„ હુગરશી ગાગજીની કુા	„ „ તથા ૮૪. મસીદ બદરોડ	સુતરની મીસીના કમીઝન એજન્ટ તથા જનરલ મરચન્ટસ
„ તલકચંદ કપુરચંદ શાહ	ત્રાયાકાટો, પાયધુની	જાપાનીસ, ઇંગ્લીશ અને ગામઠી સુતરના દલાલ
„ ત્રીકમલાલ સુલચંદ	„ „	ગામઠી સુતરના વેપારી
„ ત્રીકમલાલ હરીલાલ	„ „	„
„ દલસુખરામ મગનલાલ	„ „ તથા પાટણુ (ગુજરાત)	સુતરના વેપારી તથા કમીઝન એજન્ટ
„ હુવારકાદાસ પુરશોતમ	ત્રાયાકાટો, પાયધુની	સુતર વીલાપતી તથા જાપાનીસના વેપારી
„ દેવચંદ પુનમચંદ	„ „	સુતરના વેપારી
„ ધરમશી લાલજી	„ „ અને કાલ્યાદેવી	જાપાનીસ, ઇંગ્લીશ અને ગામઠી સુતરના દલાલ
„ નગીનદાસ પ્રલચંદ ચીનાઈ	૭૯, મરજીદ બદરોડ માંડવી પેટ્રોલેક્ષન ૩૦૦૫ મુમ્બઈ ૩	રેશમના વેપારી ધાર્મીક—અમદાવાદ માલદા (૫ ગાળ) જીપુર
„ નગીનદાસ બાલુભાઈ	ત્રાયાકાટો, પાયધુની	સુતર-મસીદેઈઝ તથા રેશમના વેપારી
„ નરોત્તમદાસ પરશુદાસ	„ „	સુતરના દલાલ
„ નારણદાસ ટોપણદાસ	„ „	ગામઠી સુતરના કમીઝન એજન્ટ
„ ન્યાલચંદ લલ્લુચંદ	„ „	સુતરની મીસીના કમીઝન એજન્ટ તથા સુતર વીલાપતીના જથ્થાપક વેપારી
„ પ્રહલાદભાઈ દોલતભ	„ „	સુતર ગામઠીના વેપારી તથા કમીઝન એજન્ટ
„ પોપટલાલ ગોતમચંદની કુા	પારસીગલી મીરજાજીટ	દરેક જાતના સુતરના ખસીદનાર
„ પોપટલાલ મોહનલાલ	ત્રાયાકાટો, પાયધુની	સુતરના વેપારી
„ પોપટલાલ વીરચંદ	„ „	સુતર રંગીન તથા સફેદના વેપારી
„ ભગવાનદાસ ગગારામ	„ „	ગામઠી અને વીલાપતી સુતરના વેપારી
„ ભગવાનદાસ રણછોડદાસ	ખેતવાડી, ત્રીજી ગલી હરીદર નિવાસ	.
„ બાઈચંદ રૂપચંદ	ત્રાયાકાટો પાયધુની	વીલાપતી સુતરના વેપારી

નામ	ઠેકાણું.	ધંધાની તપસીલ
શેઠ ભોળીલાલ જીવાચ દ	ત્રાયાકાટો પાયધુની	વીલાયતી અને જાપાનીસ સુતરના વેપારી
, ભોળીલાલ મનસુખલાલની કુ.	, ,	સુતરના વેપારી
, મગનલાલ પરભુદાસ	, ,	મીલ માલિક, તેમજ ગામઠી સુતરના જથ્થાબધ વેપારી અને મીથેના એજન્ટ
, મણીલાલ વાડીલાલ	, ,	સુતર-ગામઠી, વીલાયતી, જાપાનીસ વિગેરેના વેપારી
, મણીલાલ ગોપાલદાસ	, ,	સુતરના વેપારી
, માધવલાલ પીતાબરદાસ	, ,	
, મોતીલાલ હાજીભર ધરમાધલ એન્ડ કુ.	, , કોલસા મહેલો	સુતર રંગીન તથા સફેદના વેપારી
, રૂગનાથદાસ એમચ દ	ત્રાયાકાટો, પાયધુની	દરેક જાતના સુતરના ખરીદનાર
, લલ્લુભાઈ કેવલદાસ	, ,	સુતર-ગામઠી, વીલાયતી, જાપાનીસ તથા રંગીનના વેપારી
, વાડીલાલ બલદેવદાસ	, ,	ગામઠી સુતરના વેપારી
, વીઠલદાસ ભવાનીદાસ	, ,	સુતરની મીથેના કમીશન એજન્ટ
, વીઠલદાસ બાલવજી	, ,	વીલાયતી અને જાપાનીસ સુતરના વેપારી
, વેણીલાલ ત્રીજબૂખણદાસ	, ,	ગામઠી સુતરના કમીશન એજન્ટ
, શામલદાસ ગોવીંદરામ	, , વધુચાવાલો માળો	સુતરના જનરલ દલાલ
, હરખચ દ તારાચ દ	, ,	સુતરના દલાલ
, હરીચ દ એન્ડ કુ.	, ,	ગામઠી, વીલાયતી અને જાપાનીસ સુતરના વેપારી
, હાજી વલીમહમદ પીર-મહમદ	કલીવાડા, રહેમત ખીલ્ડી મ માઠવી	સુતરના વેપારી
, હીરાચ દ મુલચ દ	ત્રાયાકાટો પાયધુની	ગામઠી, વીલાયતી અને જાપાનીસ સુતરના વેપારી
, હી મતલાલ હરજોર્વીદદાસ	, ,	સુતરના વેપારી

સોના ચાંદી અને મોતી ઝવેરાતના તૈયાર દાગીનાની દુકાનો
(શોપ્સ) (સુખધ)

નામ	ટેકાલુ	ધધાની તપસીલ
શેઠ ચંદુલાલ એલ ખોખાણી એન્ડ કું.	ઝવેરીબજાર	હીના મોતી માણેક અને સોના ચાંદીના દાગીનાના વેપારીઓ વિગત માટે શરૂઆતનું પાનું વાંચો
,, જગમોહનદાસ રૂગનાથ- દાસ ની કું. ઝવેરીઓ	૨૪૯-૫૩ શેખમેમન સ્ટ્રીટ સુખધ નં ૨	સોના ચાંદી તથા ઝવેરાતના દાગીનાના વેપારી વિગત માટે વાંચો પાનું ૩૯૮
,, ઝવેરી પ્રધર્મ ની કું.	હાર્ડ મારકીટ સામે	જીવેલરી, સીલ્વર ક્લેકટ્રેડ પ્લે- ટેડવેર, તથા બેટ આપવા લાયક ચીજોના વેપારીઓ
,, નરોત્તમદાસ ભાઉ ઝવેરી	શેખમેમન ઓટ, (સોનાની દુકાન) સુતારચાલ (ચાંદીની દુકાન) સુખધ નં ૨	સોના ચંદી અને ઝવેરાતના દાગીનાના વેપારી વિગત માટે વાંચો પાનું ૪૧૯
,, સુરજમલ લલ્લુભાઈની કું. (હા. જેશંગલાલ કેશવલાલ મહેતા)	(સુખધ કાલમાટેવી) મદ્રાસ ૧૧૩-ખાડીઆપ્પા નાયક સ્ટ્રીટ	હીરાના વેપારીઓ વિગત માટે પાછળનું પુકું વાંચો

છગનલાલની કું.	કરનાક બંદર સુખધ નં ૩ ટેલીફોન નં. ૨૦૭૫૧ ટેલીગ્રામ-Quarter	ક્ષેપ ૩ અને હાર્ડવેરના વેપારી જનરલ મરચન્ટ અને કમીશન એજન્ટસ, હોટેલરિયન ખાતે એકલા આહત્યા-ચોકે (યુક પોલીશ) ટેકસ્ટાઇલ લેધર (મોટરકાર, ફર્નીચર, વિગેરે ઉપયોગ માટે નકલી ચામડું)
---------------	--	---

(સ્વદેશી) વીમા કંપનીઓ (સુબધ)

નામ	ઠેકાણું	ધધાની તપસીલ
ધી ઇન્ડીઅન મરકન્ટાઇલ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ	૧૧, બેન્કસ્ટ્રીટ, કોટ, સુબધ	દરેક ભતના આગના વીમાનું કામકાજ હાથ ધરનારા વિગત માટે વાચો પાનું ૪૧૧
ધી ઇંડસ્ટ્રીયલ એન્ડ પ્રોડેન- શીયલ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ	૧૧૩, એસ્પેનેડરોડ, કોટ સુબધ (ભાખાઈ ટાવર સામે)	જીદગીના વિમા કીફાયત માટે ઉતારવાનું ઉત્તમ સ્થળ વિગત માટે વાચો પાનું ૪૧૭
શેઠ એલ્લી વી ગોવી દલની કંપની	૨૬ મા.મેન્સન, ચચગેટ જીટ, કોટ, સુબધ સાખા - કેમ્પમેલસ્ટ્રીટ, કરાચી	કાયર, લ છપ તથા મરોન મોટ- રના વીમાના એજન્ટો વિગત માટે વાચો પાનું ૩૯૯
,, (એમ. કાનજીની કંપની) ધી યુનીવર્સલ ફાયર એન્ડ જનરલ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ	૪૯-૫૧ કાવસજીપટેલ જીટ કોટ, સુબધ	દરેક ભતના વીમાનું કામ કર નારા હોંદમા દરેક સ્થળે એજન્ટો છે વિગત માટે વાચો પાનું ૩૯૮
ધી વલ્લભ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ	બેધામ પાઇલ બીલ્ડીંગ રાજપાટ રોડ, (કાળાધોડા પાસે) સુબધ	આગના વીમા, નફાના વીમા, હુલ્લના વીમા અને મોટરકારના વીમા સુસ્તે દરે ઉતારવાનું સગવડ બધું સ્થળ વિગત માટે વાચો પાનું ૪૧૭

હુમર ઉદ્યાગવાલા તેમજ કારખાનાવાલાઓ

નામ	ડેકલ	પ્રધાની તપગીલ
શેઠ કાલકાદેવી ખારટન કુ	કાલકાદેવી રોડ, ૩૦૨-૩૦૪ રામનાડીને નાક સુધ	અરમની ખસલ જાણીતી હુકમ (એનની કેદપણ શાખા નથી એકજ હુકમ કાલકાદેવી ઉપર છે વિગત માટે શરૂ- આનનુ પાતુ રાચો
,, ગાધી ચપકલાલ ચુની લાલ ભાવનગરવાળા	ધોધાનો દરવાજો ભાવનગર	
,, છગનલાલ રણછોડદાસ	ખનાસો ચકના, ગેરામ ગલી સુધ	રેલમી કાપડ તથા જરીમાલના વેપારો વિગત માટે વાચા પાતુ ૪૧૦
,, ધરમશી મોરારજી વુલન મોલ્સ લીમીટેડ	સુભાદ ઉમ, પ્રાંટરોડ બેના દરેક સુધ	જોન જાના ધામળા ધામળો, સ્વર્ણ તથા ગરમ ચપ્પેરી કાર ડના, તથા સ્વદેશી લેખરકસોથ, આઇલ કસોથ (મીણીયુ કાપડ) અને બુકબાઇન્ડીંગ કસોથના વેપારીઓ અને કારખાનાવાલાઓ વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૪૯
,, પારી નાનાલાલ ગોવરધ નદાસ આરીભરતવાલા	હુમર	આનીના બનકામ અને દીલ- વર બતના પાયોનીઅર વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૦૯
,, ખોજા મહમદ હાસમ ખનાતવાલા	મુલજી જેડા કાપડ મારકીટ ખહારના નાક ઉપર વડીઆલ ગલી	માચા મોતીનો સુરમો ખનાતનાર તથા વેચનાર વિગત માટે રાચો પાતુ ૪૨૧
મોહનલાલ રેવાશ કર ઉ પાધ્યાય	મુ. ચોઇલા નાના તપોદ	(રેગન) (ઇડરન્ટ) જીલ્લો અ- મદાનાદ
,, ધી ચુનીઅન શીપીંગ એજન્સી	૮૬, મીન્ટરોડ, કાટ સુધ	દરેક જતના ગેદીના તથા કરટ મના માલ કસીઅર કરાવી આપ નાગ તથા માન ચડારી આપના વિગત માટે વાચા પાતુ ૪૧૨
ધી વેસ્ટ એન્ડ વોચ કુ	૩૭૩, હાનખીરાડ સુધ	દરેક જતના ઘડીઆબોના જન- રલ મરચન્ટસ સુધ અને કલકતા વિગત માટે વાચો પાતુ ૪૪૦

છાપવાના, લખવાના, પેકીંગના

ઈત્યાદિ

સર્વે જાતના કાગળો મળવાનું

ખાત્રીલાયક સ્થળ:-

સુદામા પેપર માર્ટ.

નં. ૬, મીંટરોડ કોટ, —મુબઈ

ટેલીફોન નં. ૨૫૪૫૨

તારનું શીરનામું —“Cosmo”

જયપુરના, મથુરાજીના અને કલકત્તાના છાયલ, છીટ, ઘાઘરાપાટ, રેશમી સાડીઓ, દીવના અને કરાચીના ચારસા, બારીબારણાના પડદા તેમજ જાહેરખબરવાળી તકીઆની ખોળો રૂમાલો અને ટુવાલો વિગેરે પાકા રંગથી છપાવવાનું મુબઈમાં માત્ર એકજ કારખાનું છે અને તે ગીરગામ બેંકરોડ ઉપર અર-દેશર દાદી સીટમાં

ધી ધીટાનીઆ કેલીકો પ્રીન્ટીંગ કું.

ને નામે છે.

છ વરસનો જુનો દ્રાક્ષાસવ-

ગુણુ-આ જુનો દ્રાક્ષાસવ પીવાથી મદાગિતને મટાકી, અડચી ઉડાકી, મોઢી ઉંચ લાવી, પેટ સાફ લાવી, રમરણુ શક્તિને કાયમ રાખીને શરીરમાં માફ બળ લાવે છે કી મત બાટલી એકના રૂા ૧-૧૨-૦

કેસરી વૃજજીવન —આ જીવન વાપરવાથી શરીરમાં સાફ મગ લાવી, રમરણુશક્તિમાં વધારો કરી માણસ વિધાનિતસી ગમે છે કી મત રતન એકના રૂા ૪-૦-૦

મલ્લવનું ડેકાણુ-

વૈદ્ય વૃજજીવન જીવનદાસ

(મેનેજર સરધાર વૃજજીવન કાર્મી)

ડેકાણુ — ચકલાસીટ, કુવરજી માવજીનો માળો મુબઈ નં ૩

D. S. SAVANT.

89, Lamington Road Bombay

(ગોલ્ડ પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ તારદેવ ડીપો)

અમારે ત્યાં અગ્રેજી, ગુજરાતી તથા મરાઠી ટાઇપમાં જર્મીંગ કામ-ખપીટ, રીપોર્ટ, સરક્યુલર, પ્રેસપેક્ટસ, મોલશરમ, લેટરપેપર, નોટ પેપર, બ્રનવીટેશન અને વીઝીટીંગ કાર્ડ કવર, તથા ઓપન બાઇન્ડીંગ તથા કેશબુકો અને ફાયલો વિગેરે તમામ જાતની કાચો તથા પાકી બુકો અને ખટારાની ચીઠ્ઠીબુકો વિગેરે છાપવાનું, તથા રવીંગ, પેજીંગ, તખતીંગ અને બુક બાઇન્ડીંગ વિગેરે કામ કીશાયત બાબે ટાઇમસર કરી આપવામાં આવે છે.

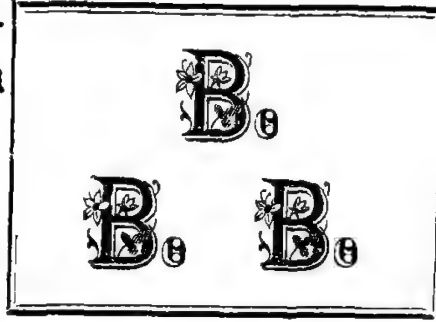
જુની ચોપકીઓ ૨૪ કલાકમાં સુંદર રીતે દુરસ્ત કરી આપવામાં આવે છે

એક વખત ઉપરને શીરનામે પધારી ખાત્રી કરો

ત્રણ ૧. B. B. છાપનો

બુંદી પોર્ટલેન્ડ સીમેન્ટ

હોંદુસ્થાનમાં બ-
નાવવામાં આવતા
સીમેન્ટોમાં આ
બુંદી છાપ
સીમેન્ટ સૌથી શ્રેષ્ઠ
ગણાય છે.

આ જાતનો
સીમેન્ટ
ત્રેનાઇટના જેટલોજ
મજબુતી ધરાવે છે

આ છાપનો સીમેન્ટ બ્રીટીશ સીમેન્ટ કરતાં કોઇપણ દરજ્જે
ઉતરતો ન હોવાથી દરેક જાતના કોન્ક્રીટના બાંધકામમાં વપરાય
છે, એટલુંજ નહીં પણ સરકારી અને ખાનગી મકાનોમાં ખાસ વાપ-
રવા લાયક પુરવાર થયેલ છે.

આ સીમેન્ટ મુખ્યત્વે (બેકબેનો દરીઓ) દરીઓ પુરવાના
કામમાં ખાસ વાપરવામાં આવે છે

સપુર્ણ વિગત માટે લખો યા મળો -

કીલીક નીક્ષન એન્ડ કું.

હોમસીટ—મુખ્ય

કારખાનુ —લાખેરી (ગજપુતાના)

બી બી એન્ડ સી આઇ રેલ્વે

મેલીંગ એજન્ટો—

૧ બર્ડ એન્ડ કું દીલ્હી,
કાનપુર, અને લાહોર

૨ કીલ્પન એન્ડ કું કલકત્તા.

ત્રીકમલાલ જે દશાઈ એન્ડ કું—અમદાવાદ
હાકોરદાસ આત્મારામ—સુરત

યોકો !

યોકો !

(૧૯૨૮૬)

બુક-પૉલીસ.

ત્હમારાં પુસ્તકોની ત્હમને એક પૈસાની પણ કીમત છે કે ?

ત્યારે તો હમણુ જ અમારી પાસેથી એક બાટલી વેચાતી લઈ લો

યોકોએ હજારો પુસ્તકોને જીવતદાન આપ્યું છે

શિક્ષી, વિદ્યાર્થીઓ, બુકસેલરો, લેખકો તેમજ ખાનગી અને સાર્વજનિક પુસ્તકાલયો અને ગ્રેડ-બોકીસો તેમજ દરેક પુસ્તક રાખનારાઓ માટે યોકો બુક-પૉલીસ આશીર્વાદરૂપ છે

એ ત્હમારા પુસ્તકો, ખતો, દસ્તાવેજો અને પુસ્તકાલયને ઉધામ, ફુગ, ટૂવા, ઉદર તેમજ બીજા નાશકાન્ક જ તુચ્છથી બચાવે છે, જો ત્હમારે ત્યાં પુસ્તકો હોય ત્યારે તો ત્હમારે ત્યાં યોકો હોજોજ જોઈએ. જુના પુસ્તકોપર યોકો લગાડવાથી

નવીન પુસ્તકોથી પણ કંઈક ચોગ્ગું જવક આવે છે એક વખત વાપરી જુઓ એટલે બાત્રી થશે બાટલી સાથે વાપરવાની રીત મકન મોકલવામા આવે છે

ત્હમારા પુસ્તકોને ત્હમે ચહાતા હો તો હમણાંજ લખો —

કીમત એક બાટલીના ૬ આના પેકીંગ અને પોસ્ટેજ એકરૂદા

દરેક બુકસેલર અને સ્વદેશી સ્ટોરમા મલી શકશે

બનાવનાર — યોગેન્દ્ર કપની

હીદુસ્તાન, ૭, ૨મા અને સીલોનના એકલા આડત્યા —

છગનલાલ એન્ડ કું.

કરનાક બંદર, સુબઈ ૩

તારતુ શીરનામુ
ઓર્ડરિંગ
ORDERING

ધેર બેઠાં મફત લાભ લાખોની દોલત
કમાવાની અજબ શોધ
૩, અલસી, ધઉ, એરડા, સોનુ, ચાદી, વિગેરે
મુખર્જી ખબરે ભાવ

ટેલીફોન નંબર
૨૩૬૫૩
૨૩૭૫૩

૩૫ સલાહ અભિપ્રાયનો ફોજ દે રીપોર્ટ અમારે ત્યાં સોદો હોય તેને મફત મોકલીશું, શિવાય લવાજમ માસ ૧ ના ૩ પ, માસ ૩ ના, ૩ ૧૨, માસ ૬ ના ૩ ૨૧, માસ ૧૨ ના ૩, ૪૦ મુલતની અફર તેટલું નમ ચાલે તો લવાજમ પાણું મળે

શા. રેવાશકર માધવજી નનરલ કમીશન એન્ટ

પ્રી-સેસ ઓટ મગજાસરોડ મુખર્જી પો ન ૨ Bombay 2

અમારો રીપોર્ટ મા-વિદાયતના તારો કોણ લે છે કોણ વેચે છે માલની ભત અછત અમેરિકા અને હિંદના પાકની ખબરો-લોકોનું વાતાવરણ શું વારણથી ધમ્ય કે વન્યુ જે મોટા વેપારીઓ અને ઓફીસોમાંથી ખાનગી તારની ખબરો મેળવી આફકને જણાવીએ છીએ તેજ મદી કે હયા નીચા ભાવની ટુંકા દામની ગલીઓ કેવી રીતે લગાડવી એછે પેસે બાધે જોખમે ઘણી પેામ થાય તેવો કયા વેપાર કરવો વિગેરે ભરપુર વિગતનો ૧ રીપોર્ટ મફત મોકલીશું

અમારો ત્રીસ વરસનો જાતી અનુભવ-સોદાના કામમાં ઉત્તરજી નહિ કરતા તમ જોઈ મ જોજ તપાસી આફકનું કેમ ભલે થાય તે ખાસ ધ્યાન દઈ કામ કરીએ છીએ કાઈ કામ કરવા જેવું બાસે નો ખાનગી અભિપ્રાય આપીએ છીએ જેથી મોટા ધનાઢય વેપારીઓ જોએને મુખર્જીમાં પોનાની દુધને છતાં નવી બાબતો ખાનગી ખબરો જણવા વેપાર ખીજે કરતા હોય તેઓ પાછા પોતાના વેપારની સલામતી માટે લવાજમથી અમારો રીપોર્ટ મગાવી તેને આધારે વેપાર કરી મોટો લાભ મેળવે છે લાખો રૂપીયા પેદાસ થાય તેડુ મગજ નજવા દામમાં રીપોર્ટમાં મળે માટે રીપોર્ટ જરૂર મગાવો

એકદમ ધનાઢય ખનવુ હોય તો શું કરવું-૩ અલસી એરડાની તેજ મદી અને હયા નીચા ભાવની ગલીઓ છ-આફ-દશ માસની લાખી મુલતનો વાયદો નીકળતાજ લગાડવી તે ચીજે રાખી હથલ પાયલવાળી ગમે તેટલું વટે તો લેતા જીગર ન ચાલે ગમે તેટલું વધે તો વેચતા જીગર ન ચાલે પણ જો તેજ મદી કે ગલી લગાડી હોય તો તેને જોયે વાયદાની મુલત અધીમાં ઘણી વખત લેવેચ કરી મોટો નફો મેળવે માધાનો વેપાર કરી એવ જો વખત મો સો બસો રૂપીયા કાચ પેદા કરે પછી વેપારના ચરસમાં આડો અવજો લોઢાઈ નફાશાનીમાં સોદો કાપી શકે નહિ જેથી હજારો તો શું પણ કેટલાક તો લાખો ગુમાવે છે તેના કરતા તેજ મદી ની મનની કે રીપોર્ટ દીધી તે પછી વાયદા સુધી નીરાત વળી તેજ મદી જવતી જગતી થાપણુ ન્યારે મ જ પડે ત્યારે પાછી ખાચ કે તુરત રસા પાછા મળે

હકસાઈના ફલ રમા સેકે આડ આના અલસી ધઉ એરડામાં ફજ આના સોનામાં જે આના, ચાદી પાટ એકના રૂપીયા ૩, તેજમની એકતી તેજ, એકલી મદી કે હયા નીચા ભાવની આડત અરધી લઈશું તે પેટે જેટલી વખત વેપાર કરો તેની વેચાણની કીમત જુદી આડત લઈશું ઉપરની આડત ૧૯૨૩ ની સાવના નવા વાયદાથી લેશું

ડીપોઝીટ-અને ઓળામાં ઓછો સોદો રૂઢ ગાસડી ૧૦૦ એ ૩ ૨૫૦૦, અલસી હકવે ૫૦ એ ૩ ૧૦૦૦ ધઉ હકવે ૫૦૦ એ ૩ ૫૦૦ એરડા ખાડી ૧૦૦ એ ૩ ૧૦૦૦ ચાદી પાટ એફ ૩ ૧૦૦, મોટું તોળા ૨૫૦ એ ૩ ૫૦૦ એકલી તેજ એકલી મદી કે હયા નીચા ભાવની ગલીની ડીપોઝીટ પુરી લઈશું તેજમનીની ડીપોઝીટ એરડા સોનુ ચાદીમાં પુરી લેશ ૩ અલસી ધઉમાં ફજ બાર આની આશરે લઈશું બ્યાજ સેવે હ આના આપીશું ડીપોઝીટ સોદો સરખો થયે પાછી આપીશું ભાવની વધઘટે ડીપોઝીટ મગાવીએ ત્યારે ખીડવી જોઈએ, નહીં મોત્યો તો સોદો તમારે હિસાબે સરખો કરીયે તે તમારે જીવ મજુર સમજવો

તેજ મદી અને સોદા કયારે પતે-૩ની તેજ મદી એપ્રીલ મેની માર્ચની ૩૦ મીએ ટુંકામાં વાયદાના આગલા માસની ૩૦ મીએ અને વાયદો ૨૫ મીએ ભાવ કપાય અલસી ધઉની તેજ મદી જે માસનો વાયદો હોય તેના આગલા માસની ૨૫ મીએ અને વાયદો છેલ્લી તારીખે ભાવ કપાય એરડા જે માસનો વાયદો હોય તેની સુદ પુનમે પતે અને તેજ મદી ૧ માસ અગાઉ મહી પડે સોનાની તેજમદી સુદ ૧૩ અને વાયદો વડ ખીજથી આફમ સુધી પતી જાય. ચાદીની તેજ મદી સુદ પુનમ અને વાયદો વડ પાચમથી ફશમ સુધીમાં પતી જાય

આ પુસ્તકના સંબંધમાં મળેલા

વાંચવાલાયક પ્રમાણપત્રો અને જાણવાયોગ્ય અભિપ્રાયો

Opinions of Prominent Industrialists, Businessmen and Commercial Associations.

સદરહુ ‘વેપારી બજારોનો ભોમીઓ’નું પુસ્તક તૈયાર થયા બાગાઉ તેની હસ્ત લિખિત નકલ જુદાજુદા વેપારના અનુભવીઓ, તેમજ વેપારમાં નામકિત થયેલા અને ગણાતા મુદરચો, અને મુખ્ય મુખ્ય એસોસિએશનના પ્રમુખ અને સેક્રેટરીઓને વચાવી જોતાં તેઓએ પોતાનો યોગ્ય મત જણાવવાની જે ઉદાગતા દર્શાવી છે તેને વાસ્તે તેમનો ઉપકાર માની તે મતભાષી પટલાક વાંચકોની જાણ માટે નીચે આપ્યા છે

(૧) હી ફરિયાનમાં બધી દેશી એસોસિએશનોમાં અગ્રેસર ગણાતી અને પ્રતિષ્ઠિત “ઇન્ડીઅન અર્થન્ટસ એસોસિએશન” (દેશી વેપારીઓની મહાજા) પોતાના માસિકના સને ૧૯૨૩ના એ માસના અંકના (પુસ્તક ૧૫ અંક ૧૧ પાના ૫૦૨-૫૦૩-૫૦૪ માં) આ પુસ્તકના સંબંધમાં નોંધ લેતાં જે સનિસ્તર હકીકત જણેલી છે તેમાંથી યોરોક સારાંજ નીચે મુજબ છે:-

નોંધ.

વેપારી બજારોનો ભોમીઓ.

આપણી ગુજરાત પ્રજા વેપારી પ્રજાને નામે મશહૂર છે, દરેક જાતના વેપારમાં તે એક મહત્વના ભાગ લઈ દરેક દેશાવરમાં તેનું ચાલુ વ્યાપારી તરીકે સંવિધ્યાત થયેલ છે. તેમાં માત્રાશી દેખાડનાર રાજદારો બાજોમાં જાહેરાતી મેળવી શકે છે, જે આપણી જ રાષ્ટ્રી જાત વપરથી જાણી શકાયે છીએ. હવે વેપાર સમઘી હકીકત દર્શાવનારા જે જાણ પુસ્તક, પાના અને ચોપાનીઆ નીકળે છે, તેના ઉદાવ પણ અગ્રેજી વેપારી કહે છે. આપણ તરફે અગ્રેજી ડીરેક્ટરીની હી મત એક પ્રતના રૂપીઆ ૫૦) ના પાના આપના તેમાં તૈયાર હોય છે આપણી ગુજરાતી વેપારી પ્રજામાં એવા પુસ્તક અને વાંચકો આપના આપણી જાહાર નથી પડતા તેનું મુખ્ય કારણ વાચનના શોખનો અભાવ અને બીજા કારણોના પણ અભાવ હવે જે કોઈ લાખો કાળ મહેનત કરી ચકાર્થ પે તે નિદેશ કરી જોઈએ તેવી અને તેટલી હકીકત જાહાર લાવે તો તેના ખરચો પણ તેટલો જ થાય આપણે આવ પુસ્તકોની કદર કરીએ તો બવિધ્યમાં આપણી પ્રજાને પણ તેનો લાભ મળતો રહે

આપણી દરેક વ્યાપારની રૂઢી અને રીતમાત વીધે તથા હાબર અને વાયદાના વેપાર વીધે માહિતીવાણુ, તથા દેશ પરદેશોમાં આપાત નીકાશ સંમઘી હકીકત દર્શાવનાર એક પુસ્તક નામે “વેપારી બજારોનો ભોમીઓ” તેના કતા રા. પ્રાણજીવન વીઠલદાસ દુવ તરફથી તૈયાર થયેલ છે, જે સદરહુ પુસ્તક ધણુંજ ઉપયોગી છે, અને વેપારી કામમાં આવી જાતનું ગુજરાતી બાષામાં પહેલું પુસ્તક છે, તેના એટલા બધા વિષયો સરળતાથી અને ધણા અનુભવીઓના અનુભવ ઉપલબ્ધ કરીને વણીયા છે કે નવા વેપારીને ઉપયોગી થઈ પડે એમ અમે નિસશય કહી શકીએ છીએ.

વિલાયતમાં “ ઇસ્ટ ઇન્ડિઅન એન એન્ડ ઓર્થોક્સીડ શીપર્સ ” એસોસિએશન છે, તે હીન્દી દરેક વેપારી હકીકત મેળવવાને તકામાર મહેનત કરે છે, અને ખરચ સામું જોતી નથી, જ્યારે આપણે ત્યાં બધા વેપારીની રૂપરેખા એક પુસ્તકમાં તેના અનુભવીઓની હકીકત તથા ખીજા આધારો લખને તેયાર કરી માહિતી આપે તે કેટલું બધું આવકારદાયક કહી શકાય ? આવા પુસ્તકનો બહોળો ફેલાવો થાય એમ ધારીને પ્રગટ કર્તા તરફથી અગાઉથી ગ્રાહક ચનાર પાસેથી ફક્ત પાંચ રૂપીઆ ફી મત લેવાનું ઠરાવેલ છે પણ પ્રગટ થયા પછી રૂ. ૭-૮-૦ લેવાનું નક્કી થયું છે હવે પુસ્તકમાં કયા કયા વિષયોનો સમાવેશ થાય છે તેની ટુક રૂપરેખા નીચે પ્રમાણે જણાવીએ છીએ, જે વાચીનેજ દરેક સમજી બ્યક્તિ કમુલ કરી શકે કે કેટલું બધું ઉપયોગી પુસ્તક આ હોવું જોઈએ

ત્યારપછી વિષયનું ફિર્દસ્તીન કરાવી છેવટમાં નીચેના શબ્દો લખી નોંધ પુરી કરે છે “ આવા આવા જુદા જુદા ધણા વિષયોની હકીકત પૂરી પાડી છે જે બધાની નોંધ ભેતાં પુષ્કળ જગ્યા જોઈએ આ વિષયો ખામ ધ્યાન બેચવા જેવા અને અનુભવીઓના અનુભવ પુરવાર કરે છે *-*-*-* એકદર પુસ્તક ધણું ઉપયોગી થઈ પડવા સંભવ છે ” ઇતિ.

(૨) રાજકોટના માણ બાહોશ કારભારી અને સરકાર તેમજ વેપારીઓમાં માનીતી અને પ્રખ્યાત ‘ ઇસ્ટ ઇન્ડિઆ કોટન એસોસિએશન (સીવરીટી રન બનર) ના જનરલ મેનેજર શાવબહાદુર શેઠ હરજીવન ભોવાનભાઈ કોટક મજબૂર પુસ્તકના સંપાદના નીચે મુજબ જણાવે છે —

“ Having carefully gone through the synopsis of the compilation styled as “ A Guide to Commerce ” to be published by Mr. Franjiwan Vithaldas Dhruv and having also examined the details of the several subjects handled therein I have no hesitation in recommending it as a valuable trade companion of general utility

The publication is unique of its kind for the Gujarati knowing public. It is encyclopaedia of fairly detailed information relating to numberless varieties of Trade and Commerce and other allied activities and as such will be useful to all classes of merchants and traders.

The compilers zeal and labour together with much care taken to verify the details of the information supplied cannot be overrated. Taking all that into account the price put up for the compilation certainly errs on the side of cheapness and the compiler's idea of getting the same within easy reach of all is really commendable.

Such a valuable publication deserves solid encouragement from the mercantile community in which, it is trusted, it will not be wanting.

(Sd) H B KOTAK

General Manager,

East India Cotton Association Ltd
Bombay

14th July 1923

(૩) ધી હી કુચાની દેશી વેપારીઓની એમે સી એજન તરફથી નીચે મુજબ સરટીરીફ્ટ છે

મુંવાઈ “વ્યાપારિ બજારનો ભોમીઓ” હમ નામકા પુસ્તક પ્રગટ હો રહા હૈં ઉસકી સબ અનુક્રમણિકા હિન્દુસ્થાની દેશી વ્યાપારિઓકી મનેજીંગ કમિટિમે રજુ હુઈ. જો સાહબ હાનર થે વહ સબ પુસ્તકકે ગ્રાહક બને હૈં. પુસ્તક બહુત ઉપયોગી હૈં. યહ પુસ્તકકી હકિકત દેખ કર આપકા મી યે હિં અભિપ્રાય હોગા જો હમારા હૈં

(૩d) રૂઘનાથમલ રિધકરણ

ઑનરરી સેક્રેટરી, હિન્દુસ્થાની દેશી વ્યા મહઝી

(૪) “મુખ્ય શરાર્ મહાજન” જે મુખ્યના શરાર્માં અને કમીશન એજન્ટોમાં ફીડીના કમિશન અગ્રમથાને શોભે છે તેના બાહોશ સેક્રેટરીઓ શેઠ પ્રાગજી સુરભાઈવાલા શેઠ મકનજી મોરારજી તથા શેઠ લલ્લુભાઈ કરમચંદ નીચે મુજબ હકીકત પુસ્તકના સમયમાં જણાવે છે -

‘મને જણાવવાને ધણીજી ખુશાલી ઉપજે છે કે મુખ્ય જેવા મોટા અને બહોળા વ્યાપારી શહેરમાં જેમ વેપારની મોટી ઉચલ પાચલ દરરોજ થયા કરે છે પણ તે દરેક લાકડાના હાજર અને વાચદાના વેપારથી માહિતિ આપવાને, દરેક ચીજના જુદા જુદા તોલ અને જગાલની રીતથી વાકેફ કરવાને, માલની જાત અને ભાત સંકિત આવાત નીકળ કાઢ કાઢ થાય છે તે જણાવવાને, નવા આવનારને કે જુના વેપારીને પણ માહિતી મળે એના પુસ્તકની લાખા વખત થયા જરૂર હતી તે બાધ પ્રાણુજનનામ વીલ્લવાસ તુર તરફથી તૈયાર થયેલ છે તેની કાચી નકલ મારા જેવામાં આરતા અને ધણીજી સતોષ થયો છે અને આટલી મન્ની ઉપયોગી હકીકત કે જે કોઈ પણ ડીરેક્ટરીમાં પણ જણનામાં આવી નથી તેની ઉપયોગી અને વિતરાર દરેક ચીજની હકીકત તેમાં જેવામાં આવે છે અને વેપારી પદ્ધતિનું પ્રથમ અને પહેલું ગુજરાતીમાં આ પુસ્તક છે એન મારે અભિપ્રાય બધાયેલ છે-મહેનતના તેમજ ખાસના પ્રમાણમાં જે કીમત રાખનામાં આવી છે તે બહુજ જુજ કહી શકાય”

તા ૧૮-૩-૨૩

(૬d) દેશાઈ પ્રાગજી સુરભાઈની કુ.

દા મકનજી મોરારજી

“ઉપર મુજબ મારે પણ અભિપ્રાય છે અને વ્યાપારીઓની જુની જુદી હકીકત તરફ ધ્યાન આપના માટે સફરજી પુસ્તક ઉપયોગી સાધન થઈ પડશે વેપારીઓ અને ખાસ કરી સરાર એસોસીએશનના સભામંદોને બક્ષામજી છે કે મી મુખ્ય લખેનું પુસ્તક ઉપયોગી હોવાથી મની શ્રેષ્ઠ તેટલી નરો રાખવા” વિગેરે વિગેરે

લી

લલ્લુભાઈ કરમચંદ તા ૭-૪-૨૩

(૫) ઉપરની નિગતને મળતુજ એક સરટીરીફ્ટ “સુતર અને ત્રાયા પીતનના દેશી વેપારીઓની મહાના સેક્રેટરી અને બજારમાં જણીના શેઠ ચાન્ડુજી બનાનીલાસના શે. પાણુજી કાશી ને પણ લા માણવી આપના કૃપા દર્શાવી છે

અમે હીરા પરભારા આચાત કરીએ છીએ
તથી તમને સસ્તા વેચી શકીએ છીએ.

એકજ દામના
હીરે તમે કાંઈપણ
માણસની મદદ
વગર સીધા
ખરીદી શકાઓ.

હીરા

એકજ દામ
હાવાથી અનાણ્યો
માણસ પણ પૂર્ણ
વિશ્વાસથી માલ
ખરીદી શકે છે.

ખરીદેલ માલ પસંદ ન આવેથી
આઠ દિવસમાં પુરા પૈસા આપી પાછો
લેવામાં આવે છે.

સુરજમલ લલ્લુભાઈની કું.

આ ચાર દુકાનોમાંથી કાંઈપણ દુકાન તમને
પૂર્ણ સંતોશ આપી શકશે.

૨૨૭, કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ.

૧૧૩ આદી
અખા નાયક સીટ,
મદ્રાસ,

**એકજ
દામ.**

૧૪, મોગલ સીટ,
રંગુન,

ઠાકોરલાલ હીરાલાલની કું.

૧૨, લાલ બજાર, મરકનટાઈલ બીલડીંગ, કલકત્તા.

